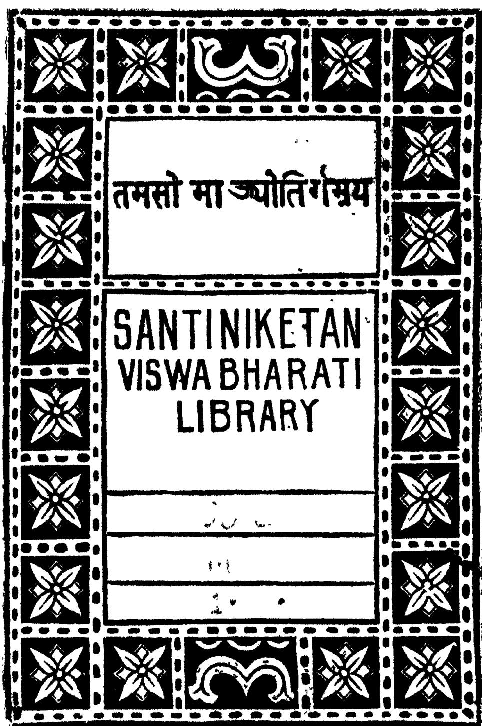

तमसो मा ज्योतिर्गमय
SANTINIKETAN
VISWA BHARATI
LIBRARY

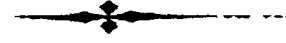
Government Oriental Library Series

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY, MYSORE.

Kannada Section No. IV.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ
ಆದಿಪರ್ವದೊಳ್
ಸಂಭವಪರ್ವಂ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

SAMBHAVA PARVA

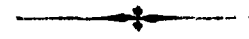
BY

KUMARAVYASA MAHAKAVI

EDITED BY

V. SYAMACHARYA,

Pandit, Govt. Oriental Library, Mysore.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF HIS HIGHNESS THE MAHARAJA OF MYSORE

MYSORE:
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1912

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತದ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು. ಈ ಮಹಾಭಾರತಗ್ರಂಥವು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ' ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಕವಿಯಿಂದ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕವಿಯ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶೈಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೆಲ್ಲಾ (ಕನ್ನಡ ಸೆಕ್ಷನ್ ನಂಬರು ಮೂರನೆಯದಾದ) ಉಪೋದ್ಘಾತಸಂಚಿಕೆಯ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲಾವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತ ಈ ಕವಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರವು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಕರ್ತನಾದ ಕವಿಗೆ 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ' ನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿರುವುದು. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಿರುದಾಗಿರಬಹುದೇ ಹೊರತು ರೂಢನಾಮವಲ್ಲ. ಈತನ ಸಂಕೇತನಾಮವು 'ಗದುಗಿನ ನಾರಣಪ್ಪ' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಈತನಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಈತನ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ಗದುಗಿನ ಸಮೀಪದ ಜನರಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಈತನ ಪೌರ್ವಿಕರು ಕುಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಶಾನಭೋಗರೆಂತಲೂ ವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂತಲೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುವರು, ಅದೆಂತೆಂದರೆ: ಸಂಧಿಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೀರನಾರಾಯಣ ನಾಮಾಂಕನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಈತನು ವೈಷ್ಣವನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಅಲ್ಲದೆ ಆದಿಪರ್ವದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯ 37ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

" ಹರಹರ ಮಹಾದೇವೆನುತ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಬಾಲಕನ "

ಎಂದೂ ಇನ್ನೂ ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ " ಶಿವ ಶಿವ " ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಅರಣ್ಯಪರ್ವದ 4-5-6ನೆಯ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈತನು ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಈ ಉಭಯಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತೋರಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ತಾವು ರಚಿಸುವ ಗ್ರಂಥದ ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತಭಾಗ ಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಉಪಾಸಿಸುವ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ಅಂತ ಹ ದೇವತೆಯ ನಾಮಾಂಕನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಲ್ಲವೆ? ಈ ಕವಿಯು ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ ವೀರನಾರಾಯಣನನ್ನೇ ಭಜಿಸಿರುವನು. ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ನಾಮವನ್ನೇ ಅಂಕಿತಮಾಡಿರುವನು. ಇದು ನಾರಾಯಣಭಕ್ತನಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸಲ್ಲಲಾರದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ಹರ ಹರ' 'ಶಿವಶಿವ' ಎಂದು ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿ ರುವುದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಬಾರದು? ಎನ್ನ ಬಹುದು. ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 'ಹರಹರ' 'ಶಿವಶಿವ' ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕ ಶಿವಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿ ಬರುವು ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಾದ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವನು. ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುವುದು. ಹೇಗಂದರೆ—

" **शिव शिव परितापं कोवदेत्कोमलांग्याः** ॥

ಎಂದು (ಪುಷ್ಪಬಾಣ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ) ಖೇದಾತಿಶಯದಲ್ಲಿಯೂ

" **शिलाकंपं धत्ते शिव शिव** "

ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ

"गणयति करुणापराङ्मुखोऽसौ शिव शिव तान्यपि
वासराणि वेधाः ॥

ಎಂದು ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿರುವುವು. ಮತ್ತು

"आश्चर्येपि भये शोके क्षुभिते नाम वा मम ।
व्याजेन वा स्मरेद्यस्तु मम सायुज्यमाप्नुयात् ॥

ಎಂದು (ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ,) ಆಶ್ಚರ್ಯಾದಿಪರವಶರಾದವರು ಶಿವನಾಮಕೀರ್ತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಶ್ಚರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರೆಂದು ಅಂತಹ ಶಿವನಾಮಕೀರ್ತನವು ಕೂಡ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತಿನಿರೂಪಣಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಆ ಪರ್ವದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡುವೆವು. ಅಂತು ಗ್ರಂಥಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಇತರರ ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಈತನು ವಿವರಿಸಿರುವದರಿಂದಲೇ ಕವಿಯು ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಲು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಏನೂ ಸಾಧಕ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಅದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳು ಇರುವುದೆಂಬುದು ಮತವಿವೇಕವುಳ್ಳವರಿಗೆ ವಿಶದವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರಮಪ್ರಮೇಯವಾದ ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇರಲು ಈ ಕವಿಯು ಅದ್ವೈತಿ ಯೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಹುದು ?

ಈ ಕವಿಯು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಭಾರತರಚನೆಯಂ ಮಾಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದನೋ ಆರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗದುಗಿನ ಪ್ರಾಂತದವರು ಹೇಳುವ ಕಥೆ ಏನೆಂದರೆ—

ಈ ಕವಿಯು ಮೊದಲು ಕೋಳಿವಾಡು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಶಾನ ಭೋಗನಾಗಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಗೆ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನನ್ನು 'ನಾರಣಪ್ಪ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈತನು ಶ್ರೀವೀ ರನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯು ಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಭಗವಂತನ ವಿಷ ಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ತನಗೆ ಈಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೊದಗಿ ಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರಲು ಶ್ರೀವೀರನಾರಾಯಣಸ್ವಾ ಮಿಯು ಒಂದುದಿನ ಈತಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪದೇಶಿ ಸಿದಪ್ರಕಾರ ಈ ನಾರಣಪ್ಪನು ಲಕ್ಷಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಸಮೀಪಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕನು ಲಕ್ಷಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈತನು ಪ್ರಯಾಣವಂ ಮಾಡಿ ಆಸಂತರ್ಪಣಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ತನಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಕಾಣದೆ, ನಿರಾಶನಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೇನಂದರೆ—ಒಬ್ಬನು ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಲೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ದೊನ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇರುವಾಗ ಹುಡುಗರು ತಮತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲೆದೊನ್ನೆ ಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳು ಎಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳದೇ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕುರಿತು "ಏನೋ ನೀನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುರಭಿಮಾನ ವುಳ್ಳವನಾಗಿದೀಯೆ" ಎಂದು ಎಲೆದೊನ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರು ನುಡಿ ದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ನಾರಣಪ್ಪ ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತಲೇ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹೆಸರು ನೆನಪಿಗೆ

ಬಂದುದು ಈತನಿಗೆ ಶೋಕಕಾರಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನಸೂಚಿತವಾದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ, ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

ಭೋಜನವಾದ ಬಳಿಕ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡತೊಡಗಲು ನಾರಣಪ್ಪನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿ ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬರಬೇಡವೆಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಕೇಳದೆ ಇರುವಾಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿಂತು ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾರಣಪ್ಪನು ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ—ತಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿರುವೆನು. ತಮ್ಮಿಂದ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವ ಯತ್ನವಂ ನಡಿಸಲು ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀವೀರನಾರಾಯಣದೇವರು ಪ್ರೇರಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಎನಲು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ "ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮರಣದವರೆಗೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆವರೆಗಿನ ಕಥೆಗಳು ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಫುರಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನು ; ಹೋಗು, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆರಂಭಿಸು. ಸ್ನಾನವನ್ನುಮಾಡಿ ನೀನುಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯು ಬಣಗದೇ ಇರುವವರಿವಿಗೂ ನೀನು ಹೇಳುವ ಗ್ರಂಥವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿರಲಿ, . ಶ್ರೀವೀರನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನಪಾತಪರ್ಯಂತ ನಿನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ. ನಮ್ಮ ದರ್ಶನಾದಿ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ನೀನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ದೇಹ ಉಳಿಯಲಾರದು" ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅಂತರ್ಹಿತರಾದರು.

ಬಳಿಕ ಈತನು ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರೆ.

ಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ದಶಪರ್ವಗಳು ಮುಗಿದುವು. ಸಂತೋಷವಶ ದಿಂದ ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡುದ ರಿಂದಲೇ ಆತಗೆ ಮರಣವೂ ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈತನು ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡ ದವನಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ನೆಂದು ಅನೇಕರು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆವುದು ಸಮೂಲವೋ ಆವುದು ನಿರ್ಮೂಲವೋ? ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ. ಈ ಗ್ರಂಥಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವಾಗ ಈ ಕವಿಯು ವೀರನಾರಾಯಣಭಕ್ತನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತೋರಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ವೈತಿಯೆನಲು ತಕ್ಕ ಸಾಧಕಗಳಾವವೂ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವಂತೆ ವೈಷ್ಣವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಾಧಕಗಳೂ ದೊರೆಯುವುವು. ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ 12ನೆಯ ಪದ್ಯವು—

ವಂದಿತಾಮಳಚರಿತನಮರಾ
ನಂದ ಯದುಕುಲಚಕ್ರವರ್ತಿಯ
ಕಂದ ನತಸಂಸಾರಕಾನನಘನದವಾನಳನು ।
ನಂದನಂದನಸನ್ನಿಭನು ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ನಮ್ಮವನು ಕೃಪೆ
ಯಿಂದ ಸಲುಹುಗೆ ದೇವ ಜಗದಾರಾಧ್ಯಗುರುರಾಯ ॥

ಎಂದು ಇರುವುವು. ಈ ಕವಿಯು ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ವೀರನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಐದನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆರನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಏಳನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಎಂಟನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು

ಹತ್ತು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಭಜಿಸಿರುವೆನು. ಬಳಿಕ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿನ ಪದಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ಗುರುರಾಯ' ಎಂಬ ಪದ ದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಗುರುಗಳು ಪೂರ್ವಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತರಾದ ವ್ಯಾಸರೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚ ಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಯದುಕುಲಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಂದ' 'ನಂದನಂದನಸನ್ನಿ ಭನು' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಾಸರು ಪರಾಶರ ಪುತ್ರರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಯದುಕುಲದವರಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣ್ವಂಶರಾದುದ ರಿಂದ 'ನಂದನಂದನಸನ್ನಿಭ' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಸಾದೃಶ್ಯಜ್ಞಾಪನೆಯು ಸರಿ ಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯದಿಂದ ಸ್ತುತ್ಯರು ಇಂತಹರೆಂದು ಹೇಳು ವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಷ್ಟೆ? ಹೀಗಿರಲು ನಾವು ಶೋಧನಾ ರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಘ' 'ಠ' ಎಂದು ಗುರ್ತು ಮಾಡಿರುವ ಪುರಾತನವಾದ ತಾಳಪ್ರತಿಯ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕಂಡಪದ್ಯದ ಆದಿಭಾಗದ ಪಾಠವು —

> ವಂದಿತಾಮರಸೇವ್ಯನಾಯಕ
> ನಂದಮುನಿ ಯತಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ
> ಕಂದ . . . . ।

ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಈ ಗುರುರಾಯರೆಂಬು ವರು 'ನಂದಮುನಿ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಒಪ್ಪುವುವು. ಇವರು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಕಾರ ದೇವತಾಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ವಾಯುದೇವ ರಾದುದರಿಂದ 'ಅಮರಸೇವ್ಯ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವು, ಶ್ರೀಮದಚ್ಯುತ ಪ್ರೇಕ್ಷಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಶಿಷ್ಯರಾದುದರಿಂದ 'ಯತಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಂದ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವು, 'ಮಧ್ವಾಖ್ಯನಾರಾಯಣಃ' ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಾ ನುಸಾರವಾಗಿ 'ನಂದನಂದನಸನ್ನಿಭನು' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವು ಕೂಡ

ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ಪಾಠವನ್ನೊಪ್ಪುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯು ವೈಷ್ಣವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವೆ?

ಮತ್ತು ಇದೇ ಪರ್ವದ 15 ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ—

ಎಂದು ಬಳಿಕರವಿಂದಲೋಚನೆ
ಯಂದು ಸಾಕ್ಷಾದ್ದೇವಮಧ್ವರ
ತಂದೆಯನು ರಜಗುಣದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವನನು ।
ಇಂದುಮುಖಿ ವರಮಂತ್ರದಿಂದವೆ
ಕಂದೆಱೆದು ಕಳುಹಿದಳು . . . . ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು 'ಜ' 'ಗ' ಎಂದು ಗುರ್ತು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ತಾಳಪ್ರತಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ 'ಸಾಕ್ಷಾದ್ದೇವಮಧ್ವರ ತಂದೆಯನು' ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣವಿಶೇಷಣವು ಈ ಕವಿಯು ವೈಷ್ಣವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಾಧಕವು.

ಮತ್ತು ಕವಿಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿತಂತ್ರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು—ಅಂದರೆ, ಇತರಸಿದ್ಧಾಂತದವರು ಒಪ್ಪದೆ ಇವರು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು—ಮೂಲಾಭಿಪ್ರೇತವನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವನು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲ್ಪಡುವುದು.

ಇದೇ ಪರ್ವದ ಆರನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮಥನಕಥಾ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷವನ್ನು ವಾಯುದೇವರು ನೀರಸವಂ ಮಾಡಿ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯುವ 19ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿರುವನು.

ಹೊಸೆಯಲಿಕೆ ವಾಸುಗಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ
ಹಸರಕಾಯ್ದಂತುರಿಯನುಗುಳಿತು
ವಿಷವ ಹಾಲಾಹಲವೆನಮರಾಸುರರು ಬೇಯಲಿಕೆ ।

ವಿಷದ ಕ್ರೂರತೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲವ
ಘಸಣಿಸುತ ಬರಲಾಸಮೀರಣ
ಹೊಸೆದನಂಗೈತಳದಿ ಕೋಪದಿ ನೋಡಿ ಪಡಿಸಣವ ॥

ಈಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 5ನೆಯ ಪಾದದ 'ಬರಲಾಸಮೀರಣ' ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 'ಬರೆ ಲೋಕವಾಕ್ಷಣ' ಎಂದು ಕ. ಖ. ಎಂದು ಗುರ್ತುಮಾಡಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಾಠವು ಅನನ್ವಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಆಸಮೀರಣ' ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಸಾಧುವಾದುದು. ಈಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರಿಯಾದ ಕಥೆಯು

"वायुरस्मा उपामंथत् पिनष्टिस्माकुनन्नमा। केशी विषस्य पात्रेण यद्रुद्रेणापिबत्सह"

ಎಂದು ಋಗ್ವೇದದ 8—7—24ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯದ 10ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಕಥೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇರುವುದು. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಇತರ ಮತದವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ವೇದಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದು.

ಮತ್ತು ಇದೇ ಪರ್ವದ 8ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ 132ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ 140ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೂ ಹರಿದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನರಕವೇ ಲಭಿಸುವುದು ಹೊರತು ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಗತಿವಿಚಾರಾವಸರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವನು. ಈ ವಿಷಯವು ಅದ್ವೈತಿಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದುದಲ್ಲ. ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವನು.

ಮತ್ತು ಈ ಪರ್ವದ 8ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಗಳ ವಿವಾದನಿರೂಪಣ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವರು ಬೇರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದುದಕೆ—

. . . ಇಹಪರತ್ರಕೆ

ಭೇದವೆಬುಹುವ ಶ್ರುತಿಗಳವುಂಟು ತತ್ತ್ವದಲಿ' (72 ಪ.)

ಎಂದು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಭೇದಸಾಧನೆಯನ್ನು

'ಲಾಲಿಸುವೊಡದ್ವೈತಪಕ್ಷಕೆ

ಕಾಳು ನಿಮ್ಮಯ ಕರ್ಮಕಾಂಡವು

ಮೇಲೆ ನೀನೊದೆದು ಕಳಯ್ಯ . . . । 74 ಪ.

ಎಂದು ಅದ್ವೈತನಿರಾಕರಣವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದಲೂ ಇವನು ದ್ವೈತಿಯೆಂದೂ ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಿಸಿದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಭೇದದಿಂದ ಪಾಠಭೇದಗಳೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕವಿಯನ್ನು ದ್ವೈತಿಯೆಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಕೆಲವರು ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಬೇರೇಮತದವನೆಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಇಂತಹ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿವಾದವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಕರು ತಾವುತಾವೇ ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕುದಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವೆವೇ ಹೊರತು ಯಾವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯು ಏನೂ ಓದಿದವನಲ್ಲದೆ ಇದ್ದು ದೇವತಾನುಗ್ರಹದಿಂದೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ಹೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನ

ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಏನೂ ಓದಿದವನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ—

ಹಲಗೆ ಬಳಹವ ಹಿಡಿಯದೊಂದ
ಗ್ಗಳಿಕೆ ಪದವಿಟ್ಟುಬಪದೊಂದ
ಗ್ಗಳಿಕೆ ಪರರೊಡ್ಡವದ ರೀತಿಯ ಹಿಡಿಯದಗ್ಗಳಿಕೆ ।
ಬಳಸಿ ಬರೆಯಲು ಕಂಠಪತ್ರದ
ಉಲುಹು ಗೆಡದಗ್ಗಳಿಕೆ ಯೆಂಬೀ
ಬಲುಹು ಸಲುವುದು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರಗೆ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಸಾಧಕವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೆ! ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ಈ ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತನ್ನ ಸಕಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಅನುಗ್ರಹದ ಫಲವೇ ಹೊರತು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವನು ಓದಿಕೊಂಡವನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಹಲಗೆ ಬಳಹವ ಹಿಡಿಯದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ' ಎಂದರೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣ ಕವಿಗಳಂತೆ ಮೊದಲು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಅದು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವಂತೆ ಈ ಕವಿಯು ಮೊದಲೇ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವವನಲ್ಲ ಆಆಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಷಯಗಳು ಸ್ಫುರಿಸಲು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಸಾಧಾರಣಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದೈವಾಯತ್ತವೆಂದು ತಾವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇತರರು ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅದ್ಭುತವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವರೆಂಬುದು—

"उक्तं नो वक्ति भूयः क्वचिदपि लिखितं नैव निर्माष्टि"

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದವರಿಗೆ ವಿಶದವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಈತನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪದಗುಂಭನವನ್ನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂ ನಿರೂಪಿಸುವ ಭಂಗಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗಿ, ಈ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈತನು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಮಾಡಿ ಕೂಡ ಸೇರಿಸಿರುವನು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ—

"ಎರಡುತೋಳಿನ ವಿಷ್ಣು ಮುಖವೊಂ
ದರಲಿ ಮೆಱೆವ ಬ್ರಹ್ಮನೊಸಲಲಿ
ವರನಯನವೊಂದಿಲ್ಲದಾ ಸನ್ನುತಪರಮಶಿವ ॥"

ಎಂದು ವ್ಯಾಸರ ವರ್ಣನೆಯು

'अचतुर्वदनो ब्रह्मा द्विबाहुरपरो हरिः ।
अफाललोचनश्शंभुर्भगवान्बादरायणः ॥'

ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನಶ್ಲೋಕದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಇದೇ ಪರ್ವದ ಆರನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವಯಂವರಪ್ರಕರಣದ—

ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನು ಬರ ಬರ
ಹಿರಿಯನತಿವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಾತನು
ಪುರಹರನು ಭಸ್ಮಾಂಗಭಿಕ್ಷುಕನುರಗಭೂಷಣನು ।
ಸುರಶಿರೋಮಣಿ ಗರ್ವಿಯೂಷ್ಮಾ
ಕರನು ದಿನಪತಿ ಇಂದು ಕ್ಷಯಕಳ
ತರಳ ವೈಶ್ವಾನರನು ವಂತಕನೀತ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ॥ (43 ಪ.)

ಆತ ರಾಕ್ಷಸಯೋನಿ ನಿರುರುತಿ
ಈತನೇ ಜಡರಾಶಿಗಧಿಪತಿ

ವಾತ ಮಿಗೆ ಚಂಚಲನು ಯಕ್ಷನು ನೀತಿಬಾಹಿರನು ।
ಈತ ಧನಪತಿ ಲುಬ್ಧಕನು ತಾ
ನೀತನುದ್ಧತ ನಾತ್ರಿಯಂಬಕ
ನೀತರೆಲ್ಲ ಕಿಗ್ಗಿಯರಶ್ವಿನಿದೇವರಿವರೆಂದು ॥ (44 ಪ.)

ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳು

एष ब्रह्मातिवृद्धस्तपति दिनपतिश्चंचलो मातरिश्वा
दिग्वासा नीलकंठस्त्रिदशपतिरसौ गर्वितः क्षीयतेब्जः ॥
इत्थं देव्या विचिंत्य भ्रमरकुलकलागीतशब्दप्रफुल्ला
दत्ता माला मुरारेः सुरतरुकुसुमालंकृता पातु युष्मान् ॥

ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಶ್ಲೋಕದ ಛಾಯೆಯಾಗಿರುವುವು.

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲಾಗಿ ಈ ಕವಿಯು ಭಾಷಾದ್ವಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಸಂಗಿಯೆಂದು ಬಹುದರ್ಶಿಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಈ ಕವಿಯು ಕರ್ಣಾಟಕವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಓದಿಕೊಂಡವನಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲುದ್ದೇಶಿಸುವ ಕವಿಗಳು ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯಾದಿ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸುಬೋಧವಲ್ಲದ ಹಳಗನ್ನಡಪದಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ, ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಪದಗಳಿಂದೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಇರುವನೆಂದೂ, ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದಮಣ್ಯಾದಿವ್ಯಾಕರಣ ವಿರೋಧವು ದೂಷಣವಲ್ಲವೆಂದೂ ಪೀಠಿಕಾಸಂಚಿಕೆಯ (ಕನ್ನಡಸೆಕ್ಷರ್ 3 ನೆಯ ನಂಬರಿನ) ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು.

ಈ ಕವಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲವು ಆವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಈ ಕವಿಯ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಏನೂ ಸಾಧಕ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಕವಿಚರಿತ್ರವಿಮರ್ಶಕರು 1508—1530 ರವರೆಗೂ ಗಣನೆಗೆ ಬರುವ ಕ್ರೈಸ್ತವಾಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯು ಈಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕವಿಯನ್ನು 1590ನೆಯ ಕ್ರೈಸ್ತವಾಬ್ದದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ—

ಸರಸವರ್ಣಕಕವಿಗಳೊಳು ಭಾ
ಸುರಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನು
ಪರಕಿಸುವೊಡಾನೊಬ್ಬ ಮಗುಬೆರತನೆಯ ವರ್ಣಕಕೆ।
ವರಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನು
ಎರಡನೆಯಲಾನೊಬ್ಬ ಮಿಕ್ಕನ
ಬರಡು ಕವಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಿಸುವನೇ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ ॥

ಎಂದು ಹೊಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಈ ಭಾರತದ ದಶಪರ್ವಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಚುರವಾಗಿರುವಾಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆಕಂಡ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಭಾರತದ ಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವಾಗ ಮುದ್ರಿತಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿರಚಿತಗ್ರಂಥವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

ಪರ್ವ	ಮುದ್ರಿತಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಂಧಿಗಳು	ಓಲೆಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಂಧಿಗಳು
ಆದಿಪರ್ವ	20 ಸಂಧಿಗಳು.	* 53 ಸಂಧಿಗಳು.
ಸಭಾಪರ್ವ	16 ,,	17 ,,
ಅರಣ್ಯಪರ್ವ	23 ,,	34 ,,
ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ	11 ,,	12 ,,
ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ	9 ,,	31 ,,
ದ್ರೋಣಪರ್ವ	19 ,,	23 ,,

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಧಿವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಇರುವುದಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುವು.

ಹೀಗೆ ಮುದ್ರಿತಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಅಸಂಪೂರ್ಣತೆಯು ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಜನಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಮುದ್ರಣವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯವು ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರಣೆ—

ಗುರ್ತು	ಗ॥ ಓ॥ ಲೈಬ್ರರಿ ನಂಬರು		ವಿಶೇಷ
ಕ.	ನಂ॥	70	ಸಮಗ್ರ. 1763 ನೆಯ ಶಕವರ್ಷ॥ ಬರೆದುದು.
ಖ.	,,		ಸಮಗ್ರ. ಕ್ಯೂರ್ಪ್ರೆಸ್ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರಿಂದ ಬಂದದ್ದು.
ಗ.	,,	218	ಅಸಮಗ್ರ.
ಘ.	,,	210	ಅಸಮಗ್ರ.
ಚ.	,,	251	ಸಮಗ್ರ.
ಛ.	,,	57	ಅಸಮಗ್ರ.
ಜ.	,,	2	ಪ್ರಾಯಿಕ ಸಮಗ್ರ. ಪುರಾತನಪ್ರತಿ.
ಝ.	,,	266	ಅಸಮಗ್ರ.
ಟ.	,,	205	ಸಮಗ್ರ.
ಠ.	,,	273	ಅಸಮಗ್ರ.

* ಉಪೋದ್ಘಾತಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಸಂಧಿಗಳು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು—ಅಂದರೆ ಚ, ಛ, ಟ, ಗುರ್ತುಗಳ—ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವುವು. ಉಳಿದ 7 ಪ್ರತಿಗಳೂ ಈಗ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಪಾಠಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬರುವುವು. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪದಗಳು ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಅರ್ಥಭೇದವಾಗದಂತಿರುವುದು, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುವು. ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತುಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಗತವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಪುಸ್ತಕಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಉಳಿದ ಏನೋ ಒಂದುರೀತಿಯಿಂದ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪುಸ್ತುಕಾಂತರಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಯಾಪುಟಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕದ ಚಿಹ್ನದೊಡನೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಹೇಗೂ ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಇಲ್ಲದೆಯೂ ಅಪಸಂಧಿಯಾಗಿಯೂ ಪಾಠಗಳು ಇರುವುವು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಯುಕ್ತಪಾಠವು ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾನುಗುಣ್ಯದಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿ ಯಾವಪುಸ್ತಕಪಾಠವೂ ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧರ್ಭವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಹುಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಶೋಧನೆಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಂತು ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ಅಸಂಗತವಾಗಿಯೂ ಯಾವಶೋಧನೆಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾದಿಕದೋಷಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಗುಣಜ್ಞರು ಕ್ಷಮಿಸಲರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಈಗ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಪಾಠಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರ ಚರಿತ್ರಭಾಗವು ಮತ್ತು ಐರಾವತದ ಕಥೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲರ್ಹವೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಎಂಬುದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯ

ವಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಿರ್ಧಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತತ್ರಯಭಾಷ್ಯಕಾರರಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಭಾಷ್ಯ ಕಾರರೊಬ್ಬರೆ ಭಾರತದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದವರು. ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಥಕಥನಪೂರ್ವಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವನ್ನು ಮಾಡದೆ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ—

क्वचिद्ग्रंथान् प्रक्षिपंति क्वचिदंतरितानपि ।
कुर्युः क्वचिच्च व्यत्यासं प्रमादात्क्वचिदन्यथा ॥
अनुत्सन्ना अपि ग्रंथा व्याकुला इति सर्वशः ।
उत्सन्नाः प्रायशस्सर्वे कोट्यंशोपि न वर्तते ॥
ग्रंथोप्येवं विलुलितः .. .. ..
देशे देशे तथा ग्रंथान् दृष्ट्वा चैव पृथग्विधान् ॥

ಎಂಬ ಭಾಗದಿಂದ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೇಗೆ ಇದ್ದುವು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಈಗ್ಗೆ 800 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಭಾರತಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದ್ದುವೆಂದೂ ಇದ್ದ ಭಾಗಗಳು ಅಧಿಕ ವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದುವೆಂದೂ ಒಂದೊಂದುಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಾಠವೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಮದ್ರಾಸು ಬೊಂಬಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ರುವ ಭಾರತಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಠಭೇದವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರು ತ್ತದೆ. ಭಾರತಗ್ರಂಥದ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಪಾದಲಕ್ಷವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇರುವುದು. ಇಷ್ಟು ಪರಿಮಾಣವುಳ್ಳ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತೋರು ವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣ

ಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದಶಾವತಾರಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಈಕವಿಗೆ ದೊರೆತ ಭಾರತಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರಗಳುಳ್ಳಭಾಗವೂ ಇತ್ತೆಂದೂ, ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಆ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಕವಿಯೇ ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಪುರಾತನವಾದ ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈಭಾಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಶೋಧನಪೂರ್ವಕವಮುದ್ರಣವು ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದೆ.

ವಿ ಷ ಯ ಸೂ ಚಿ ಕೆ .

೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—

೧೪ನೆಯ ಸಂಧಿ

ವಿಷಯು				ಪುಟ
ವಸಂತಋತುವರ್ಣನೆ	....	....	...	243
ಆಗ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ಮಾದ್ರಿಯು ದರ್ಶನ		....	....	245
ಮಾದ್ರಿಯು ಸಂಗದಿಂದ ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣ		...	....	,,
ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಲಾಪ	....	....	....	247
ಕುಂತೀಮಾದ್ರಿಯರ ಸಹಗಮನವಿಚಾರ		....	....	248
ಮಾದ್ರಿಯು ಸಹಗಮನ	....	....	....	249
ಮುನಿಗಳು ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ತಂದುಬಿಡುವಿಕೆ			....	,,
ವ್ಯಾಸರು ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿರಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ			....	250
ಸತ್ಯವತಿ ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯರ ಲೋಕಾಂತರಗಮನ			....	251
೧೭ನೆಯ ಸಂಧಿ—				
ಪಾಂಡವಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಆಟಗಳು		....	....	252
ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮ	....	....	....	253
ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಬಾಲರ ದೂರುಗಳು		....	....	254
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬುದ್ಧಿವಾದ		....	....	255
ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರಿಗೆ ವೈರಾಭಿವೃದ್ಧಿ		....	....	256
ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯಗಳು		....	....	257
ಭೀಮವಾಸುಕಿಸಂವಾದ	....	....	...	258
ಭೀಮನ ಪಾತಾಳಲೋಕಗಮನ		....	....	,,
ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ವಿವಾಹ		....	....	259
ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಅಮೃತಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ			...	,,
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಮೃತಪಾನಮಾಡಿದುದು			....	,,
ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಸೋತು ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೋಗುವಿಕೆ			....	260
ರುದ್ರಭೀಮರ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ		....	.....	261
ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಂತೆ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ			...	262
ವ್ಯಾಘ್ರೇಶ್ವರಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	....	....	....	,,
ಕುಂತಿಗೆ ಭೀಮ ಬರುವನೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ವಚನ		....	....	263
ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ	....	....	....	264
ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯಚಿಂತನೆ		....	....	267
ವಿಷಾನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು ಮತ್ತು ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ			....	268

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿವಿರಚಿತಂ

ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತಂ

ಆದಿಪರ್ವ.

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿ.

ದೇವತಾಸ್ತುತಿಗಳು.

ಶ್ರೀವನಿತೆಯುರಸನೆ ವಿಮಲರಾ
ಜೀವಪೀಠನ ಜನಕ ಜಗಕತಿ
ಪಾವನನೆ ಸನಕಾದಿಸಜ್ಜನನಿಕರದಾತಾರ ।
ರಾವಣಾಸುರಮಥನ ಶ್ರವಣಸು
ಧಾವಿನೂತನಕಥನಕಾರಣ
ಕಾವುದಾನತಜಗವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶನತಪದ
ತಾಮರಸ ಘನವಿಪುಳನಿರ್ಮಳ
ಧಾಮನನುಪಮವಿಮಳಸುರಮುನಿವಿನುತನಿಜಚರಿತ ।
ರಾಮನೂರ್ಜಿತರಾಮ ರಘುಕುಲ
ರಾಮನಾಹವಭೀಮ ಯದುಕುಲ ।
ರಾಮ ಪಾಲಿಸು ವೊಲಿದು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ವೇದಪುರುಷನ ಸುತನ ಸುತನ ಸ
ಹೋದರನ ಹೆಮ್ಮಗನ ಮಗನ ತ

ಳೋದರಿಯ ಮಾತುಳನ ಮಾವನ ನತುಳಭುಜಬಲದಿ ।
ಕಾದಿ ಗೆಲಿದನನಣ್ಣನವ್ವೆಯ
ನಾದಿನಿಯ ಜಠರದಲಿ ಜನಿಸಿದ
ನಾದಿಮೂರುತಿ ಸಲಹೊ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೩

ಶರಧಿಸುತೆ ಸನಕಾದಿವಂದಿತೆ
ಸುರನರೋರಗಮಾತೆ ಸುಜನರ
ಪೊರೆವ ದಾತೆ ಸುರಾಗ್ರಗಣ್ಯಸುಮುನಿವರಸ್ತುತ್ಯೆ ।
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಪಾವನ
ಚರಿತೆ ಪದ್ಮಜಮುಖ್ಯಸಕಲಾ
ಮರಸುಪೂಜಿತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೊಡುಗೆಮಗಧಿಕಸಂಪದವ ॥ ೪

ವರಚತುರ್ಮುಖ ಕಮಲಸಂಭವ
ಕರಕಮಂಡಲು ವಿಶ್ವಯೋನಿಜ
ಸುರನರೋರಗವಂದ್ಯಜನ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಲೋಕೇಶ ।
ಸರಸಿರುಹಭವಪೀಠ ನಾರದ
ವರಪಿತಾಮಹ ಹಂಸವಾಹನ
ಹರಿಹರಪ್ರಿಯ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನನು ಭಾರತೀರಮಣ ॥ ೫

ವಾರಿಜಾಸನೆ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರವಿ
ಚಾರದುದ್ಭವೆ ವಚನರಚನೋ
ದ್ಧಾರೆ ಶ್ರುತಿಪೌರಾಣಿಕಾಗಮಸಿದ್ಧಿದಾಯಕಿಯೆ ।
ಸೂರಿಸುರಪತಿಸಕಲಮುನಿಜನ
ಭೂರಿಗುಣಗಣಪದದ[1] ಯುಕ್ತಿಯೆ
ಶಾರದೆಯೆ ನರ್ತಿಸುಗೆ ನಲಿದೊಲಿದೆನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ॥ ೬

ಶರಣಸಂಗವ್ಯಸನ ಭುಜಗಾ
ಭರಣನಮರಕಿರೀಟಮಂಡಿತ

[1] ಸೂರಿಗಳಿಗನುಪಮದ, ಚ.

ಚರಣ ಚಾರುಚರಿತ್ರ ನಿರುಪಮ ಫಾಲಶಿಖಿನೇತ್ರ |
ಕರಣನಿರ್ಮಳಭಜಕರಘಸಂ
ಹರಣ ದಂತಿಚರ್ಮಾರುಚರ್ಮಾಂ
ಬರನೆ ಸಲಹುಗೆ ಭಕ್ತಜನವನು ಪಾರ್ವತೀರಮಣ ‖ ೭

ಗಜಮುಖನ ವರಮಾತೆ ಗೌರಿಯೆ
ತ್ರಿಜಗದರ್ಚಿತ [1] ಚಾರುಚರಣಾಂ
ಬುಜೆಯೆ ಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಪದ್ಮಜಮುಖ್ಯಸುರಪೂಜ್ಯೆ |
ಭಜಕರಘಸಂಹರಣೆ ಸುಜನ
ವ್ರಜಸುಸೇವಿತೆ ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ
ಭುಜಗಭೂಷಣನರಸಿ ಕೊಡು ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಮತಿಯ ‖

ವರಮಣಿಗಳಿಂದೆಸೆವ ಮೌಳಿಯ
ಸರಸಿಜಾರಿಯ ಕಿರಣ ಧೂಳಿಯ
ವಿರಚಿಸುವ ಸಿಂಧೂರಭಾಳದಿ ಕುಣಿವ ಕುಂತಳದ |
ಕರಿನಿಭಾಕೃತಿಯೆನಿಪ ವದನದ
ಕರದ ಪಾಶದ ಮೋದಕದ ವಿ
ಸ್ತರದ ಗಣಪತಿ ಮಾಡೆಮಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾನವನು [2] ‖

* ದುರಿತಕುಲಗಿರಿವಜ್ರದಂಡನು
ಧರೆಯ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿ ಕವಿವಾ
ರಿರುಹದಿನಮಣಿ ನಿಖಿಳಯತಿಪತಿದಿವಿಜವಂದಿತನು |
ತರಳನನು ತನ್ನವನೆನಿಸಿ ಪತಿ
ಕರಿಸಿ ಮಗನೆಂದೊಲಿದು ಕರುಣದಿ
ವರವನಿತ್ತನು ದೇವ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ‖ ೧೦

---

[1] ತ್ರಿಜಗವಂದಿತೆ, ಕ. [2] ದಾಯಕವ, ಕ. ಖ. ಗ.

* ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಗಣಪತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯ ಬಹುಕೋಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಎಡದ ತೋಳಿನ ವಿಷ್ಣುಮುಖವೊಂ
ದಬಲಿ ಮೆರೆವ ಬ್ರಹ್ಮನೊಸಲಲಿ
ವರನಯನ ವೊಂದಿಲ್ಲದಾಸಂನುತಪರಮಶಿವ ।
ಧರೆಯ ಜೀವರ ಜನ್ಮಮರಣಾಂ
ಕುರವಿದಾರಕುಠಾರ ವಿದ್ಯಾ
ಶರಧಿ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮಾಡ್ಕೆಮಗೆ ಸನ್ಮತಿಯ ॥ ೧೧

ವಂದಿತಾಮಳಚರಿತನಮರಾ [1]
ನಂದ ಯದುಕುಲಚಕ್ರ [2] ವರ್ತಿಯ
ಕಂದ ನತಸಂಸಾರಕಾನನಘನದವಾನಳನು ॥
ನಂದನಂದನಸನ್ನಿಭನು ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ನಮ್ಮವನು ಕೃಪೆ
ಯಿಂದ ಸಲಹುಗೆ ದೇವ ಜಗದಾರಾಧ್ಯಗುರುರಾಯ ॥ ೧೨

ಕೃತಿಯು ಸತ್ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಾ
ರತಕೆ ಮಂಜುಳಮಂಜರಿಯು ಮಹ
ಕೃತಿಗೆ ನಾಯಕನಾದ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ।
ನುತಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮುನಿಯಿ
ಕೃತಿಗೆ ಕರ್ತೃವೆನಲ್ಕೆ ಸದಲಂ
ಕೃತಿಚಮ [3] ತ್ಕೃತಿಯೆನಿಸದೇತಕೆ ಶೂಲಿ [4] ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೧೩

ವೀರನಾರಾಯಣನ ಸುಕವಿಕು
ಮಾರವ್ಯಾಸರಚನಾಕೃತಿಯ ಕೇಳುವ
ಸೂರಿಗಳು ಸನಕಾದಿಗಳು ಜಂಗಮಜನಾರ್ದನರು ।
ಹಾರಗವಿತೆಯ ಬಳಕೆ ಯಂತೆ ವಿ
ಚಾರಿಸುವೊಡಳವಲ್ಲ ಚಿತ್ತವೆ
ಧಾರು ಹೋ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರು ಸಲುಗೆ ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೧೪

---

1 ಮರಸೇವ್ಯನಾಯಕ, ಘ. 2 ನಂದಮುನಿ ಯತಿ ಚಕ್ರ, ಘ.
3 ಕೃತಿಯೆನಿಸದೆಚಮ, ಕ. 4 ಸದೆಕವುಲಾದಿ, ಕ

ಕವಿಪಂಡಿತ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತಾನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಕೃತಿಯನವಧರಿಸುವುದು ಸುಕವಿಯು
ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳವೀವುದಧಿಕರು
ಸ್ತುತಿಸುವುದು ತಿದ್ದುವುದು ಮೆಚ್ಚುವುದು ಲೇಸ ಚಿಂತಿಪ್ಪು[1] ದು ।
ಅತಿಗುಣರು ಭಾವಕರು ವರಪಂ
ಡಿತರು ಸುಜನರು ಸೂಕ್ತಿಕಾರರು
ಮತಿಯನೀವುದು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರಗೆ ॥ ೧೪

ತಿಣುಕಿದನು ಫಣಿರಾಯ[2] ರಾಮಾ
ಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ ತಿಂ
ಥಿಣಿಯ ರಘುವರಚರಿತೆಯಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ತೆರಪಿಲ್ಲ ।
ಬಣಗುಕವಿಗಳ ಬಗೆವನೇ ಸಾ
ಕೆಣಿಸದಿರು ಶುಕರೂಪನಲ್ಲದೆ
ಕುಣಿಸಿ ನಗನೇ ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನುಳಿದವರ ॥ ೧೫

ಅರಸುಗಳಿಗಿದು ವೀರ ದ್ವಿಜರಿಗೆ
ಪರಮವೇದದ ಸಾರ ಯೋಗೀಶ್ವ
ರರ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರ ಮಂತ್ರಿಜನಕೆ ಬುದ್ಧಿಗುಣ ।
ವಿರಹಿಗಳ ಶೃಂಗಾರ ವಿದ್ಯಾ
ಪರಿಣತರಲಂಕಾರ ಕಾವ್ಯಕೆ
ಗುರುವೆನಲು ರಚಿಸಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವ ॥ ೧೬

. ಕೋವಿದರಿಗಿದು ಮೆಚ್ಚು ಜಾಣರ
ಜೀವವಿದು ಪರಿಣತರ ಹರಣವು
ಭಾವಕರ ಕುಲದೈವ ಮನುಜರಿಗುಂ[3] ಮಹಾಮಮತೆ ।
ಆವಿಮುಖಖಳಜನದ ಚಿತ್ತ

---

[1] ಸಂಚಿಪ್ಪು, ಕ. ಘ.
[2] ಹುಣಿಗಿದನು ಫಣಿರಾಯ, ಕ. ಫಣಿಯದೆಡೆ ಕುಸಿಯುತು, ಗ.
[3] ಕುಲವಿದ್ಯವುಮುನಿನಿಕರಕೆ, ಕ. ಗ.

ದ್ರಾವಣವು ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಪೀಯೂ
ಷಾವಗಾಹನ ಮತ್ಕೃತಿಯು ಸಕಳರ ಕುತೂಹಳಕೆ ॥ ೧೮

ಕವಿಯು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಹಲಿಗೆ ಬಳಹವ ಹಿಡಿಯದೊಂದ
ಗ್ಗಳಿಕೆಪದವಿಟ್ಟಳುಪದೊಂದ
ಗ್ಗಳಿಕೆ ಪರರೊಡ್ಡವದ ರೀತಿಯ ಹಿಡಿಯದಗ್ಗಳಿಕೆ ।
ಬಳಸಿ ಬರೆಯಲು ಕಂಠಪತ್ರದ
ವುಲುಹು ಗೆಡದಗ್ಗಳಿಕೆ ಯೆಂಬೀ
ಬಲುಹು ಸಲುವುದು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರಗೆ ॥ ೧೯

ಪದದ ಪ್ರೌಢಿಯು ನವರಸಂಗಳ
ವುದಿತವನುವಭಿಧಾನಭಾವವ
ಬೆದಕಲಾಗದು ಬಲ್ಲಪ್ರೌಢರು ಮಹಾಕಥಾಂತರಕೆ ।
ಇದ ವಿಚಾರಿಸೆ ಬೞಿಯ ತೊಳಸಿಯ
ವುದಕದಂತಿರೆ ಯಿಲ್ಲಿ ನೋೞ್ಪುದು
ಪದುಮನಾಭನ ಮಹಿಮೆ ಧರ್ಮವಿಚಾರಮಂತ್ರವನು ॥ ೨೦

ಭುವನನುತಚರಿತನು ಭಕುತಜನ
ಭವವಿಪಿನದಾವಾನಳನು ಪಾಂ
ಡವನೃಪಾಲಪ್ರೀಣಿತಪ್ರಾಣದ ಮಹೋ[1] ನಿಲಯ ।
ದಿವಿಜಪತಿಮೌಳಿಪ್ರಣಿಹಿತ
ಪ್ರವರರತ್ನಶ್ರೇಣಿ ಶೋಭಾ
ಧವಳಿತಾಂಘ್ರಿಸರೋಜ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೨೧

ಭಾರತಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಕಥನ

ಹೇಮಖುರಶೃಂಗಾಭರಣದಿಂ
ಕಾಮಧೇನು ಸಹಸ್ರಕಪಿಲೆಯ

1 ಮಹಾ, ಕ. ಖ.

ಸೋಮಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲಿ ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ।
ಶ್ರೀಮುಕುಂದಾರ್ಪಣವೆನುತ ವರ
ಭೂಮಿದೇವರಿಗಿತ್ತ ಫಲವಹು
ದೀಮಹಾಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ದರಿಗೆ ॥ ೨೦

ವೇದಪಾರಾಯಣದ ಫಲ ಗಂ
ಗಾದಿತೀರ್ಥಸ್ನಾನಫಲ ಕೃ
ಚ್ಛ್ರಾದಿತಪಸಿನ ಫಲವು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಯಾಗಫಲ ।
ಮೇದಿನಿಯನೊಲಿದಿತ್ತ ಫಲವು
ಸ್ವಾದವಸ್ತ್ರಸುದಾನಫಲವಹು
ದಾದರದಿ ಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ದರಿಗೆ ॥ ೨೧

ಜಾರೆ [1] ನಿಂದಿಸಿ ಶಶಿಯು ಬೈದರೆ
ಕ್ಷೀರವನು ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಹಳಿದರೆ
ವಾರಣಾಸಿಯು ಹೇಳವೆ ನಿಂದಿಸಿ ನಕ್ಕೊಡೇನಹುದು ।
ಭಾರತದ ಪುಣ್ಯಪ್ರ [2] ಸಂಗವ
ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
ಘೋರತರದಘಭವವ ಕೆಡಿಸುವುದು [3] ಕೇಳ್ದ ಸಜ್ಜನರ ॥ ೨೪

ತಿಳಿಯಹೇಳುವೆ ಕೃಷ್ಣಕಥೆಯನು
ಇಳೆಯ ಜಾಣರು ಮೆಚ್ಚುವಂತಿರೆ
ನೆಲೆಗೆ ಪಂಚಮಶ್ರುತಿಯನೊರೆವೆನು ಕೃಷ್ಣಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ।
ಹಲವು ಜನ್ಮದ ಪಾಪರಾಶಿಯು
ತೊಳೆವ ಜಲವಿದು ಶ್ರೀಮದಾಗಮ
ಕುಳಕೆನಾಯಕ ಭಾರತಾಕೃತಿಪಂಚಮಶ್ರುತಿಯ ॥ ೨೫

ಸರಸರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯರಿಗೆ ಹರಿ
ಶರಣರಿಗೆ ಸುಜನರಿಗೆ ಶಾಂತಾ

---

1 ಚೋರ, ಘ. ಚ. 2 ಕಥನಪ್ರ, ಘ. ಚ. 3 ಘೋರತರತಾಪವ ಕೆಡಿಸುಗು, ಘ. ಚ.

ತ್ಮರಿಗೆ ವರವಿದು ವಶ್ಯಮಂತ್ರದ ಯೋಘ[1] ನದ ಘುಟಿಕೆ ।
ದುರುಳರಿಗೆ ದೂಷಕರಿಗಲ ವೊಗ
ದಿರುಹುವರಿಗಜ್ಞರಿಗೆ ಚಿತ್ತಾ
ಕರುಷಣ ಕವಿಕಲಾವಿಲಾಸದ ವರಚಮತ್ಕಾರ ॥ ೨೬

ಪೃಥ್ವಿಯುಮರರು ಕೇಳ್ ವೇದಪ
ವಿತ್ರರಹರು ಮಹಾವಿಭೂತಿಯ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕೇಳ್ದರೆ ಶೌರ್ಯಸಮರ್ಥರೆನಿಸುವರು ।
ಅರ್ಥಪತಿಯೆನಿಸುವರು ವಿಶರು ಚ
ತುರ್ಥಕರು ಧನಧಾನ್ಯದಿಂದ ಸ
ಮರ್ಥರೆನಿಸುಗು ವ್ರೊಲಿದು ಭಾರತಕಥೆಯ ಕೇಳ್ಬಡೆಗೆ ॥ ೨೭

ಹಳಿಲು ಹೊದ್ದದ ಕುಲಕೆ ಖ್ಯಾತಿಯು
ಬಳಗದಲಿ ಬೆಳಗುವುದು ಯಾದವ
ತಿಳಕನನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಹೊಗಳುವ ಪಂಚಮಶ್ರುತಿಯು ।
ಇಳೆಯೊಳದ ಹೇಳುವರ ಕೇಳ್ವರ
ಬಳಗವಾಕ್ಷಣ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯು
ಬಳೆವುದೆಂಬುದನಱಿದು ಭಾರತಕೃತಿಯ ಪೇಳುವೆನು ॥ ೨೮

ಭಾರತವ ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳ್ದರೆ
ಶಾರದೆಯುಲೋದಿದರೆ ಬರೆದರೆ
ಕ್ರೂರಕರ್ಮನಿವಾರಣವ ಮಾಡುವನು ಮುರವೈರಿ ।
ಸಾರಹೃದಯರು ಕೇಳುತಿರಲು ವಿ
ಚಾರದಿಂ ಕಾಳ್ಗಡದ ಮನುಜರ
ಘೋರನರಕದಲಿಕ್ಕುವನು ಹರಿ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೨೯

ಮಾತು ಬೆಳಗಿನ ಬಳಕೆ ರಾಗದ
ರೀತಿ ಕರ್ಣಾಮೃತದ ಬೆಳೆದ ಸು

1 ದೋಘ, ಗ.

ಧಾತು ಚಾಣುರ ಧಾತು ಸೊಗಸಿನ ಸಾಗರದ ಲಹರಿ ।
ನೂತನಾಳಾಪವೆನು ಲೋಕದ
ಧಾತುಗಳ ಬಳಕೆಗಳ ಬೆಳಪ ಸು
ಧಾತು ರಂಗದಸಮಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕೃತಿವಚನ ॥ ೩೦

ಶ್ರೀಗಿರಿಜೆಯರಸನನು ವಿಮಲಗು
ಣಾಗವೋತ್ತಮವರ್ಣ್ಯನನು ವರ
ಯೋಗಾಭಿವಂದ್ಯನನಖಿಳಶ್ರುತಿಪಾರಾಣದಾಯಕನ ।
ನಾಗಭೂಷಣನಮರವಂದಿತ
ಯೋಗಿಜನಹೃದಯನನು ಕರುಣಾ
ಸಾಗರನ ಬಲಗೊಂಡು ಭಾರತಕಥೆಯ ವಿರಚಿಸುವೆ ॥ ೩೧

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯಜನಮೇಜಯಗೆ ವೈಶಂ
ಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು ಮುನಿದ್ವೈ
ಪಾಯನನು ವರ್ಣಿಸಿದ ಭಾರತವರಕಥಾಮೃತವ ॥

ಸೂತರು ಬರಲು ಶೌನಕಾದಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಸೂತನೈತಂದನು ಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತಶೌನಕಮುಖ್ಯಮುನಿಸಂ
ಘಾತಪಾವನನೈಮಿಶಾರಣ್ಯದ ವರಾಶ್ರಮಕೆ ।
ಆತನನು ಕಂಡುದು ತಪಸ್ವಿ

ವ್ರಾತ ಕುಶಲಕ್ಷೇಮಮಧುರ
ಪ್ರೀತಿವಚನಾಮೃತದಿ ಸಂಭಾವನೆಯ ಮಾಡಿದುದು ॥ ೧

ಪರಮಪೌರಾಣಿಕಶಿರೋಮಣಿ
ಬರವಿದೆತ್ತಣವಾಯ್ತು ಕೌತುಕ
ವರಕಥಾಪೀಯೂಷಸಾರವಿಶೇಷವೇನುಂಟು ।
ಚರಿತಚತುರಾಶ್ರಮತಪೋನಿ
ಷ್ಠರಿಗೆ ವಿಶ್ರಮವೈ ಭವಾದೃಶ
ದರುಶನವು ನಮಗೆಂದು ನುಡಿದರು ರೋಮಹರ್ಷಣಿಯ ॥ ೨

ಸೂತರ ಪ್ರತಿವಚನ

ವಂದಿಸಿದೆನ್ನೈ ಮಂತಪೋಧನ
ವೃಂದ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ತಾನೇ
ನೆಂದು ನುಡಿವೆನು ಕೌತುಕಾಮೃತರಸದ ಕಡುಗಡಲ ।
ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದುದಲ್ಲ ಹೇಳ್ವುದು
ಮುಂದೆ ಹೊಸತಿನು ನಿಗಮಶತವಿದ
ರೊಂದೊರೆಗೆ ನೆಜಿ ಬಾರದೆಂ [1] ದನು ಸೂತ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೩

ತಾವು ಹೇಳುವ ಕಥೆಯು ಸಕಲಪಾಪಹರವು ಸಕಲಪುಣ್ಯಕರವು.

ಆಮಹಾಫಲವೀವುದೀಕಥೆ
ಸೋಮಪಾನಾದಿಗಳ ಫಲ ವರ
ಸೋಮಕ್ರತುಗಳನಂತಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಮುಖಸಿಕರ ।
ಭೂಮಿಯಲಿ ಸರಿಯಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಯ
ಹೋಮಗಳು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನುಷರ ಜಪತಪಾದಿಗಳೇಕೆ ಯೀಕಥೆಗೆ ॥ ೪

ಕೇಳಿದನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲಕನು ವರಸರ್ಪಯಜ್ಞಾ

1 ದೊರೆಗೆ ಬರಲಱಿಯದೆಂ, ಚ. ಛ.

ಸ್ಥೂಲಪಾಪವಿಘಾತಿಗೋಸುಗವೀಮಹಾಕಥೆಯ |
ಕೇಳಿದನು ತಾನಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ
ಮೌಳಿಮಂಡಿತಚರಣಕಮಲವಿ
ಶಾಲವೇದವ್ಯಾಸಕೃತಿಭಾರತಕಥಾಮೃತವ || ೫

ಹಾ ಮಹಾದೇವಾ ಇದೆತ್ತಣ [1]
ರೌಮಹರುಷಣಿ ಸಾವು ಮಾಡಿದ
ಸೋಮಪಾನಾದಿಗಳಪೂರ್ವಸ್ತೋಮತರುಗಳಿಗೆ |
ಈಮಹಾಭಾರತಕಥಾಮೃತ
ರಾಮಣೀಯಕಫಲವಸೀಯಲ
ಸೀಮಪುಣ್ಯರು ಧನ್ಯರಾವೆಂದುದು ಋಷಿಸ್ತೋಮ || ೬

ಹೇಟು ಸಾಕಲೆ ಸೂತ ಮರಿತ
ವ್ಯಾಳವಿಷಜಾಂಗಲಿಕವನು ನೀ
ಕೇಳಿದಂದದೊಳಂದು ಜನಮೇಜಯನ ಯಾಗದಲಿ |
ಮೌಳಿಗಳಲಾನುವೆವು ನಿನ್ನಯ
ಹೇಟಿಕೆಯನೆನೆ ನಿಖಿಳಮುನಿಗಳ
ನೋಲಗಿಸುವೆನು ನಿಮ್ಮ ನೇಮದಲೆಂದು [2] ಕೈಮುಗಿವ || ೭

ಸರ್ಪಯಜ್ಞದಲಾದ ದುರಿತದ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆ ಬೀಟುಗುಟ್ಟಲು
ತರ್ಪಣಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು |
ದರ್ಪಕಾಹಿತಮೂರ್ತಿ ಮುನಿಮುಖ
ದರ್ಪಣನು ಶಿಷ್ಯನನು ಕರೆದು ಸ
ಮರ್ಪಿಸಿದನರಸಂಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿರಾಯ || ೮

ರಾಯ ಕೇಳ್ಪೂರ್ವ ಪಾಂಡವ
ರಾಯಕಥನವನೆಂದು ವೈಶಂ

1 ಇದೆಂತ್ತೈ, ಚ. ಛ. 2 ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲೆಂದು, ಚ. ಛ.

ಪಾಯನನನು ಬೆಸಸಿದನು ಕೊಟ್ಟನು ಬಹಳಪುಸ್ತಕವ ।
ರಾಯನತಿಭಕ್ತಿಯಲಿ ವೈಶಂ
ಪಾಯನಗೆ ವಂದಿಸಿ ನಿಜಾಭಿ
ಪ್ರಾಯದಲಿ ಕೇಳಿದನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೯

ವಿತತಪುಸ್ತಕವನು ಸುಗಂಧಾ
ಕ್ಷತೆಯೊಳರ್ಚಿಸಿ ಸೋಮಸೂರ್ಯ
ಕ್ಷಿತಿಜಲಾನಲವಾಯುಗಗನಾದಿಗಳಿಗಭಿನಮಿಸಿ ।
ಶತಮುಖಾದಿಸಮಸ್ತದೇವ
ಪ್ರತತಿಗೆಱಗಿ ಸರೋಜಭವಪಶು
ಪತಿಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ವಿಮಳಜ್ಞಾನಮುದ್ರೆಯಲಿ ॥ ೧೦

ಇನನ ಧೇನುವ ದೇವರಾಯನ
ಮನೆಯ ಧೇನುವ ಜಗವ ಮೋಹಿಪ
ಮನಸಿಜಾರಿಯ ಮನೆಯ ಧೇನುವ ಬ್ರಹ್ಮಧೇನುವನು ।
ಮುನಿಜನಂಗಳ ಧೇನುವೆಲ್ಲವ
ಮುನಿವಸಿಷ್ಠನ ಕಾಮಧೇನುವ
ನೆನೆದು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಕಥೆಯನು ಭಾರತಾಖ್ಯವನು ॥ ೧೧

ವೇದನಾಲ್ಕದಱಂಗವಾಱ
ಷ್ಟಾದಶಾದಿಪುರಾಣಸ್ಮೃತಿಗಳೊ
ಳಾದಪೂರ್ವೋತ್ತರದ ಮೀಮಾಂಸಾಪರಿಕ್ರಮದ ।
ವಾದವಿವಿಧನ್ಯಾಯವನು ತಾ
ವಾದಿಯಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸಲುಹಿದ [1]
ಬಾದರಾಯಣಗೆಱಗಿ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಪೇಳ್ದ ॥ ೧೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ನಾರದಾದ್ಯರು
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನ ಸಭೆಯಲಿ
ವರಮಹಾಭಾರತವ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ತಮತಮಗೆ [2]

---

[1] ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಚ. ಛ. [2] ಭಕ್ತಿಯಲಿ, ಗ. ಘ. ಚ. ಛ.

* ವರಮಹಾಭಾರತವಿದೊಂದೇ
ದುರಿತದುರ್ಗೋತ್ತರಣಕಾರಣ
ಪರಮಶ್ರುತಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವುದೀರೇಳುಲೋಕದಲಿ * ॥ ೧೩

ಹೇಳಿದನು ಪೌಲೋಮಚರಿತ
ವ್ಯಾಳತಾರ್ಕ್ಷ್ಯರ ಚರಿತವನು ಮುನಿ
ಹೇಳಿದನು ಫಣಿನಿಕರಗರುಡಾಸ್ತಿಕರ ಸಂಭ್ರಮವ ।
ಮೇಲೆ ಬಳಿಕ ಪರೀಕ್ಷಿದವನೀ
ಪಾಲಶಾಪವ ಮರಣವನು ನೆಱೆ
ಹೇಳಿದನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಸಂಗತಿಯ ॥ ೧೪

ಕೇಳಿದನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲ ವೈಶಂಪಾಯನನು ನಾ
ಭೀಳದುರಿತಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪದಲಿ ।
ಕೇಳಿರೈ ಮುನಿನಿಕರವೀಕಲಿ
ಕಾಲದಲಿ ಫಲಿಸುವುದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಾಮಸ್ಮೃತಿ ಮಹಾಭಾರತಕಥಾಶ್ರವಣ ॥ ೧೫

ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದು ವೈಶಂ
ಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷನ ಬಾಲಕೇಳಿವಿಧೂತಕಿಲ್ಬಿಷವ ।
ಕಾಯಕಲ್ಮಷಹರವಖಿಳನಿ
ಶ್ರೇಯಸದ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲಿ ಸಂ[1]
ದಾಯಕವ ನಿರ್ಮಳಮಹಾಭಾರತಕಥಾಮೃತವ ॥ ೧೬

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

* ವರಮಹತ್ತ್ವಾದಿಭಾರವತ್ತ್ವಾದಿ । ವರಮಹಾಭಾರತವಿದೊಂದೇ ।
ದುರಿತದುರ್ಗವಿಭಾಡಕರವೀರೇಳುಲೋಕದಲಿ ॥ * ಗ. ಘ. ಚ. ಛ.

[1] ಸದ್ರೂಪುವಿನಸಂ, ಚ. ಛ.

ಮೂಱನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡಿದ
ಸತ್ರ ಯೋಗ[1] ದಬೞಿಕ ವಿಪ್ರ[2] ಪ
ವಿತ್ರರಚನೆಯ ಕೇಳಿದಾಯಿತು ಹತ್ಯ ಹದಿನೆಂಟು ॥

ಜನಮೇಜಯನು ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ

ಪಿತನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೈದಲಿತ್ತಲು
ಕ್ಷಿತಿಯ ಪಾಲಿಸುತಿರಲು ಭೂಪನ
ಪಿತಪಿತಾಮಹರವರ ಮುತ್ತಯ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿ ।
ಕ್ರತುಸಹಸ್ರದನಂತಕೋಟಿ
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳುಳ್ಳ ಸಮಸ್ತತೀರ್ಥದ
ಗತಿಯನೀವ ಮಹಾನುಭಾವರ ಪಿತನು ನಡೆತಂದ ॥

ಬೞಿಕ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು
ವೊಲಿದು ಜನಮೇಜಯನ ಹೊರೆಗಾ
ಕೆಲವುದಿನವೈತಂದು ಕಾಲಜ್ಞಾನವಾದುದನು ।
ತಿಳುಹಲೋಸುಗ ತಮ್ಮಯಾಶ್ರಮ
ನೆಲೆಯ ತಾವಿಂದಾಗ ಬಂದರು
ವೊಲಿದು ತಮ್ಮನ್ವಯದ ಬಳವಿಗೆಗಾಗ ಲೋಭದಲಿ ॥ ೨

ಬಂದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರಿ
ಗಂದವಿಟ್ಟನುವಾಸನಾದಿಯೊ
ಳಂದು ಮಧುಪರ್ಕವನು ಸತ್ಕೃತಿಗಳಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದ ।

---

1 ಸರ್ಪಯಾಗ, ಗ. ಸತ್ರಯಾಗ, ಕ. ಖ ಘ

2 ರಾಯಬೞಿಕ, ಘ

ಬಂದುದನು ಬೆಸಗೊಳಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ವೆಂದನೈ ಸತ್ಯವತಿಯ ಸುತನು
ಮುಂದೆ ಹೇಳುವದೊಂದು ಕಾಲಜ್ಞಾನವಿಧಿಯುಂಟು ॥ ೩

ವೇದವ್ಯಾಸರು ಮುಂದೆ ಬರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ಯೇಳುದಿನದೊಳು
ತುರಗ ತಾನೊಂದವುಳಶ್ವೇತದ
ನಿರುತ ತಾನದನೊಬ್ಬ ಭೂಪತಿಯಧಿಕಹರುಷದಲಿ ।
ಪರುಠವಿಸೆ ನೀನದನ ನೋಡದೆ
ಯಿರುತಿಹುದು ನೀ ನೋಡಿದಾದೊಡೆ
ಯರಸ ಕೊಳಲಿಕೆ ಯದಕೆ ಚಿತ್ತವ ಮಾಡದಿರು ಬಳಿಕ ॥ ೪

ಆದೊಡೆಯು ನೀ ಕೊಂಡೆಯಾದೊಡೆ
ಮೇದಿನೀಪತಿಯವನು ಲಾಯಕೆ
ವೇದಿಸಿಯೆ ನೀನೇಱಚಿತ್ತವ ಮಾಡದಿರು ಬಳಿಕ ।
ಆದರಿಸಿ ರಾವುತಿಕೆಯಾದುವ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಹಯವನು
ಸಾಧನೆಯ ಧನಪತಿಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗದಿರಿ ಯೆಂದ ॥ ೫

ಎಂದೊಡೆಯು ನೀ ಮಾಣದುತ್ತರ
ದಂವಕೈದುವೆ ಯಾದೊಡಲ್ಲಿಯ
ಮಂದರಾಚಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿ ಕೊಂಬಳೊಬ್ಬಬಲೆ ।
ಮುಂದೆ ಕಾಣಲು ನೀನುವಾಕೆಯ
ಮಂದಿರಕೆ ತಂದವಳ ಸತಿಯರ
ವೃಂದನಾಯಕತನದಲಿಕ್ಕದೆ ಯಿಹುದು ಮತ್ತಿದನು ॥ ೬

ಮಿಾಱಿಯಾಕೆಯ ನೀಱೆತನವ ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ಪತಿಕರಿಪೆ ಯಾದೊಡೆ
ನೀಱೆಯನು ನೀ ಯಜ್ಞ ಕಾಲಕೆ ಕರೆದು ಪಿಂಡವನು ।

ಹಾಳಿಸುವುದೈ ಯೆನಲು ಮತ್ತದ
ಹಾಳುಬಡಿಯದೆ ಯಜ್ಞ ಪಿಂಡವ
ನೀಳೆಯುಳಗಿಕ್ಕಸದೆ ಸರ್ವದ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭

ಮೀಱದಿರು ನಾವೆಂದ ಮಾತನು
ತೋಱಿ ಕಳೆವುದು ತಾವು ಹೇಳಿದ
ತಾರುಥಟ್ಟನ ಮಾತದೆಲ್ಲವ ನೆನಲಿಕಿಂತೆಂದ ।
ತಾರುಥಟ್ಟನು ಹೇಳ್ವ ನೀಱಿರು
ತೋಱಿ ನುಡಿಯುರದೇನು ಹಿಂದಣ
ಧೀರರಾಯರು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದಲಾಪಿತಾಮಹರು ॥ ೮

ಮುನ್ನ ಪಾಂಡವಕೌರವಾಧಿಪ
ರುನ್ನತದ ಕದನದಲಿ ನೀ ವಿರು
ತೆನ್ನಿರೇ ಕಾಳಗವು ಕಷ್ಟವದೆಂಬ ಮಾತುಗಳ ।
ಮನ್ನಣೆಯುಲದನೇಕೆ ನಿಲಿಸಿರಿ
ಯೆನ್ನ ಸನ್ನೆಯು ಕೇಳಿ ಕಾಳಗ
ಮುನ್ನವೇ ಬೇಡೆಂದು ಮಾಣಿಸಿರೆಂದನಾಭೂಪ । ೯

ಹಮ್ಮಲೇಕದುವೆನಲು ಮುನಿಪತಿ
ಹಮ್ಮ ಹಿಡಿದಿಹ ನೃಪರು ಹಿರಿಯರು
ನಮ್ಮ ಹೇಳಿದ ಮಾತ ಕೇಳರು ಎಂದನಾಮುನಿಪ ।
ಹೊಮ್ಮಿನಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದ
ಸೊಮ್ಮಿನಲ್ಲಿರೆ ನೀನು ನಮ್ಮಯು
ರೊಮ್ಮದೀಮಾತಿದನು ಮಾಡಿದ ನೋಡಿ ಬಳಿಕೆಮಗೆ ॥ ೧೦

ಹೇಳಿತೆಂಬೀ ಕುಂದ ಹೊಱಿಸುವೆ
ಕೇಳು ಕೌರವರೊಬ್ಬರೆಂದುದು
ತಾಳಲೊಲ್ಲರು ಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಪೂರ್ವಸೂಚನೆಯ ।

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯನೆ ನಮ್ಮಯ
ಹೇಳಿಕೆಯನೊಂದೇಳು ದಿನದೊಳು
ಕೇಳಿ ನಡೆವುದು ಎಂದು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೧೧

ವೇದವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಯವು ಬರಲು ಅದನ್ನು ಲಾಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ.

ಬೊಮ್ಮಬೋಧೆಯ ಹೇಳಿ ಕೇಳಿಯು
ಸುಮ್ಮನಿಹ ನೃಪತನವು ಬಂದಿರೆ
ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿ ಹಿರಿದಾಗಿ ಕೆಡುವರು ಹಿತರು ಹೇಳಿದರೆ ।
ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳರು ಎಂದು ಮುನಿಪತಿ
ತಮ್ಮ ಬದರಿಕೆಗೈದ್ದಲಿತ್ತಲು
ಕರ್ಮವಶದಿಂದಾಗ ಬಂದುದು ತುರಗವಿಭಪುರಿಗೆ ॥ ೧೨

ಅಮ್ಮದಾತುರಗವನು ನೋಡದೆ
ಸುಮ್ಮನಿರುತಿರಲವರು ಸಾಧಿಸಿ
ಒಮ್ಮೆಯೋಲಗ ಕೇಳಿ ತೋಟಲಿಕರಸ ಹರುಷಿಸಿದ ।
ತಮ್ಮ ಪಿತರ ಪಿತಾಮಹರ ನುಡಿ
ಸೊಮ್ಮಿನಲಿ ಪಿರಿದೆನಿಪ ಹಿರಿಯರ
ದೊಮ್ಮೆ ಬುದ್ಧಿಯನೀವ ಋಷಿವಚನವನು ಮಾಡಿದನು ॥ ೧೩

ಕೊಂಡನಾತುರಗವನದಾಕ್ಷಣ
ಗಂಡುಗಲಿ ಮನವೊಳುಕದಾಗಳು
ದಂಡೆಯಿದು ಲೇಸೆನುತ ಮಾಡಲಿಕೆ ತುರಗ ಖುರಗಳಲಿ ।
ದಿಂಡುದಿರುಹುತ್ತಿರಲದಕ್ಕಾಗ
ಗಂಡುಗಲಿ ಶಾಬರನೃಪನು ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಹೊಗೆಬುತ್ತಿರಲು ತುರಗದ ಪೂರ್ವಪಾಯವನು ॥ ೧೪

ವಿರಚಿಸಿದ [1] ಗುರುವೆಂದ ಮಾತನು
ಭರದಿ ಮಾಡಿದ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ

---

[1] ನಿರವಿಸಿದ, ಘ. ಜ.

ಯಿರದೆ ಕೊಂಡನು ಬಳಿಕ ಲಾಯದಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಹಯವ ।
ನಿರುತ ಕಟ್ಟಿಸಿ ತಾನು ಗುರುಗಳು
ಪೊರೆದ ಮಾತನು ಮೀಱಿ ತನ್ನಯ
ದುರುಳಬುದ್ಧಿಯ ಮಾಡಿ ನಡೆಸಿದ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೧೫

ಒಮ್ಮೆಯುಜ್ಜುಗಬಡುತಲೆಂದನು
ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿ ಬಂದುದನು ಕೊಂಡೆವು
ಒಮ್ಮೆಯೇಱುವೆ ತನ್ನಿ ಯೆನಲಿಕೆ ನೆರೆದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ।
ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಬೇಡವೆಂದರು
ಕರ್ಮಗತಿಯು ತುರಗವನೆನಲಿಕೆ
ಸುಮ್ಮನೆಲ್ಲರ ಜಱಿದು ತರಿಸಿದನಾಮಹಾಹಯವ ॥ ೧೬

ರಾಜನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಲು ಅದು ಮಂದರಾಚಳಕೆ ತಂದು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ತರಿಸಿ ಯಾರೋಹಣವ ಮಾಡಿದ
ಬೆರಸಿ ಸೂತರ ನೋಡೆ ಹಯ ತರ
ಹರಿಸದಿರಲಾ ಹಂದಿ ಹಾಯ್ದುದು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನಲಿ ।
ತುರಗವರಸನ ಕೊಂಡು ಮಂದರ
ಗಿರಿಯ ಹೊಗಿಸಿತು ಹಂದಿ ಹಿಂದಕೆ
ಸರಿದು ತಪ್ಪಿತು ಬಳಿಕ ಮತ್ತಾರಾಯ [1] ನನು ಹೊಗಿಸಿ ॥ ೧೭

ಮಂದರಾಚಲದಲ್ಲಿ ಶಾಪದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿದ್ದ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಮಂದರಾಚಲದೊಳಗೆ ಶೂಲಿಯ
ಮಂದಿರವು ರಮಣೀಯವಾಗಿರ
ಲಿಂದುವದನೆಯು ವಿದ್ದಳಾಸುರಪತಿಯ ಶಾಪದಲಿ ।
ಒಂದುದಿನ ಸೈರಂಧ್ರಿ ತನ್ನಯ

1 ಪರಿದು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮರಳಿ ಬಂದುದುರಾಯ, ಘ. ಜ.

ಮಂದಿರಕೆ ಬರೆ ಯಾತಿಲೋತ್ತ್ರಮೆ
ಮುಂದು ಗಾಣದೆ ನಗ್ನೆಯಾಗಿರೆ ಶಾಪವೆಶೆಯಾಗಿ ॥ ೧೮

ನರನ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವುದೊಂದೇ
ವರುಷಪರಿಯಂತರವದೆಂಬಾ
ಸುರಪತಿಯು ಶಾಪದಲೆ ಇದ್ದಳ ಕಂಡನಾ ನೃಪನು ।
ಸುರಸತಿಯು ನೋಡಲಿಕೆ ಮೋಹಿಸಿ
ಹರುಷದಲಿ ಪಲ್ಲವವ ಹಿಡಿಯುಲಿ
ಕರಸ ನೀ ಯೆನ್ನರಸನಪ್ಪೊಡೆ ನಿನ್ನಸತಿಯರೊಳು ॥ ೧೯

ಇಂದು ನಿನ್ನಯ ಪಟ್ಟದರಸಿಯು
ಳೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುವೊಡೆ ಬಪ್ಪೆನು
ಎಂದೆನಲು ಕಾಮಾತುರನು ತಾನಧಿಕತಾಪದಲಿ ।
ಎಂದುದನು ಪತಿಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು
ತಂದನಿಭಪುರಿರಾಜಧಾನಿಯೊ
ಳಿಂದುವದನೆ ಯಿರುತಿರೆ ಕತಿಪಯದಿನಕೆ ಮುನಿ ಬಂದ ॥ ೨೦

ಬಂದು ಭೂಪನ ಕರೆದು ತಾನೇ
ನೆಂದು ಹೇಳಿದದಾಯ್ತೆಯೆನಲಿಕೆ
ವಂದಿಸುತ ಮುನಿವರನ ಚರಣಕೆ ಚಾಚಿದನು ಶಿರವ ।
ತಂದೆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಕೋಟಿಯು
ತಂದೆ ನಮ್ಮಯ ಕುಲಕೆ ತನ್ನನು
ಮಂದಮತಿಯೆಂದಬಿದು ಕಾವುದು ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ॥ ೨೧

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ

ಎಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ತನ
ಗಿಂದು ಮೂವತ್ತಾಱುವತ್ಸರ
ಹಿಂದುಗಳದವದೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವಂದವನು ।
ಇಂದು ಕರುಣಿಸಬೇಹುದೆನಲಿಕೆ

ದೊಂದು ಹಯಮೇಧವನು ಮಾಡಿಸ
ಲಂದು ಸುತ ಜನಿಯಿಸುವನೆನಲಿಕೆ ಭೂಪ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೨೧

ಮತ್ತೆ ಭೂದೇವರನು ನೆರಹಿದ
ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡಿಸಿ
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆಯುಳಿಯುದಂತಿರೆ ನದಿಯ ತೀರದಲಿ ।
ಅತ್ತಲಿರೆ ನಾರದನು ಯುವತಿಗೆ
ಬಿತ್ತಿದನು ತಾ ಯಜ್ಞ ಬೀಜವ
ನೆತ್ತಿದಾಗ್ರಹದಿಂದ ಬಂದಳು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೨೨

ಬರಲಿಕಾ ಯಜ್ಞಾಂತವಾಯಿತು
ಧರಣಿದೇವರು ನೃಪಗೆ ನುಡಿದಪ
ರರಸಿ ಯೊಬ್ಬಳ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಕರೆಯ ಕಳುಹೆನಲು 1 ।
ತ್ವರಿತದಲಿ ನೃಪವರನು ಬಿಡೆಯಾಕೆ
ಸುರಸತಿಯು ನೋಡಲಿಕೆ ಪಿಂಡಕೆ
ಧರಣಿದೇವರು ನುಡಿದರಾಕೆಗೆ ತುರಗಸೃಷ್ಟಿಯನು ॥ ೨೪

ಭರದಲೀಕ್ಷಿಸಿ ಯೊತ್ತಯೋಸಿಯ
ಬೆರಸಿಕೋ ಯೆನೆ ಯಾಕೆ ಯಾಕ್ಷಣ
ಶಿರವಳಿದ ಹಯಕಿದಿರು ಕುಳ್ಳಿರೆ ನಗ್ನೆತಾನಾಗಿ ।
ನಿರುತ ಲಾವಣಿಗೆಯಲಿ ಹೊಕ್ಕಿರೆ
ಸುರಪತಿಯು ಹಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ
ನೆರೆದನೈತನ್ನಾತ್ಮಸತಿಯಳ ಯಜ್ಞಕಾಲದಲಿ ॥ ೨೫

ವರಘೃತಾಚಿಯು ರಂಭೆ ಮೇನಕೆ
ಸುರಮನೋಹರಿಯಾತಿಲೋತ್ತಮೆ
ನಿರುತ ಶೃಂಗಾರಾಬ್ಧಿ ಯೂರ್ವಶಿ ಪರಮಸುವ್ಯಾಸಿ ।
ಭರತಜೀವನೆ ಕಾಮಘೋಷಿತೆ

1 ಕಳುಹಬೇಹುದೆನೆ, ಜ. ಘ

ಸುರಪತಿಯು ಸತಿನಿಕರ ಮಧ್ಯಕೆ
ವರಸತಿಯೊಳಿವರಧಿಕ ಮೂವತ್ತಾಱುಲಕ್ಷದಲಿ ॥ ೧೬

ಮಿಗಿಲು ಸುತ್ರಾಮಾದಿಗಾಗಳು
ಹಗಲಿರುಳು ವಲ್ಲಭರು ಮಾಡುವ
ಜಗದ ಯಜ್ಞಗಳೆಲ್ಲ ಏವೆರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸದನದಲಿ ।
ಹೊಗುವುವಿವರಿಗೆ ಯುಳುಕಿ ಭೂಪರು
ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವೀರೇಳುಜಗಗಳ
ಸೊಗಸಿ ಬಾಗಿಲ ಬೋವರಾಗಿಯೆ ಯಿಹರು ಯಾಸತಿಯು ॥ ೧೭

ಬಳಿಕ ರಾಜನು ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಋತ್ವಿಜರು ಸಾಯುವಿಕೆ

ನೆರೆದು ಸುರಪತಿ ಹೋಗಲಾಸತಿ
ತುರಗದುಪಟಳ ತಾಳ [1] ದಾಗಳು
ಧರಣಿಯಲಿ ಕೆಡೆದಿರಲು ಭೂಪತಿ ದ್ವಿಜರ ಕೇಳಲಿಕೆ ।
ಅರಸಿ ಕೆ [2] ಡೆದಳದೇತಕೆಂಬೀ
ತ್ವರಿತದಲಿ ನಡೆತಂದು ವಿಪ್ರರ
ನರಸಮುಟ್ಟದೆ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರೆಯಲಿ ॥ ೧೮

ಮಂತ್ರಜಲವಿರಲರಸ ಬ್ರಾಹ್ಮರ
ತಂತ್ರವನು ತಾನಱಿಯದಾಗ ಸ್ವ
ತಂತ್ರತಳೆದನದಾಗಳಾಹದಿನೆಂಟು ಋತ್ವಿಜರು ।
ಮಂತ್ರಮುಖಿಗಳು ಬೀಟೆ ಭೂಸುರ
ರಂತರಿಕ್ಷಕೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋದರು
ಕಂತುಪಿತನಹ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯವ ಮಾಱಲಿಂತಾಯ್ತು ॥ ೧೯

ಸುರಸತಿಯು ಪರವಶತೆಯಿಂದಿರ
ಲರಸ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರೆ

---

[1] ತಾರ, ಕ. ಖ. ಗ. [2] ಅರಸಿತ್ತ, ಕ. ಖ. ಪ

ಹಿರಿದು ಚಿಂತಿಸಿ ವುಳಿದ ಭೂಸುರರೆಲ್ಲರನು ಕೇಳೆ ।

ರಾಜನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಬಂತೆಂದು ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ನಿರುತ ವೆಂದರು ನೀನು ಮಾಡಿದ
ವರಮಹಾಪುತ್ರೇಷ್ಟಿಕಾವ್ಯೋವು
ಹರುಷವಾಯಿತು ನಿನಗೆ ಬಂದುದು ಹತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮರದು ॥ ೩೦

ಬಳಿಕ ಸುರಸತಿಯಾದ ಪುತ್ರನ
ನಿಳೆಯು ವಲ್ಲಭಗಿತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದ
ನೆಲೆಗೆ ಹಾಯ್ದಳು ಶಾಪ ಹಿಂಗಲು ಹೋದಬಳಿಕಿತ್ತ ॥
ಇಳೆಯುವಧುವಲ್ಲಭನ ಪುಣ್ಯಾ
ಸ್ಥಳಕೆ ಬಂದುದು ಹತ್ಯ ವಿಪ್ರರ
ಬಳಗ ಹದಿನೆಂಟಾಗೆ ದೇವಾಂಗನೆಯು ಸಂಗದಲಿ ॥ ೩೧

ಇಳೆಯೊಳಾವನು ಹಿರಿಯರಾಜ್ಞೆ ಯು
ನೊಲಿಸಿದವಗೀಪರಿಯ ಪಾತಕ
ನೆಲಸುವುದು ದಿಟವೆಂದು ಸೂತಜನುಸುರೆ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ।
ಕೇಳಿರೈ ಮುನಿಗಳಿರ ಹತ್ಯವ
ಜಾಳಿಸಲಿಕಿನ್ನಾವುದೆಂದಾ
ಲೋಲಮತಿ ಚಿಂತಿಸುತಲಿರ್ದನು ನೃಪನು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೩೨

ದೇವ ಕಂಡಿರೆ ವ್ಯಾಸದೇವರು
ವೋವಿ ನಿಮಗಂದೆಂದ ಮಾತನು
ನೀವು ಚಿತ್ತವಿಸಿದಿರೆ ಎಂದರು ಮಂತ್ರಿಸಂದೋಹ ।
ಭಾವಿಸಲು ಹದಿನೆಂಟು ದ್ವಿಜವಧೆ
ವೋವಿ ಬಂದವು ನಿಮಗದೆನಲಿಕೆ
ಕೋವಿದನು ತಾ ಬಂದ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯು ॥ ೩೩

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಹೋಗಲು ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಭಾರತವಂ ಕೇಳೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ.

ಬಿದ್ದು ಹೊರಳದನೆನಗೆ ಹತ್ಯದ
ಮದ್ದದಾವುದೊ ಎನಲು ತತ್ವದ
ಶುದ್ಧಿಬದ್ಧನು ಬಾದರಾಯಣರಾಯನಿಂತೆಂದ।
ತಿದ್ದಿ ಹೋಹುದು ನಿನ್ನ ಪಾಪಕೆ
ಮದ್ದು ತಾನೊಂದಿಹುದು ಭಾರತ
ವೊದ್ದಿದಱ ನೆಗಹುದು ಪಾಪದ ರಾಶಿಯೊಳಗಿಂದ॥ ೩೪

ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿಯಿಂದ ಗದ್ದುಗೆ
ನಿರುತದಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಕೇಳದು
ಯರಸ ಕೇಳ್ಳ ಬೞಿಕ ಗದ್ದುಗೆಯೆಲ್ಲ ಬಿಳದಹುದು।
ಹರಿಕಥಾಮೃತವೆಂಬ ಭಾರತ
ವರಕಥೆಯ ನೀ ಕೇಳ್ವುದೆಂದಾ
ವರಮುನಿಯು ನೇಮಿಸಿದ ವೈಶಂಪಾಯನವ್ರತಿಗೆ॥ ೩೫

ಭಾರತಾಧ್ಯಾಯವನು ಮಾಡುವ
ಸಾರಹೃದಯರುಗಳಿಗೆ ಸುಕೃತವು
ಸೇಱುವುದು ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳೊಡೆ ಸಕಲಪಾತಕವು।
ತೀರುವುವಲೆ ಪಾದವೊಂದಱ
ಭಾರಣೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ವಿ
ಚಾರವೇತಕೆ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ॥ ೩೬

ಒಂದುಪದವನು ಕೇಳದರೆ ಸಾ
ಕೊಂದರೊಳಗರ್ಥವನು ಕೇಳ್ದರೆ
ವೊಂದುಪದದೊಳಗೆರಡುಮಾತನು ಕೇಳದರೆ ಸಾಕು।
ಒಂದುಪದವನು ಕೇಳದವರಿಗ
ದೊಂದು ಪದವನು ಹೇೞಿದವರಿಗೆ
ಕುಂದದಿಹ ಪರಸುಖವನೀವನು ವೀರನಾರಯಣ॥ ೩೭

ನಿರುತದಲು ತಾ ಪುಷ್ಯಮಾಸದ
ವರತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧದ
ಪರಮಶುಭಕೃತುವಬ್ದದೊಳಗಂದರಸ ಹರಿಕಥೆಯು ।
ವರಮುನಿಯು ಕಯ್ಯಿಂದ ಕೇಳಲು
ಯರಸಗಱುಪಿಯು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಗೆ
ನಿರುತದಲಿ ಹೇಱೆನುತಲಾಶ್ರಮಕ್ಕೈದಿದನು ಮುನಿಪ ॥ ೩೮

ಇಷ್ಟಕಥೆಯನು ಸೂತ ಮುನಿಯು
ತ್ಕೃಷ್ಟ ಶೌನಕರಿಂಗೆ ಪೇೞಿದ
ಯಷ್ಟವಿಂಶತಿಯೆನಿಪ ದ್ವಾಪರದಂತ್ಯಸತ್ಕಥೆಯು ।
ಶಿಷ್ಟಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ನಿಗ್ರಹ
ದುಷ್ಟಜನರಿಗೆ ಮಾಳ್ಪ ಯಾದವ
ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರತಿಪಾಲಕನ ಮಹಿಮೆಯ ಮುನಿಪ ಹೇೞಿದನು ॥ ೩೯

ಫಲಕಥನ.

ರಾಯ ನೀ ಭಾರತವ ಸಾಭಿ
ಪ್ರಾಯದಲಿ ಕೇಳುವುದು ಹೇೞುವೆ
ನ್ಯಾಯದಿಂದೇ ಮನ್ನಿಸೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಮುನಿಪ ।
ರಾಯ ಮುನಿದ್ವೈಪಾಯನಾಂಘ್ರಿಯ
ಗೇಯ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೆ ಪುನರಪಿ
ರಾಯ ಮನದಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದನೇಕಚಿತ್ತದಲಿ ॥ ೪೦

ಕೇಳತೊಡಗಿದನಾಮಹಾಮುನಿ
ಹೇೞಿದಂದದಿ ಗುರುವಿಗೆಱಗಿಯು
ಕಾಳಕಂಬಳಿಗದ್ದುಗೆಯನಳವಡಿಸಿ ಯರ್ಚಿಸಿಯು ।
ಭಾಳನಯನನ ಚರಣಕಮಲವ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನನು ನೆನೆವುತ್ತ ಗುರುವಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೪೧

ಹೇಳಿದನು ಹದಿನೆಂಟುಪರ್ವದ
ಯೋಳಿಗೆಯನಾದ್ಯಂತವಾಗಿಯೆ
ಹೇಳಿ ತೊಡಗಿದನಂದು ವೈಶಂಪಾಯಮುನಿವರನು |
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು
ಹೇಳಿದಂದದಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವೆ ಕೌತುಕಾಮೃತವ ‖ ೪೮

ಅಲಿಸ್ಯ ಹದಿನೆಂಟುಪತ್ರ್ಯೆಯು
ಜಾಳಿಸಲಿ ಯೆಂದೆನಲು ಗದುಗೆ
ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿತು ಬಟ್ಟಕರೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ಮೊದಲಾಗಿ |
ಲೋಲ ಹದಿನೆಂಟಗ್ರಹಾರವ
ಕೇಳತೊಡಗಲಿಕಾಗ ಮಂಗಳ
ಲೋಲ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ‖ ೪೯

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಜನಿಸುವನು ತಾನಮರಹಿತದಲಿ
ಮನು.[1] ಮಹೋತ್ಸಾಹಕನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವನಿತೆಯರಸನುವೊಲಿದು ಮತ್ಸ್ಯಾಕೃತಿಯ ತನುವಿಡಿದು ‖

ಮನುವು ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಮೀನು ಬರಲು ಅದಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸಾಮರ್ಶಿಕೆಯನೆಂಬಾ

1 ಮುನಿ, ಘ.

ಲೋಲಮನು[1] ಸಂಧ್ಯಾದಿಕರ್ಮದೊಳರ್ಘ್ಯ ಗೊಡುತಿರಲು ।
ತೋಳ ಕೊನೆಯಲಿ ಕಂಡನರ್ಘ್ಯದ
ಮೇಲುಗುಡುಕೆಯೊಳಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯನ
ಲೋಲಸೂಕ್ಷ್ಮದ ರೂಪ ಕರದಲು ಕಂಡು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧

ಇರಲು ಮನು ಮತ್ಸ್ಯನನು ಬಿಸುಡದೆ
ಕರಕಮಂಡಲುವಿನೊಳಗಿರಿಸಲು
ಧರೆಯ ಜೀವರ ನೋವ ಕಾಣದೆ ಮನು ಮಹೋತ್ಸವದಿ ।
ಧರಣಿಯಲಿ ಚೌರಾಶಿಲಕ್ಕದ
ಕರಣಜೀವರ ಹರಣಕಾಗಳು
ವರಮಹಾಕೃಪೆಯುಳ್ಳನನ್ಯರ ನೋಡನಾತಂಗೆ ॥ ೨

ಅದಕೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಪೂರಿಯುಲು
ವಿದಿತಸ್ವರ್ಗದೊಳಿರ್ಪರೆಂದ[2] ರೆ
ಮುದದಿ ಜೀವರ ನೋವ ಮಾಡದೆ ಸುಖವ ಬಯಸುವನು ।
ಉದಕವೆಱೆವುತ ತುಷ್ಟಿಕರವಹ
ಮುದದಿ ಹಸಿದರಿಗನ್ನ ವೀವುತ
ನದನಱಿದು ಜಲಪಾತ್ರೆಗಿರಿಸಲು ಬಳೆದನದ ತುಂಬಿ ॥ ೩

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಂಗಿರಲಿಕುಬ್ಬಸ
ಮೆಲ್ಲನಲ್ಲಿಂ ತೆಗೆದು ಕೇಲಿನೊ
ಳಲ್ಲಿ ತಾನಂದಿರಿಸೆ ಬಳೆದನು ಕೇಲು ತುಂಬಲಿಕೆ ।
ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಂಗಿರಲದಾಯುತ
ವಲ್ಲೆನುತ ತಾ ಪರಿಮಳಾಂಬುಗ
ಳಲ್ಲಿ ಸರಸಿಯು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯ ಕೊಳನ ಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೪

ಅಲ್ಲಿ ಯಿರಿಸಲಿಕಾಸರೋವರ
ವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿತು ಮನುಗೆ ಜಪತಪ

---

1 ಮುನಿ, ಘ. 2 ಳಿಹರುಯೆಂದ, ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ಜ.

ವೆಲ್ಲ ತಾನಂದಿದಕೆ ತೆಗೆತೆಗೆದಾತ ಬಳಲುತಲು ।
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಪ್ರಕೃತಿಯ್ಸ ಸಲೆ
ಬಲ್ಲರಿದನಾರೆನುತ ಮೆಲ್ಲನೆ
ನಿಲ್ಲದೈದಿದ ಮ[1]ತ್ಸ್ಯದೇವರನೊಯ್ದು ಗಂಗೆಯಲಿ । ೫

ಬಿಯ್ದು ಬಿಜಯಂಗೈಸೆ ಗಂಗೆಯ
ನೈದೆ ತುಂಬಿದನೊಂದುರೂಪಿಲಿ
ಹೊಯ್ದು ಗಂಗೆಯಿ ಕೂರ್ಮಪರಿಯಂತತ್ತ ಬೆಳದಿರ್ದ ।
ಮೇದಿನಿಯ ಹೊಱಗಾಱರೆಲ್ಲರು
ವೇದಿಸುತ ಬೆಂಡಾಗುತಿರ್ದರು
ವಾದಯಾಂಬುಧಿ ವರಮಹಾಮನು ದೇವ ಗತಿ ಯೆನುತ ॥ ೬

ಆಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪನಾದ ಹರಿಯು ಮನುವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ.

ಇರುತಿರಲು ತಾ ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನ
ಶರಧಿಗಳು ಪರಿತಂದು ಲೋಕವ
ನರಸ ಮುಚ್ಚಲು ಪೃಥ್ವಿ ನಾವೆಯ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಲು ।
ಪರಿಹರಿಸುತೀ ಜೀವರಾಶಿಯ
ಕರಣವನು ತಾ ಬೀಜಮೊಡೆಯ
ಹೊಱವೆ ಪರಿಯಲಿ ಹೊಱಯೆ ತಾನೀಮನುವು ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೭

ಬಲಿಕ ನಾವೆಯ ಪಾಶ ವಾಸುಗೆ
ಹೊಳವ ಹಗ್ಗವೆಯಾದ ಮತ್ಸ್ಯನು
ಬಿಳಿಯಕೋಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂಬಿಗನಾದ ಸಾವೇರಿ ।
ಇಳೆಯ ಜೀವರ ತುಂಬಿ ಭೂಮಿಯ
ನುಱುಹಿದನು ಹರಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದಿ
ಪ್ರಳಯಮನ್ವಂತರದಿ ರಕ್ಷಿಸಿದಾಮಹಾಮನುವ[2] ॥ ೮

---

[1] ಯಲ್ಲಿಯಿಂ ವರವು, ಗ. ಘ. ಜ. [2] ಯುಗವ, ಖ ಗ.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ದಿನಮಾನಾದಿಕಥನ.

ಕಾದನೈ ಹೊಱದೊಂದುಱೇಪೆಯಿ [1]
ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ಮತ್ಸ್ಯನಾಗಿಯೆ
ಮೇದಿನಿಯು ಹದಿನಾಲ್ಕುಮನುವಿನ ರಾಜ್ಯ ಕಮಲಜನ ।
ವೇದಮಾರ್ಗದೊಳೊಂದುದಿನಪರಿ
ತೀದು ಹೋದುದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳ್ಳ
ಮೇದಿನಿಯುಲೊಂದಬುದ ತಿರುಗಲು ಸುರರಿಗೊಂದುದಿನ ॥ ೯

ವರಮಹಾದಿನವೆರುಷಯುಗವದು
ನಿರುತದಲಿ ತಾ ನಾಲ್ಕುಯುಗಗಳು
ತಿರುಗಿ ಸಾವಿರಸಂಖ್ಯೆಯಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಗೊಂದುದಿನ ।
ಇರುತಿರಲು ತಾರಾತ್ರಿಯನ್ನೆಕ
ವರಮಹಾತಪಸತ್ಯಲೋಕದ
ನಿರುತವಾಪರಿಯಂತವಾಯಿತು ಬೞಿಕ ಪಾತಾಳ ॥ ೧೦

ನೆಲೆಯಹುದು ತಾ ಸತ್ಯಲೋಕವು
ಇಳೆ ಮೊದಲು ಹದಿಮೂಱುಲೋಕದ
ಸುಱಿವ ಜೀವರಿಗೈದೆ ಪಿಕ್ಕಿನ ಮನುಜರೆಳವೇನು ।
ಮುಱುಗಿದರು ವೀಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು
ಬೆಳಗು ಬೀತುದು ಶಿಖಿಮರೀಚಿಯು
ತಲೆಗಳಡಗಲು [2] ಮೇರುಮೊದಲಾಗಷ್ಟಕುಲಗಿರಿಯು ॥ ೧೧

ಆಮಹಾಕಮಲಜನ ರಾತ್ರಿವಿ
ರಾಮಸಿತು ಹದಿಮೂಱುಲೋಕವ
ನೇಮಿಸುವನೈ ಸರ್ವಜೀವರ ಕರ್ಮವೃತ್ತಿಗಳ ।
ಆಮನೋಜ್ಞಾನಿಯನು ಪುಣ್ಯ

1 ನೊಂದುಸಾರಿಗೆ, ಗ. 2 ತಲೆಗಳೆದ್ದು, ಖ. ಘ. ಙ.

ಸ್ತೋಮದೇಶ್ಗಯ ಸತ್ಯಲೋಕದ
ಧಾಮವೆನು ವೋಹರಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿತು ತಮಸಿನೊಡ್ಡವೆಣಿ ॥ ೧೨
ಒಂದು ಚೌಕಡಿ ತಿರುಗೆ ಧರಣಿಯು
ನಂದು ಸೋಕುವುದುದಕ ಚೌಕಡಿ
ಕುಂದದೆಪ್ಪತ್ತೆರಡು ತಿರುಗಲು ಧ್ರುವನ ಮಂಡಲವ ।
ಒಂದು ಸೋಕುವುದರಸ ಚೌಕಡಿ
ವೃಂದಸಾವಿರವಾಗ ಶೂಲಿಯು
ಮಂದಿರವ ಥೆರೆ ಹೊಯ್ವುತಿರ್ಪುದು ಪ್ರಳಯಮೊಱಱಲಿ ॥ ೧೩

ಆಗ ವೇದವೆಲ್ಲವು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಮನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಅದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಬಲ್ಲನೊಬ್ಬನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯಲು
ಫುಲ್ಲನಾಭನುಪಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವ
ನೆಲ್ಲವೇದವು ಬ್ರಹ್ಮಮುಖದಲಿ ಶ್ವಾಸರೂಪದಲಿ ।
ನಿಲ್ಲದೆಡೆಯಾಟದಲಿ ಯಿರುತಿರೆ
ಯಲ್ಲಿ ತಾ ತಮನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು
ವೆಲ್ಲವೇದವನೊಯ್ದು ಜೀವನರಾಶಿಯೊಳಗಡಗೆ ॥ ೧೪
ಇಂತು ಕಾರಣವಾದನೊಬ್ಬನು
ಸಂತತವು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವೇಱುವ
ಪಂಥವಱಿಯದೆ ತಾ ನಿಶಾಚರಕಾಲದೇಶ್ಗಯಲಿ ।
ಸಂತರಾಗಲಸಂತರಾಗಲಿ
ಯಂತಕಾಲದಲವರು ಬೀೞ್ವರು
ಮಂತ್ರಗಳು ತಾವಿರವು ಜ್ಯೋತಿಯು ಸಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲದಿರೆ ॥ ೧೫

ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಪಠಿಸುವವರಿಗೆ ಅನರ್ಥ

ಅವನಸ್ನಾನ[1] ದಲಿಯೋದುವ
ದೇವಲಕರನು ಮುಟ್ಟಿಯೋದುವ

1 ನಸ್ಥಾನ್ಸ ಖ.

ದೇವರಿಗೆ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪದ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಪೇಳ್ವ ।
ಆವ ನೀಲಿಯ ವಸ್ತ್ರ ಕೆಂಪಿನ
ಕಾವಿಯಲು ತಾ ನಗ್ನನಾಗಿಯೆ
ಯಾವನೋದುವ ಯುವತಿಸಂಗದ ಮೇಲೆ ಋತುಮತಿಯು ॥ ೧೬

ನೋಡುತಲು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪೇಳುವ
ನೋಡುತಲು ಕುಕ್ಕುರನ ಕುಣಪವ
ನೋಡುತಲು ಪಾಷಂಡಪತಿತರ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕರ ।
ನೋಡುತಲುವಧ್ಯಯನ ಹೇಳುವ
ಮೂಢಗಹುದತ್ಯಧಿಕನರಕದ
ಗೂಡು ಮುಂದಣಕಥೆಯ ವಿವರವ ನೀನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ವೇದಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ತಮನಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸೆಂದು ಹರಿಯನ್ನು ಮರೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ನಿಗಮದಧಿದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರು
ಜಗಳುತಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರೀಶನ
ಸೊಗಸಿ ಹೊಗಳುತ ತಮನ ಕೈಯ್ಯಲು ಸಿಲುಕಿ ಮೊಱೆಯಿಡುತ ।
ಮಿಗೆ ಮನೋಮಂತ್ರಾಧಿದೇವತೆ
ಯುಗಧರನೆ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಲೋಕದ
ಹಗರಣಿಗ ನೀನೆಮ್ಮ ಕಾವುದು ತಮನ ಕಯ್ಯಿಂದ ॥ ೧೮

ಕಾವುದೈ ಯಜ್ಞಾದಿರಕ್ಷಕ
ಕಾವುದೈ ಕೈವಲ್ಯನಾಥನೆ
ಕಾವುದೈ ನೀ ಸರ್ವಜೀವರ ನಾಥ ನಮ್ಮನು ।
ಕಾವುದೈ ಯಘದೂರ ನಿರ್ಮಳ
ಕಾವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ
ಕಾವುದೈ ವಿಧಿರಹಿತದೈವವೆ ತಮನ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ॥ ೧೯

ಹಿಂದೆ ನಾನಾಕಲ್ಪದಲಿ ಮು
ನ್ನೊಂದು ತಾಮಸರಾದಜೀವಕ್ಕೆ

ಸಂದುದಿಲ್ಲ್ಯೈ ಯಾಗ ತಾಮಸನಾದ ತಮಗೀಗ।
ಸಂದೆವೈ ನೀನೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸು
ತಿಂದು ಸೆಱೆಯನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕ್ಕೈ
ಯೆಂದು ಹೊಗೞುತ ತಮ್ಮ ತನುಗಳು ಬಯಸಿ ಬಾಯಾಱ॥ ೨೦

ಅಱಿತು ನಿನ್ನನು ಹೊಗೞಲಱಿಯೆವು
ಕುಱುಹಿನಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟಮಾಡುವ
ಬಱಿಯ ಬಾಯಿಯಲಿ ನಿನ್ನ ಹೊಗೞುವ ಭಟ್ಟರಾರೆಂದು।
ಮೞುಕವಿಲ್ಲಲೆ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡೆವು
ಗಱಿತ ಮುನ್ನವೆ ಶೂನ್ಯ ತಮ್ಮಯ
ಹೊಱೆಗೆ ನಿಮ್ಮದು ಯೆಂದು ನಿಗಮವು ಬಾಯ ಬಿಡುತಿರಲು॥ ೨೧

ವೇದಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ.

ತಮನ ಕಯ್ಯಲು ಬಿದ್ದವೆಂದಾ
ಕ್ರಮವು ಬೊಬ್ಬಿಡೆ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದ
ಸುಮನು ಹುಯ್ಯಲ ಕೇಳಿ ತಮನನು ಸೀಳಲನುವಾದ।
ಪ್ರಮೆಯು ರಹಿತನು ವೇದವಾಕ್ಯದ
ಲಮರನಿಕರದ ದಾತ ಮಂಗಳ
ರಮಣಿಯಾನನಕುಮುದಚಂದ್ರಮ ವೇದವೆಲ್ಲವನು॥ ೨೨

ಸುಮನಸರಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಭೂಮಿಯ
ಸುಮನಸರಿಗ್ಗೈದಿಸುವೆನೆನುತಾ
ಸಮಯಸಮರವ ಮಾಡಿ ಮತ್ಸ್ಯನು ತಮನ ಕೆದಱಿದನು।
ಅಮಮ ವೇದದ ವಾಕ್ಯದಧಿಕ
ಕ್ರಮಕೆ ತಾ ಕಲಿ ಮತ್ಸ್ಯದೇವರು
ತಮನ ಸೀಳಲಿಕಾಯ್ತು ವೆನುತಲಿ ಸುರರು ಹರುಷಿಸಲು॥ ೨೩

ಮತ್ಸ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಥನ.

ಮುನ್ನ ಶರಧಿಯೊಳೊಬ್ಬ ನಿಳಿವರ
ನುನ್ನತದ ವಿಸ್ತಾರ ಹುಬ್ಬಿನ
ತನ್ನ ಮಧ್ಯದಯೋಜನಂಗಳು ಮೇಲೆ ಮುನ್ನೂಱು ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ನಿಳಿಯನುಂಗುವ
ತನ್ನ ಪುಚ್ಛದ ಮಧ್ಯಯೋಜನ
ದುನ್ನತಿಯು ತಾನಾದುದೈಯಱುನೂಱು ಯೋಜನವು ॥ ೨೪

ಆತನನು ನುಂಗುವ ತಿಮಿಂಗಿಳ
ನಾತ ಕಂಗಳ ಮಧ್ಯಯೋಜನ
ವ್ರಾತನವಶತದಗಲದ ಗುಣಿತ ಗಣನೆಯುಗಣಿತವು ।
ಭೂತಳಾಧಿಪ ಕೇಳ್ತಿಮಿಗಿಳ
ನಾತನನು ನುಂಗುವಹಿಂಗಿಳ
ಖ್ಯಾತಿ ಪುಬ್ಬಿನ ಮಧ್ಯಯೋಜನ ಹನ್ನೆರಡುನೂಱು ॥ ೨೫

ಇವರ ನಾಲ್ವರ ನುಂಗಲೆಳಸುವ
ಭುವನರಕ್ಷಕ ಮತ್ಸ್ಯದೇವರ
ಹವಣನಾರೆಣಿಸುವರು ವೇದದ ರಾಶಿ ಬಳಲಿದವು ।
ಭವಮುಮುಕ್ಷುಗಳವರುವಱಿಯರು[1]
ಭುವನದಲಿ ಪರಮಋಷಿಯರಱಿಯ
ರವನಿಪತಿ ಕೇಳ್ ವೇದವಾಕ್ಯಕೆ ಹತ್ತುಮೊಳ ಮಿಗಿಲು ॥ ೨೬

ಆಮಹಾಪರದೈವವಾದುದು
ಸೋಮಶೇಖರನಳನ ಸಂಭವ
ನೇಮಿಸಲು ತಾವಱಿಯೆವೆಂದರು ಮತ್ಸ್ಯಮೂರುತಿಯ ।
ನೇಮಿಸುವರಾರಾಶ್ರಯಂಗಳ
ಸೀಮೆಯಂತವ ನೇನ ಹೇಳುವೆ
ಭೂಮಿ ಬಿರಿಯಲು ಮತ್ಸ್ಯಬಿಂಬದ ಪುಚ್ಛಪವಮಾನ ॥ ೨೭

1 ಸವನ ಮುಖದಿಂದಱಸಿಕಾಣರು, ಭಾ.

ಭೀಷಣಾಂತವ ಮಾಡುತಸುರರ
ಶೋಷಿಸುತ ತಾ ಜಡದ ರಾಶಿಯು
ಸೀಸಿಸುತ ತಾನಧಿಕಜಲವನು ಸುರರ ಗಂಗೆಯಲಿ ।
ಆಸುರದಿ ವರುಷಾದಿಋತುವಿಗೆ
ಭಾಸುರದಿ ಬೀಸುವುದು ಪವನನ
ಘೋಷದುಬ್ಬರದಿಂದ ಸುರಿವುದು ವೃಷ್ಟಿರೂಪದಲಿ ॥ ೧೮

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರನಾದ ಹರಿಯು ಬಾಲದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತಮನನು ಸಾಯಿಸುವಿಕೆ.

ಬೀಸುವುದು ತಾ ಮತ್ಸ್ಯವಾಲದಿ
ಜಾಳಿಸಿದ ಜಲವೀಗ ಭೂಮಿಗೆ
ಲೋಲಹರಿ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಿ ತಮನನಜಿಯುಟ್ಟ ।
ಬೀಬಲಪ್ಪಳಿಸಿದನು ವಾಲದಿ
ಘೋಳನುತ ತಮ ಬೀಟೆ ವೇದದ
ಪಾಳಿಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಹರಿಯನು ಹೊಗಳುತಿದಿರಾಗಿ ॥ ೧೯

ವೇದಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಹರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ದ್ವೈತ ಸಕಳದ ಚಕ್ಷು ವಿಶ್ವದ
ತಾತ ನೀನೇ ಸಕಲಲೋಕದ
ನಾಥ ಭೂತಭವಿಷ್ಯವಾರ್ತಾತೀತ [1] ನೀನೆಂದು ।
ಓತು ಹೊಗಳ್ದವು ವೇದರಾಶಿಗ
ಳಾತನನು ಮನವರಿತು ತಮ್ಮಯ
ನೀತಿಬುದ್ಧಿಯೊಳ್ನಿತುವರಿತವನರಿತನೊಂದುವನು ॥ ೨೦

ಆಹರಿಯು ವರವಮಹಿಮೆಯಾದುದ
ಸೋಹಿ ಮುನಿಕುಲ ಸ್ತುತಿಸಲರಿಯುದು
ಗಾಹೆ ವೇದಗಳರಿಯವೈ ಸಲೆ ನರರ ಪಾಡೇನು ।
ಊಹೆಯಲಿ ನಿಗಮಂಗಳಾರವು

---

1 ನಾಥನಚ್ಯುತಭೂತಭವ್ಯಾತೀತ, ಜ.

ಸಾಹಸಾಂಬುಧಿಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಆಹವಕೆ ತಮನೇನು ನಿಮಿಷಕೆ ಬಿದ್ದ ತಮಸಿನಲಿ॥ ೨೧

ವೇದಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಿಕೆ.

ಬಳಿಕ ತಾ ಹರಿ ವೇದರಾಶಿಯು
ಬಳಲಿಕೆಯನಪಹರಿಸಿ ಲೋಕವ
ನಳವಡಿಸಿ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗಿತ್ತ ನಿಗಮವನು।
ನಳಿನಸಂಭವಗಾಯ್ತು ಪುನರಪಿ
ಬೆಳಗುಗಳು ಜಲರಾಶಿ ಶೋಷಿಸೆ
ಬಳಿಕ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವಕ್ರಮಗಳಲಿ॥ ೨೨

ಹರಿ ಬಳಿಕ ಮನುವಿಂಗೆ ನಾನಾ
ಪರಮಧರ್ಮವ ಹೇಳಿ ಪುನರಪಿ
ತಿರದಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರವ।
ಮರಳಿ ಯೊಂಭತ್ತನೆಯ ಮನು ತಾ
ಹುರಿಕೊಳಿಸಿ ವರಯಜನವೊದಲಾ
ಗುರುತರದ ಷಟ್ಕರ್ಮವೆಲ್ಲವ ಧರಣಿಸುರರಿಂದ॥ ೨೩

ರೂಢಿಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಗತಿಯಲಿ
ಗಾಢವಾಡಿದ ಸರ್ವಜನಗಳ
ಮೂಢತನ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು ರಾಯ ಕೇಳಂದ।
ಮಾಡಿದನು ಮನು ಪ್ರಜೆಗೆ ಹರುಷವ
ಕೂಡೆ ಸಾಗರವೇಳು ಮುನ್ನಿನ
ರೂಢಿಯಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ನಿಂದವು ಸ್ವಾದುಜಲವಾಗಿ॥ ೨೪

ಭೂತಳದ ಮೇಲಾರು ಋತುಗಳು
ನೋತು ನಡೆದವು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ
ಧಾತು ಹರಿಯದೆ ವೊಂದು ತೀವ್ರವ ಮಾಡವ್ಯೆ ಧರೆಗೆ।

ಭೂತಳವು ಮನ್ವಂತರಾದಿಯ
ಲೋತು ಬೆಳೆದುದು ಸರ್ವಸತ್ವಕೆ
ಕಾತರಿಸರಾಧ್ಯೆಯ್ಯರ್ಜೀವರುವೆನುಪಪತ್ತಿಯಲಿ ॥ ೭೪

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ಬೇಡಿದಾಗಳ
ವರುಷವೀವುದು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದಿ
ಧರಣಿಗೊಂಭತ್ತಾದ ಮನುವಿನ ರಾಜ್ಯ ಲೇಸಾಯ್ತು ।
ನಿರುತವಾಯಿತು ಮರ್ತ್ಯದೇವರ
ಪರಮಕರುಣದಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯವು
ಸುರರು ಮೆಚ್ಚ ಲಿಕನ್ನಸಂಕುಳದಿಂದಲತಿವಿಭವ ॥ ೭೬

ಮೊದಲ ಕೃತಯುಗದಾದಿಯಲಿ ಹರಿ
ಯುದಿಸಿದನು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಿ
ನದಬಿನುಃಿದವು ವೇದರಾಶಿಗಳಂದು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ।
ಸದಮಲಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗೋಚರ
ನದಟುತನವನು ಗಣಿಸಬಹುದೇ
ಸದರ ನಿಮಗಾವೀರನಾರಾಯಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ॥ ೭೭

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಮುನಿ [1] ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನು
ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೂರ್ಮಾವತಾರವ
ಕೇಳ ಪೂರ್ವಾಪರದ ದೇವರ ಜನನಸಂಗತಿಯ ॥

---

[1] ಹರಿ, ಘ. ೫.

ಜನಮೇಜಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ತರದಿಂಲೋಕ [1] ಹುಟ್ಟಿದ
ಲೀಲೆಯನು ಕಮಲನಯನನಯಿದುಮೂರ್ತಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ।
ಆಲತಾಂಗಿಯು ರಮಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಲೋಲನಾಭಿಯು ತುದಿಯಲಗ್ಗದ
ಲೇಖುವಿಮ್ಮಡಿಸಿರ್ದ ಲೋಕದ ವರಪಿತಾಮಹನ ॥ ೧

ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ.

ಸೃಜಿಸಿದನು ಹರಿ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದೊ
ಳಜನನಾತನ ನೊಸಲ ಮಧ್ಯದಿ
ಪ್ರಜೆಯ ಮಾಡಿದನಾಚತುರ್ದಶಲೋಕಪಿತನೆಂಬ ।
ರಜತಶೈಲಾಧಿಪನ ತಾ ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸಲಿಕೆ ಮನ್ವಾದಿನಿಕರವ
ಸೃಜಿಸಿದನು ಶ್ರೀವಾಣಿದೇವಿಯನಜನು ಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ॥ ೨

ಜನಿಸಿದರು ವರಬ್ರಹ್ಮದೇವರ
ಮನದ ದೆಸೆಯಲಿ [2] ನಾರದಾದ್ಯರು
ಜನಿಸಿದಳು ಹೆಡತಲೆಯ ದೆಸೆಯಲಿ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯು ।
ಜನಿಸಿದರು ವರಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ
ವಿನುತಕಂಗಳ ಕೊನೆಯಲೂರ್ವಸಿ
ಜನಗಳಾದರುಮೆವೆಯ ಮಧ್ಯದೊಳಪ್ಸರೋತ್ತಮರು ॥ ೩

ಜನಿಸಿದರು ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಮನುಗಳು
ನೆನೆಯಲಿಕೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು [3] ಕ್ರಮದಲಿ
ಜನಿಸಿದರು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಷ್ಟಾಶೀತಿಮುನಿನಿಕರ ।
ಜನಿಸಿದರು ಭೂಭುಜರು ಭುಜದಲಿ

1 ಹರಿಯಿಂದಾತ, ಕ. ಖ. 2 ಕೊನೆಯಲಿ, ಕ. ಘ. 3 ಯಾರೇಳು ಘ.

ಜನಿಸಿದರು ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯರು
ಜನಿಸಿದರು ಪಾದದಲಿ ಶೂದ್ರರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಜನಿಸಿದರು ದಕ್ಷಾದಿವಿಭುಗಳು
ನೆನೆಯಲಾದರು ತಾವು ನವ [1] ಜನ
ವಿನಯದಲ್ಲೀ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರು ನವಪ್ರಜೇಶ್ವರರು ।
ಜನಪ ಕೇಳಿಂತಿವರ ಕಡೆಯಲಿ
ಜನಿಸಿದಳು ತಾನೊಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು
ವಿನಯನಿಧಿ ಶೃಂಗಾರತವನಿಧಿ ಗೌತಮಾಂಗನೆಯು ॥ ೫

ಜನಿಸಿದರು ವರಬ್ರಹ್ಮದೇವರ
ತನುವಿನಲ್ಲಿಂದ್ರಾದಿದೇವರು
ತನತನಗೆ ಪವಮಾನ ತಪ್ಪಿಸೆ ಯುಳಿದ ನಾಕಜರು ;
ಜನಿಸಿದನು ಪವಮಾನ ಮಧುಸೂ
ದನನ ದಕ್ಷಿಣಬಾಹುದಂಡದಿ
ಜನಿಸಿದಳು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಜೀವನನರಸಿ ವಾಮದಲಿ ॥ ೬

ಅರಸ ಕೇಳದು [2] ಮೊದಲ ಸೃಷ್ಟಿಯು
ನಿರುತವೀಪರಿ ಬಳಿಕ ಹರಿಯಲಿ
ಕೊರಳ ಮೂರೇಳೆಯಲಿ ಜನಿಸಿದ [3] ಮೀನಕೇತನನು ।
ಅರಸಿ ಜನಿಸಿದಳಾತನಂಗನೆ
ಹರಿಯೆದೆಯ ಹೆಂಗೂಸಿನಂದದಿ
ವರರತಿಯು ಜನಿಸಿದಳು ಮುಂದಣಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ । ೭

ಅಮಿತತತ್ವಸಮೂಹದೇವೋ
ತ್ತಮನು ಕರುಣಾಕರನು ಬ್ರಹ್ಮ

---

[1] ವನ, ಘ. [2] ಕೇಳ್ಯ, ಘ.
[3] ಯಾಯ್ತು ಬಳಿಕಾಹಾಗೊರಳವಾರೇಳೆಯಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ, ...

ದ್ಯಮರರಿಗೆ ವೆಗ್ಗಳನವನೆಣುವಮಹೋಚ್ಛ ರೂಪದಲಿ |
ಕ್ರಮದೆ ಪದ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ
ದ್ಯಮರರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಯೆ ಬ್ರಹ್ಮವ
ದಮಿತದಲಿ ವರಸೃಷ್ಟಿದೇವರು ಜೀವ ತಾನೆನಿಸಿ ॥ ೮

ಈ ಜಗದ ಜೀವರಿಗದೊಂದೇ
ವ್ಯಾಜವಿಲ್ಲದ ಸೃಷ್ಟಿಯನು ಮಿ
ಕ್ಕೋಜಿಸಲು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಜೀವರಾಶಿಗಳ |
ರಾಜಭಾವವು ರಾಜಮೌಳಿಗೆ
ರಾಜಿಸಲಿಕೀರೇಳುಲೋಕದಿ
ರಾಜಿತತ್ವವು ಸೋಮಸೂರ್ಯರಿಗಂದು ವ್ಯಾಪಿಸಲು ॥ ೯

ರವಿಗದೊಂದೇ ಲೋಕದೇಶ್ಗಯು
ಭುವನದಲಿ ಮಿಕ್ಕವರು ತವ
ತವಗಮಿತಸತ್ವದ ಸಾಧನಂಗಳ ಸರ್ವಸುರನಿಕರ |
ತವತವಗೆ ಬಲ್ಲಿದರು ಮರುತನ
ಲವಿರಳತ್ವವನೇನ ಹೇಳುವೆ
ಸವವಳಿಸಿ ಮದ್ದಳಯ ಲೆಕ್ಕದೆ ಕೊರಳಗಿಕ್ಕುಹುದು ॥ ೧೦

ಈ ಚತುರ್ದಶಲೋಕವನು ತಾ
ಯೋಚಿಸಹನ್ಯೆ ಇಂತು ಮುಂದಣ
ವಾಚಕರಲೀ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನು ಕೇಳು ಭೂಪತಿಯೆ |
ಯೋಚಿಸುವೊಡಳವಲ್ಲ ನಿಗಮದ
ವಾಚನೆಗದಳವಡದು ಯಂತ್ರದ
ಸೂಚನೆಯು ತಾ ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯಲಜುವಗಳವಡದು ॥ ೧೧

ವಿಮಲವಹ ಸೃಷ್ಟಿಯನದಾಗಳ
ಕ್ರಮದಲೇ ಸೃಜಿಸಲಿಕೆ ದಕ್ಷನು
ಸುಮನಸರು ಮೊದಲಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಾದಖಿಳನಾಕಜರು |

ದೇವತೆಗಳ ಸತಿಯರ ಸೃಷ್ಟಿ.

ಸುಮನಸರ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಸತಿಯರ
ಕ್ರಮದಲೇ ಸೃಜಿಯಿಸಿದನಾಗಲು
ವಿಮಲಮತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಗೌರಿಯು ಶಿವಗೆ ಸತಿಯಳನು ॥ ೧೨

ದ್ವಿಜಪತಿಗೆ ಸೌಪರ್ಣಿ ಶೇಷಗೆ
ಸೃಜಿಸಿದನು ವಾರುಣಿಯನತ್ರಿಗೆ
ತ್ರಿಜಗದಲು ಸೌಭಾಗ್ಯರೂಪಳ ನನಸುಯಾಸತಿಯು ।
ಸೃಜಿಯಿಸಿದನಿಂದ್ರಂಗೆ ಶಚಿಯನು
ಸೃಜಿಸಿದನು ಛಾಯೆಯನು ಸೂರ್ಯಗೆ
ಸೃಜಿಸಿದನು ಚಂದ್ರಂಗಮಿಪ್ಪತ್ತೇಳುತಾರೆಗಳ ॥ ೧೩

ಸೃಜಿಸಿದನು ಶ್ಯಾಮಳೆಯು [1] ಕಾಲಗೆ
ಸೃಜಿಸಿದನು ತಾ ಸರ್ವಋಷಿಯರ
ಯಜನಸೇವೆಗೆ ವರಪತಿವ್ರತೆಯೆನಿಪ ಸತಿಯರನು ।
ಸೃಜಿಸಿದನುಕಶ್ಯಪಗಮದಿತಿಯು
ಸೃಜಿಸಿದನು ವಾಸಿಷ್ಠನರಸಿಯು
ಸೃಜಿಸಿದನು ಶ್ರೀಯಜ್ಞದೇವರಿಗಾಗ ಸ್ವಾಹೆಯನು ॥ ೧೪

ಬಳಿಕ ಋಷಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಆದಿಸೃಷ್ಟಿಯು
ನಿರುತವೀಪರಿ ಯಿನ್ನು ಮುಂದಣ
ವರಕಥೆಯು ವಿವರಿಸುವೆ ಮತ್ತಾ ದ್ವಿಜರ ಸೃಷ್ಟಿಯನು ।
ಪರಿವಿಡಿಯು ಕೇಳರಸ ಮೊದಲಲಿ
ಧರೆಯೊಳೀಕಶ್ಯಪನ ಸೃಷ್ಟಿಯು
ಪರಿಯು ಹೇಳುವೆ ನಿನಗೆ ನಿಶ್ಚಯುವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

---

1 ಸೌಮಿಳೆಯು, ಘ ಪಾಠ.

ಆತಗಾದರು ಬಹಳ ಸತಿಯರು
ಓತು ದಿತಿ ಕದ್ರುವೆಯು ವಿನತೆಯು
ನೀತಿಯಿಂದಾಯದಿತಿ ಮನು ದನು ಯಕ್ಷಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ।
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿವರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಖ್ಯಾತಿಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೇಳು ದಿತಿಯಲಿ
ದೈತೆಯರು ಜನಿಯಿಸಿದರಱುವತ್ತಾಱುಕೋಟಿಗಳು ॥ ೧೬

ಉದಿತರಾಗಲು ಪೂರ್ವದೇವರು
ಯದಿತಿಯಲಿ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯು
ತ್ರಿದಶರಾಕದ್ರುವಿನಲುರಗಗಳೆಂಟುಮೂನಿಸರು ।
ಮುದದಿ ನಾಲ್ವರು ಸುತರು ವಿನತೆಗೆ
ಮುದದಿ ದನುವಿಂಗಸುರಕೋಟಿಯು
ಸುದತಿ ಮನುವಿಗೆ ಮನುಜಕೋಟಿಯು ಯಕ್ಷಿಗವನೀಶ ॥ ೧೭

ಒಬ್ಬನಾದನು ವರಕುಬೇರನ
ದಿಬ್ಬರಾದರು ಮೇಲೆ ರಾಕ್ಷಸಿ
ಗರ್ಭದಲಿ ನೈಋತಿಯು ಮತ್ತಾವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಕನು ।
ನಿರ್ಭರದ ಕಡು ಪಾಪಿ ದೈತ್ಯರ
ಗರ್ಭದುಬ್ಬರ ಹಬ್ಬಿಸಿದರ್ದು
ಗರ್ಭದಿಂದಾ ದೇವ ಸಂಘದಲರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ದೇವರೊಳಗತ್ಯಧಿಕರಿಬ್ಬರು
ಭಾವಿಸಲಿಕಾದಿತ್ಯಶಕ್ರರು
ತಾವು ದೈತ್ಯರೊಳಬ್ಬರಾದರು ತಾಮಸೋತ್ತಮರು ।
ದೇವದಲ್ಲಣ ಕಾಲನೇಮಿಯು
ಮಾವಿಬುಧಪಕ್ಷಾರಿ ಯಂಧಕ
ತಾವು ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತಂತಥಮರಿವರೆಂದ ॥ ೧೯

ಪೂತಕುಂಭೀಪಾಕಕರ್ಹರು
ಆತಗಳು ವಚ್ಯುತಗೆ ದೂರರು

ನೀತಿಬಾಹ್ಯರು ದಿತಿಜರಱುವತ್ತಾಱುಕೋಟಿಗಳು ।
ಭೂತಳಾಧಿಪ ಕೇಳು ರಾಕ್ಷಸ
ರೀತಿಗಳ ಸುರರೊಡನೆ ವೈರವ
ಭೂತಳೇಶನು ಹರಿಯೆ ಕಾಯ್ವನು ಸುರರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ॥ ೨೦

ದೈತ್ಯರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಜೀವಿಸುವುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಹೊರೆಯುಲಿಕೆ ತಾನಿವರನಾಗಳು
ನಿರುತ ದೈತ್ಯರು ಹರಿಗೆ ವಿಗ್ರಹ
ವೆರಸೆ ಕಶ್ಯಪಋುಷಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯು ನಿರುತವೀಪರಿಯ ।
ಹೊರೆಯುಲಿಕೆ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವರು
ಕರೆಸಿ ದೈತ್ಯರಿಗೆಂದನೊಂದನು
ಹೊರೆದು ಕೊಂಬುದು ನೀವೆ ಒಡಲನು ಬಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೨೧

ಎನಲಿಕವದಿರಬ್ಬೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
ತಿನಲಿಕೆದ್ದರು ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯು
ನನುಕರಿಸಿ ಭೂಸುರರ ದೇವಸ್ತೋಮಮೊದಲಾಗಿ ।
ಜನರ ತಿನುತಿರೆ ಕಮಳಸಂಭವ
ಕನಲಿ ದೈತ್ಯರ ನಿಲಿಸಿ ದೇವರ
ಜನಕೆ ಯಾಣತಿಗೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನು ನೀವು ಹೊರೆದಿಹುದು ॥ ೨೨

ಎನಲು ನಾಕಜರೊಂದು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ
ನೆನೆಯಲಱಿಯದೆ ತಾವು ಪಾರದೆ
ಮನೆಯಲಿರುತಿರೆ ಕಂಡು ದಾನವಜನಕೆ ನೇಮಿಸಲು ।
ದನುಜರವದಿರು ಬದುಕಲಱಿಯದೆ
ಕನಲಿ ಶ್ವಾಪದವೇಧೆಯ ಮಾಡಲು
ದನುಜರನು ಕಡೆನೋಂಕಿ ರಾಕ್ಷಸಜನಕೆ ನೇಮಿಸಲು ॥ ೨೩

ನೇಮಿಸಲಿಕವರಾಗ ತಮ್ಮಯ
ಸ್ತೋಮಸಹಿತವರೆಲ್ಲಭೂಮಿಯ

ಕಾಮಿಸಲು ಬ್ರಿಕಱಯದೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಕೈ ಕಾಲ |
ತಾಮಸರು ತಿನುತಿರಲಿಕಾ ಕ್ಷಣ
ನೇಮಿಸಲಿಕಳುಕಿರಲು ರಾಕ್ಷಸ
ಸ್ತೋಮಕೆನಲಿಕೆ ವಿಷವ ಸುಱಿಯಲು ಕಮಲಸಂಭವನು ‖ ೨೪

ಮೋಸಿಸಲು ತಾನವರಿಗಾಗಳು
ಆಣತಿಯ ಕುಡೆ ಬದುಕಹೇೞಲು
ಮೋಣದೆಯು ತಾ ಹರಿಯು ಮಂಗಳ ಮನುಜನಿಕರವನು |
ಹೂಣಿಸಲು ನೀವಿಂದುವಗ್ನಿಯು
ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಯೆದಿತು ಜಗತ್ತಿನ
ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗವ ಸಲುಹಿ ಯೆಂದರೆ ಮನುಜರತಿಮುದದಿ ‖ ೨೫

ಮುನ್ನ ಮಧುಕೈಟಭರನಾಹರಿ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲ್ಲಲವದಿರ
ಬೆನ್ನಡಗನೇ ನೀರಲೊರಸಲಿಕಾಯ್ತು ಮೇದಿನಿಯು |
ನನ್ನಿಯಿಂದಿರುತಿರಲು ಮಾನವ
ಜನ್ಮರಾಕ್ಷಣ ಭೂಮಿದೇವಿಯು
ಬೆನ್ನನಗುಳಿದು ಇಲ್ಲಿ ಪರ್ಜನ್ಯಾಂಬು ಬೀೞಲಿಕೆ ‖ ೨೬

ಅನ್ನಧಾನ್ಯವ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳಯಲು
ಮುನ್ನ ದೇವಾಸುರರಿಗಿಕ್ಕ್ರುತ
ಮನ್ನಿಸುವರಾಸರ್ವಭೂತವನರಸ ಕೇಳದನು [1] |
ಉನ್ನತಿಯ ಪದುಮಜನು ಕಂಡನು
ಮನ್ನಿಸಿದನಾ ಮನುಜವರ್ಗವ
ನಿನ್ನು ತಾ ನಿಮಗೊಂದು ಸಾಧನವೀವೆನನುವಾಗಿ ‖ ೨೭

ಈಚತುರ್ದಶಭುವನಜೀವರ
ಸ್ತೋಚಿತ [2] ವ್ರತಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವು

1 ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವ ನರಪಕೇಳೆಂದ, ಫ. 2 ಸೌಚತ, ಫ.

ಬಾಚಿ ಪುಟ್ಟಿತು ಕಾಮಧೇನುವಿನಂಗಮಧ್ಯದಲಿ ।
ವಾಚನೆಗೆ [1] ಯಳವಲ್ಲ ಲೋಕಕೆ
ಗೋಚರವು ತಾನಲ್ಲ ಧರ್ಮವು
ಯೋಚಿಸಲಿಕೆತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು ಭೂಮಿಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೧೮

ಏಱಬಾರದು ವೃಷಭನಾಗಳ
ದಾರು ಕರ್ಮವನುಳ್ಳ ಜನ್ಮಿಗ
ಳೇಱಿದರೆ ಯಮಲೋಕಸಾಧನ ಶಿವನು ಹೊಱತಾಗಿ ।
ಏಱಲಾಗದು ರುದ್ರವಾಹನ
ವಾಱುಕರ್ಮದ ವಿಪ್ರರೆಲ್ಲರು
ಮೀಱಿ ಯೇಱಿದರವರು ನರಕಿಗಳೀಜಗತ್ತಿನಲಿ ॥ ೧೯

ರಾಯ ಕೇಳೈ ಮನುಜವರ್ಗದು
ಪಾಯಕಿದು ಕೃಪೆಯಾಯ್ತು ಸಾಧನ
ಕೋಯಿದರು ಮಯವಿಶ್ವಕರ್ಮರು ಜನಿಸೆ ಮೂಜಗಕೆ ।
ಪ್ರಾಯದಲಿ ಸಕಲೋಪಕರಣಂಗ
ಳಾಯುಧಗಳಾದವಖಿಳಕಳಾ
ಕೋಯಿದರು ಜನಿಸಿದರು ಕಡೆಯಲಿ ಸೂರ್ಯನಂಗದಲಿ ॥ ೨೦

ಹುಟ್ಟಿದುದು ದೇವಾಂಗನಾಜನ
ನೆಟ್ಟನೆಯದೀರೇಳುಲೋಕದ
ದಿಟ್ಟವನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಕಾಯ್ತು ಮನುಜವರ್ಗದಲಿ ।
ಹುಟ್ಟಿದವರೊಂದೊಂದುಕೆಲಸವ
ನೆಟ್ಟನಾಶ್ರಯಿಸಿದರು ಲೋಕದ
ಭೀಷ್ಟವನು ನೆಱೆ ಮಾಡುತಿರ್ದರು ಮನುಜಜಾತಿಯೊಳು ॥ ೨೧

ಒಬ್ಬರಿಕ್ಕುವರೊಬ್ಬರುಂಬರ
ದೊಬ್ಬರೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಬರು

---

1 ಯೋಚನೆಗೆ, ಘ.

ಸಬ್ಬ ಜನರುಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲೇ ವರ್ಗವಾಗಿಸುದು ।
ಹಬ್ಬದಲು ದೇವತೆಗಳುಂಬರು
ಜೊಬ್ಬದಲು ದಾನವರುಂಬರು
ಸಬ್ಬದಿನದಲು ಮನುಜರುಂಬರದೆಂದು ಋಷಿ ನುಡಿದ ॥ ೩೦

ನುಡಿದು ತಾನಿತ್ತಾಗಿ ಕೊಡುವನು
ಬಿಡದೆ ದಾನವದೇವಮಾನವ
ರೊಡಲ ತುಂಬುವ ಪಿತರು ವಿಶ್ವೇದೇವಮೊದಲಾಗೆ ।
ಪೊಡವಿಯಲಿ ತನಗಾಯ್ತು ಗ್ರಾಸವು
ಬಿಡದೆ ತೃಣತತಿ ಯುರಗಜಾತಿಗೆ
ದೃಢದಿ ತಾ ಪವಮಾನನಾಹರವರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೩

ಮನುಜವರ್ಗಕೆ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗವು
ಜನರೊಳಾಯಿತದೊಂದು ಪಾದದ
ಮನುಜರಾಗಾಲಸ್ಯವಾಗಿರದುಚ್ಚ ಪೌರುಷದ ।
ಜನತತಿಯು ಸೇವೆಯಲಿ ನಿಂದರು
ಮನುಜರಾವುತ್ತೊಂದು ಪಾದದ
ಜನದ ಮೂಲದದೆಲ್ಲ ಕೃಷಿ ತಾನೊಂದು ಪಾದದಲಿ ॥ ೩೪

ಜನಿತವಾಗಲಿಕದಱ ನಾಮಕೆ
ವಿನಿಮಯದೆ ತಾ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣವು
ಮನುಜಜಾತಿಯೊಳಾಗಲಾದವು ಪಾದಭೇದದಲಿ ।
ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನೆನೆಯಲಾಗದು ಕೃಷಿಯನಾಗಳು
ವಿನಯದಲಿ ತಾ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಿ ಸುಖಿಯಿಸುವ ॥ ೩೫

ಜನಪತಿಗಳುಂ ಮತ್ತೆ ಕೃಷಿಯನು [1]
ನೆನೆಯಲಾಗದು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ

---

[1] ಗಳೊಳಗೊಬ್ಬರಿಗೆಕೃಷಿ, ಕ. ಖ.

ನನುಭವಿಸಿ ತಾನಿರ್ದ ಮೊದನು ವೈಶ್ಯ ಕೃಷಿಯಿದನು ।
ಜನಪ ಕೇಳ್ಕೃ ಕೃಷಿಯು ತಾನದು
ಜನಿಯಿಸಿತು ಶೂದ್ರಂಗೆ ಮುಂದೂ
ವಿನುತದಾವರಕಾರಣಾರ್ಥ ಸಹಸ್ರಕಾರಣದಿ ॥　　೩೬

ಇವು ಮೊದಲು ಸರ್ವಾನುಭೂತದ
ವ್ಯವಹರಣೆಯಲಿ ಕೃಷಿಯು ಜೀವನ
ವಿವನು ಬಿಟ್ಟಹ ಶೂದ್ರ ಬೀಳುವ ನಿತ್ಯನರಕದಲಿ ।
ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಸರ್ವಜೀವದ [1]
ನಿವಹ ನಿರ್ಣಯವಾಯ್ತು ದೇವ
ಪ್ರವರರಲಿ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನಿಗ್ರಹವಾದ ಸತ್ಕಥೆಯು ॥　　೩೭

ನೆಲೆಯ ಕೇಳ್ಕೃ ನೀನು ಮುಂದಣ
ಇಳೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಾಯ್ತುದೊಮ್ಮೆಯೆ
ಬಳಿಕ ಕಡೆಯಲ್ಲಾತ ಜನಿಸಿದನತ್ರಿ ಕೇಳಂದ ।
ಇಳೆ ಮೊದಲು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ
ಬಳೆಯಿಕೆವರಿಂದಾಯ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ
ನೊಲಿದು ಸೃಜಿಸುವ ನವಪ್ರಜಾಪತಿಸೃಷ್ಟಿ ಕೇಳಂದ ॥　　೩೮

ಇವರನೇ ನವಬ್ರಹ್ಮರೆಂಬರು
ಭವನು ಭಾಳಜ ಯೋನಿಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಲುಳಿದಾ ಯೇಳುಜನಗಳು ವಾಣಿಯುವತಿಯಲಿ ।
ವಿವರಿಸಲು ಕಮಳಜಗೆ ಜನಿಸಿದ
ರಿವರು ಸಪ್ತಕರಿವರ ಸೃಷ್ಟಿಯು
ವಿವರ ಹೇಳುವೆ ನಿನಗೆ ಕಶ್ಯಪನಾಗಲೇನೆಂಬೆ ॥　　೩೯

ಸಿಡಿಲುಮಿಂಚುಗಳರುಣ ತಾನಿವ
ರೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗರುಡದೇವರು

[1] ದೇವರ, ಘ.

ಮಡದಿ ವಿನತಾದೇವಿಗಾದರು ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕರು ।
ಹೊಡೆದನೊಬ್ಬನು ಸೂರ್ಯ ರಥವನು
ಬಿಡದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ವರವನು
ಳ್ಳಡಿಯು ಸೇವಿಪನೊಬ್ಬ ಪೊಡವಿಯು ಮೇಲೆ ಸೌಪರ್ಣ ॥ ೪೦

ಬಟ್ಟಿಕ ಕಡೆಯಲಿ ಹರಿಯು ವಹನವ
ನೊಲಿದು ತಾ ಶ್ರೀಗರುಡನಾದನು
ನಳಿನನಾಭಂಗಧಿಕಪ್ರೀತನು ಸುರಸಮೂಹದಲಿ ।
ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿ ಕದ್ರುವಿಗೆ ಸುತ
ರೊಲಿದು ಜನಿಸಿದರಷ್ಟಕುಲ
ಗಳ ಉರಗನಾಗಗಳಿಂತು ಕಶ್ಯಪಸೃಷ್ಟಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೧

ಇವರೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವಾಯಿತು
ಭುವನದಲಿ ದಿತಿಸುತರಿಗವುದಿತಿ
ಗುವರರಿಗವಿಂತು ವಿನತಾಕದ್ರುಗಳ ತನುಜರಿಗೆ ।
ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ್ ನಿನಗೆ ಮೊದಲಲಿ
ವಿವರಿಸುವೆ ನಾ ವಿನತೆಕದ್ರುಗ
ಳ ವರತನುಜರ ವೈರಮಾರ್ಗವನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೨

ಕದ್ರುವು ವಿನತೆಯುನ್ನು ಸುರಪತಿಯು ಕುದುರೆಯು ಬಿಳಿದೊ ಕರಿದೊ ಎಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಇರಲಿರಲು ಶ್ರೀಗರುಡದೇವರ
ವರಜನನಿಯೊಳಗೊಮ್ಮೆ ನಾಗರ
ನಿರುತಮಾತೆಯು ಸವತಿಮತ್ಸರದಿಂದ ಮತ್ಸರಿಸಿ ।
ಗರುಡದೇವರ ಮಾತೆಗೆಂದಳು
ಸುರಪತಿಯ ಹಯುವಹುದು ಬಿಳಿದೋ
ಕರಿದೊ ಹೇಳೌ ಅಕ್ಕ ಎಂದಳು ವಿನತೆ ಮನಮುಟ್ಟಿ ॥ ೪೩

ಸುರನದಿಯು ಜಲವಿಂಟುವಾಹಯು
ನಿರುತ ಬಿಳದೌ ತಂಗಿ ಯೆಂದರೆ

ಯುರಗವೊತೆಯು ನಕ್ಕು ವಂಚಿಸಿ ಕಚ್ಚಿದು ಹಯವೆಂದು ।
ಪರಮಪಾವನೆ ವಿನತೆಯುವತಿಯ
ನುರಗವೊತೆಯು ಕೆಡಿಸ ಬಗೆದಾ
ಪರಿಯ ಕೇಳ್ಳ ಭೂಪ ಸವತಿಯ ಮನದ ಕಷ್ಟವನು ॥ ೪೪

ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಕಟ್ಟಿ ಯೊಡ್ಡವ
ನಿಂದುವದನೆಗೆ ಕದ್ರು ನುಡಿದಳು
ಬಂದು ತುರಗವ ನಾಳೆ ನೋಡುವ ಸೋತೊಡವರಾಗ ।
ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆ ತೊತ್ತಿರಾಗುವ
ರೆಂದು ನಾಗರ ಮೊತೆ ತನ್ನಯ
ಮಂದಿರಕೆ ಬಂದಾಗ ದುಗುಡವ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿರಲು ॥ ೪೫

ಬಂದು ನಾಗರು ತಾಯಿಗೆಂದರ
ದಿಂದು ನಿಮ್ಮಯ ದುಗುಡವೇನೆನೆ
ಕಂದ ನೀವಿರಲೆನಗೆ ಸವತಿಯ ತೊತ್ತುತನವಾಯ್ತು ।
ಎಂದೊಡಾಕರ್ಕೋಟನಾಗನು
ಬಂದ ಹದನೇನೆನಲಿಕೆಂದಳು
ಕಂದ ಕೇಳ್ಳ ತಾನದಿಂದ್ರನ ಹಯವ ಕಱದೆಂದೆ ॥ ೪೬

ನಾಳೆ ಹಯ ನೀರ್ಗುಡಿಯ ಬರಲಿಕೆ
ಮೇಲೆ ಬಿಳಿದಾಗಿರಲು ಸವತಿಯ
ಕೀಳ ತೊತ್ತಹೆನೆಂದು ದುಗುಡವ ಹಿಡಿದೆ ನಾನಿಂದು ।
ಬಾಲಸರ್ಪನು ನುಡಿದ ಜನನಿಗೆ
ಕಾಳನಾಡದಿರವ್ವ ಸತ್ಯವ
ಪಾಲಿಸದೆ ಸತ್ಯವನು ಕೆಡಿಸುವೆನೆಂದು ಮನಮುಟ್ಟ ॥ ೪೭

ನೀವು ನುಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ತಾನಿದು ನ್ಯಾ
ಯವಲ್ಲೆಂದೆನಲು ಸರ್ಪನು
ತಾಯೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡದೆಂದರು ಮಿಕ್ಕ ಸರ್ಪಗಳು ।

ನಾವು ನೀರೊಳು ನಾಳಗಿನಿಬರು
ದೇವರಾಜನ ತುರಗದಂಗವ
ನಾವರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವೆವಾ ಕ್ಷಣ ನೀವು ವಿನತೆಯನು ‖ ೪೮

ಕರೆದು ತೋಱುವುದಲ್ಲಿಗೆಂದರೆ
ಹರುಷಿಸಿದಳಹಿವೂತೆ ಯಾಕ್ಷಣ
ನಿರುತದಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಮಱುದಿನ ತುರಗ ಬರಲೊಡನೆ ।
ಭರದಿನಾಕೆಯು ಕರೆಯಲಟ್ಟಲಿ
ಕರಸ ಇಂತಹ ಸತಿಯರಿಗೆ ತಾ
ನಿರುತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೆಯು ಸಲ್ಲದದೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೪೯

ಬಿಳಿದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಉರವಣಿಸಿ ತಾ ಬರಲಿಕೆಂದಳು
ಸಿರಿಯೆ ಕೀಟೆಂದೆನಿಪ ಪುತ್ರರ
ಸರಕುಗೊಳ್ಳದೆ ಬರಲಿಕಂಜುವೆನೆನಲಿಕಗ್ರದಲಿ ।
ಕರೆದು ವಿನತೆಯ ತೋಱಲಾಗಳು
ಕಱಿದದಾಯಿತು ವ್ಯಾಳವೋಹರ
ತುರಗವೆನು ತಾವೊತ್ತಿ ಹತ್ತಲು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೫೦

ಬಟ್ಟಕ ವಿನತಾದೇವಿಯರ ತಾ
ನಳುಕಿನಲಿ ಸೋಲಿಸಿಯೆ ಸವತಿಯು
ನೊಲಿದು ತೊತ್ತಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಳು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ।
ಲಲನೆ ಕದ್ರುವಿಗೆಸಗೆ ತೊತ್ತಿನ
ಕೆಲಸ ತಾ ಕಡೆಯೆಂದಿಗೆಂದರೆ
ಎಲೆ ವಿನತೆ ನೀ ಸುಧೆಯನಿತ್ತೊಡೆ ನಿನಗೆ ಕಡೆಯಂದು ‖ ೫೧

ಗರುಡನು ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು
ಅಮೃತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಎನಲು ವಿನತಾದೇವಿ ತೊತ್ತಾ
ಗನಿಮಿಷರಿಗಾ ನೂಱುವತ್ಸರ

ತನಕ ವಿರಲಿಕೆ ತಾಯ ನೋಡುವೆನೆಂದು ಖಗರಾಜ |
ವಿನತೆಯರಮನೆಗೈದಿ ಬಾಗಿಲು
ತನತನಗೆ ಮುಚ್ಚಿರಲು ಮಾತೆಯು
ಲನಿತು ದುಗುಡವ ಕೇಳಿ ಬಂದನು ಮನೆಗೆ ಕದ್ರುವಿನ ॥ ೫೨

ಬಂದು ಮಾತೆಯ ಕಂಡು ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಚಾಚಿದನು ಶಿರವನು
ಇಂದಿದೇನೌ ನಿಮಗೆ ಸವತಿಯ ದಾಸ್ಯವೆಂದೆನಲು |
ಎಂದೊಡದಕಬುಜಾಕ್ಷಿ ನುಡಿದಳು
ಕಂದ ಕೇಳ್ಯ ಇಂದು ಹಿಂದಣ
ಛಂದವನು ನೆಱೆ ಹೇಳ್ವೆ ನಾಗರ ವೃಂದ ಮಾಡಿದುದ ॥ ೫೩

ಬೞಿಕ ಕರ್ಕೋಟಕನು ತನಗಾ
ಗೊಲಿದು ಮಾಡಿದ ಪರಿಯನಱುಹು
ತ್ತಲೆ ಮಗನೆ ತನಗಿಂದು ತೊತ್ತಿನ ಕೆಲಸ ಕೊಂಡಿಹುದ |
ನಿಲಿಸುವೊಡೆ ಕದ್ರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಯೊಲಿದು ಸುಧೆಯನು ದಾಸಿತನವದು
ತೊಳದು ಹೋಹುದು ತಂದೆ ಕೇಳೆನಲಾಗ ಖಗರಾಜ ॥ ೫೪

ಕನಲಿ ನಾಕಜಪತಿಯ ಮೇಲಕೆ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ ಧಾಳಿ ಮಾಡು
ತ್ತನಗೆ ಕೊಡುವುದು ಸುಧೆಯನೆನುತಿರಲಿಂದ್ರ ಕೋಪಿಸಿದ |
ಕನಲಿ ಕಾಳಗಮಾಡಲಾಕ್ಷಣ
ಕನಿಮಿಷರ ನೆಱೆ ಗೆಲಿದು ಜಿಷ್ಣುವ
ತನುವ ನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಹೊಯ್ದುನುದರವನೊಡೆಮೆಟ್ಟಿ ॥ ೫೫

ಕುಲಿಶವನು ತಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು
ಬಲುಹಿನಲಿ ಬೞಿಕಮರಪತಿಯನು
ನೆಲಕೆ ಕೆಡಹುತ್ತೆದೆಯು ಮೆಟ್ಟುತ ಬೇಡಿದನು ಸುಧೆಯ |

ಬೞಿಕ ಶಕ್ರನು ವಿಹಗರಾಜನ
ಬಲುಹ ಕಂಡನು ಬಾಯೊಳಗೆ ತಾ
ನಿಳುಹಿ ಬೆರಳನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಸುಧೆಯನೀಗಿಂತು ॥ ೫೬

ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆನಲ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು
ಸುರಪತಿಯು ನಾಕ್ಷಣದೊಳಮೃತವ
ಹರಿದು ತೆಗೆದನು ವಿಹಗನಾಗಲು ಹರಿವ ಠಾವಿನಲಿ ।
ವರಸುಧೆಯು ಹನಿಯೊಂದು ಯಮುನೆಯ
ಪರಿಯೊಳುಕ್ಕಿತು ತೀರಕಾಗಳು
ಧರಣಿಯಲಿ ತರು ಮೂಡಿತಾಕ್ಷಣ ಕಡಲು ಕಾಳಗನ ॥ ೫೭

ಅಮೃತವಂ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ತಾಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.

ಮಡುವಿನಲಿ ತಳುತಿರಲಿಕಿಂದಿರ
ನಡಿಗೆಱಗಿ ಶ್ರೀಗರುಡದೇವರ
ಝುಡಿತೆಯಲಿ ಕಳುಹಿದನು ಬಂದನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ।
ತಡೆಯದೈದಿಯೆ ಸುಧೆಯನಿತ್ತಾ
ಗಡಿಗೆಱಗಿ ತನ್ನಾತ್ಮಜನನಿಯು
ಬಿಡಿಸಿದನು ತಾ ಸೆಱೆಯನಾಕ್ಷಣ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಇನ್ನು ಹೇೞುವೆ ವ್ಯಾಳಜಾತಿಯ
ಕುನ್ನಿಗಳವದಿರೆಲ್ಲಿ ಯೆನುತಲೆ
ಪನ್ನಗಾರಿಯು ವಿತಳಕೀೞಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಪನ್ನಗರ ಮೋಹರವನೆಲ್ಲವ
ಮನ್ನಿಸದೆ ಲೇಸಾಗಿ ನುಂಗುತ
ತನ್ನ ಜನನಿಯು ಹುಸಿದು ತೊತ್ತನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುದಕೆ ॥ ೫೯

ಉರಗಜಾತಿಯನೈದೆ ನುಂಗಲು
ನೆರೆದು ನಾಗರು ಬಂದು ನಮಗಿ
ನ್ನರಿದು ಬದುಕಲು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ।

ಗರುಡದೇವರು ಬೞಿಕ ನಾಗರ
ಹಿರಿಯರೊಳು ಪರಿವಡಿಯು ನುಡಿದರು
ಸುರರ ದಿನಕೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೊಡುವುದು ನಮಗೆ ಕಪ್ಪವನು ॥ ೬೦

ಎನಲು ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧಪಂಚಮಿ
ದಿನದಿ ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ ಕಪ್ಪವ
ನೆನಲು ಬಿಟ್ಟನು ಕೊಲೆಯನಾಕ್ಷಣ ಗರುಡನಹಿಕುಲದ ।
ಮನವೊಲಿದು ಕರ್ಕೋಟಕನ ತಾ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ ಕರೆದು ಹೇಳಿದ
ನನುಜ ಕೇಳೈ ನಿನ್ನನಾವನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ ॥ ೬೧

ನೆನೆದ ಮನುಜನ ಮನದೆ ತಾ ಕಲಿ
ತನಗೆ ಸೋಕದೆ ಪೋಗಲೆಂದೀ
ಘನತರದ ವರವಿತ್ತು ಕಳುಹಿಯೆ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ತಿರುಗಿದನು ।
ವಿನತೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಜನನಿಯ
ಮನವೊಲಿದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವೇಗದಿ
ವನಜಲೋಚನದುಗ್ಧರಾಶಿಗೆ ಬಂದ ಖಗರಾಜ । ೬೨

ಇಂದ್ರನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಬರುವಾಗ ದೂರ್ವಾಸರ ದರ್ಶನ.

ರಾಯ ಕೇಳೈ ಬೞಿಕ ನಾಕಜ
ರಾಯನಮರಾವತಿಯಲಿರುತಿರ
ಲಾಯಿತೊಂದಿನ ಹರುಷದಲಿ ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ಸುರಕರಿಯ ।
ಲಾಯದಿಂ ತರಿಸಿದನು ಸಿಂಗರ
ದಾಯವನು ಮಾಡಿಸಿದ ವರವ
ಜ್ರಾಯುಧನು ಸತಿಯೊ ಸಹಿತ ಗಜವನೇಱಿ ಬರುತಿರಲು ॥ ೬೩

ಮುಂದೆ ಸುರ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯ
ವೃಂದ ಸಹಿತವೆ ನಾಕಜೇಂದ್ರನು
ಛಂದದಲಿ ಬರುತಿರಲು ವರದೂರ್ವಾಸನಿದಿರಾಗಿ ।

ಬಂದು ಮಂದರಮಾಲೆಯನು ಮುದ
ದಿಂದ ನೀಡಲು ಮುಂದುಗಾಣದ
ಲಂದು ತಾನಾಮುನಿಯ ಕಾಣದೆ ಶಿವನ ತನುವೆಂದು ॥ ೬೪

ದೂರ್ವಾಸರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತಾನು ಧರಿಸದೆ ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ದೂರ್ವಾಸರ ಕೋಪ.

ಮೆರೆದು ವಜ್ರಾಯುಧದ ಕೊನೆಯಲಿ
ತುರುಗಿ ಯೈರಾವತದ ಮೇಲಕೆ
ತೆರನಱಿಯದಲೆ ಕೊಂಡು ಕುಂಭಸ್ಥಳಕೆ ಹಾಕಿದನು ।
ಕೆರಳಿ ಮಂದರಮಾಲೆಯನು ತರಿ
ದೊರಸಿ ಮೆಟ್ಟಲು ಭದ್ರಮದ
ಕರಿ ಬೆರೆತನಿವನೆಂದಾಗ ಮುನಿಪತಿಯಧಿಕರೋಷದಲಿ ॥ ೬೫

ಇಂದ್ರನೈಶ್ವರ್ಯವನದಾಕ್ಷಣ
ಚಂದ್ರಶೇಖರ ದೇವ ಮುನಿದಾ
ಚಂದ್ರಮನ ತಾಯ್ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನಾಮಹಾಶ್ರೀಯ ।
ತಂದೆ [1] ಕೇಳ್ಳ ದ್ವಿಜರ ಮೆಱೆದರೆ [2]
ಕುಂದುವುವು ರಾಜ್ಯಾದಿವಿಭವವು
ಹಿಂದು ಗಳಯದೆ ಛತ್ರ ಪ್ರಭುತನದಂದವವು ಕುಲಕೆ ॥ ೬೬

ಕುಂದು ಹೊದ್ದುವುದಾಗಮೆಣ್ಣಗೆ
ವೆಂದನೆಯು ತಾ ಮಾಡದಿರ್ದೊಡ
ದಂದು ಧನ ತಾ ಕೆಡೆಗು ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಶಾಪ ಹೊಲ್ಲಯದು ।
ಅಂದು ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯ ಮಧ್ಯಕೆ
ಕುಂದದೀಡಾಡಿದನು ಮುನಿಪತಿ
ಯಿಂದ್ರನೈರಾವತವ ಸುರತರು ಕಾಮಧೇನುವನು ॥ ೬೭

ಹೊಳವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನಾತನ
ಬಿಳಿಯ ಪಯವೆನು ಪರುಸದುಪಲವೆ

1 ಕಂದ, ಛ. 2 ಮುರಿದಗೆ, ಗ. ಛ.

ನೊಲೆವ ಶಚಿಯನು ವಜ್ರಲಿಕ್ಕಿದ ಚಂದ್ರತಾರೆಯರ |
ಹೊಳವ ವಜ್ರಾಂಕುಶವ ವಜ್ರವ
ಬಿಳಿಯ ಛತ್ರವನಿಂದ್ರದೇವರ
ನೆಲೆಯ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯ ಹೋದುದು ಬಿಸುಡಲಾಕ್ಷಣಕೆ ‖ ೬೮

ಇಂದ್ರಗೆ ದೂರ್ವಾಸಶಾಪದಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಅಸುವುಳಿದು ವಿಬುಧೇಶನಾಲಿಂ
ಗಿಸಿದ ನಾ ದರಿದ್ರಾಂಗನೆಯುನನಿ
ಮಿಷರ ವೃಂದದ ಸಹಿತವೆ ಹಲವುಕಾಲದಲಿ |
ಮಸುಳಸಲು ಕಾಳಿಕೆಯ ಮೋರೆಯ
ಮಸಿಯ ಕಪ್ಪಟದಿಂದ ಮಾಸಿದ
ಕುಸುಮಕೇಶಗಳೊಡನೆ ದೇವೋತ್ತಮರೊಳಪದೆಶೆಯ ‖ ೬೯

ಕೆಲವುಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ದೇವತೆಗಳು ಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.

ವೆಸಸಿ ಯಿರೆ ಹದಿನಾಲುಸಾವಿರ
ವಿಷಮವತ್ಸರವಾಗೆ ಸುರರು
ಬ್ಬಸದಿ ಹರಿಯನು ಸಾರೆ ಕರುಣಾಕರನು ತಾನಱಿದ |
ಬಿಸರುಹಾಕ್ಷನು ಸುರರ ಕರೆಸಿದ
ವಸುಧೆಯಮರರ ಶಾಪ ತಾಗಿರೆ
ಪಶುಪತಿಯ ಹವಣಿಲ್ಲ ಕಾವರೆ ಬ್ರಹ್ಮಧಿಕ್ಕಾರ ‖ ೭೦

ಎಂದು ಹರಿ ನಾಕಚರ ಖೇದವ
ನೆಂದು ಕಳವೆನೊ ಯೆಂದು ಮಂತ್ರವ
ನಂದು ಮಾಡಿದನಸುರರಮರರು ಕೂಡಬೇಕೆಂದು |

ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆದು ಶೋಣಿತಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಮಂದರಧರನು ಗುರುವ ಕರೆಸಿದ
ನಂದು ನೀ ಹೋಗಸುರನಾಯಕ
ನಂಧಕಾಸುರವಾಸಶೋಣಿತನಗರಕೆಂತೆಂದು ‖ ೭೧

ನಿರುತ ನೀ ಹೋಗಸುಗನಾಯಕ
ರರಸನಂಧಾಸುರನು ಹೊರೆಗವೆ
ಕರೆದು ನೀನಾರೆನಲು ನುಡಿವುದು ನಮ್ಮ ಚರನೆಂದು।
ಸುರಗುರುವ ಕಳುಹಿದನು ಶೋಣಿತ
ಪುರಕದಾಕ್ಷಣ ಕಪಟನಾಟಕ
ವೆರನಿರೂಪದಿ ಬಂದನಂಧಾಸುರನ ಪುರಕಾಗ ॥ ೭೦

ಧರಣಿಗದು ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ
ನಿರುತವಾಗಿಹುದರಸ ಯೋಜನ
ಸುರಗಿರಿಯು ತಪ್ಪಲಲಿ ಕಟ್ಟಿಹುದಾತ್ರಿಕಾಲದಲಿ।
ಸುರವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲಿತುಂಬಿಹ
ರೆರಡುಶಂಖಮಹಾರಥರು ಮು
ತ್ತೆರಡುಪದ್ಮದೊಳೆಂಟುಕೋಟಿಯು ಸೈನ್ಯ ನೆರೆದಿಹುದು ॥ ೭೧

ಇರಲಿಕಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುರಗುರು
ಹರುಷದುಬ್ಬಿನಲಾಗಧೋತ್ರದ
ನೆರೆಯುಡಿಗೆ ತಾನಿಟ್ಟ ದ್ವಾದಶನಾಮತಿಲಕದಲಿ।
ನಿರುತ ಕಂಕುಳಕುಶೆಯು ಕರಡಿಗೆ
ಬೆರಳ ದರ್ಭೆಯು ಭರದ ಗಮನದ
ಹರುಷದಲಿ ಗುರು ಬರಲು ಶುಕ್ರನು ಕಂಡು ಮನ್ನಿಸಿದ ॥ ೭೪

ಅಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಚಾರ್ಯರ ಆದರ.

ನಡೆಯಿ ಮನೆಗೆಂದವರ ಕೈಗಳ
ಹಿಡಿದು ತಂದನು ತನ್ನ ಭವನಕೆ
ತಡೆದಿರದೆ ಮಧುಪರ್ಕವಿಷ್ಟರದಿಂದ ಮಾನಿಸಿದ।
ಎಡೆಯುಡಗದಭ್ಯಂಗನಾದಿಯು
ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿಸಿ ದೇವಪೂಜೆಯು
ಕಡು ರಹಸ್ಯದಿ ಮಾಡಿದಾತಗೆ ಭೋಜನೋತ್ತಮವ ॥ ೭೫

ನಡೆಸಿ ಷಡ್ರಸದನ್ನದಿಂದವೆ
ಕಡುರಸದ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಘೃತದಿಂ
ತಡೆಯುದಾವಧಿತಕ್ರದಿಂದವೆ ಯಾದರಣೆವೆಯಾಡಿ ।
ಬಡಿಸಿ ಯುಷ್ಣ ಜಲಂಗಳನು ತಾ
ಹಿಡಿದು ಕೈಘಟ್ಟಿಗಳ ನೀಡಿದ
ನೊಡನೆ ಕರ್ಪೂರವೀಳಯಂಗಳ ಶುಕ್ರ ತಾನಿತ್ತ ॥　　೭೬

ಏನು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದ ತಾ
ನೇನಿದಾಣತಿ ಗೊಡುವುದೆಂದರೆ
ದಾನವಾಂತಕನಾಜೆ ದೇವಾಸುರರ ಮೇಳವಿಸಿ ।
ನೀನು ಶುಕ್ರನು ಗೂಡಿ ನಾಕಜ
ದಾನವಾಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸಮೃತದ
ಪಾನ ಗಾಣಿಸಿಮೆಂದೊಡಾನ್ಯೆತಂದೆ ನಿಮ್ಮಡೆಗೆ ॥　　೭೭

ಲೇಸು ಲೇಸಿದು ಸುಧೆಯ ಮಥನವು
ವಾಸುದೇವನಿರೂಪ ನಾವಿ
ನ್ನೇಸು ಧನ್ಯರೊ ಶಿವಶಿವಾ ಯೆಂದಾತ ಬೆಱಗಾದ ।
ಏಸು ಘನವಿದು ನಮ್ಮ ರಾಕ್ಷಸ
ವಾಸದವಸರವೆಱಿದು ನಿಮ್ಮಾ
ಸುರದ್ವೇಷಿಯನು ಕಾಣಿಪೆನೆಂದನಾ ಶುಕ್ರ ॥　　೭೮

ನಿಲಿಸಿ ತನ್ನಯ ಮನೆಯುಲವರಿಗೆ
ಕಲಿಸಿದನು ಸಂಜೀವನೌಷಧ [1]
ನೆಲೆಯನಾಗಳು ದೇವಯಾನಿಯುನಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ।
ಒಲಿದು ನಿರವಿಸಿ ತಾನು ರಾಕ್ಷಸ
ತಿಲಕನವಸರ ಹಾಱುತಿರ್ದನು
ಬಳಿಕ ತಾನೊಂದಬುದಕಾಯಿತು ದೈತ್ಯನವಸರವು ॥　　೭೯

---

1 ನವ್ಮೃತವ, ಕ. ಖ.

ದ್ಯೂತಮೃಗಯಾಸ್ತ್ರೀವ್ಯಸನವಿರ
ಲಾತ ತಾನುೞಿದಿರ್ದ ಕಾಲವ
ನಾತ ಹಾಱುತಲೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕನು ದೈತ್ಯಗುರು ಬೞಿಕ ।
ಓತು ಮೃತಸಂಜೀವವಿದ್ಯೆಯು
ಧಾತುವೆಲ್ಲವ ದೇವಯಾನಿಯು
ದಾತಗಱುಹುತ್ತಿರಲಿಕಂಧಕನ ಸಭೆಯೊಳಗಾಗ ॥ ೮೦

ಬಲಿದು ಭಾರ್ಗವಗಾಯಿತವಸರ
ಬೞಿಕ ದಾನವರಾಯನೋಲಗ
ಕೊಲಿದು ಶುಕ್ರನು ಬಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ಪೊಸತ ।
ಎಲೆಯುರಸ ಬಂದಮಳಕಾರ್ಯವ
ನೊಲಿದು ಕೇಳ್ಳೈ ಯಿಂದು ಹೊಸತಾ
ಗಿಳಯು ಮೇಲಮರತ್ವವಾಯಿತು ನಿಮಗೆ ನಿಶ್ಚಯದಿ ॥ ೮೧

ವೀರನಾರಾಯಣನ ಶಿಷ್ಯರು
ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಬಂದರು
ಹಾಱಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹರು ನಿರ್ಮ್ಮಾಯುವಸರೋತ್ತಮವ ।
ಆರು ಬಂದೊಡನವರನಿಲ್ಲಿಗೆ
ಸೇಱಿಸುವುದೆನೆ ಶುಕ್ರ ಹರುಷದಿ
ವಾರಿಜಾಕ್ಷನ ನೆನೆವುತಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸುರಗುರುವ ॥ ೮೨

ಇತ್ತಲವರಾದೇವಯಾನಿಯು
ಸತ್ತವರನೆಬ್ಬಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯು
ಚಿತ್ತವಿತ್ತಾ [1] ಕಲಿಸುತಿರಲಿಕೆ ವರುಷದೊಂದಾಯ್ತು ।
ವೃತ್ತವನು [2] ಗುರು ನೆನೆವುತಿರ್ದನು
ಇತ್ತ ದಿನ ಹಿರಿದಾದವೀಗಳು
ಹೊತ್ತ ಕಾರ್ಯದ ಹೊರಿಗೆಯಾವುದೊ ಹದನ ಹರಿ ಬಲ್ಲ ॥ ೮೩

1 ನರ್ತ್ತಿಯಲಿ, ಗ. ಘ. 2 ಉತ್ತಮನು, ಕ. ಖ.

ಭರವಸದಿ ಹರಿತಂದು [1] ಶುಕ್ರನು
ಹಿರಿದು ತಳುವಿದನೆಂದು ಚಿಂತಿಸು
ತಿರಲಿಕವಸರವಡೆದು ದೈತ್ಯರ ಗುರುವು ತಾನಾಗ ।
ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಹರಿತಂದು ಶುಕ್ರನು
ಸುರಗುರುವ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಾಗಿಲ
ಹೊಱಗೆ ನಿಲಿಸಿಯೆ ದೈತ್ಯಗೆಂದನು ಗುರುವು ಬಾಗಿಲಲಿ ॥ ೮೪

ಬಂದು ಹೊಱಗಿಹನೆಂದೆನಲಿಕರ
ವಿಂದನಾಭನ ದೂತನನು ನೀ
ವಿಂದು ವೆಳಯುಕೆ ಕರೆಯಿರೆನಲಿಕೆ ಶುಕ್ರನೈತಂದ ।
ಅಂದು ಹರುಷದಿ ಸುರವರಂಗುರುವ
ನಂಧಕಾಸುರನೆಡೆಗೆ ತರಲಿಕೆ
ಛಂದದಲಿ ನೋಡಿದನು ಭಯ ಮಿಗೆ [2] ರಾಜದ್ವಾರವನು ॥ ೮೫

ಅಂದು ಬಾಗಿಲ ಪೊಗಱತಲೀತನ
ನಂದು ಶುಕ್ರನು ವೆಳಯುಕೊಯ್ಯಲು
ಬಂದು ಸುರಗುರುವೈದಿ ಕಂಡನು ದೈತ್ಯನೋಲಗವ ।
ವಂದಿತಾಮಳಮಕುಟವರ್ಧನ
ರಿಂದ ತುಂಬಿಹುದೆಂಟುಯೋಜನ
ದಂದವದು ಬಟಿಕಲ್ಲಿ ಪೇಱಿವನು ದೈತ್ಯನದ್ಭುತದಿ ॥ ೮೬

ಓಲಗದಲಿರ್ದವರು ಮುನ್ನಿನ
ಕಾಲನೇಮಿಯು ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಯು
ಆಳು ಶುಂಭನಿಶುಂಭಕೈಟಭಶಂಖಮಧುಮುಯುರ ।

ಅಂಧಾಸುರನ ಸಭಾ.

ಆಳು ವೃತ್ರಾಸುರಪನೋಲಗ
ದಾಳುಗಳು ಸುಂದೋಪಸುಂದರು
ಮೂಳುವೆಂಧಾಸುರನಿಗೋಲಗ ಗೊಟ್ಟು ಕುಳಿತಿರಲು ॥ ೮೭

---

[1] ಮಿಗೆಹೋಗಿ, ಘ. ಮನೆಗೈದಿ, ಗ [2] ಅಸುರನ, ಕ. ಖ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಅಂಧಾಸುರನ ರಾಜ್ಯದ
ಮೇಳವನನೇನೆಂಬೆ ಹೊಗಳುವೊಡೆನಗಳವಹುದೆ ।
ಏಳುವರೆಯೋಜನದಲೋಲಗ
ಶಾಲೆ ತುಂಬಿತು ಸುಭಟಸಮುದಯ
ದೋಳಿಯಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಂಧಾಸುರನು ಹರುಷದಲಿ ॥ ೮೮

ಲೀಲೆಯಲಿ ಗುರು ಬಂದು ನಾನಾ
ಮೇಲುವಸನದ ಪಾವುಡವ ಹರಿ
ನೀಲರತ್ನದ ಮುಕುಟಗರುಡೋದ್ಗಾರದಲಗುಗಳ ।
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಗಳನು ಪಚ್ಚೆಯ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಮರಕತದ ಸೂಸಕ
ಲೋಲರತ್ನದ ಚನ್ನಗರುಡೋದ್ಗಾರಮೌಕ್ತಿಕವ ॥ ೮೯

ಇರಿಸಿದನು ರುದ್ರಾಕ್ಷವೊಂದೇ
ವರಮುಖದ ಬಲಮುರಿಯ ಶಂಖವ
ಪರಸುರಾಶಿಯ ಮೃಗದ ನಾಭಿಯ ಬಿಳಿಯ ಚೌರಿಗಳ ।
ಹರಿಯು ಪಾವುಡವೆಂದು ದೈತ್ಯಗೆ
ಗುರು ನುಡಿದು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯ ತಾ
ವೆರಸಿ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟೊಡಾತನನಸುರ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೯೦

ಗುರುವು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಕೊಡಲು ಹರಿಯು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ

ಹರಿ ಸಮಾಧಾನದಲಿ ತಾ ವರ
ಶರಧಿಯಲಿ ಮಲಗಿಹನೆ ನಿಮ್ಮನು
ಪರುತವಿಸಿ ಕಳುಹಿದನದೇತಕ್ಕೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು
ಹರಿಯು ಸುಸ್ಥಿರ ನಿಮ್ಮ ಕಯ್ಯಲು
ಸುರರ ವೆರಸಿಯೆ ಯಮೃತಮಥನವ
ನೊರೆಯೆ ನಿಮಗಮರತ್ವವೈದುವುದೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೯೧

ಅಂಧಾಸುರನು ಹರಿಯು ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ.

ಎನಲು ಸಲೆ ಲೇಸೆಂದು ರಾಕ್ಷಸ
ನನುಕರಿಸಿ ಕರೆತರಿಸಿ ದೈತ್ಯರ
ಜನಪ ಹೊಱವಂಟೈದಿ ಬಂದನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕೆ ।
ದನುಜ ದಳ ಮೇಲಾಪಮುನ್ನೂ
ಱನಿಪ್ಪದಕ್ಷೋಹಿಣಿಯು ಸೇನೆಯು
ದನುಜನಾಯಕ ಕಟಕ ಬಿಟ್ಟುದು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿ ॥ ೯೦

ಅಂಧಕಾಸುರನನುಜರೆಲ್ಲರ
ದೊಂದು ಮೋಹರವಾಗಿ ಯುಣ್ಣ ನ
ಮುಂದೆ ನಡೆದಪರೇಕವಿಂಶತಿದೈತ್ಯರತಿಬಳರು ।
ಬಂದು ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯ ತಡಿಯಲಿ
ನಿಂದು ಕರೆಸಲಿಕಮರಪತಿ ನಲ
ವಿಂದಲಾತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯು ಕೂಡಿ ತಾ ಬಂದ ॥ ೯೩

ನೆರೆಯಿತಮರರ ವೃಂದ ಪಯಸಾ
ಗರದ ತಡಿಯಲ್ಲಿಂದ್ರ ಮೊದಲಾ
ಗಿರಲು ದಾನವರಾಯ ಸುರಪನ ಕರೆದು ಮನ್ನಿಸುತ ।
ಶರಧಿಯನು ಕಡೆದಮೃತಮಥನವ
ನೊರೆಯಲಿಕೆ ತಾನಮೃತವಹುದೆಂ
ದಱುಹಿದನು ತಮಗಂಬುಜಾಕ್ಷನು ಕೇಳು ನೀನೆಂದ ॥ ೯೪

ಹರಿಯ ಮಾತಿದು ಸತ್ಯ ಮಂದರ
ಗಿರಿಯನೇ ಕಡಗೋಲ ಮಾಡುತ
ದರಣಿಗಾತಿಹ ಸರ್ಪನಾತನ ತಂದು ತೆಗೆ ನೇಣ ।
ಒರೆಯಬೇಕೆನಲಂಧಕಾಸುರ
ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಂದರಾಭಿಧ
ಗಿರಿಯ ಕೀಳಲು ದೇವದಾನವರೆರಡುಬಲ ನೆರೆದು ॥ ೯೫

ದೇವದೈತ್ಯರು ಕೂಡಿ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಕೀಳುವಿಕೆ.

ಗಿರಿಯ ಕಿತ್ತರು ಮೂಱುಸಾವಿರ
ವರುಷಪರಿಯಂತಗುಳಿ ಹೊತ್ತರ
ದೆರಹುಬಲವೊಂದಾಗಲಿಪ್ಪತ್ತೈದುಸಾವಿರದ ।
ನಿರುತ ಯೋಜನದುದ್ದ ಗಿರಿಯದು
ವರಸ ಭೂಮಿಯ ಸಾರಲೀಯದೆ
ಗಿರಿಯನಾಂತರು ಹತ್ತುಸಾವಿರವಿಬುಧರಾಕ್ಷಸರು ॥ ೯೬

ಸುರರಿಗಿತ್ತರು ಬುಡವನಾಗಳು
ಗುರುತರದ ಹದಿನೈದುಸಾವಿರ
ಧರಣಿಯೊಳಗಿಹುದರಸ ಈಪರಿ ಯುಭಯಪಕ್ಷಗಳು ।
ಗಿರಿಯ ಹೊತ್ತೈತರಲಿಕಾಗಳು
ಸುರರು ಬರ ಬೆಂಡಾಗೆ ವಾಲಿಯು
ಗಿರಿಯನಾಂತನು ತಮ್ಮ ಸಹಿತೊಂದಿವಸ ವೀಪರಿಯ [1] ॥ ೯೭

ಹೊತ್ತು ಸಾರಿದರಾನಿಶಾಚರ
ಮೊತ್ತದಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ
ವತ್ತಲಾಂತರು ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರನ ಕರುಣದಲಿ ।
ಅತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೈದುತಮರರ
ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನಱಿದು ರಾಕ್ಷಸ
ಮೊತ್ತಕೆಂದನು ನೀವು ದನುಜರು ಗಿರಿಯ ಕೊನೆಯದನು ॥ ೯೮

ಹೊತ್ತುದುಂಟೇ ಎನಲು ದೇವರ
ಮೊತ್ತವನು ಕಡೆನೋಂಕಿ ರಾಕ್ಷಸ
ಮೊತ್ತ ಹೊತ್ತುದು ಗಿರಿಯ ಬುಡವನು ಸುರರು ಗಿರಿಗೊನೆಯ ।
ಹೊತ್ತು ನಡೆದರು ಹರಿಯ ನೆನೆಯುತ
ಲತ್ತ ತೊಂಭತ್ತಾಱು ಲಕ್ಷದ
ವಿಸ್ತರಿಪಯೋಜನದಿ ಬಂದರು ಮೇರುಪರ್ವತದಿ ॥ ೯೯

---

[1] ವೊಬ್ಬನೊಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಪರಿಯಂತ, ಕ. ಗ. ಘ.

ಗಿರಿಯು ಸಾಗರದೊಳಗೆ ಹಾಕಲು
ತರಹರಿಸಿ ಕೊಳಲಾರದಾಗಳು
ಗಿರಿಯು ತೂಕವೆನಿಪ್ಪ ಸರದಲಿ ಹಾಕೆ ಹರಿ ಬಟಿಕ ।
ಅಜಿತನಾಗಿರಿ ಶರಧಿಯಂತ್ಯಕೆ
ಸಜಿವೆ ಪರಿಯನು ಶರಧಿ ಮೂವ
ತ್ತೆರಡುಲಕ್ಷದ ಘಾತಕೀಟಿಯಲು ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೆ ॥ ೧೦೦

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಹರಿಯು ಸತ್ವಕೆ
ಹಿರಿದು ಕೌತುಕವಲ್ಲ ಮಂದರ
ಗಿರಿಯನೆತ್ತಿದ ನೀಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯನು ।
ಧರಿಸಿಹನು ಪ್ರತಿರೋಮರೋಮದೊ
ಳರಸ ತಾನಾಹರಿಗೆ ಮಂಗಳ
ಪರಿಪರಿಯ ವರಕುಸುಮವರುಷವು ಸುಜಿಯೆ ನಾಕದಲಿ [1] ॥ ೧೦೧

ಒಟಿಕ ರಾಕ್ಷಸರಮರರಾಗಲು
ಬಳಲಿಕೆಯನಪಹರಿಸಿ ಗಿರಿಯನು
ನಿಲಿಸಿದರು ಕಡಲೊಳಗೆ ನಿಂದಿರಸಾಗ ತಾವ್ಯೈದೆ ।
ಸೆಳದು ತಂದರು ವಾಸುಗಿಯನಾ
ಕುಳಸಿ ಸುತ್ತಿದರಾಗ ಗಿರಿಯನು
ನೆಲೆಯನಿಪ್ಪತ್ತ್ಯೈದುಸಾವಿರಸುತ್ತನಳವಡಿಸಿ ॥ ೧೦೨

ಮೇಲೆ ಮಂದರಕಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಾಜ್ಞೆಯು ಶಿಂಶುಮಾರನ
ಕೀಲ ತೆಗೆ ನೇಣಿಂಗೆ ತಂದರು ಭುಜಗವಾಸುಗಿಯು ।
ತಾಳುವಾಧಾರಕ್ಕೆ ಕರವನು
ವಾಲಿಯಾಂತನದೀಜಗತ್ತನು
ಮೇಲೆ ದೇವಾಸುರರು ಹೊಸೆದರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೧೦೩

---

1 ನಾಕಜರು. ಗ. ಘ.

ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮ
ನೊಲೆಯುದಂತಿರೆ ಕಡೆವ ಕಂಭದ
ಕೆಳಗೆ ಧರಿಸಿದ ಕೂರ್ಮರೂಪದಿ ಮೇರುಮಂದರವ ।
ಒಲಿದು ಕೀಲಕ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸದ
ಸುಳುವಿನಲಿ ಶುದ್ಧಾಷ್ಟಮಿಯುಲಂ
ದುಲಿದು ವಿಷ್ಣುತ್ರಯುದ ಮಧ್ಯದಲಾಧನಿಷ್ಠೆಯುಲಿ ॥ ೧೦೪

ಹೊಸೆದರ್ದ್ಯೆ ಧರೆಗಗನ ನಡುಗಲು
ಮಸಗಿ ಮಂದರದಿಂದ ದುಗ್ಧದ
ರಸಗಡಲನಾದೇವದಾನವರಂದು ವಾಸುಗಿಯು ।
ಪಸರಿಸಿದ ಫಣೆವಿಡಿದು ನಾಕಿ
ಪ್ರಸರ ಹೊಸೆಯಿತು ದೈತ್ಯಸಂಘಾತನ
ನೆಸಗಿದರು ಬಾಲದಲಿ ವಾಸುಗಿ ಕಾದು ಕಾಖಿದನು ॥ ೧೦೫

ವಿಷವನಮರರ ಮೇಲೆ ನಾಕಿ
ಪ್ರಸರ ಕೂಗಿಡುತಿರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ಬಿಸರುಹಾಕ್ಷನು ಬಂದು ದೈತ್ಯರಿಗೆಂದ ವಿನಯುದಲಿ ।
ಎಸಕವುಳ್ಳರು ನೀವು ನಿಮಗನಿ
ಮಿಷರು ಸರಿಯೇ ಫಣವೆ ಹಿಡಿವುದು
ವಿಸುಕಲಾಗದು ನೀವು ಬಾಲವನೆಂದೊಡವರುಗಳು ॥ ೧೦೬

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂದರವಿಟ್ಟು ದೇವದೈತ್ಯರು ಕಡೆಯುವಿಕೆ.

ಅಮರರನು ಕೆಡೆನೂಂಕಿ ಫಣೆಯುನು
ತಮತಮಗೆ ಹಿಡಿದ್ದೈದೆ ಹೊಸೆಯುಲಿ
ಕಮರರಾಗಳು ಬದುಕಿದೆವು ನಾವೆನುತ ಬಾಲವನು ।
ಸುಮನದಿಂದಲೆ ಹಿಡಿದು ಹೊಸೆದರು
ಕಮಲನಾಭನ ಕೃಪೆಯು ಭಾರದಿ
ಸಮತಳಿಸಿ ತಾವ್ದೈದೆ ಮಂದರಮಥನ ಮಾಡಿದರು ॥ ೧೦೭

ಮಾಡಿದರು ಮುನ್ನೂಱು ವತ್ಸರ
ಕೂಡೆ ಸವೆದವು ಬಳಿಕಲಾಗಲು
ಮೂಡಿದವು ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ ಮಧ್ಯದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ।

ಅಲ್ಲಿ ಐರಾವತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಜನನ.

ನೋಡಲಿಕೆ ಚೌದಂತ ಶ್ವೇತದ
ಗಾಢಹಯವುಚ್ಚೈಶ್ರವಸುಗಳ
ಜೋಡು ತಾ ವರಪರಶು ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಕಲ್ಪತರು ॥ ೧೦೮

ಕಾಮಧೇನುಗಳಲ್ಲದಲ್ಲಿಯೆ
ರಾಮಣೀಯಕವನಧಿಯಪ್ಸರ
ಸ್ತೋಮ ಪುಟ್ಟಿತು ಮತ್ತೆ ಕುಲಿಶವು ಚಂದ್ರತಾರೆಗಳು ।
ಭೂಮಿಗಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಲಮರರ
ಸ್ತೋಮ ಜೀವನದಂತೆ ಮೂಡಿದು
ದೀಮಹಾಸುಧೆ ಪೂರ್ಣಕಲಶದಿ ಶ್ರೀಯನೊಡಗೂಡಿ ॥ ೧೦೯

ಹುಟ್ಟಿದವು ಪರಮೌಷಧಿಗಳವು
ಹುಟ್ಟಿದುದು ತಾ ವರವನಸ್ಪತಿ [1]
ನೆಟ್ಟನಾಗಲು ಸುಧೆಯ ಮಥನದಲವರ ಕಡೆಯಿಂದ ।
ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ಹರಿ ತಾನು ದೈತ್ಯರ
ನಟ್ಟಿಸಲು ನಾರಮಣಿ ಎಂಬಳ
ಭೀಷ್ಟದಲಿ ಸುರವರರ ಕಾಯಲು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೦

ಹುಟ್ಟಿದವು ಮಿಗೆ ವರಸುವಸ್ತುವು
ನೆಟ್ಟನಾಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ಯಾಷ್ಟಿಕರುಮಿದಱೊಳಗೆ ನಾನಾವಿಧದ ಕಲ್ಪತರು ।
ಪುಟ್ಟಿದವು ವರಕಲ್ಪಲತೆಗಳು
ಪುಟ್ಟಿದವು ನೆಱೆ ಪವ್ಯಕವ್ಯಕೆ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಹ ಕಂದಮೂಲಗಳಮೃತಮಥನದಲಿ ॥ ೧೧೧

---

[1] ಹುಟ್ಟಿದಳು ತಾನಿರದೆಯಪ್ಸರೆ

ಶಾಕಪತ್ರವು ನೂಱು ಪರಫಲ
ಶಾಕಗಳು ಮುನ್ನೂಱು ಮಿಕ್ಕಿನ
ಶಾಕಗಳು ತಾ ಪೂಜ್ಯವಲ್ಲೈ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ವ್ಯಾಕುಳರು ತಾ ಮೆಲುವ ಫಲಗಳು
ಲೋಕವರ್ತನೆಯಲ್ಲ ಕೇಳ್ಳ
ಜೋಕೆಗಳ ತಾ ಜಾತಿಜಾತಿಯೊಳವರ್ ಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೧೧೦

ಎಳ್ಳು ಜವೆಗೋಧೂಮ ಮುನ್ನವೆ
ಉಳ್ಳವವು ತಾ ಗೂಡಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ವೆಲ್ಲ ಮೂವತ್ತಾಱುಶಂಕರಗಂಡಮೊದಲಾಗಿ ।
ಎಲ್ಲಧಾನ್ಯವ ನೆಣಿಸೆ ಹದಿನೆಂ
ಟಲ್ಲಿ ಪಡಿಯಿವರಂದದಿಂದವೆ
ಯೆಲ್ಲ ಮೂವತ್ತಾಱೆ ಎನಿಸುಗು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ॥ ೧೧೩

ಹುಟ್ಟಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ದೈತ್ಯರು ಶಿವನ ಬಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಸಾರವಸ್ತುವನ್ನೈದೆ ತ್ರಿಪುರರ
ವೈರಗಿತ್ತರು ದೇವ ನೀನಿದ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ।
ಧೀರದೇವಾಧಿಪತ್ರಿಯಂಬಕ
ಗೋರಣಿಸದೊಂದಮಳವಸ್ತುವ
ನಾರಯಿದು ತಾವ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು ಪರಮಹರುಷದಲಿ ॥ ೧೧೪

ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯನಾಕಜ
ರೋರಣಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿದರು ಪಶ್ಚಿಮಯ
ನಾರಯಿದು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮಮುಖಕೆ ತಾಮಸರು ।
ಆರು ಪೂರ್ವದ ಮುಖದಲುಂಬರು
ಧಾರುಣಿಯೊಳೀವ್ರತವ ಮಾಳ್ಪರಿ
ಗೋರಣಿಪುದಾಯುಷ್ಯಭಾಷೆಯು ನಿತ್ಯವಿಧಿಯೆಂದ ॥ ೧೧೫

ಗಾವಿಲರು ತಾವಾಗ ದಕ್ಷಿಣ
ಭಾವಕುಂಬವರೆಡರು ಬಡತನ
ನೋವಹುದು ವಾಯುಷ್ಯಭಾಷೆಯು ಪಶ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೆ |
ನೋವದಹುದಾ ಮತ್ತೆ ಬಡಗಲು
ಜೀವನಿಕರಕದೋತದಾಯುಷ
ವ್ಯೋವೊ ಸಮನಿಪುದಿದನು ಬಲ್ಲರೆ ದೈತ್ಯನಿಕರಗಳು || ೧೧೬

ಕುಳ್ಳಿದರು ತಾವಪರದಿಕ್ಕಿಂ
ಗಲ್ಲಿ ಮುಖವಾಗಿರಲು ದೇವರ
ದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿದರಾಗ ಪೂರ್ವದ ಮುಖದ ಪಙ್ಕ್ತಿಯಲಿ |
ನಿಲ್ಲದಿಹುದಾಪಙ್ಕ್ತಿನಿರ್ಣಯ
ವೆಲ್ಲರಲ್ಲಿವು ಪರಮಮತವಹು
ದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿದರುಭಯಪಕ್ಷದ ಪರಿಯ ಕೇಳಂದ || ೧೧೭

ಸುರರು ಕುಳ್ಳಿದರೊಂದುಪಙ್ಕ್ತಿಯೊ
ಳಿರಲು ದೈತ್ಯರದೊಂದು ಪಙ್ಕ್ತಿಯೊ
ಳಿರಲು ಶೂಲಿಯು ದೈತ್ಯರ ಕರೆದು ನಗುತಲಿಂತೆಂದ |

ಅಮೃತವನ್ನು ಯಾರು ಬಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ.

ವರಸುಧೆಯ ನಿಮಗಾರು ಬಡಿಸಲು
ಸಿರವಿಸುವುದೈಯೆನಲು ನಾಕಜ
ರರಸಮೊದಲಾಗೆಂದರಾಗಳು ಶಿವಗೆ ತಮ್ಮನುವ || ೧೧೮

ದೇವ ದೈತ್ಯರಿಗಾರು ಬೇಕೈ
ನಾವವರ ಕೈಕೊಂಬೆವೆವರನು
ನೀವು ಕೇಳುವುದೇನಟು ದೈತ್ಯರು ಕರಗಳನು ಮುಗಿದು |
ದೇವ ನೀನೇ ಶಂಭು ನಮ್ಮನು
ಕಾವ ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ
ದೇವ ನೀ ಕೇಳಯ್ಯ ಮತವನು ಸುಧೆಯ ತಾ ಸಹಿತ || ೧೧೯

ಪುಟ್ಟಿದಾಕೆಯ ಕೈಯ್ಯಲುಂಬುದ
ಭೀಷ್ಟವೆನೆ ಹರಿ ಯುವತಿರೂಪದಿ
ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಟಲ ಕೊಯ್ವನೆಂಬುದ ದನುಜರಱಿಯದಿರೆ ।
ನೆಟ್ಟನಾಕೆಯ ನೋಟಸನ್ನೆಯ
ದಿಟ್ಟಿಗವದಿರು ಮರುಳುಗೊಂಡರು
ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂಗೇನ ಹೇಳುವೆ ದೈತ್ಯಕೋಟಿಗಳ ॥ ೧೨೦

ದುಷ್ಟಜೀವರು ತಮ್ಮ ಕೃತನುವನು
ನೆಟ್ಟನಱಿಯದೆ ಕಷ್ಟಭಾವದಿ
ಕೆಟ್ಟರಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಸುಧೆಯನು ದೇವ ಒಡಿಸುವನೆ ।
ನೆಟ್ಟನಾಸುಧೆ ತಾ ವಿಶಿಷ್ಟರ
ಭೀಷ್ಟವಲ್ಲದೆ ನಷ್ಟರಿಗೆ ತಾ
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿವರಿಗಮೃತ ದೊರಕುವುದೆಂತು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೨೧

ಎನಲು ದೇವಾಸುರರು ನಾರಾ
ಯಣಿಯನೇ ಪತಿಕರಿಸೆ ಶಂಕರ
ಮನದಲುತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿನಯಪರನಾಗಿ ।
ವನಿತೆ ನಾರಾಯಣಿಯು ಕೋಮಲ
ವನಜಕರಣದಲುತ್ತಮಾಂಗವ
ನನುಕರಿಸಿ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದನಂದು ಕಮಲಜನು ॥ ೧೨೨

ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಮೃತವಂ ಕೊಡಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ದೇವಿ ನೀವೀಯಮೃತಕಲಶವ
ನೀ ವಿಬುಧವೃಂದಕೆಯು ದೈತ್ಯ
ಸ್ತೋಮಕುಣಲಿಕ್ಕುವುದದೆಂದರೆ ದೇವಿ ನಸುನಗುತ ।
ಆವಿರಿಂಚಾದಿಗಳ ಮಾತನು
ದೇವಿ ಮನ್ನಿಸೆ ಬೞಿಕ ದೇವಿಯು
ಭ್ರೂವಿಲಾಸವನೇನ ಹೇಳುವೆ ನಯನವಿಭ್ರಮವ ॥ ೧೨೩

ಸುರರ ಶ್ಲಾಘ್ಯೆಂಗೊಳ್ಳದಸುರರ
ಹರಣವನು ಕೊಳಲವರ ನೋಡುತ
ಬರಬರಲು ವರಮಂದಹಾಸವಲವರ ಮೋಹಿಸುತ ।
ಬರುತಿರಲಿಕವರನುವನಾಗಳು
ಪರಿಕಿಸಿದರಾ ರಾಹುಕೇತುಗ
ಳಱಿದರಾಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು ದೈತ್ಯಪಙ್ಕ್ತಿಯನು ॥ ೧೨೪

ರಾಹುಕೇತುಗಳು ಸುರರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಬರುವಿಕೆ.

ನೋಟವಿದು ಲೇಸಲ್ಲ ದೈತ್ಯರ
ಕೋಟಿಗದು ಗಂಟಲನು ಕೊಯ್ಯಲಿ
ಕಾಟವಿದು ಪರಸತಿಯು ನೋಟವು ಸಲ್ಲದಿಹಪರಕೆ ।
ನೋಟವಿಲ್ಲದ ಸುರರ ಪಙ್ಕ್ತಿಯು
ಗೋಟು ಸಾಕೆಮಗೆನುತ ಮೆಲ್ಲನೆ
ಯಾಟವಿಕಬುದ್ಧಿಯಲಿ ಕುಳ್ಳಿದರವರು ವಿನಯದಲಿ ॥ ೧೨೫

ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ನಡುವೆ ಉಣಲಿಕೆ
ಬಂದು ಕುಳಿತಿಹ ರಾಹುಕೇತುಗ
ಳಂದವನುವಾಗಿರದದೆನುತಲಿ ನೆನೆದು ಮನದೊಳಗೆ ।
ಬಂದುದನು ತಾವೆಱುಹಲಮ್ಮದೆ
ಇಂದು ರವಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ಬಳಲುತ ಬರಲು ನಾರಾಯಣಿಯು ಪಙ್ಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೨೬

ಬಂದು ಮೋದದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು
ದ್ವಂದ್ವಶ್ರೀಚರಣವನು ಮನದಲಿ
ವಂದಿಸಲು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ದೃಢಮನದಿಂದ ತಾವಾಗ ।
ಮಂದರೋದ್ಧರಗಱುಹೆ ಸಂಜ್ಞೆಯು
ಲಂದು ಬೞಿಕದ ಕಂಡು ತಾ ಸುರ
ವೃಂದದವರಿಂಗಮೃತವೆಱೆವುತ ರಾಹುಕೇತುಗಳ ॥ ೧೨೭

ಅಮೃತವನುಂಡ ರಾಹುಕೇತುಗಳ ಖಂಡನ.

ಕರದಲಮೃತವನೆಱೆಯೆ ದೈತ್ಯರು
ತರಹರಿಸದದ ನುಂಗೆ ಗಂಟಲ
ಹೊರೆಯ ಸೋಕದ ಮುನ್ನ ಕಡಿದನು ಕೊರಳ ಚಕ್ರದಲಿ ।
ಶಿರವನೊಬ್ಬನ ಎದೆಯನೊಬ್ಬನ
ತರಿದನಾಕ್ಷಣ ಪಙ್ಕ್ತಿದೂರರ
ಸುರರ ಪಂಙ್ಕ್ತಿಗೆ ಬರಲಯೋಗ್ಯರ ಕಡಿಯಲವರಾಗ ॥ ೧೨೮

ಅಮೃತ ಸೋಂಕಿದ ದೇಹವಾಕ್ಷಣ
ಸುಮನಸರ ಸಮವಾಯ್ತು ನವಗ್ರಹ
ಕ್ರಮದ ಪದವಿಗೆ ಸಂದವಮೃತವನುಂಡ ದೇಹಗಳು ।
ಅಮೃತಸೋಂಕದ ಕಾಯ ಕೆಟ್ಟುದು
ವಿಮಲಮತಿ ಕೇಳುತ್ತ ಕಥೆಯನು
ಕಮಲನಾಭನು ಪಙ್ಕ್ತಿಭೇದವ ಮಾಡಿದನು ಬಳಿಕ ॥ ೧೨೯

ಸುರರಿಗಮೃತವನೆಱೆದು ಸಾಕಿದ
ಸುರೆಯನಸುರರಿಗಿರಿಸಿ ಕಳದಾ
ಪರಿಯ ಕೇಳ್ಳೆ ಒಂದುಕಲಶದೊಳರಡನಳವಡಿಸಿ ।
ಹಿರಿದೆ ತಾನಿದು ಹರಿಯ ಮಾಯೆಗೆ
ಸರಸಿರುಹಗರ್ಭಾಂಡದೊಡಲಲಿ
ನಿರಿಸನೇ ಹರಿ ಜೀವರಾಶಿಯ ಪಂಚಭೂತಗಳ ॥ ೧೩೦

ಎನಲಿಕರಸನು ಮುನಿಪಗೆಂದನು
ವಿನಯದಲ್ಲೀಸಪ್ತಸಾಗರ
ಜನಿಸಿದಂದವ ತನಗೆ ಪೇಳುವುದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ।
ಜನಪ ಕೇಳ್ಳೆ ಪೂರ್ವಕಥನವ
ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆ ಮೊದಲ ಕೃತಯುಗ
ವಿನುತಸ್ವಾಯಂಭುವನ ಮನುವಿನ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಲ್ಲಿ ॥ ೧೩೧

ಜನಿಸಿತೊಂದೇ ಕಥನವದನಾ
ನಿನಗೆ ಪೇಳುವೆನದನು ವಿಸ್ಮಯ
ವಿನುತಕರ್ಣಕೆ ಹೊಸತನಖುಪ್ರವೆ ಸಾಗರದ ಪವಣ ।
ವಿನಯದಲಿ ಋಷಿನಿಕರವಾದುದ
ನನಿತುವನು ಶಿವ ನೋಡ ಬಂದರೆ
ಘನತರದ ಕೋಪವನು ತಾಳ್ದುದ ಕೇಳು ಕೌತುಕವ ॥ ೧೩೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ಕ್ಷಾರಕಬ್ಧಿನ ರಸಸುರಾಬ್ಧಿಗ
ಳೋರಣದಲಾವರಘೃತಾಬ್ಧಿಯು
ಕಾರಣವನಾ ದಧಿಪಯೋಬ್ಧಿಯು ಸ್ವಾದುಸಾಗರದ ॥

ಋಷಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಶಿವನ ಬರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳ
ಲೋಲಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯ ತಾನೆನಿಸಿಪ್ಪುದಾಶ್ರಮವು ।
ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿ ಶೋಭಿಸೆ
ಭಾಳಲೋಚನ ಬಂದು ಋಷಿಕುಲ
ದಾಲಯದ ವಿಭವವನು ನೋಡುತ ಬರಲು ಮನೆಮನೆಗೆ ॥

ಓಳಿಯಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಬರಲಿಕೆ
ಕೇಳು ಋಷಿಗಳ ಬಳಗ ಸಂತತ
ಖೇಳಮೇಳಂಗಳೊಳಗಿರ್ದರು ತಮ್ಮಯಾಶ್ರಮದಿ ।

ಛಲತಾಂಗಿಯರೆಲ್ಲ ಋಷಿಗಳ
ಲೋಲದೇವಾರ್ಚನೆಯ ಪುಷ್ಪವ
ಕಾಲವೆಱದೊಯ್ಯುತಿರೆ ಹಿಂದೊಂದಾಯ್ತು ಕೇಳಂದ ॥ ೨

ಬಂದು ಶಿವೆ ನೋಡುತ್ತ ಹಿರಿಯರ
ಮಂದಿಯನು ಮಂದಿರದಿ ಕಾಣದ
ಲಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುತಿರಲಿಕೆ ನೆರೆದ ಬಾಲಕರು ।

ಶಿವನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗೆ ಬಾಲರ ಕಾಟದಿಂದ ಶಿವನು ಶಪಿಸಲು ಆಶ್ರಮದಹನ.

ಅಂದು ಕಾಡಲಿಕಾಯ್ತು ಕೋಪವು
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಳೈ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ
ಯಿಂದುಧರ ಭಾಳಾಕ್ಷಿ ದೆಗೆಯಲು ಬೆಂದುದಾಶ್ರಮವು ॥ ೩

ಬೇಯಲಿಕೆ ಋಷಿವೃಂದವಾಕ್ಷಣ
ಬಾಯ ಬಿಡುತವರೈದಿ ಬಂದರು
ರಾಯಧೂರ್ಜಟಿಗಿತ್ತರಾಗಲು ದಿವ್ಯಶಾಪವನು ।
ದಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಾಶ್ರಮಂಗಳ
ದಾಯವನು ಸುಟ್ಟುದಕೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಾಯವುರಿಯಲಿ ಯೆನಲಿಕಾಕ್ಷಣಕುರಿಯ ಕೈಕೊಳಲು ॥ ೪

ಶಾಪದಿಂದ ಶಿವದೇಹವು ಉರಿಯುವಾಗ ಕಾಮಧೇನುವು ಹಾಲುಕರೆಯಲು ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಕೊಂಡು ತಾನುರಿಲಿಂಗವಾದನ
ಖಂಡತೇಜೋಮಯನು ನಿಮಿಷಕೆ
ಹಿಂಡಿದನು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕವನುರುಹಿ ಘೋಳಿಡಿಸೆ ।
ಕಂಡು ದೇವರ ನೆರವಿ ವಿಶ್ವದ
ತಂಡ ಸರಸಿಜಸುತಗೆ ಪೇಟಲು
ಕಂಡು ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯೊಳು ನಾರಾಯಣನು ಪರಿತಂದ ॥ ೫

ನಂದಿಸುವೆನುರಿಲಿಂಗವಾದುದ
ನೆಂದು ತಾ ಕಂಡದಕೆ ತಕ್ಷಣ
ದಿಂಮಧರಗತಿಶೈತ್ಯವಾಗಲಿಕಂದು ಸೃಜಿಸಿದನು ।
ತಂದು ತಾ ಹರಿ ಕಾಮಧೇನುವ
ಕುಂದದಾಶಿವನುತ್ತಮಾಂಗದೊ
ಳಂದು ಕಱೆಯಲಿಕಾಯ್ತು ದಿನಗಳು ಹಲವು ತೀರಲಿಕೆ ॥ ೬

ಕಱೆಯಲಾತನ ಪಾದಮಸ್ತಕ
ನೆಱೆ ಮುೞುಗೆ ನಾಲ್ವೆರಳುಗಳುೞಿಯೆ
ಕಱೆಯಿತೈ ಸುರಧೇನು ಪಾಲನು ಬೞಿಕ ಶಶಿಮೌಳಿ ।
ಕಱೆಯೆ ಪಾಲಿಂ ಕಡೆಗೆ ಸಾರಿಯೆ
ಪೆಱೆನೊಸಲ ಶಿವಗಾಯ್ತು ಶೈತ್ಯವು
ಕಱುಗೊರಳ ಕೋಮಳನ ಮಸ್ತಕದುಷ್ಣ ವಾಱಿದಿರೆ ॥ ೭

ಅದಕೆ ಗ್ರೀಷ್ಮಂ ಬರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ವಿಧಿಸಿದರು ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವರು
ಮುದದಿ ಶ್ರೀಕೈಲಾಸವಾಸಿಗೆ ಶೈತ್ಯಧಾರೆಯನು ।
ಉದಕವನು ನೆಱೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಸುದತಿಯರು ವರಪೂರ್ಣಕುಂಭದೆ
ಮುದದಲಭಿಷೇಕವನು ಮಾಡಿದರಗ್ರಜಲಗಳಲಿ ॥ ೮

ಆವನಭಿಷೇಕವನು ಮಾಡುವ
ಜೀವಿಗಾಗಲು ಭೂಮಿಸುರರೊಳ
ಗಾವನಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಯಾಗವನೊಂದು ಕೋಟಿಯನು ।
ತಾವು ಮಾಡಿದ ಫಲವದೆಂದಾ
ದೇವರೆಲ್ಲರು ಹರಿಯು ಬೞಿಕಾ
ತಾವಿನಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ದುಗ್ಧವು ಪಾಲುಗಡಲಾಗೆ ॥ ೯

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪದಧಿಸಮುದ್ರಾದಿಗಳ ಜನನ.

ಅಲ್ಲಿ ಕನೆ ಮೇಳವಿಸೆ ಯಾದವ
ಮಲ್ಲಗಾಯಿತು ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವ
ವಲ್ಲಿ ತಾ ದಧಿಯಾಯ್ತು ಮಂಗಳವೃಂದ ಮೇಳವಿಸೆ ।
ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಧು ತಾನೆ ವಾಮನ
ನಲ್ಲಿ ದಧ್ಯೋದನವದಾಗಳು
ನಿಲ್ಲದಂತುಪಯೋಗಮಾಡಿದಳಖಿಳವಿಭವದಲಿ ॥ ೧೦

ಆಉಪೇಂದ್ರಂಗಾದ ಶೇಷವ
ನೀವಿಧಾತ್ರನು ಧರೆಗೆ ಹಾಯಿಸ
ಲೀವಿಧದಿ ದಧಿಕಡಲು ಪುಟ್ಟಿದುದರಸ ಕೇಳಂದ ।
ಈಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸೃಷ್ಟಿಯು
ನಾಮಹಾಕಮಲಜನು ಮಾಡಲು
ಹೋಮಸಾಧನಕೋಸುಗರ ಸೃಜಿಸಿದ ಘೃತಾಂಬುಧಿಯ ॥ ೧೧

ಮೊದಲಲಸುರರು ಹುಟ್ಟಲವರಿಗೆ
ಪದುಮಜನು ಸುರೆ ಯೆಂಬ ಕಡಲನು
ವಿಧಿಸಿದನು ಬಳಿಕಮರನಿಕರಕಮಿಕ್ಷುರಸಗಡಲ ।
ಬುದಗಿಸಿದ ಬಳಿಕಂದು ಮನುಜರ
ನೊದವಲೋಸುಗ ಮಾಯುಗಸ್ತ್ಯಸ
ದುದರದಲಿ ಮೂತ್ರಿಸಿಯೆ ಮಾಡಿದ ಲವಣಸಾಗರವ ॥ ೧೨

ಆಮಹಾಪ್ರಳಯದಲು ಮರಳಿಯೆ
ಆಮಹಾಜಲ ಶೇಷಭೂಮಿಗೆ
ತಾ ಮಹಾಸುಸ್ವಾದು ಜಲವಾಗಿದ್ದುದನವರತ ।
ಆಮಹಾಸಾಗರಗಳೀಲಾ
ಭೂಮಿಯಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡವಾಗಂ
ತಾ ಮಹಾಹರಿ ಯಿರಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿದನು ಸಪ್ತಸಾಗರವ ॥ ೧೩

ಒರ್ವರೊಂದೊಂದುವನು ನಿರ್ಮಿಸ
ಉರ್ವಿಯಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವ
ಸರ್ವಜೀವರು ತುಂಬಿದೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲವ ।
ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದಿದನು ನಡೆಸುವ
ಸರ್ವಗನ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯ
ಶರ್ವಮೊದಲಾಗರಿಯಲಸದಳ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಒಂದು ಕಲಶದೊಳೆರಡು ರಸವನು
ಕುಂದಿಸದೆ ತಾ ಬೆರಸಿ ಸುಧೆ ಸುರ[1]
ವೃಂದಕೆಜೀವನು ಸುರೆಯು ದೈತ್ಯರಿಗಸುರಮರ್ದನನು ।
ಅಂದು ಮಂದರಮಥನ ಮಾಡಿಯು
ಹಿಂದು ಗಳೆಯದೆ ದೈತ್ಯನಿಕರವ
ಕೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯಮರನಿಕರವ[2] ಕಾಯ್ದು ಸಾಗರವ ॥ ೧೫

ದೇವದೈತ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮರ ಸಮಾಧಾನ.

ಇರಿಸಿದಾತಗದಾವ ಘನವಿದ
ನರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸ
ಸುರರು ಮತ್ಸರಿಸುತ್ತ ಸಂಗ್ರಾಮವನು ಮಾಡಿದರು ।
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನು ಹರಿಹರ
ರುರುವ ದೈತ್ಯರ ಕಳಕಳವ ಪರಿ
ಹರಿಸುತಿರೆ ಸಲಿ ದೇವಿ ಬಂದಳು ಸಿಂಹಪಾದಜೆಯು ॥ ೧೬

ತಾವಿನಲಿ ಜನಿಸಿದಳು ಛಾಯೂ
ದೇವಿಯೆನಲಿಕೆ ದೈತ್ಯನಿಕರಕೆ
ತಾವು ನುಡಿದರು ಶಿವವಿರಿಂಚಾದಿಗಳು ವಿನಯದಲಿ ।
ನೀವು ನಿಮ್ಮಭಿಮತದಿ ಕೆಟ್ಟಿರಿ

[1] ಜೀರ ಜೀವಿಪ, ಕ. ಖ. ಗ. [2] ದೇವರ, ಕ. ಖ.

ನೀವು ಮೂಯಾವರಕುಮಾರಿಯು
ಭಾವವನು ಕಂಡದಕೆ ಮರುಳಾಗಿಹರೆ ಹೇಳೆರೆನೆ ॥ ೧೭

ಯುವತಿಯರ ನಂಬಿದರಿಗೀಪರಿ
ಯುವಗಡವು ತಾನೆನಲು ದಾನವ
ನಿವಹವಾಗಲು ಮತ್ತೆ ಪುನರಪಿ ಯಮೃತಮಥನವನು ।

ತಿರುಗಿ ಸಮುದ್ರ ಕಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಸಮತಳಿಸಿ ಮಥಿಸುವುದದೆಂದರೆ
ಕುಮತಿಗಳು ತಮತಮಗೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣ
ಕಮರರನು ಕರೆತಂದು ಹೊಸೆದರು[1] ಮತ್ತೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ವಿಷವು ಹುಟ್ಟಲು ವಾಯು ನೀರಸಮಾಡಿ ಶಿವನಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಹೊಸೆಯುಲಿಕೆ ವಾಸುಗಿಯು ಹೊಟ್ಟೆಯು
ಹಸರ ಕಾಯ್ದಂತುರಿಯನುಗುಳಿತು
ವಿಷವ ಹಾಲಾಹಲವನಮರಾಸುರರು ಬೇಯುಲಿಕೆ ।
ವಿಷದ ಕ್ರೂರತೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲವ
ಘಸಣಿಸುತ ಬರಲಾಸಮೀರಣ[2]
ಹೊಸೆದನಂಗೈತಳದಿ ಕೋಪದಿ ನೋಡಿ ಪಡಿಸಣವೆ ॥ ೧೯

ವಿಷವ ಬಿಟ್ಟನು ಬಳಿಕ ತಾನದು
ಪಸರಿಸಿತು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೆ
ವಿಷವು ಬರೆ ಬರೆ ಬೆಂಡಮಾಡಿತು ಲೋಕ ಹದಿನಾಲ್ಕ ।
ವಿಷದ ಕಡುಹನು ಧರಿಸಲಾರದೆ
ನುಸುಳಿದರು ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಗ
ಳಸಮಬಲ ಹರಿ ಬಂದು ನಾಕಿಪ್ರಸರಕಿಂತೆಂದ ॥ ೨೦

ಅಂಜದಿರಿ ನೀವೆಂಜದಿರಿ ಸುರ
ರಂಜದಿರಿ ಯೆನೆ ದೇವ ತಮ್ಮ ಯು

1 ಕಡೆದರು, ಘ. 2 ಬರಲೋಕವಾಕ್ಷಣ, ಕ. ಖ.

ನಂಜಿನಂಜಿಕೆಗಭಯು ಕೊಡುತಲು ಬಂದನಾಸುರರ ।
ರಂಜಿಸಿದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಕಜ
ರಂಜಿಕೆಯೆ ನೆಱೆ ಕಾಯ್ದು ಲೋಕವ
ಭಂಜಿಸುವ ವಿಷ ಗಳದೊಳಾಂತನು ಶಿವನು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೨೧

ಇಂದ್ರ ಯಮನು ಕುಬೇರ ನೈರುತಿ
ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಕೃಶಾನು ನದಿಪತಿ
ಬಂದು ಚಂದ್ರಕಳಾವತಂಸನ ಕೃಪೆಯ ಭಾರದಲಿ ।

ಶಿವನು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸರ್ವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಇಂದ್ರಮೊದಲಾಗುಳಿದರಾಕ್ಷಣ
ದಿಂದ ಸುಡು ವಿಷಕಡ್ಡವಿಸಲಾ
ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡನು ಭಕ್ತಜನರುಗಳ ॥ ೨೨

ಅಂದವರುಮಾ ವಿಷದಲುಱಿದರು
ಕಂದ ಕೇಳ್ಯ ಬೞಿಕ ಶಿವ ತಾ
ಬಂದು ವಿಷವನು ಧರಿಸಿದನು ವಾಮಾಂಘ್ರಿಕೊನೆಯಿಂದ ।
ಅಂದು ಕಂಡರು ಶಿವನನದಿತಿಯ
ನಂದನರು ತಾವಾಗ ಶಿವನೇ
ದಂದಶೂಕೇಶ್ವರನೆನುತ ಹೊಗೞುವರು ತಮತಮಗೆ ॥ ೨೩

ಬೆರಳಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಷವನು
ಧರಿಸಲಿಕ್ಕನ್ನಾವುದೆಡೆಯೆಂ
ದರಸಿ ಶಿವ ತಾ ಮನದಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಿಳಿದು ।
ಧರಿಸಲಿಕ್ಕಂಬಿಲ್ಲವೆಂಗದಿ
* ನಿರುತ ರೋಮದಿ ಲೋಕವಿಹುದಿದ
ನಱಿದು ಶಿವಕಂಧರದೊಳಿಟ್ಟನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

---

* ನಿರುತ ರೋಮದಿ ಲೋಕಲೋಕಾಂ
ತರಗಳಿಹವಿದಕೇನು ಹದನೆಂದಱಿದು ಶಶಿಮೌಳಿ ॥
ಕೊಂಡು ಕೊರಳೊಳು ಪೂಸಿದನು ತಾ

ಸಿಡಿದ ವಿಷದಿಂದ ದುಷ್ಟಜಂತುಗಳ ಜನನ.

ಖಂಡಿಸಿದ ವಿಷ ನೆಲಕೆ ಸಿಡಿಯಲು
ತಂಡ ಪುಟ್ಟಿತು ವ್ಯಾಳವೃಶ್ಚಿಕ
ಕೊಂಡಮುಸು ಕೇಸರಿಯುಮಿರುಹೆಯು ವ್ಯಾಘ್ರತೋಳಗಳು ।
ಚಂಡಸೂಕರಜಾಲ ಖರವಜ
ವೇಡಿ ಮೊಸಳೆಯು ನೆಗಳು ಖೇಚರ
ಹಿಂತು ವಾಯಸವಾದವಾಕ್ಷಣ ಕೊರಳ ಖಂಡಿಯಲಿ ॥ ೭೫

ಭಂಜಿಸಿದ ವಿಷ ಕಾಳಕೂಟದ
ಲಂಜಿಕೆಯು ಬಟಿಕಾಗ ದೈತ್ಯರು
ರಂಜಿಸಿದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೇವಾಸುರರು ಯುದ್ಧದಲಿ ।
ಮಂಜು ಮುಸುಕುವ ತೆಱದಿ ದೈತ್ಯರು
ಪಂಜರಿಸಿದರು ದೇವವೃಂದವ
ಕಂಜನಾಭನು ಕಂಡು ಕೈವೀಸಿದನು ಸುರಜನಕೆ ॥ ೭೬

ತಿರುಗಿ ದೇವ ದೈತ್ಯರ ಯುದ್ಧ.

ಆಸುರದ ಸಂಗ್ರಾಮವಾದುದು
ಭಾಸುರದಿ ಹದಿನೆಂಟು ವತ್ಸರ
ಗಂಡುಗಲಿ ವೃಷಸುರರ ವಿಗ್ರಹ
ಚಂಡಿಯನು ಪರಿಹರಿಸಿ ತಳೆದನು ಬೆರಳ ಕೊನೆಯಿಂದ ।
ಖಂಡಿಸಿದ ವಿಷ ನೆಲಕೆ ಬೀಜಲು
ತಂಡ ಪುಟ್ಟಿತು ವ್ಯಾಳ ಮುಷ್ಟಿಕ
ಕೊಂಡಮುಸು ಕೇಸರಿಯು ಮಿರುಹೆ ವ್ಯಾಘ್ರತೋಳಗಳು ॥
ಚಂಡಸೂಕರಜಾಲಗಳು ಖರ
ಹಿಂಡು ವೃಶ್ಚಿಕ ನೆಗಳು ಖೇಚರ
ಹಿಂಡಿನಲಿ ಪಾಂಚಾಲವಾಯಸಕ್ರೌಂಚಮೊದಲಾದ ।
ತಂಡ ಹುಟ್ಟಿದುದಾಗ ಶೂಲಿಯು
ಕೊಂಡು ವಿಷವನು ಕೊರಳ ಪೂಸಲು
ಖಂಡಿಯಲಿ ಸಿಡಿಯಲಿಕೆ ತಿಗಣೆಗಳಾದವಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ಗ. ಘ. ಜ.

ಸೂಸಿದವು ಯುದ್ಧದಲಿ ದೈತ್ಯಸ್ತೋಮ ಬಯಲಾಗೆ ।
ಲೇಶಹಾನಿಯುಮಿಲ್ಲದಮರಾ
ವಾಸದಲು ಸುಧೆಯಿರಲು ದೈತ್ಯರು
ನಾಶವಾದರು ಮತ್ತೆ ತಾ ವೃಷಪರ್ವ ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೨೭

ವಾಸವನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿದ್ದಾ
ಗಾಸುರವ್ರಜ ಎಂಟುಕೋಟಿಗ
ಳೋಸರಿಸುತಿರಲೋಡಿತಾ ಹದಿನೆಂಟು ಕೋಟಿಗಳು ।

ದೈತ್ಯರು ಸೋತು ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಕಾಶಿಮೊದಲಾಗವಳಗಯೆಯುನು
ವಾಸಗೊಂಡರು ಮೂಱುಗಯೆಯುನು
ಮೊಸುರದಿ ಸೇಱಿದರು ಕಡಲನು ಕೋಟಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ॥ ೨೮

ಆಸೆಗೊಂಡರು ಕೆಲರು ಲಂಕೆಗೆ
ಸೂಸಿವರುವಿೂರಾಱು ಕೋಟಿಯು
ದೇಶದೊಳು ತುಂಬಿದರು ನಾನಾತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಲಿ ।
ದೋಷಿಗಳು ತಾ ನಾಲ್ಕುಕೋಟಿಗ
ಳೇಸು ಬಯಲಾಗಲಿಕೆ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಲಾಸುರರು ಸುರರಿಂದ ಬಿದ್ದರು ಹತ್ತು ಕೋಟಿಗಳು ॥ ೨೯

ನಾಶವಾಗಲು ಕಂಡು ಸುರರಿಗೆ
ರೋಷದಲ್ಲಿದಿರೆದ್ದನಾಗಲು
ನಾಶಗೊಂಡನು ಕಾಲನೇಮಿಯು ಚಕ್ರಧರನಿಂದ ।
ಈಸು ವೆಗ್ಗಳನಿವನು ಸುರರಿಗೆ
ಘಾಸಿಯುಹನೆಂದು ಮಿಗೆ ಸೆಣಸಿದ
ನಾಸುರದಿ ಬಱಿಕಂದು ಕಡಿದನು ತಲೆಯನಾಶೂಲಿ ॥ ೩೦

ಆವನ ತಲೆಯನು ಕಡಿಯೆ ಸ್ವರ್ಗವೆ
ಭವನವಾಗಲು ವೃಷಪರುವನಂ

ಬವಗೆ ಬಚಿಕಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಯು ತಾನು ಬರೆ ಜವದಿ ।
ಅವನನಾಕ್ಷಣ ಕೆಡಹಿ ಕರುಳಿನ
ನಿವಹದಲಿ ತೋರಣವ ಕಟ್ಟಲು
ಭುವನದಲಿ ಪವಮಾನನಾಗಲದಂಧಕಾಸುರನು ॥ ೩೧

ಎದ್ದು ಪರಿತಹ ದೇವವೃಂದವ
ನದ್ದಿಸುವೆನೆನೆ ಶಂಭು ದಾನವ
ನುದ್ಧುರುಟ ನೆಂದಱಿದು ನಿಂದಾ ದೈತ್ಯಗಿದಿರಾಗಿ ।
ಅದ್ದರಕ್ಷೆಯೊಳವನನಾಕ್ಷಣ
ಕದ್ದಿದನು ಭಯರಸದಿ ಶಿವ ತಾ
ನುದ್ದುರುಟನಪ್ಪಳಿಸಿ [1] ಕೆಡಹಿದ ಪಾದತಳದಿಂದ ॥ ೩೨

ಮೃತರಾದ ದೈತ್ಯರ ಪುನರ್ಜನ್ಮ.

ಕೆಡಹಿ ನಾಟ್ಯವನಾಡಿ ನಾಕಜ
ರೊಡೆಯನಾಗಲೆ ಯುವನು ಮುಂದಣ
ಪೊಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಬಾಣಾಸುರನು ತಾನೆನಿಸಿ ।
ನುಡಿಯು ಕೇಳ್ಯ ಕಾಲನೇಮಿಯು
ಪೊಡವಿಯಲಿ ಕಂಸಾಭಿಧಾನದಿ
ಬಿಡದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಯುಮಾ ಜರಾಸಂಧ ॥ ೩೩

ಹುಟ್ಟಿದನು ವೃಷಪರ್ವ ಮುಂದಣ
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ತಾ ನರಕನಾಗಿಯೆ
ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂನಾರುಮಱಿಯುರು ದೈತ್ಯಸಂತತಿಯು ।
ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿತು ದೇವವೃಂದಕೆ
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಶ್ರೀಮಾಘಮಾಸದ
ನೆಟ್ಟನಾ ಪೌರ್ಣಮಿಯು ದಿನದಲು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೪

---

[1] ನುದ್ದುರುಳುವಷ್ಟರಲಿ, ಘ.

ಭಂಜಿಸಿದ ನಾದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರ
ಕಂಜನಾಭನು ಖತಿಯ ಭಾರದಿ
ಮಂಜು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲಿ ಹರಿವಂತಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ।
ಅಂಜದಾಸುರವೃಂದ ನೆರೆದಾ
ಕಂಜನಾಭನ ಕೃಪೆಯನೊಲುಮೆಯ
ರಂಜಕರು ಕೈಕೊಳಿಸಿ ವಸ್ತುವ ಕೊಂಬರೊಂದುವನು॥ ೩೫

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚುವಿಕೆ.

ಇಂದು ಭೋಗಿಸಲಾಗ ನಾಕಜ
ವೃಂದ ಕಮಲಜಗೆಂದುದಿದನಾ
ರಿಂದು ಕೊಂಬುದಕರ್ಹರೆಂದರೆ ಕಮಲಸಂಭವನು।
ನಿಂದು ಲಸದುಚ್ಚೈಶ್ರವವ ತಾ
ನಿಂದು ಕೊಡುವುದಕೆಂದ್ರ ಯೋಗ್ಯನ
ದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಕುಲಿಶಪೂರ್ವವ ಕಂಡು ಸುರನಿಕರ॥ ೩೬

ಕುಂದದಿದ ಭೋಗಿಸುವನಾವನ
ದೆಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ಕಮಳಸಂಭವ
ನಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡೆ ಹರಿಗೆಯು ಮಧುರ ವಚನದಲಿ।
ಎಂದನುಚ್ಚೈಶ್ರವವ ವಜ್ರವ
ಬಂದ ಮದಕರಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವ
ನೆಂದು ಕಚಿವಾ ಕಾಮಧೇನುವ ಚಿಂತಮಣಿಸಹಿತ॥ ೩೭

ವರವಧೂಸಪ್ತಕವ ಶಚಿಯನು
ವರಪತಿವ್ರತೆಯದಿತಿಕುಂಡಲ
ಸುರಪತಿಗೆ ಕೈವತ್ತಿಸೆಲ್ಲವಪೂರ್ವವಹ ಸುಖವ।
ಗಿರಿಯ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾ ತಗೀವುದು
ವರವಧುವ ತಾರೆಯನು ಚಂದ್ರನ
ಶಿರದಲಿಡುವುದು ಶಂಭುಗಾಗಳದೆಂದು ಹರಿ ಯೆನಲು॥ ೩೮

ಅಂದೊಡಿಂದ್ರಂಗವುಗಳೊಪ್ಪಿಸ
ಲಿಂದಿರಾಧರನೆಂದ ವಾಲಿಗ
ದಿಂದುಮುಖಿ ತಾರೆಯನು ಮುದದಲಿ [1] ಕೊಟ್ಟರಾತಂಗೆ ।
ಚಂದ್ರಮಸನನುಮೇಶಗಿತ್ತರು
ಕುಂದದಾಗಳ ಶಿವನು ಮೋದಿಸ
ಲಂದು ವರಚಪಮಣಿಯು ಪದ್ಮಜಗೀಯೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೩೯

ಸಿಂಧುಮಥನದೊಳಾಗ ಬಹುವಿಧ
ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುಗಳನಾ
ನಂದದಿಂ ಕಮಲಜನು ಕೊಟ್ಟ ಸುರರಿಗೆ ತಕ್ಕುದನು ;
ಮಂದರಾಚಲವದನು ಮೇರುವಿ
ಗಂದವಿಟ್ಟನು ಮರಳಿ ಮಾರುತ
ಬಂದನೊಬ್ಬನು ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಪತಿಯೆಡೆಗೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ವರಸುರೋತ್ತಮರೈದೆ ಬಂದಾ
ವರಮಣಿಯನುರಗೇಂದ್ರಗಿತ್ತರು
ಮರಳಿ ಬಾಲೆಯ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು ಹರಿಯ ಚರಣದಲಿ ।

ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವರಿಸುವಿಕೆ.

ಸುರರು ಬಾಲೆಯ ನೆರೆದು ಬಂದಾ
ದರಿಸಿದರು ಶ್ರೀಪತಿಯನಾಗಳು
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನು ಬಿಂನಹ ಮಾಡಿದನು ಸಿರಿಗೆ ॥ ೪೧

ಎಲೆ ಜನನಿ ನೀನಿಂದು ಸುರಕುಲ
ಬಳಗದೊಳಗತ್ಯಧಿಕರಾದರ
ತಿಳಿದು ಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿಕೊಂಬುದು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ।
ಬಲಿದು ವರಿಸುವುದೆನಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲಲನೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಪುರುಷನ
ನಿಲುವನರಿದುಜಿ ಕಂಡು ಹರುಷೋತ್ಸವದಿ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೪೨

1 ಕೊಡಿಯೆನೆ, ಕ. ಖ.

ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನು ಬರಬರ
ಹಿರಿಯುನತಿವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಾತನು
ಪುರಹರನು ಭಸ್ಮಾಂಗ ಭಿಕ್ಷುಕನುರಗಭೂಷಣನು ।
ಸುರಶಿರೋಮಣಿ ಗರ್ವಿಯುಷ್ಮಾ
ಕರನು ದಿನಪತಿ ಯಿಂದು ಕ್ಷಯಕಳ
ತರಳ ವೈಶ್ವಾನರನುವಂತಕನೀತ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ॥ ೪೩

ಆತ ರಾಕ್ಷಸಯೋನಿ ನಿರುರುತಿ
ಯಿೂತನೇ ಜಡರಾಶಿಗಧಿಪತಿ
ವಾತ ಮಿಗೆ ಚಂಚಲನು ಯಕ್ಷನು ನೀತಿಬಾಹಿರನು ।
ಈತ ಧನಪತಿ ಲುಬ್ಧಕನು ತಾ
ನೀತನುದ್ಧತನಾ ತ್ರಿಯಂಬಕ
ರೀತರೆಲೆ ಕಿಗ್ಗಿಋಿಸುರಶ್ವಿನಿದೇವರಿವರೆಂದು ॥ ೪೪

ನಾಕಜರ ನೆರವಿಯನು ಮನ್ನಿಸ
ದಾಕೆ ಕಂಡಳು ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ನಾಕಮಲಸಂಭವನ ತಾತನ ಶ್ರುತಿಸುಗೋಚರನ ।
ಆಕಡಲ ನಂದಿನಿಯು ಬಂದಾ
ಲೋಕಕಧಿಕನ ಕಂಡು ಹರುಷದಿ
ಜೋಕೆಯಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವೇದಪಾಲಕನ ॥ ೪೫

ನೆಲೆಯ ನೋಡಲಿಕಾಕೆ ಬಂದಾ
ಬಟಿಕ ಕಮಲದ ಮಾಲೆಯಿಕ್ಕಿದ
ಳೂಲಿದು ಮಿಕ್ಕಿನ ಸುರರ ಲೆಕ್ಕಿಸದಾಕೆ ಮಾಧವಗೆ ।
ಎಳನಗೆಯ ಶಶಿರುಚಿಯ ಮುಖದಲಿ
ಬೆಳಗು ತೀವಿದ ಕಮಲನಾಭಗೆ
ಲಲನೆ ವೈಯ್ಯಾಳಿಸುತೆ ಬಂದಳು ಪರಮಹರುಷದಲಿ ॥ ೪೬

ಓತಳ್ಳ ಶ್ರೀದೇವಿ ಹರಿಯು
ಲ್ಲೋತು ತೊತ್ತಾಗಿಹಳದೆನಲಿ
ಕ್ಕಾತನಿಂದತ್ಯಧಿಕಸಮಬಲರಿಲ್ಲ [1] ಕೇಳೆಂದ ।
ದಾತ ತಾ ನಾಕಜರ ಬ್ರಹ್ಮನ
ತಾತ ಶಂಕರಪ್ರೀತ ದಿನಕರ
ಶೀತಕರರಿಗೆ ಭಾವ ವರುಣನಿಗಳಿಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಆತಗಿಕ್ಕಿದಳೊಲಿದು ಮಾಲೆಯು
ನೋತು ಕೇಳ್ಳ ತನ್ನಕಡೆಗ
ಣ್ಣಾತುರಿಸಿ ಕಂಡವರು ಗಿರಿಶರು [2] ಕಮಲಸಂಭವರು ।
ಆತತುಕ್ಷಣಕಹರದೆಂದರೆ
ಮಾತೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೊಬ್ಬಳು
ಭೂತಜಾತದ ಜನನಿ ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯು ಮಗಳಾಗಿ ॥ ೪೮

ಹುಟ್ಟಿದಳು ಹರಿಪಾದಸೇವೆಯು
ನಿಟ್ಟಿಯುಲಿ ಕೈವಲ್ಯಗೇಹದಿ
ತುಟ್ಟಿಸದೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಿಂದವೆ ಮುನ್ನ ಶಾಶ್ವತಳು ।
ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಪೂರ್ವದಲಿ ಶ್ರೀವಧು
ಹುಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ ಭೂ ದುರ್ಗೆಯೆಂಬಾ
ನಿಷ್ಟೆಯುಲಿ ಹರಿಯೊಡನೆ ನೆರೆದಳು ಬಳಿಕ ಸುರನಿಕರ ॥ ೪೯

ಬಳಿಕ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಗಮನ.

ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ನಿಬ್ಬಣ
ವಿಂದುಧರಮುಖ್ಯಾಖಿಳಸುರರ
ವೃಂದ ಮಾಡಿದುದೊಲಿದು ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯು ಮಧ್ಯದಲಿ ।
ಅಂದು ಮಧುಸೂದನನು ನಾಕಜ

---

[1] ಸಮರಿಲ್ಲರಸಕೇಳೆಂದ, ಕ. ಖ. [2] ಹಿರಿಯರು, ಕ. ಖ.

ವೃಂದವನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕಳುಹಿಯೆ
ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ದೇವದಾನವಬಳಗವೆರಿದೆನಲು ‖ ೫೦

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಕಮಲಜ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯು ಸಹಿತ ಸುರವೃಂದ ।

ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ತಮ್ಮ ಮಂದಿರ
ದಾಲಯುವನೈದಿದರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಾಜ್ಞೆಯಲಾಗ ಸುರಪತಿ ತನ್ನ ಲೋಕವನು ‖ ೫೧

ವರಮಹಾಕೈವಲ್ಯಗೇಹವ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನು ಪುಗಲು ನಾರದ
ನಿರುತ ಮಹಮುನಿಮುಖ್ಯ ಸನಕಾದಿಗಳು ಹರುಷದಲಿ ।
ಹಿರಿದು ಸಂತೋಷದಲಿ ನಾಕಜ
ರರಸ ಮುನ್ನಿನ ವರಮಹಾಪುರ
ಸುರಸಭೆಯನೈದಿತ್ತು ಷೋಡಶಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ‖ ೫೨

ವಿಷ್ಣುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಕಥನ.

ಹೊಕ್ಕನೈ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕೃಪೆಯಿಂ
ದಕ್ಕಸರದಲಿ ಯಂಧಕಾದ್ಯರ
ತಕ್ಕಿಸಿಯೆ ಯಿಂದ್ರಾದಿದೇವರಿಗಿತ್ತನಾಸುಧೆಯು ।
ಮಿಕ್ಕನಮರರಿಗಹುದೆ ಯುದಧಿಯ
ಹೊಕ್ಕು ಮಂದರಗಿರಿಯ ಬೆನ್ನಲಿ
ಸೆಕ್ಕಿಸುವುದೆಲೆ ಕೂರ್ಮ [1] ಮಹಿಮೆಯನಾರು ಹೊಗಳುವರು ‖

1 ಸೆಕ್ಕಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೂರ್ಮ, ಕ. ಖ.

ಎಂದು ವೈಶಂಪಾಯನಾನೃಪ
ವೃಂದಮೌಳಿಯ ರತ್ನಪಾಂಡವ
ನಂದನಗೆ ಹೇಳಿದನು ನೀವಿದ ಕೇಳಿ ಮುನಿನಿಕರ |
ಅಂದು ಶ್ರೀದೇವಿಯರಿಗಾಗೋ
ವಿಂದನೇ ಪತಿಯಾದನೆಂಬುದ
ಮಂದರಾಚಲಕಥೆಯನಿದ ತಾ ಹೇಳ್ವಕೇಳ್ವರನು ॥ ೫೪

ಎಂದು ಭಕ್ತರ ಕಾವ [1] ಯಾದವ
ನಂದಗೋಪನ ಕಂದ ಗೋಪೀ
ವೃಂದವಲ್ಲಭ ದೈತ್ಯಭಂಜನ ದೇವಕೀತನಯ |
ಮಂದರೋದ್ಧರ ಕೈಟಭಾಸುರ
ವೃಂದಮರ್ದನ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಪ
ನೆಂದು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ॥ ೫೫

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪರಮಋಷಿಯರ ಶಾಪಭಯದಲಿ
ಸರಿದರಾಜಯವಿಜಯರಿಬ್ಬರು
ಮರಳಿ ಜನಿಸಿದರವರು ದಿತಿಯಲಿ ಮುನಿಪಕಶ್ಯಪಗೆ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ವೈಭವವರ್ಣನ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವೇದೋದ್ಧಾರ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

---

[1] ಕುಂದದೇತಾ ಕಾವ. ಗ, ಘ.

ಲೋಲ ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯಲಿದ್ದನು ಕೈಟಭಾಂತಕನು ||
ಹಾಲಸಾಗರವೇನೆಯು ಸೆಜ್ಜೆಯು
ಮೇಲೆ ಶೇಷನ ಹಾಸು ಕೌಸ್ತುಭ
ಲೋಲ ಶೃಂಗಾರದಲು ಶಂಖಗದಾರಿಪದ್ಮಗಳು || ೧

ಧರೆಯು ಗುಂಜೆಯು ಕಪ್ಪಿನಂತಿಹು
ದುರಗಫಣಿಯಲು ಜೀವರತ್ನದಿ
ಹರಿಯು ಹಾಸಿಗೆಯಾದನಂತನ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವೆ |
ಎರಡುಸಪ್ತಕ ಜಗವೆ ಮಾಡಿದ
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನೆ ನಾಭಿಯು
ನಿರುತ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕೂಸು ದಾಸೀವರ್ಗವಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ || ೨

ಇಳೆಯ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಹೊಸಮೇ
ಖಲೆಯನಳವಡಿಸಿಕ್ಕಿದನು ಮಿಗೆ
ಜಲಧಿಯಲಮೃತಗಳಂಚಿ ಮಗ್ಗಳಿಸಿತ್ತು ಮೇದಿನಿಯ |
ಬಟ್ಟಕ ಬೆಳದಿಂಗಳಲಿ ಬೆಳಸಿದ
ಕಳಗಳಲಿ ಪದ್ಮಚಕ್ರವರ್ತಿಯು
ಜಲಧಿಯಲಿ ಕಲ್ಲೋಲ ಕವಿದುದು ಬೆಳಗು ಮೌಕ್ತಿಕದ || ೩

ನೆಲೆಗೆ ತಾ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿಮಧ್ಯದೆ
ನಳಿನನಾಭನ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪದ
ನಿಳಯುದನುವದು ಸುತ್ತುವಳಯವು ಹತ್ತುಸಾವಿರವು |
ಒಳಗೆ ಹರಿಮಂಟಪದ ರತ್ನದ
ನೆಲೆಗೆ ಕನಕದ ರಚನೆ ಶ್ರೀಶನ
ಹೊಳಲಲನಿಮಿಷರುಗಳು ಸನಕಾದಿಗಳ ಮೇಳದಲಿ || ೪

ದೇವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಾಥನಿರುತಿಹ [1]
ಠಾವೆಯಾಗಿಹಳು [2] ರಗರಾಶಿಯು

---

[1] ದೇವ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥ ಕ್ಷೀರದ, ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. [2] ನಾವೆಯಾಗಿಹನು, ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ದೇವನಂಗದ ಮಂಚಕ ಶ್ರೀವಧುಬಾಹು ತಲೆದಿಂಬು [1] ।
ದೀವಿಗೆಗಳವು ಶೇಷಫಣಿಮಣಿ
ಸಾವಿರಂಗಳು ಕೃಷ್ಣ ಕಾಂತಿಯು
ದೇವನಂಗಕೆ ಕೌಸ್ತುಭಾಮಳರುಚಿಯಲಂಕಾರ ॥ ೫

ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯಿರೆ ಶೇಷಶಯನದಿ
ವಲ್ಲಭೆಯು ತೊಡೆಗಳಲಿ ಪಾದವ
ಫುಲ್ಲನಾಭನು ನೀಡಿ ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಮೇಳದಲಿ ।

ಜಯವಿಜಯರಿಗೆ ಸನಕಾದಿಗಳ ಶಾಪ.

ಅಲ್ಲಿ ಯಿರುತಿರೆ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರರು
ನಿಲ್ಲದಾಗಲು ಕ್ಷೀರಸಾಗರ
ಕೆಲ್ಲ ಬರುತಿರೆ ಜಯವಿಜಯರುಜಿ ಚಾಚಿ ಬಾಗಿಲನು ॥ ೬

ನಿಲುಕಿ ಹೊಂಗಂಬಿಯಲಿ ಭೂಸುರ
ಬಳಗವನು ನೂಕಲಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು
ನಳಿನಸಂಭವಸುತರು ಜಯವಿಜಯರಿಗೆ ಶಾಪವನು ।
ಎಲೆಲೆ ದ್ವಾರ್ಬಾಹಿಕರೆ ತಮ್ಮನು
ನಳಿನನಾಭನ ಕಾಣಲೀಸಿರೆ
ಬಳಿಕೆನುತ ನೀವಿನ್ನು ದೈತ್ಯರ ಕುಲದಿ ಜನಿಸುವುದು ॥ ೭

ಅವರು ಬೆದರಿಯೆ ಹರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ
ಭವನವಳಯಕೆ ಹೋಗಿ ನುಡಿಯಲು
ಭುವನರಕ್ಷಕನೆಂದನಕಟಾ ನೀವು ಮರುಳಾಗಿ ।
ಭವಗೆ ಸರಿ ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳು
ನವಗೆ ಮತ್ತವರಧಿಕಪ್ರಿಯತಮ
ರವರ ಕರೆಕರೆ ಯೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೈಯ್ಯ ಕರೆಸಿದನು ॥ ೮

1 ತಲೆಗಿಂಬು, ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ತಂದೆಯು
ಕಾಯದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವಂದದಿ
ಶ್ರೀಯುತ ತಂದಳು ಹರಿಯು ಹೊರೆಗಾ ದಿವ್ಯಯೋಗಿಗಳ ।
ಕಾಯದಲಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕರುಣದಿ
ಬಾಯ ಚುಂಬನವಿಕ್ಕಿ ಬಾಗಿಲ
ಕಾಯುವವರು ಕಡು ಮೂರ್ಖರಿಂತಿವ ನಮಗೆ ಮನ್ನಿಪುದು ॥ ೯

ಎಂದೊಡವರುಗಳನ್ನು ನುತಿಯಿಸೆ
ಕುಂದು ಹೆಚ್ಚನು ನೀವು ಕಾಣ್ಬುದು
ಮಂದರೋದ್ಧರ ಎನಲು ದೇವನು ಕಂಡನವಕೊಂದ ।
ಇಂದು ಸನಕಾದಿಗಳ ಶಾಪವು
ಬಂದುದೀ ಜಯವಿಜಯರಿಬ್ಬರಿ
ಗಿಂದು ನೀವಿವ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯುವಿರೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು ॥ ೧೦

ಜೀಯ ನೀವೇ ಕಾಣ್ಬುದವರಿಗೆ
ನ್ಯಾಯ ಶಾಪವದೆಂದು ನುಡಿಯಲು
ವಾಯುವಾಹನ ಕರೆದು ನುಡಿದ ವಿಜಯಜಯರಿಗಂದು ।
ನ್ಯಾಯದಲಿ ನಿಮಗೀಗ ದೈತ್ಯರ
ಕಾಯ ಬಂದುದದೇೞುಜನ್ಮದ
ನ್ಯಾಯದಲು ನೀವಿದನು ಕಳವಿರೊ ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೧

ಅಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ಮೂಱುಜನ್ಮದಿ
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ವೈರದಿಂದವೆ
ಇಲ್ಲಿಗೈದುವಿರೊ ಎನಲವರುಗಳದನೆ ಕೈಕೊಂಡು ।

ಅವರು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಗಳೆಂದು ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ.

ಬಲ್ಲಿದರು ಜಯವಿಜಯರಾಗಳು
ಫುಲ್ಲನಾಭಂಗೆರಗಿ ಬರುತಿರ
ಲಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪ ದಿತಿಯು ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯರತಿಯೊಳಿರೆ ॥ ೧೨

ವರಮಹಾಜಯವಿಜಯರಂಶವು
ನೆರೆದು ತಾ ಕಲಿಯಂಶದಿಂದವೆ
ಬೆರಸಿ ಹುಟ್ಟಿದುವೀ ಹಿರಣ್ಯಹಿರಣ್ಯಲೋಚನರು ।
ನಿರುತ ನಾಮದಿ ಜನಿಸಲಾಕ್ಷಣ
ಧರೆ ನಡುಗೆ ಮಿಗೆ ಕಡಲು ತುಳುಕಲು
ಸುರರು ಹರುಷವ ಮರೆದು ಭಯದಲಿ ಕರೆದು ಕಂಬನಿಯ ॥೧೩

ಹುಟ್ಟಿ ಶಿಶುಗಳು ಬಳೆದು ಕಾಲನ
ನಟ್ಟಿ ಹೊಯ್ದರು ಸುರರ ಮಕ್ಕಳ
ಕಟ್ಟಿದರು ಕೆಡೆ ಹೊಯ್ದು ತುಳಿದರು ಮೂಱುಲೋಕಗಳು ।
ಕೆಟ್ಟವವದಿರ ದೆಸೆಯ ನಾಕಜ
ಶಿಷ್ಟಜನ ಬೆಂಬೀಳೆ ದೈತ್ಯರು
ಕಟ್ಟಿ ಕೌಬೇರನನು ಯಮನನು ಸುರರ ನಾಯಕನ ॥ ೧೪

ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮ ಕಥನ.

ಮೆಟ್ಟುವರು ನೀರೊಳಗೆ ವಹ್ನಿಯ
ಕಟ್ಟುವರು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಯಮನನು
ಮುಟ್ಟಲೊಲ್ಲರು ನಿರುತಿ ತಮ್ಮಯ ಜಾತಿಯವನೆಂದು ।
ಬೆಟ್ಟವನು ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ವರುಣನ
ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವರನಿಲರೂಪನ
ಕಷ್ಟರಿಗದಾರಿದಿರು ನಿಲಲಿಕೆ ದೇವದೈತ್ಯರಲಿ ॥ ೧೫

ಮತ್ತೆ ಕೇಳೈ ರಾಯ ಸುರಪನ
ಹಸ್ತಿಯನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ರಜಕರಿ
ಗೊತ್ತೆಯಿಡುವರು ತಗರನೇಱುವರನಲವಾಹನವ ।
ಒತ್ತಿ ಕೋಣನ ಕೊಂಡ ಕೊಱುವರು
ಹಿತ್ತಿಲಲಿ ಕೆಡೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿರುತಿಯ
ಹೊತ್ತಿಹಾತನ ವರುಣಮಕರದ ಕಿವಿಯ ಕೀಳುವರು ॥ ೧೬

ಆಮಹಾವಾಯುವ್ಯನೆರಳೆಯು
ದಾಮದಲಿ ಹಿಡಿದಾಡುತಿರ್ದರು
ಕಾಮಿಸುವರ್ಕೈ ಯೂವಿಮಾನವ ಧನಸನೇಖುವ್ರದ ।
ಸೋಮಶೇಖರನೆತ್ತಿ ತಂದಾ
ಭೂಮಿಯಲಿ ನೊಗವಿಕ್ಕಿ ಯುಟುವರು
ತಾಮಸರು ಬೇಸರಿಸುತಿರ್ದರು ಮೂಖುಲೋಕವನು ॥ ೧೭

ಏಟುಕಡಲಿನ ಮೇರೆ ಮುಖಿವರು
ಕೀಲ ಕಳವೆರು ರವಿಯು ಬಂಡಿಯು
ಬೀಟಿಲಿಡುವರು ಚಂದ್ರಬಿಂಬವ ಬ್ರಹ್ಮನಿದಿರಾಗಿ ।
ಕೀಳುಗೋಡಗವಾಡುತಿರ್ದರು
ಕೀಳು ನುಡಿಯಲಿ ಸುರರನೆಲ್ಲರ
ಬೀಟುಗುಟ್ಟುವರಿದಿರ ಬಂದರೆ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ॥ ೧೮

ಸರಸಿಜಾಸನಹಂಸ ವರಶಿಖಿ
ಪರಸುತನ ವಾಯುವ್ಯನೆರಳೆಯು
ನರ ಕುಬೇರನ ವರುಣಯುಮರಾ ಮಕರಮಹಿಷಗಳು ।
ಸುರಪತಿಯು ಕರಿ ಯುನಲವಾಹನ
ವುರಣ ಘನವಹ ಗೂಳಿ ಗೂಲಿಯು
ನೆರೆದು ಗುಜುಗುಜುಗೊಂಡು ತಮ್ಮೊಳು ಬೆದಱುತಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೧೯

ಪಾಪಿಗಳು ದಿತಿಸತಿಯ ಪುತ್ರರು
ಕೋಪಿಸಿಯೆ ಪಾರದಿಗೆ ಬಂದರೆ
ಲೋಪಿಸುತಲಾರಣ್ಯಾಮೃಗತತಿಗೊಂದಕುಟಿವಿಲ್ಲ ।
ವ್ಯಾಪಿಸಿದುದ್ಯೈ ದೇವಲೋಕಕೆ
ತಾಪಸರ ಕೈಕೊಳ್ಳರಿವದಿರಿ
ಗಾಪವರದಾರುಂಟು ದೇವಾಸುರಭುಜಂಗರಲಿ ॥ ೨೦

ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿರೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ಎಂದೊಡಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕಶ್ಯಪ
ನಂದನರ ಕಡು ಬಾಧೆಗಾರದೆ
ಬಂದು ದೂರಲು ಸುತರ ಕರೆದನು ಮುನಿಪ ಕಶ್ಯಪನು ।
ನಂದನರ ಕರೆದೆಂದನಾಕಜ
ವೃಂದವನು ಭೇದಿಸಲು ಕೆಡುವಿರಿ
ಮುಂದನರಿಯದೆ ನಡೆಯಲಾಗದದೆನಲು ಖತಿಗೊಂಡ ॥ ೨೧

ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಲು ಅವರ ಪರಿತಾಪ.

ತಂದೆ ಕೇಳಾನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ಕೊಂದು ಹೆಂಡಿರ ಹಿಡಿದು ನಾಕಜ
ವೃಂದಭವನವ ಸುಟ್ಟು ಕೊಂಬೆವು ಸುರರ ಪದವಿಗಳ ।
ಎಂದೊಡತಿದುಃಖಿಸುತ ಕಶ್ಯಪ
ನಂದನರ ದುರುಳುತನ ನಿಲಿಸುವ
ನಿಂದದಾರ್ಯೆ ಯೆನುತ ನೆನೆದನು ಮಂದರೋದ್ಧರನ ॥ ೨೨

ನೆನೆಯುತಿರಲಿಕೆ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರು
ಜನಕನನು ಮಿಗೆ ಬೈದು ತೆರಳಲು
ಜನಪ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಹರಿದರು ಲೋಕ ನಡುಗಲಿಕೆ ।
ತನತನಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡಲು ಪರಿದರು
ದನುಜರಥಮರು ಧೂಳಿಗೋಟೆಯ
ಕ್ಷಣಕೆ ಕೊಂಡರದಿಂದ್ರನಮರಾವತಿಯ ವ್ಯಾಹೃತಿಯ ॥ ೨೩

ಗತಿಯನೊಂದಿಸಿ ಹಾಯ್ದು ವೈವ
ಸ್ವತನ ನೊರಸಿಯೆ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣಾ
ವತಿಯ ನುಱುಹಿಯೆ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರದ ದೈತ್ಯನೂರೆಂದು ।
ಗತಿಯ ಗಂಗಾವತಿಯ ಶುದ್ಧಾ
ವತಿಯ ನಳಕಾವತಿಯ ಸವರಿಯೆ
ಯುತಿಮುದದಿ ಮತ್ತಾಗ ರಜತಾವತಿಯ ಹೊಕ್ಕೊಳಗೆ ॥ ೨೪

ದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹರನ ಪೂಜಿಸಿ
ಗತಿಯ ಬೇಡಿಯೆ ಪ್ರತಿಯ ಕಾಣದೆ
ಕ್ಷಿತಿಯ ಸೂಜಿಯ ಗೊಂಡು ಬಂದಾರತ್ನಪುರಿಯೊಳಗೆ ।

ನಾರದರು ಬರಲು ಶೂರರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅತಿಮದದ ನಾಯಿಗಳು ಹೊಕ್ಕಿರೆ
ಕ್ಷಿತಿತಳಕೆ ಸುರಮುನಿಪ ನಾರದ
ಯತಿವರನು ಬರೆ ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯ ಮತಿಯ ಮಾಡಿದರು ॥ ೨೫

ನೆಱೆ [1] ಹಿರಣ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ಶಿರದಲೆಱಗಿದರಾಗ ಚರಣಕೆ
ಹರಸಿ ನಾರದ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿದ ಹೇಮಪೀಠದಲಿ ।
ವರಮುನೀಶನೆ ತಂಮ ಸರಿಸಕೆ
ಧುರವ ತೊಡಗುವರುಂಟೆ ನೀವೀ
ಧರೆ ಮೊದಲು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕಕೆ ಸುಱುಪಿರ್ರೈ ಯೆನಲು ॥ ೨೬

ಎಲ್ಲಿ ಯಾದರೆ ಸುಭಟನೊಬ್ಬನ
ಬಲ್ಲಿದನ ತವೆಗಱುಪಿ ಯೆನಲಿಕೆ
ಮೆಲ್ಲನೆಂದನು ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗರಸ ಕೇಳೆಂದ ।

ಪದ್ಮನಾಭನನ್ನು ಹೇಳಲು ಆತನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ
ಉಪಾಯುವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಫುಲ್ಲನಾಭನದೆಂಬನೊಬ್ಬನು
ಬಲ್ಲಿದನಸುರವೈರಿನಿಕರದ
ಲಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಯ ಭುಜದ ತಿಮಿರವು ಶೂನ್ಯವಹುದೆಂದ ॥ ೨೭

ಎಂದೊಡವದಿರು ತಮ್ಮ ಯುದ್ಧಕೆ
ಮಂದರೋದ್ಧರ ಬಪ್ಪಯನುವೆನ
ದಿಂದೊರೆವುದೆನಲಾಗ ಮುನಿಪತಿ ನುಡಿದ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ।

---

[2] ಅರಿ, ಖ.

ಮಂದರೋದ್ಧರ ಧರಣಿಪಾಲಕ
ನೆಂದು ನಿಂದಿಹ ತಾಗಿ ಧರಣಿಯು
ನಿಂದು ಕದ್ದರೆ ಕಮಲಸಂಭವ ದೂಱುವನು ಹರಿಗೆ ॥ ೨೮

* ಧರೆಯು ಕಾರಣದಿಂದಲಾಗಳು
ನಿರುತದಲಿ ಸಂಗ್ರಾಮವಹುದೈ
ವರಭುಜಾಡಂಬರದ ತೀಟೆಯ ಕಳೆವ ಹರಿಯೆಂದು ।
ವರಮುನಿಪ ತಾ ಸರಿದನಿತ್ತಲು
ಸುರವಿರೋಧಿಗಳಿಬ್ಬರಿಗೆ ಭೂ
ಸುರರ ಮತದಿಂ ಮದುವೆಯಾದವು ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧

ವಿತಳದಲಿ ವಿಂಧ್ಯಾ ಹಿರಣ್ಯನ
ಸುತೆ ಕಯಾತಿಯು ಹಿರಿಯಳಾದಳು
ವಿತತದಿಂ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹಿರಣ್ಯನ ಸುತೆಯು ಮಂಗಳೆಯು ।
ಸತಿಯದಾಕೆಯು ಕಿಱಿಯಳಾದಳು
ಪತಿತರಿಬ್ಬರು ಬಳಿಕ ಭೂಮಿಯು
ಮತಿಯುಳೇ ಬೆಂಡಾಗುತಿದ್ದರು ಮುನಿಯ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ॥ ೨

ಅಂದು ಹದಿನೆಂಟುಬುವವಾಗಲಿ
ಕಂದು ಹರಿಯೊಳು ಯುದ್ಧವದು ತಾ
ನೆಂದು ಹಿರಿಯನು ಕಿಱಿಯುಗುಸರಲಿಕಾಹಿರಣ್ಯಕನು ।
ಎಂದೊಡಾಗ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ನಂದು ತಾ ಭೂದೇವಿಯಾಯುತ
ದಿಂದ ತಾನುಱೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪದೊಳಗಧಿದೇವತೆಯು ॥ ೩

ಬಂದು ತಾ ಕದ್ದೊಯ್ದು ಕೆಳಗಣ
ಗೊಂದಿಯಲಿ ಯಾಧಾರಶಕ್ತಿಯು

* ಇಲ್ಲಿಂದ ೯ ಪದ್ಯಗಳು ಅಧಿಕಪಾಠವು ಗ. ಘ ಜ.

ಮಂದಿರದ ಹೊಱಕಡೆಯಲಾಡುತ್ತಿರಲು ಕನ್ನೆಯನು ।
ಅಂದು ತಾನೆಪೆದೊಯ್ಯಲಾಕ್ಷಣ
ಮಂದಮತಿ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟ ಮೇಗಣ
ಕುಂದದಾಡುವ ವಾಯುಪಾಶದ ಬಲೆಯೊಳಡಗಿರಲು ॥ ೪

ಧರೆಯಲೀಪರಿ ಧರ್ಮದೂರರು
ನರಕಕೀಟವೆಂದದಲಿ ಭೂಮಿಯು
ಶಿರವ ಕೊಂಕುಬಲಿಕ್ಕಿ ದೈತ್ಯನು ಧರೆಯ ಕ್ಷೋಭೆಯಲಿ ।
ಸುರನರೋರಗನಿಕರವಾಕ್ಷಣ
ನೆರೆದು ತಮತಮಗೆಲ್ಲ ದುಃಖದಿ
ಹಿರಿದು ಬೆಂಬಳಿಯಾಯ್ತು ಸಪ್ತದ್ವೀಪನವಖಂಡ ॥ ೫

ಭೂಮಿದೇವಿಯು ಸೆಱೆಯಲಿಕ್ಕಲು
ತಾ ಮಹಾಭೂಲೋಕ ಜಲಮಯ
ವ್ಯೋಮವಾಗಲಿಕಜಸುರಾದ್ಯರು ನೆರೆದು ಚಿಂತಿಸುತ ।
ಈಮಹಾದುರ್ಧರವತಪ್ಪಲಿ
ನೇಮಿಸನು ಶ್ರೀಲೋಲಗಱುಪುವ
ಭೂಮಿದೇವಿಯನೆನುತಲಾಗಳು ಸುರರು ಬಾಯ್ಬಿಡುತ ॥ ೬

ಬಂದು ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯ ಬಾಗಿಲ
ಲಂದು ಶೋಭೆಯ ತಳಿರ ಮಱೆಯಲಿ
ನಿಂದು ಕಮಲಜರಾದಿಶಕ್ರಾದ್ಯಖಿಳನಾಕಜರು ।
ಇಂದು ಕಾಯ್ವೈ ತಮ್ಮನಿನಿಬರ
ನಿಂದು ಕಾಯ್ವೈ ಭೂಮಿದೇವಿಯ
ನಿಂದು ಕಾಯ್ವೈ ಯೀಱೇಚತುರ್ದಶ ಭುವನವಾದುದನು ॥ ೭

ಸುರರ ಮೊಱೆಯನು ಕೇಳಿ ಕರೆಸಲು
ಸುರಪನಾಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರು
ಬರಲು ನಾರಾಯಣನು ಮನ್ನಿಸಿ ಸಜ್ಜೆಯಂತಿರುವ ।

ಉರಗ ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಜಿ
ಸರಸಿಜಾಸನಮುಖ್ಯದಿವಿಜರ
ನಿರುತ ಬೇಗದಿ ಕಂಡು ನುಡಿವನು ನಗೆಯ ಕೃಪೆಗಳಲಿ ॥ ೮

ಏನು ಪೇಳೆನೆ ಸಕಲಸುರಜನ
ರಾಣಿವಾಸಕೆ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಮಾನಿನಿಯ ಮರುಳಾಟ ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಪುರುಷನನು ।
ಯೋನಿರಹಿತನ ಯೋಗಸಿದ್ಧನ
ನೇನ ಹೊಗಟಲಿಕಱಿಯದಾಗಳು
ವಾನಿರೂಢಿಯ ದೇವವೃಂದವು ಬಂದು ಹರಿಪದಕೆ ॥ ೯

ಎಂದು ಮುನಿಪತಿ ಹೇಳೆ ಯಾಕ್ಷಣ
ಸಂದನಿತ್ತ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ಮಂದಮತಿ ತಾನಾಗ ಕದ್ದನು ಧರೆಯ ತಳಕಿಟಿದು ।
ಸಂದ ಸುರರುರುದುಃಖವಾರ್ತೆಯ
ನಂದವಾಗಿಯೆ ಸತ್ಯಲೋಕದೊ
ಳಂದು ಕಮಲಜಗೆಱಗಿ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಹದನ ॥ ೧೯

ದೇವತೆಗಳು ಹರಿಯನ್ನು ಮೊರೆಹೋಗುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ಕರ ಕರನೊಂದು ಸುಮನಃ
ಪಾಲ ನಾಕಜವೃಂದವೆಲ್ಲವೆ
ಲೋಲಮತಿ ತಾ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡೈದಿದನು ವಾರಿಧಿಯ ।
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ ನಿರುತಿಹ
ವೇಳೆಯಱಿದಾ ಸುರರು ಹರ ದಿಕ್
ಪಾಲಕರ ಸಹಿತೈದಿ ಕಂಡರು ಕಮಲಲೋಚನನ ॥ ೨೦

ಶಿರಗಳನು ಚಾಚಿದರು ಕರುಣಾ
ಕರನಿಗಾಗಲು ಸೈಗೆಡದು ನಿಂ
ದಿರುತ ಕೈಮುಗಿದೆದ್ದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಹರಿಗೆ ।

ಪರಮಮುನಿಪಪರ್ಯಂಕಹೃದಯನೆ
ಸುರನಿಕರವರಸುಖಕೆ ಕಾರಣ
ಪರಮಭಕ್ತರಿಗೊಲುವ ಕಾರಣ ದೇವದೇವೆನುತ ॥　೩೧

ಸಕಲಜೀವಚರಾಚರಾತ್ಮನೆ
ಸಕಲ ವೇದಾತೀತಮಹಿಮನೆ
ಭಕುತವತ್ಸಲ ಚಿತ್ತಗೊಡುವುದು ಧರೆಯ ರಾಕ್ಷಸನು ।
ಯುಕುತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕದ್ದನು ದಿತಿಯ
ವಿಕಳಸುತನು ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ಸಕಲಲೋಕವನುಳಿದು ಹೊಕ್ಕನು ವಿತಳದಿಂ ಕೆಳಗೆ ॥　೩೨

ಹೊಕ್ಕನೈವತ್ತೆಂಟುಸಾವಿರ
ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಯುಲಬುದ ಸಂದವು
ರಕ್ಕಸನ ಕೈಯೊಳಗಿಳಯಿರಲಿಕತ್ತಲೋಷಧಿಯು ।
ತಕ್ಕ ವಾನಸ್ಪತ್ಯಫಲಗಳ
ಮೆಕ್ಕತುಳವಲಿ ಲೋಕವೆಲ್ಲವ
ಮಿಕ್ಕು ತಾವ್ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋದವವೆನ್ನವಿಲ್ಲವೆನೆ ॥　೩೩

ವರಾಹಾವತಾರ

ಸಿರಿಧರನು ಕೇಳದನು ಬ್ರಹ್ಮನ
ಸುರರ ಬಿನ್ನಹ ಹೊಸತು ಕುಳ್ಳಿರಿ
ಧರೆಯ ಕದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ ।
ಚರಣದಲಿ ಪಾತಾಳನಾಭಿಯು
ನಿರುತದಲಿ ಭೂರ್ಭುವನ ಮೇಲಣ
ವರಸುರಾಲಯ ಮಕುಟದೆಡೆಯಲಿ ಹಾಯ್ದು ನಿಂದಿರಲು ॥　೩೪

ವ್ಯಾಪಿಸಿಯು ಹರಿ ರುದ್ರನಾಗಿಯೆ
ಲೋಪಿಸುವೆ ನಿನಗೆನುತ ದೈತ್ಯನ
ಟೋಪವನು ಕಡಿಖಂಡ ಮಾಡಿಯೆ ತಹೆನು ಮೇದಿನಿಯ ।

ಈಪುರಂದರಗೀವೆನೆನುತಾ
ಕೋಪದಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಗಗನವ
ರೂಪ ಹಿಡಿದನು ಯಾದಿವರಾಹನ ಸುರರು ಬೆದರಿಲಿಕೆ ॥ ೩೫

ಕಿಡಿಗಳನು ಕಂಗಳಲಿ ಕಾಱುತ
ದಡಿಗಿರಿಗಳನು ದಾಡೆಯಿಂದವೆ
ಕೆಡಹುತಾಗಳೆ ಹರಿದ ರಾಕ್ಷಸಗಾಗಿ ಹರಿ ಬೞಿಕ ।

ವರಾಹಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷರಯುದ್ಧ

ನಡೆದು ವಿತಳಕ್ಕಿೞಿದು ರಾಕ್ಷಸ
ದಡಿಗನತ್ತಲು ಹರಿದು ಮೊಱೆವುತ
ಘುಡುಘುಡೆನುತ ವರಾಹನಬ್ಬರ ಬರಲು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ ॥ ೩೬

ರಕ್ಕಸರು ತಾವೆಲ್ಲ ಭಯದಲಿ
ಮುಕ್ಕುಱುಕ್ಕಿದರಾದಿವರಹನ
ದೆಕ್ಕಲನು ತಾ ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದಲಿ ।
ಸಿಕ್ಕಿತೀನವಮಿಗೀಗಲಡವಿಯ
ಮೆಕ್ಕಲನು ಕಪಿ ಯೆನುತ ದೈತ್ಯರು
ಕಕ್ಕಡೆಯು ಮೊಂಕೊಂಕುಗತ್ತಿಯು ಸಬಳಮುದ್ಗರವ ॥ ೩೭

ಕೊಂಡು ಬಂದಾ ದೈತ್ಯಗಣವನು
ದಿಂಡು ಗೆಡಹಿಯು ತುೞಿಯೆ ರಾಕ್ಷಸ
ಹಿಂಡು ಬೊಬ್ಬಿಡೆ ಹೊಕ್ಕು ಪಡೆಯನು ಕೆಡಹಿ ಜೀವಿಗೆಯ ।
ಕೊಂಡಿಗಾನೆಯ ಹಂತಿ ಗಟ್ಟಿದ
ಚಂಡಬಲ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಬಲವೆಂ
ಕೊಂಡು ಬರೆ ಬೈರಗಿಯಿನಱಿದಂತಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೮

ಆಮಹಾರಕ್ಕಸರ ಸಾಗರ
ಸ್ತೋಮಕಾಗಲು ಬಡವೆಸೂಕರ

ಕಾಮರೂಪನು ಕಡಿಯೆ ಕೋಪಿಸಿ ಬಂದು ದೈತ್ಯೇಶ |
ಭೂಮಿಚೋರ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ಕಾಮುಕನು ಮೊದಲಿಸಿ ಕೊಂಡಾ
ಕ್ಷೇಮಕಾರಿಯ ಕೊಂದಪೆನೆನುತೊತ್ತಡನಿ ಬರುತಿರ್ದ ‖ ೩೯

ಎಂದು ರಾಕ್ಷಸನೊದಱೆ ನಾಕಜ
ವೃಂದವು ನಡುಗಿತಾ ವರಾಹನು
ಸಂದ ನಾಗಸದೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಮರಗಣವಾಗ |
ಅಂದು ಬೆದಱಲಿಕಾಗ ರಾಕ್ಷಸ
ನೊಂದು ಕತ್ತಿಯಲಿಡಲು ನುಂಗಲು
ಬಂದನವನಱಿಯಟ್ಟಿ ಹೊಯ್ವುತ ದೈತ್ಯಗರುವಣಿಸಿ ‖ ೪೦

ಬಂದು ಮಕುಟವ ಮುಱಿದು ದೈತ್ಯನ
ಮಂದಿಯನು ಸೀಳಿದ ವರಾಹನು
ಕೊಂದು ಕೊಂಡೆತ್ತಿದನು ಭೂಮಿಯ ದೈತ್ಯರನು ವಧಿಸಿ |
ಮಂದಮತಿ ತನ್ನಂಗಬಲವೆಂ
ತೆಂದು ನೆರಹಿದ ದೈತ್ಯಬಲವನ
ದೊಂದು ಶಂಖದ ಚಾತುರಂಗವನೆರಹಿ ಕಾಳಗಕೆ ‖ ೪೧

ಆಳ ಸಂಹರಿಸುತ್ತ ರಾಕ್ಷಸ
ಕಾಳಗತ್ತಿಯ ತಿರುಪಿ ಯಿಡಲಾ
ಮೇಲೆ ತಾ ಸುರನಿಕರ ಬೊಬ್ಬಿಡಲಶನಿಯುಬ್ಬರದಿ |
ಬೀಱಲವಕಂಜಿದರು ವರಹನ
ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಯ ಮುಟೆಯು ಕಱೆಯಲು
ಜಾಳಿಸಿದ ದಾಡೆಯಲಿ ದೈತ್ಯನ ಕೈದುವೆಲ್ಲವನು ‖ ೪೨

ಒಡಗಲಿಸಿ ಕಾದಿದರದಿಬ್ಬರು
ಬಿಡದೆ ಹನ್ನೆರಡಬುದ ಸವೆಯಲು

ಪೃಥಿವಿ ನಡುಗಲು ಕಡಲು ಕಂಪಿಸೆ ಯುದ್ಧದದ್ಭುತಕೆ ।
ನಡುಗಿದರು ದಿಗಧಿಪರು ಹಗಲಿರು
ಳೊಡೆಯರಿಬ್ಬರು ಸುರರು ಕಂಪಿಸೆ
ಮೃಡನು ಕಣ್ಣನು ಮುಚ್ಚೆ ಬ್ರಹ್ಮನಱಿಯದು ತನಗೆನಲು ॥ ೪೩

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಸಂಹಾರ.

ಈ ಧುರಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೀರರು
ಕಾದುವರು ಹುಸಿಯೆನುತಲಿದ್ದೊಡ
ಮಾದಿರೂಪ ವರಾಹದೇವನು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಸನ ।
ಛೇದಿಸಿದ ದಾಡೆಯಲಿದಾಕ್ಷಣ
ಮೇದಿನಿಯ ಕಂಟಕನು ಬೀಳಲಿ
ಕಾದಪಿಜಯಘೋಷಯೆಂದು ಗುಡಿಯನು ಕಟ್ಟಿ ತಮತಮಗೆ ॥ ೪೪

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೆ ಪುತ್ರಜನನ.

ಇತ್ತಲಾಗ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ
ಸುತ್ತಮೊಂಗಿಯು ಪಿತಳರಾಜನ
ಪುತ್ರಿ ಮಂಗಳೆ ಪೆತ್ತಳ್ಯ ತಾನೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನನು ।
ಅತ್ಯಧಿಕಬಲನವನು ರಾಕ್ಷಸ
ಮೊತ್ತದಲಿ ಬಲುಗೈಯೆನಿಸುವ
ಸತ್ತ್ವ ನರಕಾಸುರನು ಪುಟ್ಟಿದ ರತ್ನಪುರದೊಳಗೆ ॥ ೪೫

ಬಲುಭುಜನು ತಮ್ಮಯ್ಯನಳಿಯು
ಉಕ್ಕಲಿದು ತೊಟ್ಟಿಲಿನಿಂದ ಕೆಳಯಿಕೆ
ಘೀಳಿಸಿದನು ಮಾತೆ ಮೊಗ ನೋಡಲಿಕೆ ಬೆಸಗೊಂಡ ।
ಇಳೆಯು ಕದ್ದರೆ ಪಿತನನಾವನೊ
ಯಳುಕಿಸಿದನವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವ
ನೊಲಿದು ಮಾಡುವೆನೆನಲು ಶಿಶುವನು ಜೋಡಿಕೊಳಲಿತ್ತ ॥ ೪೬

ಶ್ರೀಪತಿಯು ತಾನಖಿಳಜಗಗಳ
ತಾಪಹರ ಭೂವನಿತೆ ಯೊಡಲನು
ಲೋಪಿಸಿದುದಾಕ್ಷಣಕೆ ದಾಡೆಯ ಕೊನೆಯುಳ್ತ್ರಿವಸು ।
ಆಪುರಂದರಮುಖ್ಯದಿವಿಜರು[1]
ಪಾಪರಹಿತರು ಪಾರಿಜಾತವ
ನೋಪಿನಲಿ ಹರಿಯ ಮಕುಟಕೆ ಸುರಿಯುಬವರೊಲಿದು ೪೭

ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಲಾಗಲು
ದೇವನಾಕ್ಷಣ ದಿವ್ಯರೂಪದಿ
ಭೂವನಿತೆಯನು ನೆರೆದ ಮಂಗಳರವದ ಘೋಷವಲಿ ।
ಭೂವಧುವು ವಲ್ಲಭನ ಕೊರಳ
ಲ್ಲಾ ವಿರಿಂಚೀಶಾನವಾಸವ
ದೇವತತಿಯಿರೆ ಹರಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ ಯಿಕ್ಕಿದಳು ॥ ೪೮

ಭೂದೇವೀಕೃತಸ್ತೋತ್ರ.

ಜಯತು ನಾರಾಯಣನೆ ಶೌರಿಯೆ
ಜಯ ಜನಾರ್ದನ ಚಕ್ರಪಾಣಿಯೆ
ಜಯ ಜಗತ್ತ್ರಯಜೀವನನೆ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವೇಶ ।
ಜಯತು ವರಹನೆ ಜ್ಞಾನಸಂಜರ
ಜಯತು ಶ್ರೀಪತಿ ಶ್ರೀಜಗತ್ಪತಿ
ಜಯತು ಜಯ ತ್ರಯಮೂರ್ತಿದೇವನೆ ಶ್ರೀಹೃಷೀಕೇಶ ॥ ೪೯

ಜಯ ಚತುರ್ಭುಜ ಶಂಕರಪ್ರಿಯ
ಜಯತು ಗರುಡಧ್ವಜನೆ ಜಯಜಯ
ಜಯ ನೃಕೇಸರಿ ಜಯ ಮಹಾದೇವೇಶ ವಿಶ್ವೇಶ ।
ಜಯತು ಭೂರ್ಭುವನೇಶ ಶ್ರೀಧರ
ಜಯತು ದೇವಕಿಪುತ್ರ ಪಾರ್ಥಗೆ
ಜಯತು ಸಾರಥಿ ಜಯತು ಯಚ್ಯುತ ಶಂಖಚಕ್ರಧರ ॥ ೫೦

1 ನಾಕಜ. ಗ. ಘ. ಙ.

ಜಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ಸ್ವರೂಪನೆ
ಜಯತು ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿ ಜಯಜಯ
ಜಯ ಚರಾಚರ ಜೀವ ಶ್ರೀವತ್ಸಲನೆ ಜಗದೀಶ ।
ಜಯತು ಸರ್ವಗ ಸರ್ವಲೋಕನೆ
ಜಯತು ಭೂರ್ಭುವ ಜಯ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ಜಯತು ಕಾಲಜ್ಞಾನಿಧಾಮನೆ ಜಯತು ಹರಿಹರನೆ ॥ ೫೧

ಜಯತು ಕರುಣಾಕರನೆ ಸರ್ವಗ
ಜಯ ಜಯತು ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವನೆ
ಜಯತು ಸರ್ವಗ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯೆ ಸರ್ವತೋಮುಖನೆ ।
ಜಯ ಜಯ ಹಯಗ್ರೀವ ಹರಿಸರ
ಜಯತು ಶಾರ್ಙ್ಗಿಯೆ ಸರ್ಪಶಯನನೆ
ಜಯ ಹಲಾಯುಧ ಕರಸಹಸ್ರನೆ ಬಾಹುಸಾಹಸ್ರ ॥ ೫೨

ಜಯ ಜಯ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಧೋಕ್ಷಜ
ಜಯ ಗಜೇಂದ್ರವಿಮೋಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಯೆ
ಜಯತು ಕೇಶವ ಕೇಶಿಮರ್ದನ ಕೈಟಭಾಂತಕನೆ ।
ಜಯತು ವಿದ್ಯಾತ್ಮಕನೆ ಕಾಮ್ಯನೆ
ಜಯತು ಕಮಲೇಕ್ಷಣನೆ ಜಯ ಜಯ
ಜಯತು ಕಂಸಾರಾತಿ ಜಯಜಯಯಘದವಾನಳನೆ ॥ ೫೩

ಜಯತು ಕಾಕುಸ್ಥಕನೆ ಖಗಪತಿ
ಜಯತು ವಾಹನಗರುಡರೂಢನೆ
ಜಯತು ಪೀತಾಂಬರನೆ ಯದ್ವಯನಿತ್ಯನೇ ಜಯತು ।
ಜಯ ನಿರವಯವ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನೆ
ಜಯ ನಿರಾಶ್ರಯ ನಿತ್ಯನದ್ವಯ
ಜಯ ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷಕನೆ ನಿರ್ವೈಕಲ್ಯನೇ ಜಯತು ॥ ೫೪

ಜಯ ನಿರಂಜನ ಜಯ ಜಗತ್ಪತಿ
ಜಯತು ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಪೃಥಿವಿನಾಥನೆ
ಜಯತು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಿವಾಸ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು ಮಾಧವನೆ ।
ಜಯತು ನಾನಾವೇದಗರ್ಭನೆ
ಜಯ ವಿಭುವೆ ಜಯ ವಿಷ್ಣುವೇ ಜಯ
ಜಯತು ನೀತ್ರೈಲೋಕ್ಯಭೂಷಣ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಕನೆ ॥ ೫೫

ಜಯ ಜಯತು ಶ್ರೀಕರದಮೂರ್ತಿಯೆ
ಜಯತು ವಾಸವರಕ್ಷ ವಾಮನ
ಜಯ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ದುಷ್ಟಶಮನಕ ಜಯ ಜಿತಕ್ರೋಧ ।
ಜಯ ಸನಾತನಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ಜಯ ಜಗತ್ಪೂಜಿತನೆ ಪರತರ
ಜಯತು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪನೆ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ ॥ ೫೬

ಜಯತು ಅಂತಕಸರ್ವದುರಿತಕೆ
ಜಯ ಅನಂತಯನಂತವಿಕ್ರಮ
ಜಯತು ಮಾಯಾಧಾರ ಜಯಪತಿ ಜಯ ನಿರಾಧಾರ ।
ಜಯತು ಸರ್ವಾಧಾರ ನಿಷ್ಕಳ
ಜಯ ನಿರಾಭಾರಕನೆ ಸಂತತ
ಜಯ ಪ್ರಪಂಚಾತೀತ ನಿರಮಯ ಭಕ್ತಸೇವಿತನೆ ॥ ೫೭

ಜಯತು ಪುಣ್ಯವ್ರಾತಕೀರ್ತಿಯೆ
ಜಯ ಜಯ ಮಹೋದಾರಸಾಗರ
ಜಯ ಪುರಾಣಪುರಾಣರೂಪನೆ ಯೆಂದು ಹೊಗಳುತಲು ।
ನಿಯತಮತಿ ಭೂದೇವಿ ಹರಿಯನು
ಜಯ ಮತಿಯಲತಿಸ್ತುತಿಸಿ ನಿಂದಿರೆ
ದಯಮಹಾಂಬುಧಿ ಭೂಮಿದೇವಿಯ ಧರಿಸಿ ನಿಂದಿರಲು ॥ ೫೮

ನರಕಾಸುರನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾತಿಪುರದಾನ.

ಅಂದು ಜನಿಸಿದ ನರಕದಾನವ
ನಂದನಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾತಿಪುರವನು
ಮಂದರೋದ್ಧರನೋತು ಕೊಟ್ಟನದೊಂದು ದಾಡೆಯನು |
ಬಂದಬಳಿ ಭೂಭುವನವೆತ್ತಿದ
ನಂದನಗೆ ಪ್ರತಿ ಸುಪ್ರತೀಕವ
ನಂದು ಕೊಟ್ಟನದಱ ನಿಲವು ಹದಿನೈದುಯೋಜನವು || ೫೯

ಇನಿತು ನೀಳದಿಯುದ್ಧವದು ತಾ
ನನುಕರಿಸಿ ಮೇಲೇಱುಯೋಜನ
ಜನಿಸಿಹುದು ನೋಡುವೊಡದೈದೇ ಯೋಜನದಯುಗಳ |
ಮನದ ಬಲುಹನನಱಿವರಾರದ
ಅನಿತು ಸತ್ವಕದಷ್ಟಕರಿಯುವು
ಗುಣಿಸಿಕೊಡಲು ಸಮಕೆ ಬಾರವು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೬೦

ಅದಱಿನಾತನು ವರಕುಬೇರನ
ಬೆದಱಿಸಿಯೆ ಸರ್ವಸ್ವವೆಲ್ಲವ
ನದಟಿನಲಿ ಕೊಳೆ ಬಟಕ ತನ್ನಯ ವಿತ್ತದೇಷ್ಟಗಯಲಿ |
ಉದಯಿಸಿದ ಭಗದತ್ತನಾತನ
ಹದನ ಕೈಕೊಳಲೆಂದು ಜನಿಸಿದ
ಮುದದಿ ಕೇಳ್ಕೈ ಮುಂದೆ ಕಥೆಯನು ರಾಯ ನೀನೆಂದ || ೬೧

ಹರಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ದೇವ ವೃಂದವು ಬೆರಸಿ ನಾನಾ
ದೇವ ಋಷಿಯರು ಕೂಡಿ ಭೂಮಿ
ದೇವಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ಕಮಲಜಮುಖ್ಯಸುರರೊಡನೆ |
ದೇವದೇವನು ಬಂದು ತನ್ನಯ

ಪಾವನ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಗೆರವಾ
ದೇವಿಯುರಸನು ಹರುಷದಿಂದವೆ ಹೊಕ್ಕನರಮನೆಯು ‖ ೬೦

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಭಯದಾನ.

ಸುರರ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹುತೆಂದನು
ನಿರುತ ನಿಮ್ಮಯ ಬಾಧೆ ತನ್ನದು
ಧರಧರದ ಪಟ್ಟಿಗೆಯು ದೈತ್ಯರ ಹವಣು ತನಗೆಂದ |
ಸರಸಿಜಾಸನ ಮುಖ್ಯದಿವಿಜರು
ಹರಿಗೆ ನಮಿಸಿಯೆ ತಾವು ಹೊಕ್ಕರು
ನಿರುಪಮಿತಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೬೩

ಕಾದನೈ ಹರಿ ಲೋಕಪಾಲರ
ಕಾದನೈ ಹರಿ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವ
ಕಾದನೈ ಹರಿ ಭೂಮಿದೇವಿಯು ತನ್ನ ಸೇನೆವರ |
ಆದುದೈ ಶ್ರೀವರಹದೇವನು
ವೇದಪತಿಯಲು ಯಜ್ಞ ರೂಪನ
ನಾದಿಪುರುಷನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಪನೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೬೪

ಮೋದಿಸಿಯು ಪೇಳಿದನು ಕವಿಗಳ
ಲಾದರಿಸಿ ತಾವ್ ಕೇಳ್ವ ನರರಿಗೆ
ಬಾಧೆ ತಪ್ಪುವುದಾಕ್ಷ್ಯ ಶಾಂತನ ವರಹಚರಿತೆಯಲಿ |
ಮೇದಿನಿಯು ಪತಿ ಯಿನ್ನು ಮುಂದಣ
ಸಾಧುವೂರ ಹಿರಣ್ಯಾಲೋಚನ
ಸೋದರನ ವಧೆ ವರನೃಕೇಸರಿಚರಿತ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೬೫

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ವರನೃಕೇಸರಿ ಕಂಭದೊಳಗವ
ತರಿಸಿಯಾಹಿರಣಕನ ಸೀಳಿಯೆ
ಕರುಳಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ಪ್ರಹ್ಲದ ಗಿತ್ತನತಿಮುದವ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲ ತಾ ಪಾ
ತಾಳದೈತ್ಯರ ಸೀಳಿ ಬಿಸುಟನು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ॥

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ತಪಸ್ಸು.

ಮೇಲೆ ಕೇಳದನಾಹಿರಣ್ಯಾಕ
ಕಾಲಗಂಡನು ತಮ್ಮನೆಂಬುದ
ಕಾಲನೆರಹಿದನಾತತುಕ್ಷಣ ಹರಿಯು ಸಂಗರಕೆ ॥

ಬೇಗದಲಿ ವರಕಾಯ ಸಿದ್ಧಿಯ
ಲಾಗಿನಲಿ ಶಂಭುವನು ಮೆಚ್ಚಿಸು
ತೀಗ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಕಶ್ಯಪತನಯ ಶೂಲಿಯನು ।
ಲಾಗಿನಲಿ ಪೂಜಿಸಿಯೆ ಬೇಡುವೆ
ಸಾಗರಾಂತ್ಯದ ಕೈಟಭಾರಿಯ
ಲಾಗಿಸಿಯೆ ನಾಕಜರ ಹೆಂಡಿರ ಕಡಗಪತ್ರವನು ॥ ೧

ತೆಗಿಸಿ ಲೋಕವ ತನಗೆ ನಿತ್ಯವ
ನಗಿದು ಮಾಡುವೆನೆನುತಲಿದಿರಲಿ
ಸೊಗಸಿ ತಾನೇ ಯಿಾಶನೆನಿಸುವೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲಿ ।

ಮಿಗಿಸುವೆನು ಶಿವನಾಜ್ಞೆ ಯೆನುತಲಿ
ಸೊಗಸ ಧೂರ್ಜಟಿ ಗಿರಿಯುನ್ನೈದಿದ
ವಿಗಡತಪವನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನಸುರಕರ್ಮದಲಿ ॥ ೩

ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಹರನ ಅಪ್ಪಣೆ

ಮಾಡಲಿಕೆ ಹರನೆಂದ ತನ್ನಲಿ
ಕೂಡದೀವರವೆಂದು ದೈತ್ಯನ
ನೋಡಿ ಕಳುಹಿದ ಸತ್ಯಲೋಕದ ಪತಿಯು ಹೊರೆಗಾಗಿ ।
ಮಾಡಿದನು ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ
ರೂಢಿಯಲಿ ಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ತೀಡಿದಬ್ದದಿ ತಪವ ಮೈಯ್ಯಲಿ ಪುತ್ತು ಜನಿಸಲಿಕೆ ॥ ೪

ಬಱಿಕ ವಾಣೀರಮಣ ಬಂದನು
ಕಲಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ ಮಾಡಿದದಟಿನ
ಹುಳುಕತಪಸಿಗೆ ವರವ ಕೊಟ್ಟನು ಬೇಡು ನೀನೆನುತ ।

ಆವ ರೀತಿಯಿಂದೂ ತನಗೆ ಮರಣ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ನಳಿನಸಂಭವನೆನೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ
ನುಲುಹುಗೆಟ್ಟಾವುಸುರುಮಾತ್ರದಿ
ತಲೆಯ ಬಾಗಿಸಿ ಕಮಲಪುತ್ರನ ವರವ ಬೇಡಿದನು ॥ ೫

ತನಗೆ ಕೊಡುವೊಡೆ ಯಿಂದು ನೀವಿದ
ಜನಕ ಲೋಕಕೆ ಸರಸಿಜಾಸನ
ಯನಿಮಿಷರ ದಿತಿಸುತರ ಮನುಜರ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಗಳಲಿ ।
ತನುವಿಗುಹಪತಿ ಯಿಲ್ಲದಂತಿದ
ಕನಕಗರ್ಭನೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ
ವನಗಳಲಿ ಮಿಗೆ ಸರ್ವಜಾತಿಯಲಿರುಳು ಹಗಲೊಳಗೆ ॥ ೬

ಮರಣ ಬಾರದ ಪರಿಯ ಮಾಡೈ
ಧರೆಯೊಳಂಬರದಲ್ಲಿ ಯಗ್ನಿಯು
ನಿರುತಯಾಪದಿ ಮರುತಶಿಡಿಲ್ಗಳ ಲೂರಲಡವಿಯಲಿ |
ಶಿರವು ಹರಿಯದ ಪರಿಯನೀವುದು
ವರಮಹಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಶಸ್ತ್ರ ಚಾಪದಿ
ವರವ ಕೊಡುವುದದೊಳಗು ಹೊಱಗೂ ಮರಣಬಾರದುವ ‖ ೭

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತ್ಯಯ ಈವುದೆನಗಿದ
ಮೃತ್ಯುವಿಲ್ಲದ ಲೆಕ್ಕ ಹಸಿಯಲಿ
ಮತ್ತೆ ತೃಣದಲಿ ವೃಕ್ಷಜಾತಿಯ ಕಾಷ್ಠದೊಣಗಿಲಲಿ |
ಇತ್ತು ಕಳಯೈತನಗೆ ಮರಣವ
ನುತ್ತಮದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ
ಲಿತ್ತಲಾನಾಲ್ಕಿಂದ್ರಿಯಂಗಳಿ ಮೂಱಲಿಂದ್ರಿಯದ ‖ ೮

ಉೞಿದ ಯೆರಡಿಂದ್ರಿಯದೆ ಬೞಿಕಾ
ನೞಿಯದಂತಿರೆ ಯೇಕದಿಂದ್ರಿಯ
ಕೊಲಲು ಬಾರದ ಪರಿಯ ಮಾೞ್ಪುದು ಪಂಚಭೂತದಲಿ |
ಬೞಿಕ ನಂದಾಭದ್ರಜಯತಿಥಿ
ಯುೞಿದರಿ ಕ್ತಾಪೂರ್ಣದಿನತ್ರಯ
ದೊಳಗೆ ಮರಣವು ಬಾರದಂತಿರೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆನಲು ‖ ೯

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ವರಲಾಭ

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ನಳಿನಭವ ತಾ
ನಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಕಶ್ಯಪಾತ್ಮಜ
ನೆಂದ ವರಗಳ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ |
ಹಿಂದೆ ಯಿಂದ್ರನ ಧಾಳಿ ರಾಕ್ಷಸ
ಮಂದಿರಕೆ ತಾನೈದಿ ದೈತ್ಯನ
ಯಿಂದುವದನೆಯ ಸೆಱೆಯ ಹಿಡಿದರು ಪುರವನುರುಹಿದರು ‖ ೧೦

ಅಂದು ವರಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ
ವೆಂದಹಾಸದ ಗರ್ಭವಾಗಿರೆ
ಮಿಂದು ಮಾಸತ್ರಯುಗಳಾಗಿರಲಾ ಕಯಾತಿಯುಲಿ ।
ಬಂದು ನಾಕಜವೃಂದದೂತರು
ಸಂದ ಗರ್ಭದ ದನುಜರಮಣಿಯು
ನಂದು ಹಿಡಿದರು ಹಿರಣಿಕಾಸುರ ತಪಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ॥ ೧೧

ಸಂದುಕಟ್ಟನು ನೋಡಿ ಯಮರರು
ಬಂದು ದನುಜನ ಸತಿಯನೊಯ್ದರು
ತಂದರಮರಾವತಿಯೊಳಿರಿಸಿದರಾಕಯಾತಿಯನು ।

ನಾರದರು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವಿನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಮುನಿಪ ನಾರದ
ನಂದು ಕರೆಸಿದನಾಕಯಾತಿಯು
ತಂದರಾಸುರದೂತರಾಗಲು ಮುನಿಯ ಸಂನಿಧಿಗೆ ॥ ೧೨

ನಿಂದು ಮುನಿಪನ ಚರಣಕಮಲ
ಕ್ಕಂದುಮುಖಿ ನಮಿಸಲಿಕೆ ನಾರದ
ನೆಂದ ಕೇಳೌ ತಾಯೆ ನಿನಗೀಗರ್ಭವೇಸುದಿನ ।
ಎಂದು ಕೇಳಲಿಕಾಱುಮಾಸವು
ಹಿಂದು ಗಳದವವೆಂದೊಡಾಯುತಿ
ಛಂದವನು ನೋಡಿದನು ಗರ್ಭದ ಜೀವಲಕ್ಷಣವ ॥ ೧೩

ಇಂದಿವನು ಹರಿಭಕ್ತ ಯೋಗ್ಯನು
ವೆಂದಱಿಯುತೇಕಾಂತಕಾಮುನಿ
ಬಂದು ವೈಷ್ಣವಮಂತ್ರನೇಮವ ಶಿಶುವಿಗಱುಹಿದನು ।
ಅಂದು ತಾ ಮೊದಲಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ
ವೃಂದಕುಲಗಳ ಜನಕೆ ಸಂದನು
ನಂದನನು ತಾ ವರಕಯಾತಿಯು ಜಠರದೊಳಗಿರಲು ೧೪

ವರಗುರುವಿನುಪದೇಶದಿಂದವೆ
ಹರಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜ್ಞಾನವಾಯಿತು
ನಿರುತದಿಂದಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವ ಹರಿಸಿ ರಾಜಿಸುವ ।
ಒರೆಸಿ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣವನಂಗೀ
ಕರಿಸಿ ಯಿದ್ದುದರಿಂದಲಾತಗೆ
ಸುರನರೋರಗಜನವು ಸರಿಯೇ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

ಸುರನಿಕರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹರುಷದ
ಲಿರಲಿಕತ್ತಲು ಸೆಜೆಯಲಾಸತಿ
ಹಿರಿದು ಬಳಯುತ್ತಿರಲು ಕಂಡನು ದೇವಮುನಿ ಸತಿಯ ।

ಸೆಜೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ರತ್ನಪುರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ

ವರಮುನಿಪನಾಸತಿ[1] ಯನಾಗಲು
ಸುರಪನಿಂದವೆ ಬಿಡಿಸಿ ಯಾಕೆಯ
ಕರಿಯನೇಱಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ತಾ ರತ್ನಪುರವರಕೆ ॥ ೧೬

ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ನಾರಾಯಣನ ಬಳಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವಿಕೆ.

* ಇತ್ತ ರಾಕ್ಷಸ ವರವ ಪಡೆದನು
ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿದ ದುಗ್ಧರಾಶಿಗೆ
ಮೊತ್ತದಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಸಹಿತಾಹರಿಯ ವೈರದಲಿ ।
ಇತ್ತ ಬಂದೊಳಪುಗಲಿಕಾರದೆ
ನಿತ್ಯನನು ನೋಡುತ್ತಲಂಬರ
ಹತ್ತಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತಿರ್ದನು ಹಲವು ಕಾಲದಲಿ ॥ ೧೭

---

[1] ನಿರುತದಿ ಮುನಿಸತಿ, ಗ. ಘ. ಜ

*ಇತ್ತ ಕೇಳು ಹಿರಣ್ಯಕಾಸುರ
ಮುತ್ತಯನ ಬೀಡೊಕ್ಕಡು ಸಾಗರ
ದತ್ತ ತಿರುಗಿಯೆ ದುಗ್ಧರಾಶಿಗೆ ಹರಿಯ ವೈರದಲಿ ಗ. ಘ. ಜ.

ಆಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಹಿಪನ
ರಾಮಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರೆ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಯೊತ್ತುತ ಚರಣಕಮಲವನು
ಸೋಮಸನಕಾದಿಗಳು ತತ್ವದ
ನಾಮನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಹರಿಯನು
ವಾಮಹಾಶ್ರುತಿಕೋಟಿ ಹೊಗಳಲು ವರವಿಚಾರದಲಿ ॥ ೧೮

ಪರಮಪುರುಷನ ನಾಮಕೀರ್ತಿಯು
ಪರಿಯು ಕೇಳಯೆ ದೈತ್ಯನಡಿಯಿಡ
ಲರಿದೆನುತ್ತಂಜುತ್ತಲಿರ್ದನು [1] ತನುವು ನಡುನಡುಗೆ ।
ಪರಮಮಂತ್ರದ ದುರ್ಗಯಂತ್ರದ
ಬರಹವೇ ತಾನುಪನಿಷತ್ತುಗ
ಳಱಿದು ನಾನಾಪೂರ್ವದೇವರು ಹೊಗಲು ಗಂಡಿಲ್ಲ ॥ ೧೯

ಬೞಿಕ ಮಿಕ್ಕಿನ ಕಾಕುದೈತ್ಯರ
ಬಳಗಕಳವೇ ಹರಿಯು ನಾಮವು
ಮುಳುಕುನಂಜಿನ ಹರಿಯು ನಾಮದ ಘೋಷವಾರ್ಭಟಕೆ ।
ತಲೆಯು ಬೀಱಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಲಿಯೆ
ಕಳವಳಸೆ ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯಮಹಿಮನ
ಬಳಕೆಗದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಜನನಾಥ ಕೇಳಂದ ॥ ೨೦

ವೇದರಾಶಿಯು ಶ್ರುತಿಪುರಾಣದ
ಬೋಧೆ ನೀತಿಯು ಪಂಚಮಶ್ರುತಿ
ಯಾದಿರಾಮಾಯಣವು ಪೊಗೞುವ ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನು ।
ಮೇದಿನಿಯು ಕಂಟಕ ಹಿರಣ್ಯಕ
ನಾದಿಸಿದ್ಧನ ಮಹಿಮೆಯೆಲ್ಲವ
ನಾದಿಯಂತವ ಕೇಳ ಮರಳದ ಹೊಗುವೊಡರಿದೆನುತ ॥ ೨೧

---

1 ಸುತ್ತು ಬೆಂಬೀಳುತಿರ್ದನು, ಗ. ಘ. ಜ.

ಹರಿಯ ಪುರದಾ ಹೊಱಗೆ ಚಕ್ರವು
ಘರವಟಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬಲುವಿಂ
ದುರವಣಿಸಿ ನಾ ಹೊಕ್ಕೆನಾದೊಡೆ ಮರಳಲಿಲ್ಲೆಂದು ।
ಮರಳಿಸದು ತಾ ಚಕ್ರವಾಗಲು
ಹರಿಯ ಹಗೆಯಿದು ಹಳಸಿ ಕೆಡುವುದು
ನಿರುತವೆನ್ನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬರಿಸುವೆ ಕಾದಿ ಮರಳಿಸುವೆ ॥ ೨೦

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಸ್ವಪುರಾಗಮನ.

ಎನುತ ರತ್ನದ ಪುರಿಯ ಹೊಕ್ಕನು
ದನುಜ ಚಿಂತಾತುರನವಸ್ಥೆಯ
ನನುಕರಿಸಿ ತಾ ವರಕಯಾತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬರುತಿರಲು ।
ಇನಕಳಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಂದನ
ನನಿಮಿಷಾಂತಕ ಕಂಡು ಪುತ್ರನ
ದನುಜಕುಲ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರೆ ಕರೆಸಿ ಜೋಯಿಸರ ॥ ೨೩

ಹೇಳಿ ನೀವಿಂದೀತನಂಶವ
ಕಾಲಫಲವೆನು ಜನಿಸಿದಂದವ
ಕೇಳುವೆನು ತಾನೆನಲು ಹೇಳಿದನಾಗ ಭೃಗುತನಯ ।

ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಹರಿಭಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ದನುಜನೃಪಾಲ ನಿನ್ನಯ
ಬಾಲಕನು ಜನಿಸಿದನು ಶ್ರೀಮುಖ
ಕಾಲದಲ್ಲಾ ಶ್ವೀಜಶುದ್ಧದ ದಶಮಿ ಹರಿತಾರೆ ॥ ೨೪

ಜನನವಾಯಿತು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರಗೆ
ಜನಕನಾಜ್ಞೆಯ ಮೀಱಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವನಿತೆಯರಸನ ಭಕುತ ಸಂತತನೀತನತಿಬಳನು ।
ಎನಲು ಬಗೆಯದೆ ಭೀತಿಪಡೆಯದೆ
ತನುಜನಲಿ ಭಯವುಂಟೆ ಯೆನುತಲಿ
ದನುಜ ಭೃಗುಸುತಗಿತ್ತನುಡುಗೊಱೆಯಧಿಕಹರುಷದಲಿ ॥ ೨೫

ಆತನಿಂ ಕಿಗ್ಗ ಋಯರೀಶ್ವರು
ತಾತ ಬರಲಿಕೆ ಜನನ ಗಂಡರು
ಭೂತಳದಿ ಮುನ್ನವರು ಲೋಕದ ವರಮರುದ್ಗಣರು ।
ಭೀತಿಯಿಂದೂರ್ವಶಿಯು ಶಾಪದಿ
ಭೂತಳದಿ ಜನಿಯಿಸಿದರಿಂದಿರ
ನಾತಳೋದರಿಯೊಡನೆ ನೆರೆದಿರಲಿವರು ಬರುತಿರಲು ॥ ೭೬

ಶಾಪವಾಯಿತ್ತರಡುಜನ್ಮಕೆ
ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳ ವಧು ಹಿರಣ್ಯಾಕ
ನೋಪಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು ಮುಂದಕೆ ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ।
ಗೋಪನಂದನನಿಂದು ಮುನ್ನವೆ
ಯಾಪುರಂದರಶಾಪಭಯದಲಿ
ಪಾಪರಹಿತರು ದೇವಕಿಯುಲಾ ಯೋಜುಮೂನಿಸರು ॥ ೭೭

ಜನಿಸುವೆರು ಬೞಿಕವೆರ ಕಂಸನು
ದನುಜವೈರಿಯು ವೈರಬಂಧದ
ಲನುಜೆಯಾತ್ಮಜರೇೞುಶಿಶುಗಳ ಕೊಲುವನುಱು ಮುೞಿದು ।
ಜನಿಸಿದಾಗಳೆ ಮರಣಗಾಣಿಸಿ
ಯುನಿಮಿಷೇಶ್ವರನಿತ್ತ ಶಾಪದಿ
ಪುನರಪಿಯು ತಾನೊಬ್ಬ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಲ್ಯನಾಮದಲಿ ॥ ೭೮

ಪ್ರಲ್ಲಹಾದಾದಿಗಳು ಪೂರ್ವದಿ
ಬಲ್ಲಿದರು ದೈತ್ಯೋತ್ತಮಾವಳಿ
ಯುಲ್ಲಿನಿಚ್ಛಳರಾಕರೂಷಕರೆಂಬರತಿಬಳರು ।
ಪುಲ್ಲನಾಭಂಗಧಿಕಪ್ರೀತರು
ಬಲ್ಲಿದವರು ಹಿರಣ್ಯಗುದಯಿಸ
ಲೆಲ್ಲ ಯಾತಂಗಷ್ಟಪುತ್ರರದಾಗಿ ಪೂರ್ವದಲಿ ॥ ೭೯

ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂಟುಜನಗಳ ಹೆಸರುಗಳು

ಜನಿಸಿದರು ತಾವಷ್ಟಪುತ್ರರು
ವನುಜನಾಯಕನಂದದವರಿಗೆ
ಮನವೊಲಿದು ತಾ ನಾಮಕರಣವ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು ।
ದನುಜಗುರುವಿನ ಮಾತಿನಿಂದವೆ
ತನುಜರಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟನಾಗಲು
ವಿನುತಹರುಷೋತ್ಸವದಿ ವೃದ್ಧಕ್ರಮದಿ ಬಾಲರಿಗೆ ॥ ೩೦

ಈತ ತಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ಈತ ತಾ ಸಹ್ಲಾದದೇವನು
ಈತ ತಾನುಹ್ಲಾದನೀತನು ಮತ್ತೆ ಬಲ್ಲಾದ ।
ಈತನೆ ತಲ್ಲಾದ ನೆಂಬವ
ನೀತನೇ ಲಲ್ಲಾದನಾಮಕ
ನೀತನೇಜಲ್ಲಾದ ನೀತನುವರ ಸುಸಲ್ಲಾದ ॥ ೩೧

ಬೞಿಕ ಪುತ್ರರಿಗಂದು ವೈದಿಕ
ಕಳೆಯು ಕಟ್ಟಿಯೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಯನದಾ
ಬಳಿಯುಲಿರಿಸಿದನಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರಲಿ ।
ನಲಿನಲಿದು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವರು
ತಿಳಿದು ಗುರುಗಳಗಗ್ನಿ ಮೊಳೆಯು
ಬಳಿಗೊಡಲು ಪುನರಪಿಯು ನುಡಿದನು ಗುರುವಿಗಿದಿರಾಗಿ ॥ ೩೨

ಪ್ರಣವ ಪೂರ್ವಕದಿಂದ ನಾರಾ
ಯಣನ ನೆನೆದನು ದನುಜಪುತ್ರನು
ಕ್ಷಣಮನನ್ಯವ್ಯಸನಕಿಕ್ಕದೆ ಹರಿಯು ಮಹಿಮೆಯನು ।
ಎಣಿಸತೊಡಗಿದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ
ಭಣಿತಿ ಬಣ್ಣಿಸುವಂತೆ ನೆನೆದನು
ಯಣುಗ ಸನಕದೇವದುಂದುಭಿಯುಮರನಂದನನ ॥ ೩೩

ಈಪರಿಯಲಾ ಶುಕ್ರಭಟ್ಟರು
ತಾ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಯುವರ ಶಿಷ್ಯಗೆ
ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಪರತತ್ತ್ವಬೋಧೆಯ ಸಾರದುನ್ನತಿಯು ।
ಆಪರಿಯೆ ತನಗಿಹಪರಂಗಳ
ತಾಪವನು ಕಡಿಯುವುದದೆಂದೇ
ಯಾಪವಿತ್ರೋತ್ತಮನು ನುಡಿದನದೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ॥　　೨೪

ಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯಬೇಡವೆಂದು ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆ.

ಅದನು ರಾಕ್ಷಸ ಕೇಳಿ ಮಗನನು
ಸದನದೊಳ್ ಸಲೆ ಕರೆದು ಕೋಪಿಸಿ
ಮುದದಿ ನೆನೆವರೆ ಹರಿಯು ಯೆನ್ನಯ ಹಗೆಯು ನೀನಿಂದು ।

ಹರಿಯೇ ಸಂರಕ್ಷಕನೆಂದು ಮಗನ ಉತ್ತರ.

ಕದನ ತಮಗಿಂದಾತನೊಳಗೆಯು
ಮುದದಿ ನೀನೇ ಭಜಿಸೆ ತಮ್ಮಯ
ವಿದಿತಕರ್ಮವನೆಂದರಾತನು ಜನಕಗಿಂತೆಂದ ॥　　೨೫

ಕರ್ಮಫಲದಾಯಕನು ಹರಿ ತಾ
ಬೊಮ್ಮರೂಪನು ಸರ್ವಲೋಕದ
ಕರ್ಮವನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನಾಹರಿ ದೈತ್ಯವನದಹನ ।
ತಮ್ಮ ಕಾವನು ನಿಗಮರಾಶಿಯ
ಕರ್ಮದುದ್ಧಾರಕನು ನಾಕಜ
ಬೊಮ್ಮಮುಖ್ಯರಿಗಧಿಕನಾಹರಿ ಯೆಂದು ನೆನೆದಿಹುದು ॥　　೨೬

ಮಗನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಗಡುಗೊಂಡನು
ಸೊಗಸ ಬೇಡೆಲೆ ತಂದೆ ಹರಿಯನು
ಜಗಗಳಂತರ್ಯಾಮಿ ಯಾತನು ಯಿಲ್ಲದೊಂದಿಲ್ಲ ।
ಜಗದ ಜೀವರ ದೇವನಾಹರಿ

ಜಗದ ಜಾಣರು ಬಲ್ಲರಾತನ
ಬಗೆಯುದಾತನು ದುಷ್ಟಜೀವಪ್ರಕರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೭

ಮಗನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ನಾನಾವಿಧೋಪಾಯ.

ಎನಲು ಬೆದರಿದನಸುರ ತನುಜನೆ
ಜನಿಸಿದನು ಹಗೆಯಾಗಿ ಯೊಗಳು
ಮನಕೆ ಭಯ ಹಿರಿದಾಗೆ ಪುತ್ರ್ರಗೆ ಘಾತಕವ್ರಜವ ।
ದನುಜ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿ ನಾನಾ
ಘನತರದ ಘಾತಕವ ಮಾಡಿಸೆ
ಜನಪ ಕೇಳೈ ಯೊಂದುಪಾಯದಿ ನೋಯಿಸಲು ಶಿಶುವ ॥ ೩೮

ಏಸು ಪರಿಯಲಿ ಘಾಸಿಮಾಡಿದೊ
ಡೈಸುವನು ಹರಿ ಸೂಸಿ ಬಿಸುಟನು
ವಾಸುದೇವನ ನಾಮ ಕಾಯಿತು ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮನ ।
ಆಸುರದ ಕರಿ ಕೈಯ್ಯಸಿಕ್ಕದು
ಭಾಸುರದ ಜಲ ಮುಳುಗಲೀಯದು
ಕೇಶವನ ಸಿರಿನಾಮ ಕಾಯಿತು ದುಃಖದುನ್ನತಿಯ ॥ ೩೯

ಹೊತ್ತಿದರೆ ಭೂ ನುಂಗಲೊಲ್ಲದು
ಕಾಲಕೂಟಗಳಂಜಿ ಕೊಲ್ಲವು
ಕಾಚಿಕಿಚ್ಚು ಜೀಮುಟ್ಟಲಮ್ಮದು ವುರಗ ವಿಷಗೊಳದು ।
ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಲು
ಜಾಳಿಸದು ಹುಲುರೋಮ ವೈಯ್ಯಾಲ
ದೇಟಿಗೆಯ ಬಿಡಿಸಿಡಲು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕುಗುರು ಕಂಪಿಸದು ॥ ೪೦

ಇಂತು ನಾನಾಪರಿ ಯುಪದ್ರವ
ಕಂತುಪಿತನಾ ಸ್ಮರಣೆ ಕಾಯಿತು
ಸಂತತ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನನರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಚಿಂತಿಸುತ ಕಶ್ಯಪನ ತನಯನ

ದೆಂತು ಮಾಡುವೆ ನಿಮಗೆ ವಧೆ ಯೆನು
ತಂತರಿಕ್ಷವ ನೋಡಿ ಶುಕ್ರನ ಕರೆದನಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೪೧

ಬಂದು ಭೃಗುವೇನೆನಲು ರಾಕ್ಷಸ
ನೆಂದನೆಲೆ ಗುರುತನಯ ಮರಣಕ್ಕ
ದೊಂದು ಹೋಮವ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಮಗನು ಸಾಯಲಿಕೆ।
ಹಿಂದು ಗಳೆಯದಿರಾಭಿಚಾರದಿ [1]
ಮಂದಮತಿಯನು ಕೊಂದು ಕಳೆಯನ
ಲಂದು ಶಿಷ್ಯರ ಕೊಟ್ಟನಿಬ್ಬರ ಶುಕ್ರ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೪೨

ಮಗನ ಮರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ

ಬಳಿಕ ಹೋಮವ ಮಾಡಲಾಗಳು
ತಲೆಗಳರಡಱ[2]ತೋಳ್ಗಳಾಱಱ
ನೆಲೆಯೊಳಾಗಲು ಕಾಲ್ಗಳೈದಱ ಕೃತ್ಯೆ ಪೊಱಮಡಲು[3] ।
ಕಳವಳಿಕೆ ಮಿಗೆ ತಂದು ಕಂದನ
ಕೊಲಲು ಕೆಡಹಿದ ಕುಱಿಯ ಚಂದದಿ
ತಲೆಯ ಕಾಲೊಳಗಿಕ್ಕಿ ಕೈಯ್ಯನು ಬಿಗಿದು ಕೆಡಹಿರಲು ॥ ೪೩

ಪರಮಭಾಗವತೋತ್ತಮನ ನರ
ಹರಿಯ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ಕಾಯ್ದುದು
ಶಿರವನಾಗಲು ವಜ್ರಪಂಜರದಂತೆ ಹರಿನಾಮ ।
ವರಕುಮಾರೋತ್ತಮನು ನೆನೆವನು
ಮಱೆದಿರದೆ ತಾ ನಾಮಸುಧೆಯನು
ಹರಿ ಹರಿಯೆ ಗೋವಿಂದ ದೇಶಿಗರೊಡೆಯ ನೀನೆನುತ ॥ ೪೪

ಮರಣ ಬಂದಿದೆ ಹರಿಯೆ ತನ್ನಯ
ಹರಣ ನಿನ್ನಾಧೀನವೀಗಳು
ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಯ ನಾಮ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಕಂಜುವೆನೆ ।

[1] ದೆಯಾಭಿಚಾರದಿ ಗ ಘ. ಙ   [2] ತಲೆಗಳೆಂಟಱ ಕ, ಖ,
[3] ಚಲಿಪ ಕಾಲೈದಱ ಕುಮಾರ್ತಿಯ ಕೃತ್ತಿ ಪೊಱವುಡಲು, ಗಘ.ಙ.

ನಿರುತ ಭೂತವ್ರಾತಕೋಟಿಯು
ಕೊಱಗಿ ಕೊಂಕಿದೊಡಲ್ಲ ಭಕ್ತನು
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಯೆನುತಲಿ ನೆನೆದನನವರತ ॥ ೪೫

ನಾರಸಿಂಹನೆ ದಿವ್ಯಸಿಂಹನೆ
ಸಾಱಿದರ ಸಂಸಾರದುಃಖದ
ಬೇಱ ಕೀಳುವೆ ನಿನಗೆ ಯಂತ್ರದ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳು।
ಹೋರಲಾಪವೆ ನಿನ್ನ ನಾಮಕೆ
ಧೀರನಧ್ಭುತನೀಮಹಾಬಲ
ಭೂರಿಭೂತದ ಯಂತ್ರಭಂಜಕ ನೋಡು ನೀನಿದನು॥ ೪೬

ಓಯೆನಲು ಗೋವಿಂದ ಕೇಶವ
ನಾಯೆನಲು ನರಹರಿ ಜನಾರ್ದನ
ಮಾಯೆನಲು ಮಧುಸೂದನಾಯುತಿವಿಕ್ರಮಾಯೆನಲು।
ಶೀಯೆನಲು ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಜಿಷ್ಣು ವೆ
ವಾಯೆನಲು ವಸುದೇವನಂದನ
ಯಾಯೆನಲು ಯಾದವಕುಲೋತ್ತಮ ರಕ್ಷಿಸುವುದೆಂದ॥ ೪೭

ಎನಲು ಹೂಂಕರಿಸಿತ್ತು ಕೃತ್ಯೆಯು
ತನಗೆ ಬೇಡಿತು ತುತ್ತನಾಕ್ಷಣ
ಕನಲಿ ಶಂಡಾಮರ್ಕರಿಬ್ಬರು ಬೇಡೆಯುವರಾಗ।
ದನುಜಸುತನನು ಕೊಡಲು ಕೋಪದಿ
ಯನಿಮಿಷರು ಬೆದಱಲಿಕೆ ನಿಂದುಱಿ
ತೊನೆದು ಕತ್ತಿಯು ತಿರುಹುತಿರಲಿಕೆ ಸುತನ ನುಂಗೆನಲು॥ ೪೮

ಆದನು ವನಿಮಿಷವೃಂದ ಕಂಡಾ
ಮುದದಿ ಹರಿಯು ಸ್ಮರಣೆಯಿರಲಿಕೆ
ವಿಧಿವಿಧಾತ್ರರು ಕೊಲಲು ನೆರೆಯುರು ಮಿಕ್ಕ ಭೂತಗಳು।

ಹದನವೊಪ್ಪುದು ನಾರಸಿಂಹನ
ವಿದಿತದಲಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಗದಾಯುಷ
ವಿದಿತಕಂಜಿಕೆ ಯುಂಟೆ ಭುವನದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ಮುನಿಗಳನಲಿಕೆ ನೋಡಿತಾಗಳು
ವನಜನೇತ್ರನ ನಾಮಭಜಕನ
ತನಗೆ ನುಂಗಲು ಶಕ್ಯವಲ್ಲದೆ ಶಂಡಮರ್ಕರನು ।
ಕನಲಿ ಮಿಗೆ ಮುಖಿದೊಗೆಯೆ ಮುನಿಗಳು
ತನುಜಮಾರಣಹೋಮ ತಮ್ಮನ
ನನುಕರಿಸಿ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋದರು ಕೃತ್ಯೆಯೊಡಗೂಡಿ ॥ ೫೦

ಯಾವಉಪಾಯದಿಂದೂ ಸಾಯುದೇ ಯಿರಲು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವಿಕೆ

ನಿಲುಕಲಾಪರೆ ಭೂತಗೀತದ
ಬಳಗವೆನುತಿರೆ ಸುರರು ಹಿರಣಕ
ಕಳವಳಿಸಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ ನೊಯ್ದು ಪಶ್ಚಿಮದ ।
ಜಲಧಿರಾಶಿಯೊಳಿಕ್ಕಿ ಬಟ್ಟವ
ನಿಲಿಸಿದನು ನೀರೊಳಗೆ ಬಾಲಕ
ತಲೆಯ ತಾ ಚೊಟ್ಟಕ್ಕಿ ನೆನೆದನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನ ॥ ೫೧

ಆಗಳಾರವಿ ನೋಡಲಾರದೆ
ಬೇಗದಲಿ ಮೆಱೆಗೊಂಡ ಮೇರುವ
ನೀಗಳಾಯಿತೆ ತನ್ನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಹಾನಿ ।
ಸಾಗರದೊಳದ್ದಿದನು ಜನಕನು
ಮೇಗೆ ಬಟ್ಟವನಿಕ್ಕಿ ಹೋದನು
ಲಾಗಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೫೨

ಕಾಯಲಾಪವರುಂಟೆ ತನ್ನಯ
ನ್ಯಾ
ಬೀಯುವಾಯಿತೆ ದೇವಬ್ರಹ್ಮನೆ ಸಂಚೆ ತನಗೆನುತ।

ಬಾಯು ಬಿಡುತವೆ ನಾರಸಿಂಹನ
ಧ್ಯಾನವಮಾಡುತ ನೆನೆದನಾಗಲು
ವಾಯುವಾಹನ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರವ ಹಿರಣ್ಯಕಾತ್ಮಜನು ॥ ೫೩

ವರ ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವನೆ
ಪರಮಜೀವನ ಗೋವು ದ್ವಿಜರಿಗೆ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನೆ ಧರೆಯ ಪಾಲಕ ಕೃಷ್ಣ ಗತಿ ಯೆನುತ ।
ವರಯಶೋದಾತನಯ ನೀನೇ
ಹರಣವನು ಕಾಯುಲು ಸಮರ್ಥನು
ನಿರುತ ವೇದಾತೀತ ಯೂತ್ಮಾನಿ ರಾಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ಬೆಟ್ಟ ಖಂಡಿಸಿ
ಮಂದಿ ನೋಡಲು ಮಾಯವಾಯಿತು
ದಂದುಗದಿ ಕಡಲಿಂದ ಹೊರಟಿಯಿಕೆ ಸಾರ್ದು ಬೇಗದಲಿ ।
ಬಂದ ವರಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ
ದಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ಸಂಧ್ಯಾ
ವಂದನೆಯ ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ದೇವನ ನೆನೆಯುತಡಿಯಿಟ್ಟ ॥ ೫೫

ಕಾಲದಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಕರ್ಮವ
ದೇಳೀಗೆಯ ಸತ್ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯು
ಮೇಲೆ ಕರ್ಮವ ತಾನಕಾಲದ ತಲಹಿನಲಿ ಮಾಡೆ ।
ಕೀಳು ಫಲವಹುದರಸ ಸಂಧ್ಯಾ
ಕಾಲ ತಪ್ಪಿದ ಸಂಜೆ ಸ್ತ್ರೀಯುಳ
ಕಾಲಿಗೆಱಗಿದ ಪರಿಯ ಫಲವಹುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೬

ಅಂತು ಕಾರಣವಾತ ಮಾಡಿದ
ನಂತರಿಸದಾಸಂಜೆ ಕರ್ಮವ
ನಂತದಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಮೀಱದಿರೆ ।

ಚಿಂತಿಸದೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯದ
ಸಂತತಿಯು ನೆಱೆ ಮೊಬ್ಬಿ ಸತ್ವಕೆ
ಕಂತುಪಿತ ಕರುಣಿಸಿದನಾತಗೆ ನಿತ್ಯವಿಜಯುವನು ॥ ೫೭

ಸಮುದ್ರದಿಂದೆದ್ದು ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಇಟ್ಟ ದ್ವಾದಶನಾಮ ಮೈಯ್ಯಲು
ತೊಟ್ಟನಾ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವ
ಬೊಟ್ಟನಲಿ ಕುಶೆ ಯಿಱುಕಿ ಬಂದನು ರಾಜಮಂದಿರಕೆ ।
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು ತಾನು ತುಲಸಿಯು
ನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ತಾ ಹರಿಯು ನಾಮದ
ದಟ್ಟಣೆಯು ಬಿಡದಾಗ ನೆನೆಯುತ ರಾಜಬೀದಿಯಲಿ ॥ ೫೮

ಕಂಡ ಪಾತಕರಾಶಿ ಬೇವುದು
ದಿಂಡುಗೆಡುವುದು ಸಾಧುನಿಕರವು
ತಂಡ ತಂಡವ ಪತಿತರೆಲ್ಲರ ದೋಷ ಹಾಱಿದವು ।
ಕಂಡರಾತನ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರು
ಚಂಡಿ ಮಾಡಿದರಾತನನು ತಾ
ವೆಂಡಲೆದು ನಿಮ್ಮ ಯ್ಯಮತವನು ಮಾತು ನೀನೆಂದು ॥ ೫೯

ಎಂದೊಡಾಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ತಂದೆಯುರ ಮತವಲ್ಲ ತಮಗದು
ನಿಂದಿತವು ಗೋವಿಂದನಾಮಕೆ ತಮ್ಮ ಮತವೆಂದ ।
ಇಂದಿರಾಪತಿ ದೂತನನು ನೀವ್
ತಂದೆಯೆಂಬರೆ ನಿಮಗೆ ತಾನರ
ವಿಂದಲೋಚನ ಪಕ್ಷವಾದರೆ ನುಡಿರಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ॥ ೬೦

ಅಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿ ನೀ
ವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮಯು ಮಾತ ಕೇಳಯು

ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಚರಣಕಾಸತರಾಗಿ ನೀವೆಂಬ ।
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿದರಧಮರು
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಭಕ್ತಿಲೋಲುಪ
ದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದರು ತತ್ತ್ವಬೋಧೆಯು ಘನವ ಕೇಳಿದರು ॥ ೬೧

ಹರಿಯೇ ತನಗೆ ಬಂಧುವೆಂದು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ವಚನ

ಹರಿಯೆ ತಮ್ಮಯ ಯಾತ್ಮಬಂಧುವೆ
ಪರಮಜೀವವಿದೆಲ್ಲ ಲೋಕದ
ಹರಣವಾತನು ಸರ್ವಜೀವರ ಹೊರೆವ ತಸ್ಸೊಡೆಯು ॥ ೬೨

ಆತನನು ಮರೆದವರು ಪಾಪದ
ಖ್ಯಾತಿ ತಮಸಿಗೆ ಕೆಡುವರಲ್ಲದೆ
ಭೂತಳದ ಮೇಲುಂಟೆ ಯುತ್ತಮಜನ್ಮ ಹರಿಪದವ ।
ನೋತು ಮರೆಯದೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ
ನೀತಿಯಲಿ ನಡೆವವರದಾರೀ
ಭೂತಳದ ಮೇಲುಂಟೆ ಯೆನಲಿಕೆ ಯಾತನಿಂತೆಂದ ॥ ೬೩

ಸುರರು ಧರ್ಮಂಗಳಲಿ ನಡೆವರು
ಸುರರ ಧರ್ಮದೊಳರ್ಥವಾದುದ
ನಿರತ ನಡೆವರು ಋಷಿಜನಂಗಳು ಪವರದರ್ಥವನು ।
ಧರಣಿಯಲಿ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರು ತಾ
ವುರವಣಿಸಿ ತಾವ್ ನಡೆಯುತಿರ್ಪರು
ಪರಮ ವೇದಪುರಾಣಧರ್ಮಾದಿ ನಡೆವರವರೆಂದ ॥ ೬೪

ಎಂದು ತತ್ವಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವ
ನಂದು ವರಪ್ರಹ್ಲಾದ ತನ್ನಯ
ತಂದೆಗಹಿತಂಗಳುಹಿ ನೆನೆದನು ನಡೆದನರಮನೆಗೆ ।

ಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಬರುವಿಕೆ.

ನಂದನಂದನ ಯಿಂದಿರಾಪತಿ
ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸರ್ವನಾಕಜ
ವೃಂದರಕ್ಷಕ ವರನೃಕೇಸರಿ ಭಕ್ತಸುರಧೇನು ॥ ೬೫

ಇಂದು ತನ್ನನು ತಂದೆ ಕೊಲುವನು
ಮಂದರೋದ್ಧರ ಕಾವುದೆನುತಲಿ
ಬಂದು ಕಂಡನು ತನ್ನ ಜನಕನ ಕಡೆಯ ಸಂಜೆಯಲಿ ।
ಅಂದು ಕುಣಿಯುತ ಸಕಲಶಿಷ್ಯರ
ಮಂದಿ ನೃತ್ಯಂಗಳಲಿ ಪಾಡುತ
ಮುಂದೆ ವೈಷ್ಣವಮಂದಿ ಕೂಡಿಯೆ ಹರುಷದುಬ್ಬಿನಲಿ ॥ ೬೬

ಎಳಯ ತುಳಸಿಯ ಮಾಲೆ ಕೊರಳಲಿ
ನಳಿನನಾಭನ ನಾಮ ಬಾಯಲಿ
ನಲಿದು ಹರಿ ಹರಿ ಯೆನುತ ಹರುಷದಿ ನೃತ್ಯವಾಡುತಲಿ ।
ಗೆಳಯರೆಲ್ಲರ ಕೂಡೆ ಯಾಡುತ
ಪೊಲಿದು ನಾರಾಯಣನ ನಾಮದ
ಲುಲುಹ ಮಾಡುತ ಬರಲಿಕಿದಿರಲಿ ಕಂಡ ಜೀವರಿಗೆ ॥ ೬೭

ಪಾಪ ಹರಿಯಲಿಕಾಯ್ತು ಲೋಕದ
ತಾಪಸರ ವರಬಂಧು ಬರಲಿಕೆ
ಕೋಪಿಸಲು ತಮ್ಮಯ್ಯನೋಲಗದಖಿಳದಿತಿಸುತರು ।
ಆಪುರಂದರವೈರಿಗಾಗಲು
ಭಾಪೆನುತ ನಡೆತಂದು ತಂದೆಗೆ
ಪಾಪರಹಿತನು ಗೋತ್ರನಾಮದಿ ಬಂದು ಪೊಡವಟ್ಟ ॥ ೬೮

ಎಱಗಲಿಕೆ ಹಿತನಿತ್ತ ಪೀಠವ
ನೆಱಕೆಯಲು ಕುಳ್ಳಿರುತ ಹರಿ ಹರಿ
ಶರಣೆನಲು ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಕಾಸಿದ ತೈಲ ಹೊಕ್ಕಂತೆ [1] ।

---

[1] ಸೀಸಹೊಯ್ದಂತ, ಗ. ಘ. ಜ.

ಹರಿಯ, ನೆನೆಯಬೇಡೆಂದು ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಜುರುಳರಿಸಲಲೆ ಕಂದ ತನ್ನಯ
ಶಿರಕಸಹ್ಯವ ನೆನೆವರೇ ಮಿಗೆ
ಹರಿ ಯೆನಗೆ ಛಲದಂಕನಾತನ ನೆನೆಯಬೇಡೆನಲು ‖ ೬೯

ಪ್ರಾಣದಾತನ ನೀನು ನೆನೆದೊಡೆ
ಗೋಣ ಕೊಯ್ದು ಪೆನೆನ್ನ ನೀಗಲು
ತ್ರಾಣದಲಿ ನೀ ನೀಗುವೆಂಬೀ ಮಾತ ನೆನೆಯದಿರು ।
ಮಾಣು ನೀನೆಂದೆನಲು ತಂದೆಗೆ
ಜಾಣನಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನುಡಿದನು
ಗೋಣ ಕೊಯ್ದರೆ ನೆನೆಯಲಾಹರಿಯೆನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಸುವ ‖ ೭೦

ನೀವು ನೆನೆಯದೆ ಹರಿಯನೀಗಳು
ಸಾವಿಗಂಜುವಿರೆನಲಿಕನಿಮಿಷ
ಭಾವದಲಿ ನೋಡಿದನು ಕಂದನ ದೈತ್ಯ ಕೋಪಿಸುತ ।

ಹರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾದ.

ದೈವ ವುಂಟೇ ಮತ್ತೆ ತಾನಿರೆ
ದೈವ ತಾನೇ ಯೆಂಬ ಶ್ರುತಿಗಳು
ತಾವು ಹಲವುಂಟೀಗಲನ್ಯಥ ದೈವವಿಲ್ಲೆಂದ ‖ ೭೧

ವೇದ ತಾನೇ ದೈವವೆಂದರೆ
ಮೇದಿನಿಯ ಜಡಜೀವರೆಲ್ಲರು
ವೇದ ಹೊಗಳುವ ದೈವವಾಗುವರಿಹಪರಂಗಳಲಿ ।
ವೇದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬೊಡೆ
[illegible]ದಿ ಯಿಹುದೇ ಯಿಹಪರತ್ರಕೆ
[illegible]ವೆಬುಹುವ ಹಲವು ಶ್ರುತಿಗಳವುಂಟು ತತ್ತ್ವದಲಿ ‖ ೭೨

[illegible]ದ್ವೈ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಾದುದ
ಬಾ[illegible] ಜೀವರು ಹಲರು ಹರಿಯಲಿ
ಕೀಳ[illegible] ಬ್ರಹ್ಮವಿದೇವಹರೆಂಬ ಶ್ರುತಿಕೋಟಿ ।

ಕೀಳಗಾಕಳು ತೊರೆವುದಲ್ಲದೆ
ಮೇಲು ಬೊಂಬಿನಲಾವ ಬಿಡಿಯಕೆ
ಲಾಲಿಸುತವಾಗದಕೆ ತೊರೆವುದೆ ಯೆಂಬ ನೀತಿಯನು ‖ ೨೩
ಕೇಳದೇಕಕಟಕಟ ನೀ ಮರು
ಳೋಳಯಲಿ ಮೊದಲಿಗನದಾದರೆ
ಕೀಳುಗಂಡಿರಬೇಕು ಹರಿಯಲಿ ಸರ್ವಕಾಲದಲಿ ।
ಲಾಲಿಸುವೊಡದ್ವೈತಪಕ್ಷಕೆ [1]
ಕಾಳು ನಿಮ್ಮಯ ಕರ್ಮಕಾಂಡವು
ಮೇಲೆ ನೀನಿದನೊದೆದು ಕಳಯ್ಯೆ ಸರ್ವಗತ ಹರಿಯು ‖ ೨೪
ಭೂಮಿಯೊಳಗಾಕಾಶವಾಹ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ಶಿಖಿಯಲ್ಲಿ ಯನಿಲನ
ಧಾಮದಲಿ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಷ್ಟದಲಿಹನು ಹರಿ ಯೆಂದು ।
ನೇಮಿಸಲು ಹರಿಭಕ್ತರಂದದಿ
ಪ್ರೇಮಪುಳಕದಿ ಹರಿಯು ನಂಬದೆ
ಕಾಮಲೋಭದ್ವೇಷಮತ್ಸರದಿಂದ ತುಂಬಿಹುದು ‖ ೨೫

ಕೋಪದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ತಂದೆಯ ವಚನ.

ಎಂಬವನು ತಾ ದೈತ್ಯನೆಂದೊಡೆ
ತುಂಬಿ ತಾ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿದ
ತಿಂಬೆನೀಗಳ ನಿನ್ನ ಬಕುತಿಯ ವಾದ ಬೇಡೆನುತ ।
ಅಂಬುಜಾಕ್ಷನ ನನ್ನ ಮುಂದಣ
ಕಂಭಮಧ್ಯದಿ ತೋಱಿಸಾದೊಡೆ
ನಂಬಿದವ ನೀನೆನಲು ವಿಶ್ವಕದಂಬರಕ್ಷಕನ ‖
ತೋಱುವೆನು ತಾನಿನ್ನು ಹಿಂದಕೆ
ಸಾರು ನೀ[illegible]
ಮಾರಪಿತ ಬಾ ಯೆನಲು [illegible]ದನಾಗ [illegible] ।

---

[1] [illegible]

ತೋಱಿಸೈ ಕರುಣಾಳುತನವನು
ಮಾಱುಗೊಳ್ಳೃ ತನ್ನ ನೀಗಲು
ತೋಱಿಸದೆ ನೀನಿದ್ದ ಡಾದೊಡೆ ಭಕ್ತ ತಾನಲ್ಲ ॥ ೭೭

ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ನುಡಿದನಾಗಲೆ
ಯಿಂದಿರಾಪತಿ ನರಸ್ರಕೇಸರಿ
ಯೆಂದು ಕರೆ ಕರೆ ಯೆನಲು ಕರೆಯೆನು ನಿನ್ನವನನೆಂದ ।
ಇಂದು ಕರೆವೆನು ನನ್ನ ಯಾಳ್ದನ
ತಂದೆ ಕೇಳೈ ನೀನು ತಡೆ ತಾ
ಛಂದವನು ಕೇಳನುತ ಪಿತಗೆಯು ನುಡಿಯೆ ಘುಡಿಘುಡಿಸಿ ॥ ೭೮

ಹೋ ಯೆನುತ ಹಲ್ಕಡಿದು ರಾಕ್ಷಸ
ಕೈಯ್ಯನೆತ್ತಿಯೆ ಹರಿದು ಕಂಭವೆ
ಹೊಯ್ದು ಕರೆಯೋ ನಿನ್ನವನನೀ ಕಂಭಮಧ್ಯದಲಿ ।
ಹೊಯ್ಯೆನುತ ವರವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮ
ಜೀಯ ಬಾರೈ ಸರ್ವಲೋಕದ
ಪ್ರಿಯ ಬಾರೈ ಯೆನಲು ದೈತ್ಯನು ನೋಡುತಿಂತೆಂದ ॥ ೭೯

ಎಲವೊ ತರುವಲಿ ತರಳ ಮತಿಯಲಿ [1]
ಬಲಿದೆ ನೀವಾಗ್ವಾದಿಂದವೆ
ತಲೆಯ ಕಾವನ ನೀನು ತೋಱಿದರೀಜಗತ್ತಿನಲಿ ।
ಇಳಗೆ ನೀನೇ ಗುರುವು ಯೆಂಬೆನು
ಬಳಿಕ ವೈಷ್ಣವನೆಂಬೆ ನಿನ್ನನು
ವುಲುಕದೀ ಕಂಭದಲಿ ತೋಱಿಸು ನಿನ್ನವನನೆಂದ ॥ ೮೦

ನೂಕಿದನದೋಲಗದ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಾಕುಮಾರನ ಕೋಪದಿಂದವೆ
ವ್ಯಾಕುಲಾಂತಃಕರಣವಾದುದು ಸರ್ವಸುರನಿಕರ ।

1 ತರಳತನದಲಿ, ಗ. ಘ. ಙ.

ಹೋ ಕಳಕಳವಿದೇತಕೀಗೆನು
ತಾಕುಮಾರಕ ಕರವನೆತ್ತಿಯೆ
ಯೇಕಕಟ ತಾ ಕರೆದ ಬಳಿಕವೆ ಹರಿಯು ಬರದಿಹನು ॥ ೮೧

ಕರೆವೆನೇ ತಾ ನೆನಲು ಬಗುಳದೆ
ಕರೆ ಯೆನುತ ಕಿವಿ ಚಪ್ಪೆಯೊಯ್ಯಲು
ವರಕುಮಾರಕನಳುತ ಕರೆದನು ಜಗದ ವಲ್ಲಭನ ।
ವರಹರೂಪನೆ ಜೀಯ ಕರುಣಾ
ಕರನೆ ಹರಿ ಹರಿ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ತರುವಲಿಯ ಪತಿಕರಿಸಿ ಕೊಂಬುದು ದೇವ ನೀನೆನುತ ॥ ೮೨

ಮರಳಿಯಾಚಮನೀಯ ಮಾಡಿಯೆ
ವರಯಮಾದ್ಯಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಿ
ನಿರತನಾದನು ವೀಬೃಹಸ್ಪತಿ ಶ್ರುತಿಯ ಕರ್ಮದಲಿ ।
ವರಯಶೋದಾನಂದನನ ತಾ
ಸುರಹೃದಯಪರಿಯಂಕಪೀಠನ
ವರಕುಮಾರನು ಮನಕೆ ಗೋಚರವಾಗಿ ಕರೆಯಲಿಕೆ ॥ ೮೩

ಹುಂಕೃತಿಯು ತಾ ಹುಟ್ಟೆ ನೆಲನೆಲ
ದಾಕೃತಿಯು ತವೆ ನೆಲಸಿ ಮೊಳೆಯಲು
ಯಾಕರಿಸುತಿದೆ ಕೇಳು ದೈತ್ಯರ ಮಾರಿದೇವತೆಯು ।
ಲೋಕರಕ್ಷಕ ಮಂತ್ರಕಾರಣ
ನಾಕಜಾಧಿಪಮುಖ್ಯಸುರರಿಗೆ
ತೇಕರೆಯ ಮಾಡಿದರು ನುಂಗುವ ಮೃತ್ಯು ಕೇಳೆನಲು ॥ ೮೪

ಇದಕೆ ತಾನಂಜುವೆನೆ ಮೊಳೆದರೆ
ತಿದಿಯ ನುಡಿಕುವೆ ನಿನ್ನ ದೇವರ
ಹೃದಯಕಂಪನವೇಕೆ ಬಗುಳದದೀಗ ತೋಯೆನಲು ।

ಸದರವಾದೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ
ಹದನ ಬಲ್ಲೆನು ತಮ್ಮ ಕೇಳೋ
ಯಿದಿರದಾವನು ಮೂಲೋಕದೊಳನಗೆ ಹೇಳೆನಲು ‖ ೮೫

ಎನಲು ತಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ಜನಕಗೆಂದನು ಹೊಲ್ಲದೈವವೆ
ನಿನಿತು ನೀನೋಡುವೆನದೆಂದರೆ ಕರವೆನಾನೀಗ ।
ಮನಕೆ ಗೋಚರವಾದ ದೇವನು
ನೆನೆಯಲಿಕೆ ತಾ ಬಪ್ಪನಿನಿತನು[1]
ದನುಜನಿಕರವು ನೀವು ಪೇಳೀತಂಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನು ‖ ೮೬

ಎನಗದೇತಱ ಬುದ್ಧಿಯೆಂದೊಡೆ
ತನಯನಾಚಮನೀಯ ಮಾಡಿಯೆ
ನೆನೆದನಾಸಾಕ್ಷಾತು ದೇವನ ನಿತ್ಯವಸ್ತುವನು ।

ಪ್ರಹ್ಲಾದಕೃತಸ್ತುತಿ

ಮನದಿ ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡಿ ದೇವನ
ವನಜಚರಣವನಲ್ಲಿ ನೆನೆವುತ
ವನುಜಹರ ಸುರರಕ್ಷ ವೇದಾತೀತ ಬಹುದೆಂದು ‖ ೮೭

ದೇವ ಭಕ್ತರ ಕಾಮಧೇನುವೆ
ದೇವ ಭಕ್ತರ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆ
ದೇವ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿಯೇ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮರ ।
ಆವ ಬಲ್ಲವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ
ನಾವ ದೇವರು ನೆನೆಯ ಬಲ್ಲರು
ಜೀವರಾಶಿಯೊಳೊಂದು ಹುಳು ತಾನೇನ ಬಲ್ಲವನು ‖ ೮೮

ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳಪ್ಪ ಜೀವರ
ಕಾವದೇವನೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಿಸು
ಗಾವಿಲರೊಳತ್ಯಧಿಕ ತಾನೇ ನಿನ್ನ ನಂಬಿಹೆನು ।

---

[1] ನಿನಯುದಲಿ ತಾ ಕರೆದು ತೋಱು ವೆ. ಗ. ಘ.

ದೇವ ನಿನ್ನನು ನಂಬಿದಮರ
ಸ್ತೋಮಕಭಯವನಿತ್ತು ತಮನನು
ದೇವ ಕೊಂದಿರಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದ ನಿಗಮರಕ್ಷಕನೆ ॥ ೮೯

ದೇವ ದೈತ್ಯರುವಮೃತಮಥನವ
ತಾವು ಮಾಡಿಯೆ ಸುಧೆಯು ಜನಿಸಲು
ಯೀವಿಬುಧರ ತತಿಗೀಯದಮರರ ಮಾಡಿದೈ ನೀನು ।
ದೇವದಲ್ಲಣರೆನಿಪ ದೈತ್ಯರಿ
ಗೋವಿ ಸುರೆಯನದೀಯದು ಸೊಕ್ಕಿಸಿ
ಹಾ ವಿಭುವೆ ಕೂರ್ಮಮೂರ್ತಿಯೆ ಸುರರ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ॥ ೯೦

ಬಳಿಕ ಸುರರನು ನಮ್ಮ ಜನಕನ
ಬಳಿಯ ಜನಿಸಿದ ಕಾಡತೊಡಗಲು
ತಲೆಯ ಸೀಳಿಯೆ ಬಿಸುಟು ಭೂಮಿಯ ಧರಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ।
ಇಳೆಯ ಕಾದ್ಯೈ ವರಹರೂಪದಿ
ನಳಿನಸಂಭವಮುಖ್ಯಸುರರಿಗೆ
ಪ್ರಳಯಕಾಲನು ತಮ್ಮ ತಾತನು ತನಗೆ ಬಲು ಗರವು ॥ ೯೧

ಈತ ತಾನಾಗಿರಲು ತನ್ನಯ
ಭೀತಿಯನು ಬಿಡಿಸಲಿಕೆ ಬಲ್ಲಿದ
ತಾತ ನಿಲ್ಲೈ ನೀನು ತಪ್ಪದೆ ಯೆನಲು ಕಂಭದಲಿ ।
ವಾತ ಪ್ರಳಯದಿ ಬೀಸುವಂದದಿ
ಭೂತನಾಥನ ರೌದ್ರಡಮರು
ಖ್ಯಾತಿ ಕೋಟಿಗಳಂತೆ ಮೊಳಗಲು ರೂಢಿ ಬಿರಿಯಲಿಕೆ ॥ ೯೨

ಖಳನನು ಭಟರ ನೆರೆದು ಕೈದುವ
ಕೊಳಲು ರಾಕ್ಷಸ ತಾನು ಝುಮ್ಮನೆ
ಸಲಿಲ ಸೇದದನೆದ್ದು ನಿಂದಿದ ಕಂಭ ಮೊಳೆಯಲಿಕೆ ।

ಹುಳಿತಕಂಭವು ತಮ್ಮೆತಾ ಜ
ಕ್ಕುಲಿಸಿತೆನುತಲಿ ಬಂದು ತಾ ಕರ
ತಳದೊಳಱಗಿದನಬ್ಧಿ ಕದಡಲು ದೈತ್ಯ ಕಂಭವನು ॥ ೯೩

'ಹೊಯ್ಯು ಹೊಱವಡು ಬೇಗ ಯಜ್ಞವ
ಸಾಧಿಸುವೆನಿದು ಯೂಪಕಂಭವು
ಯಿಾದುರಾಗ್ರಹವುಳ್ಳ ನಿನ್ನನು ಪಶುವ ಮಾಡುವೆನು ।
ಆದೊಡಹೆ ದೀಕ್ಷಿತನು ತನ್ನಯ
ಕ್ರೋಧಶಿಖಿಗಾಯಿತ್ತು ವೇದಿಕೆ
ಮೇದಿನಿಯೊಳಹ ಪರಿಜನಗಳುದ್ಗಾತೃಹೋತೃಗಳು ॥ ೯೪

ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪುವಿನ ಕೋಪ.

ಕ್ರೋಧದಲಿ ಬಂದೆಱಗಿ ದೈತ್ಯ ವಿ
ಷಾದದಲಿ ಘುಡಿಘುಡಿಸಿ ಮಿಾಸೆಯ
ನಾದುರಾಗ್ರಹಿ ಮುಱಿದು ಕೊಳುತಲಿ ಚೀರಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ ।
ಆ ದಿತಿಯ ಮಗನೆದ್ದು ತನ್ನನು
ವಾದ ಬಲವನುಕರಿಸಿ ಸಿಂದುದು
ಮೇದಿನೀಕಂಟಕಹಿರಣ್ಯಕ ಕಂಭದಿದಿರಾಗಿ ॥ ೯೫

ಧಗಧಗಿಲು ಭುಗಿಭುಗಿಲು ಛಳಯೆಂ
ದೊಗೆದು ಕಿಡಿಗಳು ನೆಗೆಯೆ ಛಟಛಟ
ನೊಗೆದು ಕರ್ಬೊಗೆ ಸೂಸಿತಾ ಕಿಚ್ಚೊಗೆದುಪಾಸಭೆಯು ।
ಬಗೆಯುಡುಗಿತಾ ಸಭೆಯು ರಾಕ್ಷಸ
ರಗಡುತನ ಬೆಂಡೇಳೆ ದಿಕ್ಕಿನ
ದಿಗಿಭ ಘೀಱಿಡೆ ಶರಧಿ ತುಳುಕಲು ಸರ್ವತಾವಿನಲಿ ॥ ೯೬

ಬೆಗಡು ಬೀಳಲು ವುಳಕು ಸುಱಿದವು
ಹಗಲು ಕಂಪಿಸೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸರ್ವವು
ಬಗೆದರಗ್ಗದ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರರದಿಂದು ಕಡೆಗಾಲ ।

ಹಗಲಿರುಳಗೆನುತಿರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ಕೊಗೆದ ಕಿಚ್ಚಿನ ತೇಜಮಧ್ಯದಿ
ನಿಗಮ ಹೊಗಳುವ ವರ್ಣದಂದದೊಳರಡುಷೋಡಶದ ॥ ೯೭

ನೃಸಿಂಹಾವತಾರ.

ಮಿಗುವ ಕರ್ಣದ ಹೇಮವರ್ಣದ [1]
ತಗಡಿನುಡಿಗೆಯು ಹೇಮಕೊರಳಿನ
ಸೊಗಸು ಮಿಗಲರವಿಂದಲೋಚನ ರೌದ್ರತೇಜವಲಿ ।
ಜಗಕೆ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಯು
ಬಗೆಯದಾತನ ನಖದ ಕಾಂತಿಯು
ಯೊಗೆದ ಪಾಣಿಯು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಸಿತೋಮರದ ॥ ೯೮

ದನುಜಮಾರಣಶಾರ್ಙ್ಗಚಾಪವು
ಘನತರಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವು
ವಿನುತ ಬತ್ತೀಸಾಯುಧಂಗಳು ಮೆಱೆವಕರಗಳಲಿ ।
ತೊನೆವ ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯನು ನರಹರಿ
ವನುಜಗಾಗಳ್ ತೋಱುತಿರಲಾ
ಜನಜನಿತವಾಯ್ತರಸ ಕಂಭಸ್ಥಾನದೇವತೆಯು ॥ ೯೯

ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯು ಮೃಗವೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಅಪಹಾಸ.

ಹರಿಯ ರೌದ್ರದ ಕೋಪಶಿಖಿಯನು [2]
ವರಹಿರಣ್ಯಕ ಕಂಡು ಬಗೆಯದೆ
ತರಹರಿಸಿ ಬಿಗಿದಿಕ್ಕಿ ತಳುಕನು ಬಿಸುಟು ಕೈದುವನು ।
ಕರವನುದ್ಧತ ನಗುತ ನುಡಿದನು
ಸುರರು ಹೊಗಳುವ ಬೊಮ್ಮ ತನ್ನಯ
ವರಕುಮಾರನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಮನೆಯ ಕಂಭದಲಿ ॥ ೧೦೦

---

1 ಮಿಗುವ ಕರಗಳ ಪೀತವರ್ಣದ, ಗ. ಘ.

2 ಹರಿಯು ರೌದ್ರಾಟೋಪಕೋಪದಿ, ಗ. ಘ.

ಮಗನು ಮಾಡಿದ ಮೃಗದ ಮೋಡಿಯು
ಲೊಗೆದುದೀರವಿಕೋಟಿತೇಜದಿ
ಜಗಕೆ ಸೋಜಿಗವಾಯ್ತು ಬೇಡಿನ್ನೇಕೆ ಹಗರಣವು ।
ನಗುತ ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನುಡಿವನು
ಮಗನೆ ನಿನ್ನಯ ದೇವನೆಂಬನ
ನಿಗಮವರಿಯುವುದೆಂಬೆ ತನ್ನಯ ಬೇಂಟೆ ಬಲದೊಳಗೆ ॥ ೧೦೧

ಬಲ್ಲರೀಗಳು ಲುಬ್ಧರೆಲ್ಲರು
ನಿಲ್ಲದೀತನ ನೀನು ಬಣ್ಣಿಪೆ
ಬಲ್ಲೆನೇ ಹುಲುಮೃಗವನೆನಲಿಕೆ ನುಡಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ।
ಇಲ್ಲಿ ಯಿಂದುದಯಿಸಿದ ರೂಪಿದು
ಬಲ್ಲಿದರು ಮಿಗಿಲೆಂಬ ನಿನ್ನಯ
ಯೆಲ್ಲರಾಯುಷಕಿಂದು ಕಡೆ ಯಾಹುದೀತನುಗುರಿಂದ ॥ ೧೦೨

ಈತನಿದಿರೇ ತಂದೆ ಲೋಕ
ವ್ರಾತ ತಾನಿದಿರಲ್ಲ ನೀನಿರ
ದೇತರತಿಶಯವೆನೆ ಹಿರಣ್ಯಕ ಚೀರಿ ಬೊಬ್ಬಿರಿದ ।

ನರಸಿಂಹ ದೇವರು ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಗಳ ಸಂವಾದ

ಭ್ರಾತನನು ನುಂಗಿದ ಭೂಮಿಯು
ದಾತನೆನಿಸಿದ ವರಹನೆಂಬೀ
ಮಾತ ಮರೆಯದಿರೀಗ[1] ಕೆಡಹುವೆ ನಿನ್ನ ರಣದೊಳಗೆ ॥ ೧೦೩

ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಯಿನ್ನು ಬಿಡುವೆನೆ
ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನೆಂಬ ಸತ್ವವ
ನಿಲ್ಲಿ ತೋರು ಬೇಗ ಕಳಚುವೆ ನಿನ್ನ ಸತ್ವವನು ।

---

1 ಮಾತನುಱಯಿಂದೀಗ, ಗ, ಘ.

ಬಿಲ್ಲು ನಿನಗೇಕೆನುತ ರಾಕ್ಷಸ
ನಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವ ಕೊಂಡು ನಡೆಯಲಿ
ಕೆಲ್ಲರೆದ್ದರು ದೈತ್ಯನಾಯಕರೆರಡುಬಾಹೆಯಲಿ ॥ ೧೦೪

ಇದ್ದರಱುವತ್ತಾಱುಕೋಟಿಯು
ದೊದ್ದೆಗರು ಮುನ್ನಮೃತಮಥನದ
ಲಿದ್ದವರು ಮತ್ತಲ್ಲಿ ದೇವಾಸುರರ ಕದನದಲಿ ।

ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ದೈತ್ಯಾಗಮನ.

ಇದ್ದವರು ತಾ ವೃತ್ರದೈತ್ಯನ
ಹೊದ್ದಿ ವೋಲಗಿಸಿದ್ದರೀತನ
ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲೊಡೆಯರುಗಳಲ್ಲರ ಸೀಗ ಬಂದವರು ॥ ೧೦೫

ಕಾಲನೇಮಿಯು ತಾರಕಾಕ್ಷನು
ಮೇಲೆಯಂಧಾಸುರ ಸುಮಾಲಿಯು
ಕಾಲಯವನನೆನಿಸಿದ ಹಿರಣಕಲೋಚನನ ಮನೆಯು ।
ಕಾಲಸುಭಟರು ದೋಣಿದಲೆಗಳ
ತೋಳಖಂಡಿಯ ಜಾಳುವಲೆಗಳ
ವೋಲಿಯೋರಿನದೋರಿವಲೆಗಳಲ್ಲೈದೆ ಕೂಡಿವರು[1] ॥ ೧೦೬

ವೀರರೆದ್ದರು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹರು
ನಾರಸಿಂಹನ ಮೇಲೆ ರೌದ್ರಾ
ಕಾರದಲಿ ಮಂಡಿಸಿದುದಾರ್ಭಟ ಭೂರಿಘೋಷದಲಿ ।
ಆರುತೈತಂದೈದೆ ದೇವನ
ನೋರಣಿಸಿ ಯಸಿಚಾಪಮಾರ್ಗಣ
ಕೂರಲಗು ಮುಂಕೊಂಕು ಗತ್ತಿಯ ಭಟರು ಮೇಳವಿಸೆ ॥ ೧೦೭

---

1 ಮುತ್ತಿದರು, ಗ, ಘ.

ಓರಣದಲೈನೂರುಕೋಟಿಯು
ಭೇರಿ ಹೊಡೆಯಲು ಸೆಳೆವಸಿಂಧದ
ಧೀರರಖುವತ್ತಾರುಕೋಟಿಯು ಕಾಳರಕ್ಕಸರು ।
ಧೀರರೆಚ್ಚರು ಶರವನಂಧಾ
ಕಾರ ಕವಿಯಲು ದಿಗಧಿಪಾಲರು
ಮಾರಿಯಾಯ್ತೆಂದೆನಲು ಪಳಚಿತು ನಾರಸಿಂಹನಲಿ ॥ ೧೦೮

ಕೆಳಗೆ ವಾಸುಕಿ ಬಳಲೆ ಯಂಬರ
ದೊಳಗೆ ನಾಕಜರೈದೆ ಬೆದರಲು
ಕಳವಳಿಸಿ ದಿತಿಸುತನ ಸೇನಾನೀಕವಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಉಲಿದು ತಿಂತಿಣಿ [1] ಗೊಂಡು ಸಿಂಹನ
ಮೆಳೆಯು ನರಿಗಳು ಕೆಣಕುವಂದದಿ
ತಲೆಯು ಬರಹವೆ ತೊಡೆಯು ಪಳಚಿದರಾಗ ಹರಿಯೊಡನೆ ॥ ೧೦೯

ಆಗ ಬೆಚ್ಚದೆ ದೇವನಾಲಿಸಿ
ಲಾಗಿನಲಿ ಘುಡಿಘುಡಿಸಿ ಪೊಣೆಯುತ
ಬಾಗಿಸುತ ಕಣ್ದೆರೆದು ನೋಡಿದ ದೈತ್ಯನಾಯಕರ ।

ದೈತ್ಯಸಂಹಾರ.

ಬೇಗದಲಿ ಹರಿ ತಂದು ಹಾಯುತ
ಲಾಗಿಸುತ ಬಳಸಿದನು ಪಾದದಿ
ಲಾಗಿನಲಿ ಘಟ್ಟಿಸುತ ಸಜ್ಜಿಸೆ ಸೀಳಿ ತುಳಿದೈದ ॥ ೧೧೦

ಕೆಲರ ತುಳಿವುತ ಕೆಲರನಂಗೈ
ತಳದಲೊರಸುತ ಕೆಲರನಂಬರ
ದೊಳೆಯುತಾಗಲು ಸೀಳಿ ಬಿಸುಟನು ದೈತ್ಯಬಲದೊಳಗೆ ।

1 ಟಿಂಟಣಿ ಕ, ಖ.

ನಲಿದು ದೈತ್ಯರ ಪಡೆಯನೆಲ್ಲವ
ಬಲಿಹರಣ ಮಾಡುತಲು ನೋಡುತ
ಬಲುಹು ಗುಂದದ ರಿಪುಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವ ನರಹರಿಯು ॥

ಎಲವೊ ನಿನ್ನಯ ಬಲವನೆಲ್ಲವ
ತುಱಿದು ಬರಿಗೈವಂನಬರ ನೀ
ನುಱಿದು ನೋಡಾ ಯೆನುತಲಗಲಕೆ ಚರಣಾಹತಿ ಮಾಡೆ ।
ಕೆಲರು ರುಧಿರವ ಕಾಱುತಿರ್ದರು
ಕೆಲರು ಕಾಲನ ಪುರಿಗೆ ಸಂದರು
ಕೆಲರು ಜೀವವನಗುಱುತಿರ್ದರು ದೈತ್ಯಬಲದೊಳಗೆ ॥ ೧೧೧

ಮಚ್ಚರಿಸಿ ಬಂದವರ ಗಂಟಲ
ನುಚ್ಚುಗುಟ್ಟುತ ಖಳರನೆಲ್ಲರ
ಕೊಚ್ಚಿ ಯೊಂದೆಡೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತಳದಲಿ ಬಡಿದು ಜೀವಗಳ ।
ನುಚ್ಚಿನಂದದಲಾಯ್ತು ತುಱಿಯಲು
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕದೇವನ
ಸಚ್ಚರಿತ್ರವ ಕಂಡು ನಾಕಜರೈದೆ ಹೊಗೞಿದರು ॥ ೧೧೨

ಅಸುರರೆಲ್ಲರನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತ [1]
ಹೊಸಮದೇಭನು ಸೀಳಿ ನಡೆವಂ
ತಸಿಗವಾನಾರಾಚಲಗುಡದ ಮಳೆಯು ಸುಱಿಯುತಿರೆ ।
ಬಿಸರುಹಾಕ್ಷನು ಕಂಡು ರಾಕ್ಷಸ
ರೆಸುಗೆಗಂಜದೆ ವರನೃಕೇಸರಿ
ಯಸುರರನು ನಿಃಕ್ಷೇತ್ರಮಾಡಿದನೊಂದುನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೧೧೩

ಮಾಡಲಿಕೆ ನಲವಿಂದ ಸೂರ್ಯನು
ನೋಡಿ ಪಶ್ಚಿಮಗಿರಿಯ ಸಾಱಲು
ಕೂಡಿತ್ತೈ ಕಮಲಜನ ವರಗಳು ಹಲವುಕಾಲದಲಿ ।

---

1 ನೊತ್ತುತಲ್ಲಿಯು ಕ, ಖ.

ಬಾಡಿದುದು ಸರಸಿರುಹ ಸಂಧ್ಯಾ
ರೂಢಿಯುವತಿಯು ಮದುವೆಯಾಗಲು
ನೋಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ಮೌನಿಕರು ಗೋಧೂಳಿಲಗ್ನವನು ॥ ೧೧೪

ಆ ಮಹಾಗೋಧೂಳಿಲಗ್ನದೊ
ಳೀಮಹಾಸುರವೈರಿ ಸಂಧ್ಯಾ
ಕಾಮಿನಿಗೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಬಂದಪನಸರಸಂಜೆಯುಲಿ ।
ಕಾಮುಕರು ಲಯವಾಯ್ತು ದೈತ್ಯರ
ತಾಮಸನು ಕಯ್ಯಿಕ್ಕಲಾತ್ಮಾ
ರಾಮನಿದಿರಾಗೆದ್ದು ಖಡ್ಗವ ತಿರುಹುತ್ತೈತಂದ? ॥ ೧೧೫

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಸಂಹಾರ.

ಬರಲು ದೈತ್ಯನ ಹಿಡಿದು ತೊಡೆಯುಲಿ
ತಿರುಹಿ ಮೇಲೆಡೆಗೆಡಹಿ ಸಂಜೆಯು
ಸಿರಿಯು ಮಧ್ಯದೊಳಿರಲು ನಾಕಜರೈದೆ ಪರುಷದಲಿ ।
ಮೊಱೆವುತಾಗಲು ದೇವ ಹುಂಕೃತಿ
ಕರದ ನಾಸಾಪುಟದಲಾಗಲು
ವರಹಿರಣ್ಯಕನುರವ ಬಗೆಯುಲು ದೇವ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೧೧೬

ಬಸುಱ ನಖದಲಿ ಸೀಳಿ ಕರುಳಿನ
ಮಸಕವನು ಜೋಲಿಸುತ ಕೊರಳಲಿ
ಬಸಿವ ರಕುತದ ದೊಂಡೆಗರುಳನು ಹಾಕಿ ತಾ ಕೊಂಡ ।
ಹೊಸರಣವ ಮಾಡಿದನು ಕಾಳ
ಪ್ರಸರಕಾಗಲು ನೋಡಿ ದೇವನ
ವಸತಿಗಂಜಿತು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದ್ಯಮರಗಣವೈದೆ ॥ ೧೧೭

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಸ್ತುತಿ.

ಹಿಂದೆ ನಿಂದುದು ಹರಿಯು ನಾನಾ
ಛಂದದಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತಲೆಂದರ
ದಿಂದು ಕಂಡೆವು ಬಲವನಾಸುಮಹಿತಮಹಾಬಲನ

ಮುಂದೆ ವೀಕ್ಷಿಸಲಂಜಿ ಹಿಂದಣ
ದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ ಜ
ಮುಂದೆ ವರಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕಂಪಿಸೆ ದೇವಿ ವಾಮದಲಿ॥ ೧೧೮

ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವಳೊಮ್ಮೆ ಸುಮ್ಮನ
ಲಮ್ಮ ತಾನೆನುತಿಪ್ಪಳಾಶ್ರೀ
ರಮ್ಯನಾನುವ ನೆನೆವಳೊಮ್ಮೆಯು ಹಿಂಗಿ ನಾಚುವಳು।
ಹಮ್ಮ ದೇಸ್ಯ ತಾವು ನೋಡಲಿ
ಬೊಮ್ಮ ಕೋಟಿಗಳದಿರಿಗಂಜಿಯೆ
ಸುಮ್ಮನಾತನ ನೋಡುತಿರ್ದನು ಪೊಮ್ಮ ಕಶ್ಯಪನ॥ ೧೧೯

ವರವ ಬೇಡು ಎಂಬು ನರಹರಿಯು ಆಪ್ಪಣೆ

ಓಪನೊಬ್ಬಗೆ ಕೋಪದೋಅದೆ
ಶ್ರೀಪತಿಯು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನುಡಿದನು
ಪಾಪಿಗೀಹದನಾಯ್ತು ಪುಚ್ಚಿದೆ ವರವ ಬೇಡೆನಲು।
ಪಾಪರಹಿತನು ನೀನು ನುಡಿವುದ
ಲೋಪಿಸೆನು ಬೇಡೆಂದೊಡಾತನು
ತಾಪಸರ ವರದೈವಕೆಂದನು ಕೊಡುವೊಡೆನಗೀಗ॥ ೧೨೦

ತಾತನಂಗವ ನಿಮ್ಮ ತೊಡೆಯಿಂ
ಭೂತಳಕೆ ಬೀಳಿಕೆಯುಹುದೆನಗಿವ
ನೋತು ಕೊಡುವುದು ವರವನಿಂತಿದು ನಿತ್ಯವಾಗಿರಲು।
ಕಾತರಿಸದಿರು ಕೊಟ್ಟೆನಿದನೆಂ
ದಾತತುಕ್ಷಣ ವರನೃಕೇಸರಿ
ಯೋತು ನುಡಿದನು ವರವ ಪುನರಪಿ ಬೇಡು ನೀನೆಂದು॥ ೧೨೧

ಎಂದೊಡಾಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ಮಂದಹಾಸದಿ ದೇವಗೆಂದಪ
ನಿಂದಿರಾಪತಿ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಿದೆ ಸತ್ಸಸಂಗವನು।

ಎಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದಂಗೆ ವರವ ಮು
ಕುಂದ ಕೊಟ್ಟನು ಬೇಡಿದಂದವ
ಕಂದ ಕೇಳ್ಳೈ ರಾಯ ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೨೨

ಕೊಟ್ಟನೈ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ
ಭೀಷ್ಟವನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ
ದುಷ್ಟನನು ನೆಱೆ ಕೊಂದು ಕಾಯ್ದನು ಶಿಷ್ಟಸೇವಕರ ।
ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು ತಾನು ದುಷ್ಕೃತ
ನಷ್ಟವಾಯಿತು ಮಿಥ್ಯಬೋಧೆಯು
ಸೃಷ್ಟಿಗಾಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ ಭಕ್ತಿ ದೃಢದಿಂದ ॥ ೧೨೩

ಸುರರು ತಮತಮಗಮಲಹರುಷದಿ
ಹರಿಯ ಹೊಗೞುತ ಹೋದರಿತ್ತಲು
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನು ಮತ್ತೆ ನುಡಿದನು ಹಿರಣಿಕಾತ್ಮಜಗೆ ।
ಧರಣಿಯಲಿ ನಿನಗಬ್ದಲಕ್ಷವು
ಪರಮರಾಜ್ಯೈಶ್ವರ್ಯ ಕಡೆಯಲಿ
ನಿರುತವೆನ್ನಯ ಪುರವು ನಿನಗದು[1] ನಿತ್ಯಶಾಶ್ವತವು ॥ ೧೨೪

ಅನ್ನಬರ ನೀನಿಹುದು ಬ್ರಹ್ಮನ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದ ತಪದ ಲೋಕವ
ದುನ್ನತೋನ್ನತಭೋಗದಿಂದಿಹುದೆಂದು ಕರುಣಿಸಿದ ।
ಇನ್ನು ನಿನ್ನನು ಬಿಡೆನು ಲೋಕಕೆ
ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನಱಿದ ಮನುಜರ
ನಿನ್ನ ಕಾಂಬಂತೈದೆ ಕಾಣುವುದೆನಲು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ॥೧೨೫

ಮೆಚ್ಚಿ ಸಿಕ್ಕಿದನಲ್ಲಿ ಯಾತಗೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟನು ಮೂರ್ತಿಮೂಲವೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕಧ್ಯಾನಶನಾಮಮೂರ್ತಿಯನು ।

1 ಸರಸಿಜಾಸನ ಹೊರೆಯ ಸಂಗಡ ನಿನಗೆ, ಕ, ಖ.

ಅಚ್ಚರಿಯುಲಾ ಪರಪಿದಾರಣ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕರೂಪನು
ಮೆಚ್ಚಿದನು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವಗೆ ರತ್ನಪುರಿಯೊಳಗೆ ॥ ೧೬

ಮೊದಲ ಮೂರ್ತಿಯು ಪರಪಿದಾರಣ
ವಿದಿತದಲಿ ವರಬ್ರಹ್ಮ ನರಹರಿ
ಸದನದಲಿ ಶ್ರೀರೌದ್ರನರಹರಿ ನಾಲ್ಕುಕಾಪಿನಲಿ ।
ತ್ರಿದಶನರಹರಿ ಯಾಱುಹಸ್ತದ
ಪದುಮನರಹರಿ ಪಂಚನರಹರಿ
ಯುದಟ ಯೋಬಿಅಜ್ವಾಲೆ ನರಹರಿ ವರಮಹಾನ್ವಹರಿ ॥ ೧೭

ಯೋಗನರಹರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನರಹರಿ
ರಾಗದಲಿ ವರವೀವಹೋಬಲ
ಕಾಗಿ ನೆಲಸಿದ ವೀರನರಹರಿ ವರಕೃಪಾಂಬುಧಿಯು ।
ಆಗಳಲ್ಲಿಂ ಮಗುಳ ನೆಲಸಿದ
ಬೇಗದಲು ಸಿರಿವೊಳಲ ನರಹರಿ
ಬೇಗ ಮನುಜರ ಪ್ರಾರ್ಥನಂಗಳ ಕೊಂಬ ನರಸಿಂಹ ॥ ೧೮

ಈಮಹಾಮೂರ್ತಿಗಳು ದ್ವಾದಶ
ನಾಮದೊಳು ಮಿಗಲಾವುದಾಗಲಿ
ಭೂಮಿಯಲಿ ತಾ ಸತ್ಯಲೋಕಕೆ ಸರಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಲಿ ।
ಸೋಮಶೇಖರನಾಣೆ ಭೂಪತಿ
ಭೂಮಿಯೊಳಹೋಬಲಕೆ ಸರಿಯುಹ
ಸೀಮೆ ಯಿಲ್ಲವು ದೇವಿ ನೆಲಸಿಹಳಲ್ಲಿ ಹರಿಪದದಿ ॥ ೧೯

ಹರಿದಿಹಳು ಭವನಾಶಿ ಗಂಗೆಯು
ಬರುತ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕೂಡಿ ಧರೆಯೊಳು
ಬೆರಸಿತು ನಹಿ ಪ್ರತಿಯದಕೆನಿಸಿತು ಸುರರು ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ।

ವರಮುನೀಶ್ವರ ಶೈಲಮಹಿಮೆಯು
ನಿರುತವೆನು ಭೂಪತಿಗೆ ಹೇಳಿಯೆ
ಯರಿಹಿರಣ್ಯಕಸುತನ ಭಕ್ತಿಯು ವರಕಥಾಮೃತವೆ ॥ ೧೩೦

ವರನರರಸನ ನಾರಸಿಂಹನ
ನಿರುತದಲಿ ಹನ್ನೆರಡುತಾಣದ
ಪರಿವಿಡಿಯು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದ ನಾರಸಿಂಹನನು ।
ವರಕಥಾಮೃತ ಕೇಳಿ ಭೂಪತಿ
ಕರವ ಮುಗಿದಿಂತೆದ್ದು ಮುನಿಪಗೆ
ನಿರುತ ಮೋಕ್ಷಕೆ ಸಂಗನೇ ಸುರರಿಪುಹಿರಣ್ಯಕನು[1] ॥ ೧೩೧

ಎಂಬುದನು ಕರುಣಿಪುದು ನೀವೆನೆ
ಹಂಬಲಿಸದಿರು ದೈತ್ಯರಂಬರಿ
ಗಿಂಬುಗೊಡದೀ ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತದೂರರಿಗೆ ।

ಹರಿದ್ವೇಷಿಗಳಿಗ ಮೋಕ್ಷಾಭಾವಕಥನ

ತುಂಬಿದೈ ಕೈವಲ್ಯವಾಸವ
ದಂಬುಜಾಕ್ಷದ್ವೇಷಿ ಹಿರಣಕ
ನೆಂಬವಗೆ ತಾ ನಿತ್ಯನರಕವು ಭೂಪಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩೨

ಅಂಬುಜಾಕ್ಷನ ನೆನೆದೊಡಾತನು
ಕೊಂಬ ಮೋಕ್ಷವನೆಂಬ ಶ್ರುತಿಗಳ
ವೆಂಬುದೇನಿದು ದಿಟವೊ ಹುಸಿಯೋ ಕರಣಿಸುವುದೆನಲು ।
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಗಳು ಸತ್ಯ ಮೋಕ್ಷವ
ಕೊಂಬನೈ ಸಜ್ಜೀವಿ ನೆನೆದರ
ತುಂಬನೈ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವನ ಬಗೆಯದವನೆಂದು ॥ ೧೩೩

[1] ನಿರುತ ಮೋಕ್ಷಕೆ ಸಂದನೆಂತಾ ಹಿರಣಕಾಸುರನ್ನು ಖ

ಶ್ವೇತಪಟ ಮೊಸಿದರೆ ತಾನದು
ನೋತು ತೊಳದರೆ ಮತ್ತೆ ಪುನರಪಿ
ಶ್ವೇತವಹುದೈ ಕೃಷ್ಣವಾಗದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ।
ಓತು ಕೇಳೈ ಶುದ್ಧ ನೀಲಿಯು
ಧಾತು ತೊಳದರೆ ಹೋಹುದೇ ದಿತಿ
ಜಾತರೆಂಬರಿಗಿಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷವು ಸರ್ವಋಷಿಮತವು [1] ॥ ೧೩೪

ಎಂದೊಡಾ ಭೂಪತಿಯು ಮುನಿಪತಿ
ಗೆಂದ ಪರುಸವು ಮುಟ್ಟೆ ಲೋಹವು
ಸಂದು ಹೇಮವದಾಗದೇ ಹರಿ ಮುಟ್ಟೆ ಮೋಕ್ಷಗಳು ।
ಇಂದು ನೀವಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತಿನ
ಛಂದವನು ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ನೀವೆನ
ಲಂದು ಮುನಿಪತಿ ರಾಯಜನಮೇಜಯಗೆ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೧೩೫

ತಿಳಯಲಿಕೆ ಲೋಹಂಗಳಾಗಲು
ವೆಱವವೈ ಪರುಸಕ್ಕೆ ಸೋಂಕಲು
ತಿಳಿನು ನೋಡೈ ರಾಯ ನಿಜವಿನು ಸತ್ಯಮತವನುವ ।
ಅಱವುದೇ ಪಂಚಾಗಪರಸುವು
ಬಳಸಿದರೆ ತಾನಬ್ಧಲಕ್ಷಗ
ಳೊಳಗೆ ತಾನಿರೆ ಹುಱಕು ತನಬಿಡದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೩೬

ದೇವಗಣದೆಲ್ಲರಿಗೆ ದೈತ್ಯಗೆ
ಭಾವದಧಿಕಗೆ ಮನುಜವರ್ಗಾದಿ
ಭಾವನಧಿಕರಿಗಹುದು ಮೋಕ್ಷವು ಜೀವರಧಿಕರನು ।
ಕಾವನೈ ಶರಣದನು ಭಕ್ತಿಯು
ಭಾವಕಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವು
ಭಾವಿಸದು ಕೈವಲ್ಯವಾಗಳು ನಿಷ್ಠೆಯೊಂವಱಲಿ ॥ ೧೩೭

---

[1] ಸುಲಭವಲ್ಲೆಂದ, ಕ. ಖ.

ಸುರನರೋರಗನಿಕರಮಧ್ಯದ
ಲರಸ ಪರಮಜ್ಞಾನಿಕಾಂಡಕೆ
ನಿರುತ ಮುಕುತಿಯು ಕರ್ಮಕಾಂಡಕೆ ಪಾಪವೆ ಲಕ್ಷಣವು ।
ಧರಣಿಯುಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವೀಗಲು
ವರಸ ಸೇವಿಪಗುಂಟು ಸುಖವದು
ನಿರುತದಲಿ ತಾ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಂಗ ದುಂಟೆಯುಕುತಿಯುಲು॥ ೧೩೮

ಅಂತು ಕಾರಣ ದೈತ್ಯರಧಮರು
ಕಂತುಪಿತಗತ್ಯಧಿಕದ್ರೋಹಿಂಗ
ಳಂತು ಮೋಕ್ಷವು ಸುಲಭ ಹೇಳ್ಯೆ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ।
ಪಂತಿದೂರರು ಹರಿಯಭಕ್ತರ
ಪಂಥವರಿಯದೆ ಹರಿಯ ದ್ವೇಷದ
ಲಿಂತು ಮಾಡಿದಗಿಲ್ಲ ಸುಗತಿಯುದೀಶನೊಲ್ಲದಗೆ ॥ ೧೩೯

ಬ್ರಹ್ಮವೈರವ ಮಾಳ್ಪ ಜೀವರು
ಬ್ರಹ್ಮಸಿರಿಕರವುಟ್ಟಿ ಸಾಯುಲಿ
ಹೆಮ್ಮೆಯುಲಿ ಶ್ರೀಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡೆ ಫಲವಾಗಿ ।
ಒಮ್ಮೆ ಪಂಚಕ್ರೋಶದಲಿ ತಾ
ಘಮ್ಮನೆಯು ದೇಹಾಂತವಾದರೆ
ಯೊಮ್ಮೆ ತಾ ಶ್ರೀಶೈಲ ಗಂಡರೆ ಯಿಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಗಳು ॥ ೧೪೦

ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಯಧಿದೈವನೀಶ್ವರ
ನಲ್ಲಿ ದರುಶನ ಮಾಡಿ ಹೋದರೆ
ಯಲ್ಲಿ ತಾ ಫಲವಿಲ್ಲ ಯೀಶ್ವರಭಕ್ತಗೊಂದಿಸದೆ ।
ಎಲ್ಲಿ ತಾ ಕೈಗೂಡಿ ಕೊಂಬವು
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನ
ನೊಲ್ಲದಂಗಿಹಪರಗಳುಂಟೇ ಕೋಟಿಜನ್ಮದಲಿ ॥ ೧೪೧

ಎಂದು ತಾ ಶ್ರೀನಾರಸಿಂಹನು
ಬಂದು ರಿಪುವನು ಸೀಳಿ ಸುತನನು
ವಂದಗೆಡಿಸದೆ ಕಾಯ್ದು ಕಥೆಯನು ಹೇಳಿ ಕರುಣಿಸಿದ ।
ಇಂದು ನರಹರಿವೆರಕಥಾಮೃತ
ದಂದವನು ಕೇಳಿದಗೆ ಮೋಕ್ಷದ
ಮಂದಿರವು ದೊರೆಕೊಳ್ಗು ವೇದಪ್ರವರಮತದಿಂದ ॥ ೧೪೦

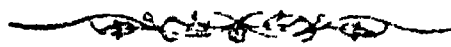
ಬೆಂದು ಹೋಹುದು ದುರಿತಕೋಟಿಯು
ಕುಂದಿ ಹೋಹುದು ರೋಗವಿಗ್ರಹ
ಹಿಂದೆ ನೋಡದೆ ಯೋಡಿ ಹೋಪವು ಪಾತಕವ್ರಜವು ।
ಕಂದಿ ಕುಂದುವರೈದೆ ವೈರಿಗ
ಳೊಂದು ಬಾಯಲಿ ಪರಮಪುರುಷನ
ಕುಂದದಾವಗ ನೆನವ ಜೀವರಿಗೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೪೩

ಉಣುತಲೀ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನ
ನೆನೆವುತುಂಡರೆಯನ್ನವಕ್ಷಯ
ವಿನುತಧನಗೋಧಾನ್ಯಸಂಕುಳವದುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲ ।
ಅಣುಮಹಾಪರ್ವತದ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಣೆ ಯಿರದೆ ಶ್ರೀನಾರಸಿಂಹನು
ಹುಣುಗಿರದೆ ಸರ್ವಜ್ಞನೊಳಗಿಪ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪೪

ಈಯುಗಕೆ ನೀನೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದೆ
ಜೀಯುವಾದಿಯುಗದಲಿ ತಾ ಶಿಬಿ
ರಾಯು ಕೇಳಿದ ಮೊದಲೆ ತ್ರೇತೆಗೆ ದಕ್ಷ ಕೇಳಿದನು ।
ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ಕಲಿಯ ರಾಜ್ಯದ
ದಾಯದಲಿ ಯೀಕಥೆಯ ಕೇಳಲಿ
ಕಾಯು ನಿರ್ಮಳವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಲೋಕವಹುದೆಂದ ॥ ೧೪೫

ಇಂದು ಕೇಳಿದ ಜೀವರಾಶಿಯು
ಸಂದ ಪಾತಕನಿಕರ ಕೆಡುವುದು
ತಂದೆಮಕ್ಕಳ ಕೊಂದರೆಂಬೀಕಥೆಯ ಕೇಳುವನ ।
ಕಂದು ಕನಲಿಕೆ ಕೆಡುಗು ಗೋಪೀ
ನಂದನನ ಕಡು ಸೊಗಸು ಪುಟ್ಟುಗ
ದಿಂದು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೪೬

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ದುಷ್ಟದಾನವಚಕ್ರವರ್ತಿಯು
ನಟ್ಟದನು ಯಮನಗರಿಗಿತ್ತಲು
ಕಟ್ಟಿದನು ತತ್ಸುತಗೆ ಪಟ್ಟವನಖಿಳಧಾರುಣಿಯು ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ರಿಪುವನು ಸೀಳೆ ರಕ್ತದ
ಜಾಲ ಕಾಣುತ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸದೇವನಿಕರಗಳು ।
ಬೀಳುತಲವರು ಕಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನನು ಹೊಗಳಲಿಕೆ ದಿತಿಜನು
ಕೇಳಿ ಕಂಠಪ್ರಾಣನಾಗಿರುತೆಂದ ವಿಬುಧರಿಗೆ ॥

ಹೊಗಳುವಿರಿ ನೀವೀತನನು ತಾ
ನೊಗಿದು ದ್ವಿಭುಜನ ಕೊಂದಠಾವಿಗೆ
ಜಗವೆಱಿಯೆ ಯಿಪ್ಪತ್ತುಭುಜದಲಿ ದೇವಗರಿದೆನಿಸಿ

ಬಗೆಯೆ ಯಿಾಯಸುರಾಂತಕನೆನಲಿ
ಕಗಧರನು ಕೇಳ್ದಾಗ ನುಡಿದನು
ಬಗುಳದಿರೆಲವೊ ಯಿನ್ನು ಕೇಳುವ ಮುಂದಣಾಂತರದ ॥ ೧

ತ್ರೇತೆಯಂತ್ಯದೊಳೊಂದು ಸೀನತಿ
ಪ್ರೀತಿಯುಲಿ ಯಿಪ್ಪತ್ತುತೋಳಿನ
ದಾತನಾಗಿರು ನಾನು ಜನಿಸುವೆನೆರಡುತೋಳಿನಲಿ ।
ಭೂತಳೇಶ್ವರಜಾತಿಯುಲಿ ಯೆಂ
ದಾತನನು ಬೀಪ್ಕೊಟ್ಟ ದೈತ್ಯನ
ಜಾತನನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಪಟ್ಟವ ಗಟ್ಟಲನುಗೆಯ್ಯೆ ॥ ೨

ಭೂತಳದಲೇಕಾಧಿಪತ್ಯವ
ನಾತಗಿತ್ತುಜ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ
ವ್ರಾತದಲಿ ಕೈವಲ್ಯನಾಥನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಕೊಳುತಿರಲು ।

ಶಂಭುವು ಶರಭಾಕಾರನಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಆತತುಕ್ಷಣ ಕೇಳಿ ಕಂಸಾ
ರಾತಿಗೆಂದನು ಶಂಭುವೆರ್ಗದ
ಖ್ಯಾತಿಯುಲಿ ಕೈಯಿಕ್ಕಬಂದನು ಶರಭರೂಪಿನಲಿ ॥ ೪

ಆ ಹಿರಣ್ಯಕನುರವ ಬಗಿದಾ
ಜೋಹವೆಚಯುದ ಮುನ್ನ ವುಗುರಿನ
ಕೌಹುರದ ಕಡುಹಾರದಗ್ಗದ ಮಂತ್ರರಾಜನನು ।
ಆಹವಾಂಗಣಕೈದಿ ಬರೆ ಕಡು
ಕೌಹುರದಿ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯು
ದೂಹಿಸದೆ ಕೋಪದಲಿ ಮದನನ ದಹಿಸಿದಂದದಲಿ ॥ ೫

ಶರಭನ ಪರಾಜಯು.

ಬಡನೆ ಕಂಡಾಪ್ತದಲಿ ಕಮಲಜ
ನುಡಿದ ಶಾಪದಿ ಬಂದ ನಾಕಜ

ರೊಡೆಯನನು ಕೇಣಕಲ್ಕದಾಯಿತದಱ ನಿರ್ವಾಹ |
ಹಿಡಿದು ಕಂಠವ ತೊರೆದು ಶರಭನ
ಮೆಡುಹಿದನು ತಾನುಗುರ ಕೊನೆಯಲಿ
ತಡವಿರದೆ ಶರಭಾಂಗ ವೞಿಯಿತು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ || ೬

ರುದ್ರಕೃತಸ್ತುತಿ.

ಬೞಿಕ ಶಂಕರಮೂಲಮೂರ್ತಿಯು
ಕಳವಿಡಿದು ಕೈವಲ್ಯನಾಥನ
ನೊಲಿದು ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್ದು ಹೊಗೞಿದ ದಿವ್ಯನಾಮದಲಿ |
ತಿಳಿಯಲದು ಶ್ರೀ ರುದ್ರನೀತಿಯು
ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರನಾಮವ
ನಳಿನನಾಭನ ಹೊಗೞಲಾಯ್ತು ಚತುರ್ದಶದಲೆಂದ || ೭

ಜಗದ ಜೀವರ ಪಾಪಕರ್ಮವ
ಜಗುಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಕಂಠನುಸುರಿದ
ಸೊಗಸಿ ಸಾವಿರನಾಮವಾಯಿತು ಪೂರ್ವನಾಮದಲಿ |
ನಿಗಮಗೋಚರದೇವನಾತನ
ಸೊಗಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನಯ
ಬಗೆಯನೀವೆನೆನಲಿಕೆ ಬೇಡಿದನಾತ್ರಿಯಂಬಕನು || ೮

ದೇವ ನೀನೆನಗಿತ್ತೊಡೊಂದೇ
ಭಾವದಲಿ ಭಜಿಸುವುದ ಕರುಣಿಸು
ಈ ವಸುಧೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಚರಿಸುವ ದಿವ್ಯದೇಹದಲಿ |
ಈ ವಿರಿಂಚಾದಿಗಳಗಗ್ಗದ
ದೇವ ನೆನಿಸಿಯೆ ನಿನ್ನ ಚರಣವ [1]
ನೋವಿ [2] ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತೆ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದ ಶಶಿಮೌಳಿ || ೯

1 ಭಾವದಲಿ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿ ಕಮಲಕೆ, ಕ. ತಾವ್ವ, ಕ.

ಎನಲಿಕಸುರಾಂತಕನು ಪೂರ್ವದ
ಮನುವಿನಲಿ ಮುನ್ನೊಬ್ಬ ಮಾನಿನಿ
ಘನತರದ ತಪವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟಿದಳತ್ರಿವಧುವಾಗಿ ।
ವನಿತೆ ಯಿರುತಿರೆ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರು
ವನಜನಾಭನು ಸಹಿತ ವಿಪ್ರರ
ತನುಗಳಾಗಿಯೆ ಬಂದು ವಿಪ್ರಸತಿಯನು ಗ್ರಾಸಬೇಡಿದರು ॥ ೧೦

ಬೇಡಲಿಕೆ ವಧುವಿತ್ತಳವರಿಗೆ
ರೂಢಿಗಗ್ಗದ ಗ್ರಾಸವಾಕ್ಷಣ
ಮಾಡಲಿಕೆ ಕುಳ್ಳಿರುತ ನುಡಿದರು ಭೂಸುರೋತ್ತಮರು ।
ಪ್ರೌಢೆ ನೀನೆಮಗನ್ನವೀವೊಡೆ
ರೂಢಿಯಲಿ ವಸ್ತ್ರವನು ವರ್ಜಿಸಿ
ನೀಡೆನಲು ಮಿಗೆ ನೋಡಿ ತವರನು ನುಡಿದಳವಳಂದು ॥ ೧೧

ಲೇಸು ಲೇಸೆನುತಾಕೆ ಮೂವರ
ಯಾಸೆಯನು ಕಂಡಂತೆ ತನ್ನ ವಿ
ಳಾಸದಲ್ಲವರುತ್ತಮಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಕರಪಿಡಲು ।
ಭೂಸುರೋತ್ತಮರಾಗ ಮೂವರು
ಗ್ರಾಸಕೋಸ್ಕರ ಬಂದು ವರಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಶಸಹಿತವೆ ಶಿಶುಗಳಾದರು ಮೂರುವತ್ಸರದ ॥ ೧೨

ಉಂಡವರ ಬಳಿಕವರ ಕೈಗಳ
ತಂಡವನು ತೊಳೆದೊರಸಿ ಭೂಸುರ
ಗಂಡುಗಲಿಗಳ ನಿಲಿಸಿ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಹರುಷದಲಿ ।
ಮಂಡೆಯಲು ಕೈಯಿಡಲು ಮೂವರು
ಕೊಂಡರಾಕ್ಷಣ ತಮ್ಮ ರೂಪನು
ಕಂಡರಾಹರಿಹರಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭವಂದಲಾಗಿ ॥ ೧೩

ನುಡಿದರಾಕೆಗೆ ನೀನು ಬೇಡಿದ
ನುಡಿಯು ಸಲಿಸುವೆನೆನಲಿಕತ್ರಿಯು
ಮಡದಿ ನುಡಿದಳು ನೀವು ಮೂವರು ತನ್ನ ಸುತರಾಗಿ ।
ಪೊಡವಿಯಲಿ ಚಂದ್ರಾರ್ಕರುಡುಗಣ
ಕೆಡದಡೆಯು ನೀವ್ ಮಡಿಯಲಾಗದು
ಬಿಡದೆ ತನ್ನಯ ತನುಜರೆನಿಸಿಯೆ ಕೊಳುತಲಿಹುದೆನಲು ॥ ೧೪

ದತ್ತಾತ್ರೇಯಾವತಾರ.

ಆನೃಸಿಂಹಕನತ್ರಿಪುತ್ರನು
ತಾನೆನಿಸಿ ದತ್ತಾಖ್ಯನಾದನ
ದಾನಿರೂಪಿಯು ಶಂಭು ಜನಿಸಿದನತ್ರಿಯಂಗದಲಿ ।
ಮಾನಸಿದ್ಧಿ ಕೇಳ್ ಕಮಲಸಂಭವ
ತಾನು ಜನಿಸಿದನತ್ರಿನೇತ್ರದ
ಲಾನಿಶೀಥಿನಿಪತಿಯು ತಾನಾಗಿರಲು ಶಶಿಮೌಳಿ ॥ ೧೫

ವರಚತುರ್ಥಾಶ್ರಮದಲಿರವನು
ಹರನು ತಾ ಕೈಕೊಂಡು ಬದರೀ
ವರವ ತಾನೆಡೆಗೊಂಡ ದೂರ್ವಾಸಾಭಿಧಾನದಲಿ ।
ಇರಲು ನೆನೆದರು ಬಟುಕಲಾತನ
ವರಯತೀಶರು ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಪರಿಣತರು ಸಹಿತೆಲ್ಲ ಗಂಗಾಜನಕಪೂಜೆಯನು ॥ ೧೬

ಮಾಡಿ ಸುಖದಿಂದಿರಲಿಕಿತ್ತಲು
ರೂಢಿಯನು ಪ್ರಹ್ಲಾದಗಿತ್ತನು
ಗಾಢವಲಿ ಶ್ರೀಯುವುಬಳೀಶನು ರತ್ನಪುರಿಯೊಳಗೆ ।
ಬೇಡಿದರ ಬೇಡಿಕೆಯನೀವುತ
ಕಾಡಿದರ ಕಾಡಿಕೆಯ ಕೊಡುತಲು
ನೀತಿ ಗೆಡದರ ಮನದ ಬಯಕೆಯ ನೀವುತಿರುತಿರಲು ॥ ೧೭

ಜನಿಸಿದನು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವಗೆ
ತನುಜವೈರೋಚನನು ರೂಢಿಯು
ಘನತರದ ಸದ್ಧರ್ಮಸಾರವ ಬಿಸುಟು ಪರಿಪದವ ।
ನೆನೆಯೆ ಕವೆರ್ಧೋತ್ತರದ ಜಾಡ್ಯದ
ಮನೆಯುಲಿರುತಿರೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ
ಯನಿಮಿಷರ ವರುಷಂಗಳಾದವು ಲೋಕವಾಕರಿಸೆ ॥ ೧೮

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಜನನ.

ಜನಪನನು ಕೈಕೊಳ್ಳದೆಲ್ಲರು
ದನುಜಪರಣೋಪಾಸ್ತಿಗೆಯ್ಯಲು
ಮನವೊಲಿದು ವೈರೋಚನರಸಿಗೆ ಬಲಿಕ ಬಲಿ ಜನಿಸೆ ।
ಜನಕಜನನಿಯರಿಂಗೆ ಬಲಿಕಾ
ಮನವೊಲಿದು ತಮತಮ್ಮ ಠಾವನು
ತನತನಗೆ ಯ್ದೆದಲಿಕೆ ಜನಿಸಿದ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮನು ॥ ೧೯

ಅರಸಿಯಾದಳದಾತಗೊಬ್ಬಳು
ವರಪತಿವ್ರತೆಯೆನಿಪ ಸತಿಯುಳು
ಸುರತಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯೆಂಬಳು ಜನಪ ಕೇಳಂದ ।
ವರಸತಿಯು ಜಠರದಲು ತಾನಾ
ಗಿರುತ ಕಾಲಾಂತರದಲಂಧಾ
ಸುರನು ಜನಿಸಿದ ಬಾಣನೆನಿಸಿಯೆ ಸಹಸ್ರಭುಜಯುತನು ॥ ೨೦

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದಿಗ್ವಿಜಯ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮತ್ತೆ ಬಲಿಗಂ
ದಿರುತ ಸುತ ಹುಟ್ಟಲಿಕೆ ಹರುಷದಿ
ಪರಮರಾಜ್ಯವನಾಳುತಲ್ಲಿಯು ದೇಶಭೂಮಿಪರ ।
ಬರಸಿ ನಾನಾಭೂಮಿಪಾಲರ
ನಿರುತನಗರವ ಗೆಲಿದು ದಣಿಯದೆ
ಹಿರಿದು ಖತಿಯಲಿ ಸೂಱೆಗೊಂಡನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನು ॥ ೨೧

ಮಂದಿ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೈದೆ ನಾಕಜ
ವೃಂದವನ್ನಿದಿರಾಗಿ ಗೆಲಿದುಱೆ
ಮಂದಿಯುಲ್ಲೊತ್ತೊತ್ತಿ ನೂಂಕಲು ಸಕಲಸೈನಿಕರ ।
ಬಂದು ಹುಡಿಹುಡಿಗುಟ್ಟಿ ದಿವಿಜರ
ವೃಂದವನು ಹೆರೆದೆಗೆಯೆ ಕೊಡೆದನು
ಮಂದಿಯತಿರಭಸದಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ನಡೆಯೆ ಕಾಳಗಕೆ ॥ ೭೦

ಬಂದ ತ್ರಿಭುವನಭೂಮಿಪಾಲಕ
ವೃಂದಪತಿ ತಾನಪ್ಪ ಬಲಿ ತಾ
ಬಂದನೆಂಬಾಗೊದಱಿದರು ಗಂಧರ್ವನಾಯಕರು ।
ಬಂದು ಶತಮುಖಗಜಹಲಾಯುತ
ದಿಂದ ತಾ ಘೂಱವಿಡಲು ಮುಂದಣ
ಮಂದಿಯನು ಕೆಡೆ ನೂಂಕಿ ಗಂಧರ್ವಾದಿನಾಯಕರು ॥ ೭೧

ಅಂದುದಂಬರಪಿಡಿದು ಬಲಿಯನು
ಬಂಧಿಸುವೆನೆಂದೆನುತ ಸುರಪನ
ಮುಂದೆ ವೀಳೆಯಗೊಂಡು ದಾನವಬಲವ ಕೆಣಕಿದರು ।
ಮಂದಿಯೊಳಗಣ ಚಿತ್ರಸೇನನು
ನಿಂದು ಸರಳನು ಕಱೆದು ರಾಕ್ಷಸ
ವೃಂದವನು ನೆಱೆ ಗೆಲಿದು ನಿಂದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೭೨

ಬವರದಾಯುತದಿಂದ ಬಲಿಯನು
ಪವನಮಾರ್ಗದಲಿರದೆ ಬಾಣದ
ನಿವಹದಲಿ ತಾ ಕೆಣಕಿ ಕಾದಲಿಕಾತನದ ಕಂಡು ।
ಅವನ ನೆಱೆ ಜವಗೆಡಿಸಿ ಶೋಣಿತ
ನಿವಹದಲಿ ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಮುಳುಗಿಸಿ
ಪವನಮಾರ್ಗದ ರಥಿಯು ತಾ ಮನವೇಗದಲಿ ಗೆಲಿದ ॥ ೭೩

ಅಹಹ ಗೆಲಿದನು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಸಹಸಿ ದಾನವರಾಯನೆನುತಲಿ
ಬಹಳ ಸುರರಲಿ ಬಲವೊದಱುತಿರೆ ದಿವಿಜರಗ್ಗಳನು ।
ಮಹಿಷದಾನವನಿದಿರಿಗೆಯ್ದಯು
ಯಹಿತ ನೆಱೆ ಕಂಪಿಸಲು ಪ್ರಜ್ಞಾ
ಸಹಸಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಶತಮುಖ ಹೂಡಿದನು ರಥವ ॥ ೭೬

ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಯ ಬಿಲ್ಲ ಮಹಿಮೆಯ
ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನೆಂದು ಹಲಕೆಲ
ರಲ್ಲಿ ಯಾಡುತ್ತಿಹರದನು ತಾನವನು ಕೇಳುತಲು ।
ನಿಲ್ಲದಿದಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಚಾಪಟ
ಮಲ್ಲತಿರುಗಿದ ಸೊಕ್ಕಿದೆನೆನು
ತ್ತಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಸಿಶಸ್ತ್ರಶರದಲಿ ಬಲಿಯನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೭೭

ಸರಳ ಘಾಯದಿ ಬಳಲಿದಾತನ
ಸರಳಿನಲಿ ಬಲುಮೆಱೆಯನೀತನ
ಹೊರೆಱಯಲಿ ಬೇಱರಿಸಿ ನಾರಾಯಣಪರಾಯಣನು ।
ಹಿರಿದು ಸಂಹರಿಸಿದನು ಮನದೊಳು
ಹರಿಯ ನೆನೆಯುತ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ
ನೆಱೆ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಒಲಿಯ ಕೆಣಕಿದ ದಿವಿಜರಗ್ಗಳನು ॥ ೭೮

ಹಿಂದೆ ನಾನಾದೇಶಪಾಲರ
ಬಂಧಿಸಿದಯುಗ್ಗಳಕೆ ಯೆಂಬೀ
ದಂದುಗವು ಕಿಱಿದುಂಟು ನೀನೀಗೆನ್ನನೊಬ್ಬನನು ।
ಸಂದ ಬವರದಲೀಗ ಸರಿಗಾ
ಬಂದವನು ತಾ ಮೊದಲೆ ಹುಸಿಯೆಂ
ದಿಂದ್ರನನು ಮೂದಲಿಸಿ ಹಿಡಿದನು ಹಲಗೆಖಂಡೆಯವ ॥ ೭೯

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಹರಿಪರಾಯಣ
ನಿರುತರಾಗಿಹ ಭೂಮಿಪಾಲರಿ
ಗರಿದದಾವುದು ಬಲಿಯು ಬಗೆವನೆ ದಿವಿಜಗಣಗಿಣವ ।
ಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣಬಲದಲಿ
ಹಲಿಗೆಯ ತಿರುಹಿ ಸುರರ ರಾಜನ
ವರರಥವ ನೆಱೆ ಗೆಲಿದು ಗಂಧರ್ವಾದಿನಾಯಕರ ॥ ೩೦

ವರರಥವ ಹುಡಿಮಾಡಿ ವ್ಯೋಮದಲಿ
ವರಮಹಾಘಾಯವನು ಕಾಣಿಸಿ
ಸುರಕುಲವ ಬೆಂಕೊಂಡು ಗೆಲಿದನು ಸಕಲಸೈನಿಕರ ।
ಪರುಷದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರಮೊದಲಾ
ದರನು ಗೆದ್ದನು ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗವ
ನುರುಹಿ ಯೈರಾವತವ ಕೊಂಡನು ವಜ್ರಸುರತರುವ ॥ ೩೧

ಕೊಂಡು ಶೋಣಿತಪುರವ ಹೊಕ್ಕಾ
ಖಂಡಲನ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಾನು
ದ್ದಂಡನಾದನು ದೇವದಾನವರೊಳಗೆ ಬಲುಹುಳ್ಳ ।
ಗಂಡುಗಲಿ ಮೂಜಗದೊಳುಲೋಕದ
ತಂಡವನು ನೆಱೆಯಾಳಿ ದಾನವ
ದಿಂಡೆಯರು ತಡೆಗಡಿದು ರಾಜ್ಯಂಗೈವುತಿರುತಿರಲು ॥ ೩೨

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ಶ್ರೀಯುಪೇಂದ್ರನ ಚರಣಕಮಲಕ
ದಾಯದಲಿ ಮೂಜಡಿಗೆ ನೆರೆಯದೆ
ರಾಯ ಕೇಳ್ಳ ಯೀಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವರಡಟಯು ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಕರುಣದ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು ಸುಖದಿ ರಾಜ್ಯವನು ।
ಆಳುತಿರ್ದನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗ
ಳೋಳಿಯನು ತಾ ಕೂಡಿಕೊಂಡಖಿ
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ಪತಿಯ ಚರಣವ ನೆನೆವ ಬಲದಿಂದ ॥ ೧

ಬಟಿಕ ಶೋಣಿತನಗರಕಧಿಪತಿ
ಕೆಲವು ಕಾಲಾಂತರಕೆ ಬಲಿ ತಾ
ನೊಡೆಯನಾದನು ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ ।
ಇಳ ಸಹಿತ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗ
ಳೊಳಗದಾತನಯಾಣೆ ಘೋಷಣೆ
ಬೆಳಯಿತ್ತೈ ಶ್ರೀಲೋಲಲೋಚನವರಕಟಾಕ್ಷದಲಿ ॥ ೨

ಹುಲ್ಲುಗಳು ರಾಜಾನ್ನವಲ್ಲಿಯ
ಕಲ್ಲುಗಳು ಕನಕಂಗಳೆಂದರೆ
ಯಿಲ್ಲ ಸರಿ ದೂರೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೀವರ್ತಮಾನದಲಿ ।

ಇಲ್ಲ ವೈರೋಚನಿಯು ಹೋಲುವ
ರಿಲ್ಲ ಭೂಪರು ಕೆಲವು ಕಾಲಕೆ
ಬಲ್ಲಿದನು ಗೋವಿಂದ ಜನಿಸಿದನದಿತಿಕಶ್ಯಪಗೆ ॥ ೩

ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ತಪಸ್ಸು.

ಅವರು ತಾವ್ ಮುನ್ನಾದಿಯುಲಿ ತಪ
ನಿವಹವಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪೂಜಿಸಿ
ದವರು ಕೇಳ್ಳ ಸುತಪಪೃಶ್ನಿಗಳವರು ಕೃತಯುಗದ ।
ಅವರಿಗಸುರಾಂತಕನು ನುಡಿದಪ
ನ್ನ ಧರಿಸಿ ನೀವೇನು ಬೇಡುವ
ಹವಣ ವಿವರಿಸಿರೆಂದು ಸ್ವಾಯುಂಭುವನ ಕಾಲದಲಿ ॥ ೪

ಎನಲು ಬೇಡುವುದೇನು ವರವನು
ವನಜಲೋಚನ ನಿಮ್ಮ ಹೋಲುವ
ತನುಜನನು ಕರುಣಿಪ್ಪುದು ನಮ್ಮಯ ಮೂಱುಜನ್ಮದಲಿ ।
ಜನಿಸಲಿಕೆ ತಾವೆಂದು ಧನ್ಯರು
ದನುಜಹರ ನಮಗಿದನು ಕರುಣಿಪು
ದೆನಲು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾಥನು ಮತ್ತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೫

ನಾವು ಬೇಡುವುದೇನು ಮತ್ತೆಯು
ನೀವು ನಮ್ಮಯ ಮೂಱುಜನ್ಮಕೆ
ಕಾವುದೈ ಸುತನಾಗಿ ಯೆಂದರೆ ದೇವನಿಂತೆಂದ ।
ನಾವು ನೀವೆಂದುದನು ಕೈಕೊಂ
ಡಾವು ಜನಿಸುವೆವೆನಲು ದೇವರ
ದೇವರಾಯನ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ತಮ್ಮ ಮಂದಿರಕೆ ॥

ವಾಮನಾವತಾರ.

ಇರುತಿರಲು ತಾವ್ ಮುಂದೆ ಬೇಡಿದ
ವರವ ಸಲಿಸಲಿಕಾಗಳವರನು

ಸುರನರೋರಗಗಗಳೊಳಗಧಿಕತರ ಮಾಡಿ ಜನಿಸಿದನು ।
ನಿರುತದಲ್ಲಾಗಪತಿ ಕಶ್ಯಪ
ವರಸುನಾಮದಲವರು ಪುಟ್ಟಲು
ಹರುಷದಲಿ ತಾನವರ್ಗೆ ಜನಿಸಿದ ವಾಮನಾಹ್ವಯದಿ ॥ ೭

ಕೆಲವುಕಾಲಾಂತರಕೆ ರಾಜ್ಯವು
ಬಲಿಯಿತ್ತೈ ತ್ರೈಭುವನಮಧ್ಯಮ
ದೊಳಗೆ ಮಲೆವವರಿಲ್ಲ ಯಮರಾಧೀಶಮೊದಲಾಗಿ ।
ಬಲಿಯು ಖರಘಟಿಕಾರದಿಂದ್ರನು
ತಲೆ ಬಿರಿದು ತಾ ನೋಡಿ ಹೋಗಲು
ಬಳಿಕ ತಾ ತ್ರೈಭುವನವಾಳಿದನಬ್ದಲಕ್ಷದಲಿ ॥ ೮

ಆಗತರ ಸುಖ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವ
ನಾಗ ಮಱಸಿತು ದೇಹಿಯೆಂಬರ
ನಾಗತರ ತಾ ಕಾಣದೊಂದಿನವಾಗ ಭಿಕ್ಷುಕರ ।
ಜಾಗರಸ್ವಪ್ನದಲಿ ಯಾಚಕ
ಭೂಗತರದಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ
ಯಾಗ ಬಲಿ ಮಾಡುವನು ಬ್ರಾಂಹ್ಮರ ಕಾಣದನವರತ ॥ ೯

ಖೇದ ಕಂಪದೊಳದ್ದು ತಾ ಮಧು
ಸೂದನನನಡಿಗಡಿಗೆ ನೆನೆನೆನೆ
ದಾವರಿಸಿ ಯೆಲೆ ದೇವ ಬೇಡುವ ದ್ವಿಜರ ತೋಱೆನುತ ।
* ಮೇದಿನೀಸುರರಿಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ
ಮೇದಿನೀಶ್ವರರೇಕೆ ಧೇನುಗ
ಳಾದರೆಯು ತಾ ಪೂಜಿಸದ ಮಾನವರು ಜನಿಸಿದರೆ ॥ ೧೦

---

* ಮೇದಿನೀಸುರವರ್ಗಕಿಕ್ಕದ
ಮೇದಿನೀಶರ ಧನಗಳೇತಕೆ
ವೇದವಿಪ್ರರೆ ಓದುವಾದ್ವಿಜನಿಕರವಿಲ್ಲದಿರೆ, ಗ. ಘ.

ಧೇನುವೇತಕೆ ದಾನಗೊಂಬ ಮ
ಹಾನುಭಾವರು ದೊರಕದಿದ್ದರೆ
ಮಾನವೇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯವೇತಕೆ ವ್ಯರ್ಥವೆನುತಿರಲು ।
ದಾನವಾಂತಕನಖಿದು ತತ್ಕ್ಷಣ
ತಾನು ಜನಿಸಿದನದಿತಿಕಶ್ಯಪ
ಸೂನುವಾಗಿಯೆ ಶ್ರವಣಋಕ್ಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ಜನಿಸಿದನು ವೈರೋಚಿನಿಯು ಘನ
ಮನದ ಬಯಕೆಯು ಕೊಡಲು ಹರಿ ತಾ
ನನಿಮಿಷರ ಹರಿಬವನು ತೆಗೆಯಲ್ಕುದಿಸಿ ಭವನದಲಿ [1] ।
ಜನಕಜನನಿಯುು ಗುಡಿಯು ಕಟ್ಟಿಸಿ
ವಿನಯದಲಿ ತಾ ಜಾತಕರ್ಮವ
ನನುಕರಿಸುತುತ್ಸವದಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಬಿಚ್ಚಿಕಾತ ॥ ೧೨

ವಾಮನಗೆ ಚೌಲೋಪನಯನವ
ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕ್ರಮದಿ ಕರ್ಮವ
ಸಾಮವೇದಾದ್ಯಮಳನಿಗಮವ ಸುತಗೆ ಕಶ್ಯಪನು ।
ಪ್ರೇಮದಲಿ ಪರಿಕ್ರಮಿಸಿ ದಾನ
ಸ್ತೋಮಯೋಗ್ಯನ ಮಾಡಿ ನುಡಿದನು
ಭೂಪುಕನ್ಯಾದಾನವಿದ್ಯೆಯ ಕೊಳಲು ಕೊಡಬಹುದು ॥ ೧೩

ಕೊಟ್ಟ ತಾನತ್ಯಧಿಕಪುಣ್ಯವು
ನೆಟ್ಟನವ ಕೊಂಡಾತನುತ್ತಮ
ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೀ ಮೂಱುಬಗೆಗಳ ಕಾಣೆನಜಗೆಂದ ।

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ನಗರಿಗೆ ವಾಮನದೇವರ ಆಗಮನ.

ನೆಟ್ಟನಲ್ಲಿಂದಿಚ್ಚಿದು ಬಂದನು
ಪಟ್ಟಣಕೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು
ಭಿಕ್ಷವನು ತಾ ಕೊಡುವೆನೆಂಬೀ ಹರುಷಪುಳಕದಲಿ ॥ ೧೪

[1] ದಿಸಿದನುವುನ್ನ, ಖ.

ಕೌಪು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವು ವರಯ
ಜ್ಞೋಪವೀತದ ದಂಡಮೌಂಜಿಯ
ನಾಪವಿತ್ರೋತ್ತಮನು ಕೊಡೆ ವಿಡಿದಲ್ಲಿಗೈತಂದ |
ಮಾಪತಿಯು ವರಕರಕಮಂಡಲ
ದಾಪುರುಷ ಬರುತಿರಲು ಕಡೆಪೊಲ
ಗೋಪರಾಗಲು ಬಂದು ವೈರೋಚನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು || ೧೪

ದೇವ ಬಿನ್ನಹ ವಿಂದು ತಾ ಭೂ
ದೇವನಾತ್ಮಜನೊಬ್ಬ ವಟು ಬರೆ
ತಾವು ಕೇಳಲಿಕಾತನೆಂದನು ಭೂಪ ಕೇಳನುತ |
ನಾವು ದಾನಾರ್ಥಿಗಳಹೆವೆನಲು
ದೇವ ಯಿದು ಹೊಸತೆನುತ ನಿಮ್ಮೆಡೆ
ಗಾವು ಹೇಳಲು ಬಂದೆವೆಂದರೆ ಬಲಿಯು ಹರುಷಿಸಿದ [1] || ೧೫

ಕಟ್ಟು ಗುಡಿತೋರಣವನೆಂದಾ
ಪಟ್ಟಣಕೆ ನಿರವಿಸಿಯೆ ತಾನತಿ
ಹೃಷ್ಟರೋಮಂಗಳಲಿ ಬಂದನು ದೇವಸಿದಿರಾಗಿ |
ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದನು ಯಾಚಕನು ತಾ
ಹುಟ್ಟಿದನೆ ಹರಿಯೆನುತಲಿರಲಿಕೆ
ಪಟ್ಟಣವ ಬಂದಾತನೈದಲಿಕೀತ ಕಣ್ಣಾರೆ || ೧೬

ಕಂಡು ವೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿಸಿದನತಿಥಿಗೆ
ದಿಂಡು ಗೆಡೆದನು ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳ
ಹಿಂಡಿಗಾಯಿತು ಸತ್ಯಲೋಕವು ನಿಮ್ಮ ದರುಶನದಿ |
ಕಂಡುದಿಲ್ಲಾ ನೀಸುದಿನಗಳ
ತಂಪದಲ್ಲತಿಥಿಗಳನೆನುತಲಿ
ಕೊಂಡು ಬಂದನು ತನ್ನ ಭದ್ರಾಸನಕೆ ವಾಮನನ || ೧೭

1 ಪೆಂದರುಚರರು ಕೈಮುಗಿದು, ಖ.

ತಂದು ತಾನರ್ಘ್ಯಾಸನಂಗಳ
ಛಂದದಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬಿನ್ನಹ
ವಿಂದು ನಿಮ್ಮಯ ಬರವದಾವುದು ಬಯಸಿ ಬಂದುದನು ।
ಇಂದೆನಗೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದರೆ
ಮೆಂದರೊದ್ಧರನೆಂದನೆನಗಿದ
ನಿಂದು ಕೊಡುವುದು ಮೂಱುಪಾದದಲಿಳೆಯ ನೀನಿಂತು ॥ ೧೯

ಮೂರಡಿ ಭೂಮಿಯ ಕೇಳಿದುದಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಎನಲು ಬಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಯಿಾಬಡ
ಮನದ ವಿಪ್ರನದೇನ ಬೇಡಿದ
ನೆನುತ ಸುಯ್ದನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವು ಕಿಱಿದೆನುತ ।
ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನಾರು ಕಲಿಸಿದ
ಜನರು ತನ್ನನು ಕೆಡಿಸ ಬಗೆದರು
ಕನಕದಗಣಿತವಸ್ತುಚಯವನು ಬೇಡನೀದ್ವಿಜನು ॥ ೨೦

ಮನಮಱುಗಿ ದೈನ್ಯದಲಿ ದಾನವ
ಘನತೆಗೈದಿದ ವ್ರತಿಯ ಬಯಸಲು
ತನಗೆ ಹರಿ ಕರುಣಿಸಿದನಲ್ಪವನೀತ ಬಂದೀಗ ।
ಧನವ ಬೇಡದೆ ಬರಿಕಿಱುಕುಳದ
ವನಿಯ ಬೇಡಿದನೀಗ ಕೊಡುವೆನು
ಮನವೊಲಿದು ಬೇಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯವನೆನ್ನ ಸಹಿತೆನುತ ॥ ೨೧

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಭೂಸುರರೆ ಯೆನ್ನಯ
ಹೊಳಲಿಗೈತಂದಿಲ್ಲಿ ನೀವಿಂ
ದೊಳನ ಭೂಮಿಯ ಬೇಡಿದಿರಿ ನೀವಿದನಱಿಯರಿನ್ನು ।
ಇಳೆಯ ವೇಳಿದಕೆನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ
ಬೆಳಕವಾಗದೆ ಹೋಯಿತೆನುತಲಿ
ಕಳವಳಿಸಿ ತನ್ನರ್ಥ ಜಾಣಿಸದೆಂದು ದುಗುಡದಲಿ ॥ ೨೨

ತರಿಸಿದನು ಪೊಂಗಳಸವಾರಿಯು
ಪರುತವಿಸಿ ತನ್ನಾತ್ಮಸತಿಯುಳ
ಪರಮಹರುಷದಿ ಹರಿಯ ಚರಣವ ತೊಳದು ಸತ್ಕರಿಸಿ |
ಧರಣಿಯಲಿ ಮೂಱಡಿಯ ನಿನಗಾ
ದರಿಸಿದೆನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ತಾನಿದು
ವರಸಮಾರಾಧನೆಯದೆನುತಲಿ ಪೂರ್ಣಕಲಶದಲಿ || ೨೩

ಧಾರೆಯೆಱೆಯಲಿಕಲ್ಲಿಗಾತನ
ಧಾರೆಯನು ಗುರು ಬೇಡಬೇಡೆನೆ
ವಾರಿಜಾಕ್ಷನು ಶುಕ್ರದೇವರ ಕಣ್ಣ ದರ್ಭೆಯಲಿ |
ತೂರಿಸಲು ಕಣ್ಣೊಡೆದು ಹೋಯಿತು
ಧಾರುಣೀಸುರರಡ್ಡ ಬೀೞಲು
ಮಾರಿಯಾಯಿತು ಶುಕ್ರದೇವರ ಕಣ್ಣಿಗಂದಾಗ || ೨೪

ಶುಕ್ರದೇವರ ಕಣ್ಣು ಹೋಗಲಿ
ಕೆಕ್ಕಸರದಲು ಕಡೆಗೆ ಸಾಱಿದ
ರಕ್ಕ ಮೂರ ಬಲೀಂದ್ರನಾಕ್ಷಣ ದೇವಗಾಯಂಗೆ |
ಇಕ್ಕಿದನು ಮೂಱಡಿಯ ಭೂಮಿಯ
ನಿಕ್ಕಲಿಕೆ ವಾಮನನು ತತ್ಕ್ಷಣ
ಕಕ್ಕಜದ ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯಾದನು ತಾ ಚತುರ್ದಶದ || ೨೫

ಲೋಕ ವಿಕ್ರಮನಾತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ನಾಕವಾಳನಿದೆಂತುಟೋ ಹರಿ
ಯಾಕಶಕೆ ನಿಂದಿರ್ದ ತಪ್ಪದೆ ಯಿಕ್ಕೆ ಯೆರಡಾಯ್ತು |
ಲೋಕ ಮೂಱಲಿ ಸತ್ಯಲೋಕವ
ನೂಕಿ ಮೇಲಣ ಕಮಲಜಾಂಡದ
ಜೋಕೆಯನು ನಖಸೋಕೆ ಬಿರಿಯಿತಾ ಕಟಾಹವದು || ೨೬

ಆಮಹಾಕೌತುಕವ ಕಂಡನು
ತಾ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಲಿ ಕಮಲಜ
ನಾ ಮಹಾಚರಣವನು ತೊಳೆದನು ಶ್ರೀ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ।
ಆಮಹಾಪಾದದಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ
ಳಾಮಹಾಗಂಗಾಭಿಧಾನದಿ
ಭೂಮಿಯನ್ನಿಳಿಸಿ ಬಾರದೆ ಯಾಮಹೀತಳಕೆ ॥ ೬೭

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ವಿತಳ ಪ್ರವೇಶ.

ಬರಬರಲು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ
ಸುರನರೋರಗನಿಕರ ಬಾಯ್ಬಿಡೆ
ಹರಿಯು ಖರ್ಪರದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧನ್ಯ ತಾನೆನುತ ॥
ಸರಸಿಜಾಂಡವನೈದೆ ನುಂಗುವ
ವರಜನಕ ತಾನಾತ ಮಂಗಳ
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಪಾರ್ವತಿಯರಸ ಜಡೆಗಳಲಿ ॥ ೬೮

ಧರಿಸಿದನು ಗೀರ್ವಾಣಗಂಗೆಯು
ಪರಮಹರುಷದಿ ಶಂಭುಗಾದಿನ
ಸುರರು ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕಿ ಶಿವ ಶಿವ ಯೆಂದು ತಾವ್ಯೈದೆ ।
ಧರೆಗಳವು ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಿರುತದಿ
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧುನಾಮದಿ
ಹರುಷದಿಂದಪೆ ಹರ ಹರೆನುತಲಿ ಸುರರು ತುತಿಸಲಿಕೆ ॥ ೬೯

ಹರುಷದಲಿ ಶಿವನಾತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ನಿರವ ಕಂಡು ಮಹಾನುಭಾವದಿ
ಶಿರವ ತೂಗಲು ಜಡೆಯೊಳಿದ್ದಾ ಗಂಗೆ ತಾ ತುಳುಕಿ ।
ಭರದಿನಾಗಳು ಮೂಱುಮುಖವಲಿ
ಹರಿದಳೈ ತ್ರಿಭುವನಕೆ ಕಂಡಾ
ಸುರರು ಹೊಗಟಿದರಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ಹಲವು ತುತಿಯಿಂದ ॥ ೭೦

ಬಳಿಕ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನದೆಂದನು
ಬಲಿಯನೇ ಕುಱಿತಾಗ ನಮ್ಮಯ
ನೆಲನ ಕೊಡು ಮತ್ತೊಂ[1]ದು ಪಾದಪನೆನುತ ಕಡೆಗಟ್ಟೆ ।
ಬಲಿಯು ಘಾಡಿಸಿ ಯಾತನಂಗನೆ
ಬಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇೞೆ ಯಿಾಜಗ
ಬಳಗವೆರಡಕೆ ಸಂದುಪಾದೊಡೆ ಸಿನ್ನ ತನುವಿವನು ॥ ೨೧

ಉೞಿದ ಪಾದಕ್ಕಕ್ಕು ಸೀನೆನೆ[2]
ನಳಿನಲೋಚನಗಾಗ ಬಿನ್ನಹ
ಬಲಿಯು ಮಾಡಿದ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ।
ಎಲೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸಿನ್ನ ಕೂರತೆಯ
ನೆಲಕೆ ಯಿದೆ ಯೆನ್ನುತ್ತಮಾಂಗದ
ತಳವೆನಲು ನಸುನಗುತ ಗಂಗಾಜನಕನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೨

ಸಿನ್ನ ಸತಿಮತಿಗಾನು ತುಷ್ಟಿಯ
ಮನ್ನಿಸಿದೆ ಕೇಳೆಂದು ಬಲಿಯನು
ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಪೊಯ್ದು ನಾತನ ಸುತಳಮಂದಿರಕೆ ।
ಇನ್ನು ವಾಗಲಿ ಪರಮಸುಖದಲಿ
ತನ್ನ ಪುತ್ರಕಳತ್ರದಿಂದವೆ
ಪನ್ನಗಾಶನದೆಡೆಯೊಳಿರ್ದನೆ ಕಲ್ಪಪರಿಯಂತ ॥ ೨೩

ಇದನಱಿದು ಭೂಸುರರ ದಾನದ
ಪದನ ಕೊಳ್ಳದಿರೆಂದು ನಾನಾ
ವಿದಿತಲೋಕವನ್ಯೈದಲಾಪತಿ ದ್ವಿಜರ ಭಜಿಸೆಂದ ।
ಇದು ಕಣಾ ಯದಿತಿಸುನು ಮನ್ನಿಸಿ
ಮುದದಿ ಬೇಡಿದ ವಸ್ತುವೀಯಲಿ
ಕದಕೆ ತಾ ಕೈವಲ್ಯವಾಯಿತು ಬಲಿಗೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

[1] ಯಿಂನೊಂ, ಕ. ಖ. [2] ವೆಂದರೆ, ಕ. ಖ.

ಇದು ಪರಮಮಂಗಳಮಹೋದಯ
ವಿದುವೆ ಸಕಲವ್ಯಾಧಿಹರ ವಿಂ
ತಿದುವೆ ಶತ್ರುಕ್ಷಯ ಸಮಾಹಿತಿಪರಿಭಕುತಿಮತಿಪು ।
ಒದವಿಪನು ಸಂತೋಷಸುಖಸಂ
ಪದವ ಕೇಳ್ದವರಿಂಗೆ ಬಟಕಾ
ಯಗುಶಿರೋಮಣಿ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೫

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಕೌತುಕವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಡಿಗಳಗಾಯ್ತುದೆರಡಕೆ
ಮೇಲುಜಗವೈನೂಱುಕೋಟಿಯಮತಳಸಹಿತೆಯ್ದೆ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಬರೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ
ಪಾಲಿಸಿದ ಪರಿವಿಡಿಯ ನಾ ಹರಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಕೃತಿಯ ।

ಲೋಕವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ

ಕೇಳನಲು ಮುನಿಪತಿಯನಾನೃಪ
ಕೇಳಿದನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಗಲವ
ಹೇಳು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ನೀ ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕಗಳ ॥

ಕೂಡೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಸಾಗರ
ಗೂಡಿ ನವಖಂಡಂಗಳನಗೆ
ನಿರೂಢಿಗಣಿತವನಿನ್ನು ಹೇಳೆನೆ ಮುನಿಪನಿಂತೆಂದ ।

ರೂಢಿಯುಗಲವೆ ಕೇಳು ನೀನೀ
ರೂಢಿಪತಿ ಮುಂದಹೊಡೆ ನೀಸಿದ
ನೋಡಿ ಕೇಳ್ವ ಸಾಂಗದಿಂದವೆ ನಾನು ಹೇಳುವೆನು ॥ ೨

ಎಸೆವ ತಾನ್ನೈನೂಱುಕೋಟಿಯು
ಮಿಸುಪ ಯೋಜನವಲಯುವೆನು ತಾ
ನುಸುರುವೆನು ತಾ ಕೆಳಗಿದಹುದಾಹರಿಯು ನಿಜಗೃಹಕೆ [1] ।
ಎಸೆದಿಹುದದೊಂಬತ್ತುಲಕ್ಷದ
ಪಸರದಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಹ
ಬಿಸರುಹಾಕ್ಷನನಂತಶಯನನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಅದಱ ಮೇಲಿಂತತಳ ಲಕ್ಷದ
ತುದಿಗೆ ತಾನಾಕಾಶವೆರಡಂ
ತದಱ ಮೇಲುಂ ವಿತಳನಾಲ್ಕೇ ಲಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ ।
ಅದಱಲಾಯೂಕಾಶವಿಪ್ಪುದು
ಯುದಱ ಯಿಮ್ಮಡಿ ಸುತಳ ಬೞಿಕಾ
ವಿದಿತ ಹದಿನಾಱರದು ಮೂವತ್ತೆರಡಱಾಕಾಶ ॥ ೪

ಅದಱ ಮೇಲಿಮ್ಮಡಿ ಮಹಾತಳ
ವದಱ ಯಿಮ್ಮಡಿ ಶೂನ್ಯ ಮೇಲಣ
ವಿದರರದಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಹುದಾತಳಾತಳವು ।
ಅದಱ ಯಿಮ್ಮಡಿ ಮೇಲೆ ಶೂನ್ಯವು
ಯುವಕೆ ತಾನೀಗೆರಡು ಮಡಿಯ್ಕೆ
ವಿದಿತಕಿಪ್ಪುದು ವರರಸಾತಳ ಶೂನ್ಯ ತದ್ವಿಗುಣ ॥ ೫

ಮೇಲೆ ತಾ ಪಾತಾಳವಿಪ್ಪುದು
ಕೇಳು ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿಯು
ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾಱುಲಕ್ಷದಲಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ [2] ।

---

1 ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಕೆಳಗ ಹರಿಭವನ, ಗ, ಘ.　　2 ತದ್ವಿಗುಣ, ಖ.

ಹೇಳಲೇನಿನ್ನಾನು ಕೆಳಗಣ
ದೇಖುಪಾತಾಳಂಗಳಳತೆಯು
ಕೇಳದೆಂಭತ್ತೆರಡುಕೋಟಿಯು ವಳಯುಕಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೬

ಮೇಲೆ ಮೇದಿನಿ ಪುಟ್ಟಿಯಂತಿಹು
ದೇಖುಪಾತಾಳಪ್ಪರಗಲಕೆ
ಚಾಲಿಸಿಹುದೆಂಬತ್ತುಯೆರಡೇ ಕೋಟಿ ಪರಿಯಂತ ।
ಕೇಳು ತಾ ಭೂವಳಯು ತಾ ವರ
ಲೋಲಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಲಕ್ಷವು
ಚಾಲಿಸಿಹುದದಕರಸ ಯೆರಡೇಲಕ್ಷ ಲವಣಾಂಬು ॥ ೭

ಅದನು ತಾ ಸುತ್ತಿಹುದು ದ್ವೀಪವು
ಯುದಱ ಯಿಮ್ಮಡಿ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪವು
ಯುದಱ ಹೊಱವ್ಯ ಸ್ವಾದುಜಲವೆಂದದಱನಾಚೆಯಲಿ ।
ವಿದಿತವಾಕುಶದ್ವೀಪವದಱಿಂ
ತುದಿಗೆ ತಿರುಗಿಹುದಿಕ್ಷು ವಿಕ್ಷುವ
ಹೊದಿಸಿಹುದು ತಾ ಕ್ರೌಂಚದ್ವೀಪವದನು ಮಧುಸುರಭಿ ॥ ೮

ಅದಕೆ ಬಳಸಾಗಿಹುದು ಕೇಳಾ
ಯುದಕೆ ಶಾಲ್ಮಲಿದ್ವೀಪದ್ವೀಪವ
ನದನು ಸುತ್ತಿಹುದಾಜ್ಯನಿಧಿ ತಾನರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಅದಕೆ ಚಕ್ರಾಕಾರದಲಿ ತಾ
ವಿದಿತ ಪುಷ್ಕಳ ದ್ವೀಪ ದ್ವೀಪಕೆ
ದಧಿಸಮುದ್ರವು ಸುತ್ತಿ ತಾಸಿಹುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ [1] ೯

ಅದಕೆ ಸ್ವರ್ಣದ್ವೀಪದುಡುಗೆಯು
ವದಕೆ ತಾ ಪಯರಾಶಿ ರಾಶಿಗೆ
ವಿದಿತವೃತ್ತಾಕಾರದಲಿ ಸುತ್ತಿರ್ಪ ಪರ್ವತವು ।

1 ಶ್ವೇತಮಯವಾಗಿ, ಗ.ಘ.

ಅದಱಗಲ ಹದಿನೇೞುಲಕ್ಷವು
ಯದಱಾದಯು ತಾನೊಂದುಲಕ್ಷವೆ
ದಿದನು ಲೋಕಾಲೋಕಪರ್ವತವೆಂಬರೈ ಭೂಪ ॥ ೧೦

ಇಂತು ತಾ ಭೂಗೋಳದಗಲವೆ
ದಂತದಿಂದೊಂದೊಂದಱಿಮ್ಮಡಿ
ಕಂತುಪಿತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಹ ಕಡಲ ಪರಿಯಂತ ।
ಅಂತು ಸಪ್ತದ್ವೀಪದ್ವೀಪದ
ಪಂತಿಯಲಿ ಹರಿದಿಹ ಸಮುದ್ರದ
ಯಂತದಗಲವ ಕೇಳು ನೂಱಱುವತ್ತನಾಲ್ಕವ ॥ ೧೧

ಕೋಟಿಯೋಜನವಲಯ ಭೂಮಿಯು
ಮೂಟ ಕೆಳಗಣ ಕೂಟ ಕೂಟದ
ಕೋಟಿ ಮುನ್ನೂಱೈವತ್ತೆಂಟುಕೋಟಿಯೋಜನವು ।
ಕೋಟಿಯೊಂದೇ ಭೂಮಿ ಭೂರ್ಭುವ
ದಾಟಿ ಯೆಡೆಯಾ ಭುವನದಿಮ್ಮಡಿ
ಕೋಟಿ ಯೆಂಟೇ ಸ್ವರ್ಗ ತಾನದು ಕೋಟಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ॥ ೧೨

ಮೇಲೆ ತಾ ಮಹರ್ಲೋಕವಿಮ್ಮಡಿ
ಕೇಳುವದಱಿಂ ಮೇಲೆ ತಾಳ್ದಿಹು
ದಾಲಯದ ಜನಲೋಕ ಲೋಕದ ಮೇಲೆ ತಪಲೋಕ ।
ಆಲಯದ ಮೇಲಿಹುದು [1] ಕಮಲಜ
ನಾಲಯವು ಶ್ರೀಸತ್ಯಲೋಕವು
ಮೇಲೆ ಮುಸುಕಿಹುದಾಕಟಾಹವು ಬ್ರಹ್ಮಗೋಳಕದ ॥ ೧೩

ಇಂತು ಮೇಲಣಲೋಕವಾಱಱ
ಪಂತಿಯೋಜನ ದ್ವಿಗುಣ ದ್ವಿಗುಣದ
ಲಿಂತು ಕೇಳಿರು ಕೆಳಗೆ ಮೂಱೇಕೋಟಿಯೋಜನವು ।

---

[1] ಮೇಲೆಯಿಮ್ಮಡಿಸಿಹುದು, ಗ, ಘ.

ಅಂತರಂತರದೆಡೆಯು ಲೋಕಗ
ಳಂತರದ ಬಯಲೆಂತುಟೈ ತಾ
ನಂತು ಯೋಜನವಾಯ್ತುದಿಪ್ಪತ್ತಾಱುಕೋಟಿಗಳು ॥ ೧೪

ಆಮಹಾಕಮಲಜನ ಲೋಕದ
ಲಾಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಭಾಂಡದ
ಸೀಮೆಯೋ ಜನಕೋಟಿ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡ ಕೇಳೆಂದ ।
ಆಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಖರ್ಪರ
ಭೂಮಿಯಗಲದ ಮದವು ತಾನುವಿ
ರಾಮಿಸಿದನವಧಾರು ಕೋಟಿಯ ವೆಳಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

ಅಂತರಿತಮಹರಾದಿಲೋಕದ
ಲಂತರವು ನೆಱಿಯಾಯ್ತು ಯೋಜನ
ವಂತು ನೂಱು ಮೇಲದಿಪ್ಪತ್ತೆರಡುಕೋಟಿಗಳು ।
ಅಂತು ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಭಾಂಡದ
ಅಂತರವು ಐನೂಱುಕೋಟಿಯು
ಪಂತಿಯೋಜನ ಮೂಱುಲೋಕವದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿಹುದು ॥ ೧೬

ಈಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಯಿಮ್ಮಡಿ
ತಾ ಮಹಾಜಲಮುಸುಕಿಕೊಂಡಿಹು
ದಾಮಹಾಜಲವದನು ಮುಚ್ಚಿಯೆ ಶಿಖಿಯು ತಾನಿಹನು ।
ಆಮಹಾತೇಜವನು ಮಾರುತ
ತಾ ಮಹಾದ್ವಿಗುಣದಲಿ ಬಳಸಿಹ
ನಾಮಹಾಮಾರುತನ ಸುತ್ತಲು ತೀವಿತಾಕಾಶ ॥ ೧೭

ಬಂದಱಿಮ್ಮಡಿ ಯೊಂದು ತಾನಿಂ
ತೆಂದು ಸುಮಹಾಭೂತಪಂಚಕ
ದಿಂದ ಹೊಱಗಿಹುದಾಮಹಾವೈಕುಂಠವೆಂತೆಂದು ।

ತಂದೆ ಕೇಳ್ಯ ಯಿವೆನದೆಲ್ಲವ
ನೊಂದು ಗೂಡಿಯು ವೊಱುಲೋಕಗ
ಳಂದದೆಂಬರು ಸ್ವರ್ಗನರಪಾತಾಳವೇಳಾಪ ॥ ೧೮

ಸುರಗಿರಿಯು ಬಳಸುತ್ತಲಿಹುದಾ
ಸುರವರರಿಳಾವೃತವು ಕೇಳಾ
ಗರಿದು ಸಾವಿರನವಸಹಸ್ರವು ನೀಲಪರ್ವತವು ।
ಎರಡುಸಾವಿರದಗಲವಾಚೆಯು
ವರವರುಷವಾರವ್ಯವೆಂಬುದು
ಯೆರಡುಸಾವಿರಯೋಜನಂಗಳ ಶ್ವೇತಗಿರಿಯಿಹುದು ॥ ೧೯

ಮತ್ತೆ ತಾನೊಂಬತ್ತುಸಾವಿರ
ಬಿತ್ತರದಲಾ ಹಿರಣವರುಷವ
ದತ್ತಲಿಹುದಾನಿಷಧಗಿರಿಯುದಱೀಚೆಯಲಿ ಹರಿವರ್ಷ ।
ಬತ್ತಿಹುದು ತಾ ನೀಲಪರ್ವತ
ವತ್ತಲಿಹುದಾ ವರುಷಕಿಂಪುರು
ಷೋತ್ತಮವು ಮದಱಿಂದ ತೆಂಕಲು ವರಹಿಮಾಚಲವು ॥ ೨೦

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಮೇರುಗಿರಿಯಾ
ಸರಸಿಜದ ಕರ್ಣಿಕೆಯ ವೋಲಿರೆ
ಪರಿಧಿಯೆಸಳಂದದಲಿ ಭಾಸ್ಕರಕೇತುಮಾಲಾಖ್ಯ ।
ಕುರುವರ್ಷ ಭದ್ರಾಶ್ವ ವೆಂಬಿವು
ಶರಧಿಯೊತ್ತಿನಲಿಹವು ನಾಲಕು
ವರುಷಗಳು ಗಿರಿಗಂಧಮಾದನಮಾಲ್ಯವಂತಗಳು ॥ ೨೧

ಇಂತವೆಂಬತ್ತೊಂದುಸಾವಿರ
ಪಂತಿಯಲಿ ನವಖಂಡ ವೊಂದಿಹು
ದಿಂತು ಪರ್ವತವವಕೆ ಯಷ್ಟಾದಶಸಹಸ್ರಗಳು ।

ಇಂತು ತೊಂಬತ್ತಾಱುಸಾವಿರ
ವೆಂತು ವೊಂಬತು ಸಹಸ್ರಸುರಗಿರಿ
ಯಂತರಕೆ ನೆಲೆಯಾಯ್ತು ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ತಾ ಲಕ್ಷ ॥ ೨೨

ಎಂಬುದಿದು ನೆಱೆ ಕಾಣಬಂದುದು
ವೆಂಬುದಕೆ ತಾ ಭರತವರುಷವೆ
ದಂಬುರುಹಜಾಂಡಕ್ಕೆ ತಾ ಕಾರಣವದಕೆ ಕಾರಣವು ।
ಶಂಬರಾರಿವಿರೋಧಿ ತಾನಿಹ
ಜಂಬುವಿನ ವರಜಾಂಡವೆನಿಸಿದ
ಯಿಂಬು ಪಡೆದಲ್ಲಿರ್ದ ನಾಗಿರಿಮಧ್ಯದಲಿ ಶಿವನು ॥ ೨೩

ನಂಬಿದರನುದರಿಪೆನೆಂದು ವಿ
ಡಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
ನೆಂಬುವಭಿಧಾನದಲಿ ವರಶ್ರೀಶೈಲವೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಎಂಬುದೈ ತ್ರೈಜಗದ ಲೋಕಗ
ಳಂಬಿನೊಳು ನೆಱೆ ಶುಭಗಳೀವುತ
ಲಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ಮೃಡಾನಿಯರಸನು ಶಿವನು ನೆಲಸಿರ್ದ ॥ ೨೪

ಸಕಲತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವೆಲ್ಲವ
ದಖಿಳಬಲ ವಾಮನನ ಚರಣದಿ
ಪ್ರಕಟದಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಲಕ್ಷವದಡಗಿದಪವೆಂದ ।
ಸಕಲಜನರಕ್ಷಕನನಱಿಯದ
ಕುಟಿಲನು ಬಲಿ ತಾನು ಮೂಱಡಿ
ಚಕಿತ ಭೂಮಿಯು ಕೊಡೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಾದಕೀ ಜಗವು ॥ ೨೫

ನೆರೆಯುದೆಂದರದಿನ್ನು ಶ್ರೀಸತಿ
ವರನ ಮಹಿಮೆಯು ಹೊಗಳಲಾಪೆನೆ
ಹರಿಯು ವೊಂದವತಾರ ವೊಂದಕದೊಂದು ಮಿಗಿಲೆಂದ ।

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ಮತ್ಸ್ಯ ಕೂರುಮ
ವರವರಹ ನರಸಿಂಹ ವಾಮನ
ಪರಶುಧರ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣನು ಬೌದ್ಧ ಕಲ್ಕಿಗಳ ॥ ೭೬

ವರಮಹಾಮಹಿಮೆಯನು ಹೊಗಳುವೊ
ಡರಿಯದೈ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವೆಂದರೆ
ನರರ ಪಾಡೇ ಹರಿಯ ಹೊಗಳುವೊಡರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಸರಸಿರುಹಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಮನ
ಚರಣದಳತೆಗೆ ನೆರೆಯದೆಂದರೆ
ಹಿರಿದು ಹರಿಗಿಂದಿಲ್ಲ ನೋಡಲಿಕಧಿಕಸಮರೆಂದ ॥ ೭೭

ಆಹರಿಯೆ ನಿನ್ನವರ ಸಾರಥಿ
ಯಾಹರಿಯೆ ನಿನ್ನವರ ಭಾವನ
ದಾಹರಿಯೆ ನಿಮ್ಮವರಿಗಿಹ ಪರಪರದ ಕೊಡುವಾತ ।
ಆಹರಿಯೆ ತಾನಾದಿನಿಗಮ
ವ್ಯೂಹದೂರನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಗೇಹದಲಿ ಸಿಲುಕಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೭೮

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ.

ಸೋಮಕುಲಸಂಭವರು ಗಂಗೆಗೆ
ಕಾಮಿಸಿಯೆ ಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗದೆ
ಭೂಮಿಯಲಿ ಶಂತನುಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿ ಮರಳಿದರು ||

ಜನಮೇಜಯನ ಪೌರ್ವಿಕರ ವೃತ್ತಾಂತ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮನೋಹರ
ದೇಟಿಗೆಯಲೇ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವನೃ
ಪಾಲಕಥನವನೆಂದು ವೈಶಂಪಾಯ ಹೇಳಿದನು |
ಶ್ರೀಲತಾಂಗೀ ಪ್ರಾಣನಾಥನ
ಲೋಲಭಾರತಭಾಷ್ಯಕಾರರ
ಲಾಲಿಸುತ ಜೈಮಿನಿಸುಮಂತುವ ನೆನೆದು ಕೈಕೊಂಡ || ೧

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಭಾರತಾಖ್ಯದಿ
ಕಾಲರೂಪಮುಕುಂದ ಮುಟಕು ವ
ನೇಟುಜನ್ಮವ ಬಯಸಿದಲ್ಲದೆ ಯೀಮಹಾಕಥೆಯ |
ಹೇಟಬಾರದು ಕೇಳಬಾರದು
ಮೇಲೆ ಕೈವಲ್ಯಾದಿಗತಿಗಿದು
ಬಾಟಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವು ಕೇಳ್ಳೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ || ೨

ಆದಿಸೃಷ್ಟಿಯೊಳುದಿಸಿದರು ದ
ಕ್ಷಾದಿವಿಮಳನವಪ್ರಜೇಶ್ವರ
ರಾದರಂಬುಜಭವನ ಲೀಲಾಮಾತ್ರಸೂತ್ರದಲಿ

ಆದನವರೊಳಗತ್ರಿಮುನಿಯುಂ
ವಾದನವನಿಂದೊಬ್ಬ ಸುತ ಚೆಲು
ವಾದನೈ ಹಿಮಕಿರಣನಾತನ ಕಣ್ಣ ದೆಸೆಯಿಂದ ॥ ೩

ಆತನಿಂದವೆ ಬಳಿಕ ತಾ ಶಶಿ
ಜಾತರಾದರು ಲೋಕದೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತರೇ ಜನಿಸಿದರು ನಾನಾವರನೃಪೋತ್ತಮರು ।
ಜಾತನಾದನು ಬುಧನು ಚಂದ್ರಮ
ಸೋತು ತಾ ಗುರುಸತಿಯ ಜಠರದ
ಲೀತಗಾಯಿತು ಶಾಪ ಗುರುಗಳಿನಂದು ಚಂದ್ರಮಗೆ ॥ ೪

ಎಲವೊ ಯತ್ರಿಯ ಸುತನೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಳೆಯು ನೊಂದುಗುವೆಂದು ಸುರಗುರು
ನಳಿನವೈರಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಬಳಿಕ ಸುರತತಿತ್ರೀಸರೆಲ್ಲರು
ನಳಿನಸಂಭವಗಜುಹೆ ಪುನರಪಿ
ತಿಳಿದು ತಾ ಸಂಪೂರ್ಣಕಳನಾಗೆಂದು ವರವಿತ್ತ ॥ ೫

ಎಂದು ಪಂಕಜಸುತನು ಚಂದ್ರಗೆ
ಬಂದ ಶಾಪವ ನಿಲಿಸಿ ಕಳುಹಿದ
ನಿಂದು ಕುಲ ತಾನಾತನಿಂದವೆ ಯಾಯ್ತು ಶಶಿವಂಶ ।
ಒಂದುದಿನ ಬುಧನಿಳೆಯನುಜಿ ತಾ
ಬಂದು ರಮಿಸಲ್ಕಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ
ನಂದು ಪೌರೂರವನುವನಿಂದಾಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಆಮಹೀಶಗೆ ನಹುಷ ನಹುಷಂ
ಗಾಮಹಾತ್ಮ ಯಯಾತಿ ಬಳಿಕೀ
ಸೋಮಕುಲವೆಸಲಾಯ್ತು ಯದುಪೂರುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ।

ಆಮಹಾಯದುವಿಂದ ಯಾದವ
ಭೂಮಿಪರು ಜನಿಸಿದರು ಮತ್ತಾ
ಸೋಮಕುಲವರತಿಲಕರಾದರು ಪುರುಮಹೀಶನಲಿ ॥ ೭

ಯದುಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಯಾದವ
ರುದಿಸಿದರು ಪೂರುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂ
ದದುವೆ ಪೌರವವಂಶವೆನಿಸಿದುದಾದಿಪಙ್ಕ್ತಿಯಲಿ ।
ವಿದಿತಪೂರ್ವಾನ್ವಯದ ಜಾತದೊ
ಳುದಿತವರ ನೃಪಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರ
ವದನು ತಾ ಹೇಳಿದನು ರಾಯಂಗೇಕದೇಶವಲಿ ॥ ೮

ಪೂರುವಿಂಗಾ ಭರತ ಭರತಗು
ದಾರಪಾರ್ಥಿ ಸುಹೋತ್ರ ನಾತಗೆ
ಧೀರನಾತನು ಸೋಮವಂಶಲಲಾಮ ನೃಪತಿಲಕ ।
ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳು ನಿಮ್ಮಯ
ಪೂರುವಿನ ಸಂತಾನದತಿಶಯ
ವಾರು ಹೊಗಳಿಲಿಕಳವದೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಮುನಿಪ ॥ ೯

ಭರತನಾದುಶ್ಯಂತನಿಂದವ
ತರಿಸಿದನು ತತ್ಪೂರ್ವನೃಪರಿಂ
ಹಿರಿದು ಸಂದುದು ಬಳಿಕ ಭಾರತವೆರುಷವಾಯ್ತಲ್ಲಿ ।
ಭರತಸೂನು ಸುಹೋತ್ರನಾತನ
ವರಕುಮಾರಕ ಹಸ್ತಿ ತಾನಿಭ
ಪುರಿಯ ರಚಿಸಿದ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆಂದು ಹೆಸರಿನಲಿ ॥ ೧೦

ಆಕುಮಾರಕನಿಂದ ಜನಿಸಿದ
ಲೋಕದೊಳು ವಿಖ್ಯಾತಕೀರ್ತಿಯು
ನಾಕಿಯೋಗ್ಯನು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿಗೆ ಮರುಳುಗೊಂಡಿರಲು ॥

ಆಕೆಯನು ಸೇರಿಸಿದನಾತಗೆ
ನಾಕಿಯೋಗ್ಯವಸಿಷ್ಠಶಿಷ್ಟನು
ಲೋಕಲೋಚನ ತಂದು ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ನಂದನೆಯ ‖ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿಕೆ
ಗರಸನಾದನು ಬಳಿಕ ತಾ ಸಂ
ವರಣನವನಿಂ ಕುರುಕುಲವು ತಾನಾಯ್ತು ಕುರುವಂಶ ।
ವರಪರಂಪರೆಯಾ ಪ್ರತೀಪನು
ಧರಣಿಪತಿಯಾತನಲಿ ಶಂತನು
ಧರೆಗಧೀಶ್ವರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೨

ಸರಸಿಜಾಸನ ಕೊಟ್ಟಶಾಪದ
ಲರಸಿಯಾದಳು ಗಂಗೆ ಬಳಿಕಿ
ಬ್ಬರಲಿ ಮಕ್ಕಳು ವಸುಗಳೆಂಟು ವಸಿಷ್ಠಶಾಪದಲಿ ।
ನಿರಪರಾಧಿಗಳೇಳುಜನ್ಮಾಂ
ತರಕೆ ಮರಣವ ಕಂಡರೊಬ್ಬಂ
ಗಿರಲು ಭೂಲೋಕದಲಿ ದೇವವ್ರತನು ತಾನೊಬ್ಬ ‖ ೧೩

ನಾಮದಲಿ ಜನಿಯಿಸಿದನೆನಲಿಕೆ
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳವನು ಶಾಪವ
ದೇನಪಾರಿಂದಾಯ್ತುದೆಂದರೆ ಮುನಿಪನಿಂತೆಂದ ।

ಅಷ್ಟವಸುಗಳಿಗೆ ಶಾಪ ಕಾರಣ.

ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳ್ಮನ್ನ ವಸುಗಳ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ಕಿಗ್ಗಿಱಿಯನಂಗನೆ
ಭೂಮಿಯೊಳು ತಾನೊಬ್ಬ ನೃಪತಿಯ ವಧುವನೊಡಗೂಡಿ ‖ ೧೪

ಆಡುತಿರಲೊಂದಿನದೊಳೆಂದಳು
ನೋಡು ನಿನಗಾನಮೃತವೆಱೆವೆನು
ರೂಢಿಯಲಿ ನಾನಿನ್ನನಮರೆಯ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿಸುವೆ ।

ನೋಡೆನುತ ತನ್ನರಸನಲ್ಲಿಗೆ
ಬೇಡ ಬಂದಳು ಸುಧೆಯನಾಗಲು
ಬೇಡಿದರೆ ತಾನರಸಿಯಾಜ್ಞೆಯನಾಗ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೧೫

ಎಲೆ ವರಾಂಗಿಯೆ ಯಮೃತವೇಕೆಂ
ದೆಳಸಿ ಕೇಳದೆ ಯಮೃತವೆಱೆವೆನು
ಬಟಿಕ ಲಲನೆಯ ಮಾತ ಗೇಳಿಯೆ ತನ್ನ ಪಿತೃಸಮರ ।
ನಿಳಯಕೈತಂದೆಂದ [1] ಜ್ಯೇಷ್ಠರ
ಬಳಗಕಾಗಲೆ ಯೆನಗದಮೃತದ
ಕಳಸ ಬೇಕನೆ ವಸುಗಳಾಗಲು ತಮ್ಮನಾಜ್ಞೆಯನು ॥ ೧೬

ಪತಿಕರಿಸಿಯೆ ವಸಿಷ್ಠನಾಶ್ರಮ
ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಬಂದಿಹ ಕಾಮಧೇನುವ
ಮತಿವಱಿದು [2] ತಾವೆಂಟುಜನಗಳು ಬಿಟ್ಟು ತಸ್ಕರದಿ ।
ಗತಿಯ ಮಾಡಲಿಕಾಕೆ ಮುನಿಪನ
ಕ್ಷಿತಿಯ ಬಿಡದಿರೆ ಯರಲವುಳ್ಳನ
ತತಿಗಳಲಿ ಸದೆಬಡಿಯೆ ನೋಯಲಿಕಱಿತನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೭

ಬಂದು ವಸುಗಳ ಸ್ತೋಮಕಾಗಲ
ದೊಂದು ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟನೊಬ್ಬನಿ
ಗಿಂದುವದನೆಯು ಕೂಟ ರೂಢಿಗೆ ಘಟಿಸಬೇಡೆಂದು ।
ಇಂದುವದನೆಯು ಕೈಯ್ಯ ಮರಣವೆ
ದಿಂದುವದನೆಯು ಮಾತ ಕೇಳಿದ
ತಂದೆಗಾಗಲಿ ಯೆಂಟುನೂಱು ವತ್ಸರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೧೮

ಕೋಲುಮಂಚದ ಮೇಲೆಯಲಗಿನ
ಸಾಲಲೇ ಪವಡಿಸಲಿ ಬಟಿಕವೆ
ನೇಱುಮಾಸಂಗಳಲಿ ದೇಹವ ಬಿಡುವನೈ ಯೆಂದ [3] ।

1 ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿಂತೆಂದ, ಗ, ಘ. 2 ನಟ್ಟಮಧ್ಯದಿ, ಗ ಘ. 3 ಕಳದೊಳಗೆ, ಖ

ಚೀಳುಗಳು ತಾವೆಂಟುಸಾವಿರ
ಮೇಳವಿಸಿ ಬಂದೂಱಿದಂದದಿ
ಮೇಲು ನೋವಹುದೆಂದು ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟನೊಬ್ಬಂಗೆ ॥ ೧೯

ಉೞಿದವರಿಗಿಂತೆಂದ ನೀವೀ
ಯಿಳೆಯೊಳಗೆ ಜನಿಸೆಂದು ನೇಮಿಸಿ
ಬೞಿಕ ಸಪ್ತಕ ನೀವು ಮರಣವ ಗಾಂಬುದಾಕ್ಷಣಕೆ ।
ಲಲನೆಗೆಂದನು ನಿನ್ನ ಭೂಮಿಯು
ವ್ರೊಳಗೆ ಪತಿ ತಾ ನಲ್ಲನೀನೀ
ಯಿಳಪತಿಯು ರಿಪುವಾಗಿ ಜನಿಯಿಸು ಷಂಢರೂಪಿಂದ ॥ ೨೦

ಎಂದು ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನಯ
ಮಂದಿರಕೆ ತಿರುಗಿದನು ಧೇನುವ
ನಂದು ಮರಳಿಚಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಪನಾವಸಿಷ್ಠಮುನಿ ।
ಅಂದು ವಸುಗಳಿಗಾಯ್ತು ಶಾಪವ
ದಿಂದುವದನೆಯು ಮಾತ ಕೇಳಲು
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಳ ರಾಯ ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೨೧

ನಿರುತ ತನ್ನಯ ಬುದ್ಧಿಕರ ಸುಖ
ವೆಂಸ ಗುರುಗಳ ಬುದ್ಧಿಯಿಹಪರ
ತರಕೆ ಸಾಧನ ಪರರ ಬುದ್ಧಿ ವಿನಾಶಕಾರಣವು ।
ನಿರುತವದು ತಾ ಪ್ರಳಯಕಾರಣ
ಸರಸಿರುಹಮುಖಿಯರುಗಳಂಗೀ
ಕರಿಸಿದುದು ಕಡು ಕಷ್ಟ ವಸುಗಳ ಯುವತಿಮತವೆಂದ [1] ॥ ೨೨

ವಸುಗಳಿಗೆ ನಾರದರು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಯಿಸಿರೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅತ್ತ ಕೇಳ್ಳ ರಾಯ ವಸುಗಳ
ಚಿತ್ತ ಕದಡಿತು ಕಾವುದಾರಪ

---

[1] ಧರೆಯೊಳಂಗೈದಸಿರೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು ತವ್ಯಗೆಂದ, ಗ. ಘ.

ಮೃತ್ಯುಗಾಣಿಸಿ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ನಾರದನು ।
ಅತ್ತಲೈತಂದವರಿಗೆಂದನು
ಪುತ್ರರಹುದಾವರುಣನರಸಿಗೆ
ಪುತ್ರರಹುದಾವರುಣದೇವರಿಗೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೭೩

ಗಂಗಾವರುಣರಿಗೆ ಮಾನುಷಜನ್ಮಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅವರು ಮಾನುಷಯೋನಿಗೈದುವ
ಹವಣದಾವುದು ಕರ್ಮವೆಂತಹು
ದವರಿಗಾವುದಱಿಂದ ಮಾನುಷಯೋನಿ ಸಮನಿಸಿತು ।
ಅವರಿಗದ ಹೇಳಿದನು ನಾರದ
ನವರ ಪೂರ್ವದ ಶಾಂತಗಂಗೆಯ
ಭವಗಳನು ಕೇಳೆಂದು ವಸುಗಳಿಗೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೪

ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಗೆ ಭಾಗೀರಥಿಯು ಆಗಮನ.

ಒಂದುದಿನ ಸರಸಿರುಹಪುತ್ರನ
ಮಂದಿರಕೆ ಶಶಿಮೌಳಿಮುಖ್ಯರ
ವೃಂದ ವೋಲಗಗೊಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿರೆ ಗಂಗೆ ಬರುತಿರಲು ।
ಅಂದದೋಲಗಮಧ್ಯದೊಳಗಾ
ಯಿಂದುವದನೆಯು ವಸ್ತ್ರ ಸಡಿಲಲಿ
ಕಂದು ಸರಸಿಜಸುತನು ಮೊದಲಾಗಖಿಳನಾಕಜರು ॥ ೭೫

ಗಂಗೆಯು ವಸ್ತ್ರವು ಜಾರಲು ವರುಣನು ನೋಡುವಿಕೆ.

ಕಂಡು ಕಣ್ಣನು ಮುಚ್ಚೆ ವರುಣನು
ಕಂಡು ನೋಡಲಿಕಾಗ ವಾಣಿಯು
ಗಂಡ ನೋಡಿಯೆ ದೃಷ್ಟಿಭೇದವನಱಿದನಾಕ್ಷಣಕೆ ।
ಹೆಂಡಿರೊಳಗತ್ಯಧಿಕೆ ಯಾಕ್ಷಣ
ಗಂಡನಕ್ಷಿಗಳಱಿತು ಬೇಗದಿ
ಕೊಂಡಳ್ಳೈ ತಾ ಜಾಱಿದುಡಿಗೆಯ ಮರಳೆ [1] ಸಂವರಿಸಿ ॥ ೭೬

1 ಜರಿದವಸ್ತ್ರವನಾಗ, ಗ, ಘ

ಬಂದು ಗಂಗೆಯು ವರುಣದೇವರ
ಮುಂದ ತೊಡೆಯುಲು ಮೆಚ್ಚಿಯೆ ಸರಸಿಜ
ನಂದನನು ತಾ ವರುಣಗೆಂದನು ನೀನು ಮಾನಿನಿಯ |

ಆ ವರುಣನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪ.

ಸಂದ ವಸ್ತ್ರವು ಸಡಿಲೆ ನೋಡಿದೆ
ಯೆಂದೊಡೆಂದನು ನನ್ನ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ
ಯೆಂದು ನೋಡಿದೆ ದೇವ ತಾನಿದಕೇನು ಹೇಳೆಂದ ‖ ೨೭

ತನ್ನ ಯುವತಿಯು ಮಾನಹಾನಿಯ
ಮನ್ನಿಸುವುದೇ ತಾನೆ ಯೆಂದರೆ
ಭಿನ್ನಗಾಣಲಿಕಾಗದೆಂದನು ಮುಳಿದು ಕಮಲಜನು |
ಇನ್ನು ನೀ ಜನಿಸಿಳೆಯ ನೃಪರಲಿ
ಜನ್ಮವಾಗಿಯೆ ಶಾಂತನಾಮದಿ
ಮುನ್ನ ನೀನಂದೆನ್ನ ಮಾತನು ಮಿಾಱಿ ನಡೆದಲ್ಲಿ ‖ ೨೮

ನಾವು ಪಶ್ಚಿಮಕಡಲ ತಡಿಯಲಿ
ತಾವು ಕೃತಯುಗದಾದಿಯೊಳು ತಾ
ನೋವಿ ಮಿಾಯುತ್ತಿರಲು ನಿನ್ನಯ ತೀವ್ರತೆರೆಗಳಲಿ |
ಓವೆನುತ ಹೊಯ್ಯಲಿಕೆ ನಿನಗೆಯು
ನಾವು ನುಡಿದೆವು ಶಾಂತನಾಗ್ರೈ
ಭಾವ ವಲ್ಲನೆ ಮಿಾಱಿ ಹಾಯ್ದಾನಮ್ಮ ತಾಣವನು ‖ ೨೯

ನೀನು ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯಿದಕೆ ಶಾಂತನು
ನೀನದಹುದೈ ಯೆನಲು ಗಂಗಾ
ಮಾನಿನಿಯು ಬಿನ್ನೈಸಿ ಯನಗೇನೆಂಬುದಭಿಧಾನ |
ನೀನು ಪಂಕಜನಾಭನ ಮಹಾ
ಮಾನಪದಗಳ ಜನಿತೆ ನಿನ್ನ
ಲ್ಲೇನು ತಾನಪರಾಧವಿಲ್ಲವು ದೇವಿ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೩೦

ನಿನ್ನ ವಸ್ತ್ರವು ತಾನೆ ಸಡಲಿತು
ಚೆನ್ನಲೀ ಸಂವರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಿ
ನಿನ್ನಲೇನಪರಾಧ ಶಾಪಕೆ ತಾಯೆ ಹೇಳೆಂದ ।
ನಿನ್ನ ಪತಿಯುನು ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಮುನ್ನಿನಂಗದಲ್ಲೆಯುದ್ಧವೆಂದನು
ಮನ್ನಣೆಯುಲವರಿರ್ವರಿಗೆ ತಾ ಕಮಲಸಂಭವನು ॥ ೩೧

ವರುಣನು ಶಂತನುವಾಗಿ ಜನಿಸುವಿಕೆ.

ಎನಲು ಶಂತನುವಾಪ್ರತೀಪನ
ತನಯುನಾದನು ಜನಪ ಕೇಳಿಂ
ದನಿತುವನು ವಸುಗಳಿಗೆ ನಾರದ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದನು ।
ಜನಪ ಕೇಳ್ಳೆ ಬಳಿಕ ವಸುಗಳು
ಮನದಿ ಹರುಷಿಸಿ ಯಿಳಿದು ಗಂಗೆಗೆ
ಮನದ ದುಗುಡವ ಹೇಳಿ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಬಳಿಕ ॥ ೩೨

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಕೊಲ್ಲೆಂದು ಗಂಗೆಯುನ್ನು ಬೇಡುವಿಕೆ.

ತಾವು ಜನಿಸುವೆವೆಮು ನಿಮ್ಮಲಿ
ನೀವು ನಮ್ಮನು ಕೊಲುವುದಾಕ್ಷಣ
ದೇವಿ ಯೆಂದರೆ ಹರ ಹರಾಯಿದನಾರು ಮಾಡುವರು ।
ನೀವು ಹೇಳಿದೊಡಾವು ಮಾಡಲಿ
ಕಾವಪಾತಕ ಶಿಶುವಿನಾಶವು
ನೋವುದೆಮ್ಮಷ್ಟಕದೊಳೊಬ್ಬನ ಕೊಲ್ಲದುಳುಹುವುದು ॥ ೩೩

ಮಾತೆ ಭೂಮಿಯೊಳಂಟುಶತಕವ
ನಾತ ಬದುಕುವ ತೀವ್ರಪೌರುಷ
ದಾತ ತಾ ಕೈವಲ್ಯನಾಥನ ಮನಕೆ ಬಹನಾತ ।
ಆತ ನಿಮಗಿಹನೆನಲು ಹರಿಪದ
ಜಾತೆಯಂಗೀಕರಿಸಿ ಯಿರಲಿ
ಕ್ಕಾತ ಬಂದನು ಬೇಂಟೆಯಾಡುತ ಶಾಂತಭೂಪಾಲ ॥ ೩೪

ಶಂತನುವಿಗೆ ಗಂಗಾದರ್ಶನ

ಬಂದು ಗಂಗಾತೀರದಲು ತಾ
ನಿಂದಿರಲು ಸುರನದಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ
ಬಂದಳಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕಂಡನು ಶಾಂತ ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಂದಯುವತಿಯ ಸೆರಗ ಹಿಡಿದನು
ಮಂದಿರಕೆ ನಡೆ ಯೆನಲು ಸುರನದಿ
ಯೆಂದಳನಗೊಂದಿಹುದು ಭಾಷೆಯು ಸಲಿಸುವೊಡೆ ಬಹೆನು ॥ ೩೫

ಎಂದು ಸಲಿಸುವೊಡರಿದು ನಿಮಗಹು
ದೇದೊಡೇನೇನೆಂದು ಕೇಳಲಿ
ಕೆಂದಳೀ ಸತಿ ಶಾಂತರಾಜಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ।
ಇಂದು ನನ್ನನದಾರು ನೀ ಹೇ
ಳೆಂದು ಕೇಳಲು ಬೇಡ ನಮ್ಮಯ
ಚಂದವನು ನೀ ನೆನಿಸಲಾಗದಿದನುಜ್ಞೆ ಮಾಡದಿರಿ [1] ॥ ೩೬

ಎಂದು ತನಗಾಜ್ಞೆಯನು ಕೊಡುವಿರಿ
ಯೆಂದು ನೀವಿದ ಮರೆವಿರಾಗಲೆ
ಯಂದು ನಿಮ್ಮನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹೆನೆನಲು ಕೈಕೊಂಡ ।

ಅದನ್ನೊಪ್ಪಿ ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ.

ತಂದನಾಕೆಯ ತನ್ನ ಮಂದಿರ
ಕಂದು ವೇದೋಕ್ತದಲಿ ಗಂಗೆಯ
ನಂದು ಶಂತನು ಮದುವೆಯಾದನು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ॥ ೩೭

ಆದಿನಂಮೊದಲಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ
ಬಾಧಿಸುವೆಳಗಿಂತು ಹುಟ್ಟಿದ
ಯಾದಿಕಾಲದ ವಸುಗಳೇಳನು ಕೊಲುತ ಬರುತಿರಲು ।

1 ನೋಡಿ ಮನಮಬುಗಿ, ಗ. ಪ.

ಮೇದಿನಿಗೆ ಕೌತುಕವ ಬೀಱುತ
ಸಾಧಿಸಿದಳ್ಳೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ
ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ಶಾಂತ ಕಂಡನು ಶಿಶುವನೆಂಟಱದ ॥ ೩೮

ಅದನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬಾರದಾನೀ
ಸುದತಿಯಿಂದಾಕೊಲದೆ ಹೇೞುವೆ
ಹದನ ಕಂಡನು ಶಾಂತಭೂಪನು ಬಂದು ಗಂಗೆಯನು ।

ಈ ಶಿಶುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡವೆಂದು ಶಂತನುವಚನ.

ಸುದತಿ ನೀನಾರೀಸುಮಕ್ಕಳ
ನೊದೆದು ನೂಕಿದೆ ಜಲಧಿಮಧ್ಯದಿ
ಹದನು ತಾನೇನಿದಱ ಯಿನ್ನೀ ಮಗನ ಕೊಲ್ಲದಿರು ॥ ೩೯

ಎಂದು ಜಱಿಯಲು ನೃಪನು ನಾರಿಯು
ಕಂದನನು ತಾ ಸೆಳದುಕೊಂಡನ
ದಂದು ಹುಟ್ಟಿದರಾಮುಹೂರ್ತದ ಸಮಯಮಧ್ಯದಲಿ ।
ಇಂದುಕುಲಗುರು ವೃಬ್ಬ ಮತ್ತಾ
ಗಂದು ದ್ರೌಪದಿಜನಕ ಗೌತಮ
ರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರವರು ಕೃಪ ಕೃಪಿ ಭೀಷ್ಮಸಂಗಡಲು ॥ ೪೦

ಈಶರದ್ವಾನುವಿನ ವೀರ್ಯವ
ನಾಶರಸ್ತಂಬದಲದಿಬ್ಬರ
ನಾಶರತ್ಕಾಲದಲು ಕಂಡನು ಕೃಪನ ಕೃಪಿಸಹಿತ ।
ಆಶಿಶುಗಳಿಬ್ಬರನು ತಂದಪ
ನೀಶಿಶುಗಳಹುದೆನುತ ಶಾಂತಮ
ಹೀಶ ಸಲೆ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟನವರಿಗೆ ಹೆಸರ ಕೃಪಕೃಪಿಯು ॥ ೪೧

ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಾಗ ಗಂಗೆಯು
ನಂದನನ ಕೊಲಲೀಸದಿರಲಿ
ಕ್ಕಂದು ಕೋಪಿಸಿ ಗಂಗೆ ಹೋದಳು ಮಗನನೊಡಗೊಂಡು ।

ಅಂದು ಸುರಗುರುವಿಂದಲೋದಿಸಿ
ಕಂದನನು ಜಮದಗ್ನಿರಾಮನ
ಮಂದಿರಕೆ ಪರುಠವಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಕಲಿಸಿದಳು ॥ ೪೨

ಬಳಿಕ ಯಿನ್ನೂ ಹಬುದಕಾತನ
ನೊಲಿದು ಗಂಗಾನದಿಗೆ ತಂದಳು
ಕೆಲವುದಿನಕಾಶಾಂತ ಬಂದನು ಬೇಂಟೆಸೆವದಿಂದ ।

ಗಂಗೆಯು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಶಂತನುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಿಕೆ

ಬಳಲಿ ಗಂಗಾಜಲವನಬಸುತ
ಜಲವ ಕಾಣದೆ ಶಾಂತಭೂಭುಜ
ಬಳಿಕ ಕಂಡನು ಭೀಷ್ಮದೇವನ ಬಾಹುವಿಕ್ರಮವ ॥ ೪೩

ಸುರನದಿಯ ಶಸ್ತ್ರದಲಿ ಕಟ್ಟಿಯೆ
ಮರಳಿ ಹಿಂದಕೆ ನಡೆಸುತಿರ್ದನು
ತರಳನಿವನಾರೆನುತಲಿರಲಿಕೆ ಗಂಗೆ ನಡೆತಂದು ।
ಅರಸ ನಿನ್ನಯ ಪುತ್ರನೀತನು
ಪರಶುರಾಮನ ಶಿಷ್ಯ ನಿಮ್ಮಯ
ಪುರಕದೀತನನೊಯ್ಯುವೆಂದಳು ಗಂಗೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೪೪

ಮಗನ ಕೊಟ್ಟಳು ಬಳಿಕ ಶಾಂತಂ
ಗಘಹರನ ನೆನೆಯುತ್ತ ಶಾಂತನು
ಜಗದ ಭೂಸುರತತಿಗೆ ದಾನವ ಬಿತ್ತಿ ಪೂಜಿಸುತ ।
ಮಗನ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯು
ನಗುತಲೇ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮಂಗಳ
ನಿಗಮಘೋಷದಿ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ॥ ೪೫

ಬಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಕೃಪನು ಕೃಪಿಗಳ
ನೊಂದು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿಯೆ
ತಂದೆ ಸಾಕಿದ ಶಾಂತ ಮೂವರನರಸ ಕೇಳೆಂದ ।

---

1 ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕ.ಖ

ಹಿಂದೆ ನೂರಬ್ದದಲಿ ಶಂತನು
ಮಂದಿರದಿ ತಾ ಗಂಗೆ ಯಿದ್ದಳು
ಕಂದ ಭೀಷ್ಮನ ಹೆತ್ತು ಹೋದಳು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ॥ ೪೬

ಬಳಿಕ ಯಿನ್ನೂ ಬಬುದಕಾತನ
ಕಳುಹಿದಳು ಶಾಂತಂಗದೆಂಬೀ
ಪ್ರೊಳಕಥೆಯು ತಾ ಹೇಳ್ವ ಕೇಳ್ವರ ದೇವನನವರತ ।
ಒಲಿದು ರಕ್ಷಿಪನವರಿಗಿಹಪರ
ನೆಲೆಗಳಲಿ ವರಶುಭವನೀಯುಲಿ
ಬಳಿಕ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ॥ ೪೭

ಕರುಣಿಸಿದ ಶಶಿವಂಶಕಿಹಪರ
ವೆರಡದ್ವಾಪರದೊಳಗೆ ತನ್ನನು
ನಿರುತ ನೆನೆವರ ಕಾವನಾಮುರಮಥನ ದೆಸೆಯಿಂದ ।
ದುರಿತಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದೀ
ಪರಿಯುನಜಿತಗೆ ಹೊದ್ದವಾಗಳು
ಮರಸ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೮

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಪದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸತ್ಯವತಿ ಜನಿಸಿದಳು ಶಾಂತಗೆ
ಚಿತ್ರವಲ್ಲಭೆಯಾಗಿ ಮೊದಲಲಿ
ಹೆತ್ತಳೈ ಶ್ರೀವರನ ವೇದವ್ಯಾಸರೂಪಿನಲಿ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸೊರ್ಬಿನ ಮೇಗಳಾತ್ಮನ
ಮೇಲುನೋಟದಲಿನ್ನು ಹುಟ್ಟುವ ನೃಪರ ಸಡಗರವ ।
ಕಾಲಕಾಲಕೆ ಜನಿಸಿ ಮಂಗಳ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಹರಿಯೊಡನೆ ಯಾಡುವ
ಖೇಳಮೇಳದ ಪರಿಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧

ಚಂದ್ರವಂಶದವರ ಮಹಿಮೆ.

ಕಾಲವವರಲಿ ಕೈಯ್ಯನಿಕ್ಕದು
ಮೇಲೆ ಕಯ್ಯಿಕ್ಕುವರ ಕಾಣೆನು
ಕೇಳು ನಿಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವಪುರುಷರ ಜನನವುನ್ನತಿಯ ।
ಬೀಳುಕೊಂಡಳು ಗಂಗೆ ಶಾಂತನ
ಮೇಲೆ ತಾನಿನ್ನೂರುವತ್ಸರ
ಕಾಲ ಸವೆಯಲು ಬಳಿಕ ಸುತನನು ಕೊಟ್ಟು ಪೊಲವಲಿ ॥ ೨

ಶಾಪ ಹಿಂಗಿತು ಸುರನದಿಗೆ ಬಳಿ
ಕಾಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಷ್ಮ ಶಂತನು
ಭೂಪತಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಬೆಳಗಿದನಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।

ಉಪರಿಚರವಸುವಿಗೆ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪುತ್ರಿಯ ಜನನ.

ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳ ಯುಪರಿಚರವಸು
ಟೋಪದಲಿ ವಾರಿಧಿಯಲಾಡುತ
ಲಾ ಪುರಂದರಲೋಕವನಿತೆಯ ಕಂಡು ಮನಸಿಜನ ॥ ೩

ಬಾಣದಲಿ ಬಸವಳಿಯೆ ಬಿದ್ದುದು
ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ರೇತಸ್ಸು ಬಳಿಕದ
ಕಾಣುತಲಿ ತನ್ನಾತ್ಮಪತ್ನಿಗದ್ಯೈಯ್ದಬೇಕೆನುತ ।
ಮಾಣದಾ ಪಾಂಚಾಲನೊಂದಳ

ಗೋಣಿನಲಿ ತಾ ಕಮಲದೆಲೆಯೊಳು
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿ ಯಮದ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದೊಡವನು ಬಿರುಗಾಳಿ ॥ ೪

ದಾಶರಾಜನು ಮೀನನ್ನು ತಂದು ಕಡಿಯಲು ಮಕ್ಕಳು ಸಿಕ್ಕುವಿಕೆ.

ಹೊಡೆಯಲಾಗದು ಕೆಡೆದು ಯಮುನೆಯ
ತಡಿಯ ಬಳಿಯಲಿ ಮೀನು ನುಂಗಿತ
ದೆಡೆಯಲೆದು ತಾನೊಬ್ಬ ಬಂದನು ಬೇಂಟೆಯಾಡುತಲು [1] ।
ಹಿಡಿದು ತನ್ನಾಲಯಕೆ ತಂದಾ
ಮಡದಿಗೀಯಲು ಬಳಿಕ ತಾನದ
ಕಡಿಯಲಿಕೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಕಂಡು ಬೆಱಗಾಗಿ ॥ ೫

ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಅರಸಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಂಗೂಸನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಮಡದಿ ತನ್ನಯ ಪತಿಗೆ ತೋಱಲು
ನಡುನಡುಗಿ ಯಾವರಕುಮಾರನ
ನೊಡವಿಪತಿಗವಸೀಯೆ ಯವನು ವಿರಾಟಪತಿಯಾಗೆ ।
ಮಡದಿ ಯಾತನ ಮನೆಯಲಿರಲಿಕೆ
ಪೊಡವಿಪತಿ ಕೇಳಾಗಲಾಯಿತ
ದಡಿಗಡಿಗೆ ಧನಧಾನ್ಯದಾಗಮ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಮುನ್ನ ತಾ ದೇವಾಂಗನಾವಧು
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯ ಭಜಿಸಿದ
ಚನ್ನೆಗಾಯಿತು ಶಾಪ ನಾರದದೇವಋಷಿಯಿಂದ ।
ತನ್ನ ತಾ ಪೊಗಳಲಿಕೆ ಹೀನರ
ಕನ್ನೆತನದಲಿ ಸತ್ಯವತಿ ಯೆಂ
ದೆನ್ನ ಶಾಪದಲಿರಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಪುರುಷನಲಿ ॥ ೭

1 ಹಿಡಿದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ, ಕ. ಖ.

ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೈದು ಯೆಂದಾ
ಕನ್ನೆಯನು ಪರುಠವಿಸೆ ಸೂತನ
ಕನ್ನಿಕೆಯಬು ತಾನಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಕನ್ನಿಕೆಯ ಹೆಸರಾಯ್ತು ಲೋಕಕೆ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿ
ಯಿನ್ನು ಕೇಳ್ಳ ರಾಯ ವೃತ್ತರಕಥೆಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೮

ಆಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾಶರರಿಂದ ವ್ಯಾಸೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಆಕೆ ಕೃಷ್ಣಾತೀರದಲು ಪಿತೃ
ವಾಕುಮಾತ್ರದಿ ನಾವೆಯಿಕ್ಕಿದ
ಳಾಕುಮಾರಿಯ ನಾವೆಯೇಱಿದನಾಪರಾಶರನು ।
ನೂಕು ನಾವೆಯನಾತಟಾಕಕೆ
ನೂಕೆನಲು ನೂಕಲಿಕೆ ಮುನಿಪತಿ
ಯಾಕುಮಾರಿಯ ಕಂಡು ಸೋತನು ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿಯ ॥ ೯

ಸೋತು ಹಿಡಿಯಲಿಕೆಂದಳಾವಧು
ವಾತಪೋನಿಷ್ಠಂಗೆ ನಮ್ಮನು
ವಾ ತಟದೊಳಿಹ ಜನರು ಕಾಣುವರೆಂದಳಾವನಿತೆ ।
ಈತ್ವರಿತವೇಕೆನಲು ಮುನಿಪತಿ
ಯಾತತುಕ್ಷಣ ಮಂಜ ಸೃಜಿಸಿಯೆ
ಕಾಂತೆಯನು ರಮಿಸಲ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವಂದಿತನು ॥ ೧೦

ಇಱದನಂತರ್ಧಾನದಿಂದವೆ
ನಳಿನಲೋಚನ ವ್ಯಾಸರೂಪಿಂ
ದಿಳಗೆ ವೇದಾರ್ಥವನು ತೋಱಲಿಕೆಂದು ನಡೆತಂದ ।
ಒಲಿದು ಮಿಂದನು ಸತ್ಯವತಿಯುಳ
ಹಲವು ತಪಸಿನ ಫಲವದಾಕೆಗೆ
ಜಲರುಹೋದರನೆಂದುಮುಱಿಯದೆ ಸತ್ಯವತಿಸುತನ ॥ ೧೧

ನೆಲೆಯನರಿಯದೆ ವ್ಯಾಸನೆಂಬರ
ದಿಳೆಯ ಮನುಜರ ಪಾಪರಾಶಿಯ
ಬಳಗಕಿದ ಕೋ ತಾನು [1] ಸಾಧನ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ಭಟಿಕ ಕೃಪೆಯಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧವ
ಕಳೆದು ಯೋಜನಗಂಧಿ ಮಾಡಿದ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ನಳಿನವದನೆಗದೆಂದನೊಂದುವನು ‖ ೧೦

ನೀವು ಜನನಿಗಳನಗದೆಂಬುದು
ದೇವಿ ಕೇಳೌ ಸತ್ಯವತಿಯೆಂ
ದಾವಿಭುವು ಬೇಡಿದನು ತಾ ಸಲೆ ವಿನಯಪರನಾಗಿ |
ಭೂಮಿಪತಿ ಚಿತ್ರೈಸು ನಿಮ್ಮಯ
ಭೂಮಿಪರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕಾಮಿನೀಶನು ಮೂಲವಾದನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೩

ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ನಿಮ್ಮಯ
ಟೋಪವೆನು ತಾನೇನನುಸುರುವೆ
ನಾ ಪುರಂದರಮುಖ್ಯನಾಕಜಜಾಲವೆಣೆಯಲ್ಲ |
ಭೂಪ ಕೇಳು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ವಸು
ರೂಪುಗರ್ಭವು ಮೀನ ಬಸುರಲಿ
ವ್ಯಾಪಿಸಲು ಜನಿಸಿದರು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಾಕ್ಷಣಕೆ [2] ‖ ೧೪

ಬಟಿಕ ಮತ್ಸ್ಯದ ಬಸುರಲುದಿಸಿದ
ನಳಿನಲೋಚನ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿ
ಬಳವುತಿರಲಿಕೆ ಸಂಗವಾಯ್ತು ಪರಾಶರವ್ರತಿಗೆ |
ನಳಿನನಾಭನು ಜನಿಸಿ ಯಾಕೆಯ
ಹಳೆಯ ಶಾಪವ ತಿಳಿದು ಶಾಪವ
ನಿಳೆಯಬಿಡಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೫

---

[1] ನರಕ, ಖ. [2] ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಜನಿಸಿದುದು ಮಿಥುನವು ಮತ್ಸ್ಯಜಠರದಲಿ, ಚ.

ನಳಿನನಾಭನ ಕೃಪೆಯನಾಕ್ಷಣ
ತಳೆಯಲಾಯಿತು ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಗೆ
ಬಳಿಕಲಾಕೆಯ ವರಸುಗಂಧಿಯ ಮಾಡಿದನು ಮುನಿಪ |
ಇಳೆಯೊಳಾಕೆಯ ದೇಹ ಯೋಜನ
ವಳಯಪರಿಯಂತರ ಸುಗಂಧದ
ಬಳಗವಾಯಿತು ವ್ಯಾಸನಾಜ್ಞೆಯ ಕೃಪೆಯ ಭಾರದಲಿ ‖ ೧೬

ಬಳಿಕ ಯೋಜನಗಂಧಿಯಲ್ಲಿಂ
ದಿಳಿದನಭ್ರಶ್ಯಾಮನುರುಪಿಂ
ಗಳಜಟಾಪರಿಬದ್ಧ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ |
ಒಲಿದು ಕಮಲದಳಾಯತಾಕ್ಷಕ
ನಿಳಿದು ಸತ್ಯವತೀಸುತನು ಮುನಿ
ತಿಲಕನಾದನದಾಕೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲದಿಂದ ‖ ೧೭

ಆಗ ಶಂತನುವಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯ ದರ್ಶನ

ನೆನೆ ವಿಪತ್ತಿನೊಳೆಂದು ತಾಯನು
ತನುಜ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು ಪರಾಶರ
ಮುನಿಪ ಕನ್ಯಾತ್ವವನು ಪುನರಪಿ ಕೊಟ್ಟನಾಸತಿಗೆ [1]
ವಿನುತಕೃಷ್ಣಾ [2] ತೀರದಲು ಮಾ
ನಿನಿಯ ಕಂಡನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ
ಜನಪ ಶಂತನು ಮರುಳುಗೊಂಡನು ಮದನನೆಸುಗೆಯಲಿ [3] ‖ ೧೮

ಆಕುಮಾರಿಯ ರೂಪಿನೇಳ್ಗೆಗೆ
ಲೋಕದಲ್ಲೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಕಾಕುಯುವತಿಯರೇಕೆ ಭಾಮಿನಿ ಸತ್ಯವತಿಯಿರಲು |

[1] ಮುನಿಪುನಃ ಕನ್ಯಾತ್ವವನು ಕರುಣಿಸಿದನಾಸತಿಗೆ, ಚ.
[2] ಯಮುನಾ, ಚ. [3] ಶರಹತಿಗೆ, ಕ. ಖ. ಗ.

ಆ ಕುರುಕ್ಷಿತಿಗಧಿಪ ತಾ ಕಂ
ಡಾಕೆಯನು ಕೈವಿಡಿದು ಕರೆಯುತಿರ
ಲಾ ಕುವರಿಯಾದರಿಸದಿವಳು ನಾವೆಯೊಳಗಂದು ॥ ೧೯

ಎನ್ನ ತಾ ಬಂದೊಬ್ಬ ಮುನಿಪತಿ
ಕನ್ನೆತನವನು ಕೆಡಿಸಿ ಯೆನ್ನನು
ಭಿನ್ನಮಾಡಿದನೆಂದು ತನ್ನಯ ಮನದೊಳಗೆ ನೆನೆದು ।
ಇನ್ನು ತಾನೀಜನಪಸಂಗವ
ಮನ್ನಿಸಿದರೇನಹುದೊ ಯೆನುತಲಿ
ಕನ್ನೆ ತಾ ಬೆರಗಾಗಿ ಧರ್ಮವ ನೆನೆದಳ್ಯ ಮನದಿ ॥ ೨೦

ಜನಕ ಜನನಿಯು ಕೂರ್ತು ಕೊಟ್ಟರೆ
ಯೆನಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗುವೆನ್ನಯ
ಮನಕೆ ಬಂದುದನ್ಯದಲಾಗದದೆನುತಲಾತರಳೆ ।
ವಿನುತಗಂಗಾತೀರದೆಡೆಯಲಿ
ವನದ ಮಧ್ಯದಲಿರಲು ಮಾನಿನಿ
ಮನವ ಸಂವರಿಸಿರಲು ಬಂದನು ಶಾಂತಭೂಭುಜನು ॥ ೨೧

ನಾಲ್ಕುಕೋಟಿಘಟಾಕದಂಬವು
ನೂಕಿ ನುಗ್ಗುವ ಪಾಯಿದಳ ಪದಿ
ನಾಕುಕೋಟಿಗಳಧಿಕ ಕುದುರೆಗಳೆಂಟುಕೋಟಿಗಳು ।
ಜೋಕೆಯಲಿ ರಥವಾಜಿಕೋಟಿಯು
ಲಾಕೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭೂಪತಿ
ವ್ಯಾಕುಲಾಂತಃಕರಣನಾದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ಪರಿಮಳದ ಪಥವಿಡಿದು ಬಂದೀ
ತರಳೆಯನು ಕಂಡಾರು ನೀನೆಂ
ದರಸ ಬೆಸಗೊಳುತೆಸುವ ಕಾಮನ ಶರಕೆ ಮೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ।

ಅರಮನೆಗೆ ನಡೆಯೆನಲು ತಂದೆಯ
ಪರಮವಚನವಲಂಘ್ಯವೆನೆ ಕಾ
ತರಿಸಿ ಭಗ್ನಮನೋರಥನು ಮರಳಿದನು ಮಂದಿರಕೆ ‖ ೬೩

ಸತ್ಯವತಿಯು ಒಪ್ಪದಿರಲು ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ವಿರಹತಾಪದ ಬೇಗೆ ಭೂಪಿ
ಶ್ವರನ ಮುಸುಕಿತು ಒಱಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿ ಸಲಱಿಯೆನೆಂಟೊಂಬತ್ತಱಲಿ ಪರಿಯ |
ಮರಣವಿನ್ನೇನೆಂಬ ಜನದ
ಬ್ಬರದ ಗುಜಗುಜನಱಿದು ಯಮುನಾ
ವರನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ಭೀಷ್ಮ ಮಹಿಳದಲಿ ‖ ೬೪

ಕರೆಯಿಸಿದ ಧೀವರನ ನಯ್ಯಂ
ಗರಸಿ ಯಾಗಲು ಬೇಕು ಕೊಡಿ ಯೆನೆ
ಯರಸಿಯಾದೊಡೆ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವೊಡೆ |
ಅಱಿದು ಸಲಿಸುವೊಡಿದನು ತನ್ನಯ
ವರಕುಮಾರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿತ್ತದ
ನಿರುತ ಮಾತುವುದಾದರಾಕೆಯು ನಿನಗೆ ತಾಯಹಳು ‖ ೬೫

ಆದೊಡಿಲ್ಲಿಂ ಮೇಲೆ ನಾರಿಯ
ರಾದವರು ಭಾಗೀರಥಿಯ ಸರಿ
ಮೇದಿನಿಯು ಸಲಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಯ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ |
ಈದಿವಿಜರೀ *ಮುಖ್ಯಮುನಿಜನ
ರಾದಿಯಾಗದಕಿನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯು *
ಮೇದಿನಿಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗದೆನಲು ಕೈಕೊಂಡ ‖ ೬೬

* ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರು ಸಾಕ್ಷಿಕಳೀ, * ಖ ಘ

ಬಟ್ಟಿಕ ದಾಶನು ಸತ್ಯವತಿಯಳ
ನೊಲಿದಲಂಕೃತಿ ಮಾಡಿ ಗಂಗಾ
ಜಲತಟಾಕದಿ ತಂದು ಶಂತನುರಾಜಮಂದಿರಕೆ |
ಖಲನೆಯನು ಮಾಂಗಲ್ಯವಿಭವದ
ಬಳಗದಲಿ ಶುಭರಭಸದಿಂದವೆ
ಯಿಳಸುರರ ವರಮಂತ್ರಘೋಷದಿ ತಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೬೭

ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ವಿವಾಹ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಕರಿಸಿದನು ದಂಡಿಗೆಯಲಾಕೆಯ
ಪರಮವಿಭವದಲಂದು ದಾಶನ [1]
ವರಸುತೆಯ ಶಂತನುಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದನು ಭೀಷ್ಮ |
ಉರವಣಿಪ ಮಗನುಡಿವ ಭಾಷೆಯ
ನರಸ ಕೇಳಿಯೆ ಭೀಷ್ಮದೇವಗೆ
ವರವನಿತ್ತನು ಮರಣವದು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೬೮

ಎಂದು ಯೋಜನಗಂಧಿಸಹಿತಾ
ಯಿಂದುಕುಲಸಂಭವನು ಶಂತನು
ವಂದು ಗಮಿಸಿದನರಸ ಹಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ವಹಿಲದಲಿ |
ಬಂದು ಭೂಸುರತತಿಯು ದಕ್ಷಿಣೆ
ಯಿಂದ ದಣಿಸಿಯೆ ಭೀಷ್ಮದೇವನ
ತಂದೆ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಭವನವ ವರಮುಹೂರ್ತದಲಿ ॥ ೬೯

ಹೊಕ್ಕು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ
ರಕ್ಷಿಸುತ ನೃಪನೀತಿಯಿಂದವೆ
ತಕ್ಕರಸು ಪಾಲಿಸುತ ಶಂತನು ಕೆಲವುದಿನ ಸವೆಯೆ |
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನಮಾಯ್ತು ವರಸತಿ
ಯೊಕ್ಕತನದಲು ಶಾಂತಪತ್ನಿಗೆ
ನಿಷ್ಕಳಂಕದ ಗರ್ಭವಾಯಿತು ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರದ ॥ ೭೦

[1] ಧೀವರ, ಗ, ಘ.

ಶಂತನುವಿಗೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಜನನ.

ಅಯನದೇವರು ಜನಿಸಿದರು ತಾ
ವೆಯನದಲಿ ಯುವಳಾಗಿ ಯಿಬ್ಬರು
ನಯದಲವತರಿಸಿದರು ದಕ್ಷಿಣದುತ್ತರಾಯಣದ ।
ನಿರುತಕಾಲಂಗಳಲಿ ಹುಟ್ಟಲು
ನಿರುತವಾಯಿತು ಧರ್ಮವಾಗ ಜ
ಯರಮಣಿಯುಗುತ್ಸಾಹವಾಯಿತು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೧

ಬಳಿಕ ಯೋಜನಗಂಧಿಪುತ್ರರು
ಬಳೆವುತಿರ್ದರು ಸೂರ್ಯತೇಜದ
ವೊಲು ಕುಮಾರರು ಭೀಷ್ಮನನುಜರು ಹಿಮಕುಲಾನ್ವಯರು ।
ಲಲಿತಮಂಗಳಜಾತಕರ್ಮವ
ಬಳೆದು ಚಿತ್ರಾಂಗದನುಕುರುಕುಲ
ತಿಲಕನಾದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ನಾಮಕರಣದಲಿ ॥ ೩೨

ಇರಲಿರಲು ಶಾಂತಾವನೀಪತಿ
ಸುರರೊಳಗೆ ಬೆರಸಿದನು ಬಳಿಕೀ
ಧರಣಿಯೊಡೆತನವಾಯ್ತು ಚಿತ್ರಾಂಗದಕುಮಾರಂಗೆ ।

ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಮೃತನಾಗಲು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನ

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆಲವು ಕಾಲಾಂ
ತರದೊಳಾತನು ಕಾದಿ ಗಂಧ
ರ್ವರೊಳು ಮಡಿದನು ಪಟ್ಟವಾಯ್ತು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂಗೆ ॥ ೩೩

ರಾಯ ಕೇಳೈ ಸಕಳರಾಜ್ಯ
ಶ್ರೀಯನಾತಂಗಿತ್ತು ಭೀಷ್ಮನು
ತಾಯ ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಮಚ್ಚಿಸಿದನು ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।

ರಾಯಕುವರರನ ಮದುವೆಗಬುಜದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯರನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಹಾಯ್ದನಾ ದಬಿದುಬಿವನೊಂದು ವಿವಾಹಮಂಟಪಕೆ ॥ ೨೪

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ವಿವಾಹ.

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಾಕ್ಷತ್ರವರ್ಗವ
ಚಲ್ಲಬಡಿದು ವಿವಾಹಶಾಲೆಯು
ಚೆಲ್ಲೆಗಂಗಳ ಕಮಲಮುಖಿಯರ ಮೂವರನು ಹಿಡಿದ ।
ಘಲ್ಲಣೆಯು ಪಟುಭಟರ ಘಲ್ಲಿಸಿ
ಮಲ್ಲಭೀಷ್ಮನು ಪುರಕೆ ತಂದವ
ರೆಲ್ಲರನು ತಮ್ಮಂಗೆ ಮದುವೆಯು ಮಾಡಲನುಗೈದ ॥ ೨೫

ಆಕಮಲಲೋಚನೆಯರೊಳು ಮೊದ
ಲಾಕೆ ಭೀಷ್ಮನೆ ಗಂಡನೆಂದೇ
ನೂಕಿ ಭಾಷೆಯು ಮಾಡಿ ನಿಂದಳು ಛಲದ ಬಲುಹಿನಲಿ।
ಆಕೆ ಮಾಣಲಿ ಮಿಕ್ಕವರು ಬರ
ಲೀಕುಮಾರಂಗೆಂದು ವೈದಿಕ
ಲೌಕಿಕೋತ್ಸವದಿಂದ ಮದುವೆಯು ಮಾಡಿದನು ಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೬

ಅಂಬಾಭೀಷ್ಮರ ಕಲಹ.

ಅರಸ ಚಿತ್ರೈಸಂಬೆಯೆಂಬಳು
ದುರುಳೆ ಭೀಷ್ಮನ ಕೂಟವಲ್ಲದೆ
ಮರಣದೊಡನೆಯೆ ಕೂಟದೆಡೆಯಲಿ ಪಂಥ ವಿಲ್ಲೆಂದು ।
ಕರೆಸಿದಳು ಭೀಷ್ಮನನು ಮುನ್ನಿನ
ಗರಸ ಸಾಲ್ವನದೆಂದು ನಮ್ಮಯ
ವರಜನಕ ಸಂಪ್ರತಿಯು ಮಾಡಿರೆ ನೀನು ಹಿಡಿತಂದೆ ॥ ೨೭

ತಂದು ಬಿಟ್ಟೊಡೆ ಮರಳಿ ಸಾಲ್ವನ
ದಿಂದು ತಾ ಪತಿಕರಿಸನೆನ್ನನು
ತಂದು ತಾ ಮರಳೊಬ್ಬಗೀವೊಡೆ ಯಾವರು ಕೈಕೊಳರು ।
ಇಂದು ನೀ ಹಿಡಿದಾಗ ಕೆಡಿಸಿದೆ
ತಂದುದಕೆ ತಾ ನರಸನಾದೊಡ
ದಿಂದುಮುಖಿಯರೊಳಾನೆ ಧನ್ಯಳೆಗೆಂದೊಡಿಂತೆಂದ ॥ ೩೮

ಎನ್ನ ವ್ರತವೊಂದಿಹುದು ವನಿತೆಯು
ರೆನ್ನ ಮಾತೆಯು ರೂಪರೆಂಬುದ
ನಿನ್ನನಾ ಪತಿಕರಿಸಬಾರದು ಯುವತಿ ಕೇಳೆಂದ ।
ಮುನ್ನ ಕೇಳಾನಿನ್ನನೀಗಳು
ಮನ್ನಣೆಗೆ ಮನವಿಕ್ಕಗೊಡೆ ಸಂ
ಪನ್ನನಚ್ಯುತನಾಣೆ ಕೇಳೆನೆ ಕೋಪ ಕಿಡಿಯಿಡಲು ॥ ೩೯

ಮರಳಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ ಗಂಗಾ
ವರನದಿಯ ತಡಿಗಾಗ ಭೀಷ್ಮನ
ಶಿರವನರಿವೆನದೆನುತ ತಪವಲ್ಲಿರಲು ನಾರದನು ।
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನ ಸಭೆಯಿಂ
ಧರಣಿಗಿಳಿದನನಂಬೆಯಲ್ಲಿಗೆ
ವರಮುಖಿಯೆ ತಪವೇತಕೆಂದರೆ । ನುಡಿದಳಾವನಿತೆ ॥ ೪೦

ಪರಶುರಾಮರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಅಂಬೆಗೆ ನಾರದೋಪದೇಶ.

ಸುರನದಿಯ ಸುತನೆನ್ನ ಹಿಡಿತಂ
ದರಸನಾಗದೆ ಬಿಟ್ಟನದಕೀ
ವರತಪವ ನಾ ಮಾಡಿ ಭೀಷ್ಮನ ಕೊಲುವೆನೆಂದೆನಲು ।
ಸರಸಿರುಹಮುಖಿ ಕೇಳು ಬಳಿಗೇ

ಸರಸಿಜಾಸನೆ ತಪವಿದೇಕನೆ, ಖ

ಹರಿಸಲಾಗದು ಪುರುಷರಾವರ
ನಿರುತವಾದೊಡೆ ಪರಶುರಾಮಂಗರುಹು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೪೧

ಆತಸೀತನ ಪರಮಗುರು ತಾ
ನಾತನಾಜ್ಞೆಯು ಮೀಅ ನಿರುತವಿ
ದಾತನನು ನೀ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದಾತ ಹೇಳಿದನು ।
ಆತನನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮುನಿವಿ
ಖ್ಯಾತರೊಡೆಯನ ಬಳಿಕೆ ಬಂದಪ
ಳೋತು ಭಯಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮೊಯ್ಕಿಕ್ಕಿದಳು ವರತರಳೆ [1] ॥ ೪೨

ಬಳಲು ದೇವರ ದೇವನಾಕೆಯ [2]
ಪರಿಯ ಕೇಳಿದೊಡಾಕೆ ಹಿಂದಣ
ನಿರುತವನು ಬಿನ್ನೈಸೆ ಕರುಣಾಕರನು ಮೊಳವೆಂಟ ।
ವರಶರಾಸನ ಪರಶುಸಹಿತಾ
ಪರಶುರಾಮನು ತೀರನೇಳಿಯೆ
ವರಋಷಿಸ್ತೋಮದಲಿ ಬಂದನು ವರಕುರುಕ್ಷಿತಿಗೆ ॥ ೪೩

ಪರಶುರಾಮನ ಭಜಿಸಿ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಕೆ ತಂದಳು ಬಳಿಕ ಗಂಗಾ
ವರಕುಮಾರನು ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಪರಿಯ ಕೇಳೆಂದ ।

ಅಂಬೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ
ಎಂದು ಪರಶುರಾಮರ ಅಪ್ಪಣೆ

ಕರೆಸಿದನು ಭೀಷ್ಮನನು ನೀನೀ
ವರಸತಿಯ ಪತಿಕರಿಸು ನೀ ಪತಿ
ಕರಿಸದಿರ್ದೊಡೆ ಕಾಳಗವೆ ಪತಿಕರಿಸು ನೀನೆಂದ ॥ ೪೪

---

1 ಲಲಿತಾಂಗಿ, ಗ.ಘ. ಭೃಗುಸುತಗೆ, ಖ. 2 ಬರವಿದೇನೆಂದಾಗಲಾಕೆಯ, ಖ.

ಸತಿಯನೊಲ್ಲನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ
ವ್ರತಕೆ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲ ನೀನೆನು
ಚಿತವ ನೆನೆದೊಡೆ ನಡೆಯಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕಾಳಗವ ನಿಮಗೆ |
ವ್ರತನಿಧಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಸಂ
ತತವದಿಪ್ಪತ್ತೊಂದುದಿನ ಭೃಗು
ಸುತನೊಡನೆ ಕಾದಲಿಕೆ ಕೇಳಯೆ ಬಂದರೊಲವಿನಲಿ [1] ‖ ೪೫

ಗಂಗೆಮೊದಲಾದಮಳನದಿಗಳು
ಜಂಗಮಶ್ರೀಯುಷ್ಟವಸುಗಳು
ಹಿಂಗದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭೀಷ್ಮಂಗೆಂದರೊಂದುವನು |
ಮಂಗಳಾಹ್ವಯನೀತನೇ ನರ
ಸಿಂಗನೀತನ ಕೂಡೆ ಮಲೆದರೆ
ಯಂಗವುಚಿವುದೆ ಬೇಡ ಮಗನೇ ಯೆಂಗೊಡಿಂತೆಂದ ‖ ೪೬

ಅಂಗವಣಿದೊಡದಳಿದು ಹೋಗಲಿ
ಹೆಂಗಸನು ಕೈಕೊಳನು ನಾನೆನ
ಲಂಗಜಾಸ್ತ್ರಕೆ ಬೆಚ್ಚದಾತಗೆ ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರವನು |
ಗಂಗೆಮೊದಲಾಗಖಿಳವಸುಗಳು
ಹಿಂಗಿದರು ಸರ್ವಮೋಹನಾಸ್ತ್ರದ
ಲಂಗವುಜುಹಿಸೆ ಮರಳ ಭೀಷ್ಮನ ಪರಿಯ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೭

ಆಮಹಾಸರ್ವಮೋಹನಾಸ್ತ್ರವ
ನೇಮಿಸಿಯೆ ಕಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಭಾರ್ಗವ
ರಾಮಚಂದ್ರಂಗಾಗ ಭಾಗ-ವನದಕೆ ನಾಭಿಯನು |

ಆಗ ಯುದ್ಧವಾಗಲು ಪರಶುರಾಮರ ಪರಾಜಯ.

ಹೋಮಿಸಿದನದಜೊಳಗಣಸುರನ

---

1 ಕಾದಿದನು ವಿರಥನ ಮಾಡಿದನು ಭೀಷ್ಮ ಖ.

ಭೂಮಿಯೊಳು ಸೋತಂತೆ ಮಾಡಿದ
ರಾಮ ಭೀಷ್ಮಗೆ ವಿರಥನಾದುದ ನೇನ ಹೇಳುವೆನು ॥ ೪೮

ಮುನ್ನ ಸುರತತಿತ್ರಿಸವ್ಯಂದವು
ಹುಣ್ಣವೆಯು ಪ್ರತಿ ಮಾಸಪೂಜೆಗೆ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಲೋಕ ಹೋಗಲು ದೈತ್ಯನೊಬ್ಬವನು ।
ಚೆನ್ನಬಂದಪನವನು ಶೂಲಿಯು
ಚೆನ್ನೆಯನು ಕಂಡವನು ಮೋಹಿಸಿ
ಯಿನ್ನು ನಾ ಶಿವನಹೆನು ಪಾರ್ವತಿಯುವತಿಪತಿಯಹೆನು ॥ ೪೯

ಎಂದು ಭಾರ್ಗವರಾಮಚಂದ್ರಮ
ನಂದವನು ತಾನರಿದು ನಾಕಿಯು
ಗೊಂದಿಯುಲಿ ಹುದುಗಿರ್ದ ಚೌಕಡಿಯೆಂಟುಪರಿಯಂತ ।
ಎಂದಿಗಾದರು ರಾಯ ಕೇಳ್ಗೆ
ಯಿಂದುಧರ ನಾನೆಂಬ ಜೀವರು
ನಂದಿಹೋಗುವರೈಸೆ ಯುವದಿರಗಹುದೆ ಶಿವವಪದವು ॥ ೫೦

ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮನ ಬಾಣಕಸುರನ
ನೊಲಿದು ತಾ ಗುರಿಮಾಡಿ ಭಾರ್ಗವ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಭೀಷ್ಮನುಪಟಳವ ।

ನೀನೇ ಭೀಷ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಡೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಎಲೆ ಮಹಾಸತಿ ನಮ್ಮಮಾತನು
ಬಲುವಿಡಿದು ಕೈಕೊಳ್ಳ ನೀನಿಂ
ನೊಲಿಸಿಕೋ ವೊಲಿದಂತೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಪರಶುಧರ ॥ ೫೧
ನುಡಿಯ ಕೆಡಿಸುವೆನೆಂದು [1] ಗುರುವವ
ಗಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಸರಳವೊನೆ [2] ಯಲಿ
ಕೊಡಹಿ ಬಿಸುಟನು ಬಿಟ್ಟುದಿಲ್ಲ ಮಹಾವ್ರತಸ್ಥಿತಿಯ ।

1 ಭಂಗಿಸಲೆಂದು, ಚ. 2 ಮಳೆ, ಙ.

ಪೊಡವಿಯಲಿ ಶುಚಿ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯದ
ದೃಢತೆಯಲಿ ಕಲಿಭೀಷ್ಮದೇವಗೆ
ಬಿಡದೆ ನಿಲುವರ ಕಾಣೆ ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೫೨

ನುಡಿಯ ಮೀಱಿದ ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನ
ನೊಡಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ನಾರಿಗೆ
ನುಡಿದು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ತಿರುಗಿದ ಪರಶುರಾಮಮುನಿ ।
ಮಡದಿ ತಾ ಬೞಿಕಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನ
ಕೆಡೆನುಡಿದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಗಹ್ವರ
ದೆಡೆಯ ಹೊಕ್ಕಳು ತಪಕೆ ಮುಂದಣಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೩

ಅಂಬೆಯು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಶಪಿಸಿ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಅಂಬೆ ಭೀಷ್ಮನ ಬೈದು ಕಂಬನಿ
ದುಂಬಿ ಹೋದಳು ತಪಕೆ ಬೞಿಕೀ
ಯಂಬಿಕೆಯನಂಬಾಲಿಕೆಯ ರಮಿಸಿದನು ನೃಪಸೂನು ।
ಬೆಂಬಲಕೆ ಕಲಿ ಭೀಷ್ಮನಿರೆ ಚತು
ರಂಬುಧಿಯ ಮಧ್ಯದ ನೃಪಾಲಕ
ದಂಬವೀತಂಗಿದಿರೆ ಸಲಹಿದನಖಿಳಭೂತಳವ ॥ ೫೪

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಂಬೆಗೆ ಶಂಕರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಲಾಪ.

ಬೞಿಕ ಯಂಬೆಯ ತಪಕೆ ಶಂಕರ
ನಿಳಿದು ಬಂದನು ತತ್ಸಮೀಪಕೆ
ನಳಿನಲೋಚನೆ ತಪವಿದೇಕೆನೆ ತಾನು ಭೀಷ್ಮನನು ।

ಅಂಬೆಯ ದೇಹತ್ಯಾಗ.

ಕೊಲುವೆನೀ ದೇಹದಲದೆಂಬೀ
ಬಲುಹ ಕರುಣಿಪುದೆಂದೊಡೆಂದನು
ಲಲನೆ ನೀನಿನ್ನೊಂದು ದೇಹವ ಧರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫೫

ಎಂದು ತಿರುಗಿದ ಶೂಲಿ ಬಳಿಕರ
ವಿಂದಲೋಚನೆ ತನ್ನ ದೇಹವ
ನಿಂದುಧರಗರ್ಪಿಸಲು ಹರಿದವಳಂಬೆ ನದಿಯಾಗಿ ।

ಮೊದಲು ಮಗಳಾಗಿ ಬಳಿಕ ಪುತ್ರನಾಗುವನೆಂದು ದ್ರುಪದಗೆ ಶಂಕರನ ವರ.

ಅಂದು ದ್ರುಪದನು ಶಿವನ ಪೂಜಿಸಿ
ಯೆಂದನೆನಗೊಬ್ಬ ಮಳಪುತ್ರನ
ನಿಂದು ಕರುಣಿಪುದೆನಲು ಕೊಟ್ಟನು ಶಿವನು ಹರುಷದಲಿ [1] ॥ ೫೬

ನಿನಗೆ ಮೊದಲಲಿ ಮಗಳು ಜನಿಸುವ
ಳನಿತು ಷೋಡಶವರುಷವಾಗಲು
ತನುಜೆ ತಾನೇ ಪುತ್ರನಹಳ್ಳೆಂದು ವರವಿತ್ತ ।
ತನುಜನಾದರೆ ಸಾಕದೆಂದಾ
ಜನಪ ತಿರುಗಿದ ತನ್ನ ನಗರಕೆ
ವನಿತೆ ತಾ ಶ್ರೀಭೀಷ್ಮವಧೆಯನು ಮಾಡೆ ಜನಿಸಿದಳು ॥ ೫೭

ಮುಂದೆ ನಿನ್ನಭಿಧಾನ ದ್ರುಪದನ
ನಂದನನು ನೀ ವರಶಿಖಂಡಿಯು
ದೆಂದು ಜನಿಸುವುದೆಂದ ದೇವನು ಶ್ರೀಯುಮಾಪತಿಯು ।

ಅಂಬೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರಲು ವಿವಾಹವನ್ನು ನಡೆಸುವಿಕೆ.

ಎಂದು ತಿರುಗಿದ ತನ್ನ ಮೋಹರ
ಕಂದು ಶಂಕರ ಬಳಿಕ ದ್ರುಪದನ
ಯಿಂದುವದನೆಗೆ ಜನಿಸಿದಳು ತಾನಂಬೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಜನಿಸಿದಳು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹೆಣ್ಣನು
ಜನಪನಾರಿಗೆ ತೋಱದಾಕೆಗೆ
ವಿನುತಮುಂಜಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದನು ದ್ರುಪದ ।

1 ಮನವುಟ್ಟಿ, ಜ.

ವನಿತೆಯೊಂದಿನವಾ ಶಿಖಂಡಿಯು
ತನುವ ಕಂಡಳು ಕಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಂ
ದೆನುತ ಗಂಡನ ಪರಿಯ ಹೇಳಿಯೆ ಕಳುಹಿದಳು ಪಿತಗೆ ॥ ೫೯

ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲು ಶಿಖಂಡಿಯು ವನಪ್ರವೇಶ.

ಕೇಳಿಯಾಕೆಯು ಜನಕ ದ್ರುಪದನ
ಮೇಲೆ ಬರಲಿಕೆ ಪಿಂಗೆ ಶಿಖಂಡಿಯು
ಕೇಳ ನವಿಮ್ಮಾವಮಾನ ಹೋಗುವುದೆನುತ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ।
ಆಲಯುವ ಬೀಪೊಕ್ಕಂಡು ಗಹ್ವರ
ದೊಳು ವನಕ್ಕೈತರಲು ತುಂಬುರು
ಬಾಳಿಕೆಯು ಕಂಡಂದು ದುಗುಡವಿದೇನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಹೇಳಬಾರದು ಕೇಳಬಾರದು
ಬಾಲೆಯನು ನನಗರಸಿಮಾಡಿದ
ಶೂಲಿವಾಕ್ಯವ ಕೇಳ ನಂಬಿದನೆಮ್ಮ ಪಿತನೆಂದು ।

ತುಂಬುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪುಂಸ್ತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಹೇಳಿದಳು ತನ್ನಾತ್ಮ ಚಿಂತೆಯು
ಕೇಳ ತುಂಬುರು ಬಳಿಕ ತನ್ನಯ
ಲೋಲಪುರುಷತ್ವವನು ನೀಡಿದನೆರವನೆಂಟುದಿನ ॥ ೬೧

ಮರಳಿದನು ತನ್ನಾತ್ಮವಾಸಕೆ
ನೆರೆದನೈ ತಾನಾತ್ಮಪತ್ನಿಯು
ನಿರುಳು ತೋಱಲು ಕಂಡಳಂಗನೆ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನ ।
ಮಱೆದೆನೋ ತಾನೆಂದು ಪುನರಪಿ
ಜಱೆದು ಕಳೆದನು ಕನಸ ತಾನೆ
ಚರಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಹೇಳಿಯೆ ಕಳುಹೆ ಜನಕಂಗೆ ॥ ೬೨

ಎನ್ನ ಪತಿ ತಾ ಪುರುಷನೆನೆ ನಿ
ರ್ಭಿನ್ನಮಾನದಿನರಸ ತಿರುಗಿದ
ನಿನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮಾತ ಕೇಳುವುದುಚಿತವಲ್ಲೆನುತ

ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೈದೆ ದ್ರುಪದಜ
ತನ್ನ ಯುವತಿಯ ರಮಿಸಿ ಭಾಷೆಯ
ನಿನ್ನ ಸಲಿಸುವೆನೆಂದು ಬಂದಪನೆಂಟುದಿನದೊಳಗೆ ॥ ೬೨

ಬರಲು ಹಿಂದೊಂದಾಯ್ತು ಶಂಕರ
ವರವರಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಯಕ್ಷೇ
ಶ್ವರನು ಕಂಡನು ತುಂಬುರನು ಸತಿರೂಪುಗೊಂಡಿರಲು ।
ವರಸತಿಯ ಕಂಡಾತ ಸೋತನು
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯನೈದೆ ಹೋದನು
ನಿರುತ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳಾಕೆಯಮೋಘವೀರ್ಯದಲಿ ॥ ೬೪

ಬಳಿಕ ಬಂದು ಶಿಖಂಡಿ ತುಂಬುರ
ಗೆಲೆ ಮಹಾತ್ಮಕ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಲಿ
ಕುಲವೃಥಿಯಿತಭಿಮಾನ ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಂದ ।
ಕೊಳಲು ಬಾರದದೆನಗೆ ಕೇಳನ
ಲೆಲವೊ ಹೇಬ್ಬೆ ತಂದೆ ನೀನೆನೆ
ಲಲನೆಯಾಗಿರೆ ನಾನು ಕಂಡಾಗೊಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವ ॥ ೬೫

ಬಳಿಕ ಯಕ್ಷೇಶ್ವರನು ಕಂಡನು
ನಿಳಯಕ್ಕೈತಂದೆನ್ನ ರಮಿಸಿದ
ಬಳಿಕಲಾಯಿತು ಗರ್ಭವಾಕ್ಷಣ ಶಿವನು ನಡೆತಂದ ।
ನಿಳಯಕ್ಕೈತರೆ ನಾನು ನಾಚಿಯೆ
ಯೊಳಗೆ ಯಿರುತಿರೆ ಬಂದು ಕಂಡನ
ದೆಲವೊ ನೀ ನಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದುದಕಿನ್ನು ॥ ೬೬

ನಿನಗೆ ಮಾನಿನಿತನವು ಹಿಂಗದೆ
ಜನಿಸಿರಲಿ ತಾನೊಂದು ಜನ್ಮಕೆ
ಪುನರಪಿಯು ನೀ ಪುರುಷನಾಗೆಂತೆಂದು ತೆರಳಿದನು ।

ಬಂದ ಪುಂಸ್ತ್ವವು ಸ್ಥಿರವಾಗುವಿಕೆ.

ಎನಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿತನವು ಸವೆನಿಸಿ
ತೆನಗೆ ತಾನಿದು ನೈಜವಾಯಿತು
ನಿನಗೆ ನಿನ್ನಾಯು ಬಯಕೆ ಸಂದಿತು ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೬೭

ಎನೆ ಶಿಖಂಡಿ ಲೇಸೆಂದು ವಂದಿಸಿ
ಮನವಲುತ್ಸಾಹಿಸುತ ಬಂದನು
ಜನಕಜನನಿಗೆ ಪೇಳಿ ತನ್ನಾಯು ಪುರುಷಸಂಗತಿಯ ।
ಜನಪ ಕೇಳ್ದು ದ್ರುಪದನಾಗಲು
ವನಿತೆಗೆಂದನು ನಮ್ಮ ಶೂಲಿಯ
ನಿರುತವಾಕ್ಯವು ಸತ್ಯವಪುದೈ ಯೆಂದು ಪರುಷಿಸಿದ ॥ ೬೮

ಎಂದು ದ್ರುಪದನು ವರಶಿಖಂಡಿಯ
ಛಂದದಲಿ ಪಾಲಿಸುತಲಿರ್ದಾಪ
ನಿಂದುಕುಲಸಂಭವರ ಪರಿಯನೆ ಕೇಳು ನೀನೆಂದ ।
ಮುಂದು ದೊರೆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಗೆ
ಮಂದಮತಿಯುಲಿ ತಾನು ಯೋಜನ
ಗಂಧಿಯುಲಿ ಭೀಷ್ಮರಲಿ ಸಂಶಯ ಪುಟ್ಟೆ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೬೯

ವರವಿಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು
ನಿರುತವಖಿಯದೆ ನಿಮ್ಮ ಭೀಷ್ಮನ
ಪರಿಯು ಯೋಜನಗಂಧಿ ಯಿಬ್ಬರ ಪರಿಯು ಹೊಸತೆನುತ ।
ಧರಣಿಪತಿಗಖುಹಲಿಕೆ ತಾನಿದ [1]
ನಖಸಿ [2] ನೋಡುವೆನೆಂದು ನೃಪನಿರೆ
ಸುರನದೀಸುತ ತಾಯಿಗಾಗಲು ಹರಿಕಥಾಮೃತವ ॥ ೭೦

ಹೇಳುತಿರೆ ನೃಪನಾಗ [3] ನಡುಗಿಯೆ
ಕಾಲಿಗಿಕ್ಕಿದನುತ್ತಮಾಂಗವ

---

[1] ತಾನಾ, ಜ. [2] ದರಿಸಿ, ಜ. [3] ಕಂಡಾಗ, ಕ.

ಮೇಲೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ನೃಪ ಭೀಷ್ಮದೇವಂಗೆ ।
ಹೇಳಿರೈ ತನಗೊಂದು ಧರ್ಮವ
ಕೇಳುವೆನು ಹಿಸುಣಿವೆನು ಪೇಳುವ
ಕೇಳುವರಿಗಿನ್ನಾವುದೈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಿಯೆಂದ [1] ॥ ೭೧

ಎಂದೊಡಾತಗೆ ಹೇಳ್ದೆ ಮರಗಳ
ಮಂದಿರದಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಗೊಬ್ಬರ
ದಿಂದ ಬೇವುದು ಹಿಸುಣನಾತುವಕೇಳ್ವಗಿದುವಿಧಿಯು [2] ।
ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ನಮಿಸಿ ಗಂಗಾ
ನಂದನನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹುಳುತಿಪ
ಗೊಂದುಮರದಾ ಹೊಟ್ಟೆಯಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಗೊಬ್ಬರದಿ ॥ ೭೦

ಅಂದು ತಾನೊಬ್ಬನನು ಕೇಳಸ
ದಂದು ಬೆಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು
ಯಿಂದುಕುಲ ಕಡೆಸರಿಯಿತಂದಿಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಮುಂದೆ ಬಂದುದನಿನ್ನು ಗೋಪೀ
ವೃಂದವಲ್ಲಭ ಮರಳೆ ಪರಿದುದ
ಸಂಧಿಸಿದನೈ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೭೩

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಹಿಸುಣತೆಯೊಳಣ್ಣನಮೇಲಕಾಳಗವಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇನೆಂದ, ಘ.
2 ವಿದಿತಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವದಕೆನಲು, ಖ.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

* ಚಂಡಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸ ಕುಂತಿ
ಚಂಡಮಂತ್ರವನೀಯೆ ಯಾಹವ *
ಚಂಡವಿಕ್ರಮನವನಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಕಲಿ ಕರ್ಣ ॥

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್‍ಯನ ಮರಣ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆಲವು ಕಾಲಾಂ
ತರಕೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು
ಸರಿದನಮರಸ್ತ್ರೀಯರಲಿ ಬಟಿಕೀ ನದೀಸುತನ ।

ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜ್ಯವನೊಪ್ಪದಿರಲು ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕರೆಯುವಿಕೆ.

ಕರೆದು ನುಡಿದಳು ಮಗನೆ ರಾಜ್ಯವ
ಧರಿಸು ನೀನಿನ್ನುತ್ತರದ [1] ಹಿಮ
ಕರಕುಲವ ಬೆಳಗೆಂದು ಯೋಜನಗಂಧಿ ಬೆಸಸಿದಳು ॥ ೧

ತಾಯೆ ನಿಮ್ಮೋಪಾದಿ ರಾಜ
ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂಬಾನುಡಿಯೊಳಗೆ ಗಾಂ
ಗೇಯ ಮುಳುಗನು ಭೀಷ್ಮವಚನಕೆ ಬೇಜೆ ಮೊಳೆಯುಂಟೇ [2] ।
ಕಾಯದಲ್ಪಸುಖಕ್ಕೆ ಘನನಿ
ಶ್ರೇಯಸವ ಕೆಡಿಸುವನೆ ಯೌವದ
ಕಾಯಿಕೋಸುಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವ ಕಡಿವನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨

* ಚಂಡಮುನಿ ಮಂತ್ರಾಹ್ವಯದಿಬರೆ ಚಂಡಕರಸತ್ತೇಜನಾಹವ, ಚ.
* .... ಕರದಂಡದಬಲಸತೇಜನಾಹವ, ಖ. ಛ.
[1] ನೀನಿನ್ನುತ್ತರಾಯಿ, ಖ. ಝ. [2] ಮತಿಮತವ, ಕ.

ನಾನು ರೂಢಿಯ ಸತಿಯರೆಲ್ಲರ
ಸೂನುವಾಗಿಯೆ ಮತ್ತೆ ಪತಿಯಹ
ಹೀನಬುದ್ಧಿಯ ಮಾಡಿ ನುಡಿದುದ ಬಿಡೆನು ಜನ್ಮದಲಿ ।
ತಾನು ನುಡಿದುದ ತಾನು ನಡಿಸದೆ
ಮಾನಿನೀಮೋಹದಲಿ ಪುನರಪಿ
ತಾನು ಬಿದ್ದೊಡೆ ನರಕಕದು ಘನ ತಾಯೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಮಱುಗಿ ಯೋಜನಗಂಧಿ ಚಿಂತೆಯ
ಸೆಱೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದಳೊಂದು [1] ರಾತ್ರಿಯೊ
ಳಱಿದು ನೆನೆದಳು ಪೂರ್ವಸೂಚಿತಪುತ್ರಭಾಷಿತವ ।
ಮುಱಿದ ಭರತಾನ್ವಯದ ಬೆಸುಗೆಯ
ತೆರನ ತೋಱಿತೆ ಪುಣ್ಯವೆನುತೆ
ಚ್ಚರಿತು [2] ನೆನೆದಳು ಮಗನೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಬಹುದೆಂದು ॥ ೪

ವೇದವ್ಯಾಸಾಗಮನ.

ಕೆಂಜೆಡೆಯ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಮೌನೆ
ಮುಂಜೆಱಗಿನುಡುಗೆಯ ಬಲಾಹಕ
ಪುಂಜಕಾಂತಿಯ ಪಿಂಗತರಮುಖಕೇಶದುನ್ನತಿಯ ।
ಕಂಜನಾಭನ ಮೂರ್ತಿಶೋಭಾ
ರಂಜಿತನು ಭವದುರಿತಶತಮದ
ಭಂಜಕನು ತಾಯ್ಗೆಱಗಿ ನಿಂದನು ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ॥ ೫

ನೆನೆದೆ ಯೇನೌ ತಾಯೆ ಕೃತ್ಯವ
ನೆನಗೆ ಬೆಸಸೆನೆ ಮಗನೆ ಭಾರತ
ವಿನುತಕುಲಜಲರಾಶಿ ಯೆಡೆವರಿಯಿತು ವಿಚಿತ್ರನಲಿ [3] ।
ತನುಜ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಯೆನೆ ಕೇ

1 ತೊಱೆಯೊಳಾಱಿದ್ದಳದೊಂದು, ಖ. 2 ದೈವಗತಿಯಿಂದಿರುತ, ಖ.
3 ಯಾಯಿತಿಂದಿನಲಿ, ಕ. ಖ.

ಳ್ಜನನಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯಾಜ್ಞೆಯಲಿ ಸಂ
ಜನಿಯಿಸುವೆ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವೀರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಸುತರ ॥ ೬

ಎಂದು ಬೞಿಕೇಕಾಂತಭವನದೊ
ಳೆಂದು ಮುನಿ ಯಿರಲಂಬಿಕೆಯನರ
ವಿಂದಮುಖಿಯಟ್ಟಿದಳು ಸೊಸೆಯನು ಮುನಿಯ ಪೊರೆಗಾಗಿ ।
ಬಂದು ಮುನಿಪನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ
ನಂದು ಭಾವಿಸುತಕ್ಷಿಗಳ ಭಯ
ದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದಳಾಕೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಿದಳು ॥ ೭

ಬೞಿಕಲಂಬಾಲಿಕೆಯನಲ್ಲಿಗೆ
ಕಳುಹಲಾವಧು ಭಯದಿ ಮುಖದಲಿ
ಬಿಳುಪು ತೋಱಿತು ಮುನಿಯ ರೌದ್ರಾಕಾರದರುಶನದಿ ।
ಲಲನೆ ಮರಳಿದಳೊಬ್ಬ ಸತಿಯನು
ಕಳುಹಲಾವಧು ಚಪಲ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಳಳುಕದೀಕ್ಷಿಸಲಾಯ್ತು ಗರ್ಭಾಧಾನವನಿಬರಿಗೆ [1] ॥ ೮

ಬಂದು ಮುನಿಪತಿ ತಾಯ್ಗೆ ಕೈಮುಗಿ
ದೆಂದನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ
ನಂದನನು ಜಾತ್ಯಂಧನಂಬಾಲಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡುಮಯ ।
ಬಂದು ಬೞಿಕಿನ ಚಪಳೆಗರೆಬಲ
ನೆಂದು ಹೇೞಿಯೆ ತನಗೆ ನೇಮವೆ
ಯೆಂದು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಸರಿದನು ಬಾದರಾಯಣನು ॥ ೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಜನನ.

ತುಂಬಿದುದು ನವಮಾಸ ಜನಿಸಿದ
ನಂಬಿಕೆಯ ಬಸುಱಿನಲಿ ಸೂನು ಗ

---

1 ಕಳುಹಲಾಗಲು ಭಯದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಕಳೆಯಲಾಯಿತು ಗರ್ಭ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಮುನಿಯ ದಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಕ.

ತಾಂಬಕನು ಮಗನಾದನಂಬಾಲಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡುಮಯು ।
ಚುಂಬಿಸಿತು ಪರಿತೋಷನವಪುಳ
ಕಾಂಬುಗಳು ಜನಜನಿತವೇದನೇ
ನೆಂಬೆನುತ್ಸಾಹವ ಕುಮಾರೋದ್ಭವದ ವಿಭವದಲಿ ॥ ೧೦

ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಯನು ಪಾರ್ಥಿವ
ಜಾತಿವಿಧಿವಿಹಿತದಲಿಗಂಗಾ
ಜಾತ ಮಾಡಿಸಿ ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿದನಖಿಳಯಾಚಕರ ।
ಈತನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆರಡನೆ
ಯಾತ ಪಾಂಡು ವಿಲಾಸಿನೀಸಂ
ಜಾತನೀತನು ವಿದುರನೆಂದಾಯ್ತವರಿಗಭಿಧಾನ ॥ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳಿಂತಿವರು ಪೂರ್ವದ
ಸುರಪತಿಯ ಸದನದೊಳಗೊಮ್ಮೆಯು
ನೆರೆದು ಹಾಹಾ ಹೂಹು ಯೆಂಬವರಿವರು ಗಂಧರ್ವ ।
ನಿರುತರಾಗದ್ವೇಷದಲಿ ತಾ
ಧರೆಗೆ ಜನಿಸಿದರಿಂದುಕುಲದಲಿ
ಸುರಪತಿಯ ಶಾಪದಲಿ ಪಾಂಡುಕ್ಷಿತಿಪಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೧೨

ಯಮನಿಗೆ ಮಾಂಡವ್ಯ ಶಾಪ.

ಪೂರ್ವದಲಿ ಮಾಂಡವ್ಯಮುನಿಪತಿ
ಯುರ್ವಿಯಲಿ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಗೆ
ಸಾರ್ವತಪವನು ಮಾಡೆ ಬಟ್ಟಿಕೆಗೊಂದಾಯ್ತು ಕೇಳೆಂದ ।
ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಮನೆಯ ತುರಗವ
ನೋರ್ವ ತಸ್ಕರ ಕೊಂಡು ಬರಲಿಕೆ
ನೀರ್ವಹದಿ ಹುಯ್ಲಾಯ್ತು ಬೇಗದಿ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಬಟ್ಟಿಕ ತಸ್ಕರ ಹಯುವನೊಯ್ವುತ
ಕಳವಳಿಸಿ ಮಾಂಡವ್ಯಮುನಿಪನ

ತೊಳಯೊಳಗೆ ತಾ ಕಟ್ಟಿ ಹೋದನು ಬೇಗ ಗತವಾಗಿ ।
ಹಳುವುದಗಲಕೆ ತುಂಬಿ ಪುಯ್ಯಲು
ವುಲಿವುತಲಿ ಬರಲಾಗ ಹಯುವನು
ಕಳುವದಲಿ ತಾಪ್ಪೆದೆ ಕಂಡರು ಮುನಿಯು ಹಿಂದಿರಲು ॥ ೧೪

ಬಿಗಿದು ಹೊಡೆಗೈಗಟ್ಟಿ ಮುನಿಯುನು
ನಗರದೊಳಯಿಕೆ ತಂದು ಭೂಪನ
ಮಗನ ಮುಂದಕೆ ಮುನಿಯು ನಿಲಿಸಲಿಕಾತ ಶೂಲದಲಿ ।
ತೆಗೆಸಿದನು ಮಾಂಡವ್ಯಮುನಿಯುನು
ನಗುತಲಾಯುಪುರಾಜನಾಕ್ಷಣ
ದುಗುಡವಲಿ ಮುನಿವರನು ಯುಮನನು ತಾನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ॥ ೧೫

ಬಿಚಿಕ ಯುಮನೈತಂದು ಮುನಿಪನ
ತಿಳುಹಲಾತನು ತನಗೆ ಶೂಲದ
ಕೊಲೆ ಯಿದೇತಕೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪಾಪವೇನೆನಲು ।
ನೆಲೆಯು ಹೇಚಿನೆ ನೀನು ತೊನಸೆಯ
ಕೊಲೆಯು ಮಾಡಿದೆ ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಲಿ
ತಿಳಿದು ನೋಡೆನೆ ತಾನು ನೋಡಿದ ತನ್ನ ಕರ್ಮವನು ॥ ೧೬

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿಕಾಗ ತೊನಸೆಯು
ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಲಿ ಕೊಂದಪಾಪವ
ದಿಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಗೆ ತಪವ ಮಾಡಿದುದ ।
ಹೊಲ್ಲಯಾಯಿತು ತನಗೆ ಕಮಲಜ
ನಲ್ಲಿ ಯೆನುತಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವ [1]
ಬಲ್ಲರೇ ಶಿವಗರುಡಶೇಷರು ಯಿನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೧೭

ತಾನಯೋಗ್ಯವ ಬಯಸಿದೆನು ಹರಿ
ತಾನೆ ಬಲ್ಲನೆನಲಿಕೆ ಶೂಲದ

[1] ಪಾದವ, ಕ.

ಹಾನಿ ಯಾಯಿತು ಮುನಿಯು ಯಮನನು ಕುಱಿತು ಶಾಪಿಸಿದ |
ನೀನಸತ್ಯವ ನುಡಿದೆ ಮಾನುಷ
ಯೋನಿಯಲಿ ಶೂದ್ರಿತಿಗೆ ಜನಿಸೆನ
ಲೇನದೆನ್ನದೆ ಕೊಂಡ ಶಾಪವ ಯಮನು ದುಗುಡದಲಿ ‖ ೧೮

ಬಳಿಕ ಯಮನಾವಿದುರನಾಗಿಯೆ
ಯಿಳಗೆ ಜನಿಸಿದ ಪರಮವೈಷ್ಣವ
ತಿಲಕನಾಗಿಯೆ ಶೂದ್ರತನುಜೆಗೆ ವ್ಯಾಸಸುತನೆನಿಸಿ |
ಬಳೆವುತಿದ್ದರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದೊಳಗೆ ಮೂವರು ಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ
ಲಲನೆಯರ ಸುತರಾಗಿ ಪಾಂಡುಸವಿದುರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ‖ ೧೯

ಬಳೆವುತಿರ್ದರು ಶುಕ್ಲ[1] ಪಕ್ಷದ
ನಳನರಿಪುವಿನವೋಲ್ಕುಮಾರರು
ಕುಲವಿಹಿತಚೌಲೋಪನಯುನವ ನವರಿಗಳವಡಿಸಿ[2] |
ಬಳಿಕ ವೇದವನಱುಹಿ ತಾಯು[3]
ಮ್ಮಳಿಸದಂತಿರೆ ಸೋಮವಂಶದ
ಬಳವಿಗೆಯನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಕಲಿಭೀಷ್ಮ ‖ ೨೦

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಗಾಂ
ಧಾರದೇಶದ ಸುಬಲರಾಜಗೆ ವರಕು
ಮಾರಿಯು ಜನಿಯಿಸಿದಳು ಸಲೆ ಗಾಂಧಾರಿನಾಮದಲಿ |
ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳ್ದನಾಕೆಯು
ದಾರದುಷ್ಟಮುಹೂರ್ತಜನಿವಿ
ಸ್ತಾರವೆನು ಬಳಿಕಾಕೆಗಪುದಾರಂಡೆತನವೆಂದು ‖ ೨೧

ಎನಲು ವಿಬುಧರು ಕೆಲವು ದಿವಸಕೆ
ತನುಜೆಯನು ಮೃಗಪತಿತಗೀಯಲು

1 ಹರಿಣ, ಚ. 2 ಕಾಲಕಾಲದಲಿ, ಕ. ಬಳಿಕವೇದವನೋದಿಸಾವು, ಕ.

ಜನಪ ಕೇಳ್ಳೈ ಗರ್ದಭನು ತಾ ಸತ್ತನಾಕ್ಷಣಕೆ ।
ವನಿತೆಯನು ಬಿಚಿತ್ರಕರಸ ಬೆಳಸಲು
ವಿನುತದೇವವ್ರತನು ಕೇಳಿಯೆ
ಜನಪತಿಯು ಕರೆತರಿಸಿ ಬೇಡಿದ ಸುಬಲನಂದನೆಯ ॥ ೨೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿವಾಹ.

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಗಾಂ
ಧಾರದೇಶದ ಸುಬಲರಾಜಕು
ಮಾರಿ ಕುಲವಧುವಾದಳಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಗೆ ।
ನಾರಿಯರೊಳುತ್ತಮೆಯೆಲಾಗಾಂ
ಧಾರಿಯೆನಿಸಿ ಪತಿವ್ರತಾವಿ
ಸ್ತಾರಗುಣದಲಿ ಮೆಱೆದಳಬಲೆ ಸಮಸ್ತಜನ ಹೊಗಳೆ ॥ ೨೧

ಬಿಟಿಕ ತಾ ಗಾಂಧಾರಿವಲ್ಲಭ
ನಿಳೆಯೊಳಾರುವ ಕಾಣನೆಂಬುದ
ನಳುಕಿ ಕಂಡಳು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಾವುಡವ ಕಟ್ಟಿ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ತನ್ನಾತ್ಮಧರ್ಮದ
ಕಳೆಯ ಕೆಡಿಸದೆ ನಡೆವುತಿಪ್ಪಳ
ಧಿಳೆಯ ಯುವತೀಜನದ ಮಾತೆಯ ರೂಪು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೨೨

ಕುಂತಿಯಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತ.

ಇತ್ತ ಕುಂತೀಭೋಜನೆಂಬನೃ
ಪೋತ್ತಮನ ಭವನದಲಿ ಮುರಹರ
ನತ್ತೆ ಬಳೆವುತಿರ್ದಳಾವಸುದೇವನೃಪನನುಜೆ ।
ಹೆತ್ತವರಿಗೋಲೈಸುವವಗೆ ಮು
ಹೋತ್ತಮರಿಗುಳಿದಾದ ಲೋಕದ
ಚಿತ್ತಕಹುದೆನೆ ನಡೆವಗುಣದಲಿ ಮೆಱೆದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೨೩

ದೂರ್ವಾಸರ ಆಗಮನ.

ಒಂದುದಿನ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿ ನೃಪ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರಲಾಮಹೀಪತಿ
ಬಂದ ಬರವಿನವರ ಮಱೆದನು ರಾಜಕಾರ್ಯದಲಿ |
ಇಂದು ಕುಂತೀಭೋಜನೊಡೆತನ
ಬೆಂದು ಹೋಗಲಿ ಯೆಂಬಶಾಪವ
ನಿಂದುಮುಖಿ ನಿಲಿಸಿದಳು ಹೊಱಳಿದಳವರ ಚರಣದಲಿ || ೨೬

ಕುಂತಿಯ ಉಪಚಾರ.

ತರುಣಿಯೊಡಗೊಂಡಯ್ದ ಮುನಿಯನು
ಪರಮವಚನದೊಳಿರಿಸಿ ತಾನುಪ
ಚರಿಸಿದಳು ವಿವಿಧಾನ್ನಪಾನರಸಾಯನಂಗಳಲಿ |
ಹರ ಹರಾ ನೋಡೀಮಗುವಿನಾ
ಚರಣೆಗೀವಿನಯೋಪಚಾರಕೆ
ಹಿರಿದು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ತಲೆದೂಗಿದನು ದೂರ್ವಾಸ || ೨೭

ಕುಂತಿಗೆ ದೂರ್ವಾಸರ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ.

ಮಗಳೆ ಬಾ ಕೊಳ್ಳೈದುಮಂತ್ರಾ
ಳಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸಲಿಕದಮೋಘವು [1]
ಸೊಗಸು ದಿವಿಜರೊಳಾರ ಸೆನಸುಂ [2] ಟವರ ನೆನೆ ಸಾಕು |
ಮಗನು ಜನಿಸುವನೆಂದು ಮುನಿ ಕುಂ
ತಿಗೆ ರಹಸ್ಯದೊಳಱುಹಿ ಮುನಿಮೌ
ಳಿಗಳ ಮಣಿ ಪರಿತೋಷದಲಿ ತಿರುಗಿದ ತಪೋವನಕೆ || ೨೮

ಕುಂತಿಯು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಲು ಸೂರ್ಯಾಗಮನ.

ಮಗುವುತನದಲಿ ಬೊಂಬೆಯಾಟಕೆ
ಮಗನನೇ ತಹೆನೆಂದು ಬಂದಳು
ಗಗನನದಿಯಲಿ ಮಿಂದಳುಟ್ಟಳು ಲೋಹಿತಾಂಬರವ |

1 ಳಿಗಳನಿವುಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗವು, ಚ. 2 ಮೇಲುಂ ಕ, ಚ.

ವಿಗಡಮುನಿಪನ ಮಂತ್ರವನು ನಾ
ಲಿಗೆಗೆ ತಂದಳು ರಾಗರಸದಲಿ
ಗಗನಮಣಿಯನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ನಿಮಿಷದಲಿ [1] ॥ ೬೯

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಮುನಿಯ ಮಂತ್ರಾ
ಕ್ಷರದ ಕರ್ಷಣಕೆ ತಳುವಿದರೆ ದಿನ
ಕರನ ತೇಜವ ಕೊಂಬನೇ ದೂರ್ವಾಸ ವಿಗಡನಲ ।
ಸರಸಿಜದ ಸಖ ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ
ಕಿರಣಲಹರಿಯ ರಾಶಿಯಲಿ ತಾ
ಸರಸಿರುಹಮುಖಿ ಕಂಡು ಬೆದಱಿಯ ಬಾರದಿರಿ ಯೆನಲು ॥ ೭೦

ಇನ್ನು ಹಿಂದಕೆ ಹೋಗಬಾರದು
ಕನ್ನೆ ಋಷಿಪನ ಮಂತ್ರ ಕಳುಹದ
ದಿನ್ನು ನೀನಂಜದಿರು ಸುತ ನಿನಗೊಬ್ಬ ಜನಿಸುವನು ।
ಕನ್ನಿಕೆಯ ಪ್ರೌಢಿಯಲಿ ನೋಡಿಯೆ
ಮನ್ನಿಸಿಯೆ ಮತ್ತಾಗಳಾಕೆಯ
ಕನ್ನೆತನದಲಿ ನಿಲಿಸಿ ತಿರುಗಿದ ದಿನಪನಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೭೧

ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲದು ಋಷಿಪತಿಯ ಸಂ
ಪನ್ನಮಂತ್ರವಮೋಘವಿದು ನಿನ
ಗೆನ್ನ ತೂಕದ ಮಗನಹನು ನೀನಂಜಬೇಡೆಂದ ।
ಕನ್ನೆಯನು ಕೂಡಿದನು ಮುನ್ನಿನ
ಕನ್ನೆತನ ಕೆಡದಿರಲಿ ಯೆನುತಲಿ
ತನ್ನ ರಥವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ರವಿ ತಿರುಗಿದನು ವಹಿಲದಲಿ ॥ ೭೨

ಕುಂತಿಗೆ ಪುತ್ರಜನನ.

ಅರಸ ಕೇಳಾಶ್ಚರ್ಯವನು ತಾ
ವರೆಯ ಮಿತ್ರನ ಕರುವಿನೆರಕದ

[1] ಯೋಗದಲಿ, ಚ.

ಲೆಸಿವಂತಿರೆ ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ತನುಚ್ಛವಿಯು ।
ಕುರುಳದಲೆ ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಂಗಳ
ಚರಣಕರಪಲ್ಲವದ ಕೆಂಪಿನ
ವರಕುಮಾರನ ಕಂಡು ಬೆಱಗಿನೊಳಿರ್ದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೩೨

ಅಳುವ ಶಿಶುವನು ತೆಗೆದು ತಕ್ಕೈಸಿ
ಪುಳಕಜಲದಲಿ ನಾದಿ ಹರುಷದ
ಬಳಿಯ ಲಜ್ಜೆಯು ಭಯದ ಹೋರಟೆಗಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ।

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿಕೆ

ಕುಲದ ಸಿರಿ ತಪ್ಪುವುದಲಾ ಸಾ
ಕಿಳುಹಬೇಕೆಂದೆನುತ ಗಂಗಾ [1]
ಜಲದೊಳಗೆ ಹಾಯ್ಕಿದಳು ಜನದಪವಾದಭೀತಿಯಲಿ ॥ ೩೩

ತಾಯೆ ಬಲ್ಲಂದದಲಿ ಕಂದನ
ಕಾಯಿ ಮೇಣ್ಕೊಲ್ಲೆ [2] ನುತ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕುಮಾರನನು ಹಾಯ್ಕಿದಳು ಮಡುವಿನಲಿ ।
ರಾಯ ಕೇಳ್ಳೆ ಸಕಲಲೋಕದ
ತಾಯಲಾ ಜಾಹ್ನವಿ ತರಂಗದಿ
ನೋಯಲೀಯದೆ ಮುೞುಗಲೀಯದೆ ಚಾಚಿದಳು ತಡಿಗೆ ॥ ೩೪

ಕೆದಱಿ ಕಾಲಲಿ ಮಳಲರಾಶಿಯ
ನೊದೆದು ಕೈಗಳ ಕೊಡಹಿ ಘೋಷಿಂ
ದೊದಱುತಿರ್ದನು ಶಿಶುಗಳರಸನು ರವಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ।

ಆ ಮಗುವನ್ನು ಸೂತನು ಮನೆಗೊಯ್ದು
ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಇವನು ಕಂಡನು ಸೂತನೊಬ್ಬನು

---

[1] ಯಮುನೆಯ, ಕ ಖ [2] ಕೊಲ್ಲೆಂದೆ. ಖ.

ಮಧದ ಮುಖದಲಿ ತನ್ನ ಮನದಮು
ದದಲಿದೆತ್ತಣದೊ ದನಿಯೆನುತಡಿಗಡಿಗೆ ಹರುಷಿಸಿದ [1] ‖ ೭೬

ತರಣಿಬಿಂಬದ ಮಣಿಯೊ ಕೌಸ್ತುಭ
ವರಮಣಿಯ ಖಂಡದ ಕಣಿಯೊ ಮ
ರ್ತ್ಯರಿಗೆ ಸುತನಿವನಲ್ಲ ಮಾಯಾಬಾಲಕನೊ ಪೇಳು ।
ಇರಿಸಿ ಹೋದವಳಾವಳೋ ಶಿಶು
ವರನ ತಾಯ್ನಿರ್ವಾಹಿಯ್ಕೆ ಹರ
ಹರ ಮಹಾದೇವೆನುತ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷದಲಿ [2] ‖ ೭೭

ತೃಣವಲಾ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯವ
ಗಣಿಸುವೆನೆ ತಾನಿನ್ನು ತನ್ನಲಿ
ಋಣವಿಶೇಷವಿದೇನೊ ಪೇಣೀಬಾಲಕಂಗೆನುತ ।
ಕ್ಷಣದೊಳುದಗುವ ಬಾಷ್ಪಲುಳಿತೇ
ಕ್ಷಣನು ಬಂದನು ಮನೆಗೆ ಹರುಷದ
ಕಣಿಯ ತಂದನು ರಮಣಿ ನೋಡೆಂದಿತ್ತನರ್ಭಕನ ‖ ೭೮

ತನಗೆ ಪುತ್ರಲಾಭವಾಯಿತೆಂದು ನಾನಾದಾನ.

ಆದರಿಸಿದನು ರಾಧೆಯಲಿ ಮಗ
ನಾದನೆಂದುತ್ಸವವ ಮಾಡಿ ಮ
ಹೀದಿವಿಜರನು ದಾನಮಾನಂಗಳಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ।
ಆದಿನಂಮೊದಲಾಗಿಯುದ್ಭವ
ವಾದುದವನೈಶ್ವರ್ಯವುನ್ನತ
ವಾದನೀರವಿನಂದನನು ರಾಧೇಯನಾಮದಲಿ ‖ ೭೯

ಹೊಳಹೊಳದು ಹೊಡೆಮರಳ ನಡುಹೊ
ಸ್ತಿಲನು ಮೆಲ್ಲನೆ ದಾಂಟಿ ಬೀದಿಗ

[1] ಮದದ ಮುದದಲಿ ತನ್ನ ಮಖಿದುಬ್ಬಿದನಿದೆತ್ತಣಸಿಧಿಯೊಳಿವ ಶಿವ ಯೆ
ನುತ ನಡೆತಂದ, ಜ. [2] ಬಾಲಕನ, ಚ.

ಳೊಳಗೆ ಸುಚಿವೆರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ಕರೆಕರೆದು ನಸುನಗುತ ।
ಲಲಿತರತ್ನದ ಬಾಲದೊಡಿಗೆಯು
ಕಳಚಿ ಕೊಡುವನು ಹೆಸರು ಮಿಗೆ ತಾ
ಬಳವೃತಿರ್ದಪನವನ ಕೌತುಕಜನದ ಕರ್ಣದಲಿ ॥ ೪೦

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಕರ್ಣಪಾರಂ
ಕರೆಯೊಳೀತನ ಹೆಸರು ಜಗದಲಿ
ಹರಿವುಪಲ್ಲಿಂ ಬಚ್ಚಿಕಲೀತನ ನಾಮಕರಣವಲಿ ।
ಸುರನರೋರಗನಿಕರವೇ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದುದು ಕರ್ಣಾಭಿಧಾನವ
ಗುರುಪರಾಕ್ರಮ ಬಳವೃತಿರ್ದನು ಸೂತಭವನದಲಿ ॥ ೪೧

ಆತ ತಾ ಮುನ್ನಾದಿಯಲಿ ಶ್ರೀ
ಗೌತಮಾಖ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದವೆ
ಸೂತಭವನದಿ ಬಳಯಬೇಕೆಂದೆಂದು ಕಲ್ಪಿತವು ।
ಆತನಾಗಿರೆ ಮೊದಲು ಜನಿಸಿದ
ಭೂತಳಕೆ ಸುಗ್ರೀವನಾಗಿಯೆ
ಸೂತಸುತನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೊಂಡನು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೪೨

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭರತವಂಶದೊಳೈದು ಮಿಗೆ ನೂ
ರ್ವರು ಕುಮಾರರು ಪಾಂಡುಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ಜನಿಸಿದರಮಳಮುನಿಮಂತ್ರೋಪದೇಶದಲಿ ॥

ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಕುಂತೀಮಾದ್ರಿಯರ ವಿವಾಹ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕುಂತೀಭೋಜಭೂಪತಿ
ಯಾಲಯದೊಳಗೆ ಬಳೆವುತಿರ್ದಳು ಕುಂತಿ ವಿಭವದಲಿ |
ಕೇಳಿದನು ಗಾಂಗೇಯನಾವರ [1]
ಬಾಲಿಕೆಯ [2] ಕುಲರೂಪಲಕ್ಷಣ
ಶೀಲವನು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಪಾಸಟಿಯೆಂದು ರಾಗದಲಿ || ೧

ಕರೆಸಿ ಕುಂತೀಭೋಜನನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಕುಂತಿಯ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಭೂ
ಸುರರ ಮತದಿಂದಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವರವಿಧಾನದಲಿ |
ಹರುಷದಲಿ ತಾನೆಸಗಿ ಮದ್ರೇ
ಶ್ವರನ ತಂಗಿಯ ಕರೆಸಿ [3] ಪಾಂಡುವಿ
ಗರಸಿಯನು ಮಾಡಿದನು ಪುನರಪಿ ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಯಲಿ || ೨

ವರವಿವಾಹಮುಹೂರ್ತಸಮನಂ
ತರದ ಲಗ್ನದಲಖಿಳರಾಜ್ಯದ
ಭರದ ನಿರ್ವಾಹಕಮಹಾಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನವ |
ಸುರನದೀಸುತ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿದುರರ
ಪರಮಪರಿತೋಷಾನುಮತದಲಿ ಮೆಱೆದುದಾವಿಭವ || ೩

ಪಾಂಡುವಿನ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನ.

ಸೋಮಕುಲದಲಿ ಜನಿಸಿದವದಿರ
ಗೀಮಹೀಪಾಲಕನು ಶತಸಂ
ಗ್ರಾಮದಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲಿ ಸತ್ಯದಲಿ ವಿನಯದಲಿ |

---

1 ನಾಸ್ತಿ, ಖ. 2 ಬಾಲಿಕೆ ಖ. 3 ನನುಜೆ ಮಾದ್ರಿಯನು, ಖ.

ಸಾಮದಲಿ ಶೌರ್ಯದಲಿ ಸುಜನ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ನೀತಿಯಲಿ ವೃಥವೆನು
ಭೂಮಿಯೊಳು ನಾನಜಯ ನರರೊಳು ಸತ್ಯಕೀಳಂದ ॥ ೪

ಪಸರಿಸಿದ ಪರಿಕೀರ್ತಿ ತಾನಿ
ಪ್ಪಸರದಲಿ ಬಿಳುಪಾಯ್ತು ದೀಜಗ
ವಿಸರದಲಿ ಝಳಪಿಸುವಖಂಡೆಯಸಿರಿಯು ಸೊಂಪಿನಲಿ ।
ಮಸಗಿತಗ್ಗದಕೆಂಪು ಪರಬಲ
ವಿಸರದಳನಕ್ರೋಧಮಯತಾ
ಮಸದಿನಸಿತಾಭಾಸವಾದುದು ಭುವನವಿಸ್ತಾರ ॥ ೫

ಓಲಗಿಸುವ್ರುವು ಮಿತ್ರರಾಯರ
ಮೌಳಿಮಣಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಚರಣನ
ಖಾಳಿಯನು ಸೆಣಸುವಮಹೀಶರ ಮೌಳಿಮಣಿಕಿರಣ ।
ಓಲಗಿಸಿದುದು ಪ್ರಣಯದಮರೀ
ಬಾಲೆಯರ ಪದನಖವನೇನೆಲೆ
ಹೇಳುವೆನು ಪಾಂಡುವಿನಖಂಡೆಯಸಿರಿಯ ಸಗಡರವ ॥ ೬

ಓಲಗಿಸಿಕೊಂಬಾತನಂಧನೃ
ಪಾಲನುಳಿವಂತಖಿಳಧರಣೀ
ಪಾಲಕತ್ವವು ಪಾಂಡುಭೂಪತಿವರಕುಮಾರಂಗೆ ।
ಲಾಲಿಸುವ ಕುಲವಿಹಿತಧರ್ಮವ
ಪಾಲಿಸುವ ಕಲಿಭೀಷ್ಮನದು ಸಂ
ಭಾಳಿಸಿತು ನಳನಹುಷಚರಿತವನವರ ಪರಿಪಾಟಿ [1] ॥ ೭

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ

ನೃಪಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದೀ
ವಿಪುಳವಂಶಸ್ಥಿತಿನಿಸರ್ಗವ

1 ಷವರಪರಂಪರೆಯ, ಜ.

ನಸಹರಿಸಿದನು ಹಿಂದೆ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಬಂದು ।
ಕೃಪೆಯ ಮಾಡಸೆ ತನ್ನ ಸಂತತಿ
ಕೃಪಣವಾಯ್ತೆಂದನವರತ ಕುರು
ನೃಪತಿ ಚಿಂತಾಭರದಿ ಬಳಲುವನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೮

ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸೊಂದು ದಿನ ಮುನಿ
ವರನು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಭವನಕೆ ಬಂದು ಹರುಷದಲಿ ।
ಸುರನದೀತನುಜಾದಿಗಳ ಸ
ತ್ಕರಣವನು ಕೈಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ
ಪರಮವಿಭವಕೆ ಮುಯ್ಯನಾಂತು ಮುನೀಂದ್ರನಿಂತೆಂದ ॥ ೯

ಭರತಕುಲದಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ
ಕೊರತೆ ಕೋಮಲಸೌಖ್ಯಲತೆಗಿದು
ಗರಗಸವಲಾ ತಂದೆ ಬಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಾ ಯೆನುತ ।

ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಸರ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ

ಕರೆದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಲಿ ನೃಪ
ಗರಸಿಗನುಪಮ ಪುತ್ರಶತವವ
ತರಿಸುವುದು ನಿನಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಮಂತ್ರಪಿಂಡವನು ॥ ೧೦

ಧರಿಸಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಗರ್ಭೋ
ತ್ಕರವನಿತ್ತು ನಿಜಾಶ್ರಮಕೆ ಮುನಿ
ತಿರುಗಿದನು ದಿನದಿನದೊಳುಬ್ಬಿತು ರಾಯನಭ್ಯುದಯ ।
ಅರಸ ಕೇಳ್ಬೇಂಟೆಕಾರರು
ನೆರೆದು ಬಂದರು ಮೃಗನಿಕಾಯದ
ನೆರಹಿಗಳ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲನೋಲಗಕೆ ॥ ೧೧

ಕೇಳಿದನು ಮೃಗದಿಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೆಯು
ಗಾಳಿಯನು ಬಳಿವಿಡದದೆಲ್ಲರ
ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು ರಾಜಸಭೆಯನು ರಾಯನುಚಿತದಲಿ |
ಬೋಳ ಗವಲಂಬುಗಳ ಹದೆ ವಿಲು
ಕಾಳಕೆಯು ಕುಪ್ಪಸದ ಬೇಂಟೆಯು
ಮೇಳದಲಿ ಭೂಪಾಲ ಹೊಱವಂಟನು ನಿಜಾಲಯುವ || ೧೦

ಪಾಂಡುವು ಮೃಗರೂಪರಾದ ಋಷಿದಂಪತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಿಕೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ
ಹಾನಿ ಬಂದೀತೆಂದು ನೋಡದೆ
ಮಾನನಿಧಿ ವ್ಯಸನಾನುಬಂಧದೆ ಹೊಱಟು ನಡೆತಂದ |
ಕಾನನದೊಳಾಯತದ ಶರಸಂ
ಧಾನಕಳಿತಶರಾಸನನು ಮೃಗ
ಹಾನಿಗಳ ಹೆಕ್ಕಳದಲೋಲಾಡಿದನು ಬೇಂಟೆಯುಲಿ || ೧೩

ಬಂದುದಾಪಾಂಡುವಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ
ತಂದೆಗಾದ ವಿಪತ್ತಿನಂದದ
ಲೊಂದು ಠಾವಿನಲೊಬ್ಬ ಮಿಥುನಮುನಿ ಮೃಗರೂಪಾಗಿ |
ನಿಂದು ರಮಿಸುತ್ತಿರೆ ಮೃಗದ್ವಯ
ವೆಂದು ಹೂಡಿದನಂಬನಿಬ್ಬರಿ
ಗೊಂದು ಸರಳಲಿ ಕೀಲಿಸಿದೊಡೊಱಲಿದರು ನರರಾಗಿ || ೧೪

ಆಮುನಿದಂಪತಿಗಳ ಶೋಕ, ಪಾಂಡುವಿನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ

ಹಾ ಮಹಾದೇವ ಯೆನುತಲಿ ಮುನಿ
ಕಾಮಿನೀಸಹಿತೊಡಲನಟ್ಟುತ
ತೋಮರದ ಮಱುಮೊನೆಯು ಕಿಬ್ಬಸುಱಿನ ನಿಜಾಂಗನೆಯು |
ಕಾಮಿನಿಯೆ ಕಡುನೊಂದೆ ನೀ ಮುಖ
ತಾಮರಸವನು ತೋಱು ತೋಱೆನು
ತಾ ಮುನೀಶ್ವರ ಮುಳಿದು ಮುಂಡಾಡಿದನು ನಿಜಸತಿಯು || ೧೫

ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಮುನಿಶಾಪ

ಕಾತರಿಪ ಮುನಿಮಿಥುನವನು ನಿ
ರ್ಘಾತ ಕಂಡನು ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪಿನ
ಲಾತಕದಪಿನ ಮಕುಟದೊಲಹಿನ ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲಿ।
ಭೀತಿಗಂಪಿನ ತಳಿತಬೆಱಗಿನ
ಪಾತಕದ ಪರಿಭವದ [1] ಮುಖದ ಮ
ಹೀತಳಾಧಿಪ ಸುಯ್ದನೊಂದನು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆನುತ॥ ೧೬

ಅಱಿಯೆ ನಾನಿವರೆಂದು ಮೃಗವಂ
ದಱಿದೊಡಿದು ಮತ್ತೊಂದು ಪರಿಯಾ
ಯ್ತುಱುವ ಮಾಣಿಕವೆಂದು ಕೊಂಡೊಡೆ ಕೆಂಡವಾದುದಲ।
ಸರವಿ ತಾ ಹಾವಾದುದಿದ ಕಂ
ಡಱಿಯೆನೀಕೌತುಕವನುಜಿ ಮೃ
ಮಱಿದು ಕೊಂದೆನೆ ಯೆನುತ ಹರಿದೈತಂದನಾಕ್ಷಣಕೆ॥ ೧೭

ಉಗಿದು ಬಿಸುಟನು ಸರಳವೊಗ್ಗಲ
ಮೊಗುಚಿ ನೆತ್ತರ ಹೊನಲಿನಿಂದವೆ
ತೆಗೆದು ತೊಳದೊಱಸಿದನು ಸಗ್ಗಳೆಯು ನೀರಿನಲಿ।
ಮೃಗವಹರೆ ಮಾನುಷರಕಟ ಪಾ
ಪಿಗಳದೆತ್ತಣ ತಪವಿದೆತ್ತಣ
ಮೃಗವಿನೋದಕ್ರೀಡೆ ಕೊಂದುದೆನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ॥ ೧೮

ಮತ್ತೆ ನಾವೇ ಪಾಪಿಗಳು ನೀ
ವುತ್ತಮರಲಾ ಸಾಕಿದೇತಕೆ
ನುತ್ತ ಮರಳುವ ಕಂಗಳಡಿಗಡಿಗೊಗುವ ವೋಲುಸುರ।
ಎತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕುವ ಕೊರಳ ಬಿಕ್ಕಳ

[1] ಪರಿಭವದ, ಖ. ಜ.

ಕಿತ್ತುವೆಥರದ ರೋಷದಲಿ ಹೊಗೆ
ಸುತ್ತಿದುರಿವಾತುಗಳ ಸೂಸಿದರವನಿಪನ ಮೇಲೆ ‖ ೧೯

ಎಲವೊ ರಾಜಬ್ರುವನೆ ತನ್ನಯ
ಲಲನೆಯೊಡನಿರೆ ಕೊಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಲಲನೆಯಲಿ ನೀ ಕೂಡಿದಾಗಳೆ ಮರಣ ನಿನಗೆನಲು ।
ಹಲವು ಮಾತೇಕೆನುತ ಹರಣವ
ಕಳೆದುದಾ ಮುನಿಮಿಥುನವವನಿಪ
ತಿಲಕ ದುರ್ಮ್ಮಾನವಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ‖ ೨೦

ಆದ ಹದನನು ಭೀಷ್ಮಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳಿಗಱುಹಿದನು ಹಯಮೇ
ಧಾದಿಯಲಿ ಮುನಿವಧೆಯ ಪಾತಕದಾ ವಿಘಾತಿಗಳ ।
ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಯ ತಂತ್ರದಲಿ ಸಂ
ಪಾದಿಸುವೆವೆನೆ ಶಿರವ ಬಿದುರಿ ಮ
ಹಾದುರಾಗ್ರಹಬುದ್ಧಿಯಲಿ ಬಂದನು ನಿಜಾಲಯಕೆ[1] ‖ ೨೧

ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾದಾನ ತಪೋವನಗಮನ

ಸಕಲಭಂಡಾರವನು ಭೂಸುರ
ನಿಕರದಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದನು ಸುಜನ
ಪ್ರಕರವನು ಗಾಂಗೇಯಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ಕೈಗೊಳಿಸಿ ।
ಚಕಿತಚಿತ್ತನು ಮುನಿಹತಿಯ ಪಾ
ತಕವನೊತ್ತುವ ಶೈಲ[2] ವಾವುದೊ
ಸಕಲದೋಷವಿನಾಶಕೆನುತಲಿ ಹೊಕ್ಕನೈ ವನವ ‖ ೨೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಶತಶೃಂಗಶೈಲದ
ವರತಪೋಧನರಾಶ್ರಮಕೆ ನಿ

1 ಹೊಱವಂಟನರಮನೆಗೆ, ಜ. 2 ನೆತ್ತಿಯಸಬಳ, ಖ.

ಮ್ಮರಸ ಬಂದನು ವಂದಿಸಿದನಾಪರಮಮುನಿಜನಕೆ ।
ಹರುಷದಲಿ ಜಾಬಾಲಿಗಾರ್ಗ್ಯಾಂ
ಗಿರಸಶೌನಕಗೌತಮಾದ್ಯರು
ಧರಣಿಪನ ಸಂಭಾವಿಸಿದರರ್ಘ್ಯಾಸನಂಗಳಲಿ ॥　　೩೩

ಈತನಮಳಾಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವಿ
ಧೂತಕಿಲ್ಬಿಷನಾಗದಖಿ ಬಟಿ
ಕಾತಪಸ್ವಿಗಳೊಳಗೆ ಸಂದನು ದಿನಪತೇಜದಲಿ ।
ಆತಪೋನಿಷ್ಠಂಗೆ ತಾವತಿ
ಭೀತಿಭಕ್ತಿಯುಲಧಿಕಶಿಶ್ರೂ
ಷಾತಿಶಯದಲಿ ಮನವ ಹಿಡಿದರು ಕುಂತಿಮಾದ್ರಿಯರು ॥　　೩೪

ಪರಮವೈರಾಗ್ಯದವರಂತಃ
ಕರಣನಿರುಪಮಭಾವಶುದ್ಧಿಯು
ಮುರಹರಧ್ಯಾನೈಕಪೀಯುಷಾಭಿಷೇಕದಲಿ ।
ಹಿರಿದು ಹೊಂಗಿದ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚೋ
ತ್ಕರದ ಸುಖದುನ್ನತಿಯೊಳೆಸೆದನು
ಧರಣಿಪತಿ ತಾನಾಮಹಾಪಾತಕವ ಕೆಡೆಯೊದೆದು ॥　　೩೫

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಕುಂತಿಯ ವಚನ

ನಾರಿಯರು ಮಱುಗಿದರಕಟ ಮುದಿ
ಹಾರುವನ ತನು ಬೇಟವೆಮ್ಮಯ
ಬೇಱುಗೊಳೆ ಯಾಗಿದ್ದುದೇ ಹಾಯೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ।
ವಾರಿಜಾನನೆ ಕುಂತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ
ಸಾಱಿದಳು ನಯದಲಿ ರಹಸ್ಯದ
ಧಾರುವಱಿಯದವೋಲು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದಳು ಪತಿಗೆ ॥　　೩೬

ಭರತವಂಶಕೆ ಪುತ್ರಶತವವ
ತರಿಸುವುದು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಗೆ
ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಹದನಿದು ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಱಿಯೆ ।
ದುರುಳಮುನಿಪನ ಶಾಪವೇ ಸ್ತ್ರೀ
ಪುರುಷಸಂಗವಿರೋಧಿ ನಮಗಿ
ನ್ನರಸ ನಾಪುತ್ರಸ್ಯ ಗತಿಯೆಂದಿರದೆ ಸ್ರುತಿವಚನ ॥ ೧೭

ಧರೆಯು ರಾಜ್ಯಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸುತರವ
ತರಿಸುವರು ಗಾಂಧಾರಿಗಾಪು
ತ್ರರಿಗೆ ಸುತರಾಸುತರ್ಗೆ ಸುತರಾಸುತರು ಜನಿಸುವರು ॥
ಧರೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲತ್ತಲೆ
ಸರಿವುದೀನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ದರ್ಭಾ
ಸ್ತರಣಸಮಿದಾನಯನವೇ ಕಡೆಗಂ[1] ದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೮

ಕುಂತೀ ಪಾಂಡುಗಳ ಸಂವಾದ

ವನಜಮುಖಿ ಕೇಳ್ ಪುತ್ರಮುಖದರು
ಶನವು ಸುಲಭವೆ ಪುಣ್ಯಹೀನರಿ
ಗೆನಿತು ಹಲುಬಿದೊಡೇನು ಹಂಗಿಗರಾವು[2] ದುಷ್ಕೃತಿಗೆ ।
ಮುನಿಯು ಬೇಟದ ಬೇಳುವೆಯು ಮಾ
ತಿನ ಹವಣ ನೀ ಬಲ್ಲೆ ನೀ ಹೇ
ಳೆನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವನು ಮಾನಿನಿ ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೯

ನಾರಿಯರು ಮತ್ತಲ್ಲಿ ರಾಜಕು
ಮಾರಿಯರು ಚಲವಾದಿಗಳು ಗಾಂ
ಧಾರಿಗಾದುದು ಪುತ್ರಸಂತತಿಯೆಂಬ ಖೇದದಲಿ ।
ವೀರ ಬಿನ್ನೈಸಿದೆನು ಕಾರ್ಯವು
ಬಾರಿಯೂದುದು ಬಲ್ಲೆಯಿವಳುವಿ
ಕಾರಿ ಯೆನ್ನದಿರೆಂದು ರಾಯನ ಚರಣಕೆಱಗಿದಳು ॥ ೨೦

1 ನಯವೆ ಕಡೆಗಂತೆಂ, ಕ. ಖ.
2 ನಾವಹಂಗಿಗರು, ಕ. ಖ. ಘ.

ಲೋಲಲೋಚನೆ ದೃಢಪತಿವ್ರತೆ
ಯೇಳು ದುಃಖಿಸಬೇಡ ಭೃಗುಜಾ
ಬಾಲಿಜಮದಗ್ನ್ಯಾದಿದಿವ್ಯಮುನೀಂದ್ರಜನವೆಲ್ಲ ।
ಓಲಗಿಸುವುದು ದುಷ್ಕೃತಿಗೆ ನಿ
ಷ್ಪಾಳಯವು ಬಟಿಕಹುದು ಮಂತ್ರವಿ
ಶಾಲಬೀಜದಲಹುದು ಸಂತತಿ ಕಾಂತೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೧

ಭವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುತರು
ದ್ಭವಿಸಿದರೆ ಲೇಸನ್ಯಥಾ ಸಂ
ಭವಿಸದೇ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿವಧುವೆಂಜಲಿಸಳೇ ಕುಲವ ।
ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ್ ನಳನಹುಷಪೌ
ರವಸುಹೋತ್ರಾದ್ಯರ ನಿಜಾತ್ಮೋ
ದ್ಭವರ ಪಾರಂಪರೆಗೆ ಗತಿಯೇನೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೩೨

ಅರಸಿ ಕೇಳ್ ಸದ್ಬೀಜಪಾರಂ
ಪರೆಯಲದು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲಿ ಮುನಿ
ವರರ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಪುತ್ರೋದಯವು ಸದ್ವಿಹಿತ ।
ಪರಮವೈದಿಕಸಿದ್ಧವಿದು ಸರ
ಸಿರುಹಮುಖಿ ನಿಶ್ಶಂಕೆಯಲಿ ನೀ
ಧರಿಸು ಮುನಿಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನಿದುವೆ ನಿರ್ದೋಷ ॥ ೩೩

ಕುಂತಿಯು ದೂರ್ವಾಸರಿಂದ ಬಂದ ಮಂತ್ರದ
ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪತಿಗೆ ಹೇಳುವಿಕೆ

ಆದೊಡವನಿಪ ಬಿನ್ನಹವು ತನ
ಗಾದಿಯಲಿ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿ ಕರು
ಣೋದಯದಲಿತ್ತೈದುಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ವರವುಂಟು ।
ನೀ ದಯಾಂಬುಧಿ ನಿನ್ನನುಗ್ರಹ

ವಾದುದಾದೊಡೆ ತದ್ವಿಧಾನದ
ಲಾದರಿಸುವೆನು ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯವೆನೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೩೪

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಕುಂತಿ ಮುನಿಯುಪ
ದೇಶಿಸಿದನೇ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವಿ
ದೈ ಸಲೇ ನೀ ದೃಢಪತಿವ್ರತೆಯೆನ್ನನುಜ್ಞೆಯಿದು ।
ಭಾಸುರರ ನೀ ಭರತವಂಶವಿ
ಳಾಸರನು ಕೃತಶತ್ರುಪಕ್ಷವಿ
ನಾಶರನು ಬೆಸಲಾಗು ಹೋಗೆನ್ನಾಣೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೩೫

ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕುಂತಿಯು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ

ತರುಣಿ ಪಾಂಡುವಿನಾಜ್ಞೆಯನು ನಿಜ
ಶಿರದಲಾಂತು ಸಮಸ್ತಮುನಿಮು
ಖ್ಯರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆಱಗಿ ।
ಸರಸಿಯಲಿ ಮಿಂದುಟ್ಟು ಕೆಂಪಿನ
ವರದುಕೂಲವ ಸ್ಮರಿಸಿದಳು ತಾ
ಪರಮಮುನಿಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸುತ ॥ ೩೬

ಮೂಱುಗುಣದೊಳು ನೋಡಿ ಸತಿಯರ
ಸೀಱಿ ನರರನು ದೈತ್ಯವರ್ಗವ
ಬೇಱಿರಿಸಿ ನಾಕಜಸಮೂಹವ ತಾರತಮ್ಯದಲಿ ।
ನಾರಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕಂಡಳಾಕ್ಷಣ
ವೀರಪಾಂಡುವು ನಿಜಪರಾವಹ [1]
ಮಾರುತನು ತಾನೀಗ ಭಾರತಿರಮಣನಾವೇಶಿ [2] ॥ ೩೭

ಎಂಬುದನು ತಾನಱಿದು ತನ್ನೊಳ
ಗಂಬುಜನಿಸಖಸುತನ ಮೇಲಕೆ

---

1 ನಿಜಪ್ರಹೂಹೂ, ಕ. ಖ. ಗ. 2 ಮಾಣನುನಾನೇಬ ಭಾರತನಿಪ್ರಣಗಂಧರ್ವ, ಕ. ಖ. ಗ.

ಹಂಬಲಿಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪುತ್ರನ ಬಯಸಿ ಸತಿ ಯಮನ ।
ಇಂಬುಗಟ್ಟಿದಳೊಂದುಮಂತ್ರವ
ನಂಬುಜನಿಸಖಸುತನ ತಂದಿತು
ಶಂಬರಾರಿವಿರೋಧಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬಂತೆ ॥ ೩೮

ಸತಿಯು ಸಮ್ಮುಖವಾಗಿ ವೈವ
ಸ್ವತನು ಬಂದನಿದೇಕೆ ನಮ್ಮನು
ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಬರಿಸಿದೆ ಯೆನಲು ಲಜ್ಜಾವಿನತಮುಖಿಯಾಗಿ ।
ಸುತನ ಕರುಣಿಪುದೆನಲು ಭಯಪರಿ
ತತೆಯು ವಿಮಳಸ್ವೇದಜಲಲ
ಜ್ಜಿತಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಸುತನ ಯಮನಂದು ॥ ೩೯

ಬಳಿಕ ಕುಂತಿಗೆ ನುಡಿದ ನಿನ್ನಯ
ಲಲಿತಕಂದನ ಸತ್ಯ ಸ್ಥೈರಣೆ
ಗಲಿಸೆ ಶಾನೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಸುರನರನಾಗಲೋಕದಲಿ ।
ನಳಿನನಾಭಂಗಧಿಕಪ್ರೀತನು
ವಿಳಯೊಳೇಕಚ್ಛತ್ರನಾಗಿಹ
ಲಲನೆ ನೀ ಕೇಳೆಂದು ತಿರುಗಿ ಕೃತಾಂತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೪೦

* ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ಕುಂತಿಗಾದುದು
ವುರಗತಾರಾಶುಭಮುಹೂರ್ತದ
ನಿರುತದಲಿ ವರಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ನವಮಾಸವೆ ಮಾಸಗಳು ।
ಅರಸಿಗಾಯಿತು ತನ್ನ ಮಂದಿರ

---

* ಧಾರಣೀಪತಿ ಕೇಳು ಕುಂತೀ
ನಾರಿಗಾದುದು ಗರ್ಭವಿಮಳಸು
ತಾರೆಶುಭಲಗ್ನದಲಿ ತೀರಿದುದಂದು ನವಮಾಸ ।
ನೀಚಿಗಾಯಿತು ಸಂಭ್ರಮವು ಬಲ
ವೈರಿಮುಖ್ಯಾಮರರ ನಗರದಿ
ಭೋರನಬ್ಬರಿಸಿಧುವು ದುಂದುಭಿಯಖಿಳವಾದ್ಯಗಳು ॥ ೪೧

ಧರಣಿಯಲಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಾದ್ರೀ
ವರಸತಿಯು ಸಂಗಡದೊಳಾದವು ಮಾಸವೊಂಭತ್ತು ॥ ೪೧

ಧರ್ಮ ಜನನ

ಪರಿಹರಿಸಲಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ತಾರೆಯು
ಚರಣವೆರಡಱ ಪುಣ್ಯಗ್ರಹಗಳ
ವರುಶನದಿ ತಾ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲಿ ।
ಪರಮಗುರುವಾರದಲಿ ತದಿಗೆಯೊ
ಳರಸ ಹುಟ್ಟಿದನಿಂದುಕುಲದಲಿ
ಪುರುಷನವತರಿಸಿದನು ಸುಕುಮಾರಕನು ಧರಣಿಯಲಿ । ೪೨

ನಿರ್ಮಳಿತವಾಯ್ತಖಿಳಜಗದಲಿ [1]
ಕರ್ಮವೇ ಬೆಳಿದುದು ಸಾಕ್ಷಾ
ದ ವರ್ಮವೇ ಧರಣಿಯಲಿ ನರರೂಪಾಗಿ ಜನಿಸಿತೆಲ್ಲೈ ।
ಧರ್ಮದೀಶ್ವರಹೆಚ್ಚಿ ಭಾರತ [2]
ಧರ್ಮವೇ ತಾ ಧರಣಿಗಿಳಿದನು [3]
ಧರ್ಮವಿನ್ನೆ ಮಗಹುದೆನುತ ಹರುಷಿಸಿತು ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೪೩

ಧರಣಿಪತಿ ಧರ್ಮಜನ ಮುಖಸಂ
ದರುಶನವ ಮಾಡಿದನು ಹರುಷದ
ಹೊಱೆಯು ಭಾರಣೆಯಿಂದ ಪುಳಕಾಂಬುಗಳ ಪೂರದಲಿ ।
ಹರಿದು ಪುತ್ರೋತ್ಸವದ ನುಡಿ ಗಜ
ಪುರದೊಳಬ್ಬರವಾಯ್ತು ಪಾಂಡುವಿ
ನರಸಿಯಲಿ ಸಂತಾನ ಜನಿಸಿದುದೆಂದು ಜನಜನಿತ ॥ ೪೪

---

1 ಖಿಳಜಗದೆದುಷ್ ಚ.
2 ಧರ್ಮಹೀಶರ ಹೊತ್ತ ಭಾರದ, ಚ.
3 ಕರ್ಮವೇದನೆ ಧಾತ್ರಿಗಿಳಿದುದು, ಚ.

ಕುಂತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸಂಗತಿಯುಂ ಕೇಳಿದ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತ.

ಕೇಳಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತಿಗೆ
ಬಾಲಕೇಳಿವಿನೋದವೆಂಬುದು
ಮೇಳವಿಸಿತಾಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ತಪದ ಫಲವೆನುತ [1] ।
ಕಾಳುನುಡಿಗಳ ನುಡಿದು ಮುನಿಪತಿ
ಠೌಳುಕಾಱನಲಾ ಸುಡೀಗ
ರ್ಭಾಳಿಗಳನೆಂದಬಲೆ ಹೊಸೆದಳು ಬಸುಱನೊಡೆಮುಱಿದು ॥ ೪೫

ಉದಿರಿದುವು ಧರಣಿಯಲಿ ಬಲುಮಾಂ
ಸದ ಸುರಕ್ತದ ಗಟ್ಟಿಗಳು ಖಂ
ಡದ ಸುಡಾಳದ ಜಿಗಿಯ ಹೇಸಿಕೆ ನಿಕರ ನೂಱೊಂದು ।
ಕೆದಱಿದಳು ವಾಮಾಂಘ್ರಿಯಲಿ ನೂ
ಕಿದಳು ಹಾಕಿವ ಹೊಱಗೆನುತ ನೋ
ಡಿದಳು ಕರೆ ಕನ್ನೆಯರನೆನುತ ಕರೋಂಕೋಪದಲಿ ॥ ೪೬

ತನತನಗೆ ತನು ನಡುಗಿ ಕಾಂತಾ
ಜನವು ಬಂದುದು ತಾಯೆ ಬೆಸಸೇ
ನೆನಲು ಬಿಸುಡಿವ ನೂಱ ಹೊಱಗೆಂಬಾಮುಹೂರ್ತದಲಿ ।
ಮುನಿಪ ವೇದವ್ಯಾಸನಾಕೆಯ
ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಕಂಡನೀಕಾ
ಮಿನಿಯ ಕೋಳಾಹಳವಿದೇನೇನೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೪೭

ಭರತಸಂತಾನಕೆ ಕುಮಾರರ
ಹೆಱುವೆನಾ ಮುನ್ನೆಂದು ಗರ್ಭವ
ಧರಿಸಿದೆನು ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೃಪೆಗಳ ಮಂತ್ರಪಿಂಡದಲಿ ।
ವರುಷವೆರಡಾಯ್ತಿದಱ ಭಾರವ
ಧರಿಸಿದೆನು ದಾಯಾದ್ಯರೊಳಗವ
ತರಿಸಿದನು ಮಗನೆನುತ ಮುಖದಿರುಹಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೪೮

1 ಮೇಳವಿಸಿತೇ ಮುನ್ನ ಹಾ ತಪ್ಪೇನುತಪ್ಪೇನು, ಕ. ಖ.

ವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗರ್ಭಸಂರಕ್ಷಣೆ.

ಮರುಳುಹೆಂಗಸೆಲ್ಲೆ ಮಹಾತ್ಮರ
ಪರಿಯು ನೀನೆಂತರಿವೆ ಗರ್ಭೋ
ತ್ಕರವ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಪಾಪಿ ನೀ ಸಾಜಿನುತ ಮುನಿ ಮುನಿದು ।
ತರಿಸಿದನು ಘೃತಪೂರಿತದ ಕೊ
ಪ್ಪರಿಗೆಗಳನೊಂದೊಂದಖೊಳಗವ
ನಿರಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ನೀರ ತಳದನು ರಕ್ಷೆಗಳ ರಚಿಸಿ ॥ ೪೯

ಚಿಂತೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ವರುಷದಿನಪರಿ
ಯಂತ ರಕ್ಷಿಸು ಬಟಿಕ ನಿನ್ನಯ
ಸಂತತಿಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆನು ಗಾಂಧಾರಿ ನೋಡೆನುತ ।
ಕಂತುಪಿತ ಬಟಿಕಾಗ [1] ಸತಿಯನು
ಸಂತವಿಸಿ ತಿರುಗಿದನು ಧರಣೀ
ಕಾಂತ ಕೇಳೈ ವನದೊಳತ್ತಲು ಭೀಮನುದ್ಭವವ ॥ ೫೦

ಬಟಿಕ ತುಂಬಿತು ವರುಷ ಧರ್ಮಗೆ
ನಳಿನಮುಖಿ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ನುಡಿದಪ
ಳೆಲೆ ಮಹೀಪತಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಜಾತಿಧರ್ಮದಲಿ ।
ಬಲುಹನುಳ್ಳವನಹುದುವೀತನೆ
ಯಿಳೆಯನುಜಿ ಪಾಲಿಸುವ ಭುವನಾ
ವಳಿಯ ಜೀವರ ಬಲುಹ ಬಗೆಯದ ಸುತನು ಜನಿಸುವೊಡೆ ॥ ೫೧

ಧರಣಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸುಕೃತದ
ಚರಿತರುಂಟೇ ಯೆನಲು ಮಹಿಪತಿ
ಕರುಣಿಸಿದನಿನ್ನೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನ ಪಡೆಯೆ ಹೋಗೆಂದ ।
ಸುರನಿಕರತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯ
ನಿರಿಸಿ ಮೇಗಣದೇವಗಣದೊಳು
ಧರಿಸುವುದು ನೀ ಪುತ್ರಗರ್ಭವನೆಂದು ನೇಮಿಸಲು ॥ ೫೨

1 ಕಂತುಪಿತಸನ್ನಿಭನು, ಖ, ಚ. ಜ.

ನಿಯಮದಲಿ ಕಾಮಿನಿ ಸರೋವಾ
ರಿಯಲಿ ಮಿಂದಳು ಬೀಜಮಂತ್ರ
ವ್ಯಯವ ಮಾಡಿದಳಮರನಿಕರವ ನೋಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
* ಬಯಸಿದಳು ವಾಯುವನು ನಿಜಮೂ
ರ್ತಿಯಲಿ ಬಂದು ಸಮೀರಸೀಕುಂ
ತಿಯನು ನುಡಿಸಿದನೆಮ್ಮ ಬರಿಸಿದ ಹದನ ಹೇಪೆಂದ ॥ ೫೩

ಬರಿಸಿದುದು ಬೇಚೇನು ಸುತನನು
ಕರುಣಿಪುದು ನೀವೆನಲು ತಾ ವರ
ಹರುಷದಲಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟನು ಧೀರಪುತ್ರನನು ।
ಮರಳಿದನು ಪವಮಾನಸೀಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿಯು ಪ್ರಸೂತೆಯಾದಳು
ವರುಷವೊಂದಕೆ ಧರಿಸಿ ಪರಬಲಕಾಲಭೈರವನ ॥ ೫೪

---

* ಜಯಸಿರಿಯುಳೆನ್ನತ್ತಿ ಹರಿ ತಾ
ನಯದಿ ಮಾವನು ಬ್ರಹ್ಮ ಜನಿಸನು
ಬಯಲು ಭ್ರಮೆ ಬೇಡಿಬ್ಬರಲಿ ತನಗಲ್ಲ ಗರ್ಭವದು ॥ ೫೩
ಎಂದು ಬಟಿಕರವಿಂದಲೋಚನೆ
ಯಂದು ಸಾಕ್ಷಾದ್ದೇವಮಧ್ವರ
ತಂದೆಯನು ರಜಗುಣವ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವನನು ।
ಇಂದುಮುಖಿ ವರಮಂತ್ರದಿಂದವೆ
ಕಂದೆಯಿದು ಕಳುಹಿದಳು ತಾ ಕಡು
ಮಿಂದು ಬಾಹ್ಯಾಂತರದಿ ವರಶುಚಿಯಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೫೪
ಬಯಸಲು ಜಗದ ಜೀವನನು ತಾ
ಜಯಸುವ ಮೂರ್ತಿಯು ಬಂದು ಕೌಂತೆಯ
ನಯವಿದನು ನೀನಿಂದು ಬಯಸಿದ ಹದನ ಹೇಡೆಂಪ ।
ನಯನದಲಿ ಹರುಷಾಶ್ರು ತುಂಬಿತು
ನಯದ ರೋಮಾಂಚನದಿ ಕುಂತಿಯು
ಜಯಜಯೆನುತಲು ಮೆಲ್ಲನೆಂದಳು ದೇವ ಕೇಳೆನುತ ॥ ಘ. ಜ. ೫೫

ಭೀಮಜನನ.

ಪವನಜನು ತಾ ಮಾಘಮಾಸದ
ನವಮಿಯಲಿ ತಾ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ
ರವಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲಿ ಬಂದಿರೆ ಯಗ್ನಿದೇವತೆಯು ।
ಯುವತಿಕೃತ್ತಿಕೆಯಾದ ತಾರೆಯೊ
ಳವತರಿಸಿದನು ಪಾದಮೂಱಕೆ
ರವಿರವಿಜಕುಜರಾಯಲಗ್ನಕೆ ತಾರೆ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೫೫

ಪವನಸುತನವತರಿಸೆ ಪಾರ್ಥಿವ
ನಿವಹ ನಡುಗಿತು ದೈತ್ಯಗಣವ್ರಜಿ
ಜವವೆಡೆಯೆ ನಿಂದುದು ರಿಪುವಿನಾಶನಕಾಲಭೈರವಗೆ [1] ।
ಭುವನದಲಿ ತಮತಮಗೆ ನಾಕಜ
ನಿವಹ ಹೂಮಳೆಗಱೆದು ಹರುಷಿಸಿ
ಪವನಜನ ತಾಯ್ ಭೀಮಸೇನನು ಯೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲು ‖ ೫೬

ಭೀಮನುದಿಸಿದ ಯಿರುಳು ಕೌರವ
ಭೂಮಿಪತಿ ಜನಿಸಿದನು ಮಿಗೆ ನಿ
ಷ್ಕಾಮಮಹಾತ್ಮನ ಜನನ ಬೆದಱಿಸಿತಖಿಳಜನಮನವ ।
ಭೂಮಿ ನಡುಗಿತು ದೆಸೆಗೆ ಹರಿದುವು
ಧೂಮಕೇತುಗಳುದಿರಿ ಬಿದ್ದವು
ತಾಮಸನು ಜನಿಸಲಿಕೆ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ‖ ೫೭

ಕರೆಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನವನೀ
ಸುರರ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಕುಮಾರರ
ದರುಶನದ ಸಮನಂತರದಲುತ್ಪಾತಫಲಗತಿಯ ।
ಭರತವಂಶದಲುದಿಸಿದ ಭೂಮೀ
ಶ್ವರರನಂತವನೀತನೇ ಸಂ
ಹರಿಸುವನು ಸಂದೇಹವಿದಕೇನೆಂದರವರೆಂದು ‖ ೫೮

1 ಜವವಡಿ ಸುದಾಕಲಿ ವಿನಾಶನ ಕಾಲನುದ್ಭವಿಸೆ, ಜ.

ಕುಲಕೆ ಕಂಟಕನಾದನೊಬ್ಬನ
ಕಳವುದೂರಲಿ ನಾಶ ತಾ ಕುಲ
ವೆತ್ತಿಯೆ ದೇಶವೆ ಗಾಸಿ ಮಾಡುವುದೂರ ಕೆಡಿಸುವುದು ।
ಇಳೆಯುನಖಿಳವ ಬಿಸುಡುವುದು ತ
ನ್ನಾಳಿವ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ವಚನವ
ತಿಳುಹುದೀತನ ಬಿಸುಟು ಕಳ ನೀನೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೫೯

ಸುತನ ಮೇಲಣ ಮೋಹವಾಗ
ಸ್ಥಿತಿಯನೀಕ್ಷಿಸಲೀವುದೇ ದು
ರ್ಮತಿಯುಲೀತನ ಬಿಸುಡಲಸದಳವಲ್ಲ ಗಾಂಧಾರಿ ।
ಸುತನಿರೀಕ್ಷಣಜಾತಕರ್ಮೋ
ಚಿತದ ದಾನಂಗಳಲಿ ಭೂಸುರ
ತತಿಯು ದಣಿಸಿದನನಿಬರಿಗೆ ಗುಣನಾಮಕರಣವನು ॥ ೬೦

ಜನಪನಿಟ್ಟನು ಹಿರಿಯು ದುರ್ಯೋ
ಧನನು ದುಶ್ಶಾಸನ ವಿಕರ್ಣನು
ಕನಕವರ್ಣಸುಷೇಣದೀರ್ಘೋದರಮಹೋದರರು ।
ಜನವಿಜಯು ಜಲಸಂಧ ವೃಢವಾ
ಹನ ವಿವಿಂಶತಿ ಕುಂಡಧಾರಕ
ರೆನಲು ಬಾಹುಕ ದೀರ್ಘಬಾಹುಕನೆನಿಸಿ ಹೆಸರಾಯ್ತು ॥ ೬೧

ವಿಕಟಜಂಘನು ತಾಳಜಂಘನು
ಪ್ರಕಟದುರ್ಮತಿ ಪಾಪಕರ್ಮನು
ವಿಕಳಮತಿ ತಾ ಸ್ವರ್ಣಕರ್ಣನು ದೀರ್ಘಕನು ಶಲನು ।
ಪ್ರಕಟಕುಂಭೀಪಾಕ ಪ್ರಾಪ್ತನು[1]
ಸಕಲಕಂಟಕಧರ್ಮಕಂಟಕ
ವಿಕಳಮತಿ ಮುಸ್ಸೇವ್ಯದುರ್ಜಯು ಪಾಪಕರ್ಮಯುತ ॥ ೬೨

1 ಪಾತ್ರನು, ಖ.

ವೀರನಿಂದ್ಯನು ಚಿತ್ರಕರ್ಮನು
ಘೋರಕರ್ಣನು ದುಷ್ಟಕರ್ಮನು
ಕಾರುಕನು ಬಹುಬುದ್ಧಿ ಕಾಮುಕಸೇವ್ಯಬಾಹಿರನು |
ಶೂರಸೇನನು ಘೋರಸೇನನು [1]
ವೀರಸೇನನು ಮಿಥ್ಯಸೇನನು [2]
ಧೀರಕರ್ಮನುದಾರಕರ್ಮನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೬೩

ಚಿತ್ತವಿಸು ದುಸ್ಸಹನು ದುರ್ಜಯ
ಮತ್ತೆ ದುರ್ಮತಿ ಚಿತ್ರರಥ ತಾ
ಚಿತ್ರಕರ್ಮನು ಚಿತ್ರಭುಜಬಲನೇಕಲೋಚನನು |
ಸತ್ಯದೂರನು ಚಾರಕರ್ಮನು
ಮಿಥ್ಯವಾದಿ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನು
ಚಿತ್ತವಿಸು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರರ ನಾಮಕರಣಗಳ || ೬೪

ಭಾರವರ್ಮನು ಚೋರವರ್ಮನು
ನಾರಿಲಂಪಟನಾತ್ಮಘಾತಕ
ಕ್ರೂರಕರ್ಮನು ಧರ್ಮಘಾತಕ ದೇವನಿಂದಕನು |
ವಾರಿಜಾಕ್ಷವಿರೋಧಿ ಹರಿಣೀ
ಮಾರಿಯೆಂಬವನೊಬ್ಬ ಖರತರ
ಘೋರಕರ್ಮನಶೀಲಕರ್ಮನು ಶೂನ್ಯವಾದಿಕನು || ೬೫

ಸತ್ಯದೂರನಸತ್ಯಸೇವ್ಯನು
ಮಿಥ್ಯದೇಹಿಕ ಕರ್ಮಬಂಧನು
ನಿತ್ಯಹಿಂಸಾಪರನು ನಿಗಮವಿದೂರನೆಂಬವನು |
ಹತ್ಯದೋಷಿಕ ಮತ್ತೆ ಸುಜನರ
ವೊತ್ತವರ್ಜಿತನಾತ್ಮಸುತ್ತ್ಯನು
ವೃತ್ತಮರ ತಾನಾಗಸಿಂದಿಪನೊಬ್ಬನನವರತ || ೬೬

---

[1] ಘೋಷಸೇನನು, ಖ. [2] ಧೀರಕರ್ಮನು, ಖ.

ಒಬ್ಬನವರಲಿ ದೀರ್ಘಜಂಘನು
ಒಬ್ಬನವರಲಿ ಕುಬುಜನೆಂಬವ
ನೊಬ್ಬನವರಲಿ ಶೂನ್ಯಹೃದಯನು ವೇಕಬಾಹುಕನು |
ಒಬ್ಬನೇ ತಾನೇಕನಯನನ
ದೊಬ್ಬನೇ ತಾನೇಕನಾಸಿಕ
ನೊಬ್ಬನೇ ತಾ ತ್ರಿತಯಹಸ್ತನು ಚತುರ್ಥಕರ್ಣದಲಿ || ೬೭

ಒಬ್ಬನೇ ತಾ ಬರ್ಬರನು ತಾ
ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಲೋಕದಲಿ ಕುರುಕುಲ
ಗರ್ಭಕನು ತಾನೊಬ್ಬನೆಂಬವ ಕರ್ಮನಾಶಕನು |
ಸರ್ಬನಾಶಕನೆಂಬನೊಬ್ಬನು
ದುಬ್ಬಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಕೌರವ
ನುರ್ಬಿಪತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯಗೆ ಸುತರು ತಾವಾಗಿ || ೬೮

* ಇಂತು ಜನಿಸಿದ ನೂರುಜನಗಳ
ಸಂತವಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ
ಸಂತತಿಯು ಗುಣವರಿದು ಮಾಡಿದ ನಾಮಕರಣವನು |
ಅಂತು ಮಾಡಿದ ನೂರುಮಾನುಷ
ಜಂತುಗಳು ಪಾಂಡವರ ವೈರಿಗ
ಳಂತು ಕೇಳ್ಯ ತಾವು ರಾವಣಸುತರು ಕೇಳೆಂದ || ೬೯

ಜನಪತಿಗೆ ತಾನೊಬ್ಬ ವೈಶ್ಯಾಂ
ಗನೆಗೆ ಸುತನು ಯುಯುತ್ಸು ನೂರೊಂ
ದೆನಿಸಿದರು ಸುಕುಮಾರಕರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂದನರು |

ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ದುಶ್ಶಳಾ ಜನನ.

ಜನಿಸಿದೀ ನೂರೊಂದು ದೈತ್ಯಾರಿ
ಗನುಜೆ ದುಶ್ಶಳೆಯಾದಳವನಿಪ
ತನುಜೆ ಸೈಂಧವಗರಸಿ ಯಾದಳು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೭೦

---

* ನೂರು ಹೆಸರುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅನೇಕವಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾರತಾನುಸಾರಿಯಲ್ಲ.

ಅವಳು ತ್ರೇತೆಯೊಳಂದು ಮಂಥರೆ
ಯುವತಿಯಾಗಿರೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ
ಭುವನಪಟ್ಟವ ಕೆಡಿಸಿದಪಳಿವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ |
ಅವಳು ಕೃತಯುಗದಂದು ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯು
ಭವಗಳೀಪರಿ ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗ
ವಿವರಿಸಲು ಗೋವ್ಯಂದನಾಶಕಳಿವಳು ಕೇಳೆಂದ || ೩೧

ಅತ್ತಲಾ ಹದನಾಯ್ತು ಬಳಿಕಿನೊ
ಳಿತ್ತ ಧರ್ಮಜ ಭೀಮಸೇನರ
ಹೆತ್ತು ಹರುಷದಲಿರಲು ಪಾಂಡುನೃಪಾಲಕುಂತಿಗಳು [1] |
ಮತ್ತೆ ಕೇಳದುಭುತವ ನೆಱೆ ಮೊಱೆ
ಯುತ್ತ ಹೆಬ್ಬುಲಿ [2] ವರತಪೋವನ
ದತ್ತಲೈತರೆ ಪಾಂಡು ಕೆಡಹಿದನಾವ್ಯಗಾಧಿಪನ || ೩೦

ಆಮಹಾರಭಸಕ್ಕೆ ಯಲ್ಲಿಯು
ಸ್ತೋಮಮುನಿಜನವಂಜೆ ಪರ್ವತ
ದಾ ಮಹಾಡಿಂಬಿನಲಿ ಪಾಂಡುವಿನರಸಿ ನಡುಗಿದಳು |

ಭೀಮಾಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪರ್ವತ ಭೇದನ.

ಭೀಮ ಬಿದ್ದನು ತೊಡೆಯು ಮೇಲಿಂ
* ದೀಮಹಿಗೆ ತರುಶೈಲಶಿಲೆ ನಿ
ರ್ನಾಮವಾದುದು ಹಸುಳೆ ಹೊಱಳಿಯೆ ಬಿದ್ದ * ರಭಸದಲಿ || ೩೩
ಶಿಶುವ ತೊಪಿಡಿದಳು ನಿವಾಳಿಸಿ
ಬಿಸುಟು ರಜವನು ಮಂತ್ರರಕ್ಷಾ
ಪ್ರಸರವನು ಮುನಿಗಳಲಿ ಮಾಡಿಸಿ ಮೆಱೆದಳಾಕುಂತಿ |

[1] ಹೆತ್ತ ಹರ್ಷದೊಳಿವರು ಮೆಱೆದರು ಪಾಂಡುಕುಂತಿಯರು, ಖ.

[2] ಕೇಸರಿ, ಜ.

* ದಾಮಹಾತ್ಮನ ಹತಿಗೆ ಪರ್ವತ ಭೂಮಿಯಲಿ ಶತಶೃಂಗವಾಯಿತು ಸೋಂಕೆ, ಜ.

[1]ಬೆಸಲಹೆನು ತಾನೆಂದು ತಿಂಗಳು
ನುಸುಳೆ ಪಾಂಡುವಿಗೆಂದಳಾಗಲೆ
ಯಸಮಬಲ ಕೇಳೆನಗೆ ಪುತ್ರದ್ವಯದ ವಿವರವನು ॥ ೨೪

ಒಬ್ಬನೇ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದವ
ನೊಬ್ಬನೇ ತಾನಧಿಕಶೂರನ[2]
ದಿಬ್ಬರಾದಪರಿನ್ನು ವರಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವನ ।
ಒಬ್ಬ ಕಂದನ ಹೆತ್ತೆವಾದೊಡೆ
ಸರ್ವಭುವನದೊಳಾವ ಮಾನ್ಯರು
ಸರ್ವಥಾ ನೀನಿದಕೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೨೫

ಎನಲು ಮೆಚ್ಚಿದ ಪಾಂಡುನೃಪ ತಾ
ವನಿತೆಗಾಗಲು ನುಡಿದ ನಾಕಜ
ಜನಗಳರಸನ ಪುತ್ರಭಿಕ್ಷವ ಬೇಡು ಹೋಗೆಂದ ।
ಎನಲು ಕುಂತೀದೇವಿಯಾಗಲು
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸಿಯೆ ಹರಹರ
ಯೆನುತ ಧಿಮ್ಮನೆ ಯೆದ್ದು ಪತಿಯಂಘ್ರಿಯಲಿ ತಾ ಬಿದ್ದು ॥ ೨೬

ವಸುಧೆಗತಿಬಲನೊಬ್ಬ ಕಂದನ
ಬೆಸಲಹೆನು ತಾನೆನುತ ಕಮಳಾ
ಳಿಸರಕೈತಂದಾಗ ಹರುಷಿಸಿ ಮಿಂದಳಾಕುಂತಿ ।
ವಿಸರುಹಾನನೆ ನೆನೆದು ಮಳಲಲಿ
ವಸುಧೆಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ಪದ್ಮವ
ಪಸರಿಸಿಯೆ ಪರಿಪೂರ್ಣೆಯಾದಳು ಕುಂತಿ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೨೭

ಅಂದು ಕಡು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಸುಮನೋ
ವೃಂದದೊಳಗಾರೈದು ನೋಡಿ ಪು

---

[1] ವಸುಧೆಗಧಿಕನನೊಬ್ಬ ಕಂದನ ಬೆಸನಹೆನು ತಾನೀಗ ಕೇಳೀ ಶಿಶುಗಳಿಬ್ಬರ ನಿಜವ ಪುತ್ರದ್ವಯದ ವರಗಳನು, ಖ.　[2] ಭುಜಬಲ, ಕ. ಖ.

ರಂದರನ ನೆನೆದಳು ಮುನೀಂದ್ರನ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಬಂದನಲ್ಲಿಗದೇನು ಬೇಕರ
ವಿಂದಲೋಚನೆ ಹೇಳು ಕೊಡುವೆನು
ಕಂದ ಬಲುಗೈಯಾಗಬೇಕೆಂದಾಗ ಲಜ್ಜೆಯಲಿ ॥ ೭೮

ಎನಲಿಕಿಂದ್ರನು ಪೃಥೆಯ ಮಾತಿಗೆ
ನೆನೆದು ಹೊಂಪುಳಿಯಾಗಿ ದೇವಾಂ
ಗನೆಯ ವಲ್ಲಭನಾಗ ಪಾಂಡುವಿನರಸಿಯಂಗವನು ।
ಮನದಲಾಲಾಗಿಸಿಯೆ ನಾಕಜ
ಜನಗಳರಸನು ಪರಮಸುಖದಲಿ
ವನಿತೆಗೆಂದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೭೯

ಸುತನನಿತ್ತೆನು ನಿನಗೆ ತ್ರಿಭುವನ
ತತಿಯೊಳಗೆ ಬಲುಗೈಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟೆನು
ಸತಿಶಿರೋಮಣಿ ಸಿನ್ನ ಕಂದಗೆ ಶಿವನು ಶಂಕಿಸುವ ।
ಶತಭವಾಂತರ ಪುಣ್ಯತರುಕಾ
ಮಿತದ ಫಲವಿದೆನುತ್ತ ಲಾಸುರ
ಪತಿ ಲತಾಂಗಿಗೆ ವರವನಿತ್ತೊಡರಿದನು ನಿಜಪಥವ [1] ॥ ೮೦

ಅರ್ಜುನನ ಜನನ.

ತೀವಿದುದು ನವಮಾಸವಿಂದ್ರನ
ಭಾವಗರ್ಭವು ಕುಂತಿದೇವಿಗೆ
ದೇವನಾಜ್ಞೆಯ ಮೇಲೆ ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದುತ್ತರೆಯ ।
ಜೀವಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ ಶುಭದಿನ [2]
ಜಾವಪಂಚದಶಿಯ ದಿವಸದ
ಲ್ಲಾ ವಿಜಯ ಮೂಡಿನೆಯ ಚರಣಕೆ ಜನನವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೮೧

---

1 ವರಸತಿಗೆ ಫಲವಾಯ್ತೆನುತಲಿ ಶತಮುಖನು ವರವಿತ್ತು ಗಗನ
ಕ್ಕಡರಿದನು ಬೀಕ್ಕ, ಕ. 2 ಗುರುದಿನ, ಜ.

ಭಾವೆ ಶುಭಗ್ರಹದೃಷ್ಟಿರಾಶಿಯು
ತೀವಿ ಜನಿಸಿದನಾಗ ವರಗಾಂ
ಡೀವಿ ಜನಿಸಲಿಕೊಡನೆ ಜನಿಸಿತು ಜನದ ಸುಮ್ಮಾನ ।
ರಾವಣಾಂತಕನಲ್ಲಿ ಯಂಗದ
ದೇವಜನಕನು ವಾಲಿ ಜನಿಸಿದ
ದೇವನೇ ತಾನಾಗಿ ಪಾರ್ಥನು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೮೦

ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿದುದು ಕುಸು
ಮಾವಳಿಯ ಮಳೆ ಸುರಿದುದಾಡುವ
ದೇವಸತಿಯರ ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಧಾರೆ ಮಿಂಚಿದುದು ।
ತೀವಿದುತ್ಸಾಹ ವುಬ್ಬರಿಸೆ ಭುವ
ನಾವಳಿಯಲಿಂದ್ರಾದಿ ನಿಖಿಳಸು
ರಾವಳಿಗಳಾದರಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿತು ಧನಂಜಯನ ॥ ೮೧

ರಣಭಯಂಕರನರ್ಜುನನು ಧಾ
ರುಣಿಯಲುದಿಸಿದೊಡಾಱುತಿಂಗಳ
ಗಣನೆಯಲಿ ಮುನ್ನಂದು ಮಥುರೆಯ ರಾಜಭವನದಲಿ ।
ಗುಣರಹಿತನಚ್ಯುತನು ವರಶ್ರಾ
ವಣ ಬಹುಳದಷ್ಟಮಿ ಯಿರುಳು ರೋ
ಹಿಣಿಯಲವತರಿಸಿದನಲ್ಲೆ ದೇವಕಿಯ ಜಠರದಲಿ ॥ ೮೪

ಓತು ತಾನವತರಿಸಿ ವರವಿ
ಖ್ಯಾತ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲೆ ಬಳಿ
ಕಾತನುರ್ವೀಭಾರ ಸಂಹಾರದ ವಿನೋದದಲಿ ।
ಭೂತಪತಿ ಮೊದಲಾದ ದಿವಿಜ
ವ್ರಾತ ನರರೂಪಿನಲಿ ಮಿಗೆ[1] ಸಂ
ಭೂತವಾಯಿತು ಕೇಳು ನೃಪ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲಿ ॥ ೮೫

---

1 ನಾನಾರೂಪಿನಲಿ, ಖ.

ಮಾದ್ರಿಗೆ ಬಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನುಪದೇಶಿಸುಯೆಂದು ಪಾಂಡುವಿನಪ್ಪಣೆ.

ಬಳಿಕ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲ ಕುಂತಿಗೆ
ತಿಳಿದು ನಿನಗೆನ್ನೇಸು ಮಂತ್ರದ
ಬಳಗವಿಹುದೆಂದೆನಲಿಕೆಂದಳು ಮಂತ್ರವಿನ್ನೊಂದು ।
ಉಳಿದಿಹುದು ತಾನೆನಲು ನೃಪಕುಲ
ತಿಲಕನೆಂದಪನದನು ಮಾದ್ರೀ
ಲಲನೆಗೀವುದು ಮಂತ್ರವೊಂದನು ನೀನು ಮನಮುಟ್ಟ ॥ ೮೬

ನಿನಗೆ ಮೂವರು ಪುತ್ರರಾದರು
ತನುಜನೊಬ್ಬನು ಮಾದ್ರಿಗಾಗಲಿ
ವನಜಮುಖಿ ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದಲೆ ಹರುಷಮಾಡಿದಳು ।
ಮನದೊಳಗೆ ಮಧುಸೂದನನ ತಾ
ನೆನೆದು ಪಾರ್ಥನನೆತ್ತಿ ಮೊಲೆಗುಡು
ತನುನಯದಿ ಬಾ ತಂಗಿ ನೀನೆನುತರಸಿ ಮೋಹದಲಿ ॥ ೮೭

ಸಾಕು ಮೂವರು ಸುತರು ತನಗೆಂ
ದಾಕೆ ಮಾದ್ರೀದೇವಿಗಗ್ಗದ
ನಾಕುಮಂತ್ರದೊಳೊಂದ ಸವತಿಗೆ ದಯವ ಮಾಡಿದಳು ।
ನಾಕಜರ ನೀ ನೋಡಿ ವರಿಸೆನ
ಲಾಕೆ ತನ್ನಯ ಮನದಿ ಹರುಷಿಸಿ
ಬೇಕು ತನಗೊಂದವಳಿಯೆಂದಳು ನೋಡಿ ಸುರಗಣವ ॥ ೮೮

ಶೋಧಿಸುತ ನೋಡಿದಳು ಜ್ಞಾನದಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಯಶ್ವಿನೀಸುತ
ರಾದಿಯಲಿ ತಾ ಮನಕೆ ತಂದಳು ಸುತರಸಿವೆರಲ್ಲಿ ।
ಸಾಧಿಸುವೆ ನಾನೆನುತ ನೆನೆದಳು

ವೇದದರ್ಥವ ಮಂತ್ರವನು ಮನ
ಕಾದರಿಸಿ ಸರಸಿಯುಲಿ ಮಿಂದಳು ಕರೆದಳವರುಗಳ ॥ ೪೯

ಬೇಗದಲಿ ವರಮಂತ್ರವಿಬ್ಬರ
ನಾಗಳೇ ಕರೆತಂದು ಮಾದ್ರೀ
ಯೋಗದೆಡೆಯುಲ್ಲಿರಿಸಿದುದು ತಾನಶ್ವಿನೀಸುತರ ।
ರಾಗದಲಿ ನಾಕಜರೊಳಬ್ಬರು
ಬೇಗದಿಳಿದರು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿ
ನಾಗ ಮಾದ್ರೀದೇವಿ ಯಿದ್ದೆಡೆಗಾಗಿ ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೫೦

ಕುಂತಿಯ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶದಿಂದ ಮಾದ್ರಿಗೆ ನಕುಲಸಹದೇವರ ಜನನ.

ಬಂದರವರಿಬ್ಬರು ಮಹೀತಳ
ಕಿಂದುವದನೆಗೆ ಸುತರನಿತ್ತರು
ಮಂದಗಮನೆಯು ಕಳುಹಿ ಹಾಯ್ದರು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ ।
ಬಂದು ವರುಷಕೆ ಕಿಱಿಯನರ್ಜುನ
ನಿಂದ ಬಳಿಕವರಲ್ಲಿ ಯುದಯಿಸ
ಲಂದು ವರಮುನಿನಿವಹ ಕೊಂಡಾಡಿತು ಕುಮಾರಕರ ॥ ೫೧

ಪರುಷಿಸಿಯು ತಾ ಪಾಂಡು ಕುಂತಿಯು
ವರಕುಮಾರಕರೈವರಾಗಲು
ಸರಸಿರುಹಮುಖಿ ಮಾದ್ರಿಯಾ ವೈಶಾಖಬಹುಳದಲಿ ।
ವರಚತುರ್ದಶಿಶುಕ್ರವಾರದ
ಲುರುಮೃಗಾನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರಥಮದ
ಚರಣ ತಾ ಶುಭಯೋಗದಲ್ಲುದಯಿಸೆ ಕುಮಾರಕರು ॥ ೫೨

ಪರಮಹರುಷದಿ ಕುಂತಿ ಯೆಂದಳು
ಧರಣಿಪತಿ ಯೆನಗೊಂದು ಸಲುಗೆಯ
ನಿರುತವೀವುದೆನಲ್ಕೆ ಪಾಂಡುವದೇನು ಹೇಳೆನಲು ।
ವರಕುಮಾರರು ನಮಗೆ ಜನಿಸಿದ

ಹರುಷವಾರ್ತೆಯ ನಮ್ಮ ತವುರಿ[1] ಗೆ
ನಿರುತದಲಿ ಹೇಳೆನಲು ಕೇಳಿನೆ ಯಟ್ಟಿದನು ನೃಪತಿ ॥ ೯೩

ಪಾಂಡುವು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದುದನ್ನು ವಸುದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಮಧುರಾಪುರಿಗೆ ದೂತರು
ವಂದಿಸಿಯು ವಸುದೇವಗೆಂದರು
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಳ ನಿಮ್ಮ ಸೋದರಿಯೆನಿಪ ಕುಂತಿಯಲಿ ।
ನಂದನರು ಜನಿಸಿದರೈವರು
ವಂದ್ಯಜನಪ್ರತಿಪಾಲಕರು ವಾ
ನಂದಹೃದಯರುಮುನ್ನತರು ಕುಲಕೀರ್ತಿಪಾಲಕರು ॥ ೯೪

ಕುಂತಿ ಸುತರನು ಹೆತ್ತಳೆಂದ
ತ್ಯಂತವಾರ್ತೆಯು ಕೇಳಿದನು ತಾ
ಕಂತುವಿನ ಪಿತನಯ್ಯ ಮಧುರಾಪುರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ।
ಚಿಂತೆ ಮಱೆದುದು ತಂಗಿಮಕ್ಕಳ
ಸಂತತಿಯ ಸಂತೋಷವಾರ್ತೆಗೆ
ಕಂತುಪಿತನಯ್ಯ ಮುಳುಗಿದ ತೋಷಪ್ರವಾಹದಲಿ ॥ ೯೫

ವಸುದೇವನು ಭೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಕರಿತುರಗನಿಕರವನು ಸತಿಯರ
ವರರಥವ ರತ್ನಾಭರಣವನು
ಪರಿಪರಿಯ ವಸ್ತ್ರಾವಳಿಯ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ।
ತರಿಸಿದನು ತಾ ತನ್ನ ಪುರದಲಿ
ವರಸುವಸ್ತುವ ಕೊಟ್ಟು ಕಶ್ಯಪ
ವರಮುನಿಪಸಹಿತವರ ಕಳುಹಿದ ಪಾಂಡುನೃಪನೆಡೆಗೆ ॥ ೯೬

ಬಂದನಾಕಶ್ಯಪನು ಕುಂತೀ
ನಂದನರ ಕಂಡಖಿಳವಸ್ತುವ

[1] ಶೌರಿ. ಖ.

ತಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಕಂಡನು ಪಾಂಡುಭೂಪತಿಯು |
ಅಂದು ವಸುದೇವಾದಿಯಾದವ
ವೃಂದ ರೋಹಿಣಿದೇವಕಿಯರಾ
ನಂದನರ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವನರಸ ಬೆಸಗೊಂಡ ‖ ೯೭

ಯಾದವರ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ
ನಾದರಿಸಿ ಬಳಿಕಾದ ಕಾರ್ಯವ
ಮೇದಿನೀಪತಿ [1]ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಕೆಲವು ದಿನದಿಂದ |
ವೈದಿಕದ ಚೌಲೋಪನಯನಗ
ಳಾದಿಷೋಡಶಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಗಾ
ರ್ಗ್ಯಾದಿಋಷಿಗಳ ಕೈಯ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ ಮೆಱೆದ[2]ನೈವರಿಗೆ ‖ ೯೮

ಈತರೊಳು ಧರ್ಮಸುತಗೆರಡನೆ
ಯಾತ ಭೀಮನು ಬಳಿಕ ಮೂಱನೆ
ಯಾತ ಪಾರ್ಥನು ನಾಲ್ಕನೆಯರಾ ನಕುಲಸಹದೇವ |
ಈತಗಳು ಕೌಂತೇಯಮಾದ್ರೀ
ಜಾತರತಿಶಯದಿವರು ಭುವನ
ಖ್ಯಾತರೆಂದರು ಸಕಲಮುನಿಗಳು ಪಾಂಡುನಂದನರ ‖ ೯೯

ಬಳಿಕ ಮಾದ್ರೀಸುತರದೊಂದಿನ
ದುಲಿವುತಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಮಲಗಿರ
ಲಿಳೆಗೆ ತಾನತಿ[3]ಚೋದ್ಯವಾಯಿತು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ಅಭಯವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಒಲಿದು ಯಾದವರಾಯನಾವನ
ದೊಳಗೆ ಬಂದನು ನಕುಲನಲ್ಲಿಗೆ
ಮಲಗಿರಲು ತಾ ನುರಗನಾಗಿಯೆ ಯಾವನಾಶ್ರಮಕೆ ‖ ೧೦೦

---

1 ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ಕೇಳಿದನು ಬಳಿಕಾವ ಕಾರ್ಯವ, ಖ.

2 ಗಳನುಜ್ಞೆಯಲಿ ಮಾಡಿಸಿದ, ಖ. 3 ಳೆಯೊಂದತಿ, ಖ.

ಉರಗನಾಕಾರವನೆ ಧರಿಸಿಯೆ
ತರಳರಿಹ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಮೇಲಿಂ
ದುರವಣಿಸಿ ಸಹದೇವನಾಕ್ಷಣ ಬಭ್ರುವಾಗಿರಲು ।
ಹರಿಯದಕೆ ನಸುನಕ್ಕು ಯಮಳರ
ಪರಿಯನರಿದನು ನೀವು ಧರಣಿಯು
ನರರು ಬೆಸಗೊಂಡಲ್ಲದೇನುವನುಸಿರಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೦೧

ನೀವು ಪರಮಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧರು
ನೀವು ತ್ರಿಜಗಜ್ಜೀವರಾಶಿಯು
ತಾವು ಕೇಳುವ ಶ್ರವಣದಧಿದೇವತೆಗಳೆಂದೆನುತ ।
ನಾವು ನಿಮ್ಮಯ ಜೀವಸಖರೈ
ನಾವು ನಿಮ್ಮಯ ಪಾರ್ಥದೇವಗೆ
ನಾವು ಸಾರಥಿ ನಿಮ್ಮಭೀಷ್ಟವ ಬಯಸುತಿಹೆವೆಂದ ॥ ೧೦೨

ಎಂದು ಬಟಿಕಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿದ
ನಂದನರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನಾದಿನ
ದಂದಿಗಾಯಿತು ಮೂಸ ಮೂಱು ದಿನದ ಗಣನೆಗಳು ।
ಅಂದುಮೊದಲಾಗವರು ಜ್ಞಾನಕೆ
ಸಂದುಗಾಣರು ಕುಂತಿಪುತ್ರರು
ತಂದೆ ಕೇಳೈ ಮಾದ್ರಿಯಾ ವೆರಸುತರಿಗಸುರಾರಿ ॥ ೧೦೩

ಬಂದು ಕರುಣಿಸಿ ಹೋದಬಟಿಕರ
ವಿಂದಲೋಚನ ಮೊಲೆಗುಡಲಿಕಾ
ನಂದನರ ಹೊರೆಗಾಗಿ ಬರಲಿಕೆ ಮುನ್ನಿನಂದದಲಿ ।
ಅಂದು ಮಲಗಿರೆ ಯಾದವೇಂದ್ರನು
ಬಂದ ಹದನನು ತಿಳಿದು ಮದ್ರಜೆ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಸಂತೋಷಬಟ್ಟಳು ಹರುಷದೇಳ್ಗೆಯಲಿ ॥ ೧೦೪

ಅಂದು ಮೊದಲಾಗ್ಯವರಾಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಯ ಬಲದಿ ಬದುಕುವ
ಕಂದರೈ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡು ಪುತ್ರರು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ।
ಅಂದು ಸುಜನಸ್ತೋಮ ಪಾಂಡುವ
ನಂದನರ ನೆಱೆ ಹಾಡಿ ಹರಸುತ
ಲಂದು ತಪವನದೊಳಗದಷ್ಟಾಶೀತಿಮುನಿಗಣವು ॥ ೧೦೫

ವರಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನು ಹುಟ್ಟಿದ
ನಿರುತ ಚೈತ್ರದ ಮಾಸದಲಿ ತಾ
ವರವೃಕೋದರ ಜನಿಸಿದನು ಶ್ರೀ ಮಾಘಮಾಸದಲಿ ।
ನರನು ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದಲಿ ನೆಱೆ
ಸಿರುತ ಮಾದ್ರಿಯೊಳಾಗ ಯಮಳರು
ಧರಣಿಗವತರಿಸಿದರು ವೈಶಾಖದ ಚತುರ್ದಶಿಗೆ ॥ ೧೦೬

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದೊಳಶ್ವಿನಿಯುಲಾ
ವೃಷ್ಣ ಕರನಿಂದಾರ್ಯವಾರಕೆ
ಜಿಷ್ಣುವಿನ ತಮ್ಮಂದಿರೆಸೆದರು ಭೂತಳಾಗ್ರದಲಿ ।
ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮರೈವರನು ತಾ
ತೃಷ್ಣೆಯಲಿ ಶ್ರೀಕುಂತಿಯಧಿಪತಿ
ಕೃಷ್ಣವೇಣೀತೀರದಲಿ ಸಲಹಿದನು ಹರುಷದಲಿ ॥ ೧೦೭

ಸುತರನಾಲೋಕಿಸುವನ್ಯವರ
ಸತತ ಸಾವಿರಭಾರಿ ಪಾಂಡವ
ಪಿತನ ಹರುಷವನೇನ ಹೇಳುವೆನಾವನಾಂತರದಿ ।
ಕ್ರತುಸಹಸ್ರವನಂತಜಾಪ್ಯವು
ಯತಿಪದಾಂಬುಜಸೇವೆ ಸಂತತ
ಸುತವಿನೋದದ ಸುಖವ ಕೊಟ್ಟತೆನುತ್ತ ಪಾಂಡುನೃಪ ॥ ೧೦೮

ಹರಿಪರಾಯಣನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ
ಪರಮವಿಭವದಿ ರಾಯ ಮನದಲಿ

ವರಸತಿಯರೊಡಗೂಡಿ ರಾಜ್ಯವ ಮರೆದು ವನಗಳಲಿ ।
ಇರುತಿರಲು ಪಾಂಡವರಿಗೈವರಿ
ಗಱುಪಿದನು ನಾನಾಂಗವಿದ್ಯೆಯ
ಬರಿಸಿದನು ಶ್ರೀವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೦೯

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಱನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವರಮುನಿಯ ಶಾಪದಲಿ ಸುರಿಸನು
ಸುರರ ನಗರಿಗೆ ಪಾಂಡು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಕೆ ತಂದರು ಸಕಲಮುನಿಗಳು ಪಾಂಡುನಂದನರ ॥

ಶತಶೃಂಗಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮುನಿವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಂಡುವಿನ ವಾಸ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಶತಶೃಂಗಾದ್ರಿಯಲಿ ಭೂ
ಪಾಲಸಿದ್ದನು ತನ್ನ ವೀರಕುಮಾರಕರು ಸಹಿತ ।
ವ್ಯಾಳಮೃಗಶಾರ್ದೂಲವನಗಜ
ದಾಳಿಭಯವನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಮುನಿ
ಜಾಲಕಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಸುಖಮಯನಾಗಿ ನೃಪನೆಸೆದ [1] ॥

ಆಸಮಸ್ತಮುನೀಂದ್ರರೊಡನ
ಭ್ಯಾಸವಾದಿವ್ಯಾಶ್ರಮದ ವನ

1 ಪಾಳಿಕಾಶ್ರಮವೆನಿಸಿದನು ಪಾವನತಪೋವನವ, ಟ.

ವಾಸವಾತಪವಾಕುಮಾರಪರಾಕ್ರಮಾಲೋಕ |
ಆಸಮಂಜಸಸತಿಯರಿಬ್ಬರು
ಪಾಸನಿಗಳಾವಿಭವಕಿಭಪುರಿ
ಯಾಸಮಸ್ತೈಶ್ವರ್ಯವದು ತೃಣವಾಯ್ತು ಭೂಪತಿಗೆ ‖ ೨

ಸುತವಿನೋದದ ಸಿರಿಗೆ ದಿವಿಜರ
ಪತಿಯ ಸಿರಿ ತೊತ್ತೆಂದು ವಿಮಳ
ವ್ರತತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ವಿಲಾಸಿನಿ ಮುಕ್ತಿವಧುವೆಂದು |
ಯತಿಪದಾಂಬುಜನಿತ್ಯಸೇವಾ
ಸತಿಗೆ ದಾಸಿ ಜಗತ್ತ್ರಯಾಧಿ
ಷ್ಠಿತಪದವಿಯೆಂದುಬ್ಬಿದನು ಕಲಿ ಪಾಂಡು ವಿಪಿನವಲಿ ‖ ೩

ವರುಷ ಹದಿನಾಱಾಯ್ತು ಧರಣೀ
ಶ್ವರನ ಹಿರಿಯ ಮಗಂಗೆ ಭೀಮಗೆ
ವರುಷ ಹದಿನೈದರ್ಜುನಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹದಿಮೂಱು |
ಕಿಱಿಯರಿಬ್ಬರಿಗನಿಬರಾಮುನಿ
ವರರಿನಧ್ಯಯನಾದಿವಿದ್ಯಾ
ನಿರತರಾವರು ಬಂದುದಂದು ವಸಂತಮಯದಿವಸ ‖ ೪

ವಸಂತಋತುವರ್ಣನೆ.

ತೆಗೆದುದಗ್ಗದ ತಂಪು ನದಿಸರ
ಸಿಗಳ ತಡಿಯಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಾದುವು
ಹಗಲು ಹಂಸೆಯ ನೆಳಲು ಗೊಂಡುದು ಬಯಸಿ ಹಿಮಜಲವ |
ಸೊಗಸಿದುವು ನೆಳಲುಗಳು ದೂರಕೆ
ಸೆಗಳಿಕೆಗಳಗ್ಗಳಿಸೆ ತಂ[1] ಗಾ
ಳಿಗೆ ವಿಹಾರಿಸಿ ಮೆಯ್ಯ ತೆತ್ತುದು ಕೂಡೆ ಜನನಿಕರ[2] ‖ ೫

1 ಗಳೇಱಿದವುತಂ, ಘ, 2 ಸಕಲಭುವನಜನ, ಖ,

ಯೋಗಿಗೆತ್ತಿದ ಖಡ್ಗಧಾರೆ ವಿ
ಯೋಗಿಗೊಡ್ಡಿಹ ಸಬಳ ಸಕಳವಿ
ರಾಗಿಗಳ ಹೆಡತಲೆಯು ದಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರಿಗಲಗಣಸು ।
ಆಗಮಿಕರದೆಶೂಲ ಗರ್ವಿತ
ರಾಗಿಗಳ ಗಳನಾಳ ವ[1] ಗ್ಗದ
ಭೋಗಿಗಳ ಕುಲದೈವವೆನಿಸಿತು ಕುಸುಮಮಯುಸಮಯ ॥ ೬

ಮೊಱೆವ ತುಂಬಿಯು ಗಾಯಕರ್ ನಯ
ಸರದ ಕೋಕಿಲಪಾಠಕರ್ ಬಂ
ಧುರದ ಗಿಳಿಗಳ ಪಂಡಿತರ್ ಮಾಮರದ ಕರಿಘಟೆಯು ।
ಅರಳಿದಬುಜದ ಸತ್ತಿಗೆಯು ಪಂ
ಜರಿತಕುಸುಮದ ಚಾಮರದ ಭಾ
ಸುರವಸಂತನೃಪಾಲ ನಡೆದನು ಪಾಂಡುವಿನ ಮೇಲೆ ॥ ೭

ಫಲಿತಚೂತಕದಿಂಪುಗಳ ನೆಱೆ
ತಳಿತಶೋಕೆಯು ಕೆಂಪುಗಳ ಪರಿ
ದಳಿತಕಮಲದ ಕಂಪುಗಳ ವನವನದ ತಂಪುಗಳ ।
ಎಳಲತೆಯು ನುಂಪುಗಳ ನವಪರಿ
ಮಳದ ಪವನನ ಸೊಂಪುಗಳ ವಿ
ಗ್ಗಳಿಕೆ ಝಳಪಿಸೆ ಹೊಯ್ದು ಸೆಳೆದುದು ಜನದ ಕಣ್ಮನವ ॥ ೮

ಪಸರಿಸಿತು ಮಧುಮಾಸತಾವರೆ
ಯೆಸಳ ದೋಣಿಯು ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದುವು
ಕುಸುಮಶರನುಬ್ಬರದ ತೊಱೆಯುನು ಕೂಡಿ ತುಂಬಿಗಳು ।
ಬಸರ್ವ ಕರದಂಡದ ಪರಾಗದ
ಕೆಸರಲದ್ದವು ಕೊಂಚೆಗಳು ಹಗ
ಲೆಸೆದ ದಂಪತಿವಕ್ಕಿ ಸಾರಸರಾಜಹಂಸೆಗಳು ॥ ೯

[1] ಗೂಗೆಗಳನಖಸ್ವಾಳನ, ಟ.

ಜಗವ ಹೊರೆದುದು ಬಹಳಪರಿಮಳ
ದೊಗುಮಿಗೆಯು ತಂಗಾಳಿ ವನವೀ
ಧಿಗಳ ವಳಯುವ ಹೊರೆದು ಮರಳುವರಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು ।
ಹೊಗುವ ಕಾಮನ ದಳದ ಚಕೂಣಿಯು
ಸೊಗಡು ಹೊಯ್ದೊಡೆ ಕೈದುವಿಕ್ಕಿತು
ವಿಗಡಮುನಿಜನಕೇನನೆಂಬೆನು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ಆಗ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ಮಾದ್ರಿಯು ದರ್ಶನ.

ಆವಸಂತದೊಳೊಮ್ಮೆ ಮಾದ್ರೀ
ದೇವಿ ವನದೊಳಗಾಡುತಿರ್ದಳು
ಪೂವಿನಲಿ ಸರ್ವಾಂಗಶೃಂಗಾರದ ವಿಳಾಸದಲಿ ।
ಆವಳವಳೂರ್ವಶಿಯೊ ರಂಭೆಯೊ
ದೇವವಧುಗಳ ಸುಚಿವ್ರೊ ತಾಸಿಂ
ನಾವಚಲುವಿಕೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದರಸ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೧೧

ತಾಗಿದುದು ಕಾಮನ ಶರನಿಕರ
ಲಾಗುವೇಗದಲೆಂತುಟೋ ತೆಗೆ
ಪೂಗಣೆಗಳೃದಲ್ಲಿ ರೋಮಗಳಲ್ಲ ಬಾಣಮಯ ।
ವಾಗೆ ನಟ್ಟವು ಕಣೆಗಳೆಂಬವೊ
ಲಾಗಱಿವನೆಚಿಪಿದನು ಪ್ರಜ್ಞಾ
ಸಾಗರಂಗಳುಮಧ್ಯಕಟಿಜಾನ್ವಂಘ್ರಿ ಮಿತವಾಯ್ತು ॥ ೧೨

ಮಱೆದು ಹಿಂದೆಲ್ಲವನು ಕುಂತಿಯು
ನಱಿಯಲೀಯದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ
ತುಱುಗಿದೆಳಲತೆವನದಲಾಡುವ ಸತಿಯ ಸಾಱಿದನು ।

ಮಾದ್ರಿಯ ಸಂಗದಿಂದ ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣ.

ಸೆಱಗ ಹಿಡಿದರೆ ಬೇಡಬೇಡೆಂ
ದೆಱಗಿದಳು ಚರಣದಲಿ ತರುಣಿಯು
ತುಱುಬ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಹೆಣಗಿದನೊಡನೆ ಝೋಂಪಿಸಿದ ॥ ೧೩

ಕೊಂದೆಲೈ ಕಡು ಪಾಪಿ ಮಱೆದಾ
ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಮೃತ್ಯುವನು ಮುನಿ
ಯೆಂದ ನುಡಿ ಹೊಳ್ಳಹುದೆ ಸುಡು ದುರ್ವಿಷಯಕೆಳಸಿದೆಲೈ ।
ಬೆಂದುದೇ ನಿನ್ನಱಿವು ಧೈರ್ಯವ
ನಿಂದು ನೀಗಿದೆ ಯಕಟ ನಿನ್ನಯ
ನಂದನರಿಗಾರುಂಟೆನುತ ಹೊರಳಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ ॥ ೧೪

ಕೊಂಬುದೇ ಬಯಲಱಿತಗಿಱಿತವ
ಡೊಂಬಿನಾಗಮನೀತಿಗೀತಿಯು
ಶಂಬರಾರಿಯು ಸಬಳವಲ್ಲಾ ಜೀಗೆ ಪೋಹಿದುದು ।
ತುಂಬಿದೊಡೆ ಮಗುಚಿದೊಡೆ ಮಱುವೊನೆ
ಗೊಂಬುದೆಂಬವ್ರೊಲವನಿಪತಿ ಯೊ
ತ್ತಂಬರದಿ ಹಿಡಿದಬಲೆಯನು ಕೂಡಿದನು ಕಳವಳಿಸಿ ॥ ೧೫

ಅಂಬು ಮಱುವೊನೆ ಗೊಂಡುದೆಂಬುದ
ನಿಂಬಿನಲಿ ತಾ ಕಾಣಬಂದುದು
ಬೆಂಬಿಡದೆ ತಾ ಹಿಡಿದನಾಗಲು ಪಾಂಡು ತತ್ಸತಿಯ ।
ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯನವಚಿ ವಿಮಳಾ
ಡಂಬು ಬೇಡೆಲೆ ಯವನಿಪತಿ ಯೆನೆ
ಯಂಬರವ ಸೆಳೆದಪ್ಪಿ ರಮಿಸಿದ ನೃಪತಿಯುರವಣಿಸಿ ॥ ೧೬

ಆಸುಱದ ಝೊಂಪಿನಲಿ ಮಱೆದವ್ರೊ
ಲೋಸರಿಸಿದುದು ವದನಕಂಗಳು
ಪೈಸರಿಸಿದವು ತೆಕ್ಕೆ ಸಡಲಿತು ದೇಹ ಬಾರಿಸಿತು ।
ಸೂಸಿದುದು ನಿಟ್ಟುಸುರು ರಾಣೀ
ವಾಸದುರದಲಿ ಕದಪನಿಟ್ಟು ಮ
ಹೀಶನೊಱಗಿದ ಹದನ ಕಂಡಳು ಮಾದ್ರಿ ಭೀತಿಯಲಿ ॥ ೧೭

ಅಕಟ ಪಾಂಡುಮಹೀಶ ವಿಷಕ
ನ್ನಿಕೆಯನೆನ್ನನು ಮುಟ್ಟಿದೈ ಬೀ

ಡಕಟ ಕೆಡಿಸದಿರೆಂದೆನೇ ತಾನಱಿಯನೇ ಹದನ ||
ಪ್ರಕಟ ಕುರುಕುಲತಿಲಕರನು ಬಾ
ಲಕರನಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ ತನ್ನೊಡ
ನಕಟ ಮುನಿದೈ ಮಾತನಾಡೆಂದೊದಱಿದಳು ಮಾದ್ರಿ || ೧೮

ಏನಿದೆತ್ತಣ ರಭಸ ಮಾದ್ರೀ
ಮಾನಿನಿಯೞು ಹಾ ರಾಯನಾವೆಡೆ
ಹಾನಿ ಹಿರಿದುಂಟಱಿವೆನಂಗಸ್ಪಂದಶಕುನದಲಿ |
ಏನು ಮಾರಿಯೊ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆನು
ತಾನಿತಂಬಿನಿ ಗಾಢಗತಿಯಲಿ
ಕಾನನದೊಳೈತಂದಳಾಕೆಯ ಸರದ ಬೞಿವಿಡಿದು || ೧೯

ಕಂಡಳವಳಬ್ಬರನು ಧೊಪ್ಪನೆ
ದಿಂಡುಗೆಡೆದಳು ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ಮೆಱೆ
ಗೊಂಡುದೆಚ್ಚರು ಮಾದ್ರಿಯೊಳು ಹಲುಬಿದಳು ಗೋಳಿಡುತ |

ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಳಾಪ.

ಚಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಾಡೆ ಹರಿದರು
ಪಾಂಡುನಂದನರೈವರೀತನ
ಕಂಡು ಹಾ ಯೆಂದೊಱಲಿ ಹೊರಳಿದರವನಿಪನ ಮೇಲೆ [1] || ೨೦

ಬೊಪ್ಪ ದೇಶಿಗರಾದೆವೇ ವಿಧಿ
ತಪ್ಪಿಸಿತಲಾ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವ
ನೊಪ್ಪಿಸಿದೆ ಮುನ್ನಾರಿಗೆಮ್ಮನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ |
ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ನಿಮಿಗೀಯವಸ್ಥೆಯು
ದೊಪ್ಪುವುದೆ ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಮಲ
ಗಿಪ್ಪುದೇನೆಂದೊಱಲಿ ಮಱುಗಿದರಾಕುಮಾರಕರು || ೨೧

1 ದೊದಱಿ ಮೊಱಗಿದರಾಕುಮಾರಕರು, ಜ,

ಕೇಳಿ ಹರಿತಂದುದು ಮುನಿವ್ರಜ
ದೇಳಿಗೆಯು ಬಲು ಶೋಕರಸದ ಭ
ಡಾಳತನವನು ನಿಲಿಸಿ ಬೋಧಿಸಿದರು ಕುಮಾರಕರ |
ಆಲಿಸಿದಳಾಕುಂತಿ ಮುಖ್ಯಾರ್ಭ
ವ್ಯಾಳವಿಷವಪಹರಿಸಿ ಧರಣೀ
ಪಾಲಕನ ನೋಡಿದಳು ಬಿಸುಟ್ಟೈ ತನ್ನ ಸಿಂದೆನುತ ‖ ೧೧

ಅರಸ ನಮಗಱುಹದೆ ಸುರಸ್ತ್ರೀ
ಯುರಲಿ ನೆರೆದೈ ನಿನ್ನ ವಧುಗಳ
ತುಱುಬ ಕೊಯ್ವುವನವರ ತೊತ್ತಿರ ಮಾಡುವೆನು ತನಗೆ |

ಕುಂತೀಮಾದ್ರಿಯರ ಸಹಗಮನ ವಿಚಾರ.

ಅರಸಿ ನೀನೀಮಕ್ಕಳನು ಸಂ
ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹುದೆಂದು ಮಾದ್ರಿಯು
ಕರವ ಹಿಡಿದೊಡೆ ಕುಂತಿಗೆಂದಳು ಕಾಂತೆ ವಿನಯದಲಿ ‖ ೧೨

ಮರುಳಲೌ ನೀವಕ್ಕ ನಿಮ್ಮೈ
ವರು ಕುಮಾರರು ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಡೆ
ಧರಣಿಪತಿ ನಿಡುನಿದ್ರೆಗೈದನು ತನ್ನ ತೋಳಿನಲಿ |
ಸುರವಧುಗಳೊಡನಿರಲಿ ನಿಮ್ಮಯ
ಹರಿಬವೆನ್ನದು ನೋಡು ತನ್ನಯ
ಪರಿಯನೀತನ ನಿನಗೆ ಕೊಡೆನೆಂ[1] ದಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿದಳು ‖ ೧೩

ಮುನಿಗಳೀಕೆಯು ತಿಳುಹಿ ಮಾದ್ರಿಗೆ
ಜನಪತಿಯು ಸಹಗಮನವೇ ಮತ
ವೆನಿಸಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರವನು ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ |
ಎನಲು ಮನ್ನಿಸಿ ಕುಂತಿ ಮಾದ್ರಿಗೆ
ಜನಪತಿಯು ತಾನಿತ್ತು ಮಕ್ಕಳ
ತನುವಿಗಾನತೆಯಾಗಿ ನುಡಿದಳು ಮಾದ್ರಿ ಧರ್ಮಜಗೆ ‖ ೧೪

1 ತನಗೆ ಕೊಡಿಯೆಂ, ಕ, ಖ.

ಮಾದ್ರಿಯ ಸಹಗಮನ.

ಸುತರ ಪಾಲನೆ ನಿನಗೆ ಮುಖ್ಯವು
ಗತಿಯ ಮಾಡೆಮಗೆಂದು ಹೊಕ್ಕಳು
ಸತಿಶಿರೋಮಣಿ ಹರುಷದಿಂದವೆ ಪತಿಯ ವಾಮದಲಿ ।
ಪತಿಯ ಸಹಗಮನದಲಿ ಮಾದ್ರೀ
ಸತಿಗೆ ಶಿಖಿಯನು ಕೊಟ್ಟರೈವರು [1]
ಸುತರು ಸಹಿತೀಕುಂತಿ ಮಿಂದಳು ಬಳಿಕ ಕೃತ್ಯವನು [2] ॥ ೬೬

ಶ್ರುತಿವಿಧಾನದಲಖಿಳಮುನಿಸಂ
ತತಿಗಳನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ
ಸುತರ ಪಾಲಿಸುತಿರ್ದಳಾಶತಶೃಂಗಶೈಲದಲಿ ।
ಸುತರುಸಹಿತೀಕುಂತಿ ಋಷಿಗಳ
ಸತಿಯರಾನುಡಿಗಳಲಿ ತನ್ನಯ
ಪತಿಯ ಮರಣವ ಮಱೆದು ಸುತರನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸಲು ॥ ೬೭

ಅರಸನಪಗತನಾದನಾನೃಪ
ನರಸಿ ಬಾಲಕಿ ಶಿಶುಗಳೈವರು
ಭರತಕುಲಜರು ನಾವು ತಪಸಿಗಳಿರ್ದುದಾರಣ್ಯ ।
ಅರಿಗಳಾರಾಕ್ಷಸರು ನಾವಿ
ಲ್ಲಿರಿಸುವುದು ಮತವಲ್ಲ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದಲೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಹುದು ನಯವೆಂದುದು ಮುನಿವ್ರಾತ ॥ ೬೮

ಮುನಿಗಳು ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಕುಂತೀದೇವಿಸಹಿತಾ
ನಂದನರನೈವರನು ಮುನಿಗಳು
ತಂದರಿಭಪುರಿಗಾಗಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೀ ಹದನ ।

[1] ಸತಿಶರೀರ ಬಿಟ್ಟಳೈವರು, ಖ. [2] ಮಿಂದುಪರೇತಕೃತ್ಯವನು, ಓ.

ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಲುತ್ಸವದೊಳದಿ
ರ್ಪಂದರನಿಬರು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದ
ಲಂದು ನಗರಿಯು ಹೊಗಿಸಿದನು ಸಂತೋಷದಲಿ ಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೯

ಇವರ ಜನನಕ್ರಮವನಾಪಾಂ
ಡುವಿನ ವಿಕ್ರಮ ವರತಪೋಧನ
ನಿವಹ ಕೊಂಡಾಡಿದುದು ಬಳಿಕೀಮರಣಸಂಗತಿಯು ।
ಅವನಿಪನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾದ್ರೀ
ಯುವತಿಸಹಗಮನೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ
ವಿವಿಧಕೃತ್ಯವನೀಪ್ರಪಂಚವ [1] ನವರಿಗಱುಹಿದರು ॥ ೩೦

ಮುನಿಗಳಾಕ್ಷಣ ತಿರುಗಿದರು ತ
ಜ್ಜನಪವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿವರಿಸಿ
ಜನಜನಿತ ಬಳಿಕುಬ್ಬಿ ಹರಿದುದು ಶೋಕಮಯಜಲಧಿ ।
ವಿನುತಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಬಾಂಧವ
ಜನ ಪುನಸ್ಸಂಸ್ಕಾರದಲಿ ಭೂ
ಪನನು ದಹಿಸಿದರೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕವಾಯ್ತು ಮಗುಳಲ್ಲಿ ॥ ೩೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಭೀಷ್ಮಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರರನು ಬೋಧಿಸಿ ಬಹಳಶೋಕ
ಜ್ವರದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದವರ ಪರಾಶರಾತ್ಮಜನು ।
ವ್ಯಾಸರು ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿರಬೇಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.
ಕರೆದು ಯೋಜನಗಂಧಿಯನು ನೀ
ನಿರಲು ಬೇಡೆಲೆ ತಾಯೆ ನಿಮ್ಮಾ
ಭರತವಂಶದೊಳಾಗೆದ ಕಿಚ್ಚುರುಹುವುದು ನೃಪಕುಲವ ॥ ೩೨
ಹೇಳಬಾರದು ಮುಂದಣದು ದು
ಷ್ಕಾಲವಿಂದಿಗೆ ನಾಳೆ ನಾಳಗೆ

1 ಕೃತ್ಯಾನೀಕ ಪಥಕವ, ಜ.

ಕಾಲ ಬೆಟ್ಟಿತು ವರ್ಣಧರ್ಮಾಶ್ರಮದ ನೆಲೆ ಹೋಯ್ತು ।
ಕಾಲ ವಿಷಮವು ಕೌರವಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲಪಾಂಡುಕುಮಾರರಲಿ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸುವುದು ಕದನ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೩

ಎನಲು ಯೋಜನಗಂಧಿ ನಿಜನಂ
ದನನ ನುಡಿಯೇ ವೇದಸಿದ್ಧವಿ
ದೆನುತ ಸೊಸೆಯರು ಸಹಿತ ಸರಿದಳು ವರತಪೋವನಕೆ ॥
ಮುನಿಪನಿತ್ತಲು ಬದರಿಕಾನಂ
ದನಕೆ ತಿರುಗಿದ [1] ನಿತ್ತ ಗಂಗಾ
ತನುಜ ಸಲಹಿದನಖಿಳಪಾಂಡವಕೌರವವ್ರಜವ ॥ ೩೪

ಅತ್ತಲಾವರಸತ್ಯವತಿ ವನ
ದತ್ತ ಹೋದಪಳಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ
ಮೊತ್ತದಲಿ ಹರಿಕಥೆಯ ಕೇಳುತ ಪರಮಹರುಷದಲಿ ॥
ಉತ್ತಮರ ಪಥವಿಡಿದು ಸೊಸೆಯರ
ನತ್ತೆ ಪಾಲಿಸುತಲ್ಲಿ ವತ್ಸರ
ಹತ್ತು ನೂಕಿದಳಾತಪೋವನದೊಳಗೆ ಹರಿಪದವ ॥ ೩೫

ಸತ್ಯವತಿ ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯರ ಲೋಕಾಂತರಗಮನ.

ಸೇವಿಸಿದ ಬಳಿಕಮರಲೋಕದ
ದೇವವಧುಗಳ ಕೂಡೆ ಸಂದಳು
ದೇವವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿಪನ ಕೃಪೆಯ ಭಾರಗಲಿ ।
ಆವಧುಗಳಂಬಾಲೆಯಂಬಿಕೆ
ಯಾವಿದುರವರಜನನಿಸಹಿತವೆ
ಯಾವಿಬುಧಪತಿಯಿಪ್ಪ ಠಾವಿಗೆ ಸಾರಿದರು ಬಳಿಕ ॥ ೩೬

---

1 ಮರಳಿದ, ಟ.

ರಾಯ ಕೇಳ್ಳ ಲೋಕದಲಿ ಸತಿ
ದಾಯದಲಿ ಸತಿ ಪುತ್ರರನು ಹೆ
ತ್ತಾಯುವತಿಜನಕಹುದು ಗತಿ ತಾ ಸತ್ಯಲೋಕವದು ।
ನ್ಯಾಯ ತಾನಹುದಿನ್ನು ಮುಂದಣ
ದಾಯ ಕುಂತೀದೇವಿಗೊಬ್ಬಳಿ
ಗಾಯಿತ್ತೈ ಕೈವಲ್ಯ ಪುತ್ರರ ಹೆತ್ತ ಫಲದಿಂದ ॥ ೩೭

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರ ಸೆಣಸಿನ
ತಾಮಸಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದುದು ಬಳಿಕು [1]
ದ್ದಾಮಶಸ್ತ್ರ [2] ಭ್ಯಾಸವನು ಮಾಡಿದರು ದ್ರೋಣನಲಿ ॥

ಪಾಂಡವಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಆಟಗಳು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಶ್ವರ
ಬಾಲಕರು ನೂರಾಱು ಮೆಱೆದರು
ಬಾಲಕೇಳೀವ್ಯಸನಿಗಳು ಹೊಱವಳಯದಲಿ ಪುರದ ।
ಆಳಿನೇಱಿಕೆ ಹಿಡಿಗವಡೆ ಗುಱಿ
ಯಾಳು ಚಂಡಿನ ಹೊಣಕೆ ಚಿಣಿಕೋ
ಲಾಳು ಚಿನಿವೆಂಡಿನಲಿ ದಂಡೆಯ ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆಗಳ [3] ॥ ೧

---

1 ಕದನೋ, ಟ. 2 ರಸ್ತ್ರ, ಟ.
3 ಗೊತ್ತಿನ ದಂಡೆಯನೆ ನಾನಾವಿನೋದದಲಿ, ಚ. ಟ.

ಗುಡುಗು ಗುತ್ತಿನ ಚಂಡು ಗುಮ್ಮನೆ
ಬಡಿವ ಕತ್ತಲೆಗುದ್ದು ಗಂಭದ
ಗಡಣೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಟ ಸವೆಗಲಿ ಹಲ್ಲೆಯಾಟಗಳ [1] |
ಕೆಡೆಹು ಕುಟ್ಟು ವಿವಾದಿಯಾದವೆ
ಗಡವಿನೋದದಲಾಡಿದರು ಪಂ
ಗಡದಲೈವರು ನೂರ್ವರವರಿತ್ತಂಡವೊಂದಾಗಿ || ೧

ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮ.

ಇದರೊಳೊಬ್ಬನೆ ಭೀಮನನಿಬರ
ಸದೆವ ತಾ ಸೋತೊಡೆ ವಿಭಾಡಿಸಿ
ಕೆದಱುವನು ಗೆದ್ದೋ [2] ಡಿದರೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆಳೆವ |
ಸದೆದು ಬಿಡುವನು ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮಂ
ಗೊದಱಿ ದೂಱುವನಿವನು ಮಗುಚೊಂ
ದೊದಗಿ ಸಂಗಡವಿಹರು ತಾ ವೊಂದಾಗಿ ಮಱುಕೊಳಿಸಿ || ೨

ಕೆಣಕಿ ದುರ್ಯೋಧನನನೆತ್ತಿಯು
ನಣೆದು ಹಾಯ್ವನು [3] ಸಿಮ್ಮನೂರ್ವರ
ಬಣಗುಗಳಿಗೆಡಗಾಲ ತೊಡರಿದೆ ಬನ್ನಿ ಸೀವೆನುತ |
ಗುಣವೆ ನುಡಿದೊಂದಾಗಿ ಕೆಳಗೊಂ
ಡಣಕಿಸುತ ವ್ಯೆಮಱಿಸಿ ಮಱೆಯಲಿ
ಕಣಿವು ಹರಿವನು ಭೀಮನಾದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ [4] || ೩

ಹೇಱುವರು ಯುವುಜಂಗೆ ನಿನ್ನವ
ನೋಱಗವ ನಿಲಿಸೆಂದು ಪಾರ್ಥಗೆ
ಹೇಱುವರು ಬತ್ತಿಕವರು ಭೀಮನ ಕರೆದು ಬೇಡೆನಲು [5] |

---

1 ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚ ಸಗೆವರಿಹರಿಹಲಗೆನಿಡುಗವಣೆ, ಚ. ಟ.
2 ಬಿಟ್ಟೋ, ಕ. ಖ. 3 ಹೊಯ್ವನು, ಜ.
4 ಬಿಡುವರು ಭೀಮನನಾದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು, ಖ. ಟ.
5 ಗಾರಡಿಸೆ, ಖ. ಟ.

ಕೇಳುವೆನು ಹಾ ಯೆಂದು [1] ತನ್ನಯ
ಸೋಲದಲಿ ಬೆನ್ನೊಡ್ಡಿ ತಾ ಮೇ [2]
ಲಾಳನೇಱಿಸಿ ಹರಿದು ಕೆಡಹುವ ಕಲ್ಲುಗುಂಡಿನಲಿ [3] ॥ ೫

ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಬಾಲರ ದೂರುಗಳು.

ಅಳುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಭೀಮನು
ಕಳವ ಹಲುಗಳ ತೋಱಿ ಮೊಳಕಾಲ್ [4]
ಗಳಲಿ ಘಾಯವ ನೋಡಿರೈ ನೀವೆಂದು ದೂಱುವರು [5] ।
ಕೆಳೆಯನವನೆಮಗಲ್ಲ ಕಾಲನೇ
ಯಿಳೆಯುಲುಚಿವಿಲ್ಲೆನುತ ಕೌರವ
ಹೊಳಲ ಹೊಱಯಿಕೆ ಬಾರೆನೆಂದೊಡೆ ನಮ್ಮ ಕರೆದೊಯ್ದ ॥ ೬

ಒಂದುದಿನ ವರಭೀಮಸೇನನು
ಮಂದಮತಿಗಳ ಭವನದಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದು ಕರೆವನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಸಹಿತಶತಕವನು ।
ಇಂದು ನಿಮ್ಮನು ಗುದ್ದಿದೊಡೆ ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಗಳಾಣೆ ಯೆನಲಿಕೆ
ಬಂದರೈ ನೂಱೊಂದುಮಾನಿಸರರಸಕೇಳೆಂದ ॥ ೭

ಮುದದಲೊಬ್ಬನೆ ಭೀಮನನಿಬರ
ಸದೆವ ತಾ ಸೊಪ್ಪಾಗಿ ಶತಕರ
ತಿದಿಯ ಸುಲಿವನು ಕಾಲಲೊರುಸುವನೊದಱಿ ಮೆಟ್ಟುವನು ।
ಬದಿಯ ತಿವಿವನು ಬೀೞಲೊದೆವನು
ಮೊದಲೆ ತಾನೈತಂದು ಭೀಷ್ಮಂ
ಗೊದಱಿ ದೂಱುವ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಧುರಕೆ ಸೆಣಸುವನು ॥ ೮

---

1 ಲೇಸೆಂದ, ಖ
2 ಬೆನ್ನೊಡ್ಡುವನುಮೇ, ಖ.
3 ಸದೆವನು ಗುತ್ತಿನಲಿಕೆಡಹಿ, ಚ, ಟ.
4 ಗಳನೊಡೆದಮೊಳಕಾಲ್, ಚ, ಟ.
5 ಗಳನುತ್ತೋಱಿಸಿ ದೂಱುವ, ಚ.

ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಲಿ ಚಿಗುರಿ ನೆತ್ತರ
ಚೆಲ್ಲಿ ಹುಡಿಯಲಿ ಹೊರಳಿ ತಾ ಬಂ
ದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಭೀಷ್ಮಂಗಳುತ ದೂಱುವೆನು ।

ರು ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು, ಚ. ಟ.

ಒಲ್ಲೆನೆಂದೊಡೆ ನಮ್ಮ ಕರೆವರು
ಖುಲ್ಲರೆಲ್ಲರು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ
ದೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನಾಪೆನೆ ಯೆಂದನನಿಲಜನು ॥ ೯

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ಎನಲು ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಕ್ಕಳ
ಮನವಱಿದು ತಾ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದ
ತನುಜರಿರ ನಿಮಗಾರು ಹಿತವರುಮಿಲ್ಲ ಲೋಕದೊಳು ।
ಎನುತ ಮಕ್ಕಳಿಗಂಧನೆಂದನು
ವಿನಯ ಮಿಗೆ ಕೌಂತೇಯವರ್ಗಕೆ
ತನತನಗೆ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಹಿತವರು ಭೀಷ್ಮನಾವಿದುರ ॥ ೧೦

ಆಕೆವಾಳರು ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಸಾಕು ನಿಮ್ಮೊಳು ನೂಱುನಾಲ್ವರು
ಬೇಕೆ ಬೇಱಿಹುದೊಬ್ಬ ತಾ ಬೇಱಿಹುದು ಖೇಳದಲಿ ।
ನೂಕಿ ಸೂಱುಳು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೊಡೆ
ನಾಕುಜಾವದೊಳಿಹರು ಮಱುದಿನ
ವಾಕುಮಾರರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಹರೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ [1] ॥ ೧೧

ಒಂದುದಿನ ನೂಱೂಱುಮೊಂದಿಯು
ಬಂದು ಮೆಳೆಯಲಿ ಪುರದ ಹೊಱಗಿಹ
ದೊಂದು ಠಾವು ಪ್ರಮಾಣವೃಕ್ಷವ ಕಂಡು ನಡೆತರಲು ।

---

1 ಳೊಂದಾಗಿಹರು ಗೆಳೆಯಾಗಿ, ಚ. ಟ.

ಬಂದು ತಾವಡರಿದುದು ಕೌರವ
ವೃಂದ ಮರನನು ಬಳಿಕ ನಾಲ್ವರು
ವೊಂದುವೃಕ್ಷದಲಿರಲು ತಾ ಹರಿದಾಡಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೦

ಬಳಿಕ ಬಳಿಲಿದನಕಟ ಯಿಾಜಗ
ಬಳಗವಿಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಜೀವರು
ಸುಳಿವ ಸತ್ವದ ಸರಿಸಕೊಬ್ಬನು ನಿಲುವನನಿಲಜನು ।
ಇಳೆಯುಲಡಮುಸುಕಿನಲಿ ಜೀವರ
ಹೊಳಹಿನಂತಿರೆ ಬಲಿಲಿ ಬೆವರುತ
ಬಳಿಕ ಬಂದಾಮರದ ಬುಡವನು ಹಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿದನು ॥ ೧೭

ಮರನ ಹಿಡಿದಲುಗಿದೊಡೆ ಬಿದ್ದರು
ಭರತಕುಲಪಾಲಕರು ನೂರ್ವರು
ವರಮಹಾವಾತದಲಿ ತರುಫಲನಿಕರ ಬೀಬ್ಬಂತೆ ।
ಶಿರವೊಡೆದು ಯೆದೆನೊಂದು ಮೊಳಕಾ
ಲ್ಮುಱಿದು ಕೈಗಳು ಮುಱಿದು ನೆತ್ತರು
ಸುಱಿಯೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ತೋಱಿದರಳುತ ಘಾಯವನು ॥ ೧೪

ದುರುಳರೆಲವೋ ನೀವು ಭೀಮನ
ಪರಿಯ ಬಲ್ಲಿರೆ ಯುಕಟ ಬೇಡೆಂ
ದರಸ ಬೈದನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನೋಡಿ ಖಾತಿಯಲಿ ।
ಹಿರಿದು ಹೆಚ್ಚಿತು ವೈರ ಭೀಮಗೆ
ಕುರುಕುಲಾಧಿಪರೊಳಗೆ ಬಾಲ್ಯದ
ಭರದ ಮೊದಲಲಿ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೫

ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರಿಗೆ ವೈರಾಭಿವೃದ್ಧಿ.

ದುರುಳನವನೊಡನಾಡಬೇಡೆಂ
ದರಸ ಸುತರನು ಸಂತವಿಟ್ಟನು
ಹಿರಿದು ಹೆಚ್ಚಿತು ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರಿಗತಿವೈರ ।

ಮರಳಿ ತಾ ವೊಂದಾಗುತೀತನ
ಕರೆದು ವಿವಿಧಕ್ರೀಡೆಯುಲಿ ವ್ಯಾ
ಮೋಹಿಸಿ ಭೀಮನ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಯ್ಕಿದರೊಂದುಮಡುವಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಬಳಿಕ ಕೌರವನಾಕಳಿಂಗನ
ಹುಳುಕು ಮತವನು ಮನವಲಿಕ್ಕಯು
ಯಿಳೆಯು ಸುರ ಹೇಳಿನ್ನು ಪಾಂಡವರೊಳಗೆ ಭೀಮನನು ।

ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯಗಳು.

ಕೊಲುವ ಪರಿ ತಾನೆಂತು ನಮಗೀ
ಬಲುಹು ಸಾಲದದೆನಲು ಭೂಪತಿ
ಕೊಲುವೊಡಿನ್ನೊಂದರಿದೆ ವಿಷವಲ್ಲದಕವಲ್ಲೆನಲು ॥ ೧೭

ಅರಸ ತಾನೊಂದಿನದಲಾತನ
ಕರೆಸಿ ವಿವಿಧಕ್ರೀಡೆಯುಲಿ ಹಸಿ
ದಿರಿಸಿ ಗಣಪಂಗೆನುತ ಭೀಮನ ಕಟ್ಟಿ ಮಡುವಿನಲಿ ।
ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ಕುರುಕುಲೇಂದ್ರನು ಹೇಳೆ ಭೀಮನು
ಪರಿಹರಿಸದೌತಣವ ಕೊಂಡನು ಬಂದನವರೊಡನೆ ॥ ೧೮

ಬರಲು ಕೌರವವೃಂದ ಭೀಮನ
ಸುರನದಿಯ ಹೊರೆಗವರು ಕರೆದರು
ನಿರುತ ಬಳಿಕವರೆಲ್ಲ ಗಣಪನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು ।
ಭರವಸದಿ ಭೀಮಂಗೆ ತಾ ವಾ
ವರಪ್ರಸಾದವನೀಯೆ ಭಕ್ಷಿಸಿ
ಹಿರಿದು ಪವಡಿಸೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಡಹಿದರೊಂದುಮಡುವಿನಲಿ ॥ ೧೯

ಹಾ ಸರಿಯೆ ಗುಂಡಿಯುಲಿ ನೂಕಯ
ರೋಷವನು ಬಿಟ್ಟೈದೆ ಮರಳಿಯು

ಭಾಷೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದರು ಪಾಂಡುಸುತರೆಡೆಗೆ ।
ವೈಸಿಕದ ಕಣೆಗಳುಪಟೆ ಕುಂತಿಗ
ಪಿಪಾಸು ತಡೆದೆವು ಭೀಮಸೇನಗೆ
ಪೈಸರಿಪ ಬರಬೇಕದೆನುತವೆ ಹೋದರರಮನೆಗೆ ॥ ೨೦

ಹಾಸಿ ಬಿದ್ದನ ಕಚ್ಚೆ ಫಣಿಗಳು
ಘಾಸಿ ಮಾಡಲು ಬಚ್ಚಿಕ ವಿಷದಾ
ವೇಶ ತಿಳಿಯಲು ಭೀಮ ಕೊಂದನು ಸರ್ಪವೋಹರವ ।

ಭೀಮವಾಸುಕಿಸಂವಾದ.

ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಕೈಯಲು
ವಾಸುಗಿಯು ಬರುತಂದು ಭೀಮಂ
ಗೋಸುಗಸವಿಂತೆಂದನಿಸ್ನಾರಯ್ಯ ಹೇಳೆನಗೆ ॥ ೨೧

ನಾನು ಕುಂತೀಸುತನು ಕೌರವ
ಮಾನಸಿಧಿ ವಿಷವಿಕ್ಕಿ ನನ್ನನು
ಮಾನವಿಯ ಬಳಪಾಯ್ಕ್ಕ ಕೆಡಹಿದೊಡೀಗ ಸರ್ಪಗಳು ।
ಹೀನಮನದೊಳಗೆನ್ನ ಕಚ್ಚಲು
ತಾನು ಕೊಂದೆನು ಸರ್ಪಕುಲವನು
ನೀನು ಕಚ್ಚಲಿಕೀಗ ಬಂದೆಯೊ ನೀನು ಪೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ಭೀಮನ ಪಾತಾಳಲೋಕಗಮನ.

ನಕ್ಕು ವಾಸುಗಿ ಭೀಮಸೇನನ
ತಕ್ಕಯಿಸಿ ಕೈದಣಿಯೆ ಕುಂತಿಯು
ಮಕ್ಕಳೆಮಗಳಿಯುಂದಿರಪ್ಪರಿ ಮನೆಗೆ ನಡೆಯೆಂದು ॥
ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಬಂದು ವಾಸುಗಿ
ಯಿಕ್ಕಿವನು ತಾನಮೃತಭೋಜನ
ಶರ್ಕರೆಯು ತಾ ಪುಲ್ಲಶಂತದ ಸವಿಯ ನೋಡಿಸುತ ॥ ೨೩

ಮಾಡಿದನು ಪಾನಮೃತಪಾನವ
ಗಾಢಬಲ ಪತ್ತುನ್ಯ ತಕಲಶದಿ
ರೂಢಿಗಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಯಂಗೀಕರಿಸಿದನು ಭೀಮ ।
ಲೀಢಿಯಾಯಿತು ತ್ರಾಣ ಕರಿಗಳ
ಪಾಡುಗೊಳ್ಳದ ಬಳದಿನಾಗಲು
ನೋಡಿ ತಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಮಗಳನು ಭೀಮಸೇನಂಗೆ ॥ ೬೪

ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ವಿವಾಹ.

ವರವಿವಾಹವ ಮಾಡಿ ನುಡಿದನು
ವರವೃಕೋದರ ನಾವು ನಿಮ್ಮಯ
ಹಿರಿಯ ಮಾತಾಮಹರ ಕಡೆ ಕೇಳನುತಲಾಫಣಿಪ ॥
ವರಸುತೆಯ ಭೀಮಂಗೆ ವೇದಿಸಿ
ಯುರಗತಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಮನೆಯಲಿ
ಮರುತಜನ ನಿಲಿಸಿದನು ಪುನರಪಿಯೊಂದು ಮಾಸವನು ॥ ೬೫

ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಅಮೃತಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಇರುತಿರಲು ವರಭೀಮ ಕಾಕೋ
ದರನ ಸುತೆಯನು ತಾನು ಕೇಳಿದ
ಸುರರು ಪಾತಾಳದಲಿ ಬೈಚಿಟ್ಟಮೃತವೆಲ್ಲಿಹುದು ।
ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆಯಮೃತವದು ತಾ
ನಿರುತ ಭೋಗಾವತಿಯ ಸನಿಹದ
ವರಭವನದಲ್ಲಿಹುದು ಯಕ್ಷರು ಸುರರು ಕಾದಿಹರು ॥ ೬೬

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಮೃತಪಾನಮಾಡಿದುದು.

ಎನಲು ಮಾರುತತನಯನಾಕ್ಷಣ
ವನಿತೆ ಹೇಳಲು ಕೇಳಿ ಧಾಳಿಯ
ನನಿಮಿಷರ ಸುಧೆಯಲ್ಲಿಗೈದಿದ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ।

ತನುಗಡಿದು ನೂಱಿಂಟುಲಕ್ಷವ
ನನಿಲಸುತನಪ್ಪಳಿಸುತ್ತೈದಿದ
ನನಿಮಿಷಾನ್ನವ ಮೊಗೆದು ಕುಡಿಯಲಿಕಿಂದ್ರ ಕೇಳಿದನು ॥ ೨೭

ದೂಱನಾಕ್ಷಣ ಕೇಳುತಿಂದ್ರನು
ಸಾಱಿಸಿದನನಿಮಿಷರಿಗಮೃತವು
ಸೂಱೆಹೋಯಿತು ಬೇಗ ಪಲ್ಲಣಿಸುವುದು ಸುರನಿಕರ [1] ।
ಪಱಿವುದು ಕರಿತುರಗರಥಗಳ
ನೇಱಿ ನಡೆವುದು ಭೋಗಪತಿಗಳ
ಗಾಱುಮಾನವನವನ [2] ಹಿಡಿತಹುದೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೨೮

ನೇಮಿಸಲು ಬಳಿಕಮರನಿಕರವು
ಭೂಮಿಗಿಳಿಯಿತು ಬಳಿಕಲಲ್ಲಿಯೆ
ಕಾಮಿಸಿತು ಪಾತಾಳವಂಧ್ಯಕ್ಕರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಆಮಹಾಸುರಸೇನೆ ಬಂದಾ
ಭೀಮಸೇನನ ಮುತ್ತಿ ನಾಕಜ
ಸ್ತೋಮವನು ಹುಡಿಗುಟ್ಟಲೋಡಿದುದಿಂದ್ರಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೨೯

ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಸೋತು ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.

ಓಡಿ ನಾಕಜಪತಿಯು ಶೂಲಿಯು
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಜೀಯ ನಮ್ಮನು
ನೋಡಿ ಕೃಪೆಯಿಂದುಳುಹಬೇಹುದೆನಲಿಕೆ ಶಿವನೆಂದ ॥
ಖೋಡತನ ಬಲುಹಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮನು
ಕಾಡುವವರಾರೆಂದೊಡಾಗಳೆ
ರೂಢಿಯಿಂದಿಳಿದೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಬಂದನಮೃತವನು ॥ ೩೦

ತೋಡಿ ತಿನಲಿಕೆ ನಾವದಿಲ್ಲಿಗೆ
ಜೋಡು ಮಾಡಿದೆವಲ್ಲಿ ಮನುಜನು
ಕಾಡಿದನು ಹಿರಿದಾಗಿ ನಮ್ಮನು ದೇವ ಕೇಳೆಂದ ।

---

[1] ಸುರಕರಿಯು, ಖ.   [2] ಹಿಱಿದಾಮಾನವನ, ಖ.

ಮೂಡುವುದು ನೀವ್ ಬಿಜಯುವಲ್ಲಿಗೆ
ರೂಢಿಗವನುಪಟಳವ ಮೋಹಿಸಿ
ನೋಡಿ ಕಾವುದು ಸುಧೆಯನೆನಲಿಕೆ ಶಂಭು ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೩೧

ತನ್ನ ಪರಿವಾರವನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಬೆನ್ನಲಾರುವ ಬರಲು ಬೇಡೆನೆ
ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದಳಾಯುಮೆ ಶಿವನು ಕರೆಯಲಿಕೆ ।
ಪನ್ನಗನಭೂಷಣನಿಚಿವಪನು
ಮನ್ನಿಸಿಯೆ ಪಾತಾಳಕಾಗಲು
ಮುನ್ನ ಕಂಡನು ಭೀಮಸೇನನ ರೌದ್ರದಾಕೃತಿಯು ॥ ೩೨

ರುದ್ರ ಭೀಮರ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ.

ಕಂಡು ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಕುರುಕುಲ
ದಿಂಡೆಯನು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ವಕ್ಷದ
ಕೊಂಡು ಕುಲಿಶವು ಶೈಲಕಾಗಲೆ ಯೆಱಗುವಂದದಲಿ ।
ಖಂಡಪರಶುವಿನುತ್ತಮಾಂಗವ
ದಂಡಿಯಲಿ ತಿವಿಯಲ್ಕದಾಹವ
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ತಾನು ತಿವಿದನು ಭೀಮನಂಗವನು ॥ ೩೩

ತಿವಿದೊಡಲನನಿಲಜನು ತತ್ಕ್ಷಣ
ಶಿವನ ವಕ್ಷವನೆಱಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯು
ಹವಣ ಕಂಡಾಶಿವನು ವ್ಯಾಘ್ರಾಕಾರ ತಾನಾದ ।
ಪವನಜನ ಕಿಬ್ಬದಿಯಲೆಱಗಿದ
ಶಿವನು ಪೂರಾಯವಲು ಪವನಜ
ನವಯವಕ್ಕಡಬಿ ಕಲೆಯಾಯ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ॥ ೩೪

ವರವೃಕೋದರನೆಂಬ ನಾಮವು
ನಿರುತವಾಯ್ತುವೆಗಂದು ಬಳಿಕಾ
ವರವೃಕೋದರ ವ್ಯಾಘ್ರದೇವರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಯೆ ।

ಕರದಲಾಘಾಯುವನೆ ಯೊರಸುತ
ಹರಿದು ಬಂದಾಹುಲಿಯು ಕಾಲನು
ಮರುತಜನು ಕಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೫

ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಂತೆ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಹಿಡಿದು ತಿರ್ರನೆ ತಿರುಹಿ ನೆಲದೊಳು
ಹೊಡೆವ ಸಮಯಕೆ ಕಂಡು ಪಾರ್ವತಿ
ಬಿಡುಬಿಡೆಲೆ ಪವಮಾನನಂದನ ಈತ ಶಿವನು ಕಣಾ ।
ಹೊಡೆಯದಿರು ಹೊಡೆಯದಿರು ನಾಕಜ
ರೊಡೆಯನೀತನು ವ್ಯಾಘ್ರ ಕಣಾ ಸೀ
ಹೊಡೆಯಲಿಕೆ ಪೊಳ್ಳಹುದು ದೇವಾಸುರಮಹೀತಳವು ॥ ೩೬

ಸುರರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು
ವರಸುಧೆಯು ಕಾಯಲಿಕೆ ನೀನೀ
ಹರನನಂಗೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಬುದು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ।
ಹರನ ಯುವತಿಯು ಮಾತ ಮನ್ನಿಸಿ
ಮರುತಜನು ಕಡು ನೊಂದು ಶಿವ ಶಿವ
ದುರುಳದಾನವಹರನೆ ಕರುಣಾಕರನೆ ಶರಣೆನುತ ॥ ೩೭

ಧರೆಯಲಪ್ಪಳಿಸುವುದನಾಗಳ್
ಪರಿಹರಿಸಿ ತಾ ಭೀಮಸೇನನು
ಪರಸನಿಳುಹಿದ ಬಳಿಕ ಭೋಗಾವತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಹರ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಭಕ್ತಿಯು
ಬರಸ ಹರನನು ಹೊಗಳಿ ಮತ್ತಾ
ವರಸತಿಯು ಶಿವಸಹಿತ ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ ಪೂಜಿಸುತ ॥ ೩೮

ವ್ಯಾಘ್ರೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ.

ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ತಾ ವ್ಯಾಘ್ರದೇವರ
ರೂಪುಗೊಂಡಿಹುದೆಂದು ರುದ್ರನ
ಕೋಪವನು ನೀರೊಳಗೆ ಕೆಡಹಿದನರಸ ಕೇಳೆಂದ ।

ಆಪುರಂದರಮುಖ್ಯನಾಕಜ
ತಾಪವನು ಮೋಹಿಸಿ ಯದಾಗಲೆ
ಯಾಪುರಂದರತನುಜಜನಣ್ಣನು ಬಂದನಹಿಕುಲದ ॥ ೩೯

ರಾಜಭವನಕೆ ಬಂದು ತಾ ಸುರ
ರಾಜಸನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪಾಂಡವ
ರಾಜಕುವರನು ಬಂದ ಭೋಗಾವತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ರಾಜಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಯಮೃತಪ
ತೇಜದಲಿ ಕುರುರಾಯ ಹಾಕಿದ
ವ್ಯಾಜದಲಿ ತಾ ಬಂದನಾಗ ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿಯಲಿ ॥ ೪೦

ಆಪ್ರಮಾಣದ ಕೋಟಿಯಿಂದವೆ
ಸುಪ್ರಮಾಣನು ಬಂದನಾಗಳು
ತಾ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಸಪರ್ಯಂತಕೆ ಕುಂತಿಯಾಲಯಕೆ ।
ಆಪ್ರಭಂಜನಪುತ್ರ ತಡೆದಿರೆ
ಸುಪ್ರಭಂಜನ ಮಾತೆ ಚಿಂತಿಸೆ
ಸುಪ್ರತೀಕಾಂತಕನು ನಮಿಸುತಲಾಗಲಿಂತೆಂದ ॥ ೪೧

ಕುಂತಿ ಯೇನೌ ತಾಯೆ ನಿನಗೀ
ಚಿಂತೆ ಯೇಕನೆ ನಿನ್ನ ಕಾಣದ
ಚಿಂತೆಯನೆ ಕೌರವನು ನಮ್ಮ ವಿಷಪ್ರಯೋಗದಲಿ ।
ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸಿಯೆ ಗಂಗೆಯುತ್ತರ
ಗೊಂತಿನಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ಕೆಡಹಲು
ಕಂತುಪಿತ ರಕ್ಷಿಸಿದನಲ್ಲಿಯು ನಮ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೨

ಕುಂತಿಗೆ ಭೀಮ ಬರುವನೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ವಚನ.

ಭೀಮ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ಕುಂತಿಯು
ಭೀಮ ತಡೆದನದೇಕೆ ಬಾರನು
ಕಾಮುಕರು ಕೌರವರು ಬಂದರದೆಂದು ಮರುಗುತಿರೆ ।

ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಕುಂತಿದೇವಿಯು
ಭೀಮಚಿಂತೆಯನಱದು ಮುನಿಗಣ
ಸ್ತೋಮವಂದಿತವ್ಯಾಸ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ ॥ ೪೩

ಬಂದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನ
ವಂದು ಕುಂತಿಗೆ ಹೇೞ ಚಿಂತೆಯ
ದಂದುಗವ ಬಿಡಿಸಿದನು ಭೀಮನ ವಿಷಯ ಕತೆಗಳನು ।
ಇಂದು ಮಾಡಿದುದಾತನಾ ಗೋ
ವಿಂದಕರುಣದಿ ವಿಜಯ ನಾಗರ
ಮಂದಿರದೊಳಾಭೀಮ ಮಾಡಿದ ಹದನ ಹೇೞದನು ॥ ೪೪

ಇಂಮಧರನನು ಗೆದ್ದು ನಾಗರ
ನಂದನೆಯ ವೈವಾಹವಾದುದ
ನಂದು ನಾಕಜರನ್ನ ವುಂಡುದನ್ನೆದೆ ಹೇೞದನು ।
ಇಂದು ಭೀಮಂಗಿದಿರದಾವನೊ
ಇಂದಿರಾಪತಿಯಂಘ್ರಿಬಲದಲಿ
ಕಂದನಾತನ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೌ ತಾಯೆ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೪೫

ನಾಳೆ ಯುವಯಕೆ ಭೀಮನೀ ಸಿ
ನ್ನಾಲಯಕೆ ಬಹನೆಂದು ಹೇೞಯೆ
ಬೀೞಕೊಂಡನು ಸತ್ಯವತಿಸುತ ಕುಂತಿದೇವಿಯನು ।
ಕೇಳದನು ಸೌಬಲನು ಭೀಮನ
ಯೇೞಗೆಯನಿನಿತೆಲ್ಲ [1] ಮಱುಗಿದ
ಕೋಲುಮಱುವೊನೆಗೊಂಡ ಸರ್ಪನ ವೋಲು ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೬

ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ.

ಹೇೞದನು ಕೌರವರಿಗೆಕ್ಕಟಿ
ಕೇಳ ಕೌರವನದಕೆ ತನ್ನಯ
ಕಾಲ ಬಂದನೆ ಯೆನುತ ದುಗಡವ ಹಿಡಿದು ಚಿಂತಿಸಿದ ।

1 ನೆರೆಕೇಳಿ, ಕ. ಜ.

ಕಾಲ ಸುಂಗನು ಮೇಲೆ ಸರ್ಪ
ವ್ಯಾಳ ಸುಂಗದು ಭೀಮಸೇನನ
ಕಾಲಕಿನ್ನೇನೆನುತ ಕೌರವರಾಯ ಖತಿಗೊಂಡು ॥ ೪೭

ವನಿತೆಯನು ಬೆಸಗೊಳಲು ಕುಂತೀ [1]
ವನಿತೆ ನುಡಿದಳು ನಿನ್ನೆ ಭೀಮನು
ಮನೆಗೆ ಬಂದನದಾರು ನೀರೊಳು ಕಟ್ಟಿಕೆಡಹಿದರು ।
ಎನಲು ಕೌರವರಾಯ ಶಪಥವ
ಮನಕೆ ಬಂದುದ ನುಡಿದ ನಾಕ್ಷಣ
ಜನನಿ ಭೀಮನ ಕಾರ್ಯವೇನುವಸಬುಯ ತಾನೆಂದ ॥ ೪೮

ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾಜ್ಞನನಿಸುತೆಯುಳ
ವನ್ನಿ ಸದೆ ಕೂಡದನ ಗತಿಯುಹು
ದಿನ್ನ ನಗೊಸೆದು ವರವಿವಾಹಕೆ ಬಾಲೆಗೊಟ್ಟವನ ।
ಕನ್ಯೆಯನು ಕೂಡದನ ಗತಿ ತಾ
ತನ್ನ ನೈದಲಿ ತಾಯೆ ಗುರ್ವಿಣಿ
ಚಿನ್ನೆಯನು ಕೊಂದವನ ಗತಿಗಳು ತನಗೆ ಸವನಿಸಲಿ ॥ ೪೯

ತಾಯೆ ಭೀಮನ ನಾವು ಕಾಣದೆ
ನೋಯುತಲಿ ಬದೆಬೆದೆನೆ ಬೇವುತ
ನಾವು ಬಂದೆವು ಮನೆಗೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತಲಿ ।
ಬಾಯ ಬಿಡುವೆವು ಭೀಮಸೇನನ
ಕಾಯುವನು ನಜು ಕಾಣದೀಗಳ
ಬಾಯುದಲ್ಲಿರುತಿರಲಿಕೀಶ್ವರ ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ ॥ ೫೦

ಇಂದು ಬಂದನು ಭೀಮಸೇನನ
ದೆಂದು ಕೇಳಯೆ ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿಗೆ
ಯೆಂದು ನಿಮ್ಮಯ ಭೀಮಸೇನನು ಕಾಣಬಾರನೆನೆ ।

1 ಮನೆಗೆ ಬಂದುದ ಕೇಳ ಕುಂತೀ, ಖ.

ಬಂದನೀಕ್ಷಣ ವೀಗ ಗಂಗಾ
ನಂದನನ ವಿದುರಾದಿಭವನಕೆ
ಕಂದ ಗವಿಸಿದನವರ ವಂದಿಸಿ ಹರಕೆಗೊಳಲೆಂದು ॥ ೫೧

ಎನಲು ಕೌರವರಾಯನಾಕ್ಷಣ
ಕನಲಿಕೆಯು ದುಗುಡದಲಿ ಕುಂತೀ
ವನಿತೆಯನೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಂದನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ।
ಅನಿಲಜನ ಘಾತಕ್ಕುಪಾಯವ
ನೆನೆನೆನೆದು ಮನಗುಂದಿ ಕೌರವ
ಜನಪ ಕಂಡನು ಮತ್ತೆ ವಿಷಗಳನಿಕ್ಕಬೇಕೆನುತ ॥ ೫೨

ಪಾಶವನು ಹರಿದೆದ್ದು ಬಂದತಿ
ರೋಷಿಸಿದನನು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮೊಳು
ಭಾಷೆಗಳಲೊಂ [1] ದಾಗಿ ಕೂಡಿದರೊಂದು ದಿವಸದಲಿ ।
ಆಸಿಗನು [2] ವ್ಯೈಮಱಿದು ಹೊತ್ತು ಮ
ಹಾಸುರದ ಫಣಿಗಳಲಿ ಕಚ್ಚಿಸಿ
ಘಾಸಿಮಾಡಲು ಬದುಕಿ ಬೇಸರನಡಿಗಡಿಗೆ ಭೀಮ ॥ ೫೩

ಅರಸ ಕೇಳಾಯುಷ್ಯಮುಳ್ಳೊಡೆ
ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಸಂ
ಹರಿಸಲಱಿಯರು ಬಱಿದೆ ದೈನ್ಯಂಬಡುವುದೀಲೋಕ ।
ಭರತವಂಶದ ಬಾಹಿರರು ನಿ
ಮ್ಮರಸುಗಳು ಭೀಮಂಗೆ ಮಾಡಿದ
ಹುರಿಯನಾಪರಿ ಹರಿದ ಪರಿಯನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಅರಸ ಕೇಳಾಪೂರ್ವದತ್ತವು
ಹರಿವಿರಿಂಚಿಗಳಳವೆ ಲೋಕದ
ಜರಡರೇತಕೆ ದುಃಖ ಬಡುವರು ದೇಹಧರ್ಮದಲಿ ।

1 ವಾಸಮಱಿದೊ, ಕ. ಖ.   2 ಆಸಿಗ, ಚ. ಟ.

ನಿರುತ ತಾನದು ತಪ್ಪದೈ ಬಾ
ಹಿರರು ನಿವಿಮ್ಮಾಪೂರ್ವಪಿತರೊಳು
ಬರಲು ವಿಷಗೊಡೆ ವಿಧಿಯುಗೆದ್ದುದನಾರು ಬಲ್ಲವರು ॥ ೫೫

ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯಚಿಂತನೆ.

ಭೀಮ ಬಂದುದ ಕೇಳಿ ಕೌರವ
ಭೂಮಿಪತಿ ಬೆಂಡಾದನಕಟಾ
ಸೋಮಶೇಖರ ದೇವ ಭೀಮನನೇಕೆ ಕಳುಹಿದನೋ ।
ಭೀಮನನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡದೆ
ಭೂಮಿಗಟ್ಟಿದ ಮತ್ತೆ ನಾವೀ
ಭೀಮನಾಶನಕೇನ ಮಾಡುವೆವೆಂದ ಸೌಬಲನು ॥ ೫೬

ಕೇಳಿ ತಾ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿಯೆ
ಹೇಳಿದನು ಮತ್ತೊಂದನಾಗಳು
ಯೋಜಿಗೆಯು ವಿಷದನುವನಾಗಳೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಕೇಳರೈ ವಿಷ ಭೀಮಸೇನಗೆ
ಕಾಲವೆಹುದಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತನು
ಖೂಳರವದಿರು ಮೇಲುಗಾಣದ ಪರಿಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೭

ಕಾಳಕೂಟ ಹಲಾಹಲವು ಕಾ
ರ್ಕೋಳ ದಾರದ ವತ್ಸನಾಭಿ ಕ
ರಾಳಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಕಲ್ಕಲ[1] ಸುಪ್ರದೀಪನವೆ ।
ಹೇಳಲರಿದೆನಿಪೆಂಟು ವಿಷವನು
ಮೇಳವಿಸಿ ಬಿಡಿಕುಡಿದ ಮಧುರವಿ
ಶಾಲವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕಜ್ಜಾಯಗಳ ಮಾಡಿಸಿದ ॥ ೫೮

ದಿಟ್ಟಿಸಿದರೆವೆ ಸೀವುದಂಗೈ
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಯುರಿದಪುದು[2] ಬಡಿಕವೆ
ನಟ್ಟ ಕೈಚಳಕದ ಸುವಾರದ ವಿದ್ಯೆಯೇನರಿದೋ ।

1 ಕರಶಾಕ್ಲಿಕ, ಕ. ಟ. 2 ಹುಗಳಹುದು, ಚ. ಟ.

ವಿಷಾನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು ಮತ್ತು ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ.

ಕೊಟ್ಟರೀತಂಗೆಲ್ಲವೆನು ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಹಾಯ್ಕೊಂಡು ನುಣ್ಣನೆ
ಚಿಟ್ಟುಮುಳಿಯಾಟದಲಿ ಸದೆದನು ಮತ್ತೆ ಕೌರವನ ॥ ೫೯

ಮಡುವಿನಲಿ ಹಾಯ್ಕಿದಿರಿ ಹಾವಿನ
ಯೆಡೆಯುತಂದೂಱಿದಿರಿ [1] ಬಲ್ವಿಷ
ಪಡಿಗೆಗಳ ಮೆಲಿಸಿದಿರಿ ಬಲ್ಲಂದದ ವಿಕಾರದಲಿ ।
ಕೆಡಲನುವ ಮಾಡಿದಿರಿ ನೂರ್ವರ
ಕೆಡಹಿ ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕ್ತವ
ಕುಡಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಬಱಿದೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಯೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೬೦

ಬಳಗೆ ಬಳೆದುದು ವೈರಶಿಖಿ ಕಡೆ
ಗೆಳಸಿ ಹಾಯ್ದುದು ಜನನಿಜನಕರ
ಬಲುನುಡಿಗಳಲಿ ನೂರ್ವರಿರ್ದರು ಶಕುನಿಮತವಿಡಿದು ।
ಖಳಕಳಿಂಗನ ನೀತಿಮತದಲಿ
ಬಲುಹುಗುಂದದೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ನೆಳಲ ಸೈರಿಸದೆನುತ ತಮ್ಮೊಳು ಸುಯ್ದು ದುಗುಡದಲಿ ॥ ೬೧

ಇರುತ ಕುಂತೀಸುತರ ನೆಕ್ಕಟಿ
ನಿರುತ ಬುದ್ಧಿಯುನಱುಹಿ ಧರ್ಮದ
ಹೊಱಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸುತಿರ್ದರು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ।
ದುರುಳರುಪಟಳಕಂಜಲಾಗದು
ಹಿರಿದು ಸೈರಿಸನಂಬುಜಾಕ್ಷನು
ಪರಿಹರಿಸಿ ತಾ ಕೊಡುವನಗಣಿತಸುಖಸಮೂಹವನು ॥ ೬೨

ಅಂದು ಮೊದಲಾಗವರು ವಿದುರನ
ದೊಂದಮಾತನು ಮೀಱಿ ನಡೆಯುರು
ಮಂದಮತಿಗಳು ಶಕುನಿಮತದಲಿ ದುಷ್ಟಮಂತ್ರವನು ।

---

1 ಹೆಡೆಯುತಂದೋದಿರಿ, ಕ. ಜ, ಟ.

ಎಂದು ಬಿಡದವರ್ಧೈದೆ ಮಾಡುವ
ರಂದು ಮೊದಲಾಗರಸ ಪಾಂಡುವ
ನಂದನರಿಗಾಕೌರವಾದಿಗಳಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬೩

ಹುಳುಕು ನೀತಿಗಳಾಕಳಂಗನ
ನೊಲಿದು ಕೇಳುವ ಕೌರವೇಂದ್ರನು
ಹುಳುಕುಹೊದ್ದದ ವಿದುರನೀತಿಯುಲಿಹರು ಪಾಂಡವರು ।
ಬಲುಹು ಗುಂದದೆ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರ
ಬಳಕೆಯುಲಿ ತಾವೆಡಗಿ ಗುಣದಲಿ
ಕೆಲರು ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಭಾಡಿಸುವನಾಭೀಮ ಕೌರವರ ॥ ೬೪

ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ.

ಆಟದಲಿ ತೊಡಗಿದರು ಮೊದಲಲಿ
ತೋಟಿಯೊನೆ ಸಾಕಾತಗಳ ಕಾ
ಲಾಟವನು ನಿಲಿಸುವೆನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಗದಲಿ ।
ಆಟವಿಕರೊಡನಾಡಿ ಬಲಿದೊಳ
ತೋಟಿ ಬಱಿದೇ ಬಿಡದು ಮೃತ್ಯುವಿ
ನೂಟ ಮುಂದಿಹುದೆನುತ ಮನದಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಚಿಂತಿಸಿದ [1] ॥ ೬೫

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ರ್ಯಸು ಗೌತಮ
ವರಋುಷಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಶರದ್ವನು
ಪರಮಋುಷಿಯಾಋುಷಿ ತಪೋವನದೊಳಗೆ ಧನುಸಹಿತ ।
ಇರುತ ಕಂಡನು ದೈವಗತಿಯುಲಿ
ಸುರವಧುವನಾಕ್ಷಣಕೆ ಕಾಮ
ಜ್ವರಿತನಾದನು ಚಲಿಸಿತಾತನ ವೀರ್ಯವವನಿಯುಲಿ ॥ ೬೬

ಅದು ಶರಸ್ತಂಬದಲಿ ನೆಲೆಯಾ
ದುಮು ಮುನಿಚ್ಯುತವೀರ್ಯ ಮುನಿಸುತ

---

[1] ಕಾಂಕಾಂಗುಂದಿದನು ಭೀಷ್ಮ, ಚ. ೬.

ರುದಿಸಿದರು ಶಂತನುಮಹೀಪತಿ ಕಂಡು ಕೃಪೆಯಿಂದ |
ಸದನದಲಿ ವಧುವಿಂದ ಸಾಕಿದ
ಮುದದಿ ಕೃಪನೆಂದಿಟ್ಟು ಹೆಸರನು
ಕದನಬಲುಹಿನ ಕೃಪನ ಕರೆಸಿದ ಭೀಷ್ಮ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೬೭

ಆಕೃಪಾಚಾರಿಯನ ದೆಸೆಯಿಂ
ದೀಕುಮಾರರು ನಿಖಿಳತರ್ಕ
ವ್ಯಾಕರಣಮೊದಲಾದ ಚೌದಶವಿದ್ಯೆಗಳನಱಿದು |
ನಾಲ್ಕು ವೇದದ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಕ
ಳಾಕಳೆಯಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದರು
ಲೋಕದಲಿ ಧನುನಿಪುಣರಾರೆಂದರಸಿದನು ಭೀಷ್ಮ ॥ ೬೮

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಜನನ

ಮುನಿಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯನಿದ್ದನು
ಘನತಪೋನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ದಿವಿಜಾಂ
ಗನೆಯ ಕಂಡನು ಘಾಯುವಡೆದನು ಮದನನೆಸುಗೆಯಲಿ |
ತನುಪರಿಚ್ಯುತವೀರ್ಯ ಬೀೞಲು [1]
ಕನಕಕಳಸದೊಳಿರಿಸಲಲ್ಲಿಯೆ
ಜನಿಸಿದನು ದ್ರೋಣಾಭಿಧಾನದಿ ಮುನಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ॥ ೬೯

ದ್ರೋಣಕಲಶದೊಳಾದ ದೆಸೆಯಿಂ
ದ್ರೋಣನಾದನು ಬಳಿಕ ಮುನಿಯೂ
ದ್ರೋಣಗುಪನಯನಾದಿವಿಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಮಾಡಿ |
ದ್ರೋಣನೊಡನೋದಿದ [2] ನೃಪಾಲ
ಶ್ರೇಣಿಯನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಕಳೆಯಲಿ
ಜಾಣರನು ಮಾಡಿದನು ಭಾರದ್ವಾಜಮುನಿಯೊಲಿದು ॥ ೭೦

1 ವನುಗಳ್ಚ ಟ್ಟ 2 ದಿಸಿ, ಚು ಟ್ಟ

ದ್ರುಪದಜನನ

ದ್ರೋಣನುದಯಿಸಿದಾದಿನ ಸುಪ
ವರ್ಣಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದ ನೃಪಾಲ
ಶ್ರೇಣಿನಾಶಕ ದ್ರುಪದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಾದತಳದಿಂದ ।
ಕ್ಷೀಣಮತಿ ತಾ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಳ
ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ತನಗನುವ ಕಾಣದೆ
ದ್ರೋಣಪಿತನನು ಸಾಕಿ ಬದುಕಿದ ಹಲವು ಕಾಲದಲಿ ॥ ೭೧

ದ್ರೋಣದ್ರುಪದರದೊಂದು ತಾವಿನ
ಬಾಣವಿದ್ಯೆಯು ಕಲಿತು ಜಗದಲಿ
ಜಾಣರಾದರು ಸಕಲವಿದ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲಿ ।
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರ
ವೀಣರಾದರು ನಾಲ್ಕುವರ್ಣಕೆ
ದ್ರೋಣಕೃಪರಿಂಗೊಬ್ಬ ಗುರು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೮

ಕೃಪನನುಜೆಯನು ತಂದು * ದ್ರೋಣಗೆ
ವಿಪುಳವೈವಾಹವನು ಮಾಡಿದ
ನೃಪತಿ * ಬಂದೀದ್ರೋಣನೊಡನಱಿದನು ಧನುಶ್ಶ್ರುತಿಯ ।

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಜನನ

ಕೃಪೆಯಲಿ ದ್ರೋಣಂಗೆ ಜನಿಸಿದ
ನಪರಶಂಕರರೂಪನಾಹವ
ನಿಪುಣನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ರದಲಿ ॥ ೭೯

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಳ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು
ನೆಟ್ಟನಶ್ವತ್ಥಾಮದಲಿ ತಾ
ಬಿಟ್ಟು ಹರಿದನು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲಿ ಕೃಪೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ।

* ದ್ರೋಣಂಗುಪಯಮವ ಮಾಡಿದನು ಪಾರ್ಷತ ನೃಪತಿ

ನೆಟ್ಟನಾಮಗ ಹರಿಯಲಿಕೆ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಯನು ಹಿಡಿತಂದು ಮನೆಯು
ಲ್ಲಿಟ್ಟನಾಮವನೀತನಶ್ವತ್ಥಾಮ ತಾನೆಂದು ॥ ೭೪

ತಂದೆಯಲಿ ಶ್ರಮವಮಾಡಿದೀನೃಪ
ವೃಂದಸಹಿತೀದ್ರೋಣದ್ರುಪದರ
ದಿಂದುಧರನವತಾರಕಿತ್ತರು ಸಕಲಹರಿಕೆಯನು ।
ಅಂದು ಶರಕವಚವನು ದ್ರೋಣಗೆ
ತಂದು ಭಾರದ್ವಾಜನಿತ್ತನು
ನಂದನಗೆ ಬಚಿಕಿನ್ನು ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೫

ದ್ರೋಣರಿಂದ ರಾಜ್ಯಲಾಭ ಸೂಚನೆ.

ದ್ರೋಣನಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ದ್ರುಪದನು
ಕ್ಷೀಣಕಳೆಗಳಲಿರಲು ಕಂಡಾ
ದ್ರೋಣನೆಂದನು ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನಿನಗಿನ್ನು ।
ಮಾಣದಿಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನದಲಿ
ಕಾಣಬಹುದೈ ನಿನಗೊಡೆಯತನ
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಯಿಲ್ಲಿ ತಾ ಪಾಂಚಾಲದೇಶದಲಿ ॥ ೭೬

ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯದಾನಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಎನಲು ಸಂತೋಷದಲಿ ದ್ರುಪದನು
ಮುನಿಗೆ ನುಡಿದನು ನಿಮಗೆ ರಾಜ್ಯವ
ವಿನಯದಲಿ ಸರಿಭಾಗವೀವೆನು ದ್ರೋಣ ಕೇಳನಲು ।

ದ್ರುಪದಗೆ ರಾಜ್ಯಲಾಭ

ಜನಪ ಕೇಳಾಚೆಯಲಿ ಪಾರ್ಷತ
ಜನಪನಿರಲಿಕ್ಕನುಜರಾತನ
ತನತನಗೆ ಸ್ವಪತನಕೆ ಹೋರಲಿಕಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ॥ ೭೭

ವಿನಯದಲಿ ಗಜಬಜವ ಮೋಹಿಸಿ
ಜನಪತಿಯ ಮದಕರಿಯನರ್ಚಿಸಿ
ಜನಪತಿತ್ವಕೆ ನಾವು ಬಿಡಲಿಕದಾರ ಕೈಕೊಂಡು ।
ಮನೆಗೆ ತರುವುದೊ ಆತನೇ ನೃಪ
ನೆನಲು ಖತಿಯನು ಮಾಣ್ದು ಹಸ್ತಿಯ
ಜನಪನನುಜರು ಬಿಡಲಿಕಾಗಜ ಬಂದು ದ್ರುಪದನನು ॥ ೩೮

ಅಂದು ಕಂಡುದು ಪುರದ ಬಾಹ್ಯದ
ಲೊಂದು ದೇವಾಲಯದ ಮಧ್ಯದ
ಗೊಂದಿಯಲಿ ತಾ ದ್ರುಪದನೊಱಗಿರೆ ಭದ್ರಗಜ ಬಂದು ।
ಚಂದದಲಿ ಪಾರ್ಷತನನೆಬ್ಬಿಸಿ
ತಂದು ರಾಜಾಲಯವ ಹೊಗಸಲಿ
ಕಂದು ವರರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವ ಧರಿಸಿದನು ದ್ರುಪದ ॥ ೩೯

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಪರಶುರಾಮರ ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ.

ಇತ್ತ ದ್ರೋಣನ ಪಿತನು ತಾ ಸುರ
ರತ್ತ ಸರಿದನು ಬಟಿಕ ಕಳಸಜ
ತತ್ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಜನಕಕ್ರಿಯೆ[1] ಗಳನು ಮಾಡಿ ।
ಹೊತ್ತ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲಿ ಮನಮಱು
ಗುತ್ತ ದೇಶಾಂತರದೊಳಗೆ ತೊಱ
ಲುತ್ತ ಬಂದನು ಮಗ ಸಹಿತ ಹೇರಡವಿಯಲಿ ದ್ರೋಣ ॥ ೪೦

ಪರಶುರಾಮಾಶ್ರಮಕೆ ಮುನಿಯೈ
ತರಲು ಭಾರದ್ವಾಜನನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದನು ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನು ಮಧುರವಚನದಲಿ ।
ಧರೆಯನಿತ್ತೆನು ನಾನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ

---

1 ಯೂರ್ಧ್ವಕ್ರಿಯೆ, ಖ. ಚ, ಟ,

ಶರಧಿಯೊಳಗಿರ್ದಪೆನು ನಿಮ್ಮಯ
ಪರಮಮುನಿಯಾತಿಥ್ಯಪೂಜೆಗಭಾಗ್ಯ ತಾನೆಂದ ॥ ೮೧

ದ್ರೋಣಪರಶುರಾಮರ ಸಂಭಾಷಣ.

ವಿನಯದಲಿ ನೀ ಬಂದ ಬರವೇ
ನೆನಲು ದ್ರೋಣನು ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹ
ಯೆನಗೆ ತಾನೀಸುತನು ಜನಿಸಿದೊಡಿವಗೆ ಹಯನಿಲ್ಲ ।
ತನುಜನೀತನು ಹಾಲ ಬೇಡುತ
ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಡು ಕಾಡುತಿರಲಿಕೆ
ವನಿತೆ ಯೆಮ್ಮಯ ಭಿಕ್ಷದನ್ನವ ಕದಡಿ ಕುಡಿಸುವಳು ॥ ೮೨

ಕುಡಿದು ಸುಖದಲ್ಲಿರಲಿಕೊಂದಿನ
ದೊಡನೆ ಯಾಡುತ ನೃಪನು ಕಂಡನು
ಕುಡಿಸಿದನು ತಾ ತನ್ನ ಮನೆಯಲಿ ಹಾಲುತುಪ್ಪವನು ।
ಕುಡಿದು ಮಱುದಿನ ಯಾವನಾಳದ
ಪುಡಿಯ ಕದಡನು ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲದೆ
ಕೆಡಹಿ ಕಳದನು ಯಾಳಿಯಾಡುತವಳುತ ಹೋರುತಿರೆ ॥ ೮೩

ಇರಲಿಕಾಗಲು ನಾನು ಬಂದೆನು
ಪರಿವಿಡಿಯಲಾತನುಜನಳುತಿರೆ
ನಿರುತದಲ್ಲಿಂತೆಂದು ಕೃಪಿ ತಾ ನುಡಿದಳನ್ನೊಡನೆ ।
ತರುಣನಿಗೆ ನೀವೊಂದುಧೇನುವ
ತರಲಿಕೊಲ್ಲಿರಿ ಯೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯು
ಮೊಱೆಯಲಿಕೆ ನಾ ಬಂದೆನಿಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಬೇಡಲಿಕೆ ॥ ೮೪

ಎನಗೆ ವ್ರತವೊಂದಿಹುದು ಮಾನವ[1]
ಜನದೊಡನೆ ದಾನವನು ಕೊಳ್ಳನು

---

1 ರಾಕ್ಷಸ, ಖ.

ವನಜಲೋಚನ ನಿಮ್ಮ ಧೇನುವ ಬೇಡ ಬಂದೆನೆನೆ ।
ಎನಲು ಭಾರ್ಗವರಾಮನೆಂದನು
ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೊಡೆ ಧೇನು ನಮ್ಮ
ಲ್ಲೆನಿತದಿದ್ದೈಸುವನು ಧರಣಿಯುಮರರಿಗರ್ಪಿಸಿದೆ ॥ ೮೫

ಧನರಹಿತ ನಾ ಹೊತ್ತ ಭಾರಿಯು
ಧನುವಿದೊಂದಿದೆ ದಿವ್ಯಶರವಿದೆ
ಮನಕೆ ಬಂದೊಡೆ ವರಿಸಿ ನೀವೆನೆ[1] ದ್ರೋಣ ನಸುನಗುತ ।

ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ವರಿಸುವಿಕೆ.

ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಕೃಪಾಲೋ
ಕನದಲುತ್ಸವವಾಯ್ತು[2] ಲೋಕದ
ಜನಮನೋರಂಜನವೆ ಬೇಹುದು ಶರವೆ ಕೊಡಿ ಯೆಂದ॥ ೮೬

ಆಮಹಾನಿಸ್ಸೀಮಋಷಿಗಾ
ಸೋಮಶೇಖರಗಿದಿರಿಗಾಣೆನು
ಭೂಮಿಯಲಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಖರಸಂಗ್ರಾಮಭೂಮಿಯಲಿ ।
ಆಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದ
ಹೋಮದಲಿ ನೀ ವರಸದಸ್ಯನ
ದೀಮಹಾವರವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವ ಕೊಳ್ಳು ನೀನೆಂದ ॥ ೮೭

ಬಳಿಕ ಭಾರದ್ವಾಜಸುತ ತಾ
ನೊಲಿದು ಕೊಂಡನು ದಿವ್ಯಬಾಣವ
ನಿಳೆಯು ಭಾರವನಿಳುಹಲಾಯಿತಿದೆನುತ ಕೈಕೊಂಡ ।
ಜಲಧಿಯಲಿ ಮಿಂದಗ್ನಿಕಾರ್ಯವ
ನೊಲಿದು ಮಾಡಿಯೆ ಬಂದು ಗುರುವಿನ
ಬಳಿಯನಾಂತುಚಿ ಬಾಣವಿದ್ಯೆಯು ಕಂಡು ಹರ್ಷಿಸಿದ ॥ ೮೮

ಇವು ಮಹಾನಿಸ್ಸೀಮತರವೈ
ಷ್ಣವವೆಲೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಚಯಗಳ

---

[1] ಬಂದುವರಿಸುನೀನೆನೆ. ಚ. ಟ. [2] ವಲೇಪರಿಯಾಪ್ತು, ಚ. ಟ.

ನವೆರು ಕೊಟ್ಟರು ಕೊಂಡನುಚಿತವಿಧಾವದಲಿ ದ್ರೋಣ ।
ಇವು ಮಹಾರಣರಂಗದಲಿ ಶಾ
ತ್ರವನಿವಾರಣವೈಸಲೆವಿಪ್ರಾ
ವ್ಯವಹೃತಿಗೆ ತಾನೇನುಪಾಯುವೆನುತ್ತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೯

ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದರಾಯನ ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ.

ಮಗನೆ ಬಲ್ಲೈ ದ್ರುಪದಭೂಪತಿ
ಘುಗುವೃತನದಿಂದೆಮ್ಮ ಸಖವ್ರೋ
ಲಗಿಸುವಾತನದೊಲಿದು ಸಲಹುವ[1] ಮಿತ್ರಭಾವದಲಿ ।
ಪ್ರಗುವ ನಡೆ ಪಾಂಚಾಲರಾಯನ
ನಗರಿಯಸು ನಾವೆಂದು ಮುನಿಮೌ
ಳಿಗಳ ಮಣಿಯನು ಬೀಳುಕೊಂಡನು ರೇಣುಕಾಸುತನ ॥ ೯೦

ಬಂದನೀತನು ದ್ರುಪದರಾಯನ
ಮಂದಿರಕ್ಕಾ ಬಾಗಿಲಾಳ ಳೊ
ಳೆಂದನೆಲವ್ರೋ ನಾವು ನಿಮ್ಮರಸಂಗೆ ಪೂರ್ವದಲಿ ।
ಸಂದ ಮಿತ್ರರು ದ್ರೋಣಮುನಿಪತಿ
ಯೆಂದು ನಮ್ಮಭಿಧಾನವೆನು ಹೇ
ಳೆಂದು ಕಳುಹಲು ಬಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಪದನ ॥ ೯೧

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ದ್ರುಪದರಾಯನ ಉಪೇಕ್ಷೆ.

ಸಿರಿಯ ಮದವಧಿಕಪ್ರತಾಪ
ಜ್ವರದ ಮದವೊದಲಾದ ಮದಸಂ
ಕರದ ರಜದಲಿ ಮಾಸಿತೀತನ ಮನದ ಮಡಿವರ್ಗ ।
ತಿರಿವ ಹಾರುವರೊಡನೆ ಭೂಮೀ
ಶ್ವರರಿಗೆತ್ತಣ ಮೈತ್ರಿ ಹೋಗಲಿ
ಕರೆಯಬೇಡೆನೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲವ ನಿವಾರಿಸಿದ ॥ ೯೨

---

[1] ನೆವು ನಾವಲ್ಲಿ ಸಲಹನೆ, ಟ.

ಮಱೆದನೇ ತಪ್ಪೇನು ನಾವ್ ಕಂ
ಡಱಿಯೆ ಮರಳುವೆವೈ ಸಲೇ ಯೆಂ
ದುಱುಬಿದೊಡೆ ತಱುಬಿದರು ಕಂಬಿಯುನಿಕ್ಕಿ ಬಾಗಿಲಲಿ ।
ಒಱೆಯುನುಗುಳಚಿ ಖಡುಗದಲಿ ಬಿಡೆ
ತರಿದನಿಕ್ಕಿಲದವರನೋಲಗ
ಕುರವಣಿಸಿದನು ಮುಂದೆ ನಿಂದನು ದ್ರುಪದಭೂಪತಿಯು ॥ ೯೩

ಏನೆಲವೊ ಪಾಂಚಾಲ ಚಿಕ್ಕಂ
ದಾನು ನೀನೊಂದಾಗಿ ತಂದೆಯೊ
ಳೇನ ಕಲಿತವು ಮಱೆದು ಕಳದ್ಯೆ ಹಾ ಮಹಾದೇವ ।
ಏನು ಬಂದಿರಿ ಯೆಂಬ ಗುಣವಚ
ನಾನುರಾಗವೆ ಸಾಲದೇ ಧನ
ವೇನು ಫಲ ಕಕ್ಕುಲಿತೆ ನಮಗಿಲ್ಲೆಂದನಾದ್ರೋಣ ॥ ೯೪

ಸೂರಿಗಳಗತಿಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಗಂ
ಭೀರರಿಗೆ ಭಂಡರಿಗೆ ವೇದಾ
ಚಾರಸಂಯುಕ್ತರಿಗನಾಚಾರಪ್ರಸಕ್ತರಿಗೆ [1]
ಧೀರರಿಗೆ ಹಂದೆಗಳಗೆತ್ತಣ
ಸೇಱುವೆಗಳ್ಳ ಭೂಪತಿಗೆ ಬಡ
ಹಾರುವರಿಗೆತ್ತಣದು ಸಖತನವೆಂದನಾದ್ರುಪದ ॥ ೯೫

ಆಗ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ.

ಎಲವೊ ನಿನ್ನಾಸ್ಥಾನಸಹಿತೀ
ಪೊಟಲ ಸುಡುವೆನು ನಿನ್ನ ಸೀಟಿಯೆ
ಬಲಿಯ ಕೊಡುವೆನು ಭೂತಗಣಕಿದಿರಲ್ಲ ನೀನೆನಗೆ ।
ಕಲಿತವಿದ್ಯೆಯು ಕೋಲ ಮಕ್ಕಳ

1 ಪ್ರಶಸ್ತರಿಗೆ, ಕ. ಖ.

ಕಳುಹಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ವಾಮಪಾದದಿ
ತಲೆಯನೊದೆವೆನು ಮಱೆಯದಿರು ನೀನೆಂದನಾದ್ರೋಣ ॥ ೯೬

ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮಗ ಸಹಿತ ಮನ[1]
ನೊಂದು ಮುನಿ ಮರಳಿದನು ಜನಪದ
ವೃಂದ ಹಲವನು ಕಳೆದು ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ ।
ಅಂದು ಸಕಲಕುಮಾರಕರು ನಲ
ವಿಂದ ನಗರಿಯ ಹೊಱಗೆ ಗುಱಿಗಳ
ಮುಂದುವರಿದೆಸುಗಲೆಸದಿರೆ ಕಂಡನಾದ್ರೋಣ ॥ ೯೭

ಬೆರಸಿದನು ನೆರವಿಯಲಿ ನೋಡು
ತ್ತಿರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ಹರಳುಂ
ಗುರವಿಘಾತಿಯಲುಗಿದುಬಿದ್ದುದಗಾಧಕೂಪದಲಿ ।
ನೆರೆದು ತಡಿಯಲಿ ನಿಂದು ನೂಱ್ಐ
ವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆನು
ತಿರೆ ಮಗಂಗೆ ಮುನೀಂದ್ರನೆಂದನು ಬೇಗ ತೇಗೆಯೆಂದು[1] ॥ ೯೮

ಸರಳ ತೊಡಚಿ ತದೀಯಮಣಿಬಂ
ಧುರದ ಮುದ್ರಿಕೆಗೇಱ್ಚ ನಾಗಳು[2]
ಶರಶಳವಹಿಳುಕಿನಲಿಕಣೆ ಕಣೆಯನು[3] ನಿಬಂಧದಲಿ ।
ಸರಳ ಸಂದರ್ಭದಲಿ ನಿಮಿಷಾಂ
ತರಕೆ ಫಣಿಪನ ಹೆಡೆವಣಿಯನು
ದ್ಧರಿಸುವಂತಿರೆ ತೆಗೆದು ಬಿಸುಟನು ರತ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯ ॥ ೯೯

ಕಂಡು ಬೆಱಗಾದುದು ಕುಮಾರರ
ತಂಡ ತನತನಗೈದಿ ಭೀಷ್ಮನ
ನಂಡಲೆದುದೀ ಮುನಿಯ ನಿಂದೇ[4] ಸಂತವಿಡಿಯೆಂದು ।

---

1 ಭಾಷೆಯುವಮಾಡಿತನ್ನಯ್ಯ, ಚ. ಟ 2 ಹಿಳುಕಿನ, ಟ.

3 ಶಿರಕೆ ಶರದಣಾಹಿಳುಕಿನಲಿ ಕನಿರೆಯುಚ್ಚ್ಛು. ಟ. 4 ನೀಗೆಲೆ, ಖ.

ಚಂಡಭುಜಬಲನವರ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟನು ಭೀಷ್ಮನವರಿಗೆ
ಖಂಡವಿಭವವೆನತುಳಧನಪತಿಯಾದನಾ ದ್ರೋಣ ॥ ೧೦೦

ವರಮುಹೂರ್ತದೊಳವರ ನೊಬ್ಬೈ
ವರನು ಕೊಟ್ಟನು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾ
ಪರಿಣತರ ಮಾಡೆಂದು ದ್ರೋಣನ ಕೈಯ್ಯಲಾ ಭೀಷ್ಮ ।
ಗರುಡಿಕಟ್ಟಿತು ಮೂಱುಯೋಜನ
ವರೆಯು ವಿಸ್ತಾರದಲಿ ಸಾವಿರ
ಕುಱಿಯು ಹೊಯ್ದರು ಪೂಜಿಸಿದರಾ ಚತುರಚಂಡಿಕೆಯ ॥೧೦೧

ಗರುಡಿ ಪೂಜಾವಿಧಿಯ ಸಮನಂ
ತರದಲನಿಬರು ಚಾಪವಿದ್ಯೆಗೆ
ನಿರತರಾಗಲು[1] ಕೇಳದರ ನಾನಾದಿಗಂತದಲಿ ।
ಬರುತಲಿರ್ದರು ಕೂಡೆ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾರ್ಥಿವ
ವರಕುಮಾರರು ಬಂದು ಕಂಡರು ಶಸ್ತ್ರಪಂಡಿತನ ॥ ೧೦೨

ರಾಯಬಲ್ಲೈ ಹಿಂದೆ [2] ಶಿಶುವನು
ತಾಯಿ ಬಿಸುಟಳು ಗಂಗೆಯಲಿ ರಾ
ಧೇಯನಾದನು ರಾಧೆಯೆಂಬವಳೊಲಿದು ಸಲುಹಿದೊಡೆ ।
ಆಯುಗತಿಗಳ ಪರಿಯನಾತನ
ರಾಯ ಕೇಳ್ಕೈ ಕರ್ಣ ಗಾದಿನ
ದಾಯುಗಂಡವು ಹಿಂದೆ ಮೂವತ್ತಾಱು ವತ್ಸರವು ॥ ೧೦೩

ಅಂದಿಗೈತಂದಿಭಪುರಿಯ ನೃಪ
ಮಂದಿರಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ
ದ್ವಂದ್ವಚರಣಕೆ ಕಯ್ಯ ಮುಗಿದನು ಗುರುವೆ ಕೇಳೆಂದ ।

1 ಸಮವತೊಡಗಿದರರ ಸುಮಕ್ಕಳು, ಚ. ಟ. 2 ಮುನ್ನ, ಟ.

ಇಂದು ನಮಗೀ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯು
ತಂದೆ ಕಲಿಸುವುದೆನಲು ದ್ರೋಣನ
ದೆಂದನೆಲವೋ ನೀನು ಸೂತನು ಕಲಿಯುತರವಲ್ಲ ‖ ೧೦೪

ಎನಲು ತಿರುಗಿದ ಕರ್ಣನಾಕ್ಷಣ
ತನುವನಂಗೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು
ವಿನುತಭೂಸುರರೂಪಿನಂದದಿ ಬಂದು ಭಾರ್ಗವನ ।
ವನದ ಮಧ್ಯಕೆ ಬಂದು ರೇಣುಕ
ತನುಜಗೆಱಗಿದೊಡಾತ ಕೇಳಿದ
ಮನುಜರಾರೈ ನೀವದೆಂದೊಡೆ ನಾನು ಭೂಸುರನು ‖ ೧೦೫

ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ಚಾಪವಿದ್ಯೆಯ
ನನುಕರಿಸಬೇಕೆನಲು ಭಾರ್ಗವ
ಮನವೊಲಿದು ತಾ ನಿತ್ತ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಕೌಶಲವ ।
ಮನಕೆ ಹತ್ತಿಯುವಾದ ಶಿಷ್ಯನ
ವನದೊಳೊಂದಿನ ಕರೆದು ಜಾನುವ
ತನಗೆ ತಲೆದಿಂಬಾಗಿ ಮಲಗಿದ ತ್ರಿಗುಣವರ್ಜಿತನು ‖ ೧೦೬

ಇರಲಿಕಿಂದ್ರನು ಕರ್ಣಶಸ್ತ್ರದ
ಪರಿಯನಱಿದಂತಾಗ ಶಾಪವ
ಧರಿಸಿ ಕೀಟಕನಾಗಿ ಕರ್ಣನ ತೊಡೆಯ ಛಿದ್ರಿಸಿದ ।
ಗುರುಗಳಿಗೆ ತಾ ನಿದ್ರೆ ಭಂಗವು
ದೊರಕುವುದು ತಾ ನಲುಗಿದೊಡೆ ತಾ
ನಿರುತವೆಂದಾಗಳುಕದಿರ್ದನು ಕರ್ಣನೊಂದುದಿನ ‖ ೧೦೭

ತೀಡಿ ತೊಡೆಯನು ಕೊಱೆದು ರಾಮನ
ನೀಡಿಱಿದು ತೊಡೆಯೆರಡ ಮುಟ್ಟಲು
ನೋಡಿದನು ರಾಧೇಯನಿರವನು ತೊಡೆಯ ಘಾಯವನು ।

ಮೂಡಿತರುಣಾಂಬುವಿನ ನದಿಯಿದು
ಕೂಡಿ ಕೊಳಚಿದುದದೇಕೆ ತಾಳ್ದನೊ
ಶೂಧಿಯಲಿ ದ್ವಿಜಜಾತಿಯುಚ್ಚರಿ ನೀನದಾರೆಂದ ‖ ೧೦೯

ಎನಲು ಕರ್ಣನು ನಾನು ಸೂತನ
ತನುಜ ನಿಮ್ಮಲಿ ಧನುವಿನಭ್ಯಾ
ಸನವ ಕಲಿತೆನು ಮನಕೆ ಬಂದುದ ಕೊಡುವುದೆನಗೆಂದ |
ಎನಲು ರಾಮನು ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವ
ನಿನಗದವಸರಕೊದವಿದಂದಿಗೆ
ವಿನುತ ನಮ್ಮಯ ಮಂತ್ರ ಮಱೆಯಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ‖ ೧೧೦

ಆಯುಗತಿಯಿಂ ಪರಶುರಾಮನ
ಲಾಯುಧಶ್ರಮಗಲಿತು ಬೞಿಕದು
ವಾಯುವಾಯಿತು ಬಂದ ನೀಗಜಪುರಿಗೆ ಕಲಿಕರ್ಣ |
ರಾಯಗುರುವಿನ ಹೊರೆಗೆ ಹೋಗದೆ
ರಾಯನಱಿಯದೆ ಕರ್ಣಕೌರವ
ರಾಯನಗರಿಯು ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ವರುಷವೆರಡಱಲಿ ‖ ೧೧೧

ಬಂದು ಹಸ್ತಿನಪುರಕೆ ರಾಧಾ
ನಂದನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೈ
ತಂದು ಕಂಡನು ಕೌರವೇಶ್ವರ ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿದ |
ಅಂದು ಮೊದಲಾಗವರ ಸಖ್ಯಕೆ
ಸಂದ ಕಾಣೆನು ಕರ್ಣಕುರುಪತಿ
ಗೊಂದೆ ಜೀವನವೊಂದೆ ಮತಮನವೊಂದೆ[1] ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೧೨

ಬೇಟೆ ಕರ್ಣನಕೂಡೆ ಹಗಲಿರು
ಳಾಟ ಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ಷಡುರಸ
ದೂಟ ಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ವಿವನೊಡನೆ |

1 ಮತವದುಭೂಪ, ಕ.

ಬೇಟ ಮನದಲಿ ನಗೆಯು ಮಧುರದ
ನೋಟ ಕಣ್ಣಲಿ ಬಲಿದವರಕೂ
ಡಾಟಗಳಲಿವರಿಬ್ಬರೊಂದೆನಿಸಿದರು ಜಗವಱಿಯೆ ॥ ೧೧೩

ಸುರಗಿ ಸಬಳ ಕಠಾರಿಯುಬ್ಬಣ
ಹರಿಗೆಹಿರಿಗದೆ ಬಹುದೃಢಾಯುಧ
ಪರಿಘ ಚಕ್ರ ಮುಸುಂಡಿ ತೋಮರಭಿಂಡಿವಾಳಚಯ ।
ಪರಶು ಕಕ್ಕಡೆ ಮುಸಲ ಮುದ್ಗರ
ವರಧನುರ್ದಂಡಾದಿಶಸ್ತ್ರಾ
ತ್ಕರದಲನಿಬರು ಕುಶಲರಾದರು ಮುನಿಯ ಗರುಡಿಯಲಿ ॥ ೧೧೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಭೀಮದುರ್ಯೋ
ಧನರು ಗದೆಯಲಿ ಮಿಗಿಲು ಕರ್ಣಾ
ರ್ಜುನರು ಧನುವಿನಲಧಿಕರಾದರು ನೃಪಕುಮಾರರಲಿ ।
ತನತನಗೆ ಸರ್ವಾಯುಧಂಗಳ
ಲನಿಬರಱಿತರು ಕೂಡೆ ಗುರುವಿನ
ಮನಕೆ ಹತ್ತೆಯವಾದನರ್ಜುನ ಶಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆಯಲಿ ॥ ೧೧೫

ಒಂದುದಿನ ಫಲುಗುಣನ ಭೋಜನ
ದಂದವನು ತಾ ವೆಱಿಯಲಿಕೆಯುರ
ವಿಂದವದನೆಯು ಕೈಯ್ಯ ದೀಪವನಿರುಳು ಬೀಸಿಸಿದ ।
ಸಂದಕತ್ತಲೆಯೆಂದು ಮೂಣದೆ
ಯುಂದು ವುಣಲಿಕೆ ಕಂಪ ಬಾರ್ಕೈ
ಸಂದ ನಿಶೆಯೊಳಗೂಟವೇನೆನಲಿದಕೆ ಬೆಳಕೇಕೆ ॥ ೧೧೬

ಎನಲು ದ್ರೋಣನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪಾರ್ಥಗೆ
ಮನವೊಲಿದು ತಾನೆಂದನೆಲವೋ
ವಿನುತಗುಣಗಳ ತಱಿವಶಾವಿಗೆ ನಯನ ಬೇಡೆಂದು ।

ಎನುತ ತಿರುಗಿದ ದ್ರೋಣ ಮನೆಗೆಯು
ನೆನೆಯುತದನಾಪಾರ್ಥ ಹಿಡಿದನು
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸುತ ಮಾಡಿದ ಲಕ್ಷ್ಯವಿದ್ಯೆಯಲಿ ॥ ೧೧೭

ಮಾಡಿದನು ಗರುಡಿಯಲಿ ಶ್ರಮವನು
ನೋಡಿದರೆ ಗುಣಿಯೆಸೆವ ವಿದ್ಯೆಯು
ರೂಢಿಯೊಳಗದು ಚೋದ್ಯವೆನಿಸಿತು ಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿದುದು ।
ಮಾಡುತಿರಲೊಂದಿನದೊಳೊಬ್ಬನು
ಬೇಡ ಬಂದನು ವ್ಯಾಧ ಧನುವನು
ರೂಢಿನೃಪರಾಚಾರ್ಯರೆಂದಪರೇಕಲವ್ಯಂಗೆ ॥ ೧೧೮

ನೀನು ಬೇಡನು ನಿನಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು
ನಾನು ಕಲಿಸಲು ಬಾರದೆಂದೊಡೆ
ಹೀನಮನದಲಿ ಮರಳಿದನು ತಾ ಕಾನನಂಗಳಿಗೆ ।
ಏನ ಮಾಡುವೆನೆನುತ ಮೃಣ್ಮಯ
ಮಾನವಾಕೃತಿ ಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನ
ತಾನು ಪೂಜಿಸಿ ಶ್ರಮವ ಮಾಡಿದೊಡಾಯ್ತು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ ॥ ೧೧೯

ನಾಗಪುರದರಸುಗಳ ಮಕ್ಕಳ
ಬಾಗಿಸಿತು ಬಿಲುವಿದ್ಯೆ ಲೋಕದ
ಭೋಗಿನೃಪರತ್ನಜರ ವಿದ್ಯೆಯುದೇಕಲವ್ಯನಲಿ ।
ಬಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಹೋದರೊಂದಿನ
ನಾಗಪುರದರಸುಗಳ ಮಕ್ಕಳು
ಹೋಗಿ ಬೇಟೆಯನಾಡುತಿರಲಾ ರಾಯಧರ್ಮಜನ ॥ ೧೨೦

ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕಿತದೇಕಲವ್ಯನ
ಯಾಯುಧಂಗಳ ದಿವ್ಯಶಾಲೆಯು
ಧ್ಯಾಯುವೊಡಲು ನಾಯಿ ದನಿಯನು ಕೇಳಿ ಗುಣಿಮಾಡಿ ।

ನಾಯ ಬಾಯನು ತುಂಬೆ ಬಾಣವ
ರಾಯ ಕಟಕಾಚಾರ್ಯನೆನುತಾ
ಧ್ಯಾಯವಮಾಡಿದನೇಕಚಿತ್ತದಲಾಗ ಗುರುಪದವ ॥ ೧೨೧

ಬೇಟಕ ಬಾಯಲಿ ತುಂಬೆ ಬಾಣವ
ದಳುಕಿ ತಿರುಗಿತು ನಾಯಿ ಪಾಂಡವ
ತಿಲಕರಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಪಾರ್ಥನು ಕಂಡು ಬೆಱಗಾಗಿ ।
ಎಲೆ ಗುರುವೆ ತಾ ಶಬ್ದವೇಧೆಯ
ಬಲುಹು ನಮಗೀವಿದ್ಯೆ ಶೂನ್ಯವ
ದಿಳೆಯೊಳಚ್ಬವನಾತು ಹೇಳಿದನೆಂದೊಡಿಂತೆಂದ ॥ ೧೨೨

ಏಕಲವ್ಯನು ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನು
ಮೇಕಚಿತ್ತದೊಳೆಮ್ಮ ಪೂಜಿಸೆ
ಲೋಕಪತಿ ಹರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟನು ವಿದ್ಯೆಯಿದನೆಂದ ।
ಆಕುಮಾರರ ನಿಲಿಸಿ ಬಲದೊಳ
ಗೇಕಲವ್ಯನ ಹೊರೆಗೆ ದ್ರೋಣನ
ದೇಕಚಿತ್ತದಿ ಬರಲು ಕಂಡನು ಗುರುವಿಗಿದಿರಾಗಿ ॥ ೧೨೩

ಕಂಡು ಪೂಜಿಸಿ ಯೆನ್ನ ಳೊಂದುವ
ಕೊಂಡು ಬದುಕಿಸಬೇಕು ಶಿಷ್ಯರ
ತಂಡದಲಿ ತಾನಧಮನೆಂದರೆ ದ್ರೋಣನಿಂತೆಂದ ।
ಕಂಡಱಿಯೆವಿದನಿನ್ನ ಭಾವವ
ಹಿಂಡು ಶಿಷ್ಯರೊಳಧಿಕ ನೀನೇ
ಗಂಡುಗಲಿ ನಮಗೀಗ ಕೊಡು ಕೊಡು ನಿನ್ನ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ॥ ೧೨೪

ಎಂದೊಡಾಗಲೆ ಕಡಿದು ಗುರುಗಳ
ಗಂದು ವೇಧಿಸೆ ತನ್ನ ಹೆಬ್ಬೆರ
ಳೊಂದುವನು ಬೇಟಕದಖಿನಾತಗೆ ಸತ್ವ ಗತವಾಗೆ ।

ಮುಂದೆ ಮರ್ತ್ಯರಿಗೈದೆ ಹಿಂದಣ
ಛಂದ ಕಂಗಳೆಸೆಯಲಾಯಿತ
ದಂಮು ದ್ರೋಣನುಮೇಕಲವ್ಯನ ಶಬ್ದವೇಧೆಯನು ॥ ೧೨೪

ಬಂದು ಕೆಡಿಸಿಯೆ ಮರಳಿ ಶಿಷ್ಯರ
ವೃಂದಸಹಿತೈದಿದಪನಿಭಪುರಿ
ಗಂದು ಮಱುದಿನ ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಗರುಡಿಯೊಳಗಿರ್ದ ।
ಬಂದು ಭೀಮಾದಿಗಳು ಕೌರವ
ವೃಂದ ನಾನಾಭೂಪನಂದನ
ರಂದು ಗುರುವಿಂಗೆಱಗಿ ಕಲಿತರು ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳ[1] ॥ ೧೨೫

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯಕಟಕಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ವಿ
ಘಾಯದಲಿ ನೊಂದಗ್ನಿಮುಖದಲಿ
ರಾಯದ್ರುಪದನು ಪಡೆದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನದ್ರೌಪದಿಯ ।

ಧರ್ಮಾದಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕಲಿತರು ನಿಮ್ಮಪೂರ್ವನೃ
ಪಾಲಕರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಿಧಿಸಹಿತ[2] ।

1 ತಮತಮವಿದ್ಯೆಯೊಳಪಟ್ಟು, ಖ.
2 ಸರಹಸ್ಯಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಿದ್ಯೆಗಳ, ಚ,

ಸ್ಥೂಲದಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಲಿ ಬಹಳವಿ
ಶಾಲದಲಿ ಸಂಕೋಚದಲಿ
ಲಘುಪಾಳಿಯ ವಿಸಾರದಲಿ[1] ವಿವಿಧಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗದಲಿ ॥ ೧

ಎಡಬಲದ ಪಯಣದ ಮಹಾಬಲ[2]
ದೊಡನೆ ತೋಱುವ ಕುಶಲವಿದ್ಯೆಯು[3]
ದೆಡೆಯು[4] ದುವ್ವಾಳಿಗಳ ಸೂಟಿಯ ಸರಳ ಸೋಹೆಗಳ ।
ಕಡುಗಲಿಗಳೇಱಾಟದಲಿ ಮಿಗೆ
ಜಡಪರಾದರು ಖಡ್ಗಹಸ್ತದಿ[5]
ಬಿಡುವವರ ರೇವಂತರಗ್ಗಳರಾವರೈಯುವರು ॥ ೨

ನಗವನೊಡ್ಡಿದರೊಂದು ಶರದಲಿ
ಹುಗಿಲುಗಳವ ವಿದೂರಪಾತದಿ
ಗಗನವಂತವ ನೆಸೆವ ಚೋದ್ಯದ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಮಿಗುವ ।
ಉಗಿವ ಬಿಡುವೆಡಬಲನ ಬವರಿಯು
ಲಗಿವ ಲವಣಿಯು ದಂತಿಶಿಕ್ಷೆಗೆ
ಮಿಗಿಲು ಭಗದತ್ತಾದಿಗಳಿಗೆಂದುದು ಕುಮಾರಕರ ॥ ೩

ರಥವ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಜಸಾ
ರಥಿಯ ಕಾಯಿದು ಮುಂದೆ ಹೂಡಿದ
ರಥಹಯಂಗಳ ತನುಗಳಲಿ ಮಸೆಗಾಣದಂದದಲಿ ।
ಪ್ರತಿಭಟನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು ರಿಪು
ರಥಿಕರನು ಸಮರದಲಿ ಜಯಿಸುವ
ರಥಿಕವಿದ್ಯೆಯೊಳವರ ಸರಿ ಸುರನರರೊಳಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೪

---

1 ಸಂಹಾರದಲಿ, ಖ. ಜ.
2 ನಾಡುಹೊಳೆಹಿನ, ಚ.
3 ಕಾಣಲಚ್ಚರಿಮೆಯುದಲಿ ಖಂವದು, ಚ.
4 ಬಿಡೆಯು, ಚ.
5 ಝುಡಿಪವಾದ ದೃಢಾಯುತಿಕೆಗಿದು, ಚ.

ಧನುರ್ಧರಂಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ ಕೃತಪರೀಕ್ಷೆ.

ಇನಿಬರೊಳು ಬಿಲುಗಾರನಾರ
ರ್ಜುನನೊ ಕರ್ಣನೊ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋ
ಧನರೊ ಪೇಳ್ ಮಾದ್ರೇಯರೊ [1] ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಗಳೊ ।
ಮನದ ಬಯಕೆಯ ಕಾಂಬುದೀ ಲೋ
ಚನದಲೆನುತಲಿ ದ್ರೋಣನಾಗಲು
ವಿನುತಗುರು ರಚಿಸಿದನು ಲಕ್ಷ್ಯವನೊಂದುವೃಕ್ಷದಲಿ ॥ ೫

ಕಾಣಬಾರದು ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದವ
ಜಾಣಭಟರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ದೊರೆಯಿದು
ಕಾಣಿಸಿದರ್ಕೈ ಹೂಣಿಸಿದರ್ಕೈ ಹೂಡಿದಂಬಿನಲಿ ।
ಕಾಣಿರೇ ಕರ್ಣಾದಿಸುಭಟ
ಶ್ರೇಣಿ ನೀವೆನೆ ಗುರುವಿನಣಕವ
ನಾಣೆಯಿಟ್ಟವ್ರೊಳೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವ ಕೆಡಿಪಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೬

ದ್ರೋಣ ತನ್ನಯ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗ
ಶ್ರೇಣಿಯನು ಮೇಳವಿಸಿ ಸುರನದಿ
ತಾಣದಲಿ ಬರಲೊಂದು ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ।
ಜಾಣಸುಯೋಧನನು ಸೌಬಲ
ದ್ರೋಣ ನದಿಸುತ ವಿದುರ ನಾನಾ [2]
ಕ್ಷೋಣಿಪರ ವರಕುವರ ಪಾರ್ಥನದೊಬ್ಬ ಹಿಂದಿರಲು ॥ ೭

ರಾಯಕಟಕಾಚಾರ್ಯ ಪಾರ್ಥಗೆ
ಪ್ರಿಯದಲಿ ವಚನಿಸಿದನನಿಬರ
ನಾಯತದಿ ನಮಗಟ್ಟಕಳಯನು ಕೊಂಡು ಬಾಯೆಂದ ।

---

1 ಧನರೊ ಮಾದ್ರೀಸುತರೊ ಪೇಳ್, ಕ. 2 ನಾಗಾಂಗೇಯವಿದುರ, ಖ. ಚ.

ಆಯುತದಿ ಸಮೆಗಟ್ಟಕಳೆಯುನು
ಪಾಯದಲಿ ಕ್ಷಿತಿಗಿಳುಹದಿಲ್ಲಿಗೆ
ತಾ ಯೆನುತ ಸುರನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆಂದು ಬೆಸನಿತ್ತ ‖ ೮

ಬರಬರಲು ತಾನೊಂದು ವೃಕ್ಷದ
ಹೊರೆಯ ಸಾಟಿಲು ಪರಮಸುಖದೊಳ
ಗಿರುತ ದ್ರೋಣನು ರಾಯಕುವರರ ಕುಟಿತು ವೇಳನಿಸಿದ ।
ಮರದ ತುದಿಗೊಂಬಿನಲಿ ತೋಟುವ
ಪೆರತಳರ ನೆಳೆ ನಿಕರವೊಂದೊಂ
ದಟಲಿ ಛಿದ್ರವ ಮಾಡಲೆಸುವುದು ನೋಡಿದಪೆ ನಾನು ‖ ೯

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ರಾಜಪುತ್ರರ
ದಂದು ದ್ರೋಣನು ನೋಡಲೆಸೆದಪ
ರಂಧಕನ ಸುತಮುಖ್ಯಸೂರ್ಯನ ಸೂನುಮೊದಲಾಗಿ ।
ಬಂದೆಲೆಯುಲೊಂದೊಂದುಛಿದ್ರವ
ನಂದ ಯೆಸೆಯಲು ಬಟಿಕ ದ್ರೋಣನು
ಬಂದು ನಿರ್ವಾಣಾಪಗಹನವ ಮಾಡಲನುವಾದ ‖ ೧೦

ಹಿಂದೆ ಪಾರ್ಥನು ಗುರುಗಳಾಜ್ಞೆಯು
ನಂದು ಕೇಳಯೆ ಯುಟ್ಟಕಳೆಯುನ
ದೊಂದುಬಟ್ಟಲ ತುಂಬಿ ತನ್ನಯ ಬಿಲ್ಲುಕೋಲಗಳ ।
ಅಂದು ತರುತಿರೆ ಮುಂದೆ ಬರಬರ
ಲೊಂದು ತರುವಿನ ಕೆಳಗೆ ರಾಜರ
ವೃಂದಕುಳ್ಳರ್ದ ಛಂದವನು ತಾನಱಿದು ಮರಗೊನೆಯ ‖ ೧೧

ನರನು ಕಂಡನದೆಲೆಯುಳೊಂದೊಂ
ದಟಲಿ ಛಿದ್ರವನೆಸುಗೆಯುನು ತಾ
ಸುರಪನಂದನನೊಂದು ಕೈಯಲಿ ಬಿಲ್ಲನೇಟಿಸುತ ।

ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯೊಳಿಱುಹೆ ಬಟ್ಟಲ
ಧರೆಯೊಳಾಕ್ಷಣಕೊಂದುಕ್ಕೈಯ್ಯಲಿ
ಸರಳಸಾರವ ಹೂಡಿ ಯೆಚ್ಚನು ದಳಗಳೈಸುವೆನು ॥ ೧೨

ಎಲೆಯೆಲೆಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಛಿದ್ರವು
ನೆಲೆಯಲಾಯಿತು ಬಳಿಕ ಫಲುಗುಣ
ಶೀಲನೈತಂದಿತ್ತ ಗುರುವಿಗೆ ತೈಲನಾಳಿಸಿಯು ।
ಬಲಿದು ಗುರುವಭ್ಯಂಗ ಮಾಡಿಯು
ಬಳಿಕ ಶಿಷ್ಯರ ತಂಡದಿಂದವೆ
ಹೊಳಲಿಗೈತರುತಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ಮೂಗಲಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೧೩

ಮರನ ಯೆಲೆಗಳಿಗೆರಡು ಛಿದ್ರವ
ಗುರು ನದೀಸುತ ಕಂಡು ಪಾರ್ಥನ
ಕರೆದು ಕೇಳಿದನಂದು ಫಲುಗುಣ ನಿರುತವಚನವನು ।
ಪರಿಕ್ರಮಿಸುವೆರಡೆರಡುಛಿದ್ರವ
ನೊಳೆದಪೆನು ತಾನಾದ ಮೊದಲಲಿ
ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯೊಳಚ್ಚರೀ ನೃಪತನಯರೊಂದೆಲೆಯು ॥ ೧೪

ಎಚ್ಚೊಡೊಂದೊಂದಾಯ್ತು ಛಿದ್ರವು
ನಿಚ್ಚಯದೊಳೊಂದೊಂದು ಬಳಿಕಿವೆ
ನೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಯೆರಡೆರಡು ಛಿದ್ರವನಾರು ಮಾಡಿದರು ।
ಮುಚ್ಚದಿರು ನೀನೆಚ್ಚೆಯಾದೊಡೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕನಾಣೆಯು
ನಿಚ್ಚಯವ ಹೇಳೆಂದು ಪಾರ್ಥನ ಕೇಳಿದನು ಭೀಷ್ಮ ॥ ೧೫

ಎಂದೊಡರ್ಜುನ ಹೇಳ್ದನಾ ಬರು
ತೊಂದುಛಿದ್ರವ ಕಂಡೆನೆಲೆಗಳ
ವೃಂದದಲಿ ನಮ್ಮವರ್ಗಳಸದಳರೆನುತಲಾನೆಚ್ಚೆ ।

ಎಂದೊಡಾಗುರು ಪಾರ್ಥಗೆಂದನು
ಕಂದನಾವೆಂದುದನು ಮಣಿದ್ಕೆ
ಯೆಂದೊಡೆಂದನು ನಾನು ಬಟ್ಟಲನಿಟುಹದಿವನೆಚ್ಚೆ ॥ ೧೬

ಇಟಹುದಿದ ನೀನೆಚ್ಚ ಪರಿಯನ
ದೊಲಿದು ತೋಱೈಯೀಗ ನವಗೆನೆ
ಫಟಿಲನಾ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ತೋಱಿದ ಶಸ್ತ್ರಕೌಶಲವ ।

ಅರ್ಜುನನ ಶಸ್ತ್ರಕೌಶಲವನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಅಲುಗಿಸದೆ ಬಟ್ಟಲನು ಮೊಳಕ್ಕೆ
ಯೊಳಗೆ ಯಿರಿಕಿದ್ದು ರಡುಹಸ್ತಂ
ಗಳಲಿ ಚಾಪದ ತಿರುವನೇಱಿಸಿ ಶರವ ತೊಡಚಿದನು ॥ ೧೭

ಎಸೆಯಲಾಗುರು ಭೀಷ್ಮಮೊದಲಾ
ಶಶಿಕುಲರು ಕೊಂಡಾಡೆ ಕಳಪಜ
ನೊಸೆದು ಪರುಷಿಸಿ ಪಾರ್ಥದೇವಗದಾರು ಸರಿಯೆಂದ ।
ಎಸೆವ ಕೈಚಳಕವನು ಕೌರವ
ಪ್ರಸರವೆಱಿದುದು ಕರ್ಣಮೊದಲಾ
ಗಸಮಬಲ ಕಲಿಪಾರ್ಥ [1] ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ನದೀಸುತನ ॥ ೧೮

ಕಂದಪಾರ್ಥಗೆ ಸುಭಟಶ್ರೇಣೀ
ವೃಂದ ಸರಿಯೇ ತ್ರಿಪುರಭಂಜನ
ನಿಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಯಹನು ಫಲುಗುಣನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ ।

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ದ್ರೋಣರು ಸಕಲವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ್ದುದು.

ಅಂದು ಗುರು ಮನವೊಲಿದು ಪಾರ್ಥನ
ನಂದವಿಟ್ಟನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾ
ವೃಂದವನು ತಾನೀವೆನೆನುತಲಿ ದ್ರೋಣ ಹರುಷಿಸಿದ ॥ ೧೯

1 ಗಸಮಬಲರುಘೆಯೆನಲು, ಖ.

ಹಿರಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ಧನಂಜಯನನಾ
ದರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಸಕಲವಿದ್ಯೆಯ
ನುರುತರಪ್ರೇಮದಲಿ ಮತ್ತೊಂದೆರವನಿಂತೆಂದ ।
ಧುರದೊಳಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸೆಣಸಿದ
ಸುರನರೋರಗನಿಕರ ಸೋಲಲಿ
ನಿರುತ ನಿನ್ನೊಳಸಖ್ಯಮಾಡಿದ ಜನರು ಕೆಡಲೆಂದ ॥ ೨೦

ಇರಲಿರಲು ಫಲುಗುಣನನೆಕ್ಕಟಿ
ಗರೆದು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಂಚವ
ಪರಮಸಿದ್ಧಾಂತವನು ಕಲಿಸಿದನಖಿಳಸಂಗತಿಯ ।
ಕರುಣಿಸಿದನಾಗ್ನೇಯಮಪಾರಂ
ದರಮಹಾವಾಯವ್ಯವಾರುಣ
ಹರಸಖಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಸೌರೋರಗನಗಾದಿಗಳ ॥ ೨೧

ಅಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಕಳುಹಿದ
ನಂದು ಕುರುಕುಲವೃಂದಸಹಿತವೆ [1]
ಬಂದರಿವರಾ ಕುಂತಿಪುತ್ರರು ವಿನಯಪರರಾಗಿ । [2]
ಬಂದನಾಗುರು ಮತ್ತೆ ಗಂಗೆಯ
ಮಿಂದು ಬಟ್ಟೆಕಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸೂತಜ
ಗೆಂದನೆಲವೋ ನೀನು ಹಸ್ತಿನಪುರಕೆ ದಯಿಸುವುದು ॥ ೨೨

ಇಂದು ಭಾರದ್ವಾಜನನು ತಾ
ನೊಂದು ನೆಗಪ್ಪೆತಂದು ನುಂಗಿತ
ದೆಂದು ಹೇಳಿಲಿಕಾಗ ಹರಿತಂದವನು ಬೊಬ್ಬಿಡುದ ।
ಇಂದುಕುಲನೃಪಗುರುವನೀಗಲ

1 ಮಂದಿರಕ್ಕಾಗೊಮ್ಮೆ ಕುರುನೃಪ, ಖ.
2 ವೃಂದಸಹಿತವೆ ಬಂದರಾಕುಂತೀ ಕುಮಾರಕರು,

ದೊಂದು ನೆಗಪೈತಂದು ನುಂಗುವೆ
ಯೆಂದವನು ತಾ ಕಂಡೆನೆನಲಿಕೆ ಕೌರವಾದಿಗಳು ‖ ೨೩

ಬಿಟ್ಟು ಕೈ ಮಂಡೆಯಲಿ ಬೇಗದಿ
ಕೆಟ್ಟೆ ಬಂದೆವೆನುತ್ತ ಬಂದರು
ನೆಟ್ಟನಾಗುರುವಿದ್ದ ಠಾವಿಗೆ ಕರ್ಣ ಕೌರವರು |

ಅರ್ಜುನನು ಆಗ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬರುವಿಕೆ.

ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ನರ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು ಬಾಣ ನೂರನು
ತೊಟ್ಟನಾಕ್ಷಣ ಜೋಡತೀರನು ಹೂಡಿ ಹೊರವಂಟ ‖ ೨೪

ವೇಗದಲಿ ಸನ್ನದ್ಧ ಚಾಪದ
ಲಾಗ ಪಾರ್ಥನು ಬರುತ ಮನದಲಿ
ಲಾಗಿಸುತ ತಾನೊಂದ ನೆನೆದನು ಕೇಳು ಭೂಪತಿಯೆ |
ರಾಗದಲಿ ಗುರುಗಳನು ನುಂಗುವ
ಲೋಗನೆಗಳನು ಸೀಳಿ ಬಿಸುಡುವೆ
ಬೇಗದಲಿ ಸುರಪತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಾಲಯಮರುಗಳ ‖ ೨೫

ಮರೆಯ ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಿಡುವೆನೇ ನಾ
ಗುರುವ ನುಂಗಿದ ನೆಗಳನೆನುತಲಿ
ವರಸುಭಟಶ್ರೇಣಿಗಳ ತಾತನು ಪಾರ್ಥ ತಾ ಬಂದ |
ಬರಲು ಕಟಕಾಚಾರ್ಯನಾತನ
ಪರಿಯ ಕಂಡನು ಪಾರ್ಥ ಹೇಟೈ
ಶರಶರಾಸನಕವಚವಿಂದೇಕೆಂದೊಡಿಂತೆಂದ ‖ ೨೬

ನಿಮ್ಮ ನುಂಗುವ ನೆಗಳು ಬಡವನೆ
ಸುಮ್ಮನದು ತಾ ಬಂದು ಮಾಡುವ
ಕರ್ಮವಾವುದದೆನಲು ಕಳಶಜ ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿದ |

ದ್ರೋಣರು ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತುಂಬಿದುದು.

ತಮ್ಮನಿವನಹುದೆಮ್ಮ ಕಾಯಕೆ
ಸುಮ್ಮನಿವನಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯು
ಸೊಮ್ಮ ತುಂಬಿಡಬೇಕು ಕೌರವನಿಕರವೇಕೆಂದ ॥ ೧೭

ವೀರಫಲುಗುಣಸಹಿತ ಕೌರವ
ಧಾರುಣೀಶರ ಗೂಡಿ ಕಟಕಾ
ಚಾರ್ಯ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕರಸ ಕೇಳೆಂದ ।
ಧಾರುಣೀಶರ ಸುತರ ಕಳುಹಿದ
ಧೀರಭಾರದ್ವಾಜ ತನ್ನಯ
ವೀರಪುತ್ರನು ಗೂಡಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ॥ ೧೮

ಎನ್ನ ಮನಸಿನೊಳಿದ್ದ ಭೀಷ್ಟವ
ದಿನ್ನು ದೊರಕುವುದೆನುತ ಕಳಶಜ
ನುನ್ನತೋನ್ನತನಹನು ಫಲುಗುಣ ಶಿಷ್ಯರೊಳಗೆನುತ ।
ಮನ್ನಿಸುತ ಮನವೊಲಿಯಲಿತ್ತನು
ತನ್ನೊಳುಳ್ಳ ಸಕಲವಿದ್ಯೆಯ
ನುನ್ನತೋನ್ನತವಾಯ್ತು ಗೌತಮುನಿಮುರಭೀಷ್ಟರಿಗೆ ॥ ೧೯

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದೆಂದು ದ್ರೋಣರ ಹೇಳುವಿಕೆ

ಒಂದುದಿನ ವೋಡ್ಡೋಲಗಕೆ ಗುರು
ಬಂದು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ನಸುನಗು
ತೆಂದನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಗಂಗಾಸೂನು ವಿದುರರಿಗೆ ।
ಇಂದು ಪರಿಯಂತರವು ನಿಮ್ಮಯ
ನಂದನರನಭ್ಯಾಸಿಸಿದೆನಭಿ
ನಂದನೀಯುರೆ ಶಿಷ್ಯರೊಳ ನೀವ್ ನೋಡಬೇಕೆಂದ ॥ ೨೦

ಸಕಲಶಸ್ತ್ರಂಗಳಲಿ ಹಯಗಜ
ನಿಕರದೇಱಾಟದಲಿ ಲೋಕ

ಪ್ರಕರವೊರ್ಗ್ಗಣದಲಿ [1] ಚತುರ್ದಶವಿದ್ಯೆಗಳವಿದ್ಯೆಯಲಿ ।
ಸಕಲಲಕ್ಷಣಗಣಿತಗಾರುಡ
ನಿಕರ [2] ಭರತಾದ್ಯಖಿಳಕಳೆಯಲಿ
ವಿಕಳರೋ ಸಂಪೂರ್ಣರೋ ನೀವ್ ನೋಡಬೇಕೆಂದ ॥ ೭೧

ಲೇಸನೆಂದಿರಿ ಸುತರ ವಿದ್ಯಾ
ಭ್ಯಾಸರಚಿತಶ್ರಮವನಾವೆಱ
ದ್ಯೆಸು ನಿಮಗುತ್ಸವವಲೇ ತಪ್ಪಾವುದುಚಿತವಲ್ಲೈ ।
ಈಸುದಿನವೀಮಕ್ಕಳೊಡನಾ
ಯಾಸಪಡು ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ನಾ
ವೇಸು ಧನ್ಯರೊ ನಿಮ್ಮದೆಸೆಯಿಂದೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೭೨

ಆದಿಯಲಿ ಪುರವೈರಿ ಬಳಿಕಿನೊ
ಳಾದನಗ್ಗದ ಪರಶುಧರನೀ
ಮೇದಿನಿಯೊಳೀಯುಗದಲನುಪಮಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲಿ ।
ವೈದಿಕದಲುಱೆ ನಿಮ್ಮವೊಲು ದೊರೆ
ಯಾದವರು ಕುಮಾರಕರ ಪು
ಣ್ಯೋದಯದ ಕಂದೆರವೆಯೈಸಲೆ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೭೩

ಜೋಯಿಸರ ಕರೆದಖಿಳದಿವಸದೊ
ಳಾಯಿದರು ಶುಭದಿನವನವರ್ಗ್ಗಪ
ಸಾಯುಮುಹೂರ್ತಗೊಜೆಗಳಲಿ [3] ಮನ್ನಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರು ।

ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಮಾಣ.

ರಾಯನಾಜ್ಞೆ ಯಲಿಭಪುರಿಯ ಹೊಱ
ಗಾಯತದ ಭೂಮಿಯಲಿ ವಾಸ್ತುವಿ
ಧೇಯದೊಳಗಳವಡಿಸಿದರು ಹನ್ನೆರಡುಯೋಜನವ ॥ ೭೪

---

[1] ಪ್ರಕಟಮಾರ್ಗೀಕೃತ, ಚ. ಟ. [2] ವಿಕಟ, ಚ. ಟ. [3] ಸಹಿತ, ಚ. ಟ.

ತರವಿಡಿದು ರಚಿಸಿದರು ನೆಲೆಯು
ಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಹಂತಿಯುಲಿಯಂತಃ
ಪುರದ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವದಲಿ ಭೂರಿಯು ಭದ್ರಭವನಿಕೆಯ ।
ಪುರಜನದ ಪರಿಜನದ ನೆಲೆಯು
ಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಹೊಳೆದವು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದ ಸಿರಿ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಜನನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೫

ನೆರೆದುದಗಣಿತಕರಿತುರಂಗವ
ವರವರೂಥಪದಾತಿ ಭೂಮಿಾ
ಶ್ವರರು ಬಂದರು ನೋಡಲೆಂದು ದಿಗಂತರಾಳದಲಿ ।
ವರಮುಹೂರ್ತದೊಳಂದು ಘನಸಾ
ಗರದ ತೆರೆ [1] ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕರದಲಿ
ನೆರೆದು ಸಿಂಧುವ ಜನಸಿಕರಪೇಸಂಬೆನದ್ಭುತವ ॥ ೩೬

ಸಂದಣಿಸಿ ನೃಪರಾಣಿವಾಸದ
ಗೊಂದಣದ ದಂಡಿಗೆಗಳಿಳಿದವು
ಮುಂದೆ ಹೊಂಗಂಬಿಗಳ ಜೋಗರು ಜನಪಲಾಯನದ ।

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕುಂತೀ ಮೊದಲಾದವರ ಆಗಮನ.

ಬಂದರಾಗಾಂಧಾರಿಕುಂತಿಯ
ರಿಂದುಮುಖಿಯರ ಮೇಳದಲಿ ನಡೆ
ತಂದುದಗಣಿತವರವಧೂನಿಕುರಂಬ ನಲವಿನಲಿ ॥ ೩೭

ವಿದುರಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಸಹಿತ ಸುರ
ನದಿಯ ಮಗನೈತಂದು ನವಭ
ದ್ರದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನು ಪಸಾಯಿತಸಚಿವಜನಸಹಿತ ।
ಬಿಡಬುವೆಗ್ಗದ ವಂದಿಗಳ ದನಿ

1 ನೆಲೆ, ಜ.

ಮಧುರವಾದ್ಯದ ರವವು ಮಿಗೆ ಮಿ
ಕ್ಕೊದೆದು ಹಾಯ್ದುದು ಲೋಕ ಮೂಱಱ ಕರ್ಣಕೋಟರವ ॥

ಪರಿಪರಿಯ ಶೃಂಗಾರದಲಿ ನೂ [೩೮
ರ್ವರು ಸಹಿತ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಾ
ಲ್ವರುಸಹಿತ ಯಮನಂದನನು ತಾವೆರಡುಪಾರ್ಶ್ವದಲಿ ।
ಗುರುತನುಜಕೃಪಕರ್ಣಸುಬಲಾ
ದ್ಯರು ಪುರೋಭಾಗದಲಿ ಭೂಮೀ
ಶ್ವರರಸಂಖ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಬರಲೈತಂದನಾದ್ರೋಣ ॥ ೩೯

ಹೊಯ್ದು ಕೋಣನ ಕುಱಿಯ ಹಿಂಡನು
ತೊಯ್ದ ರಕ್ತದ ನೆರೆದ [1] ರಾಶಿಯ
ನೈದೆ ಬಲಿಯನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದರು ತುಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ಕೈದುಗಳ ತನಿವೆಳಗು ನೈದಿಲ
ವೈದುನನ ವೊರಂಕವೆನೆ ಬಂ
ದೈದಿ ರಂಗಸ್ಥಳವ ಹೊಕ್ಕುದು ರಾಜಸುತನಿಕರ ॥ ೪೦

ಬಾಗಿಲಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೈಗಳ
ಲಾಗುರೂಢ್ವವಕ್ತ್ರಪರು ನಿಂದರು
ಸೀಗುರಿಯ ವಿನುತಾಂ [2] ತರಂಗದ ಸಾಲಸತ್ತಿಗೆಯ ।
ಸಾಗರದ ಗಳಗರ್ಜನಾರ್ಭಟೆ
ಹೋಗಲೇನದು ಪಾಡೆಯೆನೆ ಬಾ
ಪಾಗವೊಟಾರ್ಯನ ಘಡಾವಣೆ ಘಲ್ಲಿಸಿತು ಜಗವ ॥ ೪೧

ಆಮಹಾಕಣದೆಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ
ಹೋಮ ತೀರಿತು ಘಳಗೆವಟ್ಟಲ
ಸೌಮುಹೂರ್ತಿಕರಾಯತಧ್ವನಿ ಸಾರಸಮಯದಲಿ [3] ।
ಸೋಮವಂಶೋದ್ಭವನೃಪಾಲಲ

---

[1] ರಕ್ತೋದಕದ, ಚ. ಟ. [2] ಸುತಿವಿನ, ಚ. [3] ಸಾಧುವಾದದಲಿ, ಚ.

ಲಾವೆನಗ್ಗದ ಧರ್ಮಸುತನು
ದ್ದಾವೆಗುರುವಿಂಗೆಱಗಿ ನಿಂದನು ನುಡಿಸಿದನು ಧನುವ ॥ ೪೨

ರಾಜಕುಮಾರರ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನ.

ಅರಸ ಕೇಳು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಿ
ಪರಿಯೊಳೆಸುಗೆಯು ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
ನಿರತಿಶಯಕೋಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದುದು ಸಭಾಜಲಧಿ ।
ಸುರಗಿಹಿರಿಯುಬ್ಬಣಗದಾಯುಧ [1]
ಪರಿಘಚಕ್ರಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರ
ಪರಿಗೆಮೊದಲಾದಖಿಳಶಸ್ತ್ರಶ್ರಮವ ತೋಱಿಸಿದ ॥ ೪೩

ಕರಿತುರಗದೇಱಾಟಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಸಮಸ್ತನೃಪಾಲವಿದ್ಯಾ
ಪರಿಣತಿಗೆ ಹಿಗ್ಗಿದರು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹರುಷದಲಿ [2] ।
ಪರಿವಿಡಿಗಳಲಿ ನಕುಲಸಹದೇ
ವರು ವಿವಿಂಶತಿಚಿತ್ರಬಲದು
ರ್ಮರುಷಣಾದಿಕುಮಾರರು ನೂರ್ವರು ತೋಱಿದರು ಶ್ರಮವ ॥ ೪೪

ಈತ ಧರ್ಮಜನಿವರು ಮಾದ್ರೀ
ಜಾತರೀತ ಸುಲೋಚನನು ಬಳಿ
ಕೀತನಿವ ದುಸ್ಸಹ ವಿಕರ್ಣವಿಚಿತ್ರ [3] ನಿವನೆಂದು ।
ಈತ ಧನುವಿನೊಳೀತ ಖಡ್ಗದೊ
ಳೀತ ಪರಿಘದೊಳೀತ ಕುಂತದೊ
ಳೀತ ಬಲುಹಿನಲೆಂದು [4] ಭೂಪತಿಗಱುಹಿದನು ವಿದುರ ॥ ೪೫

---

1 ವಡಾಯುಧ, ಚ.
2 ನಲವಿನಲಿ, ಜ.
3 ದೀರ್ಘಕವಿಂದನಿವನಿಂತೀತ, ಚ.
4 ಬಲುಹೆಂದಂಧ, ಚ.

ಬಳಿಕ ನಾನಾದೇಶದರಸುಗ
ಳಿತ್ತುದು ತವಗಳವಟ್ಟ ಶಸ್ತ್ರ
ವೆಳಗಳನು ತೋಱಿದರು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರು ಮಹಾಸಭೆಯ।
ನೆಲನನಬ್ಬರಿಸುವ ಮಹಾಕಳ
ಕಳದೊಳಗೆ ಪಯಪಾಡುಗಳವೆ [1]
ಗ್ಗಳದ ಪಾಯುವಧಾರು ಮುಸಗಿದುದೊಂದುತಾವಿನಲಿ [2] ॥ ೪೬

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನ.

ಹಗಲು ಕೈದೀವಿಗೆಯ ಬಿರುದಿನ [3]
ವಿಗಡನಿವನಾರೆನಲು ಭೂಪಾ
ಳಗಳ ರತ್ನಪ್ರಭೆಯ ಲಹರಿಯ ಲಾವಣಿಗೆ ಮಿಗಿಲು।
ಝುಗಝುಗಿಪತನುರುಚಿಯ ಮಿಂಚಿನ
ಮಿಗುವೆಬಡ ಚಕ್ರವಿಯ ತಲೆಯೊ
ತ್ತುಗಳ ಚಾವಡಿಯೊಳಗೆ ಕೌರವರಾಯನೈತಂದ ॥ ೪೭

ಹೋ ಸಿರಂತರ ಗಜಬಜಂಗಳಿ
ವೇನು ಜೇಯುವಧಾರು ಚಿತ್ತವ
ಧಾನಯೆಂದಾನಕದ [4] ಕಂಚುಕಿನಿಕರ ಕೈನೆಗಹಿ।
ಭಾನುವಿನ ಭಾರಣೆಯ ವೋಲ್ ಚತು
ರಾನನನ ನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿಪಾಲನ [5]
ಸೂನು ಹೊಕ್ಕನು ರಂಗವನು ಭೀಷ್ಮಾದ್ಯರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ॥ ೪೮

ಬವರಿಯಲಿ ಪಯಪಾಡಿನಲಿ ವ್ಯಾ
ಲವಣಿಯಲಿ ಬಿನ್ನಾಣದಲಿ ಭಾ
ರವಣೆಯಲಿ ದೆಖ್ಖಾಳದಲಿ ವೇಗಾಯ್ಲರೇಖೆಯಲಿ।

1 ಕಳದವೋಜೆಯನು ತಿವಿವವರಿವೆ, ಚ 4 ಮೆಂದುದುಸಾಲ, ಚ.
2 ಥಟ್ಟನಲಿ, ಚ. 5 ಉತ್ಥಾನಮುಖ ಚತುರಾಂಧಭೂಪನ, ಚ.
3 ಬೆಳಗಿನ, ಕ. ಚ.

ತಿವಿವ ವೊನೆಯೊಂದಬಿಲಿ ಮೊಬಿಂ
ದವನು ತೋರ್ವ ವಿಭೇದದಲಿ ಕೌ
ರವಮಹೀಪತಿ ತೋಱಿದನು ಶ್ರಮವನು ಕಠಾರಿಯಲಿ ॥ ೪೯

ಸುರಗಿಯಲಿ ಚಕ್ರದಲಿ ಹಲದಲಿ
ಹರಿಗೆಯಲಿ ಕಕ್ಕಡೆಯಲಸಿಯಲಿ
ಪರಿಘದಲಿ ಕುಂತದಲಿ ಗದೆಯಲಿ ಬಿಂಡಿವಾಳದಲಿ ।
ಪರಿಪರಿಯ ಚಿತ್ರದ ಚಮತ್ಕೃತಿ
ತರವ ತೋಱಿಸಿದನು ಶರಾಸನ
ಶರವಿಸರಸಂಧಾನದೊಳಗಹುದೆನಿಸಿದನು ಸಭೆಯ ॥ ೫೦

ಧೀರ ರೇ ಜಗಜಟ್ಟಿ ರಾಜಕು
ಮಾರ ಚೌಪಟಮಲ್ಲ ಕುರುಕುಲ
ಕೈರವಾಮೃತಕಿರಣ ಧೀರುರೆ ಭಲರೆ ಭಲರೆನುತ ।
ಭೂರಿಸಭೆಯಲಿ ಬೞಿದು [1] ಬಿಸುಡುವ
ಸೀರೆಗಳ ತೂಪಿಱಿದು ಸುಳಿವ
ಪ್ಪಾರತಿಯ ತಸಿಹರಕೆ ತಳಿತುದು ತಾಯ ನೇಮದಲಿ ॥ ೫೧

ಏಱಿ ತೋಱಿದನಶ್ವಗಜರಥ
ವಾಜನೇಱಿನು ಸಭೆಯೊಳೊಂದನು
ನೂಱುಪರಿಯಲಿ ತೋಱಿದನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಕೌಶಲವ ।
ಮಿಱಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರುಷದಿಂದು
ಬ್ಬೇಱಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಿಗ್ಗಿದ
ಳಾಱುಮಡಿಯಲಿ ಜನನಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಿಣತಿಗೆ ॥ ೫೨

ಭೀಮಸೇನನ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನ.

ಮಸಗಿದಾನೆಯ ಗಂಧದಲಿ ರೂ
ಡಿಸುವ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ಜಂಭನ

1 ಸುಲಿದು, ಜ.

ಹಸದ ಝಾಡಿಗೆ ಬೆದಱದಿದಿರಹ ವಜ್ರಧರನಂತೆ |
ಪಸರಿಸುವ ಪರಿವಾರಮಧ್ಯದೊ
ಳಸಮಬಳ ಹೊಳಕಿದನು ಮೇಘದ
ಮುಸುಕನುಗಿದಿನನಂತೆ ಮೈದೋಱಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ‖ ೫೩

ಗುರುನದೀಸುತವಿದುರ ಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಯಾಯುಧಂಗಳ
ಪರಿಯ ಚಿತ್ರಶ್ರಮವ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಕೌಶಲವ |
ಕರಿತುರಗದೆ ಯಾಟವೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಸುಯೋಧನರಚಿತವಿದ್ಯಾ
ಪರಿಣತಿಗೆ ವೆಗ್ಗಳವಿದೆನೆ ತೋಱಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ‖ ೫೪

ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರ ಕಲಹ ಮತ್ತು ಕಲಹ ಶಾಂತಿ.

ಕೋಲಗುರು ಚಿತ್ತೈಸು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲ ಸಮ್ಮುಖನಾಗು ಹಿಡಿ ಮಾ
ರ್ಗೋಲನೆನ್ನೊಡನೆನುತ ತಿವಿದನು ಭೀಮ ಕೌರವನ |
ಮೇಳವಿಸಿತೆರಡಂಕ ಬಂದುಗೆ
ಗೋಲಹೊಯ್ದಾಟದಲಿ ಬಟಿಕಾ
ಭೀಳಗದೆಗಳ ತುಡುಕಿ ತಱುಬಿದರಧಿಕರೋಷದಲಿ ‖ ೫೫

ಹೊಯ್ದರೊಡ್ಡಿದರಣೆದು ಮೊನೆಯಲಿ
ಹೊಯ್ದರೊಳಸೆಱೆಯಿಂದ [1] ಕಳದರು
ಕಾಯ್ದು ಹೆಣಗಿದರುಪ್ಪರಕೆ ಜಾಱಿದರು ಪಡಿತಳಕೆ |
ಮೆಯ್ದೆಗೆದರಡ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ಬಲು
ಗಯ್ದು ಕಾಱಿರು ಮನದ ಖತಿಗಿದಿ
ರೆಯ್ದದೆನೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು ಕಲಿಭೀಮಕೌರವರು ‖ ೫೬

[1] ಹಾಯ್ದರೊಳಸುಱಿಯಿಂದ, ಚ.

ಎಳೆಲೆ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ತೆಗೆ
ಕೆಲಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಯಿದು ಮಂ
ಗಳದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಮಳೆ ಸುಱಿದುದೆ ಮಹಾದೇವ ।
ಕಳವಳಿಸಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ನೃಪ
ತಿಲಕರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹೊಕ್ಕರು
ಕುಲಗಿರಿಗಳಂದದಲಿ ಕೃಪಗುರುಸುತರು ಸಹಿಲದಲಿ ॥ ೫೭

ತೆಗೆದರೀತನನಿತ್ತಲಾತನ
ನುಗಿದರತ್ತಲು ಜನದ ಗಳದಿಂ
ದೊಗೆದ ಗಾಢದ ಗಜಬಜವ ಮೋಳಿಸಿದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಬೆಗಡು ಮೊಳೆತುದು ಭೀಷ್ಮವಿದುರಾ
ದಿಗಳ ಮನದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬುವ
ಹಗೆಗಿದುಪಲಕ್ಷಣವಲಾ ಯೆಂದುದು ಜನಸ್ತೋಮ [1] ॥ ೫೮

ಎಂದು ಭೀಮನ ತನ್ನ ಹೊಱಯಿಕೆ
ತಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಮುದದಲಿ
ಮಂದಮತಿಯೊಳಗೇಕೆ ನಿನಗಿದು ಶೀಘ್ರವೆಂದೆನುತ ।
ಮುಂದೆ ತಾನೊಲಿದಂತುಟಾಗಲಿ
ಯೆಂದು ಭೀಮಗೆ ಹೇಳಿ ಯಂಧನ
ನಂದನನ ನಿಲಿಸಿದರು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೫೯

ಅಳಮಸಗಿದಂಬುಜದವೊಲು ಜನ
ಜಲಧಿಜಾತಕ್ಷೋಭದಲಿ ಪೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿತಗ್ಗದ ಸಾಧುವಾದವಿವಾದ ರಭಸದಲಿ ।
ಮೊಳಗಿದವು ಕಲ್ಪಾಂತಮೇಘಾ
ವಳಿಯು ಗುರುವೆನೆ ವಾದ್ಯತತಿಗಳು
ಕಳದೊಳರ್ಜುನದೇವನೆದ್ದನು ಮುನಿಯ ಸನ್ನೆಯಲಿ ॥ ೬೦

---

1 ಬುಧವ್ರಾತ, ಚ.

ಅರ್ಜುನನ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನ.

ಈತನಾರರ್ಜುನನೆ ಹೋ ಹೋ
ಮಾತು ಮಾಣಲಿ ಮಾಣಲೆಂಬೀ
ಮಾತು ಹಿಂಚಿತು ಮುನ್ನ ಮೌನದೊಳಿರ್ದುದಾಸ್ಥಾನ ।
ಭೀತಕಳಕಳರಂಗದಲಿ ಪುರು
ಹೂತಸುತ ಮೈದೋಱಿದನು ಜನ
ವೀತನನು ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೧

ದ್ರೋಣಕೃಪಮೊದಲಾದ ಮಾನ್ಯ
ಶ್ರೇಣಿಗೆಱಗಿದನಮರಸಿಕರಕೆ
ಗೋಣನೆತ್ತಿದನಿಟ್ಟು ಕರಪುಟವನು ಲಲಾಟದಲಿ ।
ಪ್ರಾಣಪಣ [1] ವಿದು ನಿಖಿಳವಿದ್ಯೆಯು
ಜಾಣತನವಿದು ವಿನಯವೆಂದಿದು
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ನೆರವಿ ನೆಱೆ ಹೊಗಱಿತು ಧನಂಜಯನ ॥ ೬೨

ನಿಲುವಿನಲಿ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲಿ [2] ಕೈ
ಚಳಕದಲಿ ಭಂಗಿಯಲಿ ಭಾರದ
ಲುಳಿಯಲೊಯ್ಯಾರದಲಿ ಮೋಡಾಮೋಡಿಯಂದದಲಿ ।
ಅಳನಿಯಲಿ ಪರಿವಿಡಿಯಲುಪ್ಪರ
ವಳಯದವಧಾನದಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾ
ವಳಿಯ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಶ್ರಮವನು ತೋಱಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೬೩

ತುರಗಚಯರೇವಂತ ಮದಕುಂ
ಜರಮಹಾದೇವೇಂದ್ರ ರಥಸಂ
ಚರಣನವಮಾರ್ತಾಂಡನೆಂದಬ್ಬರಿಸೆ ಜನನಿಕರ ।
ಧುರದ ವಿಜಯಶ್ರೀಯ [3] ಶಿಕ್ಷಾ

---

1 ಪಥ, ಜ, ಪದ, ಚ.
2 ಸಂಸ್ಥಾನದಲಿ, ಚ.
3 ತುರಗಗಜ ರಥವಿವಿಧ, ಚ.

ಪರಿಣತಿಯ ತೋಱಿದನು ಗುರುಕೃಪ
ಸುರನದೀಜರು ಮುಱುಗಿದರು ಪುಳಕಾಂಬುಪೂರದಲಿ ॥ ೬೪

ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನು ಧನುವ ನೆರವಿಯ
ನತ್ತ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ ಹೋಗಹೇೞ್ದು
ವ್ಯತ್ತರದೆ ಜರ್ಝರಿತವಾಗಲು ತೋಱಬೇಕೆನುತ ।
ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದುಗಿದು ಹೂಡಿ ವಿ
ಯತ್ತಳಕೆ ಹಾಯ್ಸಿದನು ಕರ್ಬೊಗೆ
ಸುತ್ತಿ ದಳ್ಳುರಿ ಸುಱಿದುದಾಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರಧಾರೆಯಲಿ ॥ ೬೫

ತೆಗೆಸಿದನು ಶಿಖಿಶರವ ಧನುವಿಂ
ದುಗುೞಿಸಿದ ವಾರಣವನಭ್ರವ
ಮೊಗೆದುದದ್ಭುತವಾರಿಯುಪಸಂಹರಿಸಿದನು ಮಗುೞೆ ।
ಹಗಲನೊಂದೇ ತುತ್ತುಮಾಡುವ
ವಿಗಡತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರದ ತಿಮಿರವನು
ತೆಗೆಸಿದನು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಬೆಱಗಾಗೆ ಸುರನಿಕರ ॥ ೬೬

ಗಿರಿಸರಳ ವಜ್ರದಲಿ [1] ಮೇಘದ
ಸರಳನನಿಲದಿನುರಗಬಾಣವ
ನಿರುತಗರುಡಾಸ್ತ್ರದಲಿ ವಹ್ನಿಯ ಜೀವನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।
ಪರಿವಿಡಿಯ ತೋಱಿದನು ಜನವ
ಬ್ಬರಿಸಲಡಿಗಡಿಗಂಧಭೂಪನ
ಕೊರಳು ಕುಸಿದುದು ನುಡಿಯ ನಾಟಕಪರುಷಭಾರದಲಿ ॥ ೬೭

ಇವರ ಮುಖವರಳಿದುದು ಗಂಗಾ
ಭವಕೃಪದ್ರೋಣಾದಿಗಳ ಬೞಿ
ಕವರ ತಲೆ ಬಾಗಿದುದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಕೌರವರ ।
ಇವರ ಜನನಿಯ ಮುಖದ ಸುಮ್ಮಾ

---

1 ಗಿರಿಶರದಲದ್ರಿಗಳ, ಚ.

ನವನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಜನನಿಯು
ಜವಳದುಮ್ಮಾನವನು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆ ನಾನೆಂದ ‖ ೬೮

ಬಾಯು ಹೊಯ್ದ ಫಲುಗುಣನ ಹೊಗಳುವ
ನಾಯಿಗಳಲೇನಾಯ್ತು ಕೌತುಕ
ಪಾಯಕಿವದಿರ ಪಕ್ಷಪಾತವ ನೋಡು ನೋಡೆನುತ ।
ಸಾಯಕವ ತಿರುಹುತ್ತ [1] ಲೋಕ
ಣಾರ್ಯತಾಂಬಕನೆಡಬಲದ ಕುರು
ರಾಯನನುಜರ ಗಡಣದಲಿ ನಡೆತಂದನಾಕರ್ಣ ‖ ೬೯

ಕರ್ಣನ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶ.

ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಶಿರದಲಿ
ತರಣಿಮಂಡಲಕೆಱಗಿ ನೋಡುವ
ನೆರೆವಿಗಿವನಾರೀತನಾರೆಂಬಚ್ಚರಿಯ ವಿಹಾಬಿ [2] ।
ಅರಸ ಕೇಳೈ ವಿವಿಧಶಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಕರದ ಶ್ರಮವನು ತೋಱಿದನು ಕರಿ
ತುರಗರಥವಾಹನದ ಶಿಕ್ಷಾವಿದ್ಯೆಗಳ ಸಹಿತ ‖ ೭೦

ಆವವಿಧದಲಿ ಪಾರ್ಥ ತೋಱಿದ
ನಾವ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಪ್ರಪಂಚವ
ಪಾವಕಾನಿಲವಾರುಣಾದಿಯನೈದೆ ವಿರಚಿಸಿದ ।
ಆವಿಧಾನದಲಾವಿಹಾರದ
ಲಾವಿಬಂಧದಲರ್ಜುನನ ಬಾ
ಣಾವಳಿಯ ಬಿನ್ನಾಣವನು ತೋಱಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ ‖ ೭೧

ಸೆಣಸುವೊಡೆಬಾ ಯೆನುತ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆಣಕಿದನು ಘನರೋಷಶಿಖಿಯಲಿ
ಕುಣಿದವಿಬ್ಬರ ಮಿಾಸೆ ಕಂಗಳೊಳೊಗುವಕೆಂಪುಗಳ ।

---

[1] ತೂಗುತ್ತ, ಚ. [2] ದುಖುತವಬೀರಿ, ಚ.

ಕಣಿಕಣೆಯು ಕೌಶಲದ ಶರಖಂ
ಡಣೆಯು ಕೋಲಾಟದಲಿ ಖಣಿಖಣಿ
ಖಣಿಲು ಖಣಿಲೆನೆ ಮಸಗಲೆಚ್ಚಾಡಿದರು ಖಾತಿಯಲಿ [1] ‖ ೭೨

ರಾಯಸಭೆ ಕಳವಳಿಸೆ ಹೋ ಹೋ
ಹೋ ಯೆನುತ ಮುಂಕೊಂಡು ಹಿಡಿದರು
ವಾಯುಸುತಕೃಪಗುರುಸುತರು ದ್ರೋಣನು ಧನಂಜಯನ ।
ಆಯಿತೆಲವೋ ಕರ್ಣ ನೀನು ಪ [2]
ಸಾಯಿತನೊ [3] ನೃಪಹಾರದಲಿ ಮೇಣ್
ನಾಯಕನೊ ನೀನಾವನೆಂದನು ಕೃಪನು ಖಾತಿಯಲಿ ‖ ೭೩

ಈತನಾರ್ಯ ಕರ್ಣನೆಂಬವ
ನೀತನೀಯರ್ಜುನನೊಡನೆ ಮೊ
ರಾತು ಕೈಮಾಡಿದನು ಕೈಕೊಳ್ಳನು ಧನಂಜಯನ ।
ಈತ ತಪ್ಪಲ್ಲೆನುತ ಮಿಗೆ ವೈ
ಯ್ಯಾತನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೀತನ
ಮಾತೆ ಕಂಡಳು ಕುಂತಿ ನೆನೆವಳು ಪೂರ್ವಸಂಗತಿಯ ‖ ೭೪

ಎನ್ನ ಮನವೇ ಬಲ್ಲದಲ್ಲಿದು
ತನ್ನ ವಶವೇ ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯು
ಬಿನ್ನಣವಲೇ ಮಾತ ಬಿಗಿದುದು ಮನವನೊಳಸಿಕ್ಕಿ ।
ತನ್ನ ತಾನೇ ಮಱೆದು ಮೂರ್ಛಾ
ಪನ್ನೆಯಾದಳು ಕುಂತಿ ಯಿತ್ತಲು
ಖಿನ್ನನಾದನು ಕೃಪನ ನುಡಿಯಲಿ ಮನದೊಳಗೆ ಕರ್ಣ ‖ ೭೫

ಈತನರಸಲ್ಲೆಂದು ಕೃಪ ಹಚಿ
ವಾತನೇ ತಪ್ಪೇನು ರಾಜ್ಯದೊ
ಳೀತನನರಸನೆನಿಸುವೆನು ನಮ್ಮಯ ಪುರೋಹಿತರ ।

---

[1] ಚಳಕದಲಿ, ಚ. [2] ನಿನ್ನಯ, ಜ. [3] ಪಾಯಕದ, ಜ.

ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಂಗದೇಶದ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಶಾತಕುಂಭಾಸನವ ಮಂಗಳ
ಜಾತವಸ್ತುವ ತರಿಸು ತರಿಸೆಂ
ದಾತತುಕ್ಷಣದಲಿ ಸುಯೋಧನನೆದ್ದು ರಭಸದಲಿ ॥ ೭೬

ಇರಿಸಿ [1] ಭದ್ರಾಸನದೊಳೀತಂ
ಗರಸುಪದವಿಯನಂಗದೇಶದ
ಸಿರಿಯನಿತ್ತನು ರಚಿಸಿದನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ ।
ದರುಶನವನಿತ್ತಿತ್ತು ಧರಣೀ
ಶ್ವರರು ಕಂಡರು ಪೂರ್ವಶೈಲದ
ತರಣಿಯಂತಿರೆ ಕರ್ಣನೆಸೆದನು ರಾಜತೇಜದಲಿ ॥ ೭೭

ಈತನುತ್ಸವ ತನ್ನದೆಂದೇ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಸೂತನೈತರ
ಲೀತನಿಳಿದೆಱಗಿದನು ಪದದಲಿ ಬಳಿಕ ಜನಜನಿತ ।
ಸೂತಸುತನಿವನೆಂದು ಭುವನ
ಖ್ಯಾತವಾದುದು ಬಳಿಕ ನಸುನಗು
ತೀತನನು ಕುಲವೆತ್ತಿ ಭಂಗಿಸಿ ನುಡಿದನಾಭೀಮ ॥ ೭೮

ಇವನ ತಂದೆಯದಾರು ಪಾಂಡುವೊ
ಯುವನಿಪತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೋ ಕೌ
ರವನ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಯೋಗ್ಯನದಾವಕುಲದವನು ।
ಅವಗಡಯುತನಕಂಜುವೆನು ಸೀ
ವಿವನ ಪತಿಕರಿಸುವೊಡೆ ನಿಮ್ಮಾ
ಯುವನಿಪತಿಗಳೊಳಾರು ಹೇಳೆನೆ ಭೀಮ ಕುರುಪತಿಗೆ ॥ ೭೯

ಇವನ ತಂದೆಯದಾರು ಪಾಂಡುವೊ
ಪವನನೋ ಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಜನನವ
ನೆವಗೆ ಹೇಳಿರಿ ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳ ತಾಯದಾವವಳೊ ।

---

1 ತರಿಸಿ, ಚ.

ಅವಗಡಿಸುವೊಡೆ ಹಿರಿಯ ತನಕಂ
ಜವೆನು ನಿಮಗೆನುತಡಿಗಡಿಗೆ ಕೌ
ರವಮಹೀಪತಿ ತಾನು ಜಱಿದನು ಭೀಮಗುರುಕೃಪರ ॥ ೪೦

ಒಳಗೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಕೈದುವ
ಸೆಳೆವುದಲ್ಲಿಯುದಲ್ಲಿ ಗುರುಕೃಪ
ರುಲುಹ ಕೇಳುವರಿಲ್ಲ ಕೈದೊಳಸಾಯ್ತು ಕಳನೊಳಗೆ ।
ಇಳಿದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ತಮ್ಮಯ
ನಿಳಯಕೈದಿದರೆರಡು ಬಲ ತ
ವ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ಹೊಗಳಿದು ಹರಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೧

ಕೆಲರು ಭೀಮನನರ್ಜುನನ ಕೆಲರು
ಕೆಲರು ಕರ್ಣನ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಕೆಲರು ಹೊಗಳುತ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ।
ಎಲೆ ಮಹೀಸುರ ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಬಲುಹ ಹೊಗಳಿದರಾರು [1] ಕೌರವ
ತಿಲಕನನು ತಾವಾರು ಹೊಗಳಿದರೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೪೨

ಎಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿತತನಯ ಕೇಳೆಂ
ದೊಲಿದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಹೊಗಳುವ
ಬಳಗವದು ತಾ ಸಾಧುಶಾಂತರು ಕರ್ಣ ಕುರಪತಿಯ ।
ಗೆಳೆಯರಾದವರವರ ಜೀವರು
ಬಳಿಕ ಹೊಗಳುತ ಹೊಱಲ ಹೊಕ್ಕರು
ತಿಳಿದುಕೋ ನೀನಿದಱ ಪರಿಯನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೩

ಹೊಱಲ ಹೊಕ್ಕರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದೊಳಗೆ ಕೌರವಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಬಲಿಯಿತ್ತೈ ಮನವೈರವಾದಿನದಲ್ಲಿ ಯುಭಯರಲಿ ।

---

[1] ಹೊಗಳಿದರಿಂದು, ಕ. ಖ.

ಬಟಿಕಲಾವಮಱುದಿವಸದಲಿ ಮ
ಕ್ಕಳುಗಳೆಲ್ಲರ ಕರೆಸಿ ಗರುಡಿಯ
ನಿಳಯದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಗುರು ನುಡಿದನು ಕುಮಾರರಿಗೆ ‖ ೮೪

ದ್ರೋಣನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುವಿಕೆ.

ಏನಿರೈ ಕುರುವಂಶನಳಿನೀ
ಭಾನುಗಳಿರ ವಿದಗ್ಧ ಜನಸುರ
ಧೇನುಗಳಿರಾ ನಾವು[1] ನಿಮ್ಮಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಿಗಳು ।
ಏನನೀವಿರಿ ನಮಗೆ ನೀವತಿ
ದಾನಿಗಳು ಕೊಡಲಾಪ ಸತ್ವನಿ
ಧಾನವುಂಟೇ ಹೇಳಿ ಯೆಂದನು ದ್ರೋಣನನಿಬರಿಗೆ ‖ ೮೫

ಆವುದನು ಬಯಸಿದಿರಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
ನೀವು ಬೇಡಿದ ತಂದು ಕೊಡುವೆವು
ನಾವಿದಕೆ ಸಂದೇಹ ಬೇಡೆಂದರು ಕುಮಾರಕರು ।
ತೀವಿದಗ್ಗದ ಹರುಷದಲಿ ಸಂ
ಭಾವನೆಯಲಾ ಮುನಿವರನು ಶಿ
ಷ್ಯಾವಳಿಗೆ ನುಡಿದನು ನಿಜಾಭಿಪ್ರಾಯಸಂಗತಿಯ ‖ ೮೬

ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲಿರೆ ಗಂಗೆಯುತ್ತರ
ಕೂಲದಲಿ ಪಾಂಚಾಲದೇಶನೃ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರುಪದನೆಂಬವನತುಳಭುಜಬಲನು ।
ಆಳುತನದಂಗದಲಿ ಪರರಿಗೆ
ಸೋಲದವನೊಟ್ಟೈಸೆ ದ್ರುಪದನೃ
ಪಾಲಕನ ಹಿಡಿದೊಪ್ಪಿಸಿದರೆಮಗಹುದು ಪರಿತೋಷ ‖ ೮೭

ಐಸಲೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಿ
ದೇಸು ಘನ ತಂದೀವೆವೆಂದುಪ

---

1 ಯೆಂದು, ಕ. ಖ.

ಹಾಸದಲಿ ಕೈಹೊಯ್ದು ತಮ್ಮೊಳು ನಗುತ ಕೌರವರು |
ಆಸುಯೋಧನ ಕರ್ಣಸಹಿತ ಮ
ಹೀಶತನುಜರು ಬೀಳುಕೊಂಡರು
ಪಾಸಿಬಿದ್ದುದು ಪಾಂಡುಸುತಕೌರವಕುಮಾರರಿಗೆ ‖ ೪೪

ಧಾಟಿ ಯಿಟ್ಟುದು ರಾಯದಳ ಪಾಂ
ಚಾಲನಗರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಹೊಕ್ಕುದು
ಚೋಳಕೆಯಲಿ ಸುಯೋಧನಾದಿಗಳೂರನುರವಣಿಸೆ |

ಕೌರವರ ಪರಾಜಯ.

ಧೂಳಿಗೋಂಟೆಯು ಕೊಂಡಳಿದು ಪಾ
ಂಚಾಲಯಕೆ ಬರೆ ದ್ರುಪದನನುಜರು
ಸೋಲಿಸಿದರೈ ಕುರುರಾಯನನುಜರ ದಳವ ಬಳಿಕೈದು [1] ‖ ೪೯

ಹಿಡಿದು ಕೌರವಶತವ ರವಿಜನ
ನೊಡೆಬಿಗಿದು ಸೌಬಲನ ಸಹಿತವೆ
ಬಿಡದೆ ಬೀದಿಯೊಳೂರಸಲೋಡಿತು ಚಾತುರಂಗಬಲ |
ಬಡವಮನದ ಮನ್ನೆಯರ ಗಡಣದೊ
ಳಡಸಿ ಬಂದೈ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ಒಡೆಯ ದ್ರುಪದನು ನಿನ್ನ ಕಂಡರೆ ಬಿಡನದೆನುತಾಗ ‖ ೫೦

ಈತನೇ ಕೌರವನದೆಂಬವ
ನೀತನೇ ರಾಧೇಯ ಸೌಬಲ
ನೀತನೇ ದುಶ್ಶಾಸ ದುರ್ಜಯನೀತನೇ ಯೆನುತ |
ಈತಗಳು ನಮ್ಮರಸ ದ್ರುಪದನು
ಮಾತನಱಿಯರು ನೀತಿಬಾಹಿರ
ರೇತಕಿವದಿರರೆಂದು ಜನವಬ್ಬರಿಸಿ ನುಡಿಯಲಿಕೆ ‖ ೫೧

1 ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವ, ಖ.

ಪಾಂಡವರು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿಕೆ.

ಪುರದ ಹೊಱಬಾಹೆಯಲಿ ತಾವೈ
ವರು ಮಹಾಸನ್ನಾಹಚಾಪ
ಸ್ಫುರಿತಚರಣೀಬದ್ಧಕಂಪಿತಖಡ್ಗಪಾಣಿಗಳು ।
ಗುರುಸಹಿತಲಿವರಿದ್ದರಿತ್ತಲು
ಪುರಜನದ ಮುಸಲಾಪಹತಿಯಲಿ
ಮುಱಿದು ಬಂದುದು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ದಳ ವಿಘಾತಿಯಲಿ ॥ ೯೦

ಆತುಕೊಂಡರು ಪಾಂಡುಸುತರಭಿ
ಜಾತಸಮರವೆನಿಪರ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ಮಾತು ಹಲವರಲೇನು ಹೊಕ್ಕರು ಮುಱಿದು [1] ಪರಬಲವ ।
ಘಾತಿಗಾನುವರಿಲ್ಲ ಧುರದೊಳ
ಗಾತನನು ಮುತ್ತಿದರು [2] ದಕ್ಷಿಣೆ
ಯಿಾತ ಗುರುಗಳಿಗೆನುತ ಹೊಕ್ಕರು ದ್ರುಪದನರಮನೆಯ ॥ ೯೧

ಪಾರ್ಥ ಭೀಮನ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ ನಾನೊಬ್ಬ ದ್ರುಪದನ
ನರ್ಥಿಯಲಿ ಹಿಡಿತಹೆನು ತನಗಿದ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆನುತ ।
ಪಾರ್ಥನೊಬ್ಬನೆ ಸಕಲಸೈನ್ಯ
ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿ ದ್ರುಪದರಾಯನ
ಸ್ವಾರ್ಥಗೃಹದೊಳಗೊಬ್ಬ ಹೊಕ್ಕನು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಬಳಿಕ ಧರ್ಮಜಭೀಮಯಮಳರು
ಹೊಱಲ ಬೀದಿಯಲಿರಲು ಫಲುಗುಣ
ನುಲಿದು ಹೊಕ್ಕನು ದ್ರುಪದನಂತಃಪುರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ।

---

[1] ಹುರುಳಿಲ್ಲೆನುತ ಹೊಕ್ಕರು ಕೊಂದು, ಚ.

[2] ಗುರುಗಳಿಗೀತನೇ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆನುತ ಹಿಡಿದರು ಮಹೀಪತಿಯ, ಚ.

ಲಲನೆಯರು ಕಂಡಂಜೆ ಪಾರ್ಥನು
ನಿಲಿಸಿದನು ನೀವಂಜದಿರಿ ಗುರು
ಲಲನೆಯರು ನೀವು ನವೆುಗೆನುತಲಿ ನೃಪನನೆಬ್ಬಿಸಿದ ॥ ೯೧

ಎಬ್ಬಿಸಲಿಕಾದ್ರುಪದ ಫಲ್ಗುನ
ನಬ್ಬರವ ತಾ ಕಂಡು ಬೆದಱಿಯೆ
ವ್ರೊಬ್ಬನಿವನಾರೆನಲು ಫಲುಗುಣನೆಂದನೊಂದುವನು ।
ಒಬ್ಬನೇ ನೀನೆನ್ನ ಸವೆುರದ
ಹಬ್ಬವನು ನೋಡೆನಲು ನುಡಿಗಳ
ನಿಬ್ಬರವ ತಾ ಕಂಡು ದ್ರುಪದನು ಪಾರ್ಥಗಿಂತೆಂದ ॥ ೯೬

ನೀನದಾರೈ ಯೆನ್ನ ಸವೆುರಕೆ
ವೊನಿಸನು ತಾನಿಲ್ಲವ್ರೊಬ್ಬನ
ಲೇನು ಫಲವೆಂದೆನಲು ಫಲುಗುಣನೆಂದ ನಸುನಗುತ ।
ನಾನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಮಧ್ಯಮ
ನೀನು ನಡೆ ಸಂಗ್ರಾಮ ವೊಡುವೆ
ವೇನೆನಲು ಪಾಂಚಾಲ ಕೋಪಿಸಿ ಬಂದ ಕಾಳಗಕೆ ॥ ೯೭

ಸರ್ವಸೈನಿಕವೆಱಸಿ ನಿಂದಿರ
ಲೊರ್ವನೇ ದೞವುೞಿಸಿ ದ್ರುಪದನ
ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತಾ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದ ನಿಮಿಷವೊತ್ರದಲಿ ।

ದ್ರುಪದನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ತರುವಿಕೆ.

ಸರ್ವಕೌರವಸೇನೆ ಸೋತುದ
ದೊರ್ವನೇ ಜಯಿಸಿದನು ಕೌರವ
ನುರ್ವಿಪತಿ ನೋಡಲಿಕೆ ಹಿಡಿದನು ದ್ರುಪದಭೂಪತಿಯ ॥ ೯೮

ಕೊಂಡು ಬಂದನು ದ್ರೋಣನಿದ್ದೆಡೆ
ಗಂಡಲೆದು ಬರೆ ಕುಂಭಸಂಭವ

ಕಂಡು ತನ್ನಾಲಯದ ಮಂಚದೊಳಂದು ಪವಡಿಸಿದ ।
ಗಂಡುಗಲಿ ನರಗುರುವನೆಬ್ಬಿಸಿ
ದಿಂಡುಗೆಡೆ ಪಾಂಚಾಲಭೂಪನ
ತುಂಡಿಸಿದನಾದ್ರೋಣಮಂಚದ ಕಾಲೊಳೂಡೆವೆಟ್ಟು ॥ ೯೯

ಇದು ಮಹಾಪೌರುಷವೆ ಗುರುಗಳ
ನಿದಕೆ ನಿದ್ರೆಯು ಕೆಡಿಸಲೇತಕೆ
ಹದನ ತಾವೇ ಯೆದ್ದು ಕಾಂಬರೆನುತ್ತ ಮರಳದನು ।
ಒದೆಯುತಲಿ ದ್ರುಪದಾಖ್ಯನಾ [1] ಗುರು
ಮೃದದಿ ವಾಮಪದಾಬ್ಜದಿಂದವೆ
ಕದಹ ತೆಗೆದನು ಮುಖದ ನಿದ್ರೆಯು ದ್ರುಪದಭೂಪತಿಯು ॥ ೧೦೦

ಕಂಡು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣ ದ್ರುಪದಗೆ
ಭಂಡನೆಲವೋ ನೀನು ಒಲ್ಲೆ
ಕಂಡು ನಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವದಪರವನೆಂದನಾದ್ರೋಣ ।
ಕೊಂಡು ಬಂದನು ಪಾರ್ಥದೇವನು
ಗಂಡುಗಲಿ ಹೆಡೆಗಯ್ಯಕಟ್ಟಯೆ
ಗಂಡನವನಹನವನ ಕರೆಯಿಂದಿವನ ಬಿಡಲೆಂದ ॥ ೧೦೧

ಎಂದೊಡಾಗಲೆ ಪಾರ್ಥದೇವನ
ಬಂದು ಕಂಡರು ದ್ರೋಣದೂತರು
ನಿಂದಿರದೆ ನರ ಬಂದನಾಕ್ಷಣ ಗುರುವಿನರಮನೆಗೆ ।
ಬಂದು ಚರಣದ್ವಂದ್ವ ನಿರುತಕೆ
ವಂದಿಸುತ್ತಿರಲೆತ್ತಿ ಪಾರ್ಥನ
ತಂದೆಲೈ ಪಾಂಚಾಲಭೂಪನನೆನುತ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ॥ ೧೦೨

ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನ ಕೈಯ್ಯ ದ್ರುಪದನ
ಗಳದ ಪಾಶವ ಬಿಡಿಸಿ ಪಾರ್ಥಂ

---

1 ದ್ರುಪದಾಂಕನಾ, ಕ, ಖ.

ಗೊಲಿದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರೆಂದರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ತಿಳುಹಿ ಬಾರೈ ದ್ರುಪದನೀತನ
ಲಲನೆಯರ ಕೈಲೊಪ್ಪಿಸೆಂದರೆ
ಬಳಿಕ ಫಲುಗಣ ದ್ರುಪದರಾಜನ ಬಿಟ್ಟು ಹರುಷದಲಿ ‖ ೧೦೩

ದ್ರುಪದನಿಗೆ ದ್ರೋಣರ ಭರ್ತ್ಸನೆ.

ಕೊಂಡು ಬಂದರು ದ್ರೋಣನಿದಿರಲಿ
ದಿಂಡುಗೆಡಹಿದರೀತನನು ಕೈ
ಕೊಂಡನೆಲವೋ ದ್ರೋಣಸಖಪೂರ್ವಾಂತರವನೆನುತ [1] |
ಭಂಡನಿವನನು * ಕಳುಹಿ ಕಳೆಯಿವ
ಚಂಡಿತನದಲ್ಲೀ ಸುದಿನ ಕ
ದ್ದಂಡವೊಳನನೇನ * ಮಾಡುವೆ ವೆಂದನಾದ್ರೋಣ ‖ ೧೦೪

ಎಲವೊ ಕೊಟ್ಟೆನು ಪ್ರಾಣದಾನವ
ನೆಳವು ನಿನಗೆಂತಹುದು ಸಾಹಸ
ದಳವಿಯನು ನೀನೆರಹು ಹಗೆಯಲಿ ಭಂಡ ಹೋಗೆನುತ |
ಕಳಚಿ ಕಟ್ಟದೆ [2] ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದ
ನೆಲದೊಳರ್ಧವ ಕೊಟ್ಟು ನೀ ನಡೆ
ಬಳಿಕಲೆಂದೊಡಬಡಿಸಿ ದ್ರುಪದನ ಬಿಟ್ಟನಾದ್ರೋಣ ‖ ೧೦೫

ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನು ದ್ರುಪದರಾಜನ
ಲಲನೆಯನು ಕರೆತರಿಸಿ ನಿಮ್ಮಾ
ಯಿಳೆಯೊಳರ್ಧವ ಕೊಂಡು ಗುರುಗಳು ಪ್ರಾಣದಾನವನು |
ಉಳುಹಿ ಬಿಟ್ಟರು ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯನು
ತಿಳುಹಿಕೋ ನೀನೆಂದು ಪಾರ್ಥನು
ಬಳಿಕ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕರ್ಣನ ಶಕುನಿಯನು ಕಂಡ ‖ ೧೦೬

---

1 ದ್ರುಪದಸಖಪೂರ್ವವನು ನೆನೆಯೆನುತ, ಚ.

* ಸಾಕುಬಿಡಿಸಲೆಚಂಡಿಯಾದನೆಂದರ್ಪವಿಷವುಂ ಕೊಂಡ ಮೂರ್ಖತೆಗೇನ *

2 ಕಳೆದುಕೊಟ್ಟನು, ಚ.

ದ್ರುಪದನ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದ್ರುಪದನೀಪರಿ
ಪರಿಭವಕೆ ಗುಱಿಯಾಗಿ ತನ್ನಯ
ಪುರವ ಹೊಗದೈತಂದು ಗಂಗಾತೀರದೇಶದಲಿ ।
ಧರಣಿಸುರರಲಿ ಪುತ್ರಕಾಮಾ
ಧ್ವರವ ವಿರಚಿಸಲಾಗ ಸತ್ಕ್ರೋ
ತ್ಕರಸಮಗ್ರರ[1] ನರಸಿದನು ನಾನಾಗ್ರಹಾರದಲಿ ॥ ೧೦೭

ದ್ರೋಣಭಯದಲಿ ಸಕಲವಿಪ್ರ
ಶ್ರೇಣಿಯಿರೆ ಯಾಜೋಪಯಾಜರು
ಪ್ರಾಣನಿಸ್ಪೃಹರಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದರು ಮಹಾಕ್ರತುವ ।
ಕೇಣವಿಲ್ಲದಾಹುತಿಯನಮರರ
ಬಾಣಸಿಗನುಣಬಡಿಸೆ ದೇವ
ಶ್ರೇಣಿ ದಣಿದುದು ಸಲಿಸಿದುದು ಪಾಂಚಾಲನಭಿಮತವ ॥ ೧೦೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೊಂಡಮಧ್ಯದೊ
ಳುರಿಯು ಕಱುವಿಟ್ಟೆಱದರೋ ಭಾ
ಸುರಮಹಾನಲನಪರರೂಪೋ ತಾನಿದೇನೆನಲು ।
ಶರವು ಖಡ್ಗವು ಚಾಪಚರ್ಮೋ
ತ್ಕರ ಸಹಿತರೌದ್ರಾಂಗನಾಗವೆ
ತರಿಸಿದನು ಪಾಂಚಾಲಭೂಪತಿ ಭುಜವ ಸೂಸೈಸೆ ॥ ೧೦೯

ವೇದಿಮಧ್ಯದೊಳೊಡೆದು ಮೂಡಿದ
ಳಾದರಿಸೆ ಜನವಮಮ ಕಾಮನ
ಕೈದುವೋ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮೋಹನಮಂತ್ರದೇವತೆಯೊ ।
ಆದಿಯುಲಿ ತಾ ಪಂಚದೇವರು

---

1 ಲಾಗಿಸತ್ಕ್ರೋತ್ಕರ್ಷವಂತರ,

ಮೇದಿನಿಯೊಳೊಂದಂಗವಾಗಿಯೆ
ಯಾದವೇಂದ್ರನ ವೈರಿವರ್ಗಕೆ ಮೂಲಭೇದನವೊ ॥ ೧೧೦

ಕಾದುವೊಡೆ ಕರೆ ಹರಿಹರಬ್ರ
ಹ್ಮಾದಿಗಳಗೊರೆ ಯೆಂಬಹಂಕೃತಿ
ಯಾದುದಾರಾಯಂಗೆ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಜನನದಲಿ ।
ಮೇದಿನಿಯ ಭೂಪರುಗಳನಿಸುವ
ಸೋದರರು ಶತವೆನಿಪ ಕೌರವ
ಗಾವಳ್ಯ ತಾ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಪರಿಯ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧೧

ದ್ರುಪದ ರಚಿಸಿದ ಮಖವ ದ್ರೋಣನ
ನಪಹರಿಸೆ ಬೇಕೊಂದು ಪುತ್ರನು
ವಿಪುಳಭುಜಬಲಪಾರ್ಥನರಸಿಯುವಾಗಬೇಕೆಂದು ।
ಜಪಿಸಲಿಕೆ ಮನದಂತಭೀಷ್ಟವು
ಸಫಲವಾಯಿತು ಪುತ್ರಿಪುತ್ರರು
ವಿಪುಳದ್ರೌಪದಿವಿದಿತಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಾಗಲಿಕೆ ॥ ೧೧೨

ದ್ರೋಣವಧೆಗೀಮಗನು ಪಾರ್ಥಗೆ
ರಾಣಿಯೀಮಗಳೆಂದು ದ್ರುಪದ
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿ ಸಲಹಿದನು ಸುತನನು ಸುತೆಯನೊಲವಿನಲಿ [1] ।
ದ್ರೋಣನಾಜ್ಞೆಗೆ ಪಾರ್ಥ ಕುರುಕುಲ
ಶ್ರೇಣಿಪತಿಮೊದಲಾದ ವೀರರ
ಗೋಣುಗಳ ಬಗೆವಡೆದನೇಣನು ಕೊಯ್ದು ಬಿಡಿಸಿದನು ॥ ೧೧೩

ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ಕುರುಕುಲೇಂದ್ರ
ಶ್ರೇಣಿ ಸರಿದುದು ಮರಳಿ ಪಾಂಡವ
ದ್ರೋಣರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ।

1 ಸುತರನುಸಾನುರಾಗದಲಿ, ಚ.

ದ್ರೋಣ ಕಲಿಸಿದ ಸಕಲವಿದ್ಯೆಯ
ಜಾಣಿಕೆಯನೆಲ್ಲವನು ಕುವರಗೆ
ಕಾಣೆನಾವಿಗಡಂಗೆ ಸರಿಯನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೧೪

ಮಗನು ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ದ್ರೌಪದಿ
ಮಗಳು ಭಾರದ್ವಾಜಗೆತ್ತಿದ
ಹಗೆಗೆ ಹರಿವಹುದೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿದ ದ್ರುಪದಭೂಪಾಲ ।
ದುಗುಡದಲಿ ಕುರುರಾಯ ದಾಯಾ
ದಿಗಳ ಬಿರುದಿನ ಬಿಂಕದಂಕೆಯ
ಬಿಗಿದಪರಿಯನು ನೆನೆದು ಮರುಗಿದನರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೧೫

ಏನು ಮಱುಗಿದೊಡೇನು ಪಾಂಡವ
ಮಾನಸಿಧಿಗಳ ಪುಣ್ಯದನುಸಂ
ಧಾನ ಜೇಪುರದಲ್ಲಿ ಬೈಚಿಡು ದೇವಲೋಕದಲಿ ।
ಮಾನವರು ಮುನಿದೇಗುವರು ಪು
ಣ್ಯಾನುರಾಗದೊಳೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
ತಾನು ರಕ್ಷಿಪ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ವೀರನಾರಯಣ ‖ ೧೧೬

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡಭುಜಬಲ ರವಿತನಯ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಬಿಲ್ಲನು ಮೆರಿಸಿ ಪೃಥ್ವೀ
ಮಂಡಲವ ಗೆಲಿದೈದಿ ಕೌರವಸಹಿತ ನಡೆತಂದ ‖

ವೈಶಂಪಾಯನರ ಭಾಷಣ.

ನಿಯುತಮತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇ
ಜಯ ಮಹೀಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾ
ನ್ವಯದ ಪಾರ್ಥಿವರಱಿದರುನ್ನತಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳ ।
ಭಯವಿಹೀನರು ಕರ್ಣಪಾರ್ಥರು
ಪಯಗತಿಗೆ ಸಮನೆನಿಸುತಿರಲನು
ನಯದಿ ಕುರುಪತಿಯೊಡನೆ ಸಖ್ಯದಿ ದಿನಪಸುತನೆಸೆದ ॥ ೧

ಅಸಿತರೊಳು ಕೇಳಿದನು ಭೂಪಾ
ಲನು ಮುನಿಪತಿಯು ಜೀಯ ಕರುಣಿಸು
ದಿನಪಜನು ತಾನೆಂತು ಬೆರಸಿದ ಕೌರವೇಂದ್ರನಲಿ ।
ಜನಪತಿಗೆ ರವಿಸೂನು ಮಾಡಿದ
ನೆನಹಿನಭಿಮತಕಾರ್ಯವೇನದ
ನೆನಗೆ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಕರುಣಿಪುದೆಂದು ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೨

ಕರ್ಣನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಭಾಂಡಕತನುಜರ ಆಗಮನ.

ಅರಸ ಕೇಳಾದೊಡೆ ದಿವಾಕರ
ವರಸುತನು ಜಮದಗ್ನಿಸುತನೊಳ
ಗಱಿದು ವಿದ್ಯೆಯನಿಷ್ಫಲತ್ವವನೈದಲಲ್ಲಿಂದ ।
ಮಱುಕ ಪಿಗಲ್ಕೈತಂದು ಗಂಗಾ
ವರನದೀತೀರದಲಿ ತಪದಿರೆ
ವರವಿಭಾಂಡಕತನುಜನೈತಂದನು ತದಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೩

ವಿನಯದಿಂದಿದಿರೆದ್ದು ಮುನಿಪನ
ದಿನಪಸುತ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬೞಿಕಾ
ವಿನುತಮಧುರಫಲಾದಿಗಳನಿತ್ತುಪಚರಿಸಲಂದು ।
ಮನದೊಳತಿಹರುಷದಲಿ ಹರಸಿದ
ವನಜಸಖನಂದನನನಂದಾ
ತನಗೆ ಬಂದ ವಿಪತ್ತನಱುಹಿದನೀಮಹಾಮುನಿಪ ॥ ೪

ರಾಯ ಕೇಳಾಮುನಿಪನಾಶ್ರಮ
ದಾಯತದ ಮಂದಿರಕೆ ದೈತ್ಯನಿ
ಕಾಯಸಹಿತಾಗೊಬ್ಬನು ಜರಾಮನ್ಯುವೆಂಬವನು ।
ಮಾಯೆಯಲಿ ಮುನಿ ಮಾಳ್ಪ ಯಜ್ಞನಿ
ಕಾಯಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಕೆಡಿಸುವ
ನೀಯವಸ್ಥೆಯ ಪೇಳಿದನು ರಾಧೇಯಗಾಮುನಿಪ ॥ ೫

ಕರ್ಣ ದೈತ್ಯರ ಯುದ್ಧ.

ಕೇಳುತಾಗಳೆ ರವಿಜನಾಮುನಿ
ಪಾಲಕನ ಸಂತೈಸಿ ನಾ ಬಹೆ
ನೀಳೆ ಮಿಗೆ ಪರಿಹರಿಪೆ ದೈತ್ಯನನೆನುತ ನಡೆತಂದು ।
ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು ವರಜರಾಮ
ನ್ಯಾಲಯವ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಖಳನನ
ಕೇಳಿ ಕಾಲನ ಪೋಲು ಖತಿಯಿಂದಾಗಲೈತಂದ ॥ ೬

ಎಲವೆಲವೊ ಕವಿ ಕೊಲ್ಲೆನುತಾ
ಖಳನು ಮಾಯಾಜಾಲದಲಿ ರಿಪು
ಜಲಧಿಬಡಬನೊಳಾಂತು ನಿಂದನು ದೈತ್ಯಬಲಸಹಿತ ।
ಕಲಕಿದನು ಬಲಜಲಧಿಯನು ಬಲು
ಚಳಕದಲಿ ತೆಗೆದೆಸುತ ಸಲೆ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿದನು ವಿಜ್ಞಾನಸಂಜ್ಞಾನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಬಲವ ॥ ೭

ಹೊಕ್ಕನಾಬಲಜಲಧಿಯನು ಸದೆ
ದಿಕ್ಕು ದೈತ್ಯನ ಮಾಯೆಯೆಲ್ಲವ
ಸುಕ್ಕಿಸಿದನದಟಿಂದ ಮಾಯಾಸಂಜ್ಞೆಕಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।
ಮಿಕ್ಕು ಖಳನೈತಂದ ಗದೆಗೊಂ
ಡೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ಕೋಪದಲಿ ಕಿಡಿ
ಯುಕ್ಕಲೆಱಗಿದನಿವನನೈದಿ ನಭೋಂಗಣದೊಳಸುರ ॥ ೮

ಎಱಗಿದಸುರನ ಗದೆಯ ಘಾಯಕೆ
ತರಹರಿಸಿ ಶಕ್ತಿಯನು ತೆಗೆದಾ
ಗರಿಭಟನನಿಡಲೆದೆಯನೊಳಕೊಂಡೈದೆ ಧರಣಿಯಲಿ |
ಎಱಗಿತವನಸುವ್ರೋಗ್ರುಡಿಸಲಂ
ದಿರದೆ ಹಾಯ್ದುದು ದೈತ್ಯಜನವಾ
ಗುಱುವಶೋಣಿತಪುರಕೆ ಬಟಿಕಾಪುರದ ಜನನಿಕರ ‖ ೯

ಕಂಡಕಡೆಗೋಡಿತ್ತು ದೈತ್ಯರ
ತಂಡವವರಿಂಗಭಯವನು ಮಾ
ರ್ತಾಂಡಸುತ ಕರುಣಿಸುತ ಕರದನು ನಾಡುಬೀಡುಗಳ |
ಹೆಂಡಿರನು ಬಳಿಕವನ ಮಗನನು
ಕಂಡು ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ಧರಣೀ
ಮಂಡಲಕ್ಕರಸೆನಿಸಲಾಗ ಪ್ರಲಂಬರಾಕ್ಷಸನ ‖ ೧೦

ಮುನಿಯು ತುಷ್ಟನಾಗಿ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಇತ್ತ ಋಶ್ಯದ ಶೃಂಗಮುನಿಪತಿ
ಯತ್ಯಧಿಕಹರ್ಷದಲಿ ಮುನಿಜನ
ವೊತ್ತಸಹಿತಿದಿರ್ವಂದು ಮತ್ತಾರವಿಯ ನಂದನನ |
ಉತ್ತಮದ ಶೌರ್ಯಾನುಗುಣಗಳಿ
ಗರ್ತಿಯಿಂದುಱೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡುವು
ದತ್ಯಧಿಕಮನದಿಚ್ಛೆಯನು ಕೇಳೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ‖ ೧೧

ಬೇಡುವೆನು ದೃಢತರದ ಧೈರ್ಯವ
ಬೇಡುವೆನು ರಣದೊಳಗೆ ಬಾಡಾ
ಬಾಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯುವ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯನು |
ಬೇಡುವೆನು ಹರಿದರುಶನವ ಕಡೆ
ವೀಡಿನೊಳಗೆನ್ನಂತ್ಯಕಾಲಕೆ
ಬೇಡುವೆನು ಪಂಚಾಶತರ ಸುಕುಮಾರಕರನೆಂದ ‖ ೧೨

ಎಂದೊಡದು ಲೇಸೆನುತ ತರಣಿಜ
ಗಂದು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನನುಪಮ
ಬಂಧುರದ ಜಂಬೂಫಲವ ನಿನಗಧಿಕಮಮತೆಯಲಿ ।
ಸಂದಸತಿಯರಿಗೀವುದೈ ನೀ
ನೆಂದು ನೇಮಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಮುನಿ
ಯಂದು ಬಂದನು ಮಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತಧಿಕಜನಪದವ ॥ ೧೩

ಕರ್ಣನು ಸಿಂಧುದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳು ಬಳಿಕಲು
ದಾರವಿಕ್ರಮ ಸಿಂಧುದೇಶದ
ಭೂರಮಣನೆಡೆಗೈದಿ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಭೂಪತಿಯು ।
ಸಾಱಿದನು ಬಳಿಕೀತನನು ಕಂ
ಡಾರಯಿದು ಮನ್ನಿಸಿದನವನಿಪ
ಸೂರ್ಯನಂದನನ ಬೆಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಗಲಿಂತೆಂದ ॥ ೧೪

ಏನಿದಾರೈ ನೀನು ತೇಜೋ
ಭಾನು ಹೇಳೈ ದಿವಿಜನೋ ಮನ
ಕೇನು ಚಿಂತೆಯಿದೇಕೆ ನಿನ್ನಭಿಧಾನವೇನೆನಲು ।
ಏನನೆಂಬೆನು ತನ್ನ ಮನದ ಮ
ಲೀನವನು ಹೇಳಿದೊಡೆ ಧರೆಯೊಳು
ಮಾನವರೊಳತಿಹೀನ ತಾನೇ ಸೂತಸುತನೆಂದ ॥ ೧೫

ಜನನದಧಿಕದ ನೆಲೆಯನಱಿಯೆನು
ಜನಪ ಕೇಳನ್ನುವೆನು ರಾಧಾ
ತನಯನೆಂಬರು ಕಬ್ಬಿಲನು ಮಿಗೆ ಸಾಕಿದೆನ್ನುವನು ।
ಮುನಿಪನಾಜಮದಗ್ನಿರಾಮರ
ಸನಿಹದಲಿ ಸಕಲಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ನನಿತ ಕಲಿತೆನು ಭೂಸುರೋತ್ತಮನೆನಿಸಿ ತಾನೆಂದು ॥ ೧೬

ಆಮುನಿಪತಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೆ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ವರಬಿಲ್ಲುವಿದ್ಯೆಯ
ನೇಮಗೊಂಡೇ ಸಾಧಿಸಿದೆ ನಾ ಕೆಲವುಕಾಲದಲಿ ।
ಕ್ಷೇಮರಹಿತನ ಮಾಡಿದನು ಸು
ತ್ರಾಮನೆನ್ನನು ನಿಜವನಱಿದಂ
ದಾಮುನಿಪನಟ್ಟಿದನು ಶಾಪವನಿತ್ತು ಸಿಷ್ಯಲದಿ ॥ ೧೭

ಅದಱಿನೆನಗೀಗುತ್ತಮದ ಕೋ
ವಿದಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಪ್ರವೀಣರು
ಸದಮಳರದಾರುಂಟು ವಿಪ್ರರೊಳಧಿಕಶಿಕ್ಷಕರು ।
ಮುದದಲೆಂದೆನೆ ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದ
ಪ್ಪಿದನು ಚಿಂತೆಯ ಬಿಡು ವಿವೇಕದಿ
ನೊದಗಿಸುವೆ ಕೇಳೆಂದು ಮತ್ತಿಂತೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೮

ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹಸ್ತಿನಾವತೀಗಮನ.

ಕಳುಹುವೆನು ನನ್ನೀಕುಮಾರನ
ನಿಳೆಯೊಳಧಿಕವೆನಿಪ್ಪ ಗಜಪುರಿ
ಯೊಳಗೆ ಭಾರದ್ವಾಜಸುತನಾದ್ರೋಣನಾಮದಲಿ ।
ಚಲಿಸದನುಗತಬಾಣವಿದ್ಯೆಯ
ಕಲಿಸುವನನೇಕರಿಗೆ ನೀ ಸಹಿ
ತಳವಡಿಕೆಯಿಂದೈದು ಸೈಂಧವಸಹಿತ ಬೇಗೆಂದ ॥ ೧೯

ಎನಲು ಕರ ಲೇಸೆನುತ ದಿನಪನ
ತನುಜ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದನು
ಜನಪ ಕೇಳು ಜಯದ್ರಥನು ಸಹಿತಂದು ಗಜಪುರಿಗೆ ।
ಜನಪ ಕೌರವನೃಪನ ಕಂಡನು
ಸನಿಹದಿಂದಿದಿರೆದ್ದು ದುರ್ಯೋ
ಧನನು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಬೆಸಗೊಳುತಿವನ ಸಂಗತಿಯ ॥ ೨೦

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿದನು ಮತ್ತಾ
ತರಣಿಸುತನತಿಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂ
ತರವನಾಗಳ ಮತ್ತೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ।
ಅರಸನೆಂದನು ತನ್ನ ಸೋದರ
ವರರನಿಬರಲಿ ನೀ ಹಿರಿಯನೆಂ
ದಱಿದು ನಮ್ಮಸನಿಹದಲಿ ನೀನಿರುವುದೈ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಆಗ ಸ್ವಯಂವರವಾರ್ತಾಶ್ರವಣ.

ಇಂತು ಕರ್ಣನ ಸಖ್ಯದಲಿ ಭೂ
ಕಾಂತನಾಕೆಲಕಾಲವಿದ್ದಾ
ಮುಂತೆ ಕಲಿತರು ದ್ರೋಣನಲಿ ಬಳಿಕಖಿಳವಿದ್ಯೆಗಳ ।
ಸಂತಸದೊಳಿರಲೊಮ್ಮೆ ಬಂದುದು
ತಿಂತಿಣಿಯೊಳತಿಶಯದ ವೈವಾ
ಹಾಂತರಾಳದಲಧಿಕಲಿಖಿತವವಂತಿದೇಶದಲಿ ॥ ೨೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ತದ್ದೇಶದಧಿಪತಿ
ವರಮಹಾನೃಪ ಭಾನುದತ್ತನು
ಧರೆಗಧೀಶ್ವರನವನ ಸೋದರ ಸೋಮದತ್ತನೃಪ ।
ಉರುಭುಜಾಬಲದಿ ಭಗದತ್ತನು
ಸುರವರೇಣ್ಯನ ವಿಭವಕತಿಬಂ
ಧುರವೆನಲು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು ವೈವಾಹಸಾಧನವ ॥ ೨೩

ಆನೃಪಾಲಕರಿಂಗೆ ಮೂವರು
ಮಾನನೀಯರು ಕನ್ನಿಕೆಯರಭಿ
ಮಾನನಿಷ್ಠರು ಭಾನುಮತಿ ವರಚಂದ್ರಮತಿ ಸುರಸೆ ।
ಏನ ಹೇಳುವೆನವರ ವೈವಾ
ಹೋನ್ನತಿಕೆಗನುಮಾನಿಸದೆ ನೃಪ
ಸೂನುಗಳು ಬಂದರು ಸ್ವಯಂವರಕೆಂದು ಧರಣಿಪರು ॥ ೨೪

ಬಂದರಾಮಗಧಾವನೀಶರು
ಬಂದರಾಮತ್ಸ್ಯಾದಿಕೈಕಯು
ಸಿಂಧುವ ಶಕಕಳಿಂಗಬರ್ಬರರಾದಿಯಾದವರು |
ಬಂದರಾಪಾಂಚಾಲಕೋಸಲ
ವೃಂದಜನಶಿಶುಪಾಲಸೌಬಲ
ರಂದು ಸಾಲ್ವಪ್ರಮುಖ ಕಾಶೀರಾಜರೊಡಗೂಡಿ ‖ ೭೫

ಈಕುರುಕ್ಷಿತಿಪಾಲಸಹಿತವ
ನೇಕಕುರುಪತಿಯನುಜರೆಲ್ಲರು
ಚೇಕಿತಾನ ಕಳಿಂಗಸಹಿತೀಭಾನುಸುತಸಹಿತ |
ನೂಕಿ ನಡೆದರು ಬಟಿಕ ವಿವಿಧಾ
ನೇಕಬಲವೋಳಾಪದಲಿ ಕುಂ
ತೀಕುಮಾರಕರುಟಿಯೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ಬಹಳಜನ ‖ ೭೬

ಬಂದ ಸಕಲಾವನಿಪಭೂಸರ
ವೃಂದವನು ಮನ್ನಿಸಿದರವರಾ
ನಂದದಲಿ ವೈವಾಹಿಕೋತ್ಸವದಧಿಕವಿಭವದಲಿ |
ಮುಂದೆ ಮೆಱೆವ ಮಹಾಸುಧಾವಿರ್ಣಕ
ಛಂದದಾಮಂಟಪದೊಳೂಡ್ಡಿದ
ರಂದು ಧನುವನು ನಿಶಿತವಹ ಬಲುಬಾಣಗಳನಿರಿಸಿ ‖ ೭೭

ತರಿಸಿ ಧನುವನು ಯಂತ್ರಮತ್ಸ್ಯವ
ನಿರಿಸಿ ಸಾಱಿಸಿದರು ಕುತೂಹಲ
ಧರಣಿಪಾಲಸಮೂಹವೆದ್ದುದು ಕಾರ್ಮುಕವ ತುಡುಕಿ |
ತರತರದಲೈತಂದು ಬಿಲ್ಲಿನ
ತಿರುವ ತೊಡಿಸಲು ನೆರೆಯದಾದರು
ಧರಣಿಪತಿಗಳು ಮಗಧರಾಸಂಧಾದಿನಾಯಕರು ‖ ೭೮

ಏನ ಹೇಳುವೆನರಸ ಮುಱಿದು ಮ
ಹಾನರೇಂದ್ರರು ಭೀತರಾದರು
ಮಾನಹಾನಿಗಳಾದುವೆಂದ್ಯೈದಿದರು ತಮತಮಗೆ ।
ಭಾನುಸುತನನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ
ಮಾನನಿಧಿಕುರುಪತಿಯು ಬೀಟ್ಕೊಂ
ಡಾನು ವರಿಸುವೆನಂಗನೆಯನೆನುತೈದಿ ನಿಂದಿರ್ದ ॥ ೭೯

ಇವನ ಕಂಡುದು ಸಕಲನಾರೀ
ನಿವಹ ಭ್ರಮಿಸಿದುದೀತನಂಗೋ
ತ್ಸವಕೆ ಸೋತುದು ಸೂತಸುತನೆಂದೊಡನೆ ಶಂಕಿಸುತ ।
ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೈದಿ ಬಳಿಕಾ
ರವಿಸುತನು ಬಲವೆಂದು ಬಿಲ್ಲಿನ
ಲವಳಿಗೆಯು ನೇವರಿಸಿ ರವಿಮಂಡಲಕೆ ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೩೦

ಕರ್ಣನು ಯಂತ್ರಮತ್ಸ್ಯವನ್ನು ಖಂಡನ ಮಾಡಿದುದು.

ಚಂಡಿಸಿದ ಸಕಲಾವನೀಶರ
ಮಂಡೆಯನು ಹೊಡೆದಂತೆ ಬಿಲ್ಲನು
ಕೊಂಡು ತಿರುವೆನು ತೊಡಿಸಿ ತಳೆದನು [1] ಬಲಿದು ಮಂಡಿಯಲಿ ।
ಕೊಂಡನಾಕುರಂಬನಾಕ್ಷಣ
ದಿಂಡುರುಳಲಾಯಂತ್ರಮತ್ಸ್ಯವ
ಖಂಡಿಸಿದನಾಧನುವ ಗೆಲಿದನು ಮಿಗೆ ಸ್ವಯಂವರವ ॥ ೩೧

ಸಂದಣಿಸಿದಾಸಕಲರಾಯರ
ವೃಂದ ಕಂಡುದು ತಮತಮಗೆ ಮನ
ಗುಂದಿ ಹೋದರು ಕೆಲರು ನಿಂದರು ಕೆಲರು ಖಾತಿಯಲಿ ।
ಮಂದಮತಿಗಳು ನಿಪ್ಪಸರದಲಿ
ಸಂದಣಿಸಿದರು ರವಿಸುತನ ಮೇ
ಲಂದು ಮಾಗಧಕೀಚಕಾದಿಗಳವನಿಪಾಲಕರು ॥ ೩೨

1 ಸೆಳೆದು, ಖ.

ಮಗಧಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕರ್ಣನ ಯುದ್ಧ.

ಅಕಟ ನಮ್ಮಿಸಕಲರಾಜರ
ನಿಕರವೆಲ್ಲವನುಳಿದು ಕಡು ತು
ಚ್ಛಕದಿ ಸೂತನ ಕುವರಗಾಯ್ತೇ ವಿಜಯ ಬಿಲ್ಲಿನಲಿ |
ವಿಕಳರಾದೆವು ನಾವೆನುತ [1] ನಿ
ಶ್ಚಿಕಿತಮಾಗಧಸಾಲ್ವರಾಕೀ
ಚಕರು ನಿಂದರು ರಣದೊಳದನೇ ವರ್ಣಿಸುವೆನೆಂದ || ೨೭

ಇತ್ತ ನೆರೆದುದು ಭೂಮಿಪಾಲರ
ಮೊತ್ತ ಕರ್ಣನ ದೆಸೆಯಲಾಕುರು
ಪೃಥ್ವಿಪತಿಗಳು ಕೌರವಾದಿಜಯದ್ರಥಾದಿಗಳು |
ಮೊತ್ತದಾಬಲವೊಂದೆಸೆಗೆ ವಿಬು
ಧೋತ್ತಮರು ಕಂಪಿಸಲು ಸಂಗರ
ವತ್ಯಧಿಕದಲಿ ಮಸೆದುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೨೮

ಮಸಗಿತದ್ಭುತಯುದ್ಧವಾದಿ
ಕ್ಪ್ರಸರ ಮುಸುಕಿತು ಕವಿವ ಬಾಣದ
ನಿಶಿತತೋಮರಬಿಂಡಿವಾಳದ ಖಡ್ಗತೋಮರದ |
ವಿಷಮಧಾರಾಸಾರದಲಿ ಧರೆ
ಮುಸುಕಿತಿವರವರೆಡ್ಡಿನಲಿ ನಿ
ಪ್ಪಸರದಲಿ ಬಿದ್ದುದು ವರೂಥತುರಂಗಕರಿನಿವಹ || ೨೯

ಮುಂಬಿಗರು ಮಿಗೆ ಘಾಸಿಯಾದರು
ಡೊಂಬಿಯಾಹವದೊಳಗೆ ಕರ್ಣನ
ಬೆಂಬಲದಿ ನೆಲೆ ಕುರುನೃಪಾಲಕರಾರ್ದು ಬೊಬ್ಬಿರಿದು |
ಎಂಬೆನೇನನು ಹೊಕ್ಕನಾಬಿಹ

---

1 ರಾದೆವಲಾಯೆನುತ ಖ.

ಳಾಂಬುಧಿಯು ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಕವಿವೆಂ
ತಂಬುಜದ ಸಖಸೂನು ಹಿಡಿದನು ಸವರಿ ಪರಬಲವ ॥ ೩೬

ಕಾಲಯಮನೋ ಕರ್ಣನೋ ತೆಗೆ
ಕಾಳಗವನೆನೆ ಬಿಸುಗುನೃಪತಿಗ
ಳೋಳಿ ಸಾಲಿಡೆ ಶಿರಗಳಡ್ಡೆಸೆಗಳಲಿ ಪಸರಿಸಲು ।
ಕಾಲಗಂಡರು ಕೆಲಬರಂದಾ
ಬಾಲಕರ್ಣನ ಶಸ್ತ್ರಹತಿಯಲಿ
ಸೋಲದವರಿಲ್ಲೆನಲು ಕವಿದವು ಹೊಕ್ಕು ಪರಬಲವ ॥ ೩೭

ಅಳವಿಯಲಿ ಕೈಮಾಡಿ ಸಾಲುವ
ನಳವಳಿದನಾಕ್ಷಣದಿ ಕೀಚಕ
ನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಸೂಸಿದನು ಸರಳುಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಿ ।
ಕಲಿತನವನೇನೆಂಬೆ ನಾಬಲುಸ
ರಳು ಕವಿದವು ಸೂತನಂದನನಳ
ವಳಿಯೆ ರಥಸಾರಥಿಗಳಳಿವಾಯ್ತು ಕದನದಲಿ ॥ ೩೮

ಮತ್ತೆ ಹೊಸರಥ ಸೂತನಸ್ತ್ರತ
ನುತ್ರಸಹಿತಿದಿರಾಗಿ ಸುಭಟನ
ತೆತ್ತಿಸಿದನಾಕರ್ಣ ಕವಿಸಿದನಧಿಕಮಾರ್ಗಣವ ।
ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಕೀಚಕನು ನಭ
ವೆತ್ತಲೆಡ್ಡೆಸೆಗೆನಲು ಸನಿಹದಿ
ಮತ್ತೆ ಕವಿದುವು ಬಾಣವೀತನನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಕೊಂಬನೇ ಕಾರ್ಗಣೆಯ ಮುನಿದೊಡೆ
ಯಂಬುಜದ ಸಖಸೂನು ನೋಡೆ ತ್ರಿ
ಯಂಬಕನ ಸಮ ಜೋಡಿಯಲ್ಲಾ ಬಾಹುವಿಕ್ರಮದಿ ।
ಹಂಬಲಿಸಲವನುಳಿವನೆಚ್ಚನು
ಬೆಂಬಿಡದೆ ಕೀಚಕನ ರಥದೊಳು
ತುಂಬಿಸಿದ ಬಲುಗೋಲ ಮಳೆಯಲಿ ನಾದಿದನು ಹಯವ ॥ ೪೦

ಆತನನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಬೞಕೀ
ಸೂತಸುತನೊಳು ಮಗಧ ನಿಂದನು
ಭೂತಳಾಧಿಪ ಕೇಳು ಮುಸುಕಿದನಿನಸುತನ ರಥವ ।
ಆತನೇ ನಮ್ಮೊಡನೆ ರಣವನು
ಭೀತನಾಗದೆ ನಿಲ್ಲೆನುತ ರಿಪು
ಸೂತನನು ತಡೆಗಡಿದು ಮಗಧನ ಧನುವ ಖಂಡಿಸಿದ ॥ ೪೧

ಮೊಱೆದು ಪುನರಪಿ ಹಱಿದ [1] ನಾಹೊಸ
ತಿರುವನೇಱಿಸಿ ಮಹಿಪನೆಚ್ಚನು
ತರಣಿನಂದನನೆಚ್ಚನಾತನ ವಹ್ನಿಬಾಣದಲಿ ।
ತಱಿವನವ ವರುಣಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಬೊ
ಬ್ಬಿಱಿವ ಮೋಹಿನಿಯುಮುಳಮಾರ್ಗಣ
ದಿರವಿನಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದನಾತನನೀತ ಪರಿಭವಿಸಿ ॥ ೪೨

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಾಗಳಾನೃಪ
ವರನು ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದನವರಲಿ
ಹಿರಿದು ಬಲುಮಂಡಳಿಕರಾಂತರು ಸೂತನಂದನನ ।
ಹಿರಿದು ಪೃಥ್ವೀಪತಿಗಳನು ಸಂ
ಹರಿಸಿದನು ಕೆಲಬರನು ಕೆಲಬರ
ಸೆಱೆಯ ಹಿಡಿದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೪೩

ಸಮರಜಯ ಕಾಳಾಯ್ತು ಭೂಪೋ
ತ್ತಮರು ಬಿದ್ದರು ರಣದಿ ಸಮರ
ಶ್ರಮದ ಭಾರಣೆಯುಡಗಿ ಕಣ್ದೆಱೆದೆದ್ದು ಮಾಗಧನು ।
ಕುಮತಿಯುಱಿದನು ರವಿಸುತನ ಸಂ
ಕ್ರಮಿತಶೌರ್ಯವನಿನ್ನು ಗರ್ವೋ
ದ್ಗಮವು ಸಾಕೆಂದೆನುತಲೀತನ ನುಡಿಸಿದನು ನೃಪತಿ ॥ ೪೪

---

1 ಸೆಳೆದ, ಕ.

ಮಗಧನು ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಮಾಡುವಿಕೆ.

ವಾಸಿ ಬೀತುದು ನನಗೆ ನಿನ್ನಲಿ
ಲೇಸು ಲೇಸೈ ಕರ್ಣ ಸಮರಾ
ಭ್ಯಾಸಿಯಹೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನಿನಗೆನಗೇಕೆ ಕಾಳಗವು ।
ಆಸರಡಗಿದುದೆನಗೆ ನಿನಗಿಂ
ದೀಸಿ ಕೊಡುವೆನು ಕನ್ನಿಕೆಯುನಿ
ಸ್ನೋಸರಿಸದೆಸಗುವೆನು ಮದುವೆಯನೆಂದನಾಮಗಧ ॥ ೪೫

ಇಂದಿನಿಂದವೆ ಪರಮಬಾಂಧವ
ಕುಂದದೆನಗೆಯು ನೀನು ನಡೆಯೈ
ಮಂದಿರಕೆ ಮತ್ತೇನು ಭೃಗುಜನ ಕೋಲ ಮಗನಲ್ಲ ।
ಮುಂದೆ ಕಾಳಗ ಬೇಡವೆಂದೈ
ತಂದು ರಥವಿಳಿದೊಡನೆ ಕರ್ಣಗೆ
ವಂದಿಸಿದೊಡಿದಿರಪ್ಪಿದನು ಬಟಿಕೆಂದನವನೊಡನೆ ॥ ೪೬

ಆದೊಡೆಲೆ ಮಗಧಾವನೀಪತಿ
ಸಾಧಿಸಿದೆ ನಿಂದೀಸ್ವಯಂವರ
ದಾದಿಯಲಿ ನಿವಿಷ್ಮಕುರುಕ್ಷಿತಿಪಾಲಕಂಗೊಲಿದು ।
ಮೇದಿನಿಯೊಳಂದಧಿಕತರವೆನ
ಲಾದರಿಸು ವೈವಾಹಿಕವನೆನೆ
ಸಾದರದೊಳಂದಾ ಜರಾಸಂಧಾಖ್ಯನಿಂತೆಂದ ॥ ೪೭

ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ವಿವಾಹ.

ಕುರುಪತಿಯು ವರಭಾನುಮತಿಯನು
ತರಳೆ ಸೋಮಪ್ರಭೆಯ ನೀ ಸ್ವೀ
ಕರಿಸುವುದು ಸುರಸೆಯನು ದುಶ್ಯಾಸನನು ಮಮತೆಯಲಿ ।
ನಿರುತ ಕೇಳೆಂದೆನುತ ಕರ್ಣನ
ಕರವಿಡಿದು ಕುರುನೃಪತಿ ಸಹಿತಾ
ಧರಣಿಪತಿಗಳು ಬಂದರಾಪುರವರಕೆ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೪೮

ಮತ್ತೆ ಬಳದುದು ವಿಭವ ವಿದಿತವೆ
ಹೂರ್ತವನು ನೋಡಿಸಿದರಂದಾ
ಪೃಥ್ವಿಪತಿ ವರಭಾನುದತ್ತ ಮಹೀಶಕುರುಪತಿಗೆ ।
ಪುತ್ರಿಯನು ಕೊಟ್ಟನು ಸುನಿರ್ವಳ
ಚಿತ್ತದಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನೊಲಿ
ದಿತ್ತು ದುಶ್ಯಾಸನಗೆ ಸುರಸೆಯೊಳಾಯ್ತು ವೈವಾಹ ॥ ೪೯

ನೆರೆದಸಕಲಾವನಿಪರೆಲ್ಲರ
ಪಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಭೂ
ವರರು ತಮತಮಗೈದಿದರು ತಮ್ಮಧಿಕಪಟ್ಟಣವ ।
ಅರಸ ಕೇಳಾಕ್ಷಣದಿ ಧರಣೀ
ಶ್ವರನರಸಿ ವರಭಾನುಮತಿಗಾ
ತರಣಿಸುತನೊಲಿದಿತ್ತ ಶತಕವ ಮಂತ್ರಫಲವದನು ॥ ೫೦

ತನ್ನರಸಿ ವರಚಂದ್ರಮತಿಗೆ ವಿ
ಭಿನ್ನನಾಲಕುಜಂಬುಫಲವನು
ನನ್ನಿಯಿಂದಿತ್ತಾಗ ಸುರಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನೊಂದುವನು ।
ಸನ್ನುತನು ಕುರುಪತಿಸಹಿತಲಾ
ಕನ್ನಿಕೆಯರನು ವಿವಿಧವಿಭವದೊ
ಳನ್ಯನೆನಿಸದೆ ವರಿಸಿದನು ಸುಮುಹೂರ್ತದಿಂದೊಲಿದು ॥ ೫೧

ಬಟುವಟಿಯು ರಥತುರಗಕೋಶಾ
ವಳಿಯುನಗಣಿತಧೇನುಗಳ ಸಂ
ಕುಲವ ಬಲುಮದಗಜವ ರಾಣೀವಾಸಸಿಕರವನು ।
ಒಲಿದು ಬಟಿಕಳಿಯುಂದಿರನು ಸಂ
ವಿಳಿತದಿಂದುಪಚರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು
ಕಳುಹಿದನು ಕನ್ನಿಕೆಯುರನುವರರೊಡನೆಯಾನೃಪತಿ ॥ ೫೨

ಆಲಿಸಿದೆಲ್ಲೈ ಭೂಪ ನೀನಿದ
ಲೋಲಮತಿಯಾಕರ್ಣ್ಣ ಕುರುಕುಲ
ಮೌಳಿಗಳಿಗೆಸ್ನೇಹವಾಯ್ತೊಂದೊಂದುಕಾರಣದಿ ।
ಮೇಲೆಮೇಲಧಿಕಾಸ್ಪದದ ಸಂ
ಮೇಳಮಮತೆಗಳಾಕ್ರಮಿಸಿತಾ
ಬಾಲಿಕೆಯರ ವಿವಾಹವಾದಾಸಮಯ ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೫೩

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಇಂದ್ರನೈರಾವತವ ಧರಣಿಗೆ
ತಂದು ನಿಜಮಾತೆಯನು ನೋನಿಸ
ಲೆಂದು ಫಲುಗುಣ ಕೀರ್ತಿವಡೆದನು ಮೂಱುಲೋಕದಲಿ ॥

ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಹಸ್ತಿನಪುರಕೆ ಮುನಿಗಳ
ಮೌಳಿ ವೇದವ್ಯಾಸ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಂದುದಿನ ।
ಕೇಳಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮಗೆ
ಹೇಳಿದನು ಋಷಿಬರವ ಹರುಷದ
ಲೀಲೆಯಿಂದಿದಿರ್ಗೊಂ[1]ಡು ತಂದರು ರಾಜಮಂದಿರಕೆ ॥ ೧

---

1 ಲೇಟಿಗೆಯ.ಲಿದಿರ್ಗೊಂಡು, ಕ.

ಅರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದನಾಋಷಿ
ಧರಣಿಪತಿ ಯಿದಿರಾಗಿ ಬಂದನು
ದರುಶನವ ಮಾಡಿದನು ಪಾದಕ್ಕೆಱಗಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಅರಸಿ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಚರಣಾಂ
ಬುರುಹಕೆಱಗಿದೊಡಾಮುನೀಶ್ವರ
ಹರಸಿ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಹೀಪತಿಯ ॥ ೨

ಬಂದ ವೇದವ್ಯಾಸಗಾಸಭೆ
ನಿಂದು ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ಹರುಷದೊ
ಳಂದು ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತಂದರು ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಕೆ[1] ।
ಸಂದಮಧುಪರ್ಕಾದಿಗಳಸಾ
ನಂದದಲಿ ಮಾಡಿದರು ಮುನಿಪತಿ
ಯಂದು[2] ನೃಪಗಾಂಧಾರಿಯರ ಕ್ಷೇಮವನು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೩

ದೇವಮುನಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೃಪೆಯಿರ
ಲಾವು ಸುಕ್ಷೇಮಿಗಳ್ ಯಿಲ್ಲಿಗೆ
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ನಿಮ್ಮ ಜಡಾತ್ಮದೇಹಿಗಳ ।
ಪಾವನವ ಮಾಡಿದಿರಿ ಧನ್ಯರು
ನಾವು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಯೀ[3]
ಜೀವ ನಿಮ್ಮಗಧೀನ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದನಂಧನೃಪ ॥ ೪

ಧರಣಿಪಾಲನ ನುಡಿಗೆ ಮಿಗೆ ಮುನಿ
ವರನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಲೆ ನೃಪತಿ ನಿ
ನ್ನರಸಿಗಱುಹಲು ಬಂದೆನೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಯನು ।
ಹರನ ಮೋಹದರಾಣಿ ಪಾರ್ವತಿ
ಯರಸಿಗುತ್ಸವದಾನದಲಿ ಭೂ
ಸುರರ ದಣಿಸುವುದೆಂದು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೫

1 ಸಿಂಹಪೀಠಕ್ಕೆ, ಥ. 2 ಯಂಧ, ಠ. 3 ಬೇಱಿನ್ನೇನಬೆಟಿಕೀ, ಥ.

ಧರೆಯೊಳೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಯ
ಹರುಷದಿಂದಿದನಾರು ನೋಂತರೆ
ಸಿರಿಯಹುದು ಸತಿಗೈದೆತನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹಿರಿದಹುದು ।
ಹರನರಸಿ ಗೌರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಹರುಷದಿಂ ಬಾಗಿನವನೀಯೆಂ
ದುಱವೆಪೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಗಾಂಧಾರಿಗಱುಹಿದನು ॥ ೬

ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಐರಾವತವ್ರತನಿರೂಪಣ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲನೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಯ
ಹೇಳಿಪನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಸಿಗೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ।
ಕೇಳಿದಳು ಹರುಷದಲಿ ಪುತ್ರಕ
ರೇಳಿಗೆಯ ಮುತ್ತೈದೆತನದಲಿ
ಬಾಳುವೆಯ ಕೈಕೊಂಡೆನೆಂದಳು ನಗುತ ಗಾಂಧಾರಿ[1] ॥ ೭

ತರುಣಿ ನಿನ್ನಯ ಸುತರ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ತರಿಸಿದಾಮೃತ್ತಿಕೆಯುಲೇ ಸುರ
ಕರಿಯ ರಚಿಸಿಯೆ ನೋಂತು ಭೂಸುರದೇವಸಂತತಿಯ ।
ಪರಿಪರಿಯ ದಾನಂಗಳಲಿ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗೆನುತಲಾಮುನಿ
ವರನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಸರಿದನು ಬಾದರಾಯಣನು ॥ ೮

ಗಾಂಧಾರಿಯ ವ್ರತೋದ್ಯೋಗ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸುಬಲನಂದನೆ
ಕರೆಸಿದರೆ ನಿಜಸುತರು ಬಂದರು
ಕರವ ಮುಗಿದರು ತಾಯೆ ಬೆಸನೇನೆನಲು ನಸುನಗುತ ।

---

1 ಕಮಲ ಮುಖಿನಗುತ ಠ.

ಕರಿಯು ನೋಂಪಿಗೆ ತನುಜರಿರ ನೀವ್
ತರಲು ಬೇಕೈ ಮಣ್ಣ ನೆಂದರೆ
ಹಿರಿದು ತಂದೊಟ್ಟಿದರು ಮಿಗೆ ಮೃತ್ತಿಕೆಯ ಗಿರಿಯಂತೆ ॥ ೯

ಬಂದರಾಚಿತ್ರಿಕರು ಕರಿಯವೊ
ಲಂದವಿಟ್ಟರು ಬಣ್ಣ ಬರಹಗ
ಳಿಂದ ರಚಿಸಿದರಾನೆಯನು ಚೌದಂತಿಗಳ ನಿಲಿಸಿ [1] ।
ತಂದು ಹೊಂಬಟ್ಟೆಗಳ ಹೊಂಪ್ರಣಿ
ಯಿಂದ ಮೆಱೆದಿಸಪಂಚಘಂಟೆಗ
ಳಿಂದ್ರನೈರಾವತಕೆ ಸರಿ ಮಿಗಿಲೆಂದುದಖಿಳಜನ ॥ ೧೦

ಮುತ್ತುಮಾಣಿಕದಿಂದ ಱಂಚೆಯ
ಮತ್ತಗಜದಲಿ ಬಿಗಿಸಿ ಪಲ್ಲವ
ಸತ್ತಿಗೆಗಳತ್ತಿದಪರಿತ್ರಾಸಿರಗಳೆಱ್ಱಾಱು ।
ಹತ್ತುಸಾಸಿರಸರಕದಾನೆಯ
ಸುತ್ತ ಬಿಟ್ಟವು ಹೊನ್ನನೇಣಿನ
ಜೊತ್ತಿಗೆಯ ಪಿಡಿದಂದದಿಂದಡರಿದರು ಮಾವುತರು ॥ ೧೧

ಚಂದವಾದುದು ಸುರಪನಾಗಜ
ದಿಂದವೆಗ್ಗಳ ಸುಬಲರಾಯನ
ನಂದನೆಯ ಬರಹೇಱ್ವುದೈರಾವತವ ನೋಂನುವೊಡೆ ।
ಎಂದು ಸಚಿವರ ಕಳುಹೆ ದೂತರು
ಬಂದರಾ ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಗೆ
ನಿಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರು ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ಬಿನ್ನೈಸಿ ॥ ೧೨

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ರಚಿಸಿದ
ದೇವಗಜ ಚಲುವಿಕೆಯನದನಿ
ನ್ನಾವ ಹೊಸಪರಮೇಷ್ಠಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೊ ಹೊಗೞಲೆನ್ನಳವೇ ।

1 ರಚಿಸಿದರಾಗಳಾಚೌದಂತದಾನೆಯನು, ಠ.

ದೇವತತಿ ಗಗನದಲಿ ಧರೆಯ ಜ
ನಾವಳಿಗಳಂಬಿನಲಿ ನೆರೆದಿವೆ
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆನೆ ನಗುತೆದ್ದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೩

ಮಿಂದು ದೇವಾಂಗವನು ತೊಟ್ಟಳು
ಗಂಧಗಳನನುಲೇಪನಾದಿಯ
ಚಂದ್ರಮುಖಿ ಸರ್ವಾಂಗಭರಣದ ತೊಡಿಗೆಗಳ ತೊಟ್ಟು ।
ಹಿಂದೆ ಮುಂದಿಕ್ಕೆಲದ ನಾರೀ
ವೃಂದವೆಯ್ತರೆ ನಡುವೆ ತಾ ಹೊ
ನ್ನಂದಣವನೇಱಿದಳು ಸುರಕರಿಯೆಡೆಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೧೪

ಹಿಡಿದವುತ್ತಿನ ಛತ್ರಚಾಮರ
ಯೆಡಬಲದಲೊಯ್ಯಾರ ಸತಿಯರ
ಗಡಣಪಾಠಕರಂದು ಕೈವಾರಿಗಳ ಕಳಕಳಗ ।
ಹೊಡೆವ ನಾನಾವಾದ್ಯರಭಸವ
ಬಿಡದೆ ಚೀಱುವ ಕಹಳೆ ರಾಯನ
ಮಡದಿ ಸುರಕರಿಯೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು ದೇವಿ ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೧೫

. ಗಾಂಧಾರಿಯ ಪರಿವಾರಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನೆ

ಅರರೆ ಮನಸಿಜ ಭೂಭುಜನ ಮದ
ಕರಿಯ ಹಿಂಡೋ ಮೋಹ ಮದನನ
ಹೊರಳಿಯೋ ಮೋಹಾಮನೋಜನ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಸರವೊ ।
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ಜಯಾಂಬುಧಿ
ತೆಱೆಗಳೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಮಿ
ಶ್ವರನ ರಾಣಿಯ ಕೆಳದಿಯರು ನಾವಱಿಯೆವಿದನೆಂದ ॥ ೧೬

ಹಾವುಗೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಕದಳಿಯ
ಭಾವದಂತಿರೆ ನಗೆಮುಖವು ಕೆಂ
ದಾವರೆಗಳಂತಿರಲು ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ನಯನಗಳು ।

ಭಾವದಲ್ಲೊಪ್ಪಿರಲು ಬಳಿಕಾ
ದೇವಿ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಬಱಿಸಿದ
ಭಾವೆಯರ ಚಲುವಿಕೆಯ ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲರಾರೆಂದ ॥ ೧೭

ನುಡಿಗೆ ಗಿಳಿ ಹೊದ್ದಿದುದು ಸತಿಯರ
ನಡೆಗೆ ನವಿಲಾಡಿದುವು ಮೇಲಡಿ
ಯಿಡಲು ನೇವುರದಸಿಗೆ ಕುಣಿದುವು ರಾಜಹಂಸೆಗಳು ।
ಕಡುಚಲುವೆನಯನಗಳ ಕಾಣುತ
ಕಡುಗಿದುವು ಬಳಿಕಾಚಕೋರಿಯು
ಗಡಣ ತುಂಬಿಗಳಿಂಬುಗೊಂಡುವು ದೇಹಪರಿಮಳಕೆ ॥ ೧೮

ಕಳಸಕುಚಗಳ ಹೊಳೆವವಕ್ಷ
ಸ್ಥಳದ ಬಾಹುದ್ವಯದ ವಿರಚಿತ
ನಳಿನಲೋಚನಯುಗದ ಪೀಯೂಷಾಂಶುವಾನನದ ।
ಚಲುವಕದಪಿನ ಪವಳದಧರದ
ಲಲನೆಯರು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯು
ಬಱಿಸಿನಲಿ ನಡೆತಂದರೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂಗ । ೧೯

ವ್ರತಾನಂತರ ನಾನಾದಾನ.

ಸುರಕರಿಯ ಕಾಣುತ್ತಲಾಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ದಂಡಿಗೆಯನಿೞಿದಳು
ಹರುಷದಿಂ ಮುಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಪೊಡವಟ್ಟು ।
ತರಿಸಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯ ಪುಷ್ಪವ
ಚರಣಕರ್ಪಿಸಿ ಧೂಪದೀಪದಿ
ಪರಮನೈವೇದ್ಯಂಗಳಿಂ ಪೂಜಿಸಿದಳರ್ತಿಯಲಿ ॥ ೨೦

ಪರಿಪರಿಯ ಫಲವಸ್ತು ತರಿಸುತ
ಸುರಿದು ನನೆಗಡಲೆಗಳ ರಾಶಿಯ

ಮೆಱಿನ ಬಿಚ್ಚೋಲೆಗಳ ಬಣ್ಣದ ಹೊನ್ನನೂಲುಗಳ ।
ಗಿರಿಗಳೇಫಲವಾದುವಾಸುರ
ಕರಿಯ ನೋಂಪಿಯ ದಾನಕೆಂದೊಡೆ
ನೆರೆದುದವನೀಸುರರ ಸಂದಣಿಯುರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ಕರೆಕರೆದು ಸುವ್ವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ
ಹರುಷದಿಂ ಬಾಗಿನವನಿತ್ತಳು
ಧರಣಿಯಮರರ ದಣಿಯಿಸಿದಳು ಹಿರಣ್ಯದಾನದಲಿ ।

ಗಾಂಧಾರಿಯು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು.

ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಕುಂತಿದೇವಿಯ
ಕರೆಸಮಱಿದಳು ಸುಬಲಸುತೆ
ಸುರಕರಿಯ ನೋಂತಳು ತಿರುಗಿ ಹೊಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಮಂದಿರವ ॥

ಸುರಪನೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಗೆ
ಕರೆಸುವಳು ಗಾಂಧಾರಿಯೆನುತಾ
ಹರುಷದಿಂದವೆ ಹೊಱಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರ್ದಳಾಕುಂತಿ ।
ಹರದುಬಹ ನೋಟಕಜನಂಗಳ
ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಳಲೆಂದರಾಗಳ್
ಯರಸಿ ನೋಂತಳು ತಿರುಗಿ ಹೊಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಮಂದಿರವ ॥ ೨೩

ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ಕಡು ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಸರಿಯ
ಲ್ಲೆಂದು ತನ್ನನು ಕರೆಸಮಱಿದಳ್ ದೇವಿಗಾಂಧಾರಿ ।
ಬೆಂದುದೀ ಬಡತನವು ರಾಯನ
ಹಿಂದೆ ಹತ್ತದೆ ಪೋದೆನಕಟಕ
ಟೆಂದು ದುಗುಡವ ಹಿಡಿದು ಮನೆಯಲಿ[1] ಮಲಗಿದಳು ಕುಂತಿ ॥ ೨೪

1 ಖತಿಯಲಿ, ಶ.

ಅನುಜರೆಲ್ಲರ ಕೂಡಿ ಶಮನನ
ತನುಜ ಬಂದನು ಮನೆಗೆ ಮಾತೆಗೆ
ವಿನಯದಿಂದೆಱಗಿದನು ದುಗುಡವೆ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ।
ಅನಿಲಸುತ ನಾವ್ ಹಸಿದೆವೇಳೇ
ಳೆನಲು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ತಮ್ಮಯ
ಜನನಿಯಿರವನು ಕಂಡು ಮಱುಗಿದರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೫

ಬಿಲ್ಲುಮೊದಲಾದಖಿಳ ಕೈದುಗ
ಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವನು ಮಾಡಿ ಗುರುವಿಂ
ಗಲ್ಲಿಚರಣದಲೆಱಗಿ ಮಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಲ್ಲಿದನು ನಡೆತರಲು ರಿಪುಗಳು
ತಲ್ಲಣಿಸಿದರು ಧರೆಯೊಳಪ್ರತಿ
ಮಲ್ಲ ಫಲುಗುಣನೈದಿ ಹೊಕ್ಕನು ತಾಯ ಮಂದಿರವ ॥ ೨೬

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಬಂದು ಫಲುಗುಣ ತಾಯ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ತಾನೆಱಗಿ ದುಗುಡವು
ಬಂದ ಪರಿಯನು ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮಯ ಮನದ ಬಯಕೆಯನು ।
ತಂದಪೆನು ಶಿವನೊಡನೆ ಕಾದಿಯೆ
ಹಿಂದುಗಳೆವರೆ ನಿಮ್ಮ ಬಸುಱಲಿ
ಬಂದವನು ತಾನಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಡಿಯಾಣೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಜನನಿ ನಿಮ್ಮಯ ಮನದ ಬಯಕೆಯ
ಮನಸಿಜಾರಿಯ ಗೃಹದೊಳಿರ್ದೊಡೆ
ದನುಜರಿಪು ವೈಕುಂಠನಲ್ಲಿರೆ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿರಲು ।
ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪನಿಂದ್ರನಲ್ಲಿರೆ
ನಿಮಗೆ ತಂದಾನೀಯದಿರ್ದೊಡೆ
ಜನಪ ಧರ್ಮಜನಾಣೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೨೮

ಮುಸುಡ ದುಗುಡವ ತೆಗೆವು ಚಿಂತೆಯು
ನುಸುಳಿನುತ ನಿಜಮಾತೆಯಂಘ್ರಿಗೆ
ನೊಸಲ ಚಾಚಿಯೆ ಹೇಳು ಹೇಳೆನ್ನಾಣೆ ಹೇಳೆನಲು ।
ಹೆಸರಿಡುವರಾರಾಕೆಯುಳಿಲನು
ವ್ರೊಸುರುತಿಹಕಂಬನಿಗಳಿಂದವೆ
ಶಶಿವದನೆ ತಾ ಕುಂತಿ ನುಡಿದಳು ನಿಜಕುಮಾರಂಗೆ ॥ ೨೯

ಹೇಳಿ ಮಾಡುವುದೇನು ಫಲುಗುಣ
ಬಾಲಕರು ನೀವೆನ್ನ ಪುಣ್ಯಾವು
ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದಸೊಡರೊಲಾದುದು ನೃಪನ ಮರಣದಲಿ ।
ಹೇಳಲೇನದ ಧರೆಯು ಕೌರವ
ರಾಳುತಿಹರಿಂದವರ ಹಂಗಿನ
ಕೂಳಿನಲಿ ಬೆಂದೊಡಲ ಹೊರೆವವರೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೩೦

ಬಡತನಗಳಡಸಿದರೆ ಬಂಧುಗ
ಳಡಹಿ ಕಾಣರು ಮಗನೆ ಹೊಲೆಯಂ
ಗೊಡವೆ ಯಿರಲಿ ಮನ್ನಿಸುವರ್ಕೈ ಮನುಜನೀತಿಯಿದು ।
ಬಡವರಾಗಿಲ್ಲಿವರ ಹಂಗಿನ
ಲೊಡಲ ಹೊರೆವುದಕಿಂದ ಪ್ರಾಣವ
ಬಿಡುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿದಳು ಕುಂತಿ ॥ ೩೧

ಏತಕೀಬಹುಚಿಂತೆ ನಿಮಗೀ
ಮಾತೆ ನಿಮ್ಮಯ ಮನದ ಬಯಕೆಯು
ಭೂತನಾಥನ ಮನೆಯೊಳಿರ್ದರು ತಂದು ನಿಮಗೀವೆ ।
ಭೀತಿಯೇಕೌ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾತುರನು ಪೇಳೆಂದು ನುಡಿಯಲು
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಪಾರ್ಥಗೆ ನುಡಿದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೩೨

ಪುತ್ರರುಗಳುಂಟೆಂದು ಭರದಲಿ
ಮೃತ್ತಿಕೆಯ ಬೆಟ್ಟಗಳನೊಟ್ಟಲು
ಚಿತ್ರಕರು ರಚಿಯಿಸಿದರೈರಾವತದ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ।
ಪೃಥ್ವಿ ನೆಱೆ ನೋಡಿತ್ತು ರಾಯನ
ಪತ್ನಿ ನೋಂತಳು ಕರೆಸದೆನ್ನನು
ಪಾರ್ಥ ನಮ್ಮದು ಬದುಕೆ ಹೇಳೆಂದಳಳಲಿದಳು ಕುಂತಿ [1] ॥ ೩೩

ಪುರುಷರಲಿ ಪುತ್ರರಲಿ ಬಹಳೈ
ಶ್ವರಿಯ ತನಗುಂಟೆಂದು ತಾ ಸುರ
ಕರಿಯ ನೋಂತಳು ಸುಬಲನಂದನೆ ಕರೆಸದೆನ್ನುವನು ।
ಕರ ಬಡವರಾವೆಂದು ನಮ್ಮನು
ಸರಕು ಮಾಡರು ಬೆಂದೊಡಲಸಿದ
ಹೊಱೆಯಬೇಕೇ ಪಾರ್ಥ ಹೇಳೆಂದಱಲಿದಳು ಕುಂತಿ [1] ॥ ೩೪

ಸರಿಯೆನಿಸಿ ನೋನುವೊಡೆ ಮಕ್ಕಳು
ತರಳರೈವರು ನೀವು ಸುರಪನ
ಪುರಿಗೆ ಸರಿದನು ಭೂಪ ಭೂವಧುವವರ ಸೇಱಿದಳು ।
ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆ
ಪಿರಿದೆನಿಸಿ ಬದುಕುವೊಡೆ ದೈನ್ಯದ
ಲಿರಲು ಬೇಕೇ ಪಾರ್ಥ ಹೇಳೆಂದಱಲಿದಳು ಕುಂತಿ ॥ ೩೫

ಕಡುಗಲಿಯು ಕಾನನದೊಳವನಿಪ
ಮಡಿದನಾತನ ಬೞಿಯಲೇಯೆ
ನ್ನೊಡಲ ನೀಗದೆ ಪುಱದೆ ನಿಮಗಾರೊಡೆಯರಿಲ್ಲೆಂದು ।
ಪೊಡವಿಯುವರದು ಮಗನೆ ನಾವೇ
ಬಡವರಾಗಿಲ್ಲಿಹುದಱಿಂದವೆ
ಯಡವಿಯೋ ಲೇಸೆಂದು ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿದಳು ಕುಂತಿ ॥ ೩೬

---

1 ಯೆಂದಳು ಕುಂತಿಬಿಸುಸುಯ್ದು, ಘ.

ಅರ್ಜುನನು ತಾಯಿಗೆ ಐರಾವತವ ಮಾಡಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನಲು ಕುಂತಿಯು ಮಾತ ಕೇಳುತ
ಮನದೊಳಗೆ ಘುಡುಘುಡಿಸುತರ್ಜುನ
ನೆನೆದು ಚರಣದೊಳಱಗಿ ಕಂಬನಿದೊಡೆದು ಶಱಗಿನಲಿ ।
ಅನಿಮಿಷರು ದಾನವರು ಮೆಚ್ಚಲು
ಜನನಿ ನೋನಿಸದಿರ್ದನಾದೊಡೆ
ಧನುವ ಹಿಡಿಯೆನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಾದದಾಣೆಂದ ॥ ೩೭

ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಕರಿಯ ನೋಂಪಿಗೆ
ಕರೆಸಮೆಱವಳ ನಿಮ್ಮ ತನ್ನಯ
ನೊರಜುಮಕ್ಕಳು ನೂರ್ವರುಂಟೆಂದವರ ಬಲುಹಿನಲಿ ।
ಬರಸುವೆನು ಕೌರವರ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸುರಪುರದಿಂದ ಸಕಲಾ
ಮರರ ವಸ್ತುವ ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ತಾಯೆ ನೋನೆಂದ ॥ ೩೮

ಹಿಂದೆ ರಾವಣ ತನ್ನ ಜನನಿಗೆ
ಯಿಂದುಮೌಳಿಯ ಪುರವ ಲಂಕೆಗೆ
ತಂದು ಕೊಡೆ ಕೈಕಸೆಯು ನೋಂತಳು ತ್ರಿಭುವನವಱಿಯೆ ।
ಇಂದು ನಿಮ್ಮಯ ನೋಂಪಿಗೋಸುಗ
ಮಿಂದ್ರನೈರಾವತವನಿಲ್ಲಿಗೆ
ತಂದು ಕೊಡುವೆನು ತಾಯೆ ನೀನೋನೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೩೯

ಸುರಪತಿಯ ಗಜವನ್ನು ತರಿಸಲು ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಸುರಕರಿಯ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಕೌರವ
ರೆಱೆಯ ಮಣ್ಣಿಲಿ ಮಾಡಿ ನೋಂತರೆ
ಧರೆಯಜನವೈತಂದು ನೋಡಿತಿದಾವಘನವೆಂದು ।
ಸುರಪನೈರಾವತವನಾಸುರ
ತರುಣಿಯರ ಸುರಧೇನುವನು ನಿ
ಮ್ಮರಮನೆಗೆ ತಹೆನೆನುತ ಧನುವನು ಕೊಂಡನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೪೦

ಬಿಲ್ಲ ತೆಗೆದನು ಸಮರಸಾಹಸ
ಮಲ್ಲ ಗವಸಣಿಗೆಯನುಗಿದು ಕರ
ಪಲ್ಲವದಿ ನೇವರಿಸುತುಭಯದ ಕೊರಳನಾರೈದು |
ಬಲ್ಲಿದನು ಫಲುಗುಣನು ತಿರುವನು
ಪಲ್ಲವಿಸಿದನು ಮೂಱುಲೋಕಕೆ
ತಲ್ಲಣವು ತಲೆದೋಱೆ ತೆಗೆದನು ಸರಳ ಪರುಷದಲಿ ‖ ೪೧

ಬರೆಸಿದನು ಲಿಖಿತವನು ದಿವಿಜೇ
ಶ್ವರಗೆ ಫಲುಗುಣ ರಿಪುಕುಲಾಂತಕ
ಶರಧನುವನರ್ಚಿಸಿದ ಕೊಪ್ಪಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದನು ತಿರುವ |
ಬರಸೆಳೆದನಾಕರ್ಣಪೂರಕೆ
ಭರದಿ ಝೇಂವಡೆಗೈಯೆ ಶಬ್ದಕೆ
ಜಱಿದುದಡಕಿಲು ಜಗದ ಜೋಡಿಗಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೨

ನೋಡಿದಳು ಕಂದನನು ನಿಂಮುಱೆ
ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು ಮಗನೆ ದಿವಿಜರ
ಬೇಡಲಾಗದು ಸರಳು ಸುರಪನ ಸಭೆಯನೈದುವುದೆ |
ಆಡಿ ಹುಸಿಯುಲ್ಕೆಱಕು ತಪ್ಪಲು
ಖೋಡಿಗಾಂಬುದು ಲೋಕ ಸಾಕ್ಕೈ
ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನೆನಲ್ಕೆ ಕುಂತಿಗೆ ಪಾರ್ಥನಿಂತೆಂದ ‖ ೪೩

ತಪ್ಪ ನುಡಿವೆನೆ ತಾಯೆ ರವಿಶಶಿ
ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾರುತನ ಗತಿ ತಾ
ತಪ್ಪಿದರೆ ವಿಧಿ ಬರೆವ ಬರಹವೆ ತಾನೆ ತಪ್ಪಿದರೆ |
ತಪ್ಪಲಱಿಯದು ನನ್ನ ಬಾಣವ
ದರ್ಪವನು ಸುರರೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲರು
ತಪ್ಪಿದರೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಶರಸನ್ಯಾಸವೆನಗೆಂದ ‖ ೪೪

ಗೋತ್ರಭೇದಿಯು ಕರಿಯು [1] ನೀಕ್ಷಣ
ಮಾತ್ರದಲಿ ತರಿಸುವೆನು [2] ತಾಘನ
ಧೂರ್ತನೆಂದೆನ್ನದಿರು ಭಾಷೆಯು ಮಾಚಲಂಜುವೆನು |
ಖ್ಯಾತಿಯಿಂದವೆ ದೇವಕರಿಯನು
ಧಾತ್ರಿಯಲಿ ನಿಲಿಸುವೆನು ಬಟಕೀ
ಮಾತು ತಪ್ಪಿದರಾನು ನಿಮ್ಮಯ ತನುಜನಲ್ಲೆಂದ || ೪೫

ಜನನಿ ಚಿತ್ತವಿಸೆಚ ಬಾಣವ
ದನಿಮಿಷರ ಸಭೆಗೈದದಿರ್ದೊಡೆ
ಘನಪರಾಕ್ರಮತನಯನಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ ಕವಲಾಗೆ |
ಧನುವ ಹಿಡಿಯೆನು ತಾಯೆ ನಿಮ್ಮಯ
ಮನದ ಬಯಕೆಯು ಸಲಿಸದಿರ್ದೊಡೆ
ಜನಪಪಾಂಡುವಿನಾಣೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆಂದನಾಪಾರ್ಥ || ೪೬

ಕಳುಹಿದೋಲೆಗೆ ಸುರಪ ಬೇಡಿದ
ಕಳುಹದಿರ್ದೊಡೆ ಹರಿದು ದಿವಿಜಾ
ವಳಿಯ ಸದೆವೆನು ಸುಡುವೆನಮರಾವತಿಯನಿಂದ್ರನನು |
ನೆಲೆಗೆಡಿಸಿ ಯೈರಾವತವ ಧರೆ
ಗಿಳುಹಿ ನೋನಿಸದಿರ್ದನಾದೊಡೆ
ಯಿಳೆಯ ವಲ್ಲಭ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಾದದಾಣೆಂದ [3] || ೪೭

ಭರದಿ ನುಡಿದಿನಿತುವನು ಗರುಡಿಯ
ಗುರುವ ನೆನೆದನು ಧರ್ಮರಾಯನ
ಚರಣಕೆಱಗಿದನಾಗ ಜನನಿಯು ಹರಕೆಗಳ ಕೊಳುತ |

---

1 ಪುರಿಯ, ಗ. 2 ಕಲುಕಿದೆನು, ಗ

3 ಖಲುವಿಡಿದು ಕಾವ್ಮುಕವ ತೊಡುವುದುಬಿಡುವೆನಾನೆಂದ, ಗ.

ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹಾಕಿದುದು.

ಮರುತಸುತಗಭಿನಮಿಸಿ ಬಾಣವ
ಬರೆಸೆಪೆದನಾಕರ್ಣಪೂರಕೆ
ಪರಬಲಾಂತಕ ಪಾರ್ಥನೆಚ್ಚನು ಸುರಪತಿಯ ಸಭೆಗೆ ‖ ೪೮

ಕಡುಗಲಿಯು ನರನೆಚ್ಚ ಬಾಣವು
ತಡೆಯದೈದಿದುದಿಂದ್ರಸಭೆಯಲಿ
ನಡುವೆ ರತ್ನದ ಕಂಬವನು ತಾನೊಡೆದು ಕೀಲಿಸಲು ।
ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂತಾಯ್ತು ದಿವಿಜರು
ಕಡೆಗೆ ಝಲ್ಲೆನೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಪೋಡಲು
ನಡುಗಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಶಿವಾ ಯೆನುತಿರ್ದನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೪೯

ಕೆಟ್ಟು ಸುರರೋಡಿದರು ಕಂಬದಿ
ನೆಟ್ಟ ಬಾಣವ ಕಂಡು ಬೆರಗಿನ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಶರದೆಸುಗೆ ಲಿಖಿತವಿದಾವನೆಸಗಗಳು ।
ಕೆಟ್ಟೆನೋ ಶಿವ ಯೆನುತಲೋಲೆಯ
ಬಿಟ್ಟು ತಂದರು ಬಹಳತವಕದಿ
ಕೊಟ್ಟನಾಗಳ ಕರೆದು ಕರಣಿಕಪತಿಗೆ ಪತವನ್ನು ‖ ೫೦

ಸಿಲ್ಲಿ ಕಳಕಳವೇಕೆ ಪೋಯೆಂ
ದಲ್ಲಿ ಕಂಚುಕಿನಿಕರ ಜಱಿಯಲ
ದೆಲ್ಲರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಮೌನದೊಳಿರಲು ಕರಣಿಕನು ।
ಸಿಲ್ಲದಾಗರ್ಜುನನ ಪೋಲೆಯ
ಸೊಲ್ಲುಗಳನವಧರಿಸು ರಂಭಾ
ವಲ್ಲಭನೆ ಚಿತ್ತೈಸು ಕುಂತೀಸುತನ ಬಿನ್ನಪವೆ ‖ ೫೧

ಗಂಡುಗಲಿ ನರರಿಪುಕುಮುದಮಾ
ರ್ತಂಡ ಫಲುಗುಣ ವೈರಿಮದಗಜ
ಗಂಡಕೇಸರಿ ಚಾಪವಿದ್ಯಾಭಾಳಲೋಚನನು ।

ಚಂಡಭುಜಬಲ ಮೂಱುಲೋಕದ
ಗಂಡನೋಲೆಯು ಹದನ ರಂಭೆಯು
ಗಂಡ ಚಿತ್ತವಿಸುವುದು ಕುಂತೀಸುತನ ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೫೦

ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ರ.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಮತು ದಿವಿಜರಾಯಸ
ಮಸ್ತಗುಣಸಂಪನ್ನ ಸುರಪತಿ
ಹಸ್ತಿವಾಹನ ವಾಸವನ ಸುತ ಪಾರ್ಥನೆಂದೆನಿಪ ।
ಹಸ್ತಿನಾಪುರದರಸತನುಜನು
ಪ್ರಸ್ತದಿಂದಲಿ ಕಳುಹಿದೋಲೆಯು
ವಿಸ್ತರದಿ ಕೇಳುವುದು ಕುಂತೀಸುತನ ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೫೩

ಧರಣಿಪತಿಪಾಂಡುವಿನ ಪಟ್ಟದ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಕುಂತಿದೇವಿಗೆ
ಹಿರಿದು ನೋಂಪಿಗಳುಂಟು ನಿಮ್ಮಮರಾವತೀಪುರದಿ ।
ಉಱುವ ನಾನಾವಸ್ತುಗಳ ನೀವ್
ಧರೆಗೆ ಕಳುಹಲು ನೋಂತ ಬೞಿಕವ
ನಿರದೆ ದಿನಮೂಱಕ್ಕೆ ಕಳುಹುವೆ ಕಳುಹು ಸುರನಾಥ ॥ ೫೪

ಐರಾವತ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕಳುಹಿಸುವುದೈರಾವತವ ಬಲು
ಕುಲಿಶವನು ಸುರಧೇನು ಸುರತರು
ಸುಲಲಿತಾಶ್ವವ ರಂಭೆ ತುಂಬುರುನಾರದಾದಿಗಳ ।
ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಿಮ್ಮ ಭವನದ
ನಳಿನಮುಖಿಯರ ಕಳುಹು ಸುರಪತಿ
ಬಲುಹ ನುಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಕತನದಿ ಕೆಡುವುದಾಲೋಕ ॥ ೫೫

ಎತ್ತಣದು ಸಾಹಸವು ನರರಿಂ
ಗಿತ್ತಪೆನೆ ವಸ್ತುಗಳನೆಂದೊಡೆ

ಮುತ್ತಿ ಧಾಳಿಯನಿಟ್ಟು ನಿನ್ನಯ ದಿವಿಜಲೋಕವನು ।
ಹತ್ತಿ ದಿವಿಜರ ಸದೆಬಡಿವೆನಿದಿ
ರೆತ್ತಿ ಕಾದಲು ನಿನ್ನ ಲೋಕವ
ನೆತ್ತಿ ಗೂಳಿಯ ತೆಗೆಸುವೆನು ಕೈಲಾಸಪುರಿಗಾಗಿ ॥ ೫೬

ತೋಱದಿರು ಸುರನಾಥ ಬಲುಹನು
ಹಾಱಲೂದುವೆ ನಿನ್ನ ದಿವಿಜರ
ಮೂಱುಲೋಕದ ಗಂಡ ಫಲುಗುಣ ಬಂದು ಕೊಲುತಿರಲು ।
ಮಾಱುಬರುವರದಾರು [1] ನಿನ್ನಯ
ದೂಱ ಕೇಳುವರಾರು ಸುರಪತಿ
ಬೇಱೆ ಮಾತೇಕಿನ್ನು ಬೇಡಿದನಿತ್ತು ಕಳುಹುವುದು ॥ ೫೭

ದಿಟ್ಟ ನರನೆನ್ನದಿರು ಕೇಳಿದ
ಕೊಟ್ಟು ನೀ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳ್ವ
ನೆಟ್ಟನೇ ಕೊಡದಿರಲು ನಿನ್ನಯ ದೇವಲೋಕವನು ।
ಸುಟ್ಟು ಕಳೆವೆನು ದಿವಿಜರನು ಬೆ
ನ್ನಟ್ಟಿ ಸದೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟೆನಾದೊಡೆ
ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಾದದಾಣೆಂದ ॥ ೫೮

ಗರುಡಿಯಧಿಪತಿಯಾಣೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಣಸರಸಿಜದಾಣೆ ತ್ರಿಪುರವ
ನುರುಹಿದ ಭವನ ಪಾದಪಂಕಜದಾಣೆ ಮರೆಯೇಕೆ ।
ಸುರಪ ನೀನೇ ಕಳುಹದಿರ್ದೊಡೆ
ಪರಮಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸರಲಿ ನೀ
ನೆರಹಿದಂದವ ಮಾಡುವೆನು ಹರಿಕರುಣವುಂಟೆಂದ ॥ ೫೯

ಹರನ ದುರ್ಗವ ಹೊಕ್ಕು ನೀನಿರು
ಮುರಹರನ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರು

1 ಬೇಱೆಮಗುಳಾರುಂಟು, ಖ.

ಸುರಪ ಕೇಳ್ಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲೊಲಿದು ನೀನಿರಲು |
ಧುರದೊಳಗೆ ತ್ರೈದೇವರೆಂಬರ
ಶಿರವ ತೂಗಿಸಿ ನಿನ್ನ ಜೀವವ
ಹರಪುರವನೈದಿಸುವೆ ಕುಂತಿಯ ಪಾದದಾಣೆಂದ ‖ ೬೦

ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮುಕುಂದನ
ಕರುಣ ವುಂಟೆಮಗಱಿಯೆ ಪುರಹರ
ನುಱುವಕರುಣೋದಯವು ನಮ್ಮೊಳಗುಂಟು ಧರೆಯೊಳಗೆ |
ಸರಳ ಮೊನೆಯಲಿ ಸಾಗರವನೀ
ಧರಣಿಯಿಂದವೆ ಶೋಷಿಸುವೆನೀ
ಗಿರವ ನಿನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಡವೆನೆನಿಸುವೆನೆ ‖ ೬೧

ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನ ಕೋಪ.

ಕೇಳಿದನು ಜಂಭಾರಿ ಫಲುಗುಣ
ನೋಲೆಯಿಂದಾಹದನನೆಲ್ಲವ
ಕಾಲರುದ್ರನ ಖತಿಗೆ ಮಿಗಿಲವೆನಲು ಕೋಪಿಸುತ |
ಕಾಳುಗೆಡೆದನು ಪಾರ್ಥನೆಂಬುವ
ಮೇಲಣಱಿಯದೆ ನುಡಿದನಲ್ಲದೆ
ಕಾಳಗಕೆ ನರರಿದಿರೆ ಸುರರಿಂಗೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೬೨

ಕಾಲಗತಿಯೋ ಹರನಿರೂಪವೊ
ಹೇಱ ಪ್ರಮ ಸುರನಿಕರವೆಪಜಯ
ದೇಱಗೆಯ ಸೂಚನೆಯೊ ಮರ್ತ್ಯರು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕೋಲನೆಸೆವುದು ಬೇಡುವುದು ಸುರ
ಬಾಲೆಯರು ಮೊದಲಾದವೆಸ್ತುವ
ಶೂಲಧರನೇ ಬಲ್ಲನೈ ಸಲೆ ಯೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೬೩

ದಶಶಿರನು ಬಲಿ ಕಾಲನೇಮಿಯು
ನಸಮಬಲ ಶುಂಭನು ನಿಶುಂಭನು

ವಿಷಮಭಸ್ಮಾಸುರ ಹಿರಣ್ಯಾಕ ಕೈಟಭಾದಿಗಳು ।
ವಸುಧೆಗುಬ್ಬಸ ಮಾಡಲವದಿರ
ಹೆಸರ ತೊಡೆದ ಮುರಾರಿ ಫಲುಗುಣ
ನುಸುರಿದೇಕೀ ಬಲುಹೆನುತ್ತಮರೇಂದ್ರ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೬೪

ಕರೆಯೊ ಜಲನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಗಜ
ಪುರದೊಳಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ಮಳೆಯನು
ಸುರಿಯ ಹೇಳಿರೆ ಯೋಜನದಿನ ಕರಿಕರದ ತೋರದಲಿ ।
ನರನ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲ ನೀರಲಿ
ನೆರೆದು ಹೋಗಲಿ ಪಾರ್ಥನೆಂಬನ
ಪರಿಯ ನೋಡುವೆನೆನುತಲಾಗಮರೇಂದ್ರ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೬೫

ನಾರದರ ವಚನದಿಂ ಕೋಪಶಮನ.

ನೆರೆದ ದಿವಿಜರ ನಡುವೆ ನಾರದ
ವರಮುನೀಶ್ವರ ನಗುತ ನುಡಿದನು
ನರನು ಕಂಭವನೆಚ್ಚನುಳುಹಿದ ನಿನ್ನ ಜೀವವನು ।
ಸುರಪತಿಯ ನೆಡಲೆಂದದೆಚ್ಚೊಡೆ
ಸರಳು ನಿನಗಂಜುವುದೆ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಫಲಗುಣನೇನ ಬೇಡಿದನಿತ್ತು ಕಳುಹೆಂದ ॥ ೬೬

ನರರ ಭಯದೊಳಗಂಜಿ ಕಪ್ಪವ
ಸುರರು ತೆತ್ತುದ ನೀವು [1] ಬಲ್ಲಿರೆ
ವರಮುನೀಶ್ವರ ನಮಗೆ ಬೆಸಸುವುದೆನಲು ನಾರದನು ।
ಸುರದನುಜನರರೊಳಗೆ ಪಾರ್ಥನ
ಸರಿಯ ಸುಭಟರ ಕಾಣೆನಾತನ
ಸರಳ ಬಲುಹನು ತೋರಿಸುವೆ ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೭

ಕಳುಹಿಸುವುದೋಲೆಯನು ಪಾರ್ಥನ
ಬಲುಹಿನೋಲೆಯನರಿವುದಾತನ

1 ಹಿಂದೆ ಖ.

ಪ್ರಜಂಘನೆಂಬ ಖಚರನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ.

ನೆಲೆಯನಱಿದಟ್ಟುವುದು ನಾಕದೊಳುಳ್ಳವಸ್ತುಗಳ |
ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ನಾರದ
ತಿಳುಹಿದೊಡೆ ಸುರನಾಥ ದೂತರ
ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಲು ಬಂದ ಖಚರಪ್ರಜಂಘನೆಂಬವನು ‖ ೬೮

ಬಂದು ಖಚರನು ದಿವಿಜರಾಯಂ
ಗಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಯದಲಿ
ನಿಂದು ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ಬೆಸನೇನೆನಲು ನಸುನಗುತ |
ಅಂಧಕಾಸುರ ಮಡಿಯೆ ದಿವಿಜರಿ
ಗಂದಿನಿಂ ಭಯವಿಲ್ಲ ಕುಂತೀ
ನಂದನನ ಭಯವಾಯ್ತು ಕರೆಸಿದೆನೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೬೯

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪ್ರಜಂಘನಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟನದೋಲೆಯನು ಸುರ
ರೆಱೆಯ ಖಚರನ ಕೈಯ್ಯ ನೀ ಹೋ
ಗಿರದೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದೊಳೀವುದು ಪಾರ್ಥಗೆಂದೆನಲು |
ಧರೆಗಿೞಿದನಾಖಚರ ಲಿಖಿತವ
ನರಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಸಾನುಭಾಗರು
ಸುರಪನೋಲೆಯನೋದಿದರು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೭೦

ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶವರನಿ
ಸ್ಸೀಮ ರಿಪುಗಜಸಿಂಹ ದನುಜರ
ಧೂಮಕೇತು ಸುರೇಂದ್ರ ನಮ್ಮ ಕುಮಾರಪಾರ್ಥಂಗೆ |
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪ್ರತಿಲಿಖಿತವಿತ್ತುವು
ಕಾಮಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನೀವೆವು
ಭೂಮಿಗೆಯು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಬೆಸಗು ಬೇಗೆಂದ [1] ‖ ೭೧

---

1 ಮಾಡಬೇಕೆಂದ, ಖ.

ಇಂದ್ರನ ಪತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರ್ಗಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಸುರಪನೋಲೆಯ ನೋದಿದುದನಾ
ಪರಬಲಾಂತಕ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳಿಯೆ
ಹರುಷದಿಂ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನಿದಾವ ಘನವೆಂದು ।
ಧರೆಗೆ ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯ
ನಿರದೆ ಮಾಡುವೆನಿನ್ನು ನೋಡಲು
ಹರವಿರಿಂಚಿಯ ಬಾಣಸೃಷ್ಟಿಯ ತೋಱಿಸುವೆನೆಂದ ॥ ೭೨

ಧರೆಗಮಮರಾವತಿಗೆ ಮಾರ್ಗವ
ನಿರದೆ ಮಾಡುವೆ ನಿಂದ್ರನೇಱುವ
ಕರಿಯು ಸುರತರು ಕಾಮಧೇನುವ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ ।
ಸುರಪ ಕಳುಹಲಿ ಕಳುಹದಿರ್ದೊಡೆ
ಹರಿದು ಧಾಟಿಯನಿಟ್ಟು ನಿರ್ಜರ
ಪುರವ ಸುಡುವೆನು ಖಚರ ನೀ ಪೋಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೭೩

ಚರಣಕೆಱಗಿದೆನೆಂಬುದಿಂದ್ರಂ
ಗರಸಿ ಯೂರ್ವಶಿ ರಂಭೆಮಾತೆಗೆ
ಕರವ ಮುಗಿವ ಕಿರೀಟಿಯೆಂಬುದು ಸಕಲದಿವಿಜರಿಗೆ ।
ಹರುಷದಿಂ ಪೊಡವಟ್ಟನೆಂಬುದು
ನಿರುತದಿಂ ನೋಡುವೊಡೆ ನೀನೇ
ಪರಮಬಾಂಧವನೆನಗೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೭೪

ಖಚರನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅರ್ಜುನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಗಳ್ ಖಚರನಿಂದ್ರಂ
ಗೆಂದನೋಲಗದೊಳಗೆ ಕುಂತೀ
ನಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದನುಚಿತವಚನದಲಿ ।
ಎಂದನೆಲೆ ಸುರನಾಥ ಪಾರ್ಥ ಮು
ಕುಂದನಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ನರನೇ
ಸಂದೆಗವ ಬಿಡು ಬೇಗ ಜೋಡಿದುದಿತ್ತು ಕಳುಹೆಂದ ॥ ೭೫

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪುಣ್ಯದ ಭರವನರ್ಜುನ
ನೇಟಗೆಯ ನಾಕುಂತಿದೇವಿಯ ನೋಂಪಿಯುತ್ಸವವ |
ಮೇಲು ಲೋಕದಲರಸನಿಂದ್ರನು
ಬಾಲನಹ ಪಾರ್ಥಂಗೆ ವಸ್ತುವ
ಮೇಳವಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವ ನೀ ಹೋಗೆಂದ ಖಚರಂಗೆ || ೩೬

ಈ ಉತ್ಸವಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಜನ ಬರುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳೀ ಸುದ್ದಿ ಹರಿದುದು
ಶರಧಿ ಮೇರೆಗಳಾಗೆ ದಿಕ್ಕಿನ
ಲರಸುಗಳು ಕೇಳಿದರು ಫಲುಗುಣ ತಾಯ ನೋಸಿಪುದ |
ಸುರಕರಿಯ ಸುರಧೇನುವನು ತರ
ಲರಿದು ನೋಡುವೆವೆನುತ ತೆರಳಿತು
ಧರಣಿ ಗೂಳೆಯದೆಗೆವುದೆನೆ ನೆಱೆ ಬಂದುದಿಭಪುರಿಗೆ || ೩೭

ದೆಸೆದೆಸೆಯ ನೋಟಕಜನಂಗಳು
ಮುಸುಕಿದುವು ತಾನಱಿಯೆ ಲೆಕ್ಕವ
ವಸುಮತೀಶರ ಬಲವ ಬಣ್ಣಿಸ ಬಲ್ಲ ಕವಿಯಾರು |
ಮಸುಳಿದನು ರವಿಧೂಳಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಕುಸಿದವಾದಿಗುದಂತಿ ಭಾರಕೆ
ಪುಸುರಿನುಗಿಬುಗೆಯಾಯ್ತು ಶೇಷಂಗರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೩೮

ಪೊಡವಿಯೊಳಗಣ ಸಕಲಜನವೊಂ
ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು ಬಿಡುವ ಪಾಳ್ಯದ
ಕಡೆ ಮೊದಲ ನಿನ್ನಾರು ಬಲ್ಲರು ಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
ಜಡಿದುದಿಳೆ ಫಣಿರಾಜನೆಂಬನ
ಹೆಡಕು ಮಣಿದುದು ಜನದ ಲೆಕ್ಕವ
ಮೃಡನು ತಾನೇ ಬಲ್ಲ ಹೇೞುವ ಕವಿಯ [1] ದಾರೆಂದ || ೩೯

[1] ಗಣಕನಾ, ಖ,

ಭರದಿ ಬಂದುದು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಪರಶುರಾಮ ವಸಿಷ್ಠ ಗೌತಮ
ವರಭರದ್ವಾಜಾತ್ರಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ।
ಪರಮಮುನಿಜನರೈದೆ ಬಂದರು
ಹರುಷದಿಂದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದರು
ಸುರನದೀಸುತವಿದುರಕೃಪದ್ರೋಣಾದಿಗಳುಸಹಿತ ॥ ೮೦

ಬಂದ ಮುನಿಜನಕೆಲ್ಲ ಪೀಠವ
ನಂದದಿಂ ತಂದಿರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯ
ಲಂದು ಪಾದವ ತೊಳೆದು ಕೊಂಡರು ಚರಣತೀರ್ಥಗಳು ।
ಗಂಧದಕ್ಷತೆಷಡುರಸಾಯನ
ದಿಂದ ತುಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ ಮಿಗೆ ಮುನಿ
ವೃಂದವನು ಮನ್ನಿಸಿದ ಭೀಷ್ಮನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೧

ಬಾಣಮಯಮಾರ್ಗನಿರ್ಮಾಣ.

ನೆರೆದು ಬಂದುದು ಸಕಲಜನವಿಂ
ನಿರಲು ಬಾರದೆನುತ್ತ ಫಲುಗುಣ
ಶರಧನುವ ನರ್ಚಿಸಿದ ನಾನಾಪ್ರತಿವಿಧಾನಧಲಿ ।
ಕರವ ನೊಸಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ದಿಗುಪಾ
ಲರಿಗೆ ಮಣಿದನು ದಿವ್ಯಶರವನು
ತಿರುವಿನಲಿ ಹೂಡಿದನು ಬರಸೆಳದೆಚ್ಚ ನಕ್ಷಯವ ॥ ೮೨

ಹಿಡಿದನವನೊಂದಂಬ ತಿರುವಿಗೆ
ತೊಡಿಸಿದರೆ ಹತ್ತಾಯ್ತು ಧನುವಿಂ
ಬಿಡಲು ನೂರುಸಹಸ್ರ ಲಕ್ಷವು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ।
ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಾಣದಳತೆಯ
ಮೃಡನು ತಾನೇ ಬಲ್ಲ ಶರದಿಂ
ಜಡಿಮದಂಬರವೇನನುಸುರುವೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೩

ನರನು ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನೆಚ್ಚೊಡೆ
ಸರಳು ಕವಿಯಲು ಸೂರ್ಯ ನಡುಗಿದ
ಧರೆಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಯಾಯಿತೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ ।
ಗಱಿಯು ಗಾಳಿಯು ರಭಸದಿಂ ಧರೆ
ಗುರುಳಿದವು ತಾರೆಗಳು ಶರಪಂ
ಜರವ ಬಿಗಿದನು ಧರೆಗೆ ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥ ॥ ೯೪

ಶರವರುಷ ಸುಱಿವಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಮರುತನುರುವಣೆಯಿಂದ ಬೀಸಲು
ತರುನಿಕರ ತರಗೆಲೆಯು ವೋಲ್ ಹಾಱಿದುವು ಗಗನದಲಿ ।
ಗಿರಿಗಳಡಿ ಮೇಲಾಗಿ ಕೆಡೆದುವು
ನರನು ಶರಪಂಜರವ ಬಿಗಿದನು
ಧರೆಗೆ ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಥವಾಯ್ತರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೫

ಸರಳನೊಂದನೆ ತೊಡಚುತೆಚ್ಚೊಡೆ
ತೆರಳಿತಗಣಿತಬಾಣವೆಂಬಿನ
ಶರಧಿಮೀರೆಯನೊಡೆದು ಬರುತಿರ ದಿವಿಜಪುರಿಗೆನುತ ।
ಸುರರು ಬೆದಱಿದರಿಂದ್ರ ನಡುಗಿದ
ಹರನು ತಲೆದೂಗಿದನು ಶರಪಂ
ಜರವ ಬಿಗಿದನು ಧರೆಗೆ ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥ [1] ॥ ೯೬

ಬೆಟ್ಟಗಳ ಕಪಿನಿಕರ ತಂದೊಡೆ
ಕಟ್ಟಿದನು ನಳ ರಾಮಶರಧಿಯು
ಕಟ್ಟಿದುದು ಪಿರಿದಲ್ಲ ಫಲುಗುಣ ಬಯಲ ಬಾಣದಲಿ ।
ಕಟ್ಟಿದನು ಶರಪಂಜರಂಗಳ
ಬಟ್ಟೆಯಾಯಿತು ಧರೆಗೆ ಗಗನಕೆ
ಸೃಷ್ಟಿಮೂಱಱೊಳೀತಗೆಣೆ ಯಿಲ್ಲೆಂದುದಖಿಳಜನ ॥ ೯೭

---

1 ಪಾರ್ಥನುಱಿಬೆಕಗಾಗೆಸುರಕಟಕ, ಖ.

ಕಂಡರವರರು ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
ಖಂಡಪರಶುವಿನದಟುತನವನು
ಹಿಂಡು ದಿವಿಜರ ನಡುವೆ ನಾರದ ನುಡಿದನಿಂತೆಂದು ।
ಚಂಡಭುಜಬಲ ಬಟ್ಟೆಯನು ಭೂ
ಮಂಡಲಕೆ ಸುರಪುರಕೆ ಹೂಡಿದ
ಗಂಡುಗಲಿ ಫಲುಗುಣನು ಬೇಡಿದನಿತ್ತು ಕಳುಹುವುದು ॥ ೮೮

ದೇವರಲಿ ಪಾರ್ಥನಪರಾಕ್ರಮ
ಕಾವ ನಿಲುವನು ನರಭುಜಂಗಮ
ದೇವದನುಜಾದಿಗಳ ನಿಕರದಿ ಪಾರ್ಥ ಬಲ್ಲಿದನು ।
ನೀವು ಹೇಳೆನಲಾವ ಮಾತನು
ಭಾವಿಸದೆ ವೇಗದಲಿ ಫಲುಗುಣ
ದೇವಗಾಸುರಗಜವ ಕಳುಹಿಸು ಸಕಲಸಿರಿಸಹಿತ ॥ ೮೯

ಕೊಟ್ಟನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಯ ಮಾತಿಗೆ
ನೆಟ್ಟನೇ ತರಿಸಿದನು ಗಜವನು
ಮೆಟ್ಟಿದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಡುಗಿದುದೇನ ಹೇಳುವೆನು ।

ಅರ್ಜುನ ನಿರ್ಮಿತಮಾರ್ಗದಿಂದ ಐರಾವತಾದಿಗಳ ಬರುವಿಕೆ.

ಘಟ್ಟುಗೊಂಡರೆ ಬಾರದಿರಲದ
ಮುಟ್ಟುತಂಕುಶದಿಂದ ಮುಂದಣ
ಬಟ್ಟೆಯನು ತೋಱಿಸುತ ತಂದರು ದಿವಿಜಸಭೆಗಾಗಿ ॥ ೯೦

ಬರೆಯಿಸಿದರೈರಾವತವ ಮುಂ
ದಿರಿಸಿದರು ಬಹುರತ್ನನಿಕರದ
ಹಿರಿಯಗುಱುವನು ಬೀಸಿ ಬಿಗಿದರು ಕಳಿಯ ಪಟ್ಟೆಯವ ।
ಕೊರಳ ಜೊತ್ತಿಗೆ ಹಾರಕಟ್ಟಿಗೆ
ಸುರಳತದ ಮೊಗರಂಬ ಸಾವಿರ
ಕರಿಗಳಡಬಲಕೊಲವುತ್ತೈದಿದುವಧಿಕಕರೀವಿಯಲಿ ॥ ೯೧

ಸುತ್ತ ಬೀಸುವ ಚೌರಿಗಳನೆಂ
ಬತ್ತುಸಾವಿರ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವ
ಸತ್ತಿಗೆಗಳಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಹೊನ್ನವಿಳಸಹಿತ ।
ತೆತ್ತಿಸಿದವಿಕ್ಕೆಲದಲಂದಱು
ವತ್ತುಸಾವಿರ ಪಂಚಘಂಟೆಯು
ಮತ್ತಗಜ ಶೃಂಗರಿಸಿತವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೨

ಕರಿಯು ಶೃಂಗಾರವನು ಬಣ್ಣಿಸ
ಲರಿದು ಫಣಿಪಗೆ ಜೋದರಾನೆಯು
ತಿರುಹಿ ತೋಱಲು ಹಿರಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ಸುರೇಂದ್ರ ನಸುನಗುತ ।
ಧರೆಗಿೞಿದು ಗಜಪುರದಿ ನೋಸಿಸಿ
ಮರುಳನಲು ಬೞಿಕೆಂಟುಸಾವಿರ
ಮೊಱೆವ ದೌಷೆಯು ರಭಸದಿಂದಿೞಿತಂದುದಮರಗಜ ॥ ೯೩

ಸುರಪನಾನೆಯು ಮೇಲೆ ಯೂರ್ವಶಿ
ಯುರಮನೆಯು ವೋಲಗದ ಸತಿಯರು
ಹಿರಿದು ಶೃಂಗಾರವನು ಮಾಡಿದರೇನ ಹೇೞುವೆನು ।
ಕೊರಳ ಹಾರದ [1] ಕರ್ಣಪೂರದ
ಕರಚರಣದಾಭರಣ ಮೆಱೆಯಲು
ಸುರಸತಿಯರನುವಾದರವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಹತ್ತುಸಾವಿರದಮರಸತಿಯರು
ಮತ್ತೆ ಶೃಂಗಾರವನು ಮಾಡಿದ
ರುತ್ತಮದ ದೇವಾಂಗವಾಭರಣಾದಿಗಳ ತೊಟ್ಟು ।
ಚಿತ್ತಜನ ಪರಿವಾರವಿಂದ್ರನ
ಹತ್ತಿರಕೆ ಬರೆ ನಗುತ ನುಡಿದನು
ಪಾರ್ಥ ಶರಪಂಜರದಿ ನಡೆಯಿನ್ನೆಂದನಮರೇಂದ್ರ [2] ॥ ೯೫

1 ಕೊರಳಜೊತ್ತಿಗೆ, ಖ. 2 ಯಿನ್ನಂಜಬೇಡೆಂದ, ಖ.

ಬಟಿಕ ತುಂಬರುನಾರದಾದ್ಯರ
ಕುಲಿಶವನು ಸುರಧೇನು ಸುರತರು
ಲಲನೆಯರು ಮೊದಲಾದ ನಾನಾವಸ್ತು ಸಂಕುಲವ ।
ಬಲವಿರೋಧಿಯು ಗಜದ ಬೆಂಬಟಿ
ಯೊಳಗೆ ಕಳುಹಲು ಸರಳ ಪಂಜರ
ಕಿಳ ಜಡಿಯೆ ನಡೆಯಿತ್ತು ಗಜಪುರಿಗರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೬

ಈ ಉತ್ಸವವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವರ ಸಂತೋಷ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಮೀ
ಶ್ವರಗೆ ಬಂದುದು ವಾರ್ತೆ ದುಗುಡದಿ
ಕರೆದು ಗಂಗಾಸುತಗೆ ಹೇಳಿದ ಸುರಗಜದ ಬರವ ।
ನರನು ಜನಿಸಿಯೆ ಕುರುಕುಲವನು
ದ್ಧರಿಸಿದಪನಿದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವು
ಹರುಷದಿಂದಿದಿರ್ಗೊಂಬೆವೆಂದನು ಭೀಷ್ಮ ನಸುನಗುತ ॥ ೯೭

ಸುರಗಜವು ಧರೆಗಿಳಿದು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದ ಹೊರಬಾಹೆಯಲಿ ನಿಂದಿರ
ಲಿರುಳು ನೂಂಕಿತು ಮತ್ತೆ ರವಿಯುದಯಾಚಲಕೆ ಬಂದ ।
ಗುರುನದೀಸುತವಿದುರರಂದಾ
ಪುರವ ನೆಱೆ ರಚಿಸಿದರು ಕೌರವ
ಧರಣಿಪಾಲಗೆ ದುಗುಡ ಬಲಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೮

ಓರಣದ ಬೀದಿಯಲಿ ತಳಿತುವು
ತೋರಣಂಗಳು ಹಲವು ಪರಿಯಲಿ
ಸಾಱಿಸಿತು ಮುಗಿಲುಗಳು ಸಾದುಜವಾಜಿಕೆಸಱಿನಲಿ ।
ಕಾರಣೆಯು ನವಕುಂಕುಮದ ನೃಪ
ನೀರಚಕಳಯಂಗಳಲಿ ಮೆರೆಭಾ
ಗೀರಥೀನಂದನನು ಹಸ್ತಿನಪುರವ ವಿರಚಿಸಿದ ॥ ೯೯

ಹೊಱಲ ಗುಡಿತೋರಣವ ಕಟ್ಟಿಸಿ
ಲಲನೆಯರ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಸಿ
ಕಲಶಕನ್ನಡಿಸಹಿತ ಬಂದನು ಭೂಮಿಲಂಬದಲಿ |
ಮೊಱಗಿದುದು ಬಲುವಾದ್ಯ ರಭಸಕೆ
ತಳಮಳಲನುಚ್ಚಳಿಸೆ ಜಲನಿಧಿ
ತುಱುಕಿದಪುದೈರಾವತವನಿದಿಗೊಂಬಸಂಭ್ರಮಕೆ || ೧೦೦

ಅರಸ ಕೇಳರ್ಜುನನು ತನ್ನಯ
ಯರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದು ಕುಂತಿಯ
ಚರಣಪಲ್ಲವಕೆಱಗಿ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ವಿನಯದಲಿ |
ಸುರಪನೈರಾವತವ ನಾನಾ
ಸಿರಿಸಹಿತ ಧರೆಗಿೞುಹಿ ತಂದೆನು
ಹರುಷದಿಂದಲಿ ನೋಡಿಯೆನೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ || ೧೦೧

ತನುಜ ತನ್ನಯ ಜಠರದಲಿ ನೀ
ಜನಿಸಿದುದಱಿಂ ಮೂಱುಲೋಕದೊ
ಳೆನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯು ಸುಗತಿಗಳ ಮಾಡಿದೆ ಯೆಲಾ ಯೆನುತ |
ತನುಪುಳಕದಿಂದುಬ್ಬಿ ತನ್ನಯ
ಮನದ ಹರ್ಷದ ಹರಹಿನಲಿ ಮ
ಜ್ಜನವ ಮಾಡಿದಳಾಗ ವಸ್ತ್ರವನುಟ್ಟಳಾಕುಂತಿ || ೧೦೨

ಕುಂತಿಯು ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ವ್ರತಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಆಕೆಯ ಅಸಂಮತಿ.

ಇಂದುಮುಖಿ ಹರ್ಷದಲಿ ತಾ ಹೊ
ನ್ನಂದಣವನೇಱದಳು ಸತಿಯರ
ಸಂದಣಿಗಳಲಿ ಬಂದಳಾಗಾಂಧಾರಿಯರಮನೆಗೆ |
ಅಂಧನೃಪನರಸಿಯನು ಕಾಣುತ
ಬಂದು ಚರಣದೊಳೆಱಗೆ ಹರುಷದಿ
ನಿಂದು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದಳು ಕುಂತಿಯ ಸುಬಲಸುತೆ ನಗುತ || ೧೦೩

ತಂದು ಮಂಟಪದೊಳೊಲಿದು ಶುಭಕರ
ದಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರೆ ಬಳಿಕಾ
ಗೆಂದಳಾಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಗೆ ಕುಂತಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
ತಂದನೈರಾವತವನರ್ಜುನ
ನಿಂದು ನೀವ್ಬೈತಂದು ಮನದೊಲ
ವಿಂದ ನೋಂಪಿಯನೋನ ಬರಬೇಕೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೦೪

ಭಾನುಮತಿ ಮೊದಲಾದ ಸೊಸೆಯರು
ಸೂನು ದುಶ್ಶಳ ಸಹಿತಲಾವರ
ಮಾನಿನಿಯರೆಲ್ಲರನು ನೀವೊಡಗೊಂಡು ಲೀಲೆಯಲಿ ।
ಸಾನುರಾಗದಿ ಬಂದು ನೋಂಪಿಯ
ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ನೋನ ಬೇಹುದು
ಮಾನನಿಧಿ ನೀವ್ ತೆರಳಿ ಬೇಗದೊಳೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೦೫

ಮೌನದಲಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತೀ
ಮಾನಿನಿಯ ನುಡಿಗೇಳಿ ಕಡುದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಮಾತಾಡದಿರೆ ಕಂಡೀಕೆ ವಿನಯದಲಿ ।
ಏನು ತಡವಿನ್ನಕ್ಕ ಸುರಪತಿ
ಯಾನೆ ಪುರದುದ್ಯಾನವನದಿ ಸು
ಮಾನದಿಂದೈತಂದುದೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೦೬

ಎಂದು ನಾನಾಪ್ರೇಮನುಡಿಗಳ
ಲಿಂದುಮುಖಿ ಕರೆಯಲ್ಕೆ ಸುಬಲನ
ನಂದನೆಯು ಮನದೊಳಗೆ ಕಡುದುಮ್ಮಾನವಡೆಗೊಂಡು ।
ಹಿಂದೆ ನಾ ಸುರಕರಿಯ ನೋಂಪಿಯ
ಲಂದು ನಿನ್ನನು ಕರೆಸವಮಜಿದುದ
ಕಿಂದು ನಾಚಿಸಬಂದೆ ಯೆಂದಳು ನೋಡಿ ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೧೦೭

ಮಱೆಯುವಮಾತೇಕಿನ್ನು ಕರೆವುದ
ನಱಿಯು ಬಾರದೆ ಕುಂತಿ ನಿನ್ನನು
ಮಱೆದು ಕಳದೆನು ಹಿಂದಣೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಯಲಿ ।
ಇರದೆ ನೀನರ್ಜುನಗೆ ದೂಱಲು
ಮೆಱೆದನವನು ಪರಾಕ್ರಮವನಾ
ನಱಿಯೆನೇ ಸಾಕಿನ್ನು ಬಾರೇನೆಂದಳಾದೇವಿ ॥ ೧೦೮

ಬಡವರೆಂದೇ ನೀನು ಬಾರದೆ
ಕೆಡಿಸದಿರು ಗಾಂಧಾರಿ ನೋಂಪಿಯು
ತಡೆಯದೈತಂದಿಂದ್ರನೇಱುವ ಗಜವ ನೀನೇಱು ।
ಕೊಡುವುದುಚಿತವು ಬಾಗಿನವನುಱೆ
ಮಡದಿ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ ನೋಂಪಿಯು
ಗೊಡವೆ ತನಗೇಕೆಂದು ಕರೆದಳು ಕುಂತಿ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೧೦೯

ಎಱೆಯ ಮಣ್ಣಲಿ ಮಾಡಿ ನೋಂತರೆ
ಸುರಪನೈರಾವತವ ತರಿಸಿದೆ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಕಾಣಬಂದುದು ನಿನ್ನ ಬಡತನವು ।
ಮರುಳೆ ನಿನ್ನಯ ಸುತರ ಹಂಗಿನ
ಕರಿಯ ನಾ ನೋನುವೆನೆ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ನೀ ಹೋಗೆಂದು ಜಱೆದಳು ಮುನಿದು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೧೧೦

ಅಕ್ಕ ಕೇಳೌ ಚಿಕ್ಕನುಡಿಗಳು
ತಕ್ಕುವೇ ಹಿರಿಯರ್ಗೆ ಛಲವಿದು
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ ಬೇಡ ವೈರಾವತವ ನೀನೇಱು ।
ಮಿಕ್ಕ ಮಾತೇಕಿನ್ನು ಬಾಗಿನ
ವಿಕ್ಕಿ ನೋನುವುದುಚಿತವೈವರು
ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ ಯೆಂದಳು ಕುಂತಿ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೧೧೧

ತನ್ನ ಬಸುಱಲಿ ಬರಲು ತನುಜರು
ಬೆನ್ನ ಬರಲವರನುಜರಲ್ಲದೆ
ಯನ್ಯರೇ ತನ್ನವರೆ ಹಗೆಯಲಿ ಕುಂತಿ ಮರುಳಾದೆ ।
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸಿರಿಯು ಸಡಗರ
ಕಿನ್ನು ಬಾರೆನು ಹೋಗು ನೀನೇ
ಯುನ್ನತದಿ ನೋಳ್ಪೆಂದು ಗಜಱಿಉ ನುಡಿದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೧೨

ಧರಣಿಯೊಡೆತನ ವೊಂದೆ ಬಹಳೈ
ಶ್ವರಿಯುವೊಂದೇ ಪಾಂಡುಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರರ ಕುಮಾರಕರೊಂದೆ ಭೇದವು ಬೇಡ ನೀ ಬಂದು ।
ನರನ ವಿಜಯಶ್ರೀಯ ನೋಡಿಯೆ
ಪರಿಣಮಿಸುವುದುಚಿತವು ಜಱೆವುದು
ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗುಣವೆಲ್ಲ ಬರಬೇಕೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೧೩

ಕೇಳದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತೀ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳ
ಗೇಳದವೆ ಮಾಡಿದಪೆನೈರಾವತದ ನೋಂಪಿಯಲಿ ।
ಬಾಲೆ ನಿನ್ನನು ಕರೆಸವೆಱೆದುದು
ಖೂಳತನವಾಯ್ತೆನುತ ದುಗುಡವೆ
ತಾಳ ಬಾರೆನು ತಂಗಿ ನೀ ಹೋಗೆಂದಳಂದುಮುಖಿ ॥ ೧೧೪

ಅರಸಿ ನಿಮ್ಮಯ ನೋಂಪಿಗೋಸುಗ
ನೆರೆದುದಗಣಿತವುಂದಿ ಯದಱಿಂ
ಮಱೆದರಗು ತಪ್ಪೇನು ನನ್ನಯ ನೋಂಪಿಗರ್ಜುನನು ।
ಸರಳನವುರರ ಸಭೆಯೊಳಚ್ಚೊಡೆ
ಹಿರಿದು ನಡುಗಿ ಸುರೇಂದ್ರನಾನೆಯ
ಧರೆಗೆ ಕಳುಹಿದ ತಾಯೆ ನೀ ನೋಡೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೧೫

ಮಡದಿ ಬಲುಪತಿಗಳಲಿ ಜಾಣ್ಕೆಯು
ನುಡಿಯು ಕಲಿತವಳಾಗಿ ಯುತ್ತರ
ಗೊಡುವೆ ಹಿರಿದೆಂದಱಿಯೆ ಯೌವನದುಬ್ಬುಗೊಬ್ಬಿನಲಿ ।
ನುಡಿಯಲಾಗದು ನಿನ್ನ ನೋಂಪಿಯು
ಕಡೆಗೆ ಬಾರೆನು ಕುಂತಿ ನೀ ಕೇಳ್
ಕಡುಚಪಳ ಹೋಗೆಂದು ಜಱಿದಳು ಮುಸಿದು ಗಾಂಧಾರಿ ॥೧೧೬

ಬಂದು ನೋನುವ್ರದುಚಿತ ಬಾರದೆ
ಯಿಂದು ನೀ ಮುನಿದೇನು ಮಾಡುವೆ
ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬರೆದ ಲಿಪಿಯನು [1] ಮಾಱಲಾರ್ಗಳವು ।

ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕುಂತಿಯು ವ್ರತಾಚರಣೆ.

ಇಂದ್ರನೈರಾವತವನೋನದ
ಮಂದಭಾಗ್ಯಳ ಹೋಗೆನುತಲರ
ವಿಂದಮುಖಿ ತಿರುಗಿದಳು ಮಹಿಲದಿ ಭೀಷ್ಮನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೧೧೭

ಮರಳಿ ಬಂದಳು ಕುಂತಿ ಭೀಷ್ಮನ
ಚರಣಕಮಲದೊಳೆಱಗಿ ವಿದುರಗೆ
ಕರವ ಮುಗಿದೊಲವಿಂದ ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು ವಿನಯದಲಿ ।
ಕರೆದನಾ ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯು
ತರುಣಿ ಬಾರದೆ ಜಱಿದಳೆಂದೆನೆ
ಮರುಳೆ ಮಾಣಲಿ ತಾಯೆ ನೀ ನೋನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೧೧೮

ತರುಣಿ ನಿನಗಂಜಿಕೆಯೆ ಹೋಗೌ
ಸುರಗಜವ ನೀನೇಱು ದಾಸಕೆ
ಹಿರಿದು ಭಂಡಾರವನು ತೆಗೆಸುವೆ ದಣಿಸು ಭೂಸುರರ ।

---

1 ಬರಹವ, ಖ.

ಧರಣಿಪತಿ ನಿನ್ನರಸನಾತನ
ಹಿರಿಯಮಗನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂಗೆಯು
ಗರುವರಾರುಂಟೆಂದು ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೧೯

ತರಿಸಿದರು ಬಂಡಿಗಳ ಶತಸಾ
ಸಿರವನಾಕ್ಷಣ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಹಿರಿದು ಭಂಡಾರಗಳನೊಡೆಯಿಸಿ ಹೇಱಿದರು ಧನವ ।
ಪುರದ ಹೊಱವಳಯದಲಿ ನಾನಾ
ಪರಿಯ ವಸ್ತುವ ಸಹಿತ ಸುಱಿದರು
ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಕುಂತಿದೇವಿಯ ನೋಂಪಿಯುತ್ಸವವ ॥ ೨೦

ಕಡುಗಲಿಯು ವರಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ನಡೆದರೈರಾವತವನಿದಿರ್ಗೊಳ
ಮಡದಿಯರ ಕರಕಲಶಕನ್ನಡಿ ಬಹಳವಿಭವದಲಿ ।
ಒಡನೆ ಬಂದರು ರಾಯರೆಲ್ಲರು
ಗಡಬಡಿಪ ಬಹುವಾದ್ಯರವದಿಂ
ದೊಡೆದುದಬುಜಭವಾಂಡವೆನೆ ನರನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ಜನಪ ಕೇಳ್ ಯಮನಂದನನು ತ
ನ್ನನುಜರೆಲ್ಲರು ಸಹಿತಲಾಮ
ಜ್ಜನವ ಮಾಡಿ ದುಕೂಲದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳನಿಟ್ಟು ।
ಜನನಿಯಂಘ್ರಿಯೊಳೆಱಗಿ ಮಿಗೆ ಕಾಂ
ಚನವರೂಥವನಡರಿ ಕುಂತೀ
ತನಯ ಬಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ಸುರಗಜದ ಹೊರೆಗಾಗಿ ॥ ೨೨

ಬಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಸಕಲಮುನಿಗಳಿ
ಗಂದು ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ಬಿನ್ನಹ
ವಿಂದು ಕುಂತೀದೇವಿ ನೋನುವುದೆಂಬ ವಿವರವನು ।

ಅಂದದಲಿ ವಿರಚಿಪುದು ಲೋಕವು
ಕುಂದು ಗಾಣದ ತೆರದಲೆನೆ ನಗು
ತೆಂದನಾರದ ನುಡಿದನೆಲೆ ಗಾಂಗೇಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧-೩

ಪತಿ ಮುನಿಯು ಶಾಪದಲಿರಲು ತ
ತ್ಪತಿಯು ಸನ್ಮತದಿಂದ ದೇವ
ಪ್ರತತಿಯಿಂ ಸುತರಾಯ್ತು ಕುಂತಿಗದಿಲ್ಲ ವೈಧವ್ಯ ।
ಗತಿಗೆ ಬಾರದು ಪಾರ್ಥನತಿರಥ
ಸುತರೊಳಗ್ಗಳ ಭೀಷ್ಮ ಕುಂತೀ
ಸತಿಗೆ ಸಲುವುದು ನೋಂಪಿ ನೋನಲಿ ಯೆಂದು ಮುನಿ ನುಡಿದ ॥

ದೇವಮುನಿ ನಾರದನ ವಾಕ್ಯವು
ದೇವಕೀಸುತ ಕೃಷ್ಣನೆಂದುದ
ನಾವನೀಗಲ್ಲೆಂದೆನಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರಲಿ ।
ಆವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಕುಂತೀ
ದೇವಿ ನೋನಲಿ ಯೆಂದು ಮುನಿತಿಲ
ಕಾವಳಿಯು ತಮತಮಗೆ ನುಡಿಯಲು ಭೀಷ್ಮ ಕೈಗೊಂಡ [1] ॥೧-೫

ಧರೆಯ ಭಾರವ ನಿಳುಹಲೋಸುಗ
ನರನು ನಾರಾಯಣನು ಭೂಮಿಯೊ
ಳುರುವಣಿಸಿ ಜನಿಸಿದರು ನಿಮ್ಮ ಭರತವಂಶದಲಿ ।
ಸುರಗಜವ ನೋಸಿಸಲು ಮಾತೆಗೆ
ಹಿರಿದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತನರ್ಜುನ
ಹಿರಿಯನುಡಿ ಹೊಳ್ಳಹುದೆ ನೋನಲಿ ಯೆಂದು ಭೃಗು ನುಡಿದ ॥

ಸುರನದೀನಂದನನು ಋಷಿಗಳ
ಪರಮವಾಕ್ಯವ ಕೇಳಿ ಹರುಷದಿ
ಕರೆಯ ಕಳುಹಿದನಾಗ ಕುಂತಿಯನಾಪ್ತಮಂತ್ರಿಯಲಿ ।

1 ರಾಯಕೇಳೆಂದ, ಠ.

ಭರದಿ ಬಂದರು ತಾಯೆ ಭೀಷ್ಮರು
ಕರಿಯ ನೋಂಪಿಗೆ ಕರೆದರೆನೆ ಕಡು
ಹರುಷಜಲದೊಳಗದ್ದು ಹೊಂಪುಳಿ ಪೋದಳಾ ಕುಂತಿ [1] ॥ ೧೭೭

ಆಯುಧದೊಳಗುತ್ತಮದ ತೇಜಿಯ
ನಾಯ್ದು ಹೂಡಿದ ರಥದ ಬಂಡಿಯೊ
ಳಾಯ್ದು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನಿರಿಸಿದನಧಿಕಹರುಷದಲಿ ।
ರಾಯ ಪರಬಲಮಥನ ಮಲೆದರಿ
ರಾಯಸುಭಟರ ಗಂಡ ನಿರ್ಜರ
ರಾಯನಂದನ ಧನುವ ಕೊಂಡೇರಿದನು ನಿಜರಥವ ॥ ೧೭೮

ಹಿಡಿವ ಬೆಳುಗೊಡೆ ಯೆರಡುಕಡೆಯಲಿ
ಬಿಡದೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಚಾಮರಂಗಳ
ಲೊಡನೆ ಗಗನವನಲೆವ ಬಿರುದಿನ ಬಹುಪತಾಕೆಯಲಿ ।
ಹೊಡೆವ ನಾನಾವಾದ್ಯವೊಂದು
ಘ್ಘುಡಿಪಕೈವಾರಿಗಳ ರಭಸದಿ
ಕಡುಗಲಿಯು ಫಲುಗುಣನು ಸುರಗಜದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೧೭೯

ಮಿಂದು ನಾನಾವಸ್ತುಸಹಿತಾ
ಗಂದಣವನೇರಿದಳು ಕೆಲಬಲ
ದಿಂದುವದನೆಯರೈದಿದರು ಶತಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ।
ಸಂದಣಿಯು ಪಾಠಕರ ಗಡಬಡ
ಮುಂದೆ ಕೈವಾರಿಗಳ ರಭಸದ
ಲಿಂದ್ರನೈರಾವತದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೮೦

ಕುಂತಿಯು ಐರಾವತಾರೋಹಣ.

ಇಂದುಮುಖಿ ಹರುಷದಲಿ ತಾ ಹೊ
ನ್ನಂದಣದಿ ಬಟಿಕಿಟಿದು ನಲವಿನೊ

[1] ಬಹುಹರುಷದಿಂದೋಲಾಡುತಿರ್ದಳು ಕುಂತಿ ಬಟಿಕಿನಲ್ಲಿ, ಪ.

ಳಂದು ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದಳು ಕಾಣಿಕೆ ಯಿಕ್ಕಿ ಚರಣದಲಿ |
ಚಂದನಸುಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳರ
ವಿಂದಪುಷ್ಪದಿ ಧೂಪದೀಪಗ
ಳಿಂದ ನೈವೇದ್ಯಂಗಳಿಂ ಪೂಜಿಸಿದಳಾಕುಂತಿ || ೧೩೧

ನಡೆದು ಬಂದಳು ಧೇನುವನು ಕಂ
ಡೆಡೆಗೆಡಹಿ ತನ್ನೊಡಲ ಚರಣದ
ನಡುಹೆ ಪದ್ಮವ ಬರೆದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಪೊಡವಟ್ಟು |
ಮಡದಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯ ಪುಷ್ಪವ
ಹಿಡಿದು ಧೂಪನಿವಾಳಿಯಿಂದವೆ
ಕಡುಗರುವೆ ಸುರಧೇನುವನು ಪೂಜಿಸಿದಳಾಕುಂತಿ || ೧೩೨

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವ ಕಂಡು ಕುಂತೀ
ಲಲನೆ ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದಳು ನೇತ್ರಾ
ವಳಿಗಳನು ಸುತ್ತಿದಳು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿ |
ಬಳಿಕ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯ ಪುಷ್ಪಂ
ಗಳಲಿ ಧೂಪನಿವಾಳಿಯಿಂದವೆ
ನಳಿನಮುಖಿ ಸುರತರುವ ನೊಲಿದರ್ಚಿಸಿದಳಾಕುಂತಿ || ೧೩೩

ಬಳಿಕ ತುಂಬರುನಾರದಾದ್ಯರ
ಲಲನೆಯರ ಸುರಜನಕೆ ನಮಿಸುತ
ಹೊಳವ ವಜ್ರಾಯುಧಕೆ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿ |
ಮೊಳಗಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗ
ಳುಲಿದು ಗೀತವ ಪಾಡೆ ಹರುಷದ
ಜಲಧಿಯೊಳಗೋಲಾಡುತಿರ್ದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೩೪

ಸುರಭಿ ಕಱೆದರೆ ಧರಣಿ ದಣಿದುದು
ನೆರೆದಜನ ನೆಱೆ ವುಂಡು ದಣಿದುದು
ಸುರತರುವಿನಶನದಲಿ ಲೋಕದ ಬಾಯು ಕಡೆಬಿಟ್ಟು |

ಸುರರ ಸತಿಯರ ಕಂಡು ಕಂಗಳು
ಹಿರಿದು ದಣಿದುವು ಹೇಳಲೇನದ
ನರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಕುಂತಿದೇವಿಯ ನೋಂಪಿಯುತ್ಸವವ ॥ ೧೩೫

ತಿರುಗಿದಳು ಬಲದಿಂದಲಾನೆಗೆ
ಕರವ ನೊಸಲೊಳು ಚಾಚಿ ದಿಗುಪಾ
ಲರಿಗೆ ಮಣಿದಳು ಮುನಿಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ಪರುಷದಲಿ ।
ವರರತುನಮಯತೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಕು
ಳ್ಳಿರಲು ತೆಗೆದರು ಗಜದ ಮೇಲಕೆ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಕುಂತಿಯೈರಾವತವನೇಱಿದಳು ॥ ೧೩೬

ಇಂದುಮುಖಿ ಸುರಗಜದ ಮೇಲಣ
ಯಿಂದ್ರನೇಱುವ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ನಡೆ
ತಂದು ಕುಳ್ಳಿರೆ ಚಿಮ್ಮಿದರು ಚಾಮರವನವರಿಯರು ।
ತಂದು ಸುರಪನ ಛತ್ರವನು ನಲ
ವಿಂದ ಪಲ್ಲವಿಸಿದರು ಕುಂತಿಯ
ದಿಂದುಧರನರಸಿಯನು ನೋಂತಳು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩೭

ಸುರಪನೈರಾವತವನೇಱಿಯೆ
ಪುರದ ಬೀದಿಗಳೊಳಗೆ ಬಂದಳು
ಕರಿನಗರಕೇರಿಯಲಿ ನಡೆದುದು ಸಕಲಜನನಿಕರ ।
ಅರಸಿ ಸುರಸತಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು
ಹರುಷದಿಂ ಬಾಗಿನವ ನಿಜಮಂ
ದಿರಕೆ ತಂದಳು ಸುರಭಿ ಸಹ ಸುರಸತಿಯರೊಡಗೂಡಿ ॥ ೧೩೮

ನಳಿನಮುಖಿ ಸುರಗಜದ ಮೇಲಿಂ
ದಿೞಿದು ಬಂದಳು ಸುರರ ಸಂ
ಕುಲಕಿರದೆ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಗಂಗಾತನುಜಗಭಿನಮಿಸಿ ।

ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮನ ನೇಮದಲಿ ನಿಜ
ನಿಳಯಕೈದಿದಳರ್ತಿಯಲಿ ಕಡು
ಗಲಿಯು ಪಾರ್ಥಗೆ ಕೀರ್ತಿಯಾಯಿತು ಮೂಱುಲೋಕದಲಿ ॥ ೧೩೯

ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿದುದು ದೇ
ವಾವಳಿಗಳಾಕಾಶದಿಂದವೆ
ಹೂವಿನಲಿ ಮಳೆಗಱೆದರಾಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ ।
ಆವಬಲುಬಿಲುವಿದ್ಯೆ ತಾನಿಂ
ನಾವಗರುಡಿಯ ಸಾಧನೆಯೊ ಭಟ
ದೇವ ಫಲುಗುಣ ಭಾಪುರೆಂದುದು ಸಕಲಭುವನಜನ ॥ ೧೪೦

ಹರಿದುದು ಫಲುಗುಣನ ಪರಾಕ್ರಮ
ಶರಧಿ ಮೇರೆಗಳಾಗೆ ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣ ಹರಿವಂದದಲಿ ಹರಿದುವು ಕೂಡೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ಧರೆಯ ಸುಜನರು ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಪರಿಣಮಿಸಿ ಕೌರವರ ಯೆದೆ ಝು
ರ್ಝುರಿತವಾಗಲು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೪೧

ಧರ್ಮರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಐರಾವತಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ
ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುದು.

ಭೂತಳಾಧಿಪ ಧರ್ಮಸುತನನು
ಜಾತಗೆಂದನ ಮೂಱುಜಗದಲಿ
ಖ್ಯಾತಿಯಾಯಿತದಿಂದ್ರನೈರಾವತವ ಕಳುಹಿನ್ನು ।
ಭೂತಳದ ಸುರಗಜದ [1] ದಾರಿಯ
ನೀತತುಕ್ಷಣ ಕಡಿದು ಬಿಸುಡೆನ
ಲಾತ ವಂದಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಸುರಗಜವ ಜನಸಹಿತ ॥ ೧೪೨

1 ನೂತನದ ಸುರಗಜದ, ಫ.

ಬಿಲ್ಲನೇಱಿಸಿ ಕವಲ ಬಾಣದ
ಲೆಲ್ಲ ತಾ ಹರುಷದಲಿ ಸಾಹಸ
ಮಲ್ಲ ಬರಸೆಳೆದೆಚ್ಚನಾಶರಪಂಜರಂಗಳನು ।
ನಿಲ್ಲದವೆ ತಱಿದೊಟ್ಟೆ ನಿಮಿಷದೊ
ಳೆಲ್ಲವವು ಬಯಲಾಗೆ ಗೌರೀ
ವಲ್ಲಭನು ಮೆಚ್ಚಿದನು ಫಲುಗುಣ ಭಾಪು ರೇ ಯೆನುತ ॥ ೧೪೩

ರಾಯ ಭೀಷ್ಮನು ಸಕಲದೇಶದ
ರಾಯರನು ಕಳುಹಿದನು ಪಾಂಡವ
ರಾಯತನುಜರ ಪೊಗಱುತವರ್ಯೆದಿದರು ತಮತಮಗೆ ।
ರಾಯ ಧರ್ಮಜ ತಮ್ಮದಿರು ಸಹ
ರಾಯನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಿ
ರಾಯಗರುಡಿಯನಿಳಯವನು ಸಾಱಿದರು ಹರ್ಷದಲಿ ॥ ೧೪೪

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮ ಗದಗ ವೀರನಾರಾಯಣ ಚರಣಾರವಿಂದ
ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನ ಪುಷ್ಟವಚಷಟ್ಪದೀನಿಕಾಯ ಶ್ರೀಮತ್ಕು
ಮಾರ ವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಕರ್ಣಾಟ
ಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯ ಆದಿಪರ್ವದೊಳ್
ಸಂಭವಪರ್ವಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
15	19	ಕಾಣಿಾಸಿ	ಕಾಣಿಸಿ
28	,,	ಹೊಱ	ಹೊರೆ
28	16	ಸುೞಿವ	ಸುಳಿವ
31	7	ಬಾಯಿಯಲಿ	ಬಾಯಲಿ
,,	10	ಹೊಱೆಗೆ	ಹೊರೆಗೆ
33	12	ಘೋೞಿಸುತ	ಘೋಷಿಸುತ
,,	18	ಹೊಗಳ್ದವು	ಹೊಗೞ್ದವು
43	19	ಕಾಯ್ತು	ಕಾಯಿತು
49	18	ಧಾಳಿ	ಧಾೞಿ
63	19	ಹುಟ್ಟಿದವು	ಹುಟ್ಟಿದುವು
72	13	ಹರ್ರಬ್ರಹ್ಮ	ಹರಬ್ರಹ್ಮ
81	12	ೀತರಲ	ಸೀತರಲಿ
88	6	ಮುರಿದು	ಮುಱಿದು
92	9	ಯಾದವು	ಯಾದುದು
94	8	ತೞಿಯು	ತಱಿಯು
98	18	ನಳಿಯು	ನೞಿಯು
108	6	ರೋಗ	ರೋಂಗ
109	10	ಬಳಲಿಯೆ	ಬೞಲಿಯೆ
,,	18	ಗದು	ಗದುಗಡ
,,	,,	ತನೆ	ತನೇ
,,	,,	ರಿ ಕ್ತಾ	ರಿಕ್ತಾ
115	12	ಕೃತ್ಯೆ	ಕೃತ್ಯೆ
118	9	ತ್ಮಾನಿ	ತ್ಮನಿ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	17	ದೇೞಿ	ದೇಟಿ
128	13	ಚೇರಿ	ಚೇಱಿ
132	2	ಸೆಳೆವ	ಸೆಳೆಯ
133	4	ತ್ರಲ	ತ್ರಲಿ
141	9	ಹೋಹವು	ಹೋಹುವು
156	21	ಹೊಳಲ	ಹೊೞಲ
161	15	ಱರಮ	ಱಱಮ
165	20	ಲಿಹವು	ಲಿಹುವು
166	10	ನುದ	ನುದ್ಧ
173	21	ವಸ	ವಸು
176	15	ವಮ	ವಮಮ
177	14	ಮರೆ	ಮಱೆ
189	23	ಮಚ್ಚಿ	ಮುಚ್ಚಿ
194	16	ಗುರಿ	ಗುಱಿ
201	3	ಕುಂತಿ	ಕುಂತಿಗೆ
203	1	ಯಾಜೆ	ಯಾಜ್ಞೆ
,,	11	ತ್ರೋಱಿತು	ತೋಱಲು
207	21	ವೃತಿ	ವೃತ್ತಿ
254	11	ಹೊಳಲ	ಹೊೞಲ
278	14	ತ್ರೇಗ	ತೆಗ
289	14	ನೊಱೆ	ನೊರೆ
309	7	ನುರ	ನುಱ
326	13	ದವು	ದುವು
339	12	ಹೊಱೆ	ಹೊರೆ
351	9	ಗಳು	ಗಳ
362	18	ಳುರು	ಳುಱು

